

בנק מזרחי טפחות
דין וחשבון שנתי

2020

תוכן העניינים הראשי

5	דבר יושב ראש הדירקטוריון
7	דוח הדירקטוריון וההנהלה
14	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
29	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
71	סקירת הסיכונים
110	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
113	בקורות ונהלים
114	הצהרות לגבי גילוי בדוחות הכספיים
116	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דוח כספי
117	חוות דעת רואה החשבון המבקר
119	דוחות כספיים
307	ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
345	נספחים לדוחות השנתיים
359	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

הבנק קיבל את אישור המפקחת על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 37 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות של הבנק בלבד. חוברת הכוללת את נתוני הבנק תימסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

דבר יושב ראש הדירקטוריון

בשם הדירקטוריון הבנק אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של מזרחי-טפחות לשנת 2020.

שנת 2020 היתה ללא ספק אחת השנים המורכבות והמאתגרות ביותר לכלכלה העולמית, למשק הישראלי ולמערכת הבנקאות המקומית, מזה עשרות שנים.

מגפת הקורונה שהתפשטה במהירות בעולם כולו החל מתחילת השנה, חיבה התמודדות בו-זמנית עם השלכות בריאותיות וכלכליות קשות ביותר. צעדי הסגר והריחוק החברתי שננקטו על ידי הממשלות בעולם כולו, במטרה להאט את התפשטות הנגיף, הובילו לשיתוק והקפאה כמעט מוחלטת של הפעילות הכלכלית במגזרים נרחבים, בד בבד עם זינוק חד ומהיר בשיעורי האבטלה. ממשלות רבות נקטו צעדים פסקאליים מרחיבים, על מנת להזרים חמצן לכלכלותיהן ולסייע לבעלי עסקים ולעובדים שנאלצו לשבות לתקופות ארוכות.

ככל שמדובר במערכת הבנקאית הישראלית, האתגר הראשון במעלה היה זיהויים המהיר של הלקוחות, העסקיים והפרטיים, שנקלעו לקשיים שלא בטובתם, והעמדת פיתרונות ייחודיים שיסייעו להם לצלוח את התקופה המשברית.

החל מחדש מרץ יזם מזרחי-טפחות שורה של צעדי תמיכה וסיוע ללקוחותינו, בסגמנטים השונים.

אחד המהלכים הנרחבים ביותר בכיוון הזה היה מתן מענה לבעלי עסקים, למשקי בית וללקוחות משכנתא, שהתקשו בהחזר סדיר ורציף של הלוואות שנטלו. במהלך השנה השיק בנק ישראל מספר מתווים לדחיית הלוואות בתחום הדיור, בשלב הראשון תוך הקפאת תשלומים מלאה ולקראת סוף השנה בדרך של החזרת תשלומים חלקית, על פי צרכי הלקוחות ומצבם. במקביל, הופעלו מתווים גם לדחיית החזרי אשראי למגזר העסקי ולמשקי בית בתחום הצרכני.

בה בעת, נטל הבנק חלק פעיל ומשמעותי בהעמדת הלוואות לעסקים, במסגרת הקרנות בערבות מדינה. בסך הכול, עד לסוף שנת 2020, העמיד הבנק אשראי בהיקף של 5.1 מיליארד ₪, במסגרת הקרנות הייעודיות הללו.

הבנקאים של מזרחי-טפחות ממשכים לעמוד בקשר רציף עם לקוחות הבנק, על מנת להתאים להם פיתרונות ייחודיים לתקופה לא פשוטה זו, מתוך תקווה שמבצע החיסונים מזה והירידה בהיקף התחלואה מזה, מבשרים את תחילת היציאה מהמשבר וחזרה קרובה לשגרה.

בכל מה שנוגע לתוצאות הבנק בשנה החולפת, התמונה העולה מהדוחות הכספיים היא של המשך צמיחה במרבית סעיפי המאזן, לצד גידול משמעותי בהוצאות להפסדי אשראי – על רקע משבר הקורונה, וההשפעה השלילית של סביבת הריבית והאינפלציה האפסית.

השלמת העסקה לרכישת בנק אגוד והפיכתו לחברה בת בבעלות מלאה של הבנק, תורמת כבר בנקודת ההתחלה להגדלת נתחי השוק

של קבוצת מזרחי-טפחות באשראי לציבור ובפיקדונות הציבור בכלל, ובהיקף הפעילות מול הסקטור העסקי בפרט.

תהליך מיזוגו של בנק אגוד אל תוך הבנק ייעשה בהדרגה, וההערכה היא שתועלות המהלך יבואו לביטוי, ככל שתגבר הסינרגיה בין הפעילויות השונות ותחול התקדמות בתהליך הסבת הלקוחות והעסקים, מאגוד אל תוך מזרחי-טפחות.

שנת 2020 רשמה שיא בביצועי המשכנתאות החדשות, בהיקף של כ-78 מיליארד ₪. מזרחי-טפחות ממשיך לשמור על מעמדו המוביל בענף, חרף התגברות התחרות והשינויים בסביבה הרגולטורית ובד בבד, ממשיך להגביר את המיקוד העסקי בפעילות הבנק, בהתאם ליעד המרכזי של התוכנית האסטרטגית.

למרות האתגר האדיר שבהענקת שירות אישי ופרונטלי בתקופת מגפה, נותר הבנק נאמן, גם בשנת 2020, לתפיסת השירות הייחודית שלו, וככל שהנחיות משרד הבריאות לא מנעו זאת, סניפי הבנק פעלו כרגיל והעניקו שירות מלא ללקוחותיהם.

לטובת מי שהעדיפו לקבל שירות מרחוק העמיד הבנק מעטפת טכנולוגית ודיגיטלית מתקדמת, כמו-גם מענה טלפוני, שהיוו השלמה מיטבית לשירות של הבנקאי האישי בסניף.

התפתחות הטכנולוגית וכניסתם של שחקנים נוספים, מקומיים ובינלאומיים, ל"מגרש" השירותים הפיננסיים ימשיכו להוות אתגר משמעותי לבנקים המקומיים גם בשנת 2021.

הבנק ממשיך להשקיע בפתרונות טכנולוגיים שיש בהם ערך ממשי ללקוחותיו ובוחן בימים אלה את דרך השתלבותו המיטבית בתחום התשלומים, על רקע התפתחותם של הארנקים הדיגיטליים השונים וכניסתה הצפויה של חברת אפל לשוק הישראלי.

ראוי לציין, כי גם ב-2020, למרות כל המגבלות והקשיים המשיכו עובדי הבנק, בסניפים וביחידות המטה, לקיים פעילויות התנדבותיות למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה, בשיתוף עמותות וגופים חברתיים שונים.

בהזדמנות זו אני מבקש להביע הערכה רבה ותודה עמוקה, בשמי ובשם כל חברי הדירקטוריון, לאלפי העובדים והמנהלים המסורים שלנו, על מחויבותם יוצאת הדופן לבנק וללקוחותיו, והתייצבותם בעבודה בכלל, ובסניפים שבהם יש מופע קהל רצוף בפרט, חרף המגבלות, הסגרים והסיכון הבריאותי הכרוך בכך.

תודה גם לציבור לקוחותינו הנאמן ולכלל מחזיקי העניין שלנו, על האמון הרב שהם נותנים בנו. אנו נמשיך להקפיד על התנהלות שקופה והוגנת כלפיהם, על בסיס סולם הערכים והקוד האתי שהבנק חרט על דגלו, כחלק מהותי מהתרבות הארגונית שלנו.

בברכה,

יושב ראש הדירקטוריון

מזרחי-טפחות

בנק מזרחי טפחות
דוח הדירקטוריון וההנהלה

2020

תוכן העניינים

13	פתח דבר
14	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
14	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
18	קבוצת הבנק ותחומי פעילותה
19	סיכונים עיקריים
20	יעדים ואסטרטגיה עסקית
21	התפתחויות במבנה ההון
21	התפתחויות במקורות המימון
23	התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית
25	התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל
26	התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע
27	התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית
27	נושאים נוספים
29	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
29	מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים
29	אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק
31	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
34	אירועי סיכון
35	דוחות רואי החשבון המבקרים
35	אירועים לאחר תאריך המאזן
35	שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים
36	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
36	ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר
43	ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
43	נכסים והתחייבויות
51	הון, הלימות הון ומינוף
55	דיבידנד
55	פעילות חוץ מאזנית אחרת
56	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
56	מגזרי פעילות פיקוחיים
69	חברות מוחזקות עיקריות
71	סקירת הסיכונים
71	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
73	הערכת גורמי הסיכון
75	סיכון אשראי
99	סיכון שוק וריבית
103	סיכון נזילות ומימון
105	סיכון תפעולי
107	סיכונים אחרים
107	סיכון ציות ורגולציה
108	סיכון חוצה גבולות
108	סיכון הלבנת הון ומימון טרור
108	סיכון מוניטין
109	סיכון אסטרטגי-עסקי
109	סיכונים סביבתיים
110	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים
113	בקורות ונהלים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה

14	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק
17	יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
18	חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות
33	פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם
33	שינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים)
33	השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל
34	שינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים)
36	ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת
37	פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
38	היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים
	פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות,
38	המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים)
39	פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי
39	פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה
41	נתוני Cost Income Ratio (באחוזים)
42	התפתחות תשואת רווחי הקבוצה על ההון, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות ויחס המינוף בתום הרבעון (באחוזים)
42	נתוני הרווח והדיבידנד למניה
43	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק
43	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה
44	נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות
	פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי
45	של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי
46	התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים)
46	סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ
46	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק
47	התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים
47	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה
48	התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים
49	הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד
49	תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה
49	יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע
50	התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
50	נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
50	התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד
51	הרכב ההון העצמי
52	חישוב יחס הלימות הון
53	התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה
53	התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה
54	נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי
54	יחס המינוף של הבנק
55	פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018
	התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק
55	שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת
56	תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים
58	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית
60	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית
61	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים
63	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים
64	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים
65	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים
67	ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי
68	ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

70	השקעות הבנק במניות
73	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם
77	החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2020
78	אשראי למטרת עסקאות הוניות
78	מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים)
79	נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (כולל בנק אגוד)
81	ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו
81	תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש
85	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים)
85	התפלגות החובות ליום 31 בדצמבר 2020
86	פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן
88	סיכון אשראי לפי ענפי משק
91	חשיפות עיקריות למדינות זרות - מאוחד
92	נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
94	היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית
94	פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2020 כולל בנק אגוד
	פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח
97	להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2020
100	ערך ה-VAR של קבוצת הבנק
101	השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE
101	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
101	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
102	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
111	ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

פתח דבר

בישיבת הדירקטוריון של בנק מזרחי טפחות בע"מ שהתקיימה ביום 8 במרץ 2021 (כ"ד באדר התשפ"א), הוחלט לאשר ולפרסם את דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים ואת הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2020. דוח זה מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים וגילויים פיקוחיים נוספים של הבנק, ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים כאמור מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (ראה גם ביאור 1 לדוחות כספיים אלה).

דוח הדירקטוריון וההנהלה והדוחות הכספיים לשנת 2020 ערוכים בהתאם למבנה שקבע הפיקוח על הבנקים. בתום חלק הביאורים לדוחות הכספיים נכלל פרק ממסל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו ונספחים לדוחות השנתיים.

מידע נלווה נוסף לדוחות הכספיים נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

מידע נלווה נוסף זה כולל:

- דוח סיכונים מפורט בהתאם לדרישות הגילוי של הנדבך השלישי של באזל ובהתאם להמלצות נוספות של הועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

- ביאורים לדוחות הכספיים הכוללים את נתוני הבנק בלבד ("סולו"), לכל דורש.

אתר האינטרנט של הבנק כולל גם מידע פיקוחי נוסף ובו פרטים על מכשירי ההון שהנפיק הבנק, וכן קובץ של הדוחות הכספיים בפורמט XBRL. בהתאם לתקנות שווין זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מוגשים.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "ייהיה", ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לזימים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כוח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

פרק זה מתאר את הבנק, תחומי הפעילות שלו, הביצועים, הסיכונים אליהם הוא חשוף וכן את היעדים והאסטרטגיה שלו. ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות, והושלמה רכישת המניות מיתר בעלי המניות. החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד. המאזן המאוחד של הבנק כולל את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, לרבות התאמות לשווי שוק בהתאם להערכת שווי לצורך הקצאת עלות הרכישה (PPA – Purchase Price Allocation) שנערכה ליום 30 בספטמבר 2020. דוח רווח והפסד המאוחד כולל את הרווח והפסד של בנק אגוד לרבעון הרביעי של שנת 2020, החל ממועד האיחוד לראשונה. כמות המניות שהונפקה בתמורה, בהתאם להסכם, הינה 19,865,165 ע"ג מניות, ושוויין למועד העסקה הסתכם ב-1,207 מיליוני שקלים חדשים. ההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 גדל בסכום התמורה בגין העסקה. הסכום נטו שהוכר במועד הרכישה בגין השווי ההוגן של הנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו במסגרת צירוף העסקים, עולה על התמורה שהועברה. ההפרש מסתכם בכ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים. סכום זה, ממנו ינוכה בהמשך סכום הוצאה, נטו, שירשום בנק אגוד בגין הוצאות פרישת חלק מעובדי בנק אגוד, נרשם כהכנסה אשר נפרסת בדוח רווח והפסד על פני תקופה של 5 שנים ממועד הרכישה. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 35 לדוחות הכספיים.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2016	2017	2018	2019	2020 ⁽³⁾			
במיליוני שקלים חדשים							
דוח רווח והפסד - טעיפים עיקריים							
3,778	4,347	4,922	5,340	5,820			
295	136	445	357	221			
1,567	1,517	1,522	1,609	1,892			
5,640	6,000	6,889	7,306	7,933			
סך ההכנסות							
200	192	310	364	1,050			
3,299	3,611	⁽¹⁾ 4,384	3,988	4,279			
2,035	2,271	2,407	2,562	2,644			
2,141	2,197	2,195	2,954	2,604			
833	806	922	1,029	903			
1,266	1,347	⁽¹⁾1,206	1,842	1,610			
רווח נקי⁽²⁾							
דוח רווח והפסד - טעיפים עיקריים							
2019				2020			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי ⁽³⁾
במיליוני שקלים חדשים							
1,231	1,543	1,214	1,352	1,347	1,323	1,464	1,686
57	89	147	64	64	76	54	27
409	395	400	405	529	399	407	557
1,697	2,027	1,761	1,821	1,940	1,798	1,925	2,270
סך ההכנסות							
76	99	70	119	345	270	317	118
986	1,011	998	993	1,017	950	977	1,335
636	648	650	628	644	596	619	785
635	917	693	709	578	578	631	817
213	318	251	247	200	196	222	285
404	576	422	440	357	360	387	506
רווח נקי⁽²⁾							

(1) הוצאות התפעוליות והאחרות כללו בשנת 2018, הפרשה בסך של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.
 (2) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

(3) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד, והוא כולל הכנסות בסך 51 מיליוני שקלים חדשים, בגין יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד, ומוכרת ללא השפעת מס ברווח והפסד על פני 5 שנים.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2020 ב-1,610 מיליוני שקלים חדשים. הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכם ב-1,543 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 1,842 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון בשיעור של 16.2%. הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2020 הושפע, בין היתר, ממשבר הקורונה שהביא לגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח הנקי בשנת 2020 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 9.5%. הרווח הנקי בשנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, מבטא תשואה על ההון בשיעור של 9.3%, לעומת 11.9% בשנת 2019.

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-506 מיליוני שקלים חדשים. הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכם ב-439 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 440 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 0.2%.

הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2020 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 11.4%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.7%, לעומת 11.5% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2020 בהשוואה לשנת 2019:

- רווחי קבוצת הבנק בשנת 2020 הושפעו, בין היתר, ממשבר הקורונה, שהביא לגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מהשפעת מדד המחירים לצרכן, ומהשפעה שלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל.
- הכנסות המימון, ללא השפעת בנק אגוד, גדלו בשנת 2020 בשיעור של 1.9% בהשוואה לשנת 2019.
- הגידול בהכנסות המימון הוא תוצאה של המשך הגידול בפעילות השוטפת, וזאת חרף ירידת ריבית בנק ישראל לשיעור של 0.1% בתחילת חודש אפריל, וירידת ריבית הבנק המרכזי בארצות הברית, בשתי פעימות במהלך חודש מרץ לרמה של 0.00%-0.25%.
- לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת להלן.
- ההכנסות מעמלות, ללא השפעת בנק אגוד, גדלו בשנת 2020 בשיעור של 4.9% בהשוואה לשנת 2019.
- ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך 51 מיליוני שקלים חדשים בגין הפחתה על פני 5 שנים של יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד, והפחתת נכסים לא מוחשיים, וכן 82 מיליוני שקלים חדשים שנכללו ברבעון הראשון של השנה, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2020, ללא השפעת איחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, הסתכמו ב-1,058 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 364 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשות להפסדי אשראי שנערכו על בסיס קבוצתי על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה, הן בגין חובות שזוהו בהם סיכון לפגיעה ביכולת ההחזר של הלקוחות, הן בגין רכיב הפרשה נוסף ("רכיב איכותי") המחושב באמצעות מתודולוגיה המתבססת על פרמטרים איכותיים (מדדי מאקרו, כגון שיעור האבטלה והצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל, ומדדים פנימיים, כגון דירוגי הלקוחות), והן בגין רכיב איכותי, בעיקר בגין ענפים שהפעילות בהם הואטה באופן חריג, ובגין דחיות התשלומים במשכנתאות, וחל על כלל חשיפות האשראי של הבנק. זאת, על אף הקיטון בהיקפי הפיגורים במשכנתאות לשיעור של כ-1.1% ליום 31 בדצמבר 2020, לעומת שיעור של כ-1.5% ליום 31 בדצמבר 2019. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בפרק ניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.
- שמירה על רמת ההוצאות התפעוליות והאחרות אשר הושפעו בין היתר מהגורמים הבאים:
- קיטון בהוצאות השכר (ללא השפעת בנק אגוד) הנובע בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק ומהשפעת תוכנית פרישה מרצון.
- גידול בהוצאות אחזקה כתוצאה מעלייה בהוצאות שכר דירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, ועלייה בהוצאות אבטחה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה.
- גידול בהוצאות הפחת על השקעות טכנולוגיות.
- ראה השפעות נוספות בכל אחד מרכיבי ההוצאות התפעוליות להלן.

נתוני הרווח הרב-תקופתי, ללא השפעת איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד, מצביעים על:

- קצב גידול שנתי ממוצע בהכנסות בשיעור של 7.7% למרות השפעת ירידת המדד וסביבת הריבית הנמוכה.
- צמיחת הכנסות בשיעור גבוה, לעומת גידול מתון בהוצאות (בניטרול הוצאות חריגות בשנת 2018).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

מידע נוסף תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים של קבוצת הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר						
2016	2017	2018	2019	2020	2020	
במיליוני שקלים חדשים						
כולל						
ללא						
בנק אגוד						
בנק אגוד						
230,455	239,572	257,873	273,244	312,252	360,140	מאזן - סעיפים עיקריים
171,341	181,118	194,381	204,708	220,828	245,525	סך כל המאזן
41,725	41,130	45,162	51,672	74,161	86,570	אשראי לציבור, נטו
10,262	10,133	11,081	10,113	8,448	17,290	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,585	1,403	1,424	1,457	1,444	1,743	ניירות ערך
178,252	183,573	199,492	210,984	246,753	284,224	בניינים וציוד
27,034	29,923	30,616	33,460	(2)29,647	33,446	פיקדונות הציבור
1,537	1,125	625	714	(3)3,647	3,779	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,714	13,685	14,681	16,033	16,995	18,804	פיקדונות מבנקים
						הון עצמי(1)

החל מיום 30 בספטמבר 2020 כולל המאזן המאוחד של הבנק את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, לרבות התאמות לשווי שוק בהתאם להערכת שווי לצורך הקצאת עלות הרכישה (PPA) שנערכה ליום 30 בספטמבר 2020. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 35 לדוחות הכספיים.

נתוני המאזן הרב-תקופתי מצביעים על צמיחה מתמשכת בפעילות הבנק.

הגידול השנתי הממוצע בשנים 2016-2020, ללא השפעת איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד, הסתכם ב:

8.3%	סך כל המאזן -
6.8%	אשראי לציבור, נטו -
8.7%	פיקדונות הציבור -
7.5%	הון עצמי -

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (2) הקיסון ביתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים נובע מכתבי התחייבות שהגיעו למועד פירעונם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

(3) הגידול ביתרת פיקדונות מבנקים נובע בעיקר מהלוואה מוניטרית בסך כ-2.2 מיליארדי שקלים חדשים שהתקבלה מבנק ישראל, במסגרת תוכניתו למתן הלוואות לטווח ארוך במטרה להגדיל את היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים.

יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016	2017	2018	2019	2020	
					מדדי ביצוע עיקריים
10.2	10.2	8.5 ⁽⁸⁾	11.9	9.5	תשואת הרווח הנקי ⁽¹⁾
0.97	0.99	0.83 ⁽⁹⁾	1.17	0.89	תשואת הרווח הנקי לנכסי סיכון ⁽²⁾
0.58	0.57	0.49 ⁽⁹⁾	0.70	0.53	תשואה לנכסים ממוצעים
104.0	101.4	102.6	103.1	115.8	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
10.10	10.20	10.01	10.14	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
5.27	5.48	5.42	5.55	5.19	יחס המינוף ⁽³⁾
117	118	116	121	133	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני) ⁽⁴⁾
2.56	2.55	2.79	2.76	2.63	יחס הכנסות ⁽⁵⁾ לנכסים ממוצעים
					יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות ⁽⁶⁾
58.5	60.2	63.6 ⁽⁸⁾	54.6	53.9	(Cost Income Ratio)
5.46	5.80	5.17	7.86	6.70	רווח נקי בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
					מדדי איכות אשראי עיקריים - כולל בנק אגוד
0.83	0.81	0.80	0.82	0.98	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
0.98	1.02	1.23	1.36	1.18	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.12	0.11	0.16	0.18	0.43	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
0.11	0.09	0.11	0.11	0.12	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
					מדדי איכות אשראי עיקריים - ללא בנק אגוד
				1.09	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
				1.16	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
				0.48	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
				0.13	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור
					נתונים נוספים
56.35	64.19	63.14	92.00	74.25	מחיר מניה (בשקלים חדשים) ליום 31 בדצמבר
80	144	106	178	75	דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁷⁾
6,103	6,215	6,285	6,373	6,684	מספר עובדים ממוצע בקבוצה
1.72	1.84	1.99	2.02	1.93	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים
0.65	0.60	0.60	0.58	0.55	יחס עמלות לנכסים ממוצעים

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי, ללא השפעת בנק אגוד, הגיעה ל-9.3%. זאת למרות השפעת הגידול בהוצאות הפסדי אשראי כתוצאה ממשבר הקורונה, השפעת ירידת מדד המחירים לצרכן, וההשפעה השלילית של ירידת הריבית בארצות הברית ובישראל.
- יחס פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, הושפע, בין היתר, מאיחוד הדוחות הכספיים של בנק אגוד, וכן, מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות הציבור. כמו כן, מגידול באשראי אשר הושפע, בין היתר, מהלוואות בסך של כ-5.1 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה לעסקים, ומהצורך הגובר של לקוחות הבנק, בעיקר עסקיים, לאור משבר הקורונה, בניצול קווי אשראי קיימים שעמדו לרשותם.
- יחס היעילות, ללא השפעת בנק אגוד, הגיע ל-52.7%. זאת לאור גידול ההכנסות והשמירה על רמת ההוצאות התפעוליות.
- הבנק מנהל ביעילות את עמידתו ביעדי הרגולציה הנדרשים בתחום הלימות ההון, הנזילות והמינוף.
- מספר העובדים בבנק גדל בהתאמה לאסטרטגיית הצמיחה של הבנק ולשימת הדגש על הגורם האנושי בשירות הבנקאי, וכן לאור רכישת בנק אגוד.
- סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנותחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון והנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.

(2) רווח נקי לסך נכסי הסיכון הממוצעים.

(3) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רובד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

(4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא, נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במנחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון בתקופה המדווחת.

(5) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

(6) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(7) שיעור הדיבידנד למניה מחושב לפי סכום הדיבידנד שחולק בפועל בשנה המדווחת.

(8) תשואת הרווח הנקי על ההון יחס היעילות בשנת 2018 הושפעה מהפרשה של 546 מיליוני שקלים חדשים בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית. תשואת הרווח הנקי יחס היעילות של הבנק בשנת 2018, ללא הפרשות בגין החקירה ובהתחשב בהפרשות למענקים שהיו תואמים את רמת הרווחיות מהפעילות העסקית והוצאות המס הנגזרות מכך בשנת 2018, היו: תשואה על ההון - 11.6%, יחס יעילות - 57.2%.

(9) התשואה לנכסי סיכון והתשואה לנכסים ממוצעים, בשנת 2018, הושפעה מההפרשה בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, כאמור לעיל, קיטון של -0.30 ו-0.18 נקודות האחוז, בהתאמה.

(10) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

קבוצת הבנק ותחומי פעילותה

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בנייה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 197 סניפים ומרכזי עסקים ושלוחות בפריסה כלל ארצית, ללא בנק אגוד. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 3 שלוחות בנקאיות (שני סניפים וחברה בת⁽¹⁾).

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, הפצה של קרנות נאמנות, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, מתן שירותי רישום ניירות ערך לניירות הרשומים בבורסה בישראל, תפעול קופות גמל, תפעול קרנות נאמנות וביטוח אגב משכנתא. כמו כן, עוסקת קבוצת הבנק בתפעול אשראי ולקחת חלק בעסקאות סינדיקציה.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2020):

ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
20.2%	22.0%	אשראי לציבור
16.6%	18.6%	פיקדונות הציבור
16.8%	18.9%	סך המאזן
14.1%	14.9%	הון עצמי

(1) לפרטים בדבר מכירה של חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שווייץ) ליניטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן.

סיכונים עיקריים

להלן הגדרות לסיכונים העיקריים להם נחשף הבנק בפעילותו:

סיכון אשראי - הסיכון שלוהו, או צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהחייבויותיו כלפי הבנק. סיכוני ריכוזיות אשראי נובעים מחשיפת יתר ללווה או לקבוצת לווים, ולענפי משק.

סיכון שוק - הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשירים פיננסיים עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית - הסיכון לרווחי הבנק ולהון הכלכלי שלו, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכון נזילות - הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו, קרי סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון תפעולי - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה מובנה בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות. מסגרת הטיפול בסיכון התפעולי כוללת גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע והסיכון המשפטי כמפורט להלן:

סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

סיכון טכנולוגיית המידע - הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק, וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת את השירותים ותהליכים העסקיים הנדרשים על ידי הבנק למימוש יעדיו העסקיים.

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

סיכון ציות הרגולציה - סיכון להטלת סנקציות משפטיות או רגולטוריות, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות (כגון: הוראות הדין, הרגולציה, סטנדרטים ודרכי התנהגות מקובלים המצופים מתאגיד). כמו כן, חשוף הבנק להשלכות עסקיות הנובעות משינויים בהוראות הרגולציה. סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (conduct risk) שהינו הסיכון לפגיעה במהימנות הבנק בעיני ציבור הלקוחות, המשקיעים, הספקים וכלל מחזיקי העניין, ואף עלול לפגוע באמון הציבור במערכת הבנקאית כולה, הסיכון הינו חוצה בנק ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות.

סיכון חוצה גבולות (Cross-Border) - סיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור - הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל תהליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות אור גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סיכון מוניטין - הסיכון לתפיסה שלילית של לקוחות קיימים, לקוחות פוטנציאליים, ספקים, בעלי מניות, משקיעים או רגולטורים, היכולה להשפיע לרעה על יכולת הבנק לשמור או ליצור קשרים עסקיים, ולפגוע בגישה למקורות מימון. כלומר, הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין העשוי לנבוע מפרקטיקות התאגיד, ממצבו הפיננסי או מפרסום שלילי (אמיתי או כוזב).

סיכון אסטרטגי-עסקי - סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או מהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון.

לפרטים בדבר סיכונים מובילים ומתפתחים ראה פרק אירועי סיכון להלן.

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים, וכן דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

יעדים ואסטרטגיה עסקית

התוכנית האסטרטגית

ביום 21 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2017-2021 (להלן: "התוכנית האסטרטגית"). התוכנית האסטרטגית מכוונת להשגת היעדים שלהלן:

- להציג בשנת 2021, תשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-11.5% וכן תשואה דו ספרתית לאורך שנות התוכנית האסטרטגית; שיעורים אלה מתבססים על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק, בשיעור המזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים;
- המשך הצמיחה האורגנית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית בישראל; זאת, במטרה להוביל להגדלת נתחי השוק של הבנק במערכת הבנקאית בישראל;
- מנועי הצמיחה של הבנק מכוונים להגדלת רווחיות הבנק, כפועל יוצא, בין היתר, מצמיחת ההכנסות בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של עד כ-6% בלבד (שגם הוא אינו לינארי);
- שמירה על יעילות תפעולית גבוהה - השגת יחס יעילות (יחס בין סך כל ההוצאות לבין סך כל ההכנסות) הנמוך משיעור של 60% לאורך שנות התוכנית, ונקיטת מאמצים לשיפורו אף לרמה הנמוכה מ-55%, בשנת 2021.

בהמשך להנחיית דירקטוריון הבנק את ההנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהבאתה לאישור הדירקטוריון ברבעון השלישי של שנת 2020, כל זאת לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית הנוכחית כבר בדוחות הכספיים לשנת 2019, הרי שלאור משבר הקורונה, ואי הוודאות השוררת ולאור השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד לישראל בע"מ, עדכן דירקטוריון הבנק את הנחיותיו כך שהתוכנית האסטרטגית החדשה לשנים 2021-2025, תובא לאישור הדירקטוריון במהלך שנת 2021.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מדיניות הדיבידנד של הבנק, החל משנת 2018, הינה לחלק, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים. לפרטים בדבר החלטת הדירקטוריון כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק) כל עוד, הוראת השעה בדבר הקלה ביחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם בתוקף, ראה פרק מדיניות חלוקת דיבידנד להלן.

תוכנית לריכוז יחידות המטה של הבנק

ביום 19 ביוני 2017 החליט דירקטוריון הבנק לנקוט בצעדים במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. לפרטים בדבר ההתקשרות והקלות הונית שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

התפתחויות משמעותיות בפעילות העסקית

הפעילות בשוק המשכנתאות התרחבה בשנת 2020, כאשר היקף מתן האשראי לדיר במערכת הבנקאית הסתכם בכ-79 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 15% ביחס לשנת 2019. הבנק פועל להמשך הובלתו בשוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, ולהמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות. בשנה האחרונה הצליח הבנק לשמור על המובילות שלו בתחום המשכנתאות, תוך שהוא ממשיך לשמור על מאפייני סיכון נמוכים בשיעור המימון בהלוואה ובשיעור ההחזר ביחס להכנסת הלווה. עם רכישת השליטה בבנק אגוד, ביום 30 בספטמבר 2020, כולל נתח השוק של קבוצת הבנק גם את פעילות המשכנתאות של בנק אגוד. בחודש ינואר 2021 הסיר בנק ישראל מגבלה בנוגע לחלק ההלוואה שניתן בריבית פריים, מה שעשוי לתמוך בגידול הביקוש לאשראי לדיר ולעלייה בהיקף המחזוריים.

מגזר משקי הבית מצוי בתחרות הולכת ומתעצמת, הן מצד המערכת הבנקאית והן מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי האשראי. יעד הבנק הינו להגדיל את נתח השוק שלו במגזר משקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות תוך מינוף מטרות יעודיים. צעדי הרגולציה להגברת התחרות במגזר משקי הבית ולהסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים, מהווים הזדמנות לגיוס מוגבר של לקוחות, תוך התבססות על ייחודיות השירות האישי והאיכותי של הבנק. במסגרת זו, נעשה שימוש בפלטפורמת "הבנקאות ההיברידית" ובמערך סניפי ה-"LIVE" לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך הרחבת הצעת הערך.

מאגר הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק מהווה פוטנציאל להגדלת בסיס הלקוחות בפעילות מסחרית. בנוסף, פועל הבנק להתרחבות במגזרי לקוחות נוספים, ביניהם המגזר הערבי, המגזר החרדי והגיל השלישי. בנק יהב ובנק אגוד מהווים חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי של הקבוצה, באמצעות הרחבה והעמקה של הפעילות, לרבות בקרב אוכלוסיית השכירים, זאת תוך מינוף יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה של בנק יהב.

הבנק ממקד את מאמציו בגיוס מקורות מימון יציבים ומוגוונים לטווחי זמן שונים, מלקוחות פרטיים ומלקוחות עסקיים, על מנת להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, ועל מנת להוזיל את עלות המקורות הנדרשים לפעילותו ולהוביל לשיפור רמת הרווחיות. מאמצים אלה הובילו לכך שהבנק המשיך להגדיל בשנת 2020, בהיקף ניכר, את היקף הפיקודנות הקמעונאיים, תוך שמירה על יחסי נזילות גבוהים.

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל הגדלת נתח השוק שלו בקרב הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח והענף והמשק כולו. הבנק מתמודד עם התגברות התחרות במגזרי פעילות אלה באמצעות הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק וצרכיהם וראיה כוללת של פעילותם, וכן באמצעות הרחבת פעילות הבנק בקרן בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. לצורך הרחבת פעילותו במגזר הבנקאות המסחרית, הוגדל מספר הסניפים הממוקדים במתן שירותים בנקאיים למגזרים העסקיים, תוך חיזוק ההכשרה המקצועית של ההון האנושי ושמירה על רמת חיתום נאותה. תשתית זו תתמוך בהמשך הרחבת הפעילות במגזר בשנים הבאות. בעקבות משבר הקורונה הרחיבה המדינה את היקפן של קרנות למתן אשראי בערבות מדינה למגזר העסקיים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הקטנים והבינוניים, והבנק הגדיל את מתן האשראי באמצעות קרנות אלו. בנוסף, הבנק הגדיל את היצע האשראי במסגרת תוכנית שהשיק בנק ישראל למתן מקורות מימון למערכת הבנקאית בעלויות מופחתות לטובת העמדת אשראי מודל למגזר העסקים הקטנים והזעירים.

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הושפעה בשנת 2020 מצמיחת האשראי לעסקים גדולים בקצב גבוה. בנוסף, התחרות במגזר מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של גופים חוץ בנקאיים הממוקדים במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך. הבנק מתמודד עם התחרות במגזר באמצעות התבססות על יתרונות ההון האנושי שלו ועל הניסיון והידע במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצורכי הלקוח. האסטרטגיה העסקית של הבנק במגזר מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבוי, פועל הבנק למינוף יתרונו המקצועי באמצעות הגברת שיתופי הפעולה במסגרת קונסורציומים עם גופים אחרים.

בעקבות משבר הקורונה יזם בנק ישראל מתווה לדחיית תשלומי אשראי בכל מגזרי הפעילות על מנת להקל על הפגיעה הנובעת מהמשבר. דחיית תשלומי האשראי ניכרת בעיקר במגזר העסקים הקטנים והזעירים ובתחום המשכנתאות. נכון לחודש דצמבר 2020, הסתיימה תקופת הדחייה בלמעלה מ-80% מיתרת האשראי שקיבל דחייה. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, לעיל.

הבנק ממשיך לשמור על יעילות תפעולית גבוהה, בין היתר, באמצעות רה-ארגון בנכסים ובאמצעות אופטימיזציה של מערך הסינוף, הכוללת פתיחה של סניפים במקומות פוטנציאליים לצמיחה עסקית, לצד מהלכים של התייעלות בפריסה הקיימת. במטרה לשמור על רמה מיטבית של יעילות תפעולית תוך המשך שיפור של תהליכי העבודה, ביצע הבנק שינוי מבני החל מתחילת שנת 2020, וריכז את המשאבים האנושיים והפיסיים לצד זרוע התפעול בחטיבה אחת - חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול, זאת, בד בבד עם ריכוז כל פעילות שוק ההון בחטיבה הפיננסית והעברת מלוא הפעילות הסניפית לאחריות החטיבה הקמעונאית. בנוסף, בתחילת 2021 החליט הבנק כי האחריות על סניפי הבנק בלונדון ובלוס אנג'לס תעבור מהחטיבה הפיננסית לחטיבה העסקית, על מנת להדק את הסינרגיה בין הפעילות העסקית בישראל ובחוץ לארץ.

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה עסקה לרכישת מניות בנק אגוד בידי הבנק. בהתאם לרציונל שעמד בבסיס עסקת הרכש של הבנק השישי בגודלו בישראל, הצטרפותו של בנק אגוד מאפשרת לקבוצת מזרחי-טפחות לבצע קפיצת מדרגה בנתחי השוק במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של מזרחי-טפחות, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים. עסקת הרכישה תאפשר את ניצול היתרונות לגודל של הבנק הממוזג, ויוביל לחיסכון בהוצאות התפעוליות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במבנה ההון

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

- לפרטים בדבר הנפקת מניות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים ראה דוח על השינויים בהון העצמי בדוחות הכספיים.
- ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הצעת כתבי אופציה לנושאי המשרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לבין הבנק. בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של הבנק. כמות המניות שהונפקו בתמורה, בהתאם להסכם, הינה 19,865,165 ע"נ מניות, ושוויין למועד העסקה הסתכם ב-1,207 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים בדבר הנפקת מניות במסגרת רכישת בנק אגוד, לרבות תשלום נוסף במזומן בסך 16 מיליוני שקלים חדשים, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית להלן, וכן ביאור 35 לדוחות הכספיים.
- לפרטים בדבר שינויים במבנה השליטה בבנק ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (בעלי השליטה) בדוחות שנתיים אלה.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תוכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תוכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון.

התוכנית (הכוללת בין היתר, וככל שיידרש, גיוס כתבי התחייבויות נדחים מותנים - CoCo), צפויה להביא לכך שיחס ההון הכולל לא יפחת מיחס ההון המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 12.18%.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר הנפקות כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo, בסכום של 0.4 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2020, ראה התפתחויות במקורות המימון, להלן.

התפתחויות במקורות המימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת אגרות חוב לסויהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, ובוחנת בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון, נזילות, גיוון מקורות בישראל ובחוץ לארץ ובמטבעות שונים, הלימות הון ומינוף, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוק ההון בארץ ובעולם ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון והנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-284.2 מיליארדי שקלים חדשים.

ללא בנק אגוד הסתכמו פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 ב-246.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-211.0 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 17.0%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא צמוד גדלו בשנת 2020 בשיעור של 18.3%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד גדלו בשיעור של 9.8% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של 14.1%. לפרטים נוספים, ראה פרק ניתוח ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. על רקע משבר הקורונה, יצא בנק ישראל בחודש אפריל 2020 במהלך, שבו העמיד לבנקים מקורות מימון זולים לטווח ארוך, על מנת שהם "יגולגלו" כאשראי זמין לסקטור העסקי.

יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות (פיקדונות בבנק ישראל, ניירות ערך והחל מסוף חודש דצמבר 2020 גם תיקי משכנתאות כשירים), עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבין בנקאי. עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית בישראל הוסיפו להיות גבוהים גם בשנת 2020. בנק ישראל סופג את עודפי הנזילות באמצעות מרכזי פיקדונות מוניטריים לתקופות של יום, שבוע וכן לתקופות של עד 8 שבועות.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

גיוס כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר, באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

בנק אגוד גייס מקורות באמצעות אגוד הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של בנק אגוד, העוסקת בהנפקה של תעודות התחייבות והפקדת תמורתן בבנק אגוד. ביום 31 בדצמבר 2020 הודיע הבנק כי הוחלט על מיזוג של אגוד הנפקות בע"מ לתוך מזרחי טפחות הנפקות בע"מ, בכפוף להתמלאת התנאים המתלים שנקבעו בהסכם המיזוג בין החברות כאמור, ועל כן אין וודאות כי הוא יושלם.

לטפחות הנפקות קיים תשקיף מדף שפורסם ביום 4 באוגוסט 2019 (נושא תאריך 5 באוגוסט 2019), להנפקת תעודות התחייבות.

בנוסף לפעילות טפחות הנפקות, קיים לבנק עצמו תשקיף מדף שפורסם ביום 3 בדצמבר 2019 (נושא תאריך 4 בדצמבר 2019).

במהלך שנת 2020, לא בוצעו הנפקות על ידי הבנק.

ביום 30 ביוני 2020 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 52), בערך נקוב של כ-413 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-403 מיליוני שקלים חדשים, וכן איגרות חוב צמודות למדד באמצעות הרחבת סדרה קיימת (סדרה 46), בערך נקוב של כ-1,197 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-1,300 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 24 בדצמבר 2020 הנפיקה טפחות הנפקות כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) צמודות למדד מסדרה חדשה (סדרה 53), בערך נקוב של 400 מיליוני שקלים חדשים, תמורת 400 מיליוני שקלים חדשים.

נכון למועד הדוחות הכספיים סך איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-33.4 מיליארדי שקלים חדשים (29.5 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), בהשוואה ל-33.5 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

מכשירי הון מורכבים

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo

כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק), ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-4.5 מיליארדי שקלים חדשים (מזה: כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבויות נדחים מסוג CoCo בבנק אגוד), לעומת 3.6 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019. לפרטים בדבר הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo על ידי טפחות הנפקות, ראה לעיל.

מכשירי הון מורכבים אחרים

שטר הון אשר אינו כשיר להכרה כהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ומופחת בהדרגה, ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-2.0 מיליארדי שקלים חדשים (כולם בבנק), בדומה ליום 31 בדצמבר 2019.

כתבי התחייבויות אחרים

כתבי התחייבות נדחים, אשר אינם נחשבים מכשירי הון מורכבים (נכללים בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי בהתאם להוראת מעבר, ומופחתים בהדרגה עד תום שנת 2021), ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ב-4.2 מיליארדי שקלים חדשים (מזה: כ-3.4 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבויות נדחים בבנק אגוד), לעומת 1.2 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019.

לפרטים בדבר דירוג האשראי של הבנק, של תעודות ההתחייבות שלו ושל טפחות הנפקות, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושירותי ייעוץ פנסיוני. סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2020, 232 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 52 סניפי בנק ייב (מתוכם 6 סניפים בשירות חלקי) ו-35 סניפי בנק אגוד. הבנק ממשיך לבחון את הפריסה הסניפית שלו בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי ביצוע אופטימיזציה ובחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות, וכן שיקולי כדאיות כלכלית. הבנק החל בהיערכות לתחילת המיזוג של חלק מסניפי בנק אגוד. הבנק מפעיל 6 סניפי "LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי בשעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מוגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו). מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיה רב ערוצית שבמרכזה עומד הבנקאי האישי וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידית

- הבנקאות ההיברידית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה. שירותי הבנקאות ההיברידית ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:
- סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזוהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
 - צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידית המשולב הניתן ללקוחות.

שירותי האינטרנט, הסולר, תיבת ההודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק. אפליקציית ניהול חשבון - מאפשרת את קבלת מרבית השירותים האינטרנטיים עם אפשרות להזדהות בטיביות אצל.

שירות עצמי בסניפים

- הבנק מרחיב כל העת את השירותים השונים שמעמיד ללקוחותיו בעמדות לשירות עצמי.
- עמדות שירות - הבנק מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות כגון: לקחת הלוואה, הפקדת שיקים וקבלת מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. בחלק מעמדות השירות ניתן לבצע הנפקה מיידית של פנקסי שיקים.
- בשנת 2020 המשיך הבנק במהלך רב-שנתי, שטרם הסתיים, לפריסת שירות הפקדת מזומן בעמדות לשירות עצמי בסניף.
- כספונים - ברשות הבנק 208 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים, חלקם בסניפי הבנק וחלקם מוגדרים "כספונים מרוחקים".

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

הרחבת הפעילות העסקית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית (התוכנית האסטרטגית) לעיל.

התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, ובכלל זה את ישראל, מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, המשפיעות על פעילות המערכת הבנקאית. לפרטים, לרבות בדבר פעילות הבנק, ראה פרק מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים להלן.

הצעת רכש חליפין לרכישת בנק אגוד לישראל בע"מ

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") המחזיקים יחידיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוגו עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של בנק אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות בנק אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד (להלן: "בעל המניות הנוסף") בהמשך, נחתמו בין בנק אגוד, בעל המניות הנוסף והבנק מספר תוספות להסכם המיזוג.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "הממונה" ו-"ההחלטה", בהתאמה), ובחודש ספטמבר 2018 הוגש ערר. ביום 28 בנובמבר 2019 התקבל פסק הדין בערר, באופן שההחלטה של מ"מ הממונה להתנגד למיזוג בוטלה, והעניין הוחזר לממונה על מנת להשלים ההחלטה בנושא האפשרות להצבת תנאים להפגת חשש לפגיעה בתחרות. החלטת הממונה בעניין תנאים כאמור ניתנה ביום 8 בינואר 2020 ("החלטת תנאי המיזוג המקורית").

בהמשך להחלטת תנאי המיזוג המקורית, נחתם ביום 14 ביולי, 2020, הסכם בין הבנק לבין קבוצת פנינסולה בע"מ (להלן: "פנינסולה" ו-"הסכם פנינסולה" או "עסקת פנינסולה"), לפיו, בכפוף להשלמת העסקה נשוא הסכם המיזוג ואישור הממונה ("התנאים המתלים בעסקת פנינסולה") ולאחר שהשליטה בבנק אגוד תעבור לבנק, ייחתם בין בנק אגוד לבין פנינסולה הסכם למכירת הפעילות הנמכרת.

ביום 27 ביולי 2020 התקבלה החלטת הממונה המתוקנת (להלן: "ההחלטה המתוקנת של הממונה"), הכוללת תיקונים מסוימים להחלטת תנאי המיזוג המקורית, אשר נדונו בין הצדדים לעסקת המיזוג לבין הממונה, על מנת שעסקת פנינסולה תעמוד בתנאים שבהחלטת הממונה. בין היתר, תתאפשר על פי ההחלטה המתוקנת של הממונה השלמת עסקת מכירת תיק האשראי במקביל לביצוע המיזוג. כמו כן, התקבל במועד הנ"ל אישור הממונה לזוהותה של רוכשת תיק האשראי ולתוכן פעילות האשראי ליהלומים הנמכרת.

ביום 30 באוגוסט 2020 פרסם הבנק הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, אשר מועד קיבולה נדחה ביום 10 בספטמבר 2020 וביום 16 בספטמבר 2020, תנאיה עודכנו ביום 17 בספטמבר 2020, מועד הקיבול של הצעת הרכש היה ביום 23 בספטמבר 2020, והיא הושלמה ביום 30 בספטמבר 2020. במסגרת הצעת הרכש, נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד, בתמורה ל: (1) מניות שהנפיק הבנק, כך שבגין כל מניה רגילה אחת בת ש"ח 0.01 ערך נקוב של בנק אגוד, שנרכשה על ידי הבנק, הנפיק הבנק 0.2699694 מניות רגילות בנות ש"ח 0.1 ערך נקוב כל אחת של הבנק, ובסך הכל הנפיק 19,865,165 ע"נ מניות של הבנק (2) תשלום במזומן בסך של 16 מיליוני שקלים חדשים ("התמורה במזומן") על ידי הבנק. (3) כמו כן, שולם תקבול בסך של 37.24 מיליוני שקלים חדשים במזומן אשר הופקד על ידי בעל המניות הנוסף, וכפי שנמסר לבנק, מדובר בתשלום אשר בעל המניות הנוסף התחייב לשלם לבעלי השליטה של בנק אגוד בהתאם להסדרים ביניהם ובחלוקה שנקבעה ביניהם, ואשר בעלי השליטה של בנק אגוד הודיעו על כוונתם לחלוק בו עם בעלי מניות בנק אגוד מן הציבור, כפי שיעור החזקתם במניות בנק אגוד (למעט בעל המניות הנוסף) ("התקבול הנוסף"). יצוין, כי בהתאם לאמור לעיל, כל מניית בנק אגוד בת ש"ח 0.01 ערך נקוב זיכתה את בעלי המניות של בנק אגוד בסך כולל של 1.8513449 ש"ח, בגין התמורה במזומן והתקבול הנוסף, ולמעט למניות בעלי מניות השליטה ומניות בעל המניות הנוסף. החל מיום 30 בספטמבר 2020 מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד ובהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד.

במסגרת הצעת הרכש הוקצו לשלמה אליהו אחזקות בע"מ ולאליהו 1959 בע"מ (חברות בשליטת מר שלמה אליהו, להלן: "אליהו") מניות המהוות יחד כ- 2.1% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. כפי שנמסר לבנק ביום 29 באוקטובר 2020, ההחזקות של אליהו יחשבו יחד עם ההחזקות של חברות בשליטת מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל אחזקות") (מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה במגדל אחזקות), ולאחר הקצאת המניות בבנק, במסגרת הצעת הרכש, עלו ההחזקות בבנק של אליהו והחברות בשליטת מגדל אחזקות על 5% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק. יצוין, כי בהמשך לדוח הצעת הרכש, התקבלה ביום 21 בספטמבר 2020 ליד הבנק הודעת המפקח על הבנקים, לפיה, בכפוף לתנאים שפורטו בהודעה האמורה, בנק ישראל לא ייזום ולא ימליץ על נקיטת אמצעי אכיפה נגד בעל מניות מסוים של בנק אגוד, שכתוצאה מהיענותו להצעת הרכש יחזיק מיד לאחר מכן אמצעי שליטה בבנק, בשיעור המצריך היתר מנגיד בנק ישראל.

ביום 13 בספטמבר 2020 התקבל אצל הבנק מכתב מאת רשות התחרות, לפיו נערכת על ידי הרשות בדיקה של נסיבות הירידה בהיקף פעילות תיק האשראי למימון פעילות היהלומים של לקוחות בבנק אגוד נשוא עסקת פנינסולה (להלן: "תיק האשראי ליהלומים"). לבנק נמסר על ידי בנק אגוד, כי האשראי לענף היהלומים מנוהל על ידו במסגרת מהלך העסקים הרגיל שלו, וכי הוא פועל בהתאם להחלטת הממונה על התחרות לעניין תנאי המיזוג בקשר עם מכירת תיק האשראי.

ביום 30 בספטמבר 2020, מועד השלמת הצעת הרכש, התקשר בנק אגוד בהסכם עם פנינסולה למכירת תיק האשראי ליהלומים והמכירה האמורה הושלמה. על פי הסכם המכירה האמור שולמה לבנק אגוד על ידי פנינסולה תמורה שנגזרה מסכום תיק האשראי ליהלומים, (למעט אשראי ללקוחות שסווג על ידי בנק אגוד כחובות פגומים, ואשר נמכר לפנינסולה ללא תמורה) וכתוצאה מן המכירה, רשם בנק אגוד ביום 30 בספטמבר 2020 הפסד בסך 117 מיליוני שקלים חדשים (77 שקלים חדשים לאחר מס) בגין מכירת תיק האשראי ליהלומים.

ביום 29 בנובמבר 2020 התקשר הבנק עם בנק אגוד בהסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק, כך שהחל מהמועד בו רשם החברות יציאה לבנק תעודה המעידה על ביצוע המיזוג, ובכפוף להתקיימות כל התנאים המתלים למיזוג המפורטים בהסכם המיזוג (ביניהם, השלמת יישומם של פתרונות טכנולוגיים ותפעוליים אשר יאפשרו את העברת תיקי לקוחותיו של אגוד לבנק, כולל כל מידע הנדרש על פי כל דין, כמו גם הענקת תמיכה מיחשובית ותפעולית מלאה בפעילות אגוד על ידי הבנק) ("מועד הסגירה"), יועברו אל הבנק כלל הנכסים, הזכויות והחבובות של אגוד במצבן כמות שהן ("AS IS"), בתוקף רטרואקטיבי נכון ליום 31 בדצמבר 2020, באופן שמיד לאחר מועד הסגירה יהיו בבנק כלל הזכויות והחבובות של אגוד כפי שהיו עובר ליום 31 בדצמבר 2020, והעברה כאמור תיחשב ככזו שנעשתה ביום 31 בדצמבר 2020. המיזוג יבוצע מבלי שניתנה או ניתנת לבנק ו/או לאגוד תמורה כלשהי, בין במישרין ובין בעקיפין, בכסף ו/או בשווה כסף, בשל או בקשר עם המיזוג. דירקטוריון הבנק החליט לאשר את המיזוג, לאחר שדן ובחן את מצבם הפיננסי של הבנק ושל אגוד, וקבע, כי בשים לב למצבם הכספי של הבנק ושל אגוד, לא קיים, לדעתו, חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתו של הבנק לקיים את התחייבויותיו לנושיו, ועל בסיס נימוקים נוספים שפורטו בדיווח הבנק אודות המיזוג מיום 29 בנובמבר 2020.

ביום 27 בדצמבר 2020 הבנק התקשר בהסכם עם בנק אגוד, שעיקרו השקעת 500 מיליוני שקלים חדשים על ידי הבנק, בבנק אגוד כנגד הקצאת 8,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ע.נ. כל אחת של בנק אגוד ("המניות המוקצות") עד ליום 31 בדצמבר 2020, וזאת על מנת שבנק אגוד יעמוד ביחסי ההון והמינוף המזעריים החלים עליו על פי הוראות בנק ישראל.

ביום 31 בדצמבר 2020 הודיע הבנק כי הוחלט על מיזוג של אגוד הנפקות בע"מ לתוך מזרחי טפחות הנפקות בע"מ, בכפוף להתמלאות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם המיזוג בין החברות כאמור, ועל כן אין וודאות כי הוא יושלם.

לפרטים נוספים בדבר הסכם עם בעלי המניות בבנק אגוד והתוספות להסכם, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בנייה הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017, דיווח מיום 30 במאי 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-053347), דיווח מיום 25 ביוני 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-060643), דיווח מיום 5 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 2018-01-072859), דיווח מיום 8 ביולי 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-070000), דיווח מיום 25 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-101892), דיווח מיום 28 בנובמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-103980), דיווח מיום 30 בדצמבר 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-115755), דיווח מיום 1 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-000351), דיווח מיום 8 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-003750), דיווח מיום 27 בינואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-010362), דיווח מיום 14 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-010362).

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

067528), דיווח מיום 14 ביולי 2020 (מספר אסמכתא 074859-01-2020), דיווח מיום 27 ביולי 2020 (מספר אסמכתא 073024-01-2020), דיווח מיום 27 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 079680-01-2020), דיווח מיום 30 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא 086407-01-2020), דיווח מיום 1 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 087430-01-2020), דיווח מיום 10 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 091030-01-2020), דיווח מיום 16 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 093247-01-2020), דיווח מיום 17 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 102456-01-2020), דיווח מיום 21 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 094324-01-2020), דיווח מיום 21 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 094330-01-2020), דיווח מיום 23 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 092182-01-2020), דיווח מיום 29 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא 096784-01-2020), דיווח מיום 15 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 092182-01-2020), דיווח מיום 1 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 097936-01-2020), דיווח מיום 29 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 108700-01-2020), דיווח מיום 29 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 108688-01-2020), דיווח מיום 29 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 108694-01-2020), דיווח מיום 29 בנובמבר 2020 (מספר אסמכתא: 121201-01-2020), דיווח מיום 27 בדצמבר 2020 (מספר אסמכתא: 140532-01-2020), דיווח מיום 9 בדצמבר 2020 (מספר אסמכתא: 126304-01-2020) ודיווח מיום 31 בדצמבר 2020 (מספר אסמכתא: 142890-01-2020).

מיזוג בנק אגוד

בהמשך להשלמת עסקת הרכישה ובהתאם לרציונל שעמד בבסיס עסקת הרכש של הבנק השישי בגודלו בישראל, הצטרפותו של בנק אגוד מאפשרת לקבוצת מזרחי-טפחות לבצע קפיצת מדרגה בנתחי השוק במגוון תחומי הפעילות, תוך שיפור בתמהיל המקורות והשימושים, והגברת כושר התחרות. פעילות האשראי של בנק אגוד באפיקים השונים מגוונת את תמהיל האשראי של מזרחי-טפחות, בהלימה ליעדים האסטרטגיים של הבנק ובפרט בתחום האשראי לעסקים. עסקת הרכישה תאפשר את ניצול היתרונות לגודל של הבנק הממוזג, ותוביל לחיסכון בהוצאות התפעוליות.

פרויקט המיזוג הינו פרויקט מהותי בהיקף נרחב ובעל מורכבות רבה, ונושא בחובו מגוון רחב של סיכונים. הפרויקט החל ברבעון הרביעי של שנת 2020, ומבוצע באמצעות מספר צוותי עבודה נרחבים משותפים לבנק מזרחי טפחות ולבנק אגוד ובניהול מקיף של ועדת היגוי בראשות המנהל הכללי של הבנק, מנהלות לביצוע תוכנית המיזוג, ועדה דירקטוריונית מיוחדת שהוקמה אד הוק על מנת ללוות את הפרויקט.

הבנק מנהל את פרויקט המיזוג באופן מופרד מעסקיו השוטפים ובצורה מדורגת, במטרה לאפשר עמידה ביעדי תכניות העבודה במקביל לתהליך המיזוג.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים נוספים בדבר רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

הסכם למכירת הבנק בשוויץ

ביום 11 בינואר 2021 התקשרה United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) (להלן: "מזרחי החזקות בינלאומיות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהסכם עם Hyposwiss Private Bank Genève SA (להלן: "הקונה"), למכירה של מלוא הון המניות של United Mizrahi Bank (Switzerland) Ltd. (להלן: "הבנק בשוויץ"), אשר בבעלות מזרחי החזקות בינלאומיות. מזרחי החזקות בינלאומיות נטלה אחריות למשך תקופה של 18 חודשים ממועד הסגירה של ההסכם, לעניין אופן ניהול עסקיו הנוכחי של הבנק בשוויץ במשך ארבע (4) השנים האחרונות, למעט לגבי מצגים מסוימים, אשר בעניינם מזרחי החזקות בינלאומיות תהיה אחראית למשך תקופה של חמש (5) שנים ממועד הסגירה, ובכל מקרה האחריות תחול רק בהתקיימם של תנאים כמותיים מצטברים מסוימים הקבועים בהסכם. כמו כן, בקשר עם עניינים אחדים מהעבר (ביניהם חקירת משרד המשפטים בארצות הברית), מזרחי החזקות בינלאומיות תהיה אחראית לשיפוי ללא הגבלת סכום של הקונה, וזאת בגין כל תביעה בודדת שסכומה עולה על 100 אלפי פרנק שוויצרי. הסכם המכירה מותנה, בין היתר, באישורי הרשות הרגולטורית בשוויץ.

במסגרת הסכם המכירה, הבנק יפעל כדי שמזרחי החזקות בינלאומיות תוכל למלא את התחייבויותיה לפי ההסכם. בהתאם להסכם המכירה, התמורה הצפויה בגין העסקה הינה בסך של כ-44 מיליוני פרנקים שוויצרים (תמורה אשר תלויה בהיקף נכסי הלקוחות שיהיו בפועל במועד התחשיב הרלוונטי).

ההכנסה בגין מכירה זו תירשם בדוח רווח והפסד לאחר אישור העסקה על ידי הרשויות הרגולטוריות.

שיתופי פעולה אסטרטגיים

במהלך שנת 2020 המשיך הבנק לבצע עסקאות סינדיקציה, לרבות מכירה ושיתוף בסיכון אשראי עם גופים מוסדיים וגופים פיננסיים בארץ ובחוץ לארץ. המשך שיתופי פעולה עם גופים מוסדיים הינו חלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק.

התפתחויות משמעותיות בתחום המשאב האנושי והמינהל

התפתחויות ביחסי עבודה

הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה ועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שאובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סכסוך עבודה בבנק אגוד

ביום 3 באוגוסט 2017 מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבנק אגוד הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ביחס לסקטור הפקידים בבנק אגוד וביחס לסקטור המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד והודעה על הכרזת שביתה בהתאם לחוק יישום סכסוכי עבודה, התש"ז-1957, שמועדה הנקוב בהודעה הינו 20 באוגוסט 2017 ואילך. נכון לחודש פברואר 2021 הודעות הסתדרות הינן הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את המועסקים בהסכם קיבוצי מיוחד. עילות הסכסוך בהתאם להודעות הסתדרות הינן הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי בבנק אגוד. דרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק לרבות תנאי וסדרי העסקתם. שכרם, ביטחונם התעסוקתי ותגמולם לאור השלכות המהלך הצפוי, והתנהגות בחוסר תום לב ביחסי עבודה. בהמשך להודעה זו, מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום 12 בנובמבר 2017 הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ושביתה בחברת אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"). עילות הסכסוך כוללות בין היתר, הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר ויבטיח את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ודרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים. כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק. אגוד מערכות הינה חברת בת בשליטה מלאה של בנק אגוד העוסקת במתן שירות מחשוב לבנק אגוד ולחברות הבת שלו ומונה 55 עובדים שהסכסוך נוגע להם, נכון לחודש פברואר 2021. בחודשים האחרונים מתנהל משא ומתן עם ועדי העובדים של בנק אגוד במטרה להגיע להסכם קיבוצי בנושא פרישת עובדים וקליטת עובדים בבנק.

התפתחויות בלוגיסטיקה

בשנת 2020 נמשכה מגמת ההתייעלות וניצול המשאבים הקיימים של הבנק, בנושאים הבאים:

- התייעלות בשטחים ואנרגיה.
 - ביצוע פריסה אופטימלית של מערך הסינוף.
 - המשך מינוף תשתיות באמצעות השכרה לצד ג', באופן זמני, של שטחים המשמשים כעתודה של הבנק להתפתחות עתידית.
 - סיום הנגשת סניפי הבנק בהתאם לתקנות הנגישות החדשות. לנכס ספציפי התקבלה דחייה זמנית מנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.
 - ביום 30 באפריל 2017 הוחלט בדירקטוריון הבנק לאשר מהלך אסטרטגי של ריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בלוד. לפיכך, נרכש בשנת 2017 מגרש בלוד, בשטח של כ-6 דונם, בתמורה לסך של כ-25.8 מיליון שקלים חדשים, בצמוד לנכס בו ממוקם כיום מבנה מט"ל ("מזרחי טפחות לוד"). התכנון הינו הקמת מבנה נוסף, אליו תועברנה בהדרגה כל יחידות המטה של הבנק. בשנת 2020 נמשך התכנון של הקמפוס החדש והחלו עבודות חפירה בליווי רשות העתיקות. במחצית השנייה של שנת 2020, בוצעה חשיבה מחדש של מיקום והיקף הפרויקט, לאור השלכות מגפת הקורונה על שוק המשרדים בארץ. בהתאם להחלטות שיתקבלו, יכול וישתנה היקף הפרויקט או אופן התכנון, אולם הצפי הינו המשך הקמת הקמפוס באותו אתר. השלמת הפרויקט והעברת היחידות צפויים להסתיים במהלך 2025.
- הפעילויות והמגמות שתוארו צפויות להימשך גם בשנת 2021.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
- לפרטים נוספים הנוגעים להון האנושי בבנק, המבנה הארגוני של הבנק ונושאי משרה בכירה, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

התפתחויות משמעותיות במערך טכנולוגיית המידע

לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפרויקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפרויקט מצוי בסיום שלב האיפיון המפורט לצד התקדמות בפיתוח. כמו כן, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2019 מתנהל פרויקט משמעותי נוסף שעניינו החלפת מערכת ה-CRM במטרה להעצים את השירות האישי לכל לקוח.

במסגרת חיזוק התשתיות הטכנולוגיות הבנק מבצע השקעות במערכות הטכנולוגיה על מנת להתמודד עם האתגרים המשתנים בסביבה העסקית. קצב השינויים המהיר בזירה הטכנולוגית, שינויים באופן הנגשת השירותים לציבור הלקוחות והרחבת מגוון הערוצים בהם פועל הבנק מול לקוחותיו מחייבים השקעה מתמדת בטכנולוגיה. ההשקעות מבוצעות גם לצורך שדרוג היכולות העסקיות וגם לצורך עמידה בדרישות רגולטוריות חדשות כמו היערכות לבנקאות פתוחה. בנוסף הבנק פועל לפיתוח כלים מתקדמים לטיפול ומיצוי מידע מן הנתונים, במטרה לשפר את יכולות המדידה וקבלת ההחלטות הן בהיבטים העסקיים שיווקיים והן בהיבטים של ניהול סיכונים.

בנק אגוד

לפרטים בדבר התקשרות בתוספת להסכם, בין בנק אגוד לבנק לאומי, מיום 12 במאי 2020 בה נקבעה בין הצדדים, בין היתר, כי תוקפו של ההסכם יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2022, בכפוף לקיומם של תנאים שהוסכמו בין בנק אגוד לבנק לאומי, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות ההון והלימות ההון להלן. לפרטים בדבר רכוש קבוע ומתקנים, ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

התפתחויות בפריסה הגיאוגרפית הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה בארץ מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, ובמתן שירותים פיננסיים לתושבי חוץ ועולים חדשים, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. כמו כן, מתן שירותים בנקאיים ללקוחות ישראלים המקיימים פעילות בחוץ לארץ. לבנק שלוחות במספר מדינות כמפורט בפרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו.

לאור משבר הקורונה, פועלות שלוחות חוץ לארץ במתכונת עבודה בהיקף מצומצם, וזאת על מנת להמשיך ולספק את השירותים הנדרשים ללקוחות הסניפים מנטרים בצורה הדוקה את הלקוחות בסיכון.

השלוחות נמצאות בקשר עם הרגולטורים המקומיים ופועלות על פי ההנחיות המתקבלות מהם.

בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

כחלק ממהלך כולל לארגון מחדש של הפריסה הבינלאומית של הבנק, נחתם ביום 11 בינואר 2021 הסכם מכירה של חברת הבת יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ. הסכם המכירה מותנה, בין היתר, באישורי הרשות הרגולטורית בשוויץ. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

החל מתחילת 2021 הפעילות הבינלאומית בחוץ לארץ כפופה לסקטור סחר חוץ ופעילות בינלאומית שבחטיבה העסקית של הבנק. הפעילות של סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל המשרתת את תושבי החוץ כפופה לחטיבה הקמעונאית.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלבנטית לכל שלוחה.

במסגרת הפעילות הבינלאומית גלום גם סיכון חוצה גבולות, לפרטים ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

לפירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (תוצאות הפעילות בחוץ לארץ) בדוחות שנתיים אלה.

נושאים נוספים

מינוי מנהל כללי

ביום 16 בספטמבר 2020 החל מר משה לארי לכהן כמנהל הכללי של הבנק, לאחר שמר אלדד פרשר סיים את כהונתו. ביום 2 ביולי 2020, התקבלה בבנק הודעת המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינוי של מר משה לארי למנהל הכללי של הבנק.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיום 19 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 01-17268-2020), מיום 24 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 01-18846-2020), מיום 8 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 01-058554-2020), מיום 8 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 01-058935-2020), מיום 2 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 01-062650-2020).

מינויים בהנהלת הבנק

ביום 16 בספטמבר 2020 החל מר עדי שחף לכהן כמנהל החטיבה הפיננסית, לאחר שמר משה לארי סיים את תפקידו ומונה למנהל הכללי של הבנק. ביום 24 באוגוסט 2020 התקבלה בבנק הודעת המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינוי של מר עדי שחף למנהל החטיבה הפיננסית.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 20 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 01-070051-2020), ודיווח מיום 24 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 01-083179-2020).

ביום 1 בינואר 2020 מונה מר ניסן לוי לתפקיד מנהל חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול במקומה של גברת ריטה רובינשטיין אשר שימשה כמנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל ופרשה לגמלאות (מספר אסמכתא: 01-108735-2019).

ביום 29 בפברואר 2020 פרשה לגמלאות גברת מאיה פלר אשר שימשה כמזכיר הבנק. במקומה מונה מר עופר הורביץ לתפקיד מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק (מספר אסמכתא: 01-108735-2019).

תיקון תקנון

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון תקנות 142 ו-144 לתקנון הבנק, בעניין שיפוי וביטוח של נושאי משרה. במסגרת התיקון האמור נקבע במפורש (למען הסר ספק), כי הבנק רשאי להתקשר בחוזה לביטוח וכן לשפות, בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, לפי סימן ד' לפרק הרביעי לחלק התשיעי לחוק החברות, התשנ"ט-1999, כפי שיתוקן מעת לעת.

ביום 24 בדצמבר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון תקנות 89.1 ו-92 לתקנון הבנק, בעניין משך כהונתם של דירקטורים (שאינם דירקטורים חיצוניים, כהגדרתם בסעיף 1.1 לתקנון הבנק).

לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 01-085165-2020), דיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 01-085147-2020), דיווחים מיום 15 באוקטובר 2020 (מספרי אסמכתאות: 01-103765-2020 ו-01-103756-2020), דיווח מיום 18 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 01-104347-2020), דיווח מיום 16 בנובמבר 2020 (מספר אסמכתא: 01-114631-2020) ודיווח מיום 24 בדצמבר 2020 (מספר אסמכתא: 01-140142-2020).

תיקון כתב פטור והתחייבות לשיפוי

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון לכתב הפטור והתחייבות לשיפוי של הבנק, לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים, ובכללם המנהל הכללי של הבנק ובעלי שליטה בבנק וקרוביהם, וכן לעובדים, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכיהנו בעבר או שימונו בעתיד. לפי התיקון, נקבע כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, כאמור בתיקון התקנון לעיל. בנוסף, התיקון קובע כי כתב ההתחייבות וכל הקשור בו כפופים לדיני מדינת ישראל בלבד, וסמכות השיפוט הבלעדית בכל עניין בקשר לכך מסורה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו בלבד. כמו כן, עודכנה רשימת האירועים הכלולה בתוספת לכתב ההתחייבות. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 17 באוגוסט 2020, ההחלטה לאישור כתב ההתחייבות המתוקן, לעניין תחולתו כלפי שאר הזכאים, שאינם בעלי שליטה וקרוביהם, תובא לאישור מחדש, ככל שיידרש לפי דין, עד תום 9 שנים מיום 15 באוקטובר 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

לפרטים נוספים ראה דיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-085165), דיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-085165), דיווח מיום 15 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-103765), דיווח מיום 15 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-103765), דיווח מיום 18 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-104347).

הסכמים מהותיים

לפרטים בדבר הסכמים מהותיים ראה פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות שנתיים אלה.

אחריות תאגידית

ביום 21 ביולי 2020 התפרסם דירוג "מעלה" בו הבנק זכה לציין הגבוה ביותר הקיים – פלטינום+.

ביום 2 באוגוסט 2020 פרסם הבנק את דוח האחריות התאגידית שלו לשנת 2019.

לפרטים ראה דוח אחריות תאגידית של הבנק באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

הליכים משפטיים

לשינויים מהותיים בהליכים משפטיים שהבנק צד להם ראה ביאור ג' (10-12) לדוחות הכספיים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

פרק זה כולל תיאור של מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים הנוגעים לתוצאות ולמצב העסקי, לרבות ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווחים, וניתוח ההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון. כמו כן, מתוארות תוצאות מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ותוצאות הפעילות בהחזקה בחברות עיקריות.

מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק

השלמת רכישת בנק אגוד

לפרטים בדבר השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד, מכירת תיק האשראי למימון פעילות היהלומים של לקוחות אגוד, התקשרות בהסכם מיזוג עם בנק אגוד, התקשרות מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ בהסכם מיזוג עם החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ והתקשרות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ בהסכם מיזוג עם אגוד הנפקות בע"מ, ראה התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית, לעיל.

השפעות התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו וישראל בתוכו מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, תוך ירידה חדה בהיקף הפעילות המשקית בתקופות מסוימות, עלייה משמעותית בשיעור הבלתי מועסקים ותנודתיות חריפה בשווקים הפיננסיים. כתוצאה מאירועים אלו חלה עלייה בסיכון האשראי במשק הישראלי ובעולם כולו. העלייה ברמת סיכון האשראי, נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית.

החל מחודש מרץ, עם התפשטות נגיף הקורונה, העלה הבנק את רמת הכוונות, כינס חדר מצב מורחב וקבע את עקרונות העבודה לצורך שמירה על רציפות תפקודית ובריאות העובדים. הוקמו מסגרות ניהול ובקרה בשיטות הגורמים הרלוונטיים ובוצעו פעולות להתמודדות עם האירוע, בין היתר: הפצת הנחיות עבודה ושמירה על הגיינה וריחוק חברתי, פיצול יחידות וסניפים, מעבר לעבודה במתכונת של קפסולות, גיבוש מתכונת לעבודה מרחוק באמצעות תהליך סדור ומהיר, חלוקת אמצעים במטרה לשפר את המיגון, הן ציוד אישי (מסכות, אמצעי חיתוי), והן מחיצות ואמצעי הפרדה לצורך צמצום החשיפה בין העובדים ובינם לבין הלקוחות ועוד. במקביל מקיים הבנק מעקב אחר מקרי תחלואה או הדבקה בסניפים וביחידות המטה. הבנק הרחיב את פריסת מערכות שיחות ועידה בידאו הפנימיות והחיצוניות והתקין מערכת ניהול צ'אטים ושיטות מסכים. דירקטוריון הבנק, ועדותיו והנהלת הבנק, מקיימים דיונים תכופים מהרגיל, על מנת לתת מענה לנושאים הקשורים במשבר, ולבחון באופן רציף את השלכותיו. במהלך חודש פברואר 2021 ארגן הבנק מתחמי חיסונים, במטרה לאפשר לעובדי הבנק המעוניינים בכך להתחסן.

היחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות, כדי לאמוד את מצבם העסקי ואת השלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים מהמשבר, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי. במהלך תקופה זו פרסם בנק ישראל שורה של הנחיות, הקלות, והתאמות להוראת ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). הבנק מיישם הקלות והנחיות אלו, ופועל למתן מענה עסקי הולם ללקוחותיו בתחומים שונים בעת הזו, תוך בחינה שוטפת של השלכות הפעילויות על ניהול הסיכונים.

בנוסף, פרסמה המדינה קווים מנחים של תוכנית כלכלית לסייע למשק, ואף השיקה קרנות הלוואות לעסקים שיעודן סיוע לעסקים קטנים וגדולים שנפגעו ממשבר הקורונה.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החלל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמת מדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי. בהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרו דחיות בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר. בשלב הראשון, החל מחודש מרץ, ניתנו דחיות של עד 4 חודשים, ובהמשך התאפשרה הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. החל מתום שנת 2020, בהתאם למתווה בנק ישראל, ניתנת ללקוחות שביקשו דחיות האפשרות לחזור ולשלם את תשלומי המשכנתא השוטפים באופן חלקי, למשך תקופה של עד שנתיים, אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. בנוסף, נערך הבנק לביצוע הסדרים עם לקוחות שביקשו לחזור ולפרוע את תשלומי המשכנתא באופן שוטף, לרבות אפשרות לתשלום חלקי של החזר החודשי, או הארכת תקופת ההלוואה.

היקף האשראי לדיר שניתנה בגינה דחיית תשלומים החל מחודש מרץ 2020 עומד על כ-45.6 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 בינואר 2021, כ-42.6 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם (מהם כ-13 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם בינואר 2021 וכ-5.5 מיליארדי שקלים חדשים בחרו במסלול של החזרים חלקיים על פי מתווה בנק ישראל). כ-3 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחיה שתסתיים במהלך חודשים פברואר-יוני 2021. מתוך ההלוואות שחזרו לשלם בחודש ינואר 2021, סך של כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור.

היקף האשראי המסחרי שניתנה בגינה דחיית תשלומים החל מחודש מרץ 2020 עומד על כ-7.7 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 בינואר 2021, כ-6.4 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, וכ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחיה, הצפויה להסתיים במהלך שנת 2021. מתוך ההלוואות שנמצאות עדיין בדחיה בחודש ינואר 2021, בסך של כ-0.6 מיליארדי שקלים חדשים ניתנה דחיה לתקופה העולה על 6 חודשים.

האשראי שמעמיד הבנק במסגרת הקרן בערבות המדינה, מאובה בערבות מדינה בשיעור של 85% לכל הלוואה, אך במצטבר עד 15% על התיק כולו, וזאת כנגד פיקדון מהלקוח בשיעור של 5% מסכום ההלוואה. ההלוואות ניתנות בריבית פריים פלוס 1.5% בממוצע. במהלך השנה הראשונה אין תשלומים לפירעון קרן ההלוואה, והריבית משולמת על ידי המדינה. בנוסף, הושק בקרן זו מסלול ייעודי לעסקים ברמת סיכון גבוהה ("מסלול מוגבר") ובו ערבות

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

המדינה על התיק הינה 60%, כאשר תנאי ההלוואות זהים למסלול הכללי בקרן. במקביל, הושקה ביום 30 באפריל 2020 קרן לעסקים גדולים, בה ערבות המדינה הינה בשיעור של 75% מגובה כל הלוואה, וסך הערבות מוגבלת ל-12%.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 העמיד הבנק אשראי בסך של כ-5.1 מיליארדי שקלים חדשים במסגרת הקרנות בערבות המדינה (ליום 30 בספטמבר 2020 - כ-4.7 מיליארדי שקלים חדשים). כנגד האשראי שניתן, בהתאם למתווה של בנק ישראל, השתתף הבנק וקבל הלוואה מוניטרית ייעודית מבנק ישראל, שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2020 הגיעה לסך כ-2.2 מיליארדי שקלים חדשים ל-3 שנים בריבית קבועה בשיעור של 0.1%.

לפרטים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי שנערכה בגין הלוואות שקיבלו דחיית תשלומים, בהתאם למאפייני הסיכון שלהן, ראה להלן.

לפירוט נוסף של ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי. לפרטים נוספים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה ראה להלן.

במקביל לפעולות שנקט הבנק במטרה להמשיך במתן שירות ללקוחותיו, ניתן דגש מיוחד להשלכות אפשריות של המשבר על ניהול הסיכונים של הבנק. סיכון האשראי מנוטר באופן הדוק, באמצעות פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל סיכון האשראי, ותוך קיום הערכות מצב חטיבתיות ככל שנדרש, ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, וניטור שוטף של מדדים מרכזיים ולקוחות ספציפיים בעלי רגישות מיוחדת להשלכות המשבר. ביתר הסיכונים נמשך ניהול השוטף, תוך שימת דגש לאפשרות של השלכות נוספות למשבר, אם תהיינה. כמו כן, נמשכה כסדרה פעילות היחידות והמערכות הקשורות בדיווח הכספי, וכן הבקורות על גילוי ועל הבקרה הפנימית על דיווח כספי. לפרטים בדבר הצעדים וההתליכים שנקט הבנק לניטור וניהול הסיכונים השונים לאור השפעות המשבר, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

התמודדות הבנק עם אירוע הקורונה תוך מתן מענה שוטף לצרכים תפעוליים, כללו עלויות בגין רכש טכנולוגי, שדרוג מערכת גישה מרחוק, אבטחה, פיצול יחידות, וכן עלויות לוגיסטיות עבור רכש אמצעי חיטוי ומיגון, אשר לא השפיעו באופן משמעותי על הוצאות הבנק.

הפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בגידול בהפרשה הקבוצתית.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, מיישם הבנק שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר, החל משנת 2011, והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים. גורמים אלה כוללים בין היתר: מגמות בהיקפי אשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מאקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענפי משק, שינויים בנפח ומגמה של יתרות בפיגור, שינויים במדיניות הבנק למתן אשראי ועוד.

ביום 21 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל דגשים לדוחות הכספיים. בחוזר הודגש, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לוודא כי דוחותיהם משקפים את ההשפעות העיקריות של אירוע נגיף הקורונה, וכי ההפרשות להפסדי אשראי נערכו באופן שמרני וזהיר. החוזר מצין כי הפיקוח על הבנקים ער לכך שבנסיבות הקיימות קיימת רמה גבוהה של אי ודאות, אשר מחייבת תאגיד בנקאי להפעיל שיקול דעת משמעותי, וקובע כי יש לעדכן את ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה, ולהגדיל את הסכומים שנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף, יעודכנו אומדני ההשפעה בהתאם. לצורך חישוב ההפרשות להפסדי אשראי נדרש הבנק להשתמש במקורות חיצוניים אמין, וכן בתחזיות המאקרו-כלכליות העדכניות ביותר כנקודות עיגון.

לאור זאת, במסגרת חישוב ההתאמות האיכותיות שתוצאותיו נכללות בדוחות כספיים אלה, הובאו בחשבון אינדיקטורים שונים, שהשפיעו על רכיבי המודל בהתאם לשיעור הגידול באינדיקטור. האינדיקטורים כוללים בין היתר את שיעור ירידת דירוגי הלווים בענפים השונים, שיעור הגידול בהיקף ההלוואות בתנאים ייחודיים למשבר הקורונה (דחיית תשלומים, הלוואות בערבות מדינה), וכן הגידול בשיעורי האבטלה והירידה בצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל. בנוסף, דורגו ענפי המשק בהתאם לחומרת הפגיעה בגין משבר הקורונה, ובכלל ענף נכללה בהתאם תוספת בגין הסיכון הענפי.

באשראי המסחרי, חושב הרכיב האיכותי בהפרשה הקבוצתית בדוחות כספיים אלה בהתאם למתודולוגיה שקבע הבנק ושישמה במהלך שנת 2020, על בסיס נתוני המאקרו העדכניים, בהתאם לתרחיש פסימי, שפרסם בנק ישראל בחודש ינואר 2021 - אבטלה בשיעור 16.3%, ואומדן שיעור הצמיחה השלילי לשנת 2020 בשיעור של כ-3.7%. בנוסף, ניתן ביטוי בהפרשה גם להתפתחויות שחלו במהלך השנה, ובפרט ברבעון הרביעי של 2020, הכוללות חזרה לתשלום סדיר במרבית ההלוואות שניתן בגין אישור דחיית תשלומים, מחד גיסא, וזיהוי ממוקד של סיכון האשראי בתתי-ענפים ספציפיים, מאידך גיסא. התחומים בהם זוהה סיכון מוגבר כוללים את ענפי התיירות והתעופה, המסעדות, התרבות והבידור, וכן אנשים פרטיים המועסקים בענפים אלה.

בענף הדיור מחושבת ההפרשה לפי נוסחת "עומק הפיגור" שקבע הפיקוח על הבנקים, וכוללת בנוסף הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, שבהתאם להוראות יתרתה לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת ההלוואות האמורות למועד הדיווח. מטעמי שמרנות, ולאור היקף ההלוואות שאושרה להם דחייה בתשלומים השוטפים, ההפרשה כוללת רכיב איכותי נוסף, שחושב בגין הלוואות שאושרה להן דחיית תשלומים, או מתווה של החזרים מופחתים, והיא מתבססת על ההסתברות לכשל (PS) וההפסד החזוי בהינתן כשל (LGD). הרכיב האיכותי הותאם לרמת הסיכון בכל הלוואה, על פי משך הזמן בו ההלוואה נמצאת בדחייה, ותוך הבחנה בין הלוואות החוזרות לתשלום מלא, הלוואות החוזרות לתשלום מופחת בהתאם לתקופת ההסדר, והלוואות שהתשלום בגין לא כובד.

הפרמטרים החדשים הובאו בחשבון בקביעת ההפרשה בהתאם להוראות בנספח י' להוראות הדיווח לציבור, אשר מחייבות "להביא בחשבון את כל הגורמים הרלבנטיים הידועים, פנימיים וחיצוניים, שעשויים להשפיע על סיכויי הגביה של חובות", וכי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי האשראי צריכה "להיות מיושמת בעקביות, אך, כאשר ראוי, להתעדכן בגין גורמים חדשים שמשפיעים על סיכויי הגביה". ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. שיעור ההפרשה על פי המודל ימשיך להתעדכן באופן שוטף בהתאם לאינדיקטורים השונים, ויותאם גם בעתיד בהתאם להתפתחויות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי לשנת 2020 ולרבעון הרביעי של שנת 2020 מסתכמות ב-1,050 ו-118 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. ללא השפעת בנק אגוד, הסתכמו הוצאות בגין הפסדי אשראי ב-1,058 ו-126 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת 364 ו-119 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות. גידול של 694 מיליוני שקלים חדשים בין השנים. עיקר הגידול נובע מהסיבות שתוארו לעיל. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, והיא תיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

אימוץ המלצות ועדת התייעה הבלתי תלויה לבחינת התנהלות קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בענייני מיסוי

ביום 27 במרץ 2019 החליט דירקטוריון הבנק על הקמת ועדה בלתי תלויה ("להלן: "הוועדה"), לבחינת היבטים מסוימים העולים מהסדר ה-PSA (להלן: "ההסדר"), עליו חתם הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית בקשר עם עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בשנים 2012-2020. ביום 31 במרץ 2020 אימץ דירקטוריון הבנק את המלצות הוועדה בדבר אי נקישת הליכים משפטיים כנגד נושאי משרה וגורמים אחרים בבנק ובדבר אי הסקת מסקנות אישיות בקשר לאירועים נשוא ההסדר, וכן להתקשר עם חברות הביטוח, שהנפיקו פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק, בהסכם פשרה לתשלום סכום של 23 מיליון דולר, בכפוף לאישורו של בית המשפט המחוזי תל אביב יפו. סכום זה הוכר כהכנסה ברבעון הראשון של שנת 2020. ביום 8 בספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור הסכם פשרה שנחתם בין המבקש בהליך התלוי ועומד בפניו, הבנק וכן UMB (Switzerland) Ltd, ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, חברות הביטוח שהנפיקו לבנק פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה ("המבטחים"), ומשיבים נוספים בהליך (נושאי משרה ועובדים). בהתאם להסכם הפשרה, המבטחים ישלמו לבנק סכום כולל וסופי של 23 מיליון דולר ארה"ב ("סכום הפשרה") לסילוק הטענות והעילות האפשריות נגד הדירקטורים ונושאי המשרה בקשר עם עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים בהיבטי מיסוי. הסכם הפשרה כפוף לאישור בית משפט. בכפוף לאישור כאמור וקבלת סכום הפשרה, ישולם מסכום הפשרה שכר טרחה בסכום של עד כ-4.9 מיליון שקלים חדשים (כולל מע"מ).

ביום 18 במאי 2020 דן דירקטוריון הבנק בדוח משלים שהוגש לו על ידי הוועדה שעניינו בחינת התהליכים הניהוליים והבקורות, לרבות בהיבט הממשל התאגידי, הקשורים באירועים נשוא ההסדר. בדוח זה נקבע כי ברוב התחומים והתהליכים שנבחנו על ידי הוועדה לגבי התקופה הרלוונטית, נעשו שיפורים משמעותיים על ידי הבנק ולוועדה לא היו הערות לשיפורים אלה. ביחס לחלקם, מצאה הוועדה לנכון להמליץ לבנק ליישם תהליכים נוספים מעבר לאלו הקיימים, והדירקטוריון אימץ את מרבית המלצות הוועדה הבלתי תלויה, תוך שינויים קלים. לפרטים נוספים ראה ביאור 14.ג.26 לדוחות הכספיים.

הקצאת אופציות למנהל הכללי הקודם של הבנק, לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות

ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול של הבנק, הקצאת כתבי אופציה למנהל הכללי הקודם של הבנק, לנושאי משרה בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות עיקריות בענף הבנקאות בארץ ובעולם

מערכת הבנקאות מתמודדת בשנים האחרונות עם מספר אתגרים עיקריים:

- התפשטות נגיף הקורונה בעולם בתחילת שנת 2020 הובילה ממשלות ברחבי העולם ובישראל לנקוט בצעדי סגר וריחוק חברתי במאמץ לבלום את התפשטות הנגיף. כתוצאה מכך, פרץ משבר כלכלי גלובלי שבא לידי ביטוי בשיתוק של מגזרים נרחבים בכלכלה העולמית והישראלית, תוך עליה חדה בשיעור האבטלה. עיקר השפעת המשבר ניכרת בצד הביקוש בעקבות הטלת מגבלות על הפעילות העסקית. בניסיון לשכך את עוצמת הפגיעה, ממשלות רבות ברחבי העולם נקטו בצעדים פסקאליים מרחיבים בהיקפים משמעותיים, תוך התמקדות בפיצוי עסקים ועובדים שנפגעו מהמשבר והעמדת אשראי למגזר העסקי. בעקבות המשבר התכווץ מחזור העסקים בישראל ובמדינות רבות ברחבי העולם, וכתוצאה מכך חל גידול ניכר ברמת הוצאה להפסדי אשראי במערכת הבנקאות. הערכות החזאים הן כי הפצת חיסון לקורונה צפויה להוביל בהדרגה להסרת המגבלות על הפעילות העסקית ולהתאוששות של קצב צמיחת המשקים.
- סביבת ריבית ואינפלציה נמוכה לאורך זמן, אשר פוגעת ברווחיותם של הבנקים. בשנים האחרונות ננקטת במשקים המרכזיים בעולם מדיניות מוניטרית מרחיבה, על רקע סביבת אינפלציה נמוכה ומתוך מטרה להמריץ את הפעילות הכלכלית. נוכח הפגיעה בפעילות הכלכלית בעקבות משבר הקורונה, מרבית הבנקים המרכזיים נקטו בשנת 2020 בצעדים מוניטאריים מרחיבים, ובהם הפחתת ריבית ותוכניות לרכישות איגרות חוב. בישראל הופחתה הריבית המוניטרית בחודש אפריל ב-0.15 נקודות האחוז לרמה של 0.1%, ובנק ישראל השיק תוכנית לרכישת איגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות. הערכות החזאים הן כי המדיניות המוניטרית בבנקים המרכזיים העיקריים תמשיך להיות מרחיבה על מנת למתן את הפגיעה הכלכלית שנוצרה כתוצאה ממשבר הקורונה.
- ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקן מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיר. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנותרה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא ינותן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה. תחילתה התיקונים להוראה לפי החוזר הינם החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיר המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון החל מיום 28 בפברואר 2021.
- פיתוח מואץ של בנקאות דיגיטלית המבוססת על פלטפורמת האינטרנט ועל שימוש מוגבר במובייל, אשר מלווה במתן הקלות רגולטוריות מצד בנק ישראל המכוונות לעידוד פעילות דיגיטל. לצד התפתחויות אלה, מתרחב בעקבות השימוש של משקי הבית והעסקים בערוצים הדיגיטליים. בנוסף, מגמת הדיגיטציה הגוברת מאפשרת את כניסתן של חברות טכנולוגיה לזירת התיאור הפיננסי תוך יצירת שיתוף פעולה עם המערכת הבנקאית. יתכן כי הצורך בריחוק החברתי בעקבות משבר הקורונה יוביל להאצה של מגמת הדיגיטציה בפעילות הבנקאית.
- הפעילות הבנקאית הושפעה בשנה החולפת מהשלכות משבר הקורונה. המדינה השיקה קרנות ייעודיות למתן אשראי בערבות מדינה למגזר העסקי, והיקפי אשראי ניכרים ניתנו באמצעות. בנוסף, בנק ישראל השיק מתווים לדחיית תשלומי אשראי, הן למגזר העסקי והן למשקי הבית. המגזרים הדומיננטיים ביותר בדחיית תשלומי אשראי הינם מגזר הלוואות לדיר, ומגזר העסקים הקטנים והזעירים.
- התחרות במגזר משקי הבית, בעיקר במגזר הדיר, ובמגזרי העסקים הקטנים והבינוניים הולכת ומחריפה בשנים האחרונות, על רקע התמקדות של המערכת הבנקאית במגזרים אלה, לצד כניסה גוברת של גופים פיננסיים חוץ בנקאיים. הפרדת חברות כרטיסי האשראי ישראל-מאקס (לשעבר לאומי קארד) משני הבנקים הגדולים הושלמה בשנת 2019. חברות כרטיסי האשראי מפעילות מאמצים מוגברים לצמיחה באשראי

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הקמעונאי ולהרחבת בסיס לקוחות המועדונים החוץ בנקאיים. להשפעות אלה מצטרפת התגברות ההוראות הרגולטוריות בנושאים הבאים: פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים; הסרת חסמים בפני נידוד חשבונות בין בנקים; קידום חוק נתוני אשראי והפקת תועלת זהות בנקאית לצורך הגברת השקיפות לצרכן וצמצום פערי המידע; הגברת התחרות בענף הבנקאות באמצעות עידוד כניסתם של מתחרים חדשים.

התפתחויות דיגיטליות והתקדמות הטכנולוגית של השנים האחרונות משפיעות על המערכת הפיננסית, ומשנות את פונקציית הייצור בענף הבנקאות בעקבות מעבר גובר להתבססות על טכנולוגיות מתקדמות. טכנולוגיות אלה מאפשרות את הרחבת מגוון השירותים הבנקאיים ואת זמינותם בערוצים דיגיטליים, במקביל להוזלת עלות הייצור. על רקע מגמות אלה, גופים פיננסיים מבוססי טכנולוגיה – ענקיות הטכנולוגיה, חברות פינטק ובנקים דיגיטליים – החלו להיכנס לענף הבנקאות בעולם. כאשר בישראל הוענק בסוף שנת 2019 רישיון לבנק דיגיטלי. כמענה להתפתחויות אלה, הבנקים מצויים בשנים האחרונות במהלך של טרנספורמציה דיגיטלית על מנת לייעל את פונקציית הייצור שלהם במישורים הבאים:

- הטמעת שיפורים טכנולוגיים להתייעלות התהליכים התפעוליים.
 - דיגיטציה של השירותים הבנקאיים לטובת הרחבת סל המוצרים ללקוח והגברת זמינותם ואיכותם.
 - החלפה הדרגתית של מערכות ה-IT לצורך שיפור מהירות תגובה, הגברת הגמישות והשגת יציבות תשתיתית.
- במקביל, המערכת הבנקאית נוקטת בצעדי התייעלות הבאים לידי ביטוי בצמצום היקף המשרות ובצמצום שטחי הנדל"ן בסניפים ובמטה.
- הפיקוח על הבנקים החל בפרויקט הסדרת סטנדרט (API) (Application Programming Interface) לבנקאות פתוחה. הבנקאות הפתוחה תאפשר, בהסכמת הלקוח, שיתוף מידע פיננסי של הלקוח. שיתוף מידע זה עשוי להביא לשיפור השירותים הפיננסיים הניתנים ללקוחות ולהגברת התחרות על שירותים אלה.
 - החמרת הדרישות בנושא של שמירה על יחס כסיו נזילות ויחס מינוף לצורך שיפור מנגנוני יציבות על המערכת הבנקאית. מנגד, אישר הפיקוח על הבנקים לבנקים בישראל לגייס איגרות חוב עם מנגנון ספיגת הפסדים, בדומה לנהוג בעולם (איגרות חוב עם המרה מותנית - CoCo). איגרות חוב אלה תורמות לחיזוק יציבות הבנק המנפיק ולצמצום התמיכה שתידרש מהממשלה אם וכאשר הבנק יקלע לקשיים. לפרטים בדבר הנפקת כתיב התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.
 - הידוק הרגולציה הבינלאומית המתאפיינת באכיפה מוגברת וחוצה גבולות, כמו גם בנושאי מיסוי מקומיים.
 - התגברות התודעה הצרכנית, בין היתר, בזכות שימוש מוגבר ברשתות החברתיות, ובזכות טכנולוגיה המאפשרת נגישות קלה יותר למידע ולבחינת חלופות פיננסיות. כתוצאה מכך, עולם הבנקאות עובר למיקוד בזיהוי צרכי הלקוח, ובמקביל מיושמים דיני הגנת הפרטיות.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

התפתחויות במשק בישראל ובכלכלה העולמית בשנת 2020

המשק בישראל

התפתחויות ריאליות

התפשטות מגפת הקורונה בעולם החל מתחילת שנת 2020 הובילה ממשלות ברחבי העולם ובישראל לנקוט בצעדי סגר וריחוק חברתי במאמץ לבלום את התפשטות הנגיף. כתוצאה מכך, נוצר משבר כלכלי גלובלי שבא לידי ביטוי בשיתוק של מגזרים נרחבים בכלכלה העולמית והישראלית, תוך נסיקה של מספר העובדים שפוטרו או הוצאו לחופשה ללא תשלום.

המשבר פגע בצד ההיצע בעקבות הפגיעה בשרשרת הייצור של מוצרים ושירותים רבים ומפגיעה בסחר העולמי, אך הביא גם לירידה בצד הביקוש בעקבות הטלת מגבלות על הפעילות העסקית. בניסיון לשכך את עוצמת המשבר ממשלות ברחבי העולם נקטו בצעדים פיסקליים, תוך התמקדות בפיצוי עסקים ועובדים שנפגעו מהמשבר והעמדת אשראי למגזר העסקי. מרבית הבנקים המרכזיים הפחיתו את הריביות המוניטריות ונקטו בצעדי הרחבה מוניטריים ואספקת נזילות לשוקים.

בישראל, התוצר התכווץ בשנת 2020 בשיעור של 2.4%, לאחר צמיחה בשיעור של 3.4% בשנת 2019, ושל 3.5% בשנת 2018. התכווצות התוצר הושפעה בעיקר מירידה בצריכה הפרטית (בעיקר צריכת שירותים), מירידה בהשקעה בנכסים קבועים, ומירידה ביצוא השירותים, בעיקר בשל התכווצות ביצוא שירותי תיירות וביצוא שירותי חברות הזנק. ביצוא הסחורות נרשמה צמיחה, בעיקר בשל התרחבות ביצוא מוצרי תעשייה.

בחודש מרץ 2020 הכריזה ממשלת ישראל על סגר, והחל מסוף חודש אפריל נכנסו לתוקפן הקלות במגבלות על הפעילות העסקית. במהלך חודש יוני 2020 החלה מגמה של עלייה בנתוני התחלואה, שהובילה את הממשלה לחדש את הטלת המגבלות בתחילת חודש יולי 2020, ולהטיל סגר שני באמצע חודש ספטמבר 2020 למשך תקופת חגי תשרי. עוד בטרם הושלם תהליך החזרה לשגרה, הוכרז במהלך חודש דצמבר 2020 על הטלת סגר שלישי. בתחילת שנת 2021 יצא לדרך מהלך חיסון האוכלוסייה מפני נגיף הקורונה. על רקע התקדמות מהירה של חיסון האוכלוסייה, החליטה הממשלה החל מאמצע חודש פברואר 2021 על פתיחה הדרגתית של המשק לפעילות.

במדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל נרשמה בשנת 2020 עלייה בשיעור של 0.4%, לעומת עלייה של 3.2% בשנת 2019, ו-3.7% בשנת 2018. שיעור האבטלה הרחב - המורכב מהבלתי מועסקים, המועסקים שנעדרו מעבודתם בגלל התפשטות נגיף הקורונה ואלו שיצאו מכוח העבודה בשל פיטורים או סגירת מקום העבודה - זינק בחדות והגיע בחודש אפריל לרמה של מעל ל-36%. בחודשים העוקבים נרשמה חזרה הדרגתית לעבודה, ושיעור האבטלה הרחב התייצב ברמה של 12%-11%. בעקבות הטלת הסגר השני חל זינוק מחודש בשיעור האבטלה הרחב, עד לרמה של כ-23% בתחילת חודש אוקטובר, ונכון למחצית השנייה של חודש דצמבר, עומד שיעור זה על 13.7%.

על פי תחזית חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש ינואר 2021, התוצר בישראל צפוי לצמוח בשנת 2021 בשיעור של 3.5% עד 6.3%, כתלות במידת ההצלחה של מבצע חיסון האוכלוסייה. שיעור האבטלה הרחב צפוי לעמוד בטווח 7.7%-11.0% בסוף שנת 2021.

אינפלציה ושערי חליפין

האינפלציה בשנת 2020 הסתכמה בשיעור שלילי של 0.7%, לעומת עלייה בשיעור של 0.6% אשתקד, והושפעה מירידה חדה במחירי האנרגיה בעקבות המשבר, ומהתחזקות שער השקל מול סל המטבעות, וביתר עוצמה מול הדולר. מבחינת רכיבי המדד, המדד הושפע בעיקר מהוזלה בסעיף התחבורה והתקשורת, בסעיף ההלבשה וההנעלה ובסעיף המזון, אשר מיתנו את המדד הכללי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

מאז תחילת משבר הקורונה נרשמה מגמה של ייסוף בשער החליפין של השקל מול הדולר, שהתעצמה לקראת סוף השנה. בעקבות זאת, הכריז בנק ישראל בחודש ינואר 2021 על תוכנית לרכישת דולרים בסך של 30 מיליארד דולר במהלך שנת 2021.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	שער החליפין של: הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים) אירו (בשקלים חדשים)
(7.0)	3.456	3.215	
1.7	3.878	3.944	

ביום 2 במרץ 2021 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.299 - פיחות של 2.6% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2020. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 3.968 פיחות של 0.6% בהשוואה לשער ביום 31 בדצמבר 2020.

מדיניות מוניטרית

על מנת לתמוך בנזילות בשווקים ולהקל על תנאי האשראי במשק, הפחית בנק ישראל בחודש אפריל 2020 את הריבית המוניטרית מרמה של 0.25% לרמה של 0.1%. בנוסף, הפעיל בנק ישראל כלים מוניטריים רבים, ביניהם: תוכנית לרכישת איגרות חוב ממשלתיות בסך 85 מיליארדי שקלים חדשים, הזרמת נזילות לשוקי המטבע באמצעות מכרזי החלף שקל-דולר, ונקיטת צעדים להגדלת היצע האשראי, בין היתר, באמצעות הפחתה של דרישות ההון מהבנקים. בנוסף השיק בנק ישראל כלי מוניטרי למתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית בריבית שלילית, בתנאי שהלוואות אלו יתגלגלו לעסקים קטנים וזעירים, ותוכנית לרכישת איגרות חוב קונצרניות בשוק המשני בהיקף של 15 מיליארדי שקלים חדשים.

מדיניות פיסקלית

בשנת 2020 נרשם בתקציב הממשלה גירעון מצטבר בסך של 160.3 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת גירעון תקציבי מצטבר בסך של 52.2 מיליארדי שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך השפעת משבר הקורונה על הגירעון מוערכת בכ-111.7 מיליארדי שקלים. שיעור הגירעון בשנת 2020, ביחס לתוצר המקומי הגולמי עמד על 11.7%, לעומת שיעור של 3.7% בשנת 2019, ושיעור של 2.9% בשנת 2018. בשנת 2020 נרשם גידול של 22.5% בהוצאות משרדי הממשלה, וגביית המסים ירדה בשיעור נומינאלי של 2.0%. משרד האוצר הכריז על תוכנית כלכלית לתמיכה במשק שנועדה להבטיח מתן מענה בריאותי ואזרחי הולם, תמיכה בפיתוח המשק, שמירה על המשכיות עסקית ואספקת ביטחון סוציאלי למשקי הבית. מתוך סך התוכנית בגובה של כ-137 מיליארדי שקלים חדשים בוצעו כ-80%. בעקבות הגידול בהוצאות הממשלה, לצד הקיטון בהכנסות ממסים בשל המגבלות על הפעילות הכלכלית, נרשמה עלייה ביחס החוב לתוצר בישראל לשיעור של 73.1%, לעומת 60.0% בשנת 2019.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה, נתונים מקוריים) בשנת 2020 בכ-52.2 אלף דירות, עלייה של 2.2% לעומת 2019, ועלייה של 25.6% לעומת 2018. בשנת 2020 ניתנו לציבור הלוואות לדיר בסך של 79.0 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 68.5 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2019, ו-60.3 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2018, עלייה של 15% ו-31%, בהתאמה.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מחירי הדירור בבעלות עלו, במהלך שנת 2020, בשיעור של 4.0% בהמשך לעלייה בשיעור של 3.4% בשנת 2019.

שוק ההון

המסחר בשווקי המניות בעולם, ברבעון בשנת 2020, התנהל ברובו במגמה חיובית בהובלת הבורסות בארצות הברית, ובמגמה מעורבת בשוק המניות בארץ במדדים המרכזיים.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2020	שנת 2019	שנת 2018
תל-אביב 35	(11.0)	15.0	(3.0)
תל-אביב 125	(3.0)	21.3	(2.3)
תל-אביב 90	18.1	40.3	(3.0)

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2020 ב-1.9 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת מחזור ממוצע של 1.3 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2019.

להלן השינויים במדדי איגרות החוב העיקריים בישראל (באחוזים):

מדד	שנת 2020	שנת 2019	שנת 2018
אג"ח כללי	0.8	8.7	(1.5)
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	1.2	10.3	(1.4)
אג"ח ממשלתי לא צמוד	1.3	8.3	(1.2)
תל בונד 20	(0.2)	8.2	(1.1)
תל בונד 40	0.1	6.5	(0.5)

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

כלכלה עולמית

כלכלת ארצות הברית התכווצה בשנת 2020 בשיעור שנתי של 3.5%, לאחר צמיחה בשיעור של 2.2% בשנת 2019. זאת, בעקבות התפשטות נגיף הקורונה והטלת מגבלות על הפעילות העסקית. מדדי מנהלי הרכש רשמו ירידות לערכי שפל היסטוריים בחודש אפריל 2020, הן בענפי השירותים והן בענפי התעשייה, אך התאוששו מאז וחזרו להצביע על התרחבות בפעילות. המשק האמריקאי איבד משרות רבות בחודש אפריל 2020, אולם בחודשים העוקבים נרשמה התאוששות מסוימת, כאשר שיעור האבטלה בחודש דצמבר 2020 עמד על שיעור של 6.7%. במטרה לתמוך בכלכלה האמריקאית, הוריד ה-FED בחודש מרץ 2020 את הריבית בשתי פעימות חירום מרמה של 1.75%-1.5% עד לרמה של 0.0%-0.25%. בנוסף, הכריז ה-FED כי יפעל בכל הכלים העומדים לרשותו וימשיך לרכוש איגרות חוב "בכל סכום שיידרש" לשמירה על תפקוד השוק. הממשל בארצות הברית השיק תוכנית פסיקאלית בסך של 2.3 טריליון דולר בתחילת המשבר על מנת לסייע למשק. בחודש דצמבר 2020 הושקה תוכנית נוספת בסך של 900 מיליארד דולר. בתחילת חודש נובמבר 2020 התקיימו הבחירות לנשיאות ארצות הברית, בהן נבחר ג'ו ביידן לנשיא, והוא הושבע לתפקיד ב-20 בינואר 2021. בתחילת שנת 2021 הוכרז על תוכנית פסיקאלית נוספת, בהיקף של כ-1.9 טריליון דולר.

התוצר בגוש האירו התכווץ בשנת 2020 בשיעור של 6.8%, לאחר צמיחה של 1.3% בשנת 2019 כולה. מדדי מנהלי הרכש ירדו לרמת שפל בחודש אפריל הן בענפי השירותים והן בענפי התעשייה, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ברחבי היבשת. המדד בענפי התעשייה התאוששו מאז במידה ניכרת, והחל מחודש יולי חזר להצביע על התרחבות בפעילות, בעוד שהמדד בענפי השירותים טרם התאושש, על רקע רמת התחלואה הגבוהה והתמשכות המגבלות על הפעילות ברחבי היבשת. ה-ECB הותיר את הריבית ברמתה (-0.5%), אך הפעיל תוכנית חירום לרכישת איגרות חוב בהיקף 1.85 טריליון אירו, הרחיב את תוכנית ההלוואות לבנקים, והפחית את דרישות ההון מהבנקים. בצד הפסיקאלית מדינות האיחוד האירופי הודיעו על הקמת קרן חילוץ בהיקף של 750 מיליארד אירו. בחודש ינואר 2020 פרשה בריטניה מהאיחוד האירופי לאחר 47 שנים. בסוף חודש דצמבר 2020 חתמו בריטניה והאיחוד האירופי על הסכמי סחר חדשים.

הכלכלה הסינית צמחה בשנת 2020 בשיעור של 2.3%, בהמשך לצמיחה של 6.1% בשנת 2019. מדד הייצור התעשייתי התכווץ ברבעון הראשון של שנת 2020, אך חזר לצמוח עם הסרת המגבלות על הפעילות. מדד המסחר הקמעונאי התכווץ גם הוא במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, אולם מאז חל נרשמה התאוששות, אם כי בקצב נמוך מזה טרם המשבר. מדדי מנהלי הרכש ירדו בחודש פברואר 2020 עם החלת הסגר על מחוז חוביי, אך התאוששו במידה ניכרת כבר בחודש מרץ 2020, והצביעו על חזרה מהירה של הפעילות לתוואי של צמיחה.

להלן השינויים במדדי המניות העיקריים בעולם (באחוזים):

שנת 2018	שנת 2019	שנת 2020
(6.7)	22.3	7.3
(7.0)	28.9	16.3
(1.7)	38.0	47.6
(18.3)	23.0	3.6
(12.3)	19.0	(14.3)
(11.9)	19.1	(7.1)
(12.1)	22.3	18.4

אירועי סיכון

במהלך שנת 2020 לא התרחשו אירועי הפסד מהותיים או אירועים שיש להם פוטנציאל להפסד מהותי.

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו לשורה של סיכונים פיננסיים ושינויים פיננסיים המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאות העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה מאקרו כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לשינויים החלים במודל העסקי ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבת התחרות, בסביבת הצרכן, בסביבת הרגולטורית ובסביבת הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

סיכונים מובילים הינם סיכונים הנובעים מהתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאות הפיננסיות ויציבותו של הבנק. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתפתחים, שהינם סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק, מבין סיכונים אלה ניתן לאפיין סיכוני אבטחת מידע וסייבר, טכנולוגית המידע ומוניטין. כאמור, מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף כדי לוודא שהוא מקיף את כלל הסיכונים הגלומים בפעילותו העסקית ואלו הנובעים מתנאי השוק ומדרישות הרגולציה.

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים:

סיכון עסקי-אסטרטגי – התגברות התחרות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ובמודלים העסקיים עלולים ליצור השפעות מהותיות על המערכת הבנקאית בטווח הבינוני ארוך. כמו כן, שינויים רגולטוריים (כגון: חוק נתוני אשראי וניוד חשבונות בנק) עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. בנוסף, הסיכון מושפע מאירוע הקורונה שהינו בעל פוטנציאל השפעה על כל פרופיל הסיכון של הבנק לאור אי וודאות לגבי המשך התפתחותו וההשלכות המאקרו כלכליות המהותיות הנובעות ממנו.

סיכון מאקרו כלכלי – פעילות הבנק מושפעת מהסביבה המאקרו כלכלית, אירוע הקורונה השפיע באופן משמעותי על הכלכלה העולמית והמקומית, ישנה האטה בפעילות הכלכלית וחלו שינויים בסביבה המאקרו כלכלית כולל: עליה בשיעור האבטלה, שינויים בריבית, תנודות בשווקים ושינוי במחירי הנכסים. התממשות הסיכון עלולה להגדיל את היקף החובות הבעייתיים ולהשפיע לרעה על התוצאות העסקיות של הבנק.

סיכון אבטחת מידע – איומי הסייבר מתגברים כלפי גופים פיננסיים. הבנק מפעיל מנגנוני ההגנה על מנת לצמצם את היכולת לבצע פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח. אירוע הקורונה מעצים את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סיכון טכנולוגי – התפתחות הטכנולוגיה וגילן של המערכות הקיימות בבנק מעצימות את הנזק הפוטנציאלי העלול לבוע מסיכוי הטכנולוגיה שהינם מהותיים לפעילות התקינה של הבנק. במהלך משבר הקורונה חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילותו בשגרת החירום. לא חלו אירועים ו/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

סיכון רגולטורי – התגברות הרגולציה בארץ ובעולם, נושא המגביר את אי וודאות והתחרותיות בסביבה העסקית, הבנק עשוי להידרש להיערכויות ועלויות מיכוניות שעלויות ליצור סיכון לתוצאות הבנק. הבנק פועל באופן שוטף לטיפול בהוראות הרגולציה הרלבנטיות לפעילותו, תוך שהוא מקצה את המשאבים הנדרשים לשם הטיפול הנדרש בהם. יודגש כי לבנק תיאבון סיכון אפסי לאי עמידה בהוראות הרגולטוריות החלות עליו. פעולות הבנק בקשר עם סיכונים אלה, הן בעיקר פעולות איכותיות שנועדו ליצור את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים המתגברים.

סיכון סביבתי – סיכון סביבתי הינו הסיכון להפסד בשל השפעת עלויות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, כמו ירידה בערך ביטחונות שמומשו, או הרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. סיכון סביבתי כולל שינויי אקלים, פגיעה במגוון הביולוגי וזיהומי אוויר, מים וקרקות.

לפיכך, לסיכון הסביבתי עלולה להיות השפעה ישירה ועקיפה:

- השפעה ישירה – יכולה לבנוע מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם, נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הפסד כספי העלול להיגרם מתהליך אימוץ של מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.
- השפעה עקיפה – עלולה לבנוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים (במסגרת סיכוי האשראי של הבנק), התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון מוניטין.

לפרטים נוספים הכוללים את ניתוח הסיכונים העיקריים שהבנק חשף אליהם וסקירה של אופן ניהולם והתפתחותם בתקופה המדווחת לרבות השפעת משבר הקורונה ורכישת בנק אגוד, ראה פרק סקירת הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות בנק > קשרי משקיעים < מידע כספי.

דוחות רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון המבקרים של הבנק משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זהר ושות'.

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 26.11.1) ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 11 בינואר 2021, לאחר תאריך המאזן, נחתם הסכם התקשרות בין חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ, לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

שינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

להלן השינויים במדיניות חשבונאית קריטית ובאומדנים חשבונאיים קריטיים שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות בתקופות המדווחות:

כמפורט בביאור 1 ב. לדוחות כספיים אלה, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 10 שנים שהסתיימו במועד הדיווח, ומביאה בחשבון את השפעת ההרעה בתנאים המאקרו-כלכליים והפעילות במשק עקב משבר הקורונה, על הלווים בבנק. לפרטים, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

לפרטים בדבר טיפול חשבונאי בנוגע להשלמת עסקה לרכישת מניות בנק אגוד על ידי הבנק, לרבות התאמות לשווי שוק בהתאם להערכת שווי לצורך הקצאת עלות הרכישה (PPA) שנערכה ליום 30 בספטמבר 2020, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בשנת 2020 ב-1,610 מיליוני שקלים חדשים. הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכם ב-1,543 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח נקי של 1,842 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון בשיעור של 16.2%. הרווח הנקי בשנת 2020 מבטא תשואה על ההון בשיעור של 9.5%. הרווח הנקי בשנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, מבטא תשואה על ההון בשיעור של 9.3%, לעומת 11.9% בשנת 2019. הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-506 מיליוני שקלים חדשים. הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכם ב-439 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 440 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 0.2%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2020 מבטא תשואה על ההון, במונחים שנתיים, בשיעור של 11.4%. הרווח הנקי ברבעון הרביעי של שנת 2020, ללא השפעת בנק אגוד, מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.7%, לעומת 11.5% ברבעון המקביל אשתקד.

ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בשנת 2020, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-6,041 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות ב-5,806, לעומת 5,697 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, גידול בשיעור של 1.9%. הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ ברבעון הרביעי של שנת 2020, כפי שמוצגות בדוחות כספיים אלה, הסתכמו ב-1,713 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות ב-1,478, לעומת 1,416 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 4.4%. **הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת** בשנת 2020, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-5,746 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות ב-5,571, לעומת 5,466 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, גידול בשיעור של 1.9%. הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽²⁾ מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2020, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-1,587 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות ב-1,412, לעומת 1,388 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 1.7%. להלן ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

שנת		
שיעור השינוי (באחוזים)	2019	2020 ⁽³⁾
	5,340	5,820
	357	221
6.0	5,697	6,041
	76	(105)
	44	39
	46	97
	65	204
	-	235
	231	470
1.9	5,466	5,571

הכנסות המימון מפעילות שוטפת, ללא השפעת בנק אגוד, גדלו בשנת 2020 בשיעור של 1.9% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וזאת חרף ירידת ריבית בנק ישראל לשיעור של 0.1% בתחילת חודש אפריל, וירידת ריבית הבנק המרכזי בארצות הברית, בשתי פעימות במהלך חודש מרץ לרמה של 0.00%-0.25%.

- (1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוון ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.
- (2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוון נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוון.
- (3) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

2020 ⁽³⁾								2019							
רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון		רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון	
1,686		1,464		1,323		1,347		1,352		1,214		1,543		1,231	
27		54		76		64		64		147		89		57	
1,713		1,518		1,399		1,411		1,416		1,361		1,632		1,288	
הכנסות ריבית, נטו															
הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾															
סך הכנסות מימון (כולל בנק אגוד)															
בניכוי:															
-		18		(40)		(83)		(36)		(81)		235		(42)	
12		11		9		7		17		6		9		12	
השפעת מדד המחירים לצרכן															
הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים															
רווחים ממימוש איגרות חוב וניירות ערך שאינם למסחר ורווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו															
1		14		54		28		3		30		1		12	
53		100		8		43		44		34		30		(43)	
השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾															
235		-		-		-		-		-		-		-	
נטרול הכנסות מימון בנק אגוד															
301		143		31		(5)		28		(11)		275		(61)	
סך הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת															
1,412		1,375		1,368		1,416		1,388		1,372		1,357		1,349	
סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת															

- (1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.
- (2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שוויים הוגן.
- (3) השפעות אחרות כוללות גם את השפעת החיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
שיעור השינוי כולל (באחוזים)		סכום השינוי כולל בנק אגוד		
		2019	2020	מגזר פעילות
אנשים פרטיים:				
13.5		1,695	1,923	משקי בית- הלוואות לדיור
(0.9)		1,349	1,337	משקי בית- אחר
(8.1)		86	79	בנקאות פרטית
6.7		3,130	3,339	סך הכל אנשים פרטיים
פעילות עסקית:				
3.7		1,150	1,193	עסקים קטנים וזעירים
5.4		295	311	עסקים בינוניים
5.3		526	554	עסקים גדולים
(16.1)		118	99	גופים מוסדיים
3.3		2,089	2,157	סך הכל פעילות עסקית
33.2		256	341	ניהול פיננסי
6.6		5,475	5,837	סך הכל פעילות בישראל
(8.1)		222	204	פעילות חוץ לארץ
6.0		5,697	6,041	סך הכל

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד. סכום השינוי בגין אנשים פרטיים, פעילות עסקית וסך הפעילות בישראל, ללא השפעת בנק אגוד הינו: 122, (5) ו-128, בהתאמה.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2019	2020	2020
		ללא אגוד	כולל אגוד
מטבע ישראלי לא צמוד	171,451	196,077	204,346
מטבע ישראלי צמוד למדד	56,522	59,815	61,359
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	13,383	11,008	11,747
סך הכל	241,356	266,900	277,452
שיעור השינוי (באחוזים)			
	14.4		
	5.8		
	(17.7)		
	10.6		

השינויים ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר השקלי נובעים מהסטת שימושים ממגזר מטבע חוץ למטבע ישראלי לא צמוד במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק וכן, מצמיחת האשראי לציבור.

היתרות הממוצעות במטבע חוץ קטנו, בין היתר, על רקע צמצום בהיקף תיק ניירות הערך של הבנק במטבע חוץ.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות)⁽¹⁾ על בסיס יתרות ממוצעות⁽²⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (באחוזים):

מגזר הצמדה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2019	2020	2019	2020
מטבע ישראלי לא צמוד	1.97	2.07	1.96	2.15
מטבע ישראלי צמוד למדד	1.49	1.30	1.56	1.43
מטבע חוץ	1.16	0.77	1.47	1.00
סך הכל	1.78	1.75	1.86	1.83

(1) שיעורי ההכנסה וההוצאה חושבו ביחס לנכסים ולהתחייבויות הנושאים ריבית.

(2) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הפרשה בגין הפסדי אשראי.

שינויים בפערי הריבית:

במגזר השקלי הלא צמוד הושפע פער הריבית מירידת ריבית בנק ישראל, אשר השפיעה בעיקר על צד הנכסים, בעוד שהיכולת לגלם את ירידת הריבית במרווחי הפיקדונות מוגבלת.

במגזר השקלי הצמוד למדד חלה עלייה במרווחי המימון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

במגזר מטבע חוץ, הושפע פער הריבית מהירידה בריבית ה-FED ובריבית הליבור אשר השפיעה בעיקר על עלות המקורות, בעוד שההוצאות מהפעילות בנגזרים שכנגד, לא נכללות במסגרת פערי הריבית המוצגים לעיל. בתוספת השפעת הנגזרים ניתן היה לראות ירידה של כ-0.15% בפער הריבית במטבע חוץ לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

פילוח פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר), מידע נוסף על נכסים והתחייבויות שאינם נושאים ריבית ומידע על פעילות מחוץ לישראל נכללים במסגרת נספחים לדוחות הרבעוניים - "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית".

הוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2020 ב-1,050 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.43% מסך האשראי לציבור, נטו. הוצאות הפסדי האשראי ללא השפעת בנק אגוד, בשנת 2020, הסתכמו ב-1,058, שיעור של 0.48% מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת הוצאות הפסדי אשראי בסך של 364 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, שיעור של 0.18% מסך האשראי לציבור, נטו, ובסך הכל גידול של 694 מיליוני שקלים חדשים. הוצאות בגין הפסדי האשראי בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-118 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.19% מסך האשראי לציבור, נטו (על בסיס שנתי). הוצאות הפסדי האשראי ללא השפעת בנק אגוד, ברבעון הרביעי של שנת 2020, הסתכמו ב-126, שיעור של 0.23%, מסך האשראי לציבור, נטו (על בסיס שנתי), לעומת 119 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, שיעור של 0.23% (על בסיס שנתי), מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל גידול של 7 מיליוני שקלים חדשים.

עיקר הגידול נובע מהפרשות להפסדי אשראי שנערכו על בסיס קבוצתי על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה, הן בגין חובות שזוהו בהם סיכון לפגיעה ביכולת ההחזר של הלקוח, הן בגין רכיב הפרשה נוסף ("רכיב איכותי") המחושב באמצעות מתודולוגיה המתבססת על פרמטרים איכותיים (מדדי מאקרו, כגון שיעור האבטלה והצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל, ומדדים פנימיים, כגון דירוג הלקוחות), והן בגין רכיב איכותי, בעיקר בגין ענפים שהפעילות בהם הואטה באופן חריג, ובגין דחיות התשלומים במשכנתאות, וחל על כלל חשיפות האשראי של הבנק. זאת, על אף הקיטון בהיקפי הפיגורים במשכנתאות לשיעור של כ-1.1% ליום 31 בדצמבר 2020 לעומת שיעור של כ-1.5% ליום 31 בדצמבר 2019. ההפרשה האיכותית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה להלן בפרק ניתוח ההתפתחויות בהכנסות ובהוצאות, וכן בביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019		2020	2019		2020	
ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד ⁽¹⁾		
161	139	150	477	536	547	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)
(50)	(92)	(92)	(200)	(215)	(215)	הגדלת הוצאות
111	47	58	277	321	332	הקטנת הוצאות
סך הכל הפרשה פרטנית						
4	(4)	(4)	14	19	19	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי:
4	83	64	73	718	699	לפי עומק הפיגור
119	126	118	364	1,058	1,050	אחרת
סך הכל הוצאות בגין הפסדי אשראי						
0.23%	0.23%	0.19%	0.18%	0.48%	0.43%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו (במונחים שנתיים):
0.61%	0.63%	0.49%	0.46%	1.03%	0.86%	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.04%	0.02%	0.02%	0.03%	0.19%	0.18%	מזה: בגין הלוואות לדיור

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

להלן פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור הוצאות להפסדי אשראי ⁽¹⁾								
רבעון רביעי		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	
0.04	0.02	0.03	0.18	12	7	44	279	מגזרי פעילות
0.50	0.16	0.46	0.51	27	10	99	130	אנשים פרטיים:
1.80	4.49	0.89	1.66	1	4	2	6	משקי בית- הלוואות לדיור
0.10	0.05	0.09	0.23	40	21	145	415	משקי בית- אחר
-	-	-	-	-	-	-	-	בנקאות פרטית
1.08	1.43	0.80	1.11	56	103	166	321	סך הכל אנשים פרטיים
1.31	1.54	0.59	1.44	23	36	42	136	פעילות עסקית:
0.11	(0.92)	0.16	0.69	4	(46)	24	138	עסקים קטנים וזעירים
-	0.17	(0.38)	0.96	-	1	(6)	23	עסקים בינוניים
0.75	0.62	0.51	1.02	83	94	226	618	עסקים גדולים
-	-	-	-	(1)	-	(3)	1	גופים מוסדיים
0.24	0.19	0.18	0.43	122	115	368	1,034	סך הכל פעילות עסקית
(0.33)	0.32	(0.11)	0.42	(3)	3	(4)	16	ניהול פיננסי
0.23	0.19	0.18	0.43	119	118	364	1,050	סך הכל פעילות בישראל
								פעילות בחוץ לארץ
								סך הכל

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, ופרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר ניתוח התפתחות האשראי לציבור ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון להלן. לפרטים נוספים בדבר ניתוח סיכון האשראי ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2020 ב-2,113 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות שאינן מריבית בשנת 2020 ב-1,949 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,966 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון של 17 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-584 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות שאינן מריבית ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-420 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 469 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 49 מיליוני שקלים חדשים, ראה הסבר להלן.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו בשנת 2020 ב-221 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו הכנסות המימון שאינן מריבית בשנת 2020 ב-169 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 357 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

הירידה נובעת בעיקר מקיטון בהכנסות הריבית מנגזרים, זאת בשל ירידת ריבית Fed וריבית בנק ישראל, בעוד שהשפעת ירידת הריבית על עלות המקורות המאזניים באה לידי ביטוי בעיקר בסעיף הכנסות הריבית, נטו. כמו כן, בשנת 2019, נכללו רווחים ממניות שאינן למסחר בסך 58 מיליוני שקלים חדשים.

הכנסות (הוצאות) המימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-27 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו הוצאות המימון שאינן מריבית ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-25 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות של 64 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

בסעיף זה נכללות, בין היתר, השפעות שווי הוון, רווחים (הפסדים) מפעילות באיגרות חוב וניירות ערך, וכן הפרשי הצמדה על נגזרי מדד והשפעת צבירת הריבית (ערך הזמן) הגלומה במכשירים נגזרים, שההכנסה (הוצאה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים בסעיף הכנסות מריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בשנת 2020 ב-1,671 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות מעמלות בשנת 2020 ב-1,610 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,535 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, גידול בשיעור של 4.9%, הנובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-472 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההכנסות מעמלות ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-411 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 392 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 4.8%. לפרטים על ההכנסות מעמלות לפי סוגי העמלות השונים, ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2020 ב-221 מיליוני שקלים חדשים. ההכנסות האחרות כוללות 51 מיליוני שקלים חדשים בגין יתרת זכות נדחית, נטו, שנרשמה בגין רכישת אגוד, המוכרת ברווח והפסד על פני 5 שנים. ללא הכנסה זו והשפעת בנק אגוד, הסתכמו ההכנסות האחרות בשנת 2020 ב-170 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 74 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, גידול של 96 מיליוני שקלים חדשים.

הגידול בהכנסות האחרות נובע בעיקר מהכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים שנכללו ברבעון הראשון של השנה, בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

ההכנסות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-85 מיליוני שקלים חדשים. ללא הכנסה בסך 51 מיליוני שקלים חדשים, כאמור לעיל, והשפעת בנק אגוד, הסתכמו ההכנסות האחרות ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-34 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 13 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד גידול של 21 מיליוני שקלים חדשים, הנובע מרווחי הון ממימוש נכסים במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2020 ב-4,279 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2020 ב-3,997 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,988 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-1,335 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-1,053 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 993 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. ראה פירוט לפי רכיבי ההוצאות התפעוליות השונים להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו בשנת 2020 ב-2,644 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו המשכורות וההוצאות הנלוות בשנת 2020 ב-2,524 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,562 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון בשיעור של 1.5%.

הקיטון בהוצאות השכר נובע בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק, ומהשפעת תוכנית פרישה מרצון. המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-785 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו המשכורות וההוצאות הנלוות ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-665 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 628 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 5.9%, הנובע בעיקר מהתאמת רכיבי תגמול משתנים לתשואה ולרווח הבנק, לאור השיפור ברווחיות ברבעון הרביעי של שנת 2020.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בשנת 2020 ב-871 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בשנת 2020 ב-841 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 770 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, גידול של בשיעור של 9.2%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-250 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-220 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 192 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 14.6%.

הגידול בהוצאות האחזקה נובע בעיקר מעלייה בהוצאות שכר דירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, מעלייה בהוצאות אבטחה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה, מגידול בהוצאות הפחתת השקעות טכנולוגיות. לפרטים בדבר יישום תקן החכירות ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתייבבות, ההון והלימות ההון להלן.

ההוצאות האחרות הסתכמו בשנת 2020 ב-764 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההוצאות האחרות בשנת 2020 ב-632 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 656 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון בשיעור של 3.7%.

ההוצאות האחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-300 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ההוצאות האחרות ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-168 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 173 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 2.9%.

הקיטון בהוצאות האחרות נובע בעיקר מקיטון ברכיבים אקטואריים הנדקפים בהתאם לכללים החשבונאיים לסעיף הוצאות אחרות כתוצאה מהשינויים בעקומי הריבית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן נתוני Cost Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

2019				2020				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
58.1	49.9	56.7	54.5	52.4 ⁽²⁾	52.8	50.8	58.8 ⁽³⁾	Cost Income Ratio
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2019				2020				
54.6				53.9				Cost Income Ratio

- (1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) יחס היעילות בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 54.7%.
 (3) ההוצאות האחרות שרשם בנק אגוד ברבעון הרביעי של 2020 עלו בכ-61 מיליוני שקלים חדשים ביחס לרבעון המקביל אשתקד, בעיקר בגין הפחתת נכסים ועלויות ביטוח, כתוצאה מרכישת השליטה בבנק והתכנית למזגו. ללא גידול חריג זה, מסתכם יחס היעילות (Cost-Income Ratio) ב-56.1%.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2020 ב-2,604 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכם הרווח בקבוצה לפי מיסים בשנת 2020 ב-2,532 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2,954 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון של 422 מיליוני שקלים חדשים.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-817 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכם הרווח בקבוצה לפי מיסים ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-745 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 709 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 5.1%. ראה הסבר מפורט לעיל.

שיעור ההפרשה למיסים מהרווח בשנת 2020 הסתכם ב-34.7% (ללא השפעת בנק אגוד - 35.5%), לעומת 34.8% בשנת 2019. שיעור ההפרשה למיסים מהרווח ברבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכם ב-34.9% (ללא השפעת בנק אגוד - 37.6%), לעומת ב-34.8%. שיעור ההפרשה למיסים מהרווח, הושפע, בין היתר, מהוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס בגין תוכניות האופציות לעובדים של הבנק. לפרטים נוספים ראה ביאור 8 לדוחות הכספיים.

חלק הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס - בשנת 2020 וברבעון הרביעי של השנה, נרשמו רווחים בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת התקופות המקבילות בהן לא נרשמו רווחים בגין חברות כלולות.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם בשנת 2020 ב-92 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 83 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, גידול בשיעור של כ-10.8%.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות המיוחס לבנק יהב הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-27 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 22 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2020 ב-1,610 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכם הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2020 ב-1,543 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,842 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019, קיטון בשיעור של 16.2%.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-506 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכם הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון הרביעי של שנת 2020 ב-439 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 440 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 0.2%.

ההון העצמי של הבנק כולל גם גידול של 69 ו-27 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 וברבעון הרביעי של השנה, בהתאמה, בעיקר מהתאמות בגין הטבות לעובדים ומהתאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן ("הרווח הכולל האחר המיוחס לבעלי מניות הבנק"), זאת, בהשוואה לגידול של 14 מיליוני שקלים חדשים ולקיטון של 14 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד. לפרטים ראה ביאור 10 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוצאות קבוצת הבנק בתקופת הביניים ראה מידע רב רבעוני לשנתיים האחרונות בנספחים לדוחות השנתיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן התפתחות תשואת⁽⁴⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾, יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, יחס כיסוי הנזילות⁽³⁾ ויחס המינוף בתום הרבעון⁽⁴⁾ (באחוזים):

		2019				2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
11.3	15.8	11.1	11.5	9.1 ⁽⁵⁾	9.0	9.5	11.4	תשואת רווח נקי על ההון
10.12	10.23	10.13	10.14	9.89	9.96	9.98	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון
120	118	122	121	117	122	128	133	יחס כיסוי הנזילות (רבעוני)
5.54	5.67	5.62	5.55	5.40	5.36	5.23	5.19	יחס המינוף בתום הרבעון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2019	2020	
11.9	9.5	תשואת רווח נקי על ההון

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
 (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בינתיים יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובינתיים/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הון של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
 (3) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, בסוגים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
 (4) יחס המינוף (Leverage Ratio) - הון רובד 1 לפי כללי באזל לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
 (5) תשואת הרווח הנקי על ההון בנטרול הכנסות מהסדר מוסכם עם המבטחים - 7.7%.

להלן נתוני הרווח והדיבידנד למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

		2019				2020		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1.73	2.46	1.80	1.88	1.52	1.53	1.65	2.13	רווח בסיסי למניה
1.72	2.45	1.79	1.87	1.51	1.53	1.65	2.13	רווח מדולל למניה
-	-	167 ⁽⁴⁾	72	75	-	-	-	דיבידנד למניה (באגורות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	2019	2020	
5.17	7.86	6.70	רווח בסיסי למניה
5.15	7.83	6.69	רווח מדולל למניה
106	178	75	דיבידנד למניה (באגורות)

לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק להימנע מחלוקת דיבידנד, כל עוד הוראת השעה במסגרתה הופחתו יחסי הון המזעריים שהבנק נדרש לעמוד בהם בתוקף, ראה פרק דיבידנד להלן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

נכסים והתחייבויות

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר				
שיעור השינוי (באחוזים)	2019	2020		
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
14.3	273,244	312,252	360,140	סך כל המאזן
43.5	51,672	74,161	86,570	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7.9	204,708	220,828	245,525	אשראי לציבור, נטו
(16.5)	10,113	8,448	17,290	ניירות ערך
(0.9)	1,457	1,444	1,743	בניינים וציוד
17.0	210,984	246,753	284,224	פיקדונות הציבור
410.8	714	3,647	3,779	פיקדונות מבנקים
(11.4)	33,460	29,647	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
6.0	16,033	16,995	18,804	הון עצמי

מזומנים ופיקדונות בבנקים - יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים הסתכמה ב-86.6 מיליארדי שקלים חדשים. יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים, ללא השפעת בנק אגוד, גדלה במהלך שנת 2020 ב-22.5 מיליארדי שקלים חדשים והסתכמה ב-74.2 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרה הינו במסגרת הניהול השוטף של נזילות הבנק.

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2020 ל-68%. ללא השפעת בנק אגוד הגיע משקלו של האשראי לציבור, נטו מסך כל הנכסים ל-71%, לעומת 75% בסוף שנת 2019. האשראי לציבור, נטו ללא בנק אגוד, גדל במהלך שנת 2020 ב-16.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 7.9%.

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני, התפתחות החובות הבעייתיים ומדדי סיכון שונים הנוגעים לאשראי לדיור ראה פרק הסיכונים להלן, וכן דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי		השיעור (באחוזים) מסך האשראי	
	ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
מטבע ישראלי	כולל	כולל	כולל	כולל	כולל	כולל
	168,787	149,517	68.8	67.8	67.8	67.0
לא צמוד	64,524	59,723	26.3	27.0	26.3	28.0
צמוד מדד	12,116	11,588	4.9	5.2	4.9	5.0
מט"ח כולל צמוד מט"ח	98	-	-	-	-	-
לא כספי ⁽¹⁾	-	-	-	-	-	-
סך הכל	245,525	220,828	7.9	204,708	220,828	100.0

(1) עסקאות השאלת מניות הנכללות בהתאם להוראות הדיווח לציבור באשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים) ללא בנק אגוד	2019	2020		
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
				אנשים פרטיים:
7.7	134,637	145,043	155,422	משקי בית- הלוואות לדיור
(4.6)	21,632	20,647	25,335	משקי בית- אחר
56.3	224	350	362	בנקאות פרטית
6.1	156,493	166,040	181,119	סך הכל אנשים פרטיים
				פעילות עסקית:
15.8	20,857	24,146	28,948	עסקים קטנים וזעירים
7.8	7,063	7,611	9,427	עסקים בינוניים
11.7	15,152	16,925	19,859	עסקים גדולים
49.6	1,563	2,338	2,404	גופים מוסדיים
14.3	44,635	51,020	60,638	סך הכל פעילות עסקית
5.3	3,580	3,768	3,768	פעילות חוץ לארץ
7.9	204,708	220,828	245,525	סך הכל

להגדרת מגזרי הפעילות הפיקוחיים ולהבדלים בין מגזרי פעילות הפיקוחיים למגזרי הפעילות בהתאם לגישה ההנהלה, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים להלן, וכן פרק פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2019						ליום 31 בדצמבר 2020					
סיכון אשראי ⁽¹⁾			ללא בנק אגוד			ללא בנק אגוד			כולל בנק אגוד		
סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי	סה"כ	פרטי	מסחרי
1. סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽²⁾											
200,492	19,963	133,145	47,384	217,243	19,034	144,221	53,988	242,758	23,716	154,564	64,478
סיכון אשראי מאזני											
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾											
63,912	11,839	13,348	38,725	71,473	12,150	15,666	43,657	79,459	13,530	16,552	49,377
סך הכל סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי											
264,404	31,802	146,493	86,109	288,716	31,184	159,887	97,645	322,217	37,246	171,116	113,855
2. סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי											
א. לא בעייתי											
2,233	399	899	935	4,721	292	732	3,697	4,721	292	732	3,697
ב. סה"כ בעייתי											
3,676	231	1,532	1,913	3,274	182	1,249	1,843	3,775	201	1,285	2,289
השגחה מיוחדת ⁽⁴⁾											
2,226	117	1,476	633	1,602	70	1,152	380	1,735	73	1,188	474
נחות											
176	28	-	148	272	24	-	248	291	32	-	259
פגום											
1,274	86	56	1,132	1,400	88	97	1,215	1,749	96	97	1,556
סך הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי											
5,909	630	2,431	2,848	7,995	474	1,981	5,540	8,496	493	2,017	5,986
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾ שאינו בדירוג ביצוע אשראי											
792	4	-	788	1,700	22	-	1,678	1,767	23	-	1,744
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי											
6,701	634	2,431	3,636	9,695	496	1,981	7,218	10,263	516	2,017	7,730
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾											
1,537	24	1,476	37	1,180	16	1,140	24	1,228	24	1,176	28
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור⁽⁵⁾											
271,105	32,436	148,924	89,745	298,411	31,680	161,868	104,863	332,480	37,762	173,133	121,585
נכסים שאינם מבצעים⁽⁶⁾											
1,230	55	56	1,119	1,357	56	97	1,204	1,569	61	100	1,408

- (1) אשראי מאזני וחץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בסחונות המותרים ליניכי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (4) לרבות בגין הלוואות לדירוג שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירוג שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (5) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (6) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים בדבר סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירוג), סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל וסיכון האשראי לדירוג ראה פרק סיכון אשראי להלן, וכן פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק. לפרטים נוספים ראה גם ביאורים 13 ו-30 בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

2019		2020		2020		סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)
שיעור מספר ליוויים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		
		שיעור מספר הלוויים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלוויים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	
70.7	9.2	70.2	9.2	72.4	9.9	150 טד
17.1	19.9	18.5	21.7	17.2	21.0	150-600
11.3	39.4	10.4	36.5	9.6	35.2	600-2,000
0.9	31.5	0.9	32.6	0.8	33.9	מעל 2,000

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

2019		2020		2020		ענף משק
אחוז מסך סיכון האשראי המאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		
		אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
76.5	155,765	74.7	165,318	72.9	180,398	אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיור)
8.7	17,705	8.5	18,968	9.1	22,453	בינוי ונדל"ן
2.3	4,668	3.3	7,371	3.7	9,273	שירותים פיננסיים
2.8	5,700	3.1	6,987	3.2	7,991	תעשייה
4.1	8,272	4.1	9,206	4.6	11,300	מסחר
5.6	11,390	6.3	14,051	6.5	16,172	אחר
100.0	203,500	100.0	221,901	100.0	247,587	סך הכל

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו. סיכון האשראי הכולל לציבור בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2020 ב-332 מיליארדי שקלים חדשים. סיכון האשראי הכולל לציבור ללא בנק אגוד הסתכם ב-298 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 271 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019, גידול בשיעור של 10.0%.

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי ללא בנק אגוד (באחוזים)	31 בדצמבר		31 בדצמבר		מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים ⁽¹⁾ : מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו ערבויות לרוכשי דירות התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו התחייבויות להוצאת ערבויות ערבויות והתחייבויות אחרות ערבויות להבטחת אשראי אשראי תעודות מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽²⁾ : סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים נכסים (מאזניים) בגין מכשירים נגזרים התחייבויות (מאזניות) בגין מכשירים נגזרים
	2019	2020	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
36.7	14,734	20,148	20,964		
(0.2)	10,672	10,651	11,903		
18.4	22,466	26,602	31,334		
10.1	8,160	8,985	10,191		
1.5	9,993	10,141	11,400		
(1.6)	8,613	8,475	9,260		
(9.5)	2,898	2,622	2,880		
26.2	206	260	311		
(12.8)	265,277	231,355	293,100		
43.1	2,578	3,688	4,543		
60.8	2,686	4,319	5,506		

(1) יתרות חוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

(2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות נגזרי אשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ב-17.3 מיליארדי שקלים חדשים.

יתרת ההשקעה בניירות ערך, ללא השפעת בנק אגוד, קטנה במהלך שנת 2020 ב-1.7 מיליארדי שקלים חדשים והסתכמה ב-8.4 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

להלן התפלגות ניירות הערך של הקבוצה לפי התיקים השונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2020					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	שווי הוגן ⁽⁴⁾	
כולל בנק אגוד					
3,715	3,715	69	-	3,784	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
11,738	11,621	119 ⁽²⁾	(2) ⁽²⁾	11,738	איגרות חוב זמינות למכירה
426	355	71 ⁽³⁾	-	426	השקעה במניות שאינן למסחר
1,411	1,415	4 ⁽³⁾	(8) ⁽³⁾	1,411	ניירות ערך למסחר
17,290	17,106	263	(10)	17,359	סך כל ניירות הערך
ללא בנק אגוד					
3,715	3,715	69	-	3,784	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
4,227	4,196	33 ⁽²⁾	(2) ⁽²⁾	4,227	איגרות חוב זמינות למכירה
160	115	45 ⁽³⁾	-	160	השקעה במניות שאינן למסחר
346	345	1 ⁽³⁾	-	346	איגרות חוב למסחר
8,448	8,371	148	(2)	8,517	סך כל ניירות הערך
31 בדצמבר 2019					
4,032	4,032	61	-	4,093	איגרות חוב המוחזקות לפידיון
5,164	5,109	59 ⁽²⁾	(4) ⁽²⁾	5,164	איגרות חוב זמינות למכירה
149	104	45 ⁽³⁾	-	149	השקעה במניות שאינן למסחר
768	770	-	(2) ⁽³⁾	768	איגרות חוב למסחר
10,113	10,015	165	(6)	10,174	סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

יתרה ליום 31 בדצמבר				
שיעור השינוי (באחוזים)	2019	2020	2020	
ללא בנק אגוד		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
2.3	5,038	5,153	10,937	מטבע ישראלי
8.6	607	659	1,674	לא צמוד
(42.7)	4,319	2,476	4,233	צמוד מדד
7.4	149	160	446	מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)
(16.5)	10,113	8,448	17,290	פריטים לא כספיים
				סך הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	
ללא בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
איגרות חוב ממשלתיות:		
7,821	7,335	14,455
ממשלת ישראל		
1,781	451	451
ממשלת ארצות הברית		
9,602	7,786	14,906
סך הכל איגרות חוב ממשלתיות		
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל:		
-	368	622
סך הכל איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל		
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:		
108	102	102
דרום קוריאה		
⁽²⁾ 70	-	59
ארצות הברית		
44	-	9
גרמניה		
⁽²⁾ 140	-	57
אחר		
362	102	227
סך הכל איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות		
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):		
-	-	439
נדלן מניב		
-	31	159
אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר		
-	-	74
כרייה וחציבה		
-	-	61
בניה		
-	-	59
תעשייה - תעשייה כימית		
-	1	264
אחר		
-	32	1,056
סך הכל איגרות חוב של חברות		
איגרות חוב של חברות מגובות נכסים (ABS)		
-	-	28
כרייה וחציבה		
-	-	5
אחרים		
-	-	33
סך הכל איגרות חוב של חברות מגובות נכסים (ABS)		
מניות וניירות ערך אחרים		
149	160	426
השקעה במניות שאינן למסחר		
49	59	216
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽⁴⁾		
-	-	20
מניות וניירות ערך אחרים למסחר		
149	160	446
סך הכל מניות וניירות ערך אחרים		
10,113	8,448	17,290
סך הכל ניירות ערך		

(1) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
(2) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך ובדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת, ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

בניינים וציוד - יתרת בניינים וציוד הסתכמה ב-1.7 מיליארדי שקלים חדשים.

יתרת בניינים וציוד, ללא השפעת בנק אגוד, קטנה במהלך שנת 2020 ב-13 מיליוני שקלים חדשים והסתכמה ב-1.4 מיליארדי שקלים חדשים. הקיטון ביתרת בניינים וציוד נובע משינוי שוטף בגין פחת ומנגד מהשקעות חדשות, בעיקר במסגרת ההשקעות הטכנולוגיות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע.

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2020 ⁽⁴⁾				2019			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
292	62	5	359	263	58	4	656
130	13	-	143	129	9	-	267
244 ⁽⁷⁾	11	8	263	135	5	8	228
201	45	-	246	168	34	-	421
44	8	-	52	37	7	-	87
911	139	13	1,063	733	113	12	1,660

הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות⁽²⁾

הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים⁽³⁾

הוצאות בגין מיקור חוץ⁽⁴⁾

הוצאות בגין פחת⁽⁵⁾

הוצאות אחרות⁽⁶⁾

סך הכל הוצאות

סך העלויות בגין מערך טכנולוגיית המידע שנרשמו בתקופת הדיווח כנכסים בדוח הכספי

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2020 ⁽⁴⁾				2019			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
18	-	-	18	13	-	-	13
93	66	-	159	111	45	-	156
103	8	1	112	94	-	-	94
214	74	1	289	218	45	-	263

עלויות בגין שכר עבודה ונלוות⁽²⁾

עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש⁽³⁾

עלויות בגין מיקור חוץ⁽⁴⁾

סך הכל

יתרת הנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע לסוף שנת הדיווח

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)							
2020				2019			
תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל	תוכנה	חומרה	אחר	סך הכל
595	131	2	728 ⁽⁸⁾	544	100	2	647
71	1	-	72	38	-	-	38

סך הכל יתרה מופחתת

מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
- כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים הינן בגין רישיונות שימוש ורכישת תוכנות.
- ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בניינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאורים 1 ו-8.16 לדוחות הכספיים.
- כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.
- החל מיום 1 בינואר 2017 מקבל בנק יתרה מופחתת מחברה בינלאומית מקונצרן TaTa. החברה מתמחה במתן שירותים מיכיוניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים בכל רחבי העולם. במסגרת זו בנק יתרה עושה שימוש במערכת ליבה בנקאית הכוללת שירותים בנקאיים באפיקים שונים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. עלות השירותים הסתכמה בכ- 99 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 (בשנת 2019 עלות השירותים הסתכמה בכ- 96 מיליוני שקלים חדשים).
- יתרה מופחתת ללא בנק אגוד 675 מיליוני שקלים חדשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2020 ל-79%. שיעור זה גם ללא השפעת בנק אגוד, לעומת 77% ביום 31 בדצמבר 2019. במהלך שנת 2020 גדל היקף פיקדונות הציבור, ללא השפעת בנק אגוד, ב-35.8 מיליארדי שקלים חדשים, גידול בשיעור של 17.0%. הגידול בפיקדונות הציבור נובע מהסטה בהיקף משמעותי של נכסי לקוחות משוק ההון לפיקדונות בבנק, וכן מפעילות יזומה של הבנק לגיוס פיקדונות. פיקדונות הציבור כוללים פיקדונות ללקוחות קמעונאיים, תאגידים, גופים פיננסיים ואחרים.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

השיעור (באחוזים) מסך פיקדונות הציבור, נטו ליום 31 בדצמבר							
שנת 2019		שנת 2020		שנת 2019		שנת 2020	
ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד	
75.4	76.2	76.7	18.3	158,980	188,057	218,008	מטבע ישראלי
6.8	6.4	5.8	9.8	14,345	15,747	16,457	לא צמוד
17.9	17.4	17.5	14.1	37,659	42,949	49,661	צמוד מדד
-	-	-	-	-	-	98	מט"ח כולל צמוד מט"ח
100.0	100.0	100.0	17.0	210,984	246,753	284,224	לא כספי
סך הכל							

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר				
שנת 2019		שנת 2020		
ללא בנק אגוד (באחוזים)		כולל בנק אגוד		
18.1	86,076	101,616	114,987	אנשים פרטיים:
13.8	14,839	16,881	20,178	משקי בית- אחר
17.4	100,915	118,497	135,165	בנקאות פרטית
סך הכל אנשים פרטיים				
פעילות עסקית:				
40.6	26,725	37,588	44,382	עסקים קטנים וזעירים
31.6	8,935	11,756	14,406	עסקים בינוניים
15.8	25,155	29,129	38,094	עסקים גדולים
(0.3)	45,330	45,172	47,566	גופים מוסדיים
16.5	106,145	123,645	144,448	סך הכל פעילות עסקית
17.5	3,924	4,611	4,611	פעילות חוץ לארץ
17.0	210,984	246,753	284,224	סך הכל

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שנת 2019		שנת 2020	
ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד	
72,152	82,646	94,031	עד 1
50,875	61,980	73,376	מעל 1 עד 10
29,582	35,223	41,781	מעל 10 עד 100
22,193	28,342	35,060	מעל 100 עד 500
36,182	38,562	39,976	מעל 500
210,984	246,753	284,224	סך הכל

תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)

עד 1

מעל 1 עד 10

מעל 10 עד 100

מעל 100 עד 500

מעל 500

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

פיקדונות מבנקים - יתרת פיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-3.8 מיליארדי שקלים חדשים. יתרת פיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2020, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכמה ב-3.6 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 0.7 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2019. הגידול ביתרת פיקדונות מבנקים נובע בעיקר מהלוואה מוניטרית בסך של כ-2.2 מיליארדי שקלים חדשים שהתקבלה מבנק ישראל, במסגרת תוכניתו למתן הלוואות לטווח ארוך במטרה להגדיל את היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים. לפרטים על התפתחות ההרכב של פיקדונות הציבור והתפתחות ההרכב של פיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 18 ו-19 לדוחות הכספיים.

איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-33.4 מיליארדי שקלים חדשים. יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2020, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכמה ב-29.6 מיליארדי שקלים חדשים קיטון של 3.8 מיליארדי שקלים חדשים בהשוואה לסוף שנת 2019. ראה גם פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר יתרות הנכסים והתחייבויות של קבוצת הבנק בתקופות הביניים, ראה מידע רב-רבעוני בנספחים לדוחות השנתיים.

הון, הלימות הון ומינוף

הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק - יתרת ההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-18.8 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת 16.0 מיליארדי שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019. הגידול בהון העצמי נובע, בין היתר, מעסקת רכישת בנק אגוד, במסגרתה נרכש מלוא הון המניות של בנק אגוד בתמורה להנפקת מניות בסך 1.2 מיליארדי שקלים חדשים.

להלן הרכב ההון העצמי (במיליוני שקלים חדשים):

שעור שינוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		
	2019	2020	
54.3	2,232	3,445	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾
24.3	70	87	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(16.9)	(332)	(276)	הפסד כולל אחר מצטבר ⁽²⁾⁽³⁾
10.6	14,063	15,548	עודפים ⁽⁴⁾
17.3	16,033	18,804	סך הכל

- (1) לפרטים בדבר הנפקת מניות ראה דוח על השינויים בהון העצמי.
- (2) לפרטים נוספים בדבר רווח (הפסד) כולל אחר ראה דוח מאוחד על הרווח הכולל וביאור 10 בדוחות הכספיים.
- (3) כולל התחייבויות אקטואריות בגין תוכנית התייעלות לפרשת עובדים, ראה ביאורים 22 ו-25 בדוחות הכספיים.
- (4) לפרטים בדבר התפתחות ההכנסות והוצאות המצטברות ליתרת העודפים בתקופת הדיווח ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2020 הגיע ל-5.22% לעומת 5.87% בסוף שנת 2019.

הלימות הון

ההון הפיקוחי

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

ההון הכולל מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2.

הון רובד 1 כולל בעיקר את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק (ההון החשבונאי בספרים) ואת זכויות המיעוט, ומהווה את המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים.

הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון מסוג CoCo (Contingent convertible capital instrument), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מתחת לטריגר כמותי שנקבע, או כאשר נמסרה הודעת הפיקוח על הבנקים, לפיה הפעלת המנגנון לספיגת הפסדי קרן הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי (אירוע "אי קיימות" של הבנק). לפרטים בדבר הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo בשנת 2020, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

כתבי התחייבויות נדחים, שהוכרו כמכשירי הון רובד 2 על פי ההוראות הקודמות, אינם כשירים כהון פיקוחי על פי ההוראות הנוכחיות (בעיקר עקב היעדר מנגנון ספיגת הפסדים) ומופחתים על פני תקופת הוראות מעבר עד ליום 1 בינואר 2022.

תכנון ההון של הבנק

תכנון ההון במהלך עסקים רגיל - הבנק עורך תחזית מפורטת רב שנתית לתכנון ההון תוך הבאה בחשבון של: שיעורי הגידול הצפויים בנכסי סיכון והרווחיות, התוכנית האסטרטגית, מדיניות חלוקת הדיבידנד, יעדי ההון והמינוף, שולי ביטחון נאותים וגורמים נוספים.

הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התחזית ובהתאם לצורך מעדכן את התחזית ובוחן פעולות נדרשות, וזאת לצורך עמידה ביעדי ההון שנקבעו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

רגישות יחס הלימות ההון של הבנק לשינויים בהון עצמי רובד 1 ונכסי סיכון הינה:

שינוי בהון עצמי רובד 1 בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.05%. שינוי בנכסי הסיכון בסכום של 1 מיליארדי שקלים חדשים יגרום לשינוי יחס הלימות הון רובד 1 של 0.05%.

תהליך פנימי להערכת ההון - במסגרת התהליך בוחר הבנק כי קיימת כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון סיכונים הכרוכים בפעילות הבנק לרבות תרחישי קיצון.

אופק התכנון הינו לשלוש שנים ובו מאתגר הבנק את תכנון ההון בשורה של תרחישי קיצון הפוגעים באופן משמעותי ברווחיות הבנק, שוחקים את ההון שלו ומגדילים את היקף נכסי הסיכון. תוצאות תכנון ההון האחרון של הבנק מראות כי כרית הספיגה ההונית הגלומה בדרישת ההון המזערית על פי הוראות בנק ישראל, מספקת.

בהתאם, נקבע כי יעד ההון העצמי רובד 1 של הבנק לצורך תכנון ההון, יהיה בהתאם לנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, בתוספת שולי ביטחון נאותים.

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

יעד הלימות הון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון על פי כללי באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לטכ המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה התווספו דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

ביום 31 במרץ 2020 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)", במסגרתה, הפחית הפיקוח על הבנקים את יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, כל עוד הוראת השעה בתוקף. זאת, תוך ציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרת אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות, כל עוד הוראת השעה בתוקף. ביום 27 באפריל 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה 250, לפיו דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור, לא תחול על הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר.

ביום 16 בספטמבר 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה, במסגרתו הוארך תוקף ההקלות שניתנו בהוראת השעה לתקופה נוספת של 6 חודשים עד ליום 31 במרץ 2021, וכדי לאפשר לבנק לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול 24 חודשים נוספים, ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

בהתאם לכך יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד בו בצירוף דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% מיתרת ההלוואות לדיור, ליום 31 בדצמבר 2020, לא יפחת משיעור של 8.68% יחס ההון הכולל המזערי לא יפחת משיעור של 12.18% (אלהים יתווספו שולי ביטחון נאותים).

לפרטים בדבר הנפקת כתיב התחייבות נדחים מסוג CoCo ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים בדבר האיחוד לראשונה של בנק אגוד, ויתרת זכות נדחית הנכללת במאזן המאוחד, ראה ביאור 25. ו. לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים על החלטות הדירקטוריון הנוגעות ליחס הון לרכיבי סיכון ולמדיניות חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ופרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון (מדיניות חלוקת דיבידנד), להלן.

להלן חישוב יחס הלימות הון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		הון לצורך חישוב יחס ההון
16,520	20,137	הון עצמי רובד 1
16,520	20,137	הון רובד 1
6,090	7,176	הון רובד 2
22,610	27,313	סך הכל הון כולל
		יתרות משוקללות של נכסי סיכון
150,878	185,392	סיכון אשראי
1,791	2,228	סיכונים שוק
10,189	12,864	סיכון תפעולי
162,858	(1)200,484	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

(1) היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2020 כוללות סך של כ-23.7 מיליארדי שקלים חדשים בגין בנק אגוד. החל מיום 30 בספטמבר מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים נוספים בדבר רכיבת אגוד ראה סעיף ביאור 25. לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
10.14	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
10.14	10.04	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.88	13.62	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.83	8.68	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
13.33	12.18	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

2. חברות בת משמעותיות (באחוזים)

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאחדות שלו

9.51	9.44	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.51	12.76	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
13.22	8.00	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
9.00	11.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאחדות שלו

	12.91	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
	16.23	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	8.44	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
	11.94	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2020		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של		יתרות משוקללות של		
נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
12	90	16	135	חובות של ריבונות
28	208	45	368	חובות של ישויות סקטור ציבורי
69	517	172	1,416	חובות של תאגידים בנקאיים
5,893	44,210	6,844	56,194	חובות של תאגידים
547	4,101	823	6,758	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
2,049	15,372	2,232	18,325	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,108	8,309	1,260	10,342	הלוואות לעסקים קטנים
9,687	72,671	10,152	83,351	משכנתאות לדיור
669	5,016	976	8,016	נכסים אחרים
20,062	150,494	22,520	184,905	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.18% מיתרות נכסי הסיכון. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 25.ה. לדוחות הכספיים.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	
239	1,791	271	2,228	סיכון שוק
51	384	59	487	סיכון CVA ⁽³⁾
1,358	10,189	1,567	12,864	סיכון תפעולי ⁽⁴⁾
1,648	12,364	1,897	15,579	סך הכל
21,710	162,858	24,417	200,484	סך נכסי הסיכון

(1) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 12.18% מיתרות נכסי הסיכון. לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה ביאור 25 ה. לדוחות הכספיים.

(2) דרישת ההון חושבה על פי שיעור של 13.33% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) Credit Value Adjustments, שערך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.

(4) הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף אשר אימצה את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי, החל מיום 15 בנובמבר 2020 ועד ליום 31 במרץ 2021. לפרטים נוספים ראה ביאור 25 ט. לדוחות הכספיים.

להלן יחס המינוף של הבנק:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		1. בנתוני המאוחד
16,520	20,137	הון רובד 1
297,779	388,370 ⁽¹⁾	סך החשיפות
		באחוזים
5.55	5.19	יחס המינוף
5.00	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
5.56	5.07	יחס המינוף
4.70	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		בנק אגוד לשראלי בע"מ והחברות המאוחדות שלו
	6.12	יחס המינוף
	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

לפרטים נוספים ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים ודוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

(1) סך החשיפות ליום 31 בדצמבר 2020 כולל סך של כ-49.8 מילארדי שקלים חדשים בגין בנק אגוד. החל מיום 30 בספטמבר מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים נוספים בדבר רכישת אגוד ראה ביאור 25 ו. לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

דיבידנד

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות הדיבידנד של הבנק, החל משנת 2018, הינה לחלק, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

ביום 29 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בדבר הקלה ביחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם, ובדבר הציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרת אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות. לפרטים נוספים ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

בהמשך לכך, ביום 13 באפריל 2020, החליט הדירקטוריון כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף; זאת, בין היתר, לאור עמדת הפיקוח על הבנקים, כאמור לעיל, ובשים לב לאמור לעיל ובכלל זאת לאי הוודאות בדבר השלכות משבר הקורונה על הבנק כמפורט לעיל.

לפרטים בדבר תמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לעניין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים.

חלוקת דיבידנד

הכרזה על דיבידנד

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽¹⁾				
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	0.40 ⁽³⁾	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽²⁾				
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 560.8 מיליוני שקלים חדשים.

(3) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019.

פעילות חוץ מאזנית אחרת

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

לימודי שיעור השנוי (באחוזים)	ליום 31 בדצמבר		ניירות ערך ⁽¹⁾
	2019	2020	
ללא בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
(2.5)	452,549	441,039	465,591
4.9	93,336	97,895	97,895
(16.0)	68,308	57,392	70,254
(14.5)	13,546	11,585	11,585
(7.9)	15,519	14,299	14,597

(1) שווי יתיקי ניירות ערך במשמורת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(2) לרבות:

- יתרות אשראי המוגבות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה מסרווח או מעמלות.
- הלוואות אחרות בנייהול הבנק לרבות, הלוואות לדיור שהבנק מנהל ומתפעל בעבור אחרים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזרי פעילות פיקוחיים

בהתאם להוראה הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות של אנשים פרטיים ומגזרי פעילות של לקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שייך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה.

לעומת זאת, פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים.

קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שייך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השייך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשייך הלקוח לחטיבה ספציפית.

לאור דרישת המפקח על הבנקים לדון ולנתח במסגרת דוח הדירקטוריון והנהלה את מגזרי הפעילות הפיקוחיים, ולאור העובדה שקיים מתאם בין המגזרים ה"פיקוחיים" ל"גישת ההנהלה", יוצג המידע המגזרי (הכמותי והאיכותי) להלן, באופן תמציתי, לכל מגזר ומגזר באופן הבא:

- הגדרה פיקוחית של המגזר.
- תיאור איכותי תמציתי של המגזר (ב"גישת ההנהלה").
- הסבר להבדלים בין ההגדרה ה"פיקוחית" לבין אופן ניהול העסקים בפועל (ב"גישת ההנהלה").
- תוצאות כספיות של המגזר (ב"גישה הפיקוחית").

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

לפרטים ותיאור המגזרים באופן מפורט, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלו. התוצאות הכספיות לפי "גישת ההנהלה" מוצגות בביאור 29 לדוחות הכספיים.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות הפיקוחיים (במיליוני שקלים חדשים):

רווח נקי ⁽¹⁾		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2020	2019	2020	2019
אנשים פרטיים:			
726	756	44.8	41.0
(10)	52	-	2.8
65 ⁽²⁾	2	4.0	0.1
781	810	48.8	43.9
פעילות עסקית:			
327	410	20.2	22.3
88	144	5.4	7.8
203	297	12.5	16.1
10	27	0.6	1.5
628	878	38.7	47.7
116	39	7.2	2.1
1,525	1,727	94.7	93.7
85	115	5.3	6.3
1,610	1,842	100.0	100.0

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
 (2) כולל הכנסות בן 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין שיפוי מחברות הביטוח. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר משקי הבית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר משקי בית כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית. כלומר המגזר לא כולל אנשים פרטיים עם יתרת נכסים פיננסיים הגבוהה מ-3 מיליוני שקלים חדשים. אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיר" ו-"אנשים פרטיים - אחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, להם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור והוא מטופל בחטיבה הקמעונאית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסינון הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.
- ככלל, לקוחות פרטיים משויכים למגזרי משקי הבית. לפי הגישה הפיקוחית, לקוחות פרטיים עם חבות גבוהה או בעלי מאפיינים עסקיים, מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים ולא למגזר משקי הבית.

התפתחויות שחלו במגזר משקי הבית בתקופה

- במסגרת רכישת השליטה בבנק אגוד, נוספה למגזר פעילות בהיקף של כ-15 מיליארדי שקלים חדשים, מהם 10.3 מיליארדי שקלים חדשים בהלוואות לדיר ו-4.7 מיליארדי שקלים חדשים באשראי אחר למשקי בית.
- בשנת 2020 נמשכו המאמצים הציבוריים לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לתחרות בתחום משקי הבית ולהגדלת התחרות בתחום האשראי הצרכני. לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שעלה לאוויר בחודש אפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים שצפוי לעלות לאוויר בספטמבר 2021 וכן פרויקט להסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה" שצפוי לעלות לאוויר באופן הדרגתי החל משנת 2021.
- במהלך שנת 2020 נמשכה באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות תופעת סגירת סניפים וצמצום עמדות טלרים בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים. במסגרת זו, ובהתאם לחקיקה מחודש אוגוסט 2016 לעניין חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 22) התשע"ו-2016, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע נדרש לקבל אישור מהמפקח על הבנקים וזאת לאחר שמוגשת בקשה מנומקת בכתב על כך.
- בתחום כרטיסי האשראי, נמשכו התמורות הרגולטוריות שנגזרות, בין השאר, כתוצאה מיישום החוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. במהלך שנת 2019 בוצע תהליך ההיפרדות של חברות כרטיסי האשראי מהבנקים. כמו כן, נחתמו מספר הסכמים משמעותיים בין חברות כרטיסי אשראי לבין מועדונים קמעונאיים להנפקה משותפת של כרטיסים חוץ-בנקאיים. בשנת 2020 חל שינוי משמעותי בשוק כרטיסי האשראי לאור לוחות הזמנים שקבע בנק ישראל לעניין ביצוע עסקאות בבתי עסק במסופים התומכים בטכנולוגיית EMV (טכנולוגיה של קריאת שבב על גבי כרטיס האשראי) וההיערכות לכניסה לשוק הישראלי של אפליקציות תשלומים בינלאומיות. במסגרת זו, חתם הבנק עם Apple על הסכם שבמסגרתו יוכלו לקוחות הבנק לשלם בארנק Apple Pay באמצעות כרטיסי אשראי בנקאיים. הבנק מאפשר גם תשלום בארנקים של 3 חברות כרטיסי האשראי ובוחרן אפשרויות נוספות בכל הנוגע לתשלומים בארנקים במכשירי אנדרואיד.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר משקי הבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2019			2020		
במיליוני שקלים חדשים					
הלוואות			הלוואות		
סך הכל	לדיוור	אחר	סך הכל	לדיוור	אחר
3,044	1,695	1,349	3,258	1,929	1,329
-	-	-	2	(6)	8
686	160	526	720	146	574
3,730	1,855	1,875	3,980	2,069	1,911
143	44	99	409	279	130
2,279	651	1,628	2,402	678	1,724
1,308	1,160	148	1,169	1,112	57
456	404	52	406	386	20
852	756	96	763	726	37
רווח ורווחיות					
סך הכל הכנסות ריבית, נטו					
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית					
עמלות והכנסות אחרות					
סך ההכנסות					
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
הוצאות תפעוליות אחרות					
רווח לפני הפרשה למיסים					
הפרשה למיסים					
רווח לאחר מיסים					
רווח נקי (הפסד):					
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(44)	-	(44)	(47)	-	(47)
808	756	52	716	726	(10)
המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי					
מאזן - סעיפים עיקריים:					
אשראי לציבור (יתרת סוף)					
157,204	135,311	21,893	182,007	156,364	25,643
אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)					
156,269	134,637	21,632	180,757	155,422	25,335
פיקדונות הציבור (יתרת סוף)					
86,076	-	86,076	114,987	-	114,987
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור					
151,457	130,749	20,708	164,319	142,921	21,398
יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור					
84,672	-	84,672	99,635	-	99,635
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
93,839	74,823	19,016	102,853	82,671	20,182
מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:					
מרווח מפעילות מתן אשראי					
2,453	1,622	831	2,692	1,831	861
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות					
516	-	516	458	-	458
אחר					
75	73	2	108	98	10
3,044	1,695	1,349	3,258	1,929	1,329

תרומת מגזר משקי הבית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמה ב-716 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד, הסתכמה ב-725 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 808 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת הלוואות לדיוור (כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים) בשנת 2020 הסתכמה ב-726 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-727 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 756 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו, הסתכמו ב-1,929 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-1,902 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,695 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-12.2%, הנובע בעיקר מעלייה של כ-9.8 מיליארדי שקלים חדשים ביתרת האשראי הממוצעת.

בשנת 2020 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 279 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 44 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-678 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-639 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 651 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מקיטון בהוצאות השכר והנלוות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

תוצאות יתר פעילות משקי הבית (שאינה הלוואות לדיור) בשנת 2020 הסתכמו בהפסד של 10 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו בהפסד של 2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח 52 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. סך הכל הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-1,329 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-1,274 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,349 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-5.6% הנובע בעיקר מהשפעת ירידת ריבית הפריים. העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-574 מיליוני שקלים חדשים, ללא בנק אגוד הסתכמו ב-554, לעומת 526 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.3% הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-130 מיליוני שקלים חדשים, ללא בנק אגוד הסתכמו ב-125 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 99 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-1,724 מיליוני שקלים חדשים, ללא בנק אגוד הסתכמו ב-1,634 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,628 מיליוני שקלים חדשים, גידול של כ-6 מיליוני שקלים חדשים, בעיקר כתוצאה מגידול בהוצאות האחזקה, בעקבות העלייה בהוצאות שכר דירה, בהמשך ליישום התקן החדש בנושא חכירות, מעלייה בהוצאות אבטחה כתוצאה מהתפשטות נגיף הקורונה ומגידול בהוצאות הפחתת השקעות טכנולוגיות. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר בנקאות פרטית

ההגדרה הפיקוחית

בהתאם להגדרה הפיקוחית, מגזר בנקאות פרטית כולל אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר הבנקאות הפרטית נותן שירותים בנקאיים בישראל הן ללקוחות ישראלים והן ללקוחות תושבי חוץ. בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 3 מיליוני שקלים חדשים.

היעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שירות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים.

מגזר זה מתאפיין בפוטנציאל הרחבת הקשר העסקי עם הלקוחות שהם ממעמד סוציו אקונומי גבוה והדורשים שירות מקצועי אישי בזמינות גבוהה.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות פרטיים מסוימים אשר סווגו למגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה, מסווגים למגזר משקי הבית בגישת מגזרים פיקוחיים. ההבדל נובע בעיקר מהיקף הנכסים הפיננסיים של הלקוחות המשמש לסיווג הלקוחות - רף הבנק לפיו נקבע סיווג הלקוח לפי גישת ההנהלה הוא 1 מיליוני שקלים חדשים ונמוך מההגדרה הפיקוחית.

- מגזר בנקאות פרטית לפי גישת ההנהלה כולל גם עסקים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות אלה מסווגים למגזרי הפעילות העסקיים בגישת מגזרים פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר בנקאות פרטית בתקופה

בשנה החולפת לא חלו התפתחויות מהותיות בשוקים ושינויים מהותיים במאפייני הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
86	79	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
11	99	עמלות והכנסות אחרות
97	178	סך ההכנסות
2	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
92	72	הוצאות תפעוליות אחרות
3	100	רווח לפני הפרשה למיסים
1	35	הפרשה למיסים
2	65	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
227	370	אשראי לציבור (יתרת סוף)
224	362	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
14,839	20,178	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
112	178	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
13,938	17,072	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26	70	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	1	מרווח מפעילות מתן אשראי
86	76	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	2	אחר
86	79	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת פעילות מגזר הבנקאות הפרטית (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) בשנת 2020 הסתכמה ברווח של 65 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-61 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 2 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר השינוי נובע מהכנסה של 54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס בגין הסדר מבטחים, כאמור להלן.

סך הכל הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-79 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-76 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 86 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר כתוצאה מירידה בשיעור מרווח הפיקדונות.

ההכנסות האחרות כוללות הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים (54 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין הסדר מוסכם עם המבטחים לסיום הליכים נגזרים. לפרטים נוספים ראה פרק סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה.

העמלות וההכנסות האחרות בנטרול הכנסה בגין הסדר מוסכם עם המבטחים ובנטרול השפעת בנק אגוד, הסתכמו ב-14 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 11 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול הינו בהכנסות מעמלות ניירות ערך.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-72 מיליוני שקלים חדשים, ללא בנק אגוד הסתכמו ב-71 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 92 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מקיטון בהוצאות משפטיות בסך כ-13 מיליוני שקלים חדשים וכן משיפור במנגנון ייחוס ההוצאות בין מגזר בנקאות פרטית למגזר פעילות חוץ לארץ.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

מגזר עסקים זעירים וקטנים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים זעירים וקטנים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת הנהלה")

מגזר העסקים הזעירים והקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית וכולל בעיקר חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים (עסק זעיר) וכן מחזור פעילות גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים (עסק קטן). בהתאם לגישת הנהלה קיימים מקרים שבהם לקוחות חוצים את רף המחזור וממשיכים להיות מטופלים בחטיבה הקמעונאית.

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פירעון האשראי.

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

- לקוחות עסקיים, שלהם היקפי נכסים גדולים בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים, משויכים למגזר בנקאות פרטית לפי גישת הנהלה. לקוחות אלה מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים, בהתאם למחזור פעילותם השנתי, לפי גישת מגזרים פיקוחיים.
- לקוחות עסקיים אשר משויכים כיום לבנקאות מסחרית לפי גישת הנהלה, ומחזור הפעילות השנתי שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, מסווגים למגזר עסקים זעירים וקטנים בגישה הפיקוחית.

התפתחויות שחלו במגזר עסקים זעירים וקטנים בתקופה

מגמת התעצמות התחרות בין הבנקים במגזר העסקים הקטנים המשיכה לצבור תאוצה בשנה האחרונה. בנוסף, ננקטו מספר פעולות ציבוריות לעידוד כניסתם של גופים חוץ-בנקאיים לפעילות בתחום האשראי לעסקים קטנים.

שינויים במאפייני הלקוחות במגזר

המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות ובשיעור ביטחונות גבוה הנדרש מהלקוחות על מנת להבטיח את פירעון האשראי. במהלך שנת 2020, לאור משבר הקורונה, הועמדו הלוואות ייעודיות ללקוחות המגזר במסגרת הקרן בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים לסייע בהתמודדות עם משבר הקורונה.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים זעירים וקטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
1,150	1,188	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
387	440	עמלות והכנסות אחרות
1,537	1,628	סך ההכנסות
166	321	הוצאות בגין הפסדי אשראי
734	803	הוצאות תפעוליות אחרות
637	504	רווח לפני הפרשה למיסים
222	175	הפרשה למיסים
415	329	רווח לאחר מס
(5)	(5)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
410	324	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
21,241	29,514	אשראי לציבור (יתרת סוף)
20,857	28,948	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
26,725	44,382	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
20,412	23,880	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,283	34,255	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
19,517	22,792	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
984	1,026	מרווח מפעילות מתן אשראי
142	122	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
24	40	אחר
1,150	1,188	סך הכל הכנסות ריבית נטו

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

תרומת מגזר עסקים קטנים וזעירים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמה ב-324 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-311 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 410 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו ב-1,188 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-1,152 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,150 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, הגידול נובע בעיקר מגידול בהיקפי האשראי והפיקדונות הממוצעים שקוזז מירידה בשיעור המרווח המימוני בעיקר מהשפעת ירידת ריבית הפריים.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-440 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-416 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 387 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-7.5% הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך ובעמלות מעסקי מימון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-321 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-325 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 166 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-803 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-754 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 734 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר כתוצאה משיפור מנגנון ייחוס ההוצאות בין מגזר הלוואות לדיוור למגזר עסקים קטנים וזעירים וכן משינוי בייחוס ההוצאות הטכנולוגיות.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת הנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים בינוניים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים בינוניים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת הנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר, בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. ככלל, החל משנת 2019 מסווגים למגזר זה לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות מגזר זה, הפועלים בכל ענפי המשק, מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות מסחרית לפי גישת הנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שקיימים לקוחות מסוימים בבנקאות המסחרית (לפי גישת הנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים, המסווגים במגזר עסקים זעירים וקטנים לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.
- מנגד, קיימים לקוחות עסקיים המסווגים למגזר בנקאות עסקית לפי גישת הנהלה, בעלי מחזור פעילות שנתי נמוך מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר משויכים למגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
- ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית כך שהמתאם בין גישת הנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים בינוניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
295	309	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
90	96	עמלות והכנסות אחרות
385	406	סך ההכנסות
42	136	הוצאות בגין הפסדי אשראי
122	136	הוצאות תפעוליות אחרות
221	134	רווח לפני הפרשה למיסים
77	46	הפרשה למיסים
144	88	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
7,196	9,660	אשראי לציבור (יתרת סוף)
7,063	9,427	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
8,935	14,406	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
7,104	8,108	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
8,388	10,570	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
8,157	9,192	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
240	260	מרווח מפעילות מתן אשראי
46	36	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
9	13	אחר
295	309	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים בינוניים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמו ב-88 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-84 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 144 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-309 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-298 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 295 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-96 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-92 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 90 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 136 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-138 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 42 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-136 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-122 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר עסקים גדולים

ההגדרה הפיקוחית

מגזר עסקים גדולים כולל עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים, בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליוני שקלים חדשים.

ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

- במגזר בנקאות עסקית לפי גישת הנהלה קיימים עסקים בעלי מחזורי פעילות הגדול מ-120 מיליוני שקלים חדשים. המשמעות היא שיש לקוחות מסוימים בבנקאות העסקית (לפי גישת הנהלה) אשר מחזור הפעילות שלהם קטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים, אשר מסווגים במגזר עסקים בינוניים בגישה הפיקוחית.
 - גופים מוסדיים אשר מנהלים בגישת הנהלה במסגרת הבנקאות העסקית, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.
 - ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית, למעט גופים מוסדיים כאמור לעיל, כך שהמתאם בין גישת הנהלה לגישה הפיקוחית כאמור לעיל, גדל.
- לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר עסקים גדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
526	561	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	(1)	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
143	134	עמלות והכנסות אחרות
669	694	סך ההכנסות
24	138	הוצאות בגין הפסדי אשראי
190	239	הוצאות תפעוליות אחרות
455	317	רווח לפני הפרשה למיסים
158	110	הפרשה למיסים
297	207	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
15,357	20,169	אשראי לציבור (יתרת סוף)
15,152	19,859	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
25,155	38,094	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
16,881	19,125	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,985	31,004	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
23,107	25,729	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
434	475	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	59	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
22	27	אחר
526	561	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר עסקים גדולים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמו ב-207 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-214 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 297 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-561 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-542 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 526 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי והפיקדונות הממוצעים ומגידול בשיעור מרווח האשראי.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-134 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-128 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 143 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון הנובע בעיקר מעמלה מעסקה ספציפית שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

בסעיף ההוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 138 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-145 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 190 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין השפעת משבר הקורונה. לפרטים נוספים ראה לעיל פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-239 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-194 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 190 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת הנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

מגזר גופים מוסדיים

ההגדרה הפיקוחית

המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, קרנות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת הנהלה")

המגזר מתמחה במתן שירות למנהלי נכסים פיננסיים ומאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: חברות ביטוח, מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה, מנהלי קרנות נאמנות, תעודות סל, חברי בורסה ומנהלי תיקי השקעות. פעילות המגזר כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל וחישוב תשואות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים. לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בנוסף המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות.

הבדלים בין גישת הנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים מנהלים בגישת הנהלה במסגרת הבנקאות העסקית ובמסגרת מגזר הניהול הפיננסי, ומוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיית עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק מממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר גופים מוסדיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
118	98	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
39	56	עמלות והכנסות אחרות
157	155	סך ההכנסות
(6)	23	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
121	117	הוצאות תפעוליות אחרות
42	15	רווח לפני הפרשה למיסים
15	5	הפרשה למיסים
27	10	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
1,569	2,434	אשראי לציבור (יתרת סוף)
1,563	2,404	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
45,330	47,566	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
1,051	1,108	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
39,992	41,903	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
2,029	2,455	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
19	26	מרווח מפעילות מתן אשראי
93	66	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
6	6	אחר
118	98	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר גופים מוסדיים (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמו ב-10 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-98 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-94 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 118 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מירידה בשיעור מרווח הפיקדונות כתוצאה מירידת ריבית הפריים.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-56 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-55 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 39 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול בהכנסות מעמלות ניירות ערך.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה של 23 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הקטנת הוצאה של 6 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-117 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-114 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 121 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

מגזר ניהול פיננסי

ההגדרה הפיקוחית

מגזר ניהול פיננסי כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך. ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפדיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ. השקעות ריאליות - השקעה בזמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים. פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה")

הניהול הפיננסי בבנק מבוצע על ידי החטיבה הפיננסית. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ וכולל מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים והון, זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

הפעילות בתחום ניהול נכסים והתחייבויות מנוהלת בסקטור ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, החשיפות לסיכונים שוק - לרבות ניהול סיכונים נזילות, בסיס וריבית, ניהול מחירי המעבר ("מחירי צל") ותמחור עסקאות פיננסיות מיוחדות וניהול תיק איגרות החוב.

הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר העסקאות וכוללת את פעילות הבנק במטבע חוץ, באופציות, בנגזרי ריבית, בניירות ערך בארץ ובחוץ לארץ ובנכסים פיננסיים, כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

כמו כן, בחטיבה קיימת יחידת ייעודית לניהול קשרי מוסדות פיננסיים ומשקיעים. יחידה זו אחראית על מכלול הפעילות מול בנקים בחוץ לארץ, לרבות ניהול חשבונות קורספונדנט, קבלת ומתן שירותים שונים ופיתוח פעילות תומכת בצרכי לקוחות הבנק.

הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלבנטיים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון והנהלה באשר לרמות החשיפה השונות.

המגזר כולל גם את פעילות הבנק עבור עצמו בניירות ערך (בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר), והחל מיום 30 בספטמבר 2020 גם את הפעילות המבוצעת בבנק אגוד. הפעילות, לרבות בבנק אגוד, כוללת את התאמת מבנה התיק והרכבו לסיביבה העסקית, למצב שוק ההון בישראל ובעולם, למגבלות נכסי הסיכון, תוך שמירה על רמת הכנסות נאותה ויצירת עוגן להכנסות עתידיות ארוכות טווח, במסגרת תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

גופים מוסדיים אשר מנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזר הניהול הפיננסי, מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים.

התפתחויות שחלו במגזר ניהול פיננסי בתקופה

- עם פרוץ מגפת הקורונה בעולם חלה תנודתיות חריפה בשוק ההון העולמי, ובהתאמה נרשמה תגובה חריפה בשוק ההון הישראלי, שכללה בין היתר פדיונות מאסיביים מקרנות המתמחות באגרות חוב ממשלתית, ותנועה של משקיעים מוסדיים אשר נדרשו לתגבר את הביטחונות הדולריים לצורך פעילותם בניירות ערך זרים. כתוצאה מכך, שוק איגרות החוב הממשלתי ומטבע החוץ המקומי הראו סימני מצוקה וחוסר נזילות, אשר באו לסימנם עם התערבותו של בנק ישראל אשר השיק באותה העת תוכניות שנועדו לתמוך בשווקים ובתוך כך סיפק לשוק המקומי דולרים, וספג אליו את עודפי ההיצע של איגרות החוב הממשלתיות והקונצרניות.
 - תחרות הולכת וגוברת בענף הבנקאות, ומגמה של ירידת עמלות והצטמצמות מרווחים.
 - שינויים רגולטוריים בשוק העולמי ובשוק המקומי.
- לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממשל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח תוצאות הפעילות במגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
(93)	133	סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
349	208	הכנסות מימון שאינן מריבית
223	316	עמלות והכנסות אחרות
479	657	סך ההכנסות
(3)	1	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
371	421	הוצאות תפעוליות אחרות
111	235	רווח לפני הפרשה למיסים
38	81	הפרשה למיסים
73	154	רווח לאחר מיסים
-	1	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
73	155	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(34)	(40)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
39	115	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
6,694	8,010	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(93)	133	אחר
(93)	133	סך הכל הוצאות ריבית נטו

תרומת מגזר הניהול הפיננסי (בהתאם להגדרות הפיקוחיות) לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמו ב-115 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה ב-57 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 39 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המימון נטו הסתכמו ב-341 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 256 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי בהכנסות המימון נטו הוא תוצאה של המשך הגידול בפעילות השוטפת, וזאת חרף ירידת ריבית בנק ישראל וירידת ריבית הבנק המרכזי בארצות הברית. לפרטים נוספים ראה פרק ניתוח ההתפתחות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו ב-316 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-265 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 223 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות האחרות כוללות 51 מיליוני שקלים חדשים בגין יתרת זכות נדחית, שנרשמה בגין רכישת בנק אגוד.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-421 מיליוני שקלים חדשים, ללא השפעת בנק אגוד הסתכמו ב-380 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 371 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

ההגדרה הפיקוחית

פעילות הבנק בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת מתן שירותים בנקאיים לעסקים ושירותי בנקאות פרטית לאנשים פרטיים באמצעות חברות בנות וסניפים בעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה כוללת שירותי בנקאות פרטית, מימון סחר חוץ, אשראי מקומי לרכישת נדל"ן ומימון מסחרי והשתתפות באשראים סינדיקטיביים. עד סוף שנת 2020, הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ היתה כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק.

הבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ מוצגים כמגזר נפרד במגזרי פעילות פיקוחיים ומנוהלים בגישת ההנהלה במסגרת מגזרי הפעילות השונים - בעיקר בנקאות פרטית ועסקית.

התפתחויות שחלו במגזר פעילות בחוץ לארץ בתקופה

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינוי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהתדפחות הלקוחות.

לפרטים בדבר הסכם מכירה של חברת הבת יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

לפרטים ותיאור מפורט הכולל מידע על מוצרים ושירותים, שווקים עיקריים ודרכי הפצה, אסטרטגיה עסקית ומבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו, ראה פרק ממסל תאגידי בדוחות שנתיים אלה.

ניתוח תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
		רווח ורווחיות
194	214	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
10	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
31	30	עמלות והכנסות אחרות
235	252	סך ההכנסות
16	(4)	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
89	79	הוצאות תפעוליות אחרות
130	177	רווח לפני הפרשה למיסים
45	62	הפרשה למיסים
85	115	רווח נקי
		מאזן - סעיפים עיקריים:
3,804	3,607	אשראי לציבור (יתרת סוף)
3,768	3,580	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
4,611	3,924	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
3,300	3,228	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
4,742	5,273	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
4,544	4,179	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
		מרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות:
107	108	מרווח מפעילות מתן אשראי
10	11	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
77	95	אחר
194	214	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת הפעילות בחוץ לארץ לרווחי הקבוצה בשנת 2020 הסתכמה ב-85 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 115 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-194 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 214 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהכנסות הריבית בפעילות חוץ לארץ נובעת בעיקרה מירידת ריבית ה-FED, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה הנוכחית נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בהיקף של כ-16 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הקטנת הוצאה של 4 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מיישום בשלוחות חוץ לארץ של המדיניות ביחס להפרשה להפסדי אשראי אשר כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בהפרשה הקבוצתית. לפרטים נוספים ראה לעיל בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק.

ההוצאות התפעוליות הסתכמו ב-89 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 79 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ומידע נרחב יותר על תוצאות מגזר זה וכן לתוצאות הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, ראה ב"אור" 29 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, הגיעה בשנת 2020 ל-194 מיליוני שקלים חדשים. תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות, ללא השפעת בנק אגוד הגיעה בשנת 2020 ל-175 מיליוני שקלים חדשים, בדומה לשנת 2019. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו. ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-198 מיליוני שקלים חדשים. ללא השפעת בנק אגוד הסתכמה תרומת החברות המוחזקות ב-179 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 193 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019. ראה פירוט השפעת החברות המוחזקות להלן. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 (מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים) לדוחות הכספיים.

בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד")

בנק אגוד הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות, והושלמה רכישת המניות מיתר בעלי המניות. לפרטים, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, בהתאם לשווי הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד (PPA). הואיל ומועד האיחוד לראשונה הוא יום 30 בספטמבר 2020, ההשפעה על הרווח וההפסד של שנת 2020 הינה הכללת התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

תרומת בנק אגוד לרווחי הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמה ב-13 מיליוני שקלים חדשים, הכוללים התאמה בסך 16 מיליוני שקלים חדשים, שהוכרו בבנק אגוד ברבעון הרביעי של 2020, ונכללו בעלות הנכסים שנרכשו, במועד הרכישה. סך המאזן המדווח של בנק אגוד ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-47,663 מיליוני שקלים חדשים. יתרת האשראי לציבור, נטו המדווחת ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-24,571 מיליוני שקלים חדשים. יתרת פיקדונות הציבור המדווחת ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-37,361 מיליוני שקלים חדשים. השפעת איחוד הדוחות הכספיים עם בנק אגוד הביאה לגידול של 47,888 מיליארדי שקלים חדשים בסך המאזן, גידול של 24,697 מיליארדי שקלים חדשים בסך האשראי לציבור, נטו, וגידול של 37,471 מיליארדי שקלים חדשים בסך פיקדונות הציבור.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב")

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון המחליף, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של הפיקוח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון המחליף, נתקבל בבנק יהב אישור הפיקוח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידיים, ובלבד שהתאגידיים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון המחליף, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2020, הסתכמה ב-92 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-83 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019. הגורמים העיקריים שהשפיעו על הרווח הנקי הם עלייה בהכנסות ריבית נטו, הנובעת בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות במגזר השקלי ומגידול בהכנסות שאינן מריבית. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב הגיעה בשנת 2020 ל-11.2%, בהשוואה ל-11.3% בשנת 2019. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-33,463 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 27,299 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, גידול בשיעור של 23%. יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-10,575 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 10,880 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, קיטון בשיעור של 3%. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-29,328 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 23,345 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, גידול בשיעור של 26%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: "טפחות סוכנות לביטוח")

טפחות סוכנות לביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי חיים ופוליסות ביטוחי נכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק. הרווח הנקי של טפחות סוכנות לביטוח בשנת 2020, בניכוי הכנסות המימון נטו מעודפי המזומנים של החברה (להלן: "הרווח הנקי מפעילות שוטפת"), הסתכם ב-67 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 68 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019. תשואת הרווח הנקי מפעילות שוטפת על ההון העצמי הגיעה בשנת 2020 ל-5.4% לעומת תשואה של 6.1% בשנת 2019.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתית הבנק, תרמו לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2020 כ-28 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 16 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019. מזה רווח בסך 23 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 (9 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019), מפעילות מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות"). הגידול ברווחי החברה לנאמנות נובע מהכנסה משיפוי שהתקבל מחברות ביטוח.

ביום 8 בנובמבר 2020 אישרו האסיפות הכלליות והדירקטוריונים של חברות הבת הרלוונטיות מיזוג בין החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ לבין מזרחי טפחות נאמנות בע"מ.

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד

יוניסד מזרחי בנק (שוויץ) לימיסד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2020 ב-0.1 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 1.9 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2019. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם ב-130 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת 121 מיליוני פרנקים שוויצרים ליום 31 בדצמבר 2019.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הכנסות הריבית והכנסות הריבית, נטו הסתכמו בשנת 2020 ב-1.5 מיליוני פרנקים שווייצריים, לעומת 2.3 מיליוני פרנקים שווייצריים בשנת 2019. ההכנסה לפני מס הסתכמה בשנת 2020 ב-0.1 מיליוני פרנקים שווייצריים, לעומת 2.4 מיליוני פרנקים שווייצריים בשנת 2019. ההכנסה לפני מס מנוכה מהשפעות שער חליפין הסתכמה בשנת 2020 ב-0.3 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8.7 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-46 מיליוני פרנקים שווייצריים, לעומת 52 מיליוני פרנקים שווייצריים ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-80 מיליוני פרנקים שווייצריים, לעומת 65 מיליוני פרנקים שווייצריים ליום 31 בדצמבר 2019. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-92 מיליוני פרנקים שווייצריים, לעומת 80 מיליוני פרנקים שווייצריים ליום 31 בדצמבר 2019.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילות העסקית של הבנק בשווייץ.

לפרטים בדבר הסכם מכירה של חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שווייץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משווייץ, ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית לעיל.

השקעות במניות

הבנק מנהל השקעות נוסטרו במניות. מניות שבהן השקיע הבנק כאמור, מוצגות החל מיום 1 בינואר 2019, כמניות במסגרת תיק ניירות הערך של הבנק ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד.

חלק מההשקעות (אשר אינן סחירות ולא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק, יתר ההשקעות (סחירות וקיים לגביהן שווי הוגן) מוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן ושינויים בשווי ההוגן אשר טרם מומשו, מוכרים בדוח רווח והפסד.

השקעות קבוצת הבנק במניות הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2020 ב-477 מיליוני שקלים חדשים (השקעות הבנק במניות, ללא בנק אגוד, הסתכמו בכ-191 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 181 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2019, כמפורט להלן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2019	
במיליוני שקלים חדשים		
כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	
		במסגרת סעיף ניירות ערך שאינם למסחר:
112	76	יחידות השתתפות בקרנות השקעה
193	83	השקעות סחירות
121	1	השקעות בתאגידים שונים המוצגות לפי שיטת העלות
426	160	סך הכל במסגרת מניות שאינן למסחר
20	-	מניות למסחר
20	-	סך הכל במסגרת מניות למסחר
		במסגרת סעיף השקעות בחברות כלולות:
19	19	השקעה בפסגות ירושלים ⁽¹⁾
9	9	השקעות בקרנות מזנין ⁽²⁾
3	3	השקעה ברוסארי קפיטל ⁽³⁾
31	31	סך הכל השקעה בחברות כלולות
477	191	סך הכל השקעות במניות

(1) פסגות ירושלים הינה חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים. יתרת ההשקעה בספרי הבנק כוללת השקעה בשטרי הון הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019 לסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים בדבר ההשקעה בפסגות ירושלים, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

(2) קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות ממגוון מגזרים. המימון ניתן בדרך כלל בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הוניים אחרים.

(3) רוסארי קפיטל הינה חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות. השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.

רווחי קבוצת הבנק נטו מהשקעות במניות, לאחר הפרשה לירידת ערך הסתכמו בשנת 2020 ב-51 מיליוני שקלים חדשים (רווחי הבנק נטו מהשקעות במניות, ללא בנק אגוד, הסתכמו בכ-12 מיליוני שקלים חדשים), לעומת 58 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

לפרטים בדבר השקעה במניות שאינן למסחר ומניות למסחר. ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.

סקירת הסיכונים

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק עוסק בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית) ובפעילות משכנתאות, אשר בה מוביל הבנק את מערכת הבנקאות בישראל. הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים פיננסיים כגון: סיכונים שוק וריבית, סיכון נזילות וסיכונים אשראי וסיכונים שאינם פיננסיים כגון: סיכונים תפעוליים (כולל סיכון טכנולוגיית המידע וסיכונים אבטחת מידע וסייבר), סיכונים ציות ורגולציה, סיכון אסטרטגי-עסקי וסיכון מוניטין. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע בראייה כוללת ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים בצורה מושכלת ושמירה על רמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון ומבוסס על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק, על רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים וכן, על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות במגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, אך עדיין משאירים את הבנק בגבולות הגזרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשיחות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מוכן ומסוגל לקחת.

במהלך שנת 2020, לא נרשמו חריגות מתיאבון הסיכון שקבע דירקטוריון הבנק לסיכונים השונים. מדדי הסיכון נמצאים במרחקים סבירים, מהמגבלות שנקבעו ובהלימה למתווה התוכנית האסטרטגית ותוכניות העבודה השוטפות. היחסים הפיננסיים העיקריים ומדדי הרווחיות מצביעים על יציבות לרווח והון הבנק. לבנק כריות הון מספקות לצורך עמידה ביעדי ההון שלו הן במצב עסקים רגיל והן בתרחישי קיצון.

לפרטים בדבר הערכת מידת ההשפעה של כלל גורמי הסיכון ראה טבלת הערכת גורמי הסיכון להלן. במהלך שנת 2020, חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק ביחס לשנת 2019, עלייה שנבעה בעיקרה מהשלכות מגפת הקורונה העולמית, שבעקבותיה נוצר משבר כלכלי, בארץ ובעולם. רמת סיכונים האשראי עלתה במידה מסוימת בפרט במגזר העסקים הקטנים, מגזר שנפגע מהותית מהגבלות הקורונה. כמו כן, חלה עלייה מסוימת ברמת הסיכונים התפעוליים כולל סיכונים אבטחת מידע ומשאבי אנוש והסיכון האסטרטגי-עסקי שהושפע מהשלכות משבר הקורונה והשלכות מיזוג בנק אגוד על התוכנית האסטרטגית.

סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות בבנק, נובעים ככלל, מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר.

תיאור הסיכונים

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף, הכוללת מבנה ארגוני תומך בניהול ובקרת סיכונים אלה. ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל - "ניהול סיכונים", ובהתאם למסגרת לניהול ובקרת הסיכונים שהותוותה בהתבסס על המלצות ועדת באדל בנדבך הון, וכולל השינויים שנדרשו עם כניסת באדל III לתוקף.

דירקטוריון הבנק והועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון אחראים להתוות את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק במסגרת פעילותו, כולל התווית אסטרטגית סיכון וקביעת תיאבון הסיכון בהתאמה לאסטרטגיה הכוללת של הבנק, וכן לפקח אחר עמידת הבנק בעקרונות ובתיאבון הסיכון שקבע.

הנהלת הבנק מחויבת לניהול שוטף של הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק, וליישום העקרונות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק לטיפול בסיכונים אלה.

תרבות ארגונית לניהול הסיכונים והממשל התאגידי בבנק היא האמצעי המרכזי הקיים בבנק להפחתת סיכונים. ממשל תאגידי נאות תומך בקיום תרבות ניהול הסיכונים, והתהליכים לניהול ובקרת הסיכונים בבנק יעילים, מקיפים ומבטיחים את יציבותו לאורך זמן. תרבות סיכונים חזקה ותקשורת טובה בין שלושת קווי ההגנה הינם מאפיינים חשובים של ממשל ניהול סיכונים נאות. כלל הסיכונים אליהם הבנק חשוף מנהלים ומנטורים באופן שוטף ובצורה אפקטיבית על ידי היחידות הרלוונטיות.

לבנק תהליך מוסדר למיפוי זיהוי הסיכונים הפרטניים הכרוכים בפעילותו, הנקבעים לפי סף מהותיות, בהתאם לפוטנציאל הנזק העלול להיגרם לבנק בתרחישים בעוצמות שונות. המהותיות נבחנת לפני הפעלת אמצעים להפחתת הסיכון הכוללים בין השאר: ניהול ובקרה, עקרונות הטיפול בסיכונים המהותיים השונים כפי שזוהו ומופן, לרבות, תיאבון הסיכון, אופן המדידה, הניטור המתמשך של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, הניהול והמזעור של כל סיכון, מעוגנים במסמכי מדיניות ייעודיים.

לבנק מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת הסיכונים, הכוללת בין השאר את הממשל התאגידי לניהול סיכונים, תיאבון הסיכון הכולל של הבנק מיפוי הסיכונים המהותיים, עקרונות המדידה וניהול הסיכונים, ומערך הדיווחים הנדרשים בשגרה ובחירום. כלל מסמכי המדיניות הייעודיים נדונים ומאושרים אחת לשנה על ידי הדירקטוריון.

המודל העסקי של הבנק מבוסס על אסטרטגיה עסקית, ועקרונות תיאבון הסיכון הכולל של הבנק.

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית אסטרטגית חמש שנתית. התוכנית האסטרטגית הנוכחית, אושרה בנובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. בהמשך להנחיית דירקטוריון הבנק את ההנהלה להיערך להכנת תוכנית אסטרטגית חדשה לשנים 2021-2025, ולהבאתה לאישור הדירקטוריון ברבעון השלישי של שנת 2020, כל זאת לאור השגת יעדי התוכנית האסטרטגית הנוכחית כבר בדוחות הכספיים לשנת 2019, הרי שלאור משבר הקורונה, ואי הוודאות השוררת ולאור השלמת הרכישה של מלוא המניות בבנק אגוד לישראל בע"מ, עדכן דירקטוריון הבנק את הנחיתו כך שהתוכנית האסטרטגית החדשה לשנים 2021-2025, תובא לאישור הדירקטוריון במהלך שנת 2021.

הסיכון האסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הסיכון האסטרטגי-עסקי גלום בכלל פעילויות הבנק, ומושפע הן מגורמים פנימיים (כגון: כשלי ממשל תאגידי, כשלי אשראי וחספיות, סיכונים טכנולוגיים וגורמים נוספים) והן מגורמים חיצוניים (כגון: שינוי רגולציה, סיכונים תחרות, שינוי בהתנהגות הצרכנים, גורמים מאקרו כלכליים וגורמים נוספים).

הנהלת הבנק מבצעת מעקב שוטף אחר העמידה ביעדי תוכניות העבודה. החטיבה לבקרת סיכונים מקיימת תהליכים שוטפים לאתגור תוכניות העבודה והעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.

סיכון האשראי הוא הסיכון המרכזי בפעילות התאגידיים הבנקאיים. בבנק מוטב סיכון זה לפעילות האשראי הקמעונאי ובפרט האשראי לדיור. במהלך שנת 2020, רמת הסיכון בתיק האשראי עלתה בעיקר לאור השלכות מגפת הקורונה העולמית. בתיק האשראי לדיור, רמת הסיכון עלתה מנמוכה לנמוכה - בינונית, לאור המשך אי הוודאות בנוגע להשלכות משבר הקורונה.

בהתאם לעקרונות התוכנית האסטרטגית החמש שנתית, פועל הבנק לשמירה על מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי, וכן להגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזריים העסקיים. הבנק מנטר ומנהל את סיכונים תיק האשראי במגוון כלים, לרבות פיתוח והטמעה של מודלים מתקדמים. ראה בהרחבה בפרק סיכון האשראי להלן.

בתחום העסקי הבנק פועל תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו (ריכוזיות ענפית). הפעילות בתחום זה מושפעת בשנים האחרונות מהרחבת פעילותם של הגופים המוסדיים וחברות הביטוח הממוקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולזמן ארוך.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים הדרושה הרגולטורית המזערית ליחס כיסוי הנזילות הינה 100%. הבנק נמצא ביחסי נזילות גבוהים, עם מרווחי ביטחון הולמים וכן במבנה מקורות יציב.

חשיפת הבנק לפעילות בחוץ לארץ היא נמוכה וכן, פעילותו בתחום השקעות הנוסטרו, אשר נועדה ברובה להשקעת עודפי הנזילות, הינה בנכסים איכותיים עם סיכון אשראי מזערי.

ההתפתחויות הטכנולוגיות והעלייה ברמת התחכום של הגורמים הפועלים בתחום מתקפות הסייבר, מעלה את רמת הסיכון ובמקביל את עצימות הניהול והניטור של הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים אבטחת המידע והגנת הסייבר.

הקבוצה הבנקאית חשופה להשפעות שינויים רגולטוריים ושינויים מאקרו כלכליים בארץ ובעולם על פעילותה העסקית, בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית. הבנק, מנטר ונערך להשפעות אלה במסגרת פעילותו השוטפת ואומד את הסיכון גם תחת תרחישי קיצון.

סיכונים הציות והרגולציה מבטאים את הסיכון להשתתף עיצומים כספיים והליכי אכיפה אשר עלולים להינקט על ידי רשויות מוסמכות ועל ידי תביעות כנגד הבנק, וכן השלכות על סיכון המוניטין.

סיכון הוגנות (conduct risk), הנכלל בסיכון הציות - בתחום זה פועל הבנק לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, ולהפחתת החשיפה להתמשותם של סיכונים ואירועי כשל בתחום. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק.

בידי הבנק קיימת תשתית עסקית, משפטית ותפעולית לנהל את החשיפות ולבצע פעולות יזומות לצמצום הסיכון ו/או גידורו על מנת להגביל את החשיפה. לבנק יכולת לנהל באופן גמיש את הנכסים הפיזיים והן את הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות, ולבצע שינויים בנכסי הסיכון ובהון תוך כדי הפעילות השוטפת, וזאת, על מנת לעמוד ביעדים האסטרטגיים.

תיאבון הסיכון וניהול הסיכונים

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שהבנק מעוניין ומסוגל לקחת על עצמו ומהווה קביעה ברמת-על. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון של הבנק נקבע לכל הסיכונים המהותיים באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות, כאשר המגבלות הכמותיות מוגדרות ברובן כשעור של הון עצמי רובד 1 של הבנק. עבור מרבית הסיכונים נקבעו מגבלות למצב שוק רגיל, וכן למצב קיצון, וזאת בהסתמך על תוצאות תרחישי הקיצון השונים שעורך הבנק ובהתאם לאסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של הבנק ועל רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים. בכל שנה, מאתגר תיאבון הסיכון על ידי מנהל הסיכונים הראשי, ההנהלה והדירקטוריון, לנוכח היעדים העסקיים שנקבעו בתוכנית העבודה, בהתאם לתוכנית האסטרטגית, לפרופיל הסיכון ולתוצאות תהליך הערכת ניהול הסיכונים האיכותי שמבצעים המנהלים בבנק. התהליך נועד לבחון את רמת הסיכונים השונים והצפי לכיוון התפתחותם במהלך השנה העוקבת. כתוצאה מכך, נתמכת האסטרטגיה העסקית של הבנק על ידי מסגרת תיאבון סיכון מתאימה, תוך כדי ניטור שוטף של פרופיל הסיכון והתראה במקרה שפרופיל הסיכון מגיע לגבולות תיאבון הסיכון שנקבע.

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון הינם טכניקות לניהול סיכונים המשמשות להערכת החשיפה של הבנק לסיכונים, הן בראייה נוכחית והן בראייה צופה פני עתיד. תרחישי הקיצון מאפשרים הבנה של השפעת אירועי קיצון מסוגים שונים על יציבות הבנק, ומהווים כלי נוסף, משלים ואינטגרלי לגישות, למדדים ולמודלים לניהול הסיכונים. תוצאות תרחישי הקיצון משמשות את הבנק לאתגור תיאבון הסיכון ותכנון ההון, זיהוי מוקדי סיכון מהותיים וחולשות בתיק, ומהוות כלי תומך לקבלת החלטות עסקיות ואמצעי משלים למדידת סיכונים במודלים כמותיים לזיהוי סיכונים שאינם מזוהים במודלים. לבנק מגוון רחב של מתודולוגיות חישוב לביצוע תרחישי קיצון, המחושבים על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדי העסקיים והפיננסיים של הבנק.

השימושים העיקריים של תרחישי הקיצון והעקרונות לקביעתם מעוגנים במסמך מדיניות מסגרת כללית לניהול ובקרת סיכונים. הבנק עושה שימוש נרחב בתוצאות תרחישי הקיצון על מנת לאמוד את פוטנציאל פגיעת הסיכונים השונים ביעדי העסקיים והפיננסיים, במסגרת תהליך תכנון ההון המהווה חלק ממסמך ה-ICAAP. תהליך ה-ICAAP בוחן האם לבנק די הון על מנת לעמוד בתוכנית העבודה ובתכנון ההון השוטף המאוזנים על ידי שורה של תרחישי קיצון בדרגות חומרה שונות. תרחישי קיצון אלה פוגעים ברווחיות הבנק על ידי יצירת הפסדים פוטנציאליים לסיכונים מהותיים לפעילותו: אשראי, ריכוזיות אשראי, שוק וריבית בתיק הבנקאי, תפעולי לרבות אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים וסיכונים נוספים. דגש רב ניתן בתרחישי הקיצון על תיק המשכנתאות של הבנק ופעילות האשראי העסקית שלו. תוצאות תכנון ההון של הבנק, שהוגשו לבנק ישראל בחודש דצמבר 2020, אשר בוצעו על נתוני סוף הרבעון השלישי של שנת 2020, בהתבסס על תוכניות העבודה של הבנק ותכנון ההון השוטף, ולאופק תכנון של שלוש שנים, מצביעות על כך כי בידי הבנק כרית ספיגה הונית מספקת להתמודדות עם מגוון הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק גם תחת אירועי קיצון.

בנוסף, בשנת 2020 בוצעו שני תרחישי קיצון מערכתיים (בחדש יוני ובחדש אוקטובר), אשר הינם תרחישים אחידים שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית. בשנה זו, שני התרחישים התבססו על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה והשבתת המשק, ונמשכים עד לסוף שנת 2022. מטרת תרחישי הקיצון הינה לבחון את עמידות הבנקים, התנהלותם ודרכי ההתמודדות שלהם עם השלכות משבר הקורונה, כאשר בנק ישראל והפיקוח על הבנקים בוחנים את הצעדים הנדרשים לתמיכה במשק, ועל כן מבצעים בחינה לעמידות המערכת הבנקאית באמצעות התרחישים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

תרחיש הקיצון שפרסם הפיקוח על הבנקים בחודש אוקטובר 2020, הינו תרחיש מחמיר יותר מהתרחיש הקודם שפורסם, וזאת בהתאם להחמרה שחלה במהלך הסגר השני בעוצמת הפגיעה הכלכלית במשק בשל משבר הקורונה. התרחיש הינו תרחיש מאקרו כלכלי, המבוסס על התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הפעילות הכלכלית במשק, התרחיש כלל שני גלי תחלואה נוספים שגרמו לירידה בפעילות המשק.

תוצאות התרחיש, שהועברו לבנק ישראל בתחילת חודש דצמבר 2020, מצביעות על יכולת הבנק לעמוד בהשפעות משבר הקורונה ובהפסדים שעלולים להיווצר בתרחיש הקיצון ולשמר יחסי הון הגבוהים מיחסי הון המזעריים הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים, שהופחתו זמנית בהתאמה לתקופת המשבר (לפירוט בדבר ההקלות בדרישות הון ראה פרק הון, הלימות הון ומינוף להלן).

מסמך הסיכונים

מסמך הסיכונים הרבעוני הינו מנגנון דיווחי, המשמש ככלי עזר עיקרי לדירקטוריון, המאפשר מעקב אפקטיבי אחר פעולות ההנהלה ומידת ההלימה עם תיאבון הסיכון ומסגרת ניהול הסיכונים שהוגדרה. המסמך מציג בצורה תמצית וברורה את התפתחות פרופיל הסיכון אל מול תאבון הסיכון, איכותית וכמותית, שעוני סיכון המציגים את מידת הקרבה לסף המגבלה שהוגדר, דיווח על חריגות והפעולות הננקטות על ידי ההנהלה לחזרה למתווה, תוצאות תרחישי קיצון וניתוח צופה פני עתיד לבחינת עמידות הבנק, הפקות לקחים מהותיות בתחומי הסיכונים השונים, מעקב אחר נושאים מהותיים שעלו במסגרת ה-ICAAP, בהלימה לסיכונים שעלו במפת הסיכונים ומידע איכותי/כמותי נוסף בהתייחס להתפתחויות צפויות בבנק ואו במערכת הבנקאית. לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

הערכת גורמי הסיכון

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה-בינונית	
השפעה כוללת של סיכונים שוק ⁽¹⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה-בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציור ורגולציה	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון חוצה גבולות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽²⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון אסטרטגי-עסקי ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי

(1) כולל סיכון אופציות ומניות המסופה בבנק אגוד.

(2) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

(3) הגדרת הסיכון האסטרטגי-עסקי כוללת את תהליך תכנון וניהול הון.

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת, וכוללת את הערכת הסיכונים הנובעים ממיזוג בנק אגוד שאינה משנה באופן מהותי את רמת הסיכון הכוללת של הקבוצה. הערכות אלה, נעשות על פי ניטור מדידי הסיכון הכמותיים השונים שקבע הבנק, כולל צפי לכיוון התפתחותם וכן בהתבסס על הערכה איכותית של תהליכי ניהול הסיכונים, ואפקטיביות מעגלי הבקרה בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק.

מתחילת שנת 2020, חלה עלייה בפרופיל הסיכונים הכולל של הבנק כתוצאה מעלייה ברמת סיכון האשראי בעקבות השלכות מגפת הקורונה העולמית, שהחלה בישראל לקראת סוף חודש פברואר 2020, התעצמה במהלך חודש מרץ וממשיכה להתפתח ולהשפיע על הכלכלה בישראל ובעולם, כך שעדיין לא ניתן להעריך את מלוא ההשפעה של המשבר על איכות תיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את מדידי הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון הכולל של הבנק לסיכונים השונים.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון אשראי ושל הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות, עלתה ברבעון הראשון של שנת 2020 מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, ונותרה ברמה בינונית לאורך כל שנת 2020. העלייה ברמת הסיכון היא גם במגזר הפרטי, אך בעיקרה במגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית כתוצאה מהטלת מגבלות הריחוק החברתי השונות על הענפים השונים במדינה. גורמי הסיכון המהותיים הינם

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

העלייה החדה בשיעור האבטלה, האטה בפעילות המשק ובייחוד בענפי משק ייעודיים (כגון: תעופה, אופנה, בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל, תרבות הפנאי) שנפגעו, ותנודתיות בשוקים הפיננסיים שמשפיעים גם על שווי הביטחונות. גורמים אלה עלולים להביא לגידול בהיקף הלקוחות שייקלעו לקשיים לאורך זמן. הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי שלו באופן הדוק ונקט בפעולות אקטיביות בהתאמה למצב, על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. במסגרת צעדים אלה אושרה דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. לנתונים כמותיים בדבר פעילות הבנק לסייע ללקוחות על רקע משבר הקורונה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ברבעון השני של שנת 2020 הועלתה רמת הסיכון בתיק האשראי לדירור מרמה נמוכה לרמה נמוכה-בינונית בשל אי הוודאות המתמשכת לאור המשך התפתחות המשבר, ונותרה ברמה נמוכה-בינונית עד לסוף שנת 2020. על מנת לסייע ללקוחות להם משכנתא בבנק, אפשר הבנק ללקוחות לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה. בשלב הראשון, החל מחודש מרץ 2020, ניתנו דחיות של עד 4 חודשים, ובהמשך התאפשרה הארכה נוספת עד לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. החל מתום שנת 2020, בהתאם למתווה בנק ישראל, ניתנת ללקוחות שביקשו דחיות האפשרות לחזור ולשלם את תשלומי המשכנתא השוטפים באופן חלקי, למשך תקופה של עד שנתיים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. בנוסף, נערך הבנק לביצוע הסדרים עם לקוחות שביקשו לחזור ולפרוע את תשלומי המשכנתא באופן שוטף, לרבות אפשרות לתשלום חלקי של ההחזר החודשי, או הארכת תקופת ההלוואה). סכומי התשלומים שנדחו נפרסו מחדש ליתרת תקופת המשכנתא. הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות והיבטי הסיכון בנושא: סכום הדחיות, כמות הבקשות, תקופת הדחיות, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד. אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום.

הבנק ממשיך לעקוב אחר התפתחות התנהגות הלווים עם סיום תקופת הדחיות בחודשים הבאים והיקפי המימוש של הארכת הדחיות על פי המתווה המעודכן של בנק ישראל. כמו כן, פעל הבנק בתהליך חיתום המשכנתא, בהתאם להקלה של בנק ישראל לבחינת כושר החזר, בהתחשב ברמת ההכנסה לפני המשבר והצפי לחזרה למעגל העבודה בהמשך. בנק ישראל אפשר גם ללקוחות במגזר הפרטי ובמגזר העסקי לבצע דחיות תשלומים ופריסות על פי מתווים שמתעדכנים על ידו בהתאם להתפתחויות. הבנק מנטר באופן שוטף את היבטי הסיכון בנושא: מספר ההלוואות שבוצעה בהן דחייה, תקופת הדחייה, סכומי הדחייה והיבטים נוספים. לפרטים בדבר ההלוואות הנמצאות בדחיית תשלומים, ושל האשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה, ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים - סיכון אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הפרמטרים המהותיים לבחינת הסיכון הינו התנהגות הלווים בתום תקופת דחיית התשלום. נציין, כי מתוך סך ההלוואות לדירור שאושרה להם דחייה במהלך שנת 2020, עד ליום 31 בינואר 2021 חזרו כ-42.6 מיליארדי שקלים חדשים לשלם (מהם כ-13 מיליארד שקלים חדשים חזרו לשלם בינואר 2021 וכ-5.5 מיליארדי שקלים חדשים בחרו במסלול של החזרים חלקיים). כ-3 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחייה שתסתיים במהלך חודשים פברואר-יוני 2021.

מתוך ההלוואות שחזרו לשלם בחודש ינואר 2021, סך של כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור.

מתוך סך ההלוואות המסחריות שאושרה להם דחייה, במהלך שנת 2020, עד ליום 31 בינואר 2021 חזרו כ-6.4 מיליארדי שקלים חדשים לשלם, וכ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחייה, הצפויים להסתיים במהלך שנת 2021. מתוך ההלוואות שנמצאות עדיין בדחייה בחודש ינואר 2021, בסך של כ-0.6 מיליארדי שקלים חדשים ניתנה דחיה לתקופה העולה על 6 חודשים.

הערכת כלל גורמי הסיכון, למעט סיכון האשראי (כולל תיק האשראי לדירור) כאמור, נותרה ללא שינוי מהערכת הסיכון בסוף שנת 2019.

ככלל סיכונים בעלי רמות סיכון שאינן נמוכות, נובעים מסיכון מובנה בפעילות הבנק, והם בהלימה לעקרונות תיאבון הסיכון שהוגדר.

הסיכון הטכנולוגי וסיכוני אבטחת מידע וסייבר, הינם מבין הסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתמששות סיכונים אלה, עלול להיות משמעותי בשגרה ועל אחת כמה וכמה בשעת חירום. הפעילות בזמן המשבר נוהלה באופן ממוקד, תוך ריכוז כלל הכוחות למתן השירות הנדרש לבנק, בצרכים שהשתנו במהלך הדרך, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. בפועל לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי ובנושא אבטחת מידע וסייבר.

רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה-בינונית. במהלך חודש פברואר 2020, העלה הבנק את רמת הכוונות לכוננות מוגברת בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה והירידות החדות שנרשמו בבורסות. בתחילת חודש מרץ העלה הבנק את רמת הכוונות בנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוונות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל התפשטות נגיף הקורונה והמשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל. רמת הכוונות ירדה חזרה למוגברת במחצית חודש מאי, עם תהליך החזרה לשגרה. במהלך כל הרבעון השלישי והרביעי של שנת 2020 עמדה רמת הכוונות בבנק על רמה מוגברת. במהלך תקופה זו הבנק מבצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מדי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים - בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות. על פי תכנון הנזילות לטווח קצר וכן לטווחי זמן ארוכים יותר, הבנק צפוי להמשיך ולשמור על יחסי נזילות נאותים, וזאת תוך התחשבות בפעילות הידועה ובפעילות הצפויה הכוללת הנחות מתאימות למצבי משבר.

רמת סיכון המוניטין נותרה נמוכה, הבנק ממשיך ומנטר את השפעת התפשטות נגיף הקורונה ואת השפעת מיזוג בנק אגוד באופן שוטף ולא ניכרת השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

הבנק בוחן באופן שוטף את השלכות המשבר על רמת הסיכון האסטרטגי-עסקי. בשלב זה ולאור חוסר הוודאות, לא ניתן להעריך את מלוא השלכות המשבר על פעילות הבנק. לפרטים בדבר התכנית האסטרטגית של הבנק, ראה לעיל בתיאור הסיכונים.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאמידת רמות הסיכון והחשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגילי ובתרחישי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים, אינדיקטורים, ניתוחי רגישות, תרחישים ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

לפרטים נוספים ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

תיאור הסיכון

סיכון אשראי הוא הסיכון שלווה או צד נגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק. סיכון זה מושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המאקרו כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים, סיכונים אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכונים האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון, סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

תיאור תיאבון הסיכון ועקרונות לניהולו

ניהול סיכון האשראי בבנק מתבצע בהתאם להוראה מספר 311 - "ניהול סיכונים אשראי" של בנק ישראל. דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, הנגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המאקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי. מדיניות האשראי כוללת, מסמכי מדיניות נוספים הדנים בסיכונים הרלבנטיים לפעילות האשראי של הבנק, ובהם: מדיניות ריכוזיות האשראי, המבטיחה כי רמת ריכוזיות האשראי של הבנק מנוהלת ומנוטרת ברמה שוטפת, מדיניות הנגזרים, הקובעת את העקרונות לניהול וניטור לקוחות הבנק הפועלים בנגזרים ובניירות ערך, מדיניות הביטחונות הקובעת את העקרונות הנדרשים לשם ניהול ביטחונות הלקוחות, מקדמי הביטחון הנדרשים לפי סוגי עסקאות וגורמי סיכון שונים, ומדיניות הסיכונים הסביבתיים.

תיאבון הסיכון מורכב משורה ארוכה של מדדים וגורמי סיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק באשראי, ביניהם: ענפי משק, קבוצות לווים, גורמי סיכון בתיק המשכנתאות, סוגי פעילות ייחודיים, דירוג הלקוחות, פעילות בחוץ לארץ וגורמי סיכון נוספים הרלבנטיים לפרופיל סיכון האשראי ולפעילותו העסקית של הבנק. סיכון האשראי מנוטר גם לפי שורה של תרחישי קיצון, האומדים את פוטנציאל ההשפעה של אירועי קיצון על תיק האשראי של הבנק. וזאת, בין השאר כדי לבחון את עמידות הון הבנק באירועי קיצון שונים, וכחלק מתהליך אמידת ההון הפנימי (ICAAP).

המעקב אחר פרופיל הסיכון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע, מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בו מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו, ובהתאמה נערכים בה עדכונים.

התפשטות משבר הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו, ואת ישראל בתוכו, מוביל להשלכות הנוגעות במישורן לסיכון האשראי בבנק. ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמות במדיניות חיתום האשראי וסיכונים האשראי.

על מנת לסייע ללקוחות לצלוח את תקופת המשבר ולצמצם את הסיכון לכשל, תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, נקט הבנק בשורה של צעדים. אושרה דחייה של מספר חודשים בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר; אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני; הועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית כמפורט להלן. לפרטים בדבר היקף החובות ששוננו תנאייהם במסגרת ההתמודדות עם אירועי נגיף הקורונה, והיקף ההלוואות שהועמדו במסגרת הקרן בערבות המדינה, ראה פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

בהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום.

הבנק מנהל ומנטר את סיכון האשראי באופן הדוק, בין היתר באמצעות פעילות שוטפת של פורומים בראשות המנהל הכללי ובראשות מנהל החטיבה העסקית, ובהשתתפות מנהל החטיבה לבקרת הסיכונים ונציגי החטיבות העסקיות. בנוסף, מתקיימות הערכות מצב חטיבתיות שוטפות. במסגרת ישיבות אלו מבוצעת ניטור פרטני של ענפי משק בעלי חשיפה גבוהה למשבר, ומתקיים מעקב אחר מדדים מרכזיים שנקבעו ואחר לקוחות ספציפיים שהשפעה של המשבר עליהם משמעותית ביותר. היחידות העסקיות נמצאות בקשר הדוק ושוטף עם הלקוחות בכדי לאמוד את מצבם העסקי והשלכות המשבר עליהם, במטרה לסייע למגזר העסקי בהתמודדות עם הקשיים והאתגרים הנובעים ממשבר זה, תוך שמירה על איזונים ומזעור סיכונים האשראי.

שלושת קווי הגנה בתחום האשראי :

קו הגנה ראשון - קווי העסקים בתחום האשראי בבנק

- החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת פעילות האשראי הבנקאית של לקוחות פרטיים לרבות תחום המשכנתאות, ופעילותם של לקוחות עסקיים קטנים. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים אף הם במסגרת חטיבה זו באמצעות שמונה מרחבים.
- החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של לקוחות עסקיים (לרבות מענף הנדל"ן והבינוי) עם היקף פעילות בינוני ומעלה.
- בראשית שנת 2021 פוצלה פעילות לקוחות החטיבה הפיננסית בין שתי החטיבות - הפעילות הבינלאומית בחוץ לארץ הוכפפה לחטיבה העסקית של הבנק. הפעילות של סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל המשרתת תושבי החוץ הוכפפה לחטיבה הקמעונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

לפירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי (תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות) לעיל.

באחריות היחידות המקצועיות של כל אחד ממגזרי הלקוחות הללו לבדוק באופן שוטף ולבצע מעקב ובקרה על החשיפה ללקוחות ומגזרי הפעילות שבאחריותן. בקו הגנה זה, קיימות יחידות בקרה ספציפיות כדוגמת הבקרים החטיבתיים ופונקציות בקרה נוספות. פעילות זו מעוגנת בנהלים ייעודיים המבטיחים יישום של העקרונות שנקבעו לניהול הסיכון.

קו הגנה שני - בקרת סיכונים - החטיבה לבקרת סיכונים פועלת כ"פונקציה ניהול הסיכונים" בלתי תלויה של הבנק ובכך משמשת כקו הגנה שני במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים. פעילותה כוללת בין השאר, הערכה בדיעבד, ללא תלות בגורמים המאשרים אשראי בבנק, את טיב הלוואה ואיכות תיק האשראי של הבנק וכתובת חוות דעת בלתי תלויה לאשראי ללקוחות מהותיים, כחלק מתהליך אישור האשראי.

הגנה שני - חטיבת מידע ודיווח כספי - חטיבת מידע ודיווח כספי אחראית על סיווג אשראי, קביעת הפרשות להפסדי אשראי, ואתגור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים.

קו הגנה שני - החטיבה המשפטית - אחראית על הוראות החקיקה והשינויים בחקיקה המשפיעים על פעילות הבנק ומתן ייעוץ משפטי שוטף ליחידות הבנק, כמו כן, ריכוז הטיפול בתביעות נגד הבנק.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית - הביקורת הפנימית משמשת כקו הגנה שלישי במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, ופועלת על פי תוכנית העבודה לביצוע ביקורת על פעילות האשראי של הבנק.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, תוך מתן דגש לביטחונות הנדרשים, והתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקרות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות, הפועלות בתוך הקווים העסקיים. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות יומי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי, עלתה בשנת 2020 על רקע משבר הקורונה מרמה נמוכה-בינונית לרמה בינונית, כאשר רמת הסיכון בתיק הלוואות לדיור עלתה גם היא מרמה נמוכה לרמה נמוכה-בינונית.

מרבית לקוחות החטיבה הקמעונאית (הן עסקים קטנים והן משקי בית) מדורגים במודלים מתקדמים ייעודיים. במהלך שנת 2020, המשיך הבנק בתהליכי יישום, הטמעה ושימושיות של המודלים המתקדמים לטובת ניתוח וניהול מיטבי של האשראי הקמעונאי, לרבות עדכון והגדרה מחדש של מדדי הסיכון ומעקב רציף אחריהם, בין השאר גם לאור השלכות משבר הקורונה. הניהול השוטף בפועל בחטיבה הקמעונאית מבוסס בעיקרו על מערכת המדח"ם (מערכת דירוג, חיתום וניהול מתקדם). כחלק ממהלך זה קיימת במרכז ההדרכה של הבנק פעילות ייעודית להטמעת מגוון השימושים בתוצאות המודלים בסניפים.

לפרטים נוספים בדבר התהליכים העיקריים הכרוכים בפעילות ניהול ובקרת סיכון האשראי בבנק, ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי וניהולו דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר את סיכוני האשראי המתממשים או העלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנו על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר לעניין הסיווגים וההפרשות. בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי. חטיבת מידע ודיווח כספי מהווה קו שני בתהליך הסיווג וההפרשה ואחריותה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 הינה להיות הגורם הבלתי תלוי לסיווג וקביעת ההפרשה להפסדי אשראי.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים ככל שיש צורך בכך.

לפרטים בדבר חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 1.6 לדוחות הכספיים ופרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).
נכון ליום 31 בדצמבר 2020 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

לווים גדולים

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל ⁽³⁾
1.	שירותים פיננסיים	219	1,099	1,318
2.	שירותים פיננסיים	184	1,000	1,184
3.	חשמל	808	329	1,137 ⁽²⁾
4.	תעשייה וחרושת	252	829	1,081 ⁽²⁾
5.	שירותים פיננסיים	19	950	969
6.	בינוי ונדל"ן	294	531	825

(1) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) מזה בגין בנק אגוד: סך של כ-145 מיליוני שקלים חדשים בענף החשמל וסך של כ-163 מיליוני שקלים חדשים בענף תעשייה וחרושת.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

1. אשראי למטרת עסקה הונית יוגדר כאשראי העומד באחד מהכללים הבאים:

- אשראי למטרת עסקה הונית (כהגדרתה להלן), ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-0.5% מהון הבנק או מ-35 מיליוני שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.
- אשראי למימון רכישת זכויות הוניות בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד החזקה בנקאית, ובלבד שיתרת האשראי כאמור גבוהה מ-35 מיליוני שקלים חדשים.
- אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד מאוחר ממועד מימון העסקה הונית, אם פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מהזכויות ההוניות שרכישתם מומנה על ידי התאגיד הבנקאי.

"עסקה הונית": עסקה שמטרתה אחת מהבאות:

- רכישה עצמית - רכישה או רכישה חוזרת, על ידי הלווה, של ההון העצמי המונפק של הלווה (לרבות תוכנית לרכישת מניות עבור עובדים).
- רכישת תאגיד אחר - רכישה של זכות הונית כלשהי בתאגיד אחר, או רכישה של כלל נכסים או של חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר.
- חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות.

עסקה הונית לעניין מימון ממונף, הינה עסקה בה יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון הבנק ושיעור המימון בה גבוה מ-50%.

2. מימון לחברות ממונפות - הינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או הייחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו, המבוססים על דירוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא בא לידי ביטוי במודל הדירוג של הבנק, וכן על מדדים למינוף (לחריגה גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף) שנקבעו על בסיס יחסיים פיננסיים מקובלים בקרב לקוחות הבנק בעלי אשראי מהותי בענפי משק עיקריים בהם פועל הבנק. המדדים למינוף וענפי המשק נבחנים בהתאם לשינויים בסביבה העסקית ובמידת הצורך נערכים בהם שינויים. כל לווה שהוצף בגין אחד או יותר מהקריטריונים שנקבעו נבחן פרטנית בפורום מימון ממונף, בו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, החטיבה לברקת סיכונים והחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, בו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית בה היא פועלת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי העונה להגדרת מימון ממונף:

אשראי למסרת עסקאות הנויות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019				31 בדצמבר 2020				ענף משק של הנרכשת
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	153	-	153	-	139	-	139	מסחר
-	306	-	306	-	139	-	139	סך הכל

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019				31 בדצמבר 2020				ענף משק של הלווה
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	הפרשה פרטנית להפסדי אשראי	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני	
-	-	-	-	-	91	-	91	כרייה וחציבה ⁽¹⁾
-	355	-	355	-	28	-	28	בינוי ונדל"ן
16	76	40	36	-	-	-	-	מים
-	-	-	-	-	100	-	100	חשמל
-	500	88	412	34	472	19	453	מסחר ⁽¹⁾
-	-	-	-	11	233	20	213	תחבורה ואחסנה ⁽¹⁾
-	131	86	45	-	-	-	-	מידע ותקשורת
3	124	-	124	21	145	-	145	שירותים פיננסיים ⁽¹⁾
-	142	8	134	-	141	8	133	שירותים ציבוריים וקהילתיים
19	1,328	222	1,106	66	1,210	47	1,163	סך הכל

(1) מזה: אשראי לחברות ממונפות של בנק אגוד בסך של כ-91 מיליוני שקלים חדשים בענף כרייה וחציבה, סך של כ-75 מיליוני שקלים חדשים בענף מסחר, סך של כ-91 מיליוני שקלים חדשים בענף תחבורה ואחסנה וסך של כ-24 מיליוני שקלים חדשים בענף שירותים פיננסיים.

התפתחות בסיכון אשראי בעייתי

להלן תמצית נתוני סיכון האשראי הבעייתי הכולל ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי כולל		סיכון אשראי בעייתי:	
31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020
ללא בנק אגוד		ללא בנק אגוד	
1,328	1,459	1,808	1,808
242	353	439	439
1,476	1,152	1,188	1,188
833	486	583	583
3,879	3,450	4,018	4,018

להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים לאיכות אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי לציבור
כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	
0.6	1.2	0.6	0.7	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיוור
1.7	2.1	1.7	1.8	שיעור יתרת אשראי לציבור - פגום מיתרת האשראי שאינו לדיוור
3.0	2.9	2.6	2.7	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיוור
0.7	0.1	0.6	0.5	שיעור יתרת האשראי לדיוור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
1.4	1.7	1.2	1.2	מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
				שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

(1) שיעור זה שאינו לדיוור זנית.

לפרטים נוספים ראה גם מידע מפורט בפרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי לעיל.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (כולל בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בינואר 2021								
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ⁽⁴⁾								
חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ⁽⁴⁾								
חובות לא בעייתיים								
סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות ביצוע אשראי	חובות בדירוג ביצוע אשראי		חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	אשראי לציבור
		ביצוע	אשראי					
32	32	-	-	-	23	7	32	עסקים גדולים
42	42	-	-	-	4	17	42	עסקים בינוניים
905	892	13	-	17	207	2,388	922	עסקים קטנים
250	239	1	10	7	37	5,843	257	אנשים פרטיים
8,563	8,364	44	155	213	687	11,457 ⁽²⁾	8,776	הלוואות לדיור
9,792	9,569	58	165	237⁽³⁾	958	19,712	10,029	סך הכל ליום 31/01/2021
4,314	4,221	28	65	120	371	12,590	4,434	מזה בגין דחיות מלאות
5,478	5,348	30	100	117	587	7,122	5,595	מזה בגין דחיות חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל
134	132	2	-	-	6	161	134	מזה בגין רכישת בנק אגוד
82	82	-	-	1	8	1,342	83	הלוואות לדיור אחר

ליום 31 בינואר 2021								
פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽⁴⁾								
חובות לא בעייתיים								
אשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה	חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדוח		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים		יתרת חוב רשומה	אשראי לציבור
	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	דחיה של יותר מ-6 חודשים	דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים			
959	4	896	-	9	9	9	959	עסקים גדולים
609	2	270	35	6	6	6	609	עסקים בינוניים
3,603	81	2,606	527	269	269	269	3,603	עסקים קטנים
-	13	772	43	126	126	126	-	אנשים פרטיים
-	505	36,232	5,845	2,484	2,484	2,484	-	הלוואות לדיור
5,171	605	40,775	6,451	2,894	2,894	2,894	5,171	סך הכל ליום 31/01/2021
-	-	-	1,075	2,815	2,815	2,815	-	מזה בגין דחיות מלאות
-	-	-	5,376	79	79	79	-	מזה בגין דחיות חלקיות בהתאם למתווה בנק ישראל
-	10	1,797	42	78	78	78	-	מזה בגין רכישת בנק אגוד
202	22	441	8	40	40	40	202	הלוואות לדיור אחר

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תוכנית רוחבית בסך 524 מיליוני שקלים חדשים.

(2) מספר לווים.

(3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 3 מיליוני שקלים חדשים.

(4) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן נתונים עדכניים בדבר פעילות הבנק לסיוע ללקוחות על רקע משבר הקורונה (כולל בנק אגוד) (במיליוני שקלים חדשים) - המשך:

ליום 31 בדצמבר 2020								
אשראי לציבור	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים ⁽⁴⁾			סך הכל חובות לא בעייתיים	סך הכל חובות לא בעייתיים
				חובות לא בעייתיים				
				חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות ביצוע	חובות בדירוג ביצוע		
עסקים גדולים	72	16	28	-	-	-	72	72
עסקים בינוניים	56	26	13	-	6	-	50	56
עסקים קטנים	1,592	4,080	321	35	168	5	1,384	1,557
אנשים פרטיים	399	9,217	57	8	11	2	378	391
הלוואות לדיור	22,625	30,112 ⁽²⁾	870	368	301	25	21,931	22,257
סך הכל ליום 31/12/2020	24,744	43,451	1,289	411⁽³⁾	486	32	23,815	24,333
מזה בגין רכישת בנק אגוד								
הלוואות לדיור	133	174	5	-	-	2	131	133
אחר	164	2,413	14	1	-	-	163	163
סך הכל ליום 30/09/2020	25,505	44,963	1,325	448⁽³⁾	388	44	24,625	25,057
סך הכל ליום 30/06/2020	41,033	78,267	1,397	587	483	205	39,757	40,445

ליום 31 בדצמבר 2020						
אשראי לציבור	יתרת חוב רשומה	מזה: ביצוע או יותר ימים	פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽⁴⁾			אשראי שהועמד במסגרת קרנות המדינה
			חובות לא בעייתיים			
			דחיה של יותר מ-6 חודשים	דחיה של יותר מ-3 חודשים	דחיה של יותר מ-6 חודשים	
עסקים גדולים	10	3	877	-	-	919
עסקים בינוניים	9	2	267	43	-	603
עסקים קטנים	512	76	2,088	842	-	3,552
אנשים פרטיים	181	10	929	93	-	-
הלוואות לדיור	7,098	261	22,116	13,464	-	-
סך הכל ליום 31/12/2020	7,810	352	26,277	14,442	5,074	5,074
מזה בגין רכישת בנק אגוד						
הלוואות לדיור	106	14	1,811	12	-	-
אחר	91	24	669	16	202	202
סך הכל ליום 30/09/2020	8,088	349	26,165	14,833	4,685	4,685
סך הכל ליום 30/06/2020	39,247	1	3,552	170	3,459	3,459

(1) מזה: דחיות שניתנו שאינן במסגרת תוכנית רוחבית בסך 1,124 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2020 - 1,414 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מספר לווים.

(3) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 11 מיליוני שקלים חדשים (ליום 30 בספטמבר 2020 - 37 מיליוני שקלים חדשים).

(4) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלווה זכאי לפי כל דין.

הבנק נקט בשורה ארוכה של צעדים על מנת לתת מענה מיידי לצרכים שנוצרו כתוצאה מהמצב החל במענה תפעולי ללקוחות וכלה בהתאמת מדיניות חיתום האשראי וסיכוני האשראי. בהמשך לפניית הפיקוח על הבנקים מיום 2 באפריל 2020, פעל הבנק, יחד עם כלל המערכת הבנקאית, במטרה לתמוך ביכולת של העסקים ומשקי הבית לצלוח את המשבר, ולהמשיך לספק אשראי ללווים בכלל המגזרים במשק, תוך קיום תהליך חיתום אשראי אחראי, אך ללא הקשחה מיותרת של תנאי החיתום. בין יתר הפעולות שביצע הבנק, אושרו דחיות בתשלומים השוטפים ללקוחות משכנתא שנזקקו לכך, עקב קושי זמני בגין המשבר. בשלב הראשון, החל מחודש מרץ, ניתנו דחיות של עד 4 חודשים, ובהמשך התאפשרה הארכה נוספת עד

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

לסוף שנת 2020 ללקוחות שכבר דחו תשלומים, ודחייה של עד 6 חודשים גם ללקוחות שטרם דחו תשלומים. החל מתום שנת 2020, בהתאם למתווה בנק ישראל, ניתנת ללקוחות שביקשו דחיות האפשרות לחזור ולשלם את תשלומי המשכנתא השוטפים באופן חלקי, למשך תקופה של עד שנתיים. אושרו דחיות ועדכונים למועדי התשלום גם ללקוחות פרטיים ומסחריים שנקלעו לקושי זמני, והועמדו הלוואות בערבות מדינה במסגרת התוכנית הממשלתית. בנוסף, נערך הבנק לביצוע הסדרים עם לקוחות שביקשו לחזור ולפרוע את תשלומי המשכנתא באופן שוטף, לרבות אפשרות לתשלום חלקי של ההחזר החודשי, או הארכת תקופת ההלוואה.

היקף האשראי לדיור שניתנה בגינו דחיית תשלומים החל מחודש מרץ 2020 עומד על כ-45.6 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 בינואר 2021, כ-42.6 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם (מהם כ-13 מיליארד שקלים חדשים חזרו לשלם בינואר 2021 וכ-5.5 מיליארדי שקלים חדשים בחרו במסלול של החזרים חלקיים). כ-3 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחיה שתסתיים במהלך חודשים פברואר-יוני 2021. מתוך ההלוואות שחזרו לשלם בחודש ינואר 2021, סך של כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים בלבד נכנס לפיגור.

היקף האשראי המסחרי שניתנה בגינו דחיית תשלומים החל מחודש מרץ 2020 עומד על כ-7.7 מיליארדי שקלים חדשים. מתוך סך ההלוואות שהיו בדחייה, נכון ליום 31 בינואר 2021, כ-6.4 מיליארדי שקלים חדשים חזרו לשלם, וכ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים נמצאים עדיין בדחיה, הצפויה להסתיים במהלך שנת 2021. מתוך ההלוואות שנמצאות עדיין בדחיה בחודש ינואר 2021, בסך של כ-0.6 מיליארדי שקלים חדשים ניתנה דחיה לתקופה העולה על 6 חודשים.

להלן ריכוז חובות פגומים בארגון מחדש שבוצעו או כשלו (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	
לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש	לאחר ארגון מחדש	לפני ארגון מחדש	ארגונים מחדש שבוצעו
122	123	237	252	
31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	ארגונים מחדש שכשלו
11	11	9	9	

לפרטים נוספים ראה ביאור 30 ב.ג. לדוחות הכספיים.

ניתוח השינויים בחובות פגומים

להלן תנועה ביתרת חובות פגומים וחובות פגומים בארגון מחדש (במיליוני שקלים חדשים):

תנועה בחובות הפגומים בגין אשראי לציבור ⁽⁴⁾					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל
1,132	142	1,274	1,132	142	1,274
696	78	774	696	78	774
(70)	(3)	(73)	(70)	(3)	(73)
(183)	(23)	(206)	(183)	(23)	(206)
(384)	(26)	(410)	(384)	(26)	(410)
95	16	111	95	16	111
221	9	230	221	9	230
1,507	193	1,700	1,507	193	1,700

תנועה בחובות בעייתיים בארגון מחדש ⁽⁴⁾					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
מסחרי	פרטי	סך הכל	מסחרי	פרטי	סך הכל
266	65	331	266	65	331
209	38	247	209	38	247
(10)	(4)	(14)	(10)	(4)	(14)
(52)	(17)	(69)	(52)	(17)	(69)
(65)	(23)	(88)	(65)	(23)	(88)
39	8	47	39	8	47
127	8	135	127	8	135
514	75	589	514	75	589

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי הבעייתי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח הפרשה להפסדי אשראי

להלן ניתוח התנועה ביתרת הפרשה בהפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות נטו רכישת בנק אגוד
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדירור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
634	279	136	1,049	1	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(304)	(12)	(153)	(469)	-	(469)	מחיקות חשבונאיות
119	1	76	196	-	196	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(185)	(11)	(77)	(273)	-	(273)	מחיקות חשבונאיות נטו
69	-	8	77	-	77	רכישת בנק אגוד
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה הוצאות בגין הפסדי אשראי מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות מחיקות חשבונאיות נטו
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדירור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה

לפרטים נוספים בדבר הפרשה להפסדי אשראי ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים. להלן מדדי סיכון עיקריים הנוגעים להפרשה להפסדי אשראי (באחוזים):

31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	
1.1	0.9	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.8	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור

שנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019	
0.5	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו
0.5	0.2	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
1.0	0.5	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדירור ⁽⁴⁾
0.1	0.1	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

(1) השיעור בגין הלוואות לדירור בגין אשראי הינו זניח.

לפרטים בדבר שינויים ברכיבי ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר לעיל.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדירור)⁽⁴⁾

מגזר משקי הבית הינו מנוע צמיחה מרכזי ומהווה חלק משמעותי מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2021-2017. מגזר הלקוחות הפרטיים מאופיין ברמת פיזור גבוהה - הן בכמות הלקוחות והן באזור הגיאוגרפי. מרבית הלקוחות במגזר זה הינם שכירים, בעלי חשבון יחיד או משק בית משותף. מיתון בפעילות הריאלית מהווה גורם סיכון עיקרי בפעילות משקי הבית ועלייה בשיעור האבטלה עלולה להגדיל את היקף הלקוחות שייקלעו לקשיים.

מדיניות האשראי ונהלי העבודה לעניין מתן אשראי, לרבות ללקוחות פרטיים, כוללים הנחיות וקווים מנחים לעניין חיתום אשראי והתאמתו לצרכי הלקוח וליכולת החזר שלו: בחינת מטרת האשראי, שיעור המימון המבוקש, תקופת ההלוואה, ניתוח כושר החזר ומקורות החזר של הלקוח ביחס לכלל חביותיו. זאת, תוך בחינת פרמטרים כלכליים שונים של הלקוח ובהתבסס בין השאר על הכנסה קבועה⁽²⁾ של הלקוח, פאסיבה משועבדת או פנייה, הכרות וניסיון העבודה המצטבר עמו.

הבנק עוקב באופן רציף אחרי רמת הסיכון בתיק האשראי לפרטיים, בין השאר באמצעות מודל פנימי לדירוג אשראי ללקוחות פרטיים; מעקב, ניטור וניתוח של ההוצאות בגין הפסדי אשראי; וכן באמצעות ביצוע מבחני קיצון מגוונים ובהם מבחני קיצון בהתאם להנחיות בנק ישראל, הכוללים תרחישים כגון מיתון במשק, גידול משמעותי בשיעור האבטלה ועלייה ברמת הריבית. במהלך 2020 בוצע מעקב מיוחד אחר התפתחות הסיכון לאור השלכות משבר הקורונה על שיעורי האבטלה ומוסר התשלומים במשק. לפרטים בדבר ניהול סיכון האשראי בעקבות משבר הקורונה, ראה פרק סיכון אשראי ופרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פרטים על סיכון אשראי לאנשים פרטיים - יתרות ומאפייני סיכון שונים (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר			
2019	2020		
ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		
			חובות
2,133	1,644	1,771	יתרות עובר ושב
3,973	3,791	4,262	יתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
671	474	1,985	הלוואות לרכב - ריבית משתנה
926	961	2,564	הלוואות לרכב - ריבית קבועה
12,515	12,235	13,063	הלוואות ואשראי אחר - ריבית משתנה
258	235	388	הלוואות ואשראי אחר - ריבית קבועה
20,476	19,340	24,033	סך הכל חובות (אשראי מאזני)
			מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות
4,172	4,705	5,145	מסגרות עובר ושב לא מנוצלות
6,627	7,166	8,077	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
187	191	218	ערביות
33	42	42	התחייבויות אחרות
11,019	12,104	13,482	סך הכל מסגרות לא מנוצלות, ערביות והתחייבויות אחרות (אשראי חוץ מאזני)
31,495	31,444	37,515	סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים
			מזה:
469	309	376	הלוואות בולט/בלון ⁽³⁾
			תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי⁽⁴⁾
			תיק נכסים פיננסיים:
3,723	3,863	3,905	פיקדונות
219	209	244	ניירות ערך
328	286	286	נכסים כספיים אחרים
880	663	3,964	בטוחות אחרות ⁽⁵⁾
5,150	5,021	8,399	סך הכל תיק נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות כנגד סיכון האשראי

(1) כהגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 451.

(2) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.

(3) הלוואות בהן ניתן גרייס על הקרן לתקופה של מעל שנה.

(4) הסכומים המוצגים הינם תיק הנכסים הפיננסיים ובטוחות אחרות עד לגובה חובות הלקוח, בלבד.

(5) הביטוחות הינם לאחר מקדם בטחון בהתאם למקדמי הבנק הנלקחים בחשבון בעת מתן האשראי. עיקר הקיטון נובע מעדכון כלפי מטה של מקדמי הביטחון של כלי רכב וגיל הרכב המרבי הנלקח בחישוב השווי לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פילוח לפי גודל חבות הלווה⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019				ליום 31 בדצמבר 2020				תקרת אשראי וסיכון		אשראי (באלפי שקלים חדשים)			
ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד							
סיכון	סיכון	סיכון	מספר	סיכון	סיכון	סיכון	מספר	סיכון	סיכון	סיכון	מספר		
אשראי	אשראי	אשראי	ליווי	אשראי	אשראי	אשראי	ליווי	אשראי	אשראי	אשראי	ליווי		
חוץ מאזני כולל	חוץ מאזני	מאזני		חוץ מאזני כולל	חוץ מאזני	מאזני		חוץ מאזני כולל	חוץ מאזני	מאזני			
632	353	278	190,638	659	391	268	210,572	2,106	1,615	491	331,016	10	עד 10
1,280	758	522	88,589	1,318	826	492	91,390	1,692	919	773	110,237	20	עד 20
3,409	1,953	1,456	117,661	3,512	2,127	1,385	122,065	4,157	2,159	1,998	142,499	40	עד 40
7,101	3,312	3,789	124,853	7,249	3,649	3,600	127,608	8,513	3,660	4,853	149,065	80	עד 80
8,860	2,786	6,074	82,644	8,661	3,067	5,594	80,625	10,272	3,085	7,187	95,072	150	עד 150
8,324	1,570	6,754	41,126	8,038	1,721	6,317	39,661	8,675	1,721	6,954	43,006	300	עד 300
1,890	287	1,603	4,000	2,007	323	1,684	4,032	2,100	323	1,777	4,205		מעל 300
31,496	11,019	20,476	649,511	31,444	12,104	19,340	675,953	37,515	13,482	24,033	875,100		סך הכל

(1) מספר הלווים הינו לפי סך סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי גובה ההכנסה הקבועה⁽⁴⁾ בחשבון:

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020			גובה הכנסה	
ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד	
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב
1,601	7.8	1,954	10.0	5,484	22.8	5,484	22.8
5,402	26.4	4,691	24.3	4,893	20.4	4,893	20.4
7,768	37.9	7,225	37.4	7,543	31.4	7,543	31.4
5,705	27.9	5,470	28.3	6,113	25.4	6,113	25.4
20,476	100.0	19,340	100.0	24,033	100.0	24,033	100.0

(1) לצורך מדידת ההכנסה הקבועה בחשבון הלקוח, משתמש הבנק בנתוני "מחזור זכות" בחשבון הכוללים בין השאר משכורות וקצבאות קבועות.
 (2) בעיקר בגין אשראי שהועמד במסגרת תיק המחאות תיקי רכב ואשראי שניתן באגוד לסינג. בשל אופי ניהול החשבון ההכנסה אינה באה לידי ביטוי בחשבון העו"ש.

להלן התפלגות אשראי מאזני לפי התקופה הנותרת לפירעון⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020			תקופה לפירעון	
ללא כולל בנק אגוד		מאוחד		ללא כולל בנק אגוד		מאוחד	
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב
3,669	25.5	3,647	26.2	3,676	20.4	3,676	20.4
4,805	33.4	4,502	32.4	5,608	31.2	5,608	31.2
2,640	18.4	2,554	18.4	4,515	25.1	4,515	25.1
1,513	10.5	1,466	10.5	2,082	11.6	2,082	11.6
1,743	12.2	1,735	12.5	2,119	11.7	2,119	11.7
14,370	100.0	13,905	100.0	18,000	100.0	18,000	100.0

(1) ללא עו"ש וכרטיסי אשראי.

(2) בעיקר הלוואות לשכירים עובדי מדינה, בהן החזר הלוואה מנוכה באופן ישיר מהשכר של הלקוח ורמת הסיכון בהן נמוכה באופן משמעותי מהלוואות דומות לאותה תקופה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2020		
סיכון אשראי ⁽¹⁾			ללא בנק אגוד			כולל בנק אגוד		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
234	3	231	185	3	182	205	4	201
0.74%	0.03%	1.13%	0.59%	0.02%	0.94%	0.55%	0.03%	0.84%

יתרת סיכון אשראי בעייתי

שיעור סיכון אשראי בעייתי⁽²⁾

(1) אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

(2) היחס בין סיכון האשראי הבעייתי לסך סיכון האשראי לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים (במונחים שנתיים):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2020
כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
0.49%	0.67%	0.56%

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים

נתוני סיכון אשראי לאנשים פרטיים מראים כי :

- סך חובות לאנשים פרטיים (אשראי מאזני) גדל בשיעור של 17.4% לעומת 31 בדצמבר 2019, בעיקר עקב רכישת בנק אגוד. (ללא בנק אגוד קטנו בשיעור של 5.5% לעומת 31 בדצמבר 2019).

להלן התפלגות החובות ליום 31 בדצמבר 2020:

7.4%	חשבונות עובר ושב
17.7%	קרטיסי אשראי
18.9%	הלוואות לרכב
56.0%	הלוואות ואשראי אחר

- עיקר השינויים בהתפלגות בשנת 2020 באים לידי ביטוי בגידול בהלוואות רכב על חשבון הלוואות ואשראי אחר, וזאת בשל תיק המחאת הרכב הגדול שנרכש בבנק אגוד.

- כנגד 26% מסך כל החובות (אשראי מאזני) ליום 31 בדצמבר 2020, קיימים נכסים פיננסיים ובטוחות אחרות, בחשבון הלקוח (ללא בנק אגוד) (לעומת שיעור של 25% ליום 31 בדצמבר 2019).

לאור מאפייני הסיכון במגזר, שיעור ההפרשה הקבוצתית האיכותית לאנשים פרטיים הינו גבוה ביחס למגזרים האחרים, וזאת בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סיכון אשראי בענף המשק בינוי ונדל"ן בישראל

פעילות האשראי בענף זה מהווה רכיב משמעותי בפעילות האשראי של החטיבה העסקית. במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלבנטיים. במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי, והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה. כמו כן, קבע הבנק מדיניות וכללים למימון עסקאות נדל"ן מסוגים אחרים כגון מימון נדל"ן מניב, קבוצות רכישה, פינוי בינוי, תמ"א 38 ועוד. בנוסף, על מנת למזער את הסיכון, הבנק מבטח את תיק ערבויות חוק המכר וחלק מערבויות הביצוע בפרויקטים המלווים אצל מבטחי משנה בחוץ לארץ.

ערב משבר הקורונה התאפיי הענף בשיעור מכירות גבוה וביקוש ער. נוכח המשבר והסגרים שבוצעו במשק, נרשמה ירידה מסוימת בסך המכירות של דירות למגורים בחודשים מרץ ואפריל, אך חלה התאוששות בחודשים שלאחר מכן. בנוסף חלה האטה בתהליכי התכנון בשיוקי רשות מקרקעי ישראל ובהתחלות הבנייה. בנכסים המניבים חלה ירידה נקודתית בביקוש. עם זאת, הענף הוגדר כחיוני למשק ולפיכך העבודה באתרי הבנייה נמשכת באופן רציף אם כי לא כבימי שגרה.

להלן פרטים על סיכון אשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי סוג ביטחון הנדל"ן (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2020							
סיכון אשראי		סיכון אשראי כולל בעייתי			יתרת הפרשה להפסדי אשראי		
מאזני ⁽²⁾	חץ מאזני ⁽³⁾	כולל	פגום	בעייתי אחר ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חץ מאזני	
סיכון אשראי לציבור כולל בנק איגוד⁽¹⁾							
12,084	17,254	29,338	53	33	96	52	לדיוור
6,715	1,762	8,477	92	4	56	7	למסחר ולתעשייה
18,799	19,016	37,815	145	37	152	59	סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:
3,654	4,511	8,165	154	102	43	38	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
22,453	23,527	45,980	299	139	195	97	סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
10,093	16,024	26,117	27	32	91	55	מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2020							
סיכון אשראי לציבור ללא בנק איגוד ⁽¹⁾							
בביטחון נדל"ן בישראל:							
10,316	15,824	26,140	34	7	96	40	לדיוור
5,922	1,429	7,351	92	4	56	6	למסחר ולתעשייה
16,238	17,253	33,491	126	11	152	46	סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:
2,730	3,724	6,454	117	102	43	19	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
18,968	20,977	39,945	243	113	195	65	סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
8,857	14,772	23,629	27	32	91	44	מזה: מיועד לליווי פרויקטים

31 בדצמבר 2019							
סיכון אשראי לציבור ⁽¹⁾							
בביטחון נדל"ן בישראל:							
9,538	16,332	25,870	30	51	74	34	לדיוור
6,118	1,171	7,289	80	362	47	2	למסחר ולתעשייה
15,656	17,503	33,159	110	413	121	36	סך הכל בביטחון נדל"ן בישראל:
2,104	2,998	5,102	117	55	38	18	שאינו בביטחון נדל"ן בישראל
17,760	20,501	38,261	227	468	159	54	סך כל ענף משק בינוי ונדל"ן בישראל
8,606	14,224	22,830	13	61	73	35	מזה: מיועד לליווי פרויקטים

- (1) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
- (2) אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני בגין הציבור שהינו נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פרטים על סיכון האשראי בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי מצב הנכס (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר								
2019			2020					
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ללא בנק אגוד ⁽¹⁾			סיכון אשראי כולל בנק אגוד ⁽¹⁾		
ביטחון נדל"ן בישראל								
נדל"ן שבנייתו טרם הושלמה:								
4,397	539	3,858	5,217	774	4,443	6,416	916	5,500
קרע גולמית								
22,543	15,557	6,986	22,516	15,723	6,793	24,208	16,909	7,299
נדל"ן בתהליכי בנייה								
6,219	1,407	4,812	5,758	756	5,002	7,191	1,191	6,000
נדל"ן שבנייתו הושלמה								
סך הכל אשראי בביטחון נדל"ן בישראל								
33,159	17,503	15,656	33,491	17,253	16,238	37,815	19,016	18,799
שאינו בביטחון נדל"ן בישראל								
5,102	2,998	2,104	6,454	3,724	2,730	8,165	4,511	3,654
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן								
38,261	20,501	17,760	39,945	20,977	18,968	45,980	23,527	22,453

(1) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור - פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

נתוני סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן ליום 31 בדצמבר 2020 מראים כי כ-44.7% מסיכון האשראי המאזני וכ-68.1% מסיכון האשראי החוץ מאזני מיועד ללווי פרויקטים סגורים בנדל"ן, ברובם המכריע לבנייה למגורים באזורי הביקוש במרכז הארץ, חיפה, באר שבע וירושלים. רוב האשראי החוץ מאזני נובע מערביות חוק המכר לרוכשי דירות. מרבית סיכון האשראי בענף בינוי ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי. יצוין כי לחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד. חלקו של ענף בינוי ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק ליום 31 בדצמבר 2020, כמוצג בפרק הסיכונים להלן (סיכון אשראי לפי ענפי משק) ובפרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2020, הינו 14.1%. (ללא בנק אגוד 13.6%). יצוין כי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 315, שיעור החבות של ענף משק בינוי ונדל"ן (לצורך חישוב ריכוזיות ענפית) הינו 9.9% (שיעור זה אינו כולל התחייבויות, לרבות מותנות למתן אשראי או להוצאת ערבות, וכן סכומי ערביות חוק מכר בגינן רכש הבנק פוליסת ביטוח).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

כולל בנק אגוד

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾										חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾		
מזה:										הפסדי אשראי ⁽⁴⁾		
אשראי										הוצאות		
תקין										בגין		
שאינו										מחיקות הפרשה		
דירוג										חשבונאיות הפסדי		
ביצוע										אשראי ⁽⁸⁾ נטו ⁽⁸⁾		
אשראי ⁽⁴⁾										אשראי		
סך הכל	אשראי ⁽⁴⁾	אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	פגום	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
פעילות לווים בישראל												
ציבור - מסחרי												
1,168	1,139	20	9	1,168	905	1,168	9	6	2	10	-	10
698	652	6	40	597	345	597	40	-	6	10	-	10
13,593	12,724	317	552	13,324	7,795	13,324	552	389	73	208	34	208
1,528	1,379	18	131	1,527	1,013	1,527	131	91	5	23	3	23
39,023	36,618	2,064	341	38,957	16,451	38,957	341	214	57	250	21	250
6,957	6,380	480	97	6,753	5,737	6,753	97	85	(10)	42	(18)	42
5,661	5,616	34	11	5,161	3,211	5,161	11	-	7	18	-	18
15,033	13,643	901	489	14,791	11,122	14,791	489	387	117	245	81	245
2,073	1,712	214	147	2,073	1,650	2,073	147	54	82	104	9	104
2,533	2,207	82	244	2,489	1,497	2,489	244	104	70	92	7	92
1,966	1,782	109	75	1,870	1,169	1,870	75	10	34	36	10	36
18,780	18,528	63	189	15,902	7,812	15,902	189	150	67	148	2	148
5,900	5,489	248	163	5,892	3,969	5,892	163	118	69	107	35	107
3,429	3,093	304	32	3,421	2,721	3,421	32	18	18	30	4	30
116,814	109,583	4,842	2,389	112,398	64,384	112,398	2,389	1,535	592	1,300	185	1,300
172,876	170,859	732	1,285	172,876	156,324	172,876	1,285	97	279	941	11	941
37,632	37,116	311	205	37,515	24,033	37,515	205	96	135	339	77	339
סך הכל מסחרי												
327,322	317,558	5,885	3,879	322,789	244,741	322,789	3,879	1,728	1,006	2,580	273	2,580
פעילות בישראל												
2,179	2,179	-	-	556	512	556	-	-	-	-	-	-
14,709	14,709	-	-	60	60	60	-	-	-	-	-	-
344,210	334,446	5,885	3,879	323,405	245,313	323,405	3,879	1,728	1,006	2,580	273	2,580
פעילות לווים בחוץ לארץ												
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ												
5,158	4,659	360	139	4,689	3,217	4,689	139	80	43	85	-	85
13,723	13,723	-	-	11,843	11,755	11,843	-	-	1	2	-	2
1,004	1,004	-	-	553	553	553	-	-	-	-	-	-
19,885	19,386	360	139	17,085	15,525	17,085	139	80	44	87	-	87
364,095	353,832	6,245	4,018	340,490	260,838	340,490	4,018	1,808	1,050	2,667	273	2,667

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 260,838, אגרות חוב - 16,864, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 200, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 4,543 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 81,650.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוציגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, חנות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,068 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,213 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,521 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר מסבסטי משנה בינלאומיים.

(8) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד, דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ללא בנק אגוד

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾										פעילות לווים בישראל	
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						מזה:					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						אשראי				סך הכל	
						תקין שאינו		דירוג ביצוע			
יתרת הפרשה	מחיקות חשבונאיות	הוצאות בגין הפסדי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	אשראי ⁽⁵⁾	אשראי ⁽⁴⁾	דירוג ביצוע	סך הכל	
אשראי	נטו	אשראי			חובות		אשראי ⁽⁵⁾	אשראי ⁽⁴⁾			
10	-	2	6	9	767	1,008	9	20	979	1,008	חקלאות, יעור ודיג
10	-	6	-	31	230	431	31	6	396	433	כרייה וחציבה
205	34	78	312	426	6,880	11,740	426	317	11,165	11,908	תעשייה וחרושת
23	3	5	91	131	1,013	1,527	131	18	1,379	1,528	מזה: יהלומים
220	21	58	170	275	14,288	34,585	275	2,064	32,254	34,593	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾
40	(18)	(9)	73	81	4,666	5,342	81	480	4,791	5,352	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
17	-	8	-	11	2,979	4,692	11	34	5,019	5,064	אספקת חשמל ומים
243	81	120	311	391	9,090	11,970	391	901	10,843	12,135	מסחר
102	9	82	30	86	1,462	1,846	86	214	1,546	1,846	בתי מלון שירותי הארחה ואוכל
80	7	69	23	156	1,253	2,195	156	82	1,995	2,233	תחבורה ואחסנה
35	10	35	10	61	950	1,541	61	109	1,380	1,550	מידע ותקשורת
147	2	67	126	160	6,161	13,503	160	63	15,759	15,982	שירותים פיננסיים
106	34	70	115	159	3,688	5,395	159	248	4,993	5,400	שירותים עסקיים אחרים
30	4	19	18	31	2,334	2,913	31	304	2,584	2,919	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,245	184	605	1,194	1,877	54,748	97,161	1,877	4,842	93,704	100,423	סך הכל מסחרי
941	11	279	97	1,249	145,945	161,611	1,249	732	159,630	161,611	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
335	68	130	88	185	19,340	31,444	185	311	31,054	31,550	אנשים פרטיים - אחר
2,521	263	1,014	1,379	3,311	220,033	290,216	3,311	5,885	284,388	293,584	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	273	317	-	-	1,615	1,615	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	60	60	-	-	7,589	7,589	ממשלת ישראל
2,521	263	1,014	1,379	3,311	220,366	290,593	3,311	5,885	293,592	302,788	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ											
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ											
85	-	43	80	139	3,217	4,688	139	360	4,328	4,827	לארץ
2	-	1	-	-	11,271	11,359	-	-	12,522	12,522	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	553	553	-	-	1,004	1,004	ממשלות בחוץ לארץ
87	-	44	80	139	15,041	16,600	139	360	17,854	18,353	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,608	263	1,058	1,459	3,450	235,407	307,193	3,450	6,245	311,446	321,141	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 235,407, אגרות חוב - 8,828, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 194, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 3,688 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 73,564.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 2,061 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,204 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,069 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר ממבטי משנה בינלאומיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

סיכון אשראי⁽²⁾ לפי ענפי משק - מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾											חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾										
מזה:											הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
אשראי											אשראי										
תקין											הוצאות										
שאינו											בגין										
דירוג											הפסדי										
ביצוע											חשבוניות										
אשראי ⁽⁴⁾											אשראי										
סך הכל											סך הכל										
אשראי ⁽⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹²⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹³⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽²¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽²²⁾											אשראי										
אשראי ⁽²³⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽²⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽³¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽³²⁾											אשראי										
אשראי ⁽³³⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽³⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴²⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴³⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁴⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵²⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵³⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁵⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶²⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶³⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁶⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷²⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷³⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁷⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸²⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸³⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁸⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁰⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹¹⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹²⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹³⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁴⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁵⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁶⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁷⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁸⁾											אשראי										
אשראי ⁽⁹⁹⁾											אשראי										
אשראי ⁽¹⁰⁰⁾											אשראי										
פעילות לווים בישראל											פעילות לווים בישראל										
ציבור - מסחרי											ציבור - מסחרי										
חקלאות, ייעור ודיג											חקלאות, ייעור ודיג										
כרייה וחציבה											כרייה וחציבה										
תעשייה וחרושת ⁽⁸⁾											תעשייה וחרושת ⁽⁸⁾										
מזה: יהלומים											מזה: יהלומים										
בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾											בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁷⁾										
בינוי ונדל"ן - פעילויות											בינוי ונדל"ן - פעילויות										
בנדל"ן ⁽⁸⁾											בנדל"ן ⁽⁸⁾										
אספקת חשמל ומים ⁽⁸⁾											אספקת חשמל ומים ⁽⁸⁾										
מסחר											מסחר										
בתי מלון שירותי הארחה											בתי מלון שירותי הארחה										
ואוכל ⁽⁸⁾											ואוכל ⁽⁸⁾										
תחבורה ואחסנה											תחבורה ואחסנה										
מידע ותקשורת											מידע ותקשורת										
שירותים פיננסיים											שירותים פיננסיים										
שירותים עסקיים אחרים											שירותים עסקיים אחרים										
שירותים ציבוריים וקהילתיים											שירותים ציבוריים וקהילתיים										
סך הכל מסחרי											סך הכל מסחרי										
אנשים פרטיים - הלוואות											אנשים פרטיים - הלוואות										
לדירוג ⁽⁸⁾											לדירוג ⁽⁸⁾										
אנשים פרטיים - אחר											אנשים פרטיים - אחר										
סך הכל ציבור - פעילות											סך הכל ציבור - פעילות										
בישראל											בישראל										
בנקים בישראל											בנקים בישראל										
ממשלת ישראל											ממשלת ישראל										
סך הכל פעילות בישראל											סך הכל פעילות בישראל										
פעילות לווים בחוץ לארץ											פעילות לווים בחוץ לארץ										
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ											סך הכל ציבור - פעילות בחוץ										
לארץ ⁽⁸⁾											לארץ ⁽⁸⁾										
בנקים בחוץ לארץ											בנקים בחוץ לארץ										
ממשלות בחוץ לארץ											ממשלות בחוץ לארץ										
סך הכל פעילות בחוץ לארץ											סך הכל פעילות בחוץ לארץ										
סך הכל											סך הכל										

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים) כולל: חובות⁽²⁾ - 214,317, אגרות חוב - 9,964, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר - 120, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 2,578 וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה - 64,042.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע הפעילות בהתאם למדיניות הבנק.

(5) אשראי תקין בדירוג נמוך שמדיניות הבנק קובעת מגבלות ספציפיות לגבי העמדתו.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירוג שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 2,501 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, וכולל סיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5,571 מיליוני שקלים חדשים בגינו נרכש ביטוח לתיק ערבויות חוק מכר וערבויות ביצוע בנוסח חוק מכר סמבטחי משנה בינלאומיים.

(8) סיווג מחדש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

חשיפות עיקריות למדינות זרות - מאוחד⁽⁴⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

המדינה	31 בדצמבר 2020				31 בדצמבר 2019		
	מאזנית ⁽²⁾	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	סך הכל	ללא בנק אגוד	מאזנית ⁽²⁾	חוץ מאזנית ⁽⁴⁾⁽³⁾⁽²⁾	סך הכל
ארצות הברית	12,844	581	13,425	12,735	10,030	556	10,586
צרפת	1,586	2,255	3,841	3,650	1,418	2,226	3,644
בריטניה	2,465	764	3,229	2,474	2,041	1,115	3,156
גרמניה	161	2,844	3,005	2,742	132	2,922	3,054
אחרות	3,317	1,845	5,162	4,179	2,415	1,000	3,415
סך כל החשיפות למדינות זרות	20,373	8,289	28,662	25,780	16,036	7,819	23,855
מזה: למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה	44	39	83	64	42	33	75
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC	516	142	658	507	409	83	492
מזה: סך כל החשיפות למדינות עם בעיות נדילות -	-	-	-	-	-	-	-

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקן 313.

(4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית כוללת סך של 5,653 מיליוני שקלים חדשים בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מוכר של לווים בענף הנדל"ן בישראל. (ליום 31 בדצמבר 2019 - 5,571 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר עדכון מקדם ההמרה לאשראי (CCF) המוחל על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות על פי חוק המכר. ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים.

(5) לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 אין לבנק חשיפה למדינות זרות עם בעיות נדילות.

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, ביטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

שורת "סך כל החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחוץ לארץ של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

חשיפת אשראי נוכחית	חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
	לפני קיזוז	לאחר קיזוז		לפני קיזוז	לאחר קיזוז	
ללא בנק אגוד	לפני קיזוז	לאחר קיזוז		לפני קיזוז	לאחר קיזוז	
ללא בנק אגוד	הפקדות	הפקדות		הפקדות	הפקדות	
התחשבות	התחשבות	התחשבות		התחשבות	התחשבות	
התחשבות נטו	התחשבות נטו ⁽⁵⁾	התחשבות נטו		התחשבות נטו ⁽⁶⁾	התחשבות נטו ⁽⁵⁾	
ליום 31 בדצמבר 2020⁽⁷⁾						
6,505	6,530	6,581	5,489	1,041	1,092	AAA עד AA-
305	1,428	1,489	260	1,168	1,229	A+ עד A-
26	103	103	20	83	83	BBB- עד BBB+
24	109	109	24	85	85	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
23	23	23	-	23	23	ללא דירוג
6,883	8,193	8,305	5,793	2,400	2,512	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת אשראי נוכחית	חשיפת אשראי נוכחית		סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾		דירוג אשראי חיצוני
	לפני קיזוז	לאחר קיזוז		לפני קיזוז	לאחר קיזוז	
לפני קיזוז	לאחר קיזוז	לפני קיזוז		לפני קיזוז	לאחר קיזוז	
התחשבות נטו ⁽⁵⁾	התחשבות נטו	התחשבות נטו		התחשבות נטו ⁽⁶⁾	התחשבות נטו ⁽⁵⁾	
ליום 31 בדצמבר 2019						
6,327	6,372	6,372	5,616	711	756	AAA עד AA-
341	412	412	229	112	183	A+ עד A-
19	21	21	10	9	11	BBB- עד BBB+
26	26	26	26	-	-	BB+ עד B-
-	-	-	-	-	-	נמוך מ: B-
-	10	-	-	-	10	ללא דירוג
6,713	6,841	6,841	5,881	832	960	סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים ידלרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) יתרת החשיפה החוץ מאזנית למוסדות פיננסיים כוללת סך של 5,653 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020 (ליום 31 בדצמבר 2019 - 5,571 מיליוני שקלים חדשים) בגין רכישת ביטוח ממבטחי משנה בינלאומיים לתיק ערבויות חוק מכר של ליום בענף הנדל"ן בישראל וכן, ערבויות והתחייבויות נוספות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (5) מוצג לאחר קיזוז שווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצדדים נגדיים החתומים על הסכמי התחשבות נטו.
- (6) בגין קיזוז ההפקדות במזומן המהות בטוחה ונוגעות לעסקאות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים.
- (7) כולל נתוני בנק אגוד.

בעקבות ההשלכות האפשריות של המשבר הכלכלי, כתוצאה ממגפת הקורונה, על מצבם של מוסדות פיננסיים רבים בעולם, במחצית הראשונה של 2020 עלתה תנועתיות מרווחי האשראי במהלך תקופת המשבר. מוסדות פיננסיים רבים חוו הורדת אופק דרוג, וחלקם אף ספגו הורדות דרוג. במהלך המחצית השנייה של 2020 מסתמנת התייצבות בשווקים הפיננסיים, אם כי המערכת הפיננסית עדיין מגלמת סיכון מוגבר. במהלך כל התקופה, ובהתאם להפתחותיות, ביצע הבנק ניטור הדוק של כלל מסגרות החשיפה של הבנק, ניתוח ובחינת הסיכונים הרלוונטיים, לפי פרמטרים שונים, ובהתאמה גם לרמת הפעילות העסקית מול הצדדים הנגדיים עודכנו מסגרות החשיפה השונות (RIGHT SIZING).

נכון לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 אין סיכון אשראי בעייתי, נטו.

סיכון אשראי בעייתי - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור g28. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סיכון אשראי לפי ענפי משק, תחת ענף "שירותים פיננסיים". במסגרת זו נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תיאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי שלוש מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק, והכל בהתאם למדיניותו. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בנייהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הדירוגים החיצוניים מהווים בסיס לניתוח עצמי של מדינה או צד נגדי הנעשה על ידי הבנק. בנוסף נלקחים בחשבון נתונים נוספים ממקורות שונים המשמשים לצורך הניתוח. הערכת הבנק את הצד הנגדי עשויה להיות שונה מזו של חברת הדירוג.

כאמור, הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's, Standard & Poor's, Fitch. הדירוגים והניתוחים מעודכנים על ידי חברות הדירוג באופן תקופתי, והבנק עושה שימוש בנתונים העדכניים ביותר הקיימים בעת קביעת מסגרות או בחינה של צד נגדי.

סיכון האשראי לדירוג

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדירוג. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדירוג כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוסלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, שקטן בעת האחרונה עקב הוראות בנק ישראל, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכסי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדירוג, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד), וביצוע מגוון תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעת גורמי המאקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת שיעור האבטלה ושיעור הריבית. לבנק מודל מתקדם לדירוג אשראי לדירוג הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מהווה חלק ממערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון ופרופיל הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע במסגרת מדיניות סיכונים האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדירוג, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות בפועל ומגמת התפתחותו והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות מוגדר במספר רב של מדדי סיכון הבוחנים היבטי סיכון אשראי וריכוזיות ברמת הביצועים השוטפים. מדדים אלה כוללים, בין השאר, את פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נוסל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), מדד איכות האשראי (ראה להלן) במסגרת בקרת האשראי), יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, איכות המסמכים, ריבית נורמטיבית, עושר פיננסי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, ואת התפתחותו לאורך זמן, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. בפרט, מתבצע ניטור זה במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, המוצג ונדון בהנהלת הבנק, בועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון. מניטור זה עולה כי מדדי הסיכון המובילים, ממשיכים להימצא ברמה נמוכה יחסית. מדדים אלה כוללים את שיעורי המימון, יחס החזר להכנסה, שיעורי האובדלוגו בכשל, ובפרט שיעורי הפיגור בהלוואות חדשות (בנות שנה), נתון המצביע על איכות החיתום הגבוהה בבנק. יצוין, כי שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק (לסוף חודש דצמבר 2020) עומד על כ-52.7% (53.4% ללא בנק אגוד), שיעור המשקף את שיעור המימון בעת מתן האשראי - ראה הרחבה להלן. הבנק אומד, בנוסף, את שיעור המימון ה"אמיתי" בתיק, זאת, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משיעור המימון המקורי, עקב העלייה המתמשכת במחירי הדירוג, הגלומה במלאי המשכנתאות בתיק. נתונים אלה מחזקים את הערכת הבנק כי פוטנציאל ההפסד לבנק בגין תיק המשכנתאות, גם בתרחיש של ירידה מהותית במחירי הדירוג, הוא נמוך. בנוסף, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי קיצון, כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המאקרו, במספר מתודולוגיות. תוצאות מבחני הקיצון מצביעות כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור במשק הינו נמוך.

בתרחיש של הרעה במצב הלווים בתיק האשראי לדירוג של הבנק, חשוף הבנק בגין הסיכון לפגיעה ביכולת הלווים לעמוד בתשלומי ההחזרים השוטפים, וזאת אם בו זמנית תהיה ירידה מהותית גם בשווי הבטוחה, והוצאות ועלויות נוספות בהן עלול הבנק להידרש לשאת, לרבות הוצאות משפטיות, עלויות דירוג חלופי והוצאות נוספות.

על מנת למזער את הסיכון לפגיעה רוחבית ביכולת הלווים לעמוד בתשלומים, מקפיד הבנק על מדיניות שמרנית של יחס החזר להכנסה. גם במקרה של פגיעה ביכולת החזר של לווים, קיימים לבנק שולי-ביטחון רחבים הנובעים ממדיניות שמרנית ביחס לשיעור המימון, במטרה להבטיח כיסוי מלא של יתרת החוב והעלויות הנוספות גם במקרה של ירידה משמעותית בשווי בטוחות הנדל"ן. לפרטים, ראה להלן פרטים בדבר מאפייני הסיכון התיק ההלוואות לדירוג.

תרחישי קיצון שבוחן הבנק, המניחים פגיעה בהכנסות הלווים וירידה בשווי בטוחות הנדל"ן, מראים כי גם בתרחישים של ירידה משמעותית מאד במחירים, פוטנציאל הנזק לבנק עומד במסגרת תיאבון הסיכון.

התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח אירוע נגיף הקורונה, נערך הבנק לתת מענה לסוגיות בתחום ביצוע וניהול משכנתאות. הפעילויות שנקטו נעשו בהתחשב בהנחיות בנק ישראל (לרבות הקלות שניתנו) וזאת על מנת לתמוך ולסייע ללקוחותינו בעת המשבר, תוך ניטור הסיכונים והתאמת מדיניות האשראי.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הבנק עוקב באופן הדוק אחר התפתחויות והשפעות התפשטות מגפת הקורונה על לקוחותיו, תוך שימת לב לגורמים העשויים להשפיע על רמת הסיכון בתיק המשכנתאות. בוצעו התאמות בקריטריונים לאישור הלוואה כך שיתחשבו בלקוחות הנמצאים בחופשה ללא תשלום תוך התחשבות בהכנסה טרום המשכר ובכפוף להנחיות בנק ישראל.

על מנת לסייע ללקוחות להם הלוואה בבנק, אפשר הבנק ללקוחותיו לקבל דחיית תשלומים חלקית או מלאה לפי העדכונים של מתווה בנק ישראל. הבנק מנטר באופן שוטף את הפעילות בנושא: הסכום שנדחה, כמות הבקשות, תקופת דחיית התשלומים, פרופיל הלווים, שיעור המימון ועוד.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)		שיעור השינוי (באחוזים)			
2020	2019	2018	2019-2020	2018-2020	
27,074	23,702	21,406	14.2	26.5	משכנתאות שבוצעו (לדיוור ולכל מטרה) מכספי הבנק מכספי האוצר:
343	357	294	(3.9)	16.7	הלוואות מוכונות
125	90	73	38.9	71.2	הלוואות עומדות ומענקים
27,542	24,149	21,773	14.1	26.5	סך הכל הלוואות חדשות
4,304	3,862	2,251	11.4	91.2	הלוואות שמוחזרו
31,846 ⁽¹⁾	28,011	24,024 ⁽²⁾	13.7 ⁽²⁾	32.6 ⁽²⁾	סך הכל ביצועים ⁽¹⁾
52,922	46,883	43,801	12.9	20.8	מספר לווים (כולל מיחזורים)

(1) מזה: ביצועים בסך של 534 מיליוני שקלים חדשים בבנק אגוד ברבעון הרביעי לשנת 2020.
 (2) ללא השפעת אגוד 11.8% ו-30.3%, בהתאמה.

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיוור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2020 כולל בנק אגוד (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור מימון	שיעור החזר	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					
		עד 3 חודשים	3-5 חודשים	5-10 שנים	10 שנים ומעלה	סך הכל	
עד 60%	עד 35%	9,951	13,540	30,671	8,889	89,807	3,539
35%-50%	50%-35%	1,045	1,097	3,940	2,327	14,363	401
50%-80%	80%-50%	2	1	6	664	1,537	-
מעל 80%	מעל 80%	-	-	1	93	160	-
75%-60%	עד 35%	6,613	7,434	14,030	2,337	43,951	2,572
35%-50%	50%-35%	603	500	1,513	776	5,526	280
50%-80%	80%-50%	-	-	1	174	381	-
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	23	26	-
מעל 75%	עד 35%	123	139	224	980	2,001	30
35%-50%	50%-35%	6	6	19	297	440	2
50%-80%	80%-50%	-	-	1	91	101	-
מעל 80%	מעל 80%	-	-	-	16	19	-
סך הכל		18,343	22,717	50,406	16,667	158,312	6,824

מזה:

הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2

מיליון שקלים חדשים	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים	עד 3 חודשים
681	603	2,157	3,236	1,566	1,602	9,845
10.0%	3.6%	5.0%	6.4%	6.9%	8.7%	6.2%

הלוואות בריבית משתנה:

לא צמודות בריבית פריים	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים	עד 3 חודשים
1,927	7,139	13,005	14,228	6,957	5,655	48,911
111	3,172	1,166	409	319	229	5,406
143	601	1,058	1,300	623	341	4,066
2,181	10,912	15,229	15,937	7,899	6,225	58,383

הלוואות לא צמודות בריבית פריים

מסך האשראי לדיוור	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים	עד 3 חודשים
28.2%	42.8%	30.0%	28.2%	30.6%	30.8%	30.9%

הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה

מסך האשראי לדיוור	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים	עד 3 חודשים
1.6%	19.0%	2.7%	0.8%	1.4%	1.2%	3.4%

הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75%

מסך האשראי לדיוור	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים	עד 3 חודשים
0.5%	8.3%	1.4%	0.5%	0.6%	0.7%	1.6%

(1) יתרת הלוואות לדיוור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל' בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר. בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משיכת למועד המקורי של העמדת הלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן פרטים בדבר מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדירור⁽¹⁾ ליום 31 בדצמבר 2020 ללא בנק אגוד (במיליוני שקלים חדשים):

שעור מימון	שעור החזר	גיל ההלוואה ⁽²⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)					
		עד 3 חודשים	עד 3 חודשים	1-2 שנים	2-5 שנים	5-10 שנים	10 שנים ומעלה
60% עד	עד 35%	3,053	9,010	12,485	28,217	21,616	8,529
	35%-50%	370	940	952	3,579	5,002	1,932
	50%-80%	-	2	1	6	864	664
	מעל 80%	-	-	-	1	66	93
75%-60%	עד 35%	2,405	6,311	7,111	13,683	10,794	2,252
	35%-50%	259	571	466	1,445	1,735	576
	50%-80%	-	-	-	1	206	174
	מעל 80%	-	-	-	-	3	23
מעל 75%	עד 35%	30	122	138	224	496	972
	35%-50%	2	6	6	19	107	287
	50%-80%	-	-	-	1	9	91
	מעל 80%	-	-	-	-	3	16
סך הכל		6,119	16,962	21,159	47,176	40,901	15,609
							147,926

מזה:

הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים						
574	1,457	1,409	2,937	1,933	508	8,818
9.4%	8.6%	6.7%	6.2%	4.7%	3.3%	6.0%

הלוואות בריבית משתנה:

לא צמודות בריבית פריים						
1,710	5,224	6,448	13,287	12,019	6,462	45,150
1	13	32	51	784	3,069	3,950
143	341	623	1,300	1,035	559	4,001
1,854	5,578	7,103	14,638	13,838	10,090	53,101

סך הכל

הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך						
27.9%	30.8%	30.5%	28.2%	29.4%	41.4%	30.5%
הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך						
-	0.1%	0.2%	0.1%	1.9%	19.7%	2.7%
הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך						
0.5%	0.8%	0.7%	0.5%	1.5%	8.8%	1.7%

(1) יתרת הלוואות לדירור לאחר הפרשה לפי עומק הפיגור.

(2) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות לקבוצות גיל בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

בנוסף, מחזורים של הלוואות, אינם משנים את גיל ההלוואה, כלומר יתרת ההלוואה משיכת למועד המקורי של העמדת ההלוואה. אופן טיפול זה רלוונטי גם למחזור של הלוואות "מוכונות" שהועמדו במקורן באחריות המדינה ומוחזרו להלוואות באחריות הבנק.

(3) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

מאפייני תיק האשראי לדירור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור החזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ערבים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדירור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניסור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2020).

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 עומד על 52.7% (53.4% ללא בנק אגוד) בהשוואה ל-52.7% ביום 31 בדצמבר 2019 ול-52.6% ביום 31 בדצמבר 2018. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 158.3 מיליארדי שקלים חדשים (147.9 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), כ-98.4% (98.3% ללא בנק אגוד) ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון ה"אמיתי", העדכני להיום, וכאמור לעיל, בהתבסס על השינויים בערכי הנכסים על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אל מול יתרות התיק הנוכחיות. שיעור זה נמוך משמעותית משיעור המימון ההיסטורי. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע ל-0.3 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-0.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

יצוין בהקשר זה כי שיעור המימון הממוצע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, בהתחשב ביתרות לסילוק עדכניות (ללא עדכון של ערך הנכס בעקבות שינויים במחירי הדיור) היה יורד כדלקמן: בהלוואות שגילן עד שנה, בשיעור של כ-4%, בהלוואות שגילן שנה עד 5 שנים, בשיעור של כ-6% ובהלוואות שגילן מעל 5 שנים, בשיעור של כ-19%, בסך כל ההלוואות, בשיעור של כ-11%.

שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה (מ-75%) מסך תיק האשראי לדיור של הבנק הינו כ-0.7% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.8% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.5% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2020.

שיעור החזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. לכן, בנוסף על כך, בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור החזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור החזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא כ-25.6% (25.5% ללא בנק אגוד). כ-86.2% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור החזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-23%). כ-12.3% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-39.1%). כ-1.4% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-59.3%) וכ-0.1% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור החזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.1%).

בבנק אגוד מרבית תיק האשראי לדיור הינו בשיעור החזר מהכנסה הנמוך מ-35%.

ההלוואות ששיעור החזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת החזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאוד שלגביה שיעור החזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת החזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית משתנה הן במסלול הצמוד (מדד, מטבע חוץ) והן במסלול הלא צמוד (הלוואות שקליות).

הפיקוח על הבנקים הגביל את חלק ההלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך ההלוואה לכל היותר, ובנוסף קבע כי תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק ההלוואה בריבית משתנה לבין סך ההלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית משתנה והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע ל-14.5 מיליארדי שקלים חדשים (13.4 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), המהווים כ-9.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור (9% ללא בנק אגוד).

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים לשיעור "ריבית נורמטיבית".

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליוני שקלים חדשים הגיע ביום 31 בדצמבר 2020 ל-9.8 מיליארדי שקלים חדשים (8.8 מיליארדי שקלים חדשים ללא בנק אגוד), המהווים כ-6.2% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק (6% ללא בנק אגוד).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2020 (במיליוני שקלים חדשים):

כולל בנק אגוד								
עומק הפיגור								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						
		סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 6 חודשים		90 ימים ועד 6 חודשים	30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
				מעל 15 חודשים	עד 15 חודשים			
295	35	253	201	19	12	21	7	סכום בפיגור
119	7	112	111	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,612	71	1,107	141	123	162	681	434	יתרת חוב רשומה
219	36	183	101	59	23	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,393	35	924	40	64	139	681	434	יתרת חוב נטו

ללא בנק אגוד								
עומק הפיגור								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽²⁾	בפיגור של 90 יום או יותר						
		סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 6 חודשים		90 ימים ועד 6 חודשים	30 ימים ועד 89 ימים ⁽¹⁾	
				מעל 15 חודשים	עד 15 חודשים			
291	35	249	199	19	11	20	7	סכום בפיגור
118	7	111	110	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽³⁾
1,551	71	1,071	140	121	147	663	409	יתרת חוב רשומה
219	36	183	101	59	23	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,332	35	888	39	62	124	663	409	יתרת חוב נטו

- (1) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (2) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעון.
 (3) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.
 (4) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור כוללים בין היתר:

- תהליך חיתום - הלוואות לדיור נבחנות ומאושרות לפי הקריטריונים הבאים:
- קריטריונים לאישור הלוואה הכוללים בין היתר את: הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, ממצאי ביקורת אשראי שוטפות, בדיקה של תיקי הלוואה המבוצעת במרכז בחינה ארצי יעודי, הערכות לגבי סיכוני אשראי באזורי הארץ השונים, טיב הלווה ויכולת ההחזר שלו, הבטחה הנכסית המוצעת והערבים, ומהות העסקה.
- סמכויות אשראי - קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה.
- מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית - מודל אשר פיתח הבנק על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר לצורך דרוג סיכון עסקאות.
- בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות - הבקרות כוללות בין היתר: ידוא שלמות הנתונים, בקרות על ביצוע פעולות על פי הרשאות ומנגנון לניתוב תהליכים.
- הדרכה בתחום המשכנתאות - הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע של כל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור.
- כנסים מקצועיים - בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

- מעקב שוטף אחר מצב לווים ותיק האשראי לדיוור - הבנק פועל לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה.

הגורמים השותפים לניהול ובקרת הסיכון בהלוואות לדיוור

- מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית - המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה.
- מרכז הבחינה הארצי בחטיבה הקמעונאית - למרכז מועברים תיקי הלוואה בטרם הביצוע. תיקים אלו נבדקים במרכז על מנת לוודא שבוצעו בסניף הפעולות הנדרשת בהתאם לנהלי הבנק, הרגולציה וההנחיות שנתנו על ידי מאשר הלוואה.
- מערך הגבייה - מטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים.
- פורום פיגורים - הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.
- החטיבה המשפטית - כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים ובהלוואות בסכומים גבוהים.
- החטיבה לבקרת סיכונים - האגף לבקרת סיכונים מנטר את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע. החטיבה אחראית לביצוע שוטף של תרחישי קיצון על תיק המשכנתאות של הבנק.
- פורום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי - מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של תרחישי קיצון, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק.
- ביקורת פנימית - תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיוור

- ביטחונות - על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין ביטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.
- ביטוחים - על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבטוח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.
- שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית ביטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית.

לפרטים נוספים בדבר פעילות גורמים אלה, ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

מכירת תיקי הלוואות לדיוור

עסקאות המכירה של תיקי הלוואות לדיוור מעבירות את כלל סיכון האשראי מהבנק אל הרוכש, והם מגובות בחוות-דעת משפטיות וחשבונאיות המבססות True sale. הסיכון היחיד שנותר בבנק הוא הסיכון התפעולי, בגין המחויבויות של הבנק כלפי הרוכש לתפעול השוטף של הלוואות, לגבייה והעברת כספים, ולדיווחים שוטפים. על מנת למזער את הסיכון התפעולי, נבנה מנגנון תפעולי ממוכן לניהול הלוואות ולהפקת דיווחים שוטפים לרוכשים. כמו כן, נערכת מידי שנה בחינה חיצונית (ISAE3402) לשלמות ואפקטיביות התהליכים והבקרות לניהול תיקי הלוואות שנמכרו.

לפרטים בדבר פרסום בנק ישראל בדבר עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיוור ראה פרק הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק לעיל וכן פרק ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו (חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק).

לפרטים נוספים בדבר סיכון האשראי לדיוור, ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים ראה סיכונים אחרים להלן.

סיכון שוק וריבית

תיאור הסיכון

סיכון שוק (Market Risk) - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי ההון של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).

סיכון ריבית בתיק הבנקאי (Interest Rate Risk in the Banking Book) - הינו הסיכון לרווחי הבנק (שינוי בהכנסות) או לשווי הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, משינויים במבנה עקומי הריבית הרלבנטיים לפעילות הבנק, תזוזות שונות שאינן זהות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לתמחור וניהול החשיפות שלו, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק.

סקירת סיכונים השוק והריבית והעקרונות לניהולם

לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך החשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית בתיק הבנקאי. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הון).

סיכונים שוק וריבית הינם חלק בלתי נפרד מעסקי הבנקאות ומניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. עם זאת, רמות חריגות של סיכון שוק ו/או סיכון ריבית עלולות לחשוף את הבנק להפסדים, ולהוות איום על הונו. לפיכך, קבעו דירקטוריון והנהלת הבנק, במסגרת התהליך המוסדר של הבנק למיפוי וזיהוי סיכונים, כי סיכונים השוק והריבית הינם סיכונים מהותיים, וכי ניהול סיכונים אלה הינו חיוני ליציבות הבנק, בפרט לאור סביבת הריבית הנמוכה, והפוטנציאל לשינוי מגמת הריבית במשק. ניהול סיכונים אלו נועד לשמור על רמת סיכון סבירה, בהתאם למגבלות החשיפה, קרי, תיאבון הסיכון שנקבע בגין סיכונים אלה, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים. ניהול סיכון השוק והריבית בבנק נחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים:

- תיק בנקאי - התיק מהווה את עיקר הפעילות והסיכון של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי. תיק זה חשוף בעיקר לסיכון ריבית ואינפלציה. מידת החשיפה אליה רוצה הבנק להישאר חשוף נובעת מפעילותו העסקית של הבנק ובאה לידי ביטוי בדוחות הכספיים של הבנק. חשיפה זו הוגבלה במסגרת תיאבון סיכון שהוגדר באופן ייעודי עבור סיכון השוק וסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כאשר היא נבחנת על ידי הבנק בתדירות יומית, באמצעות מגוון כלים ומודלים. חריגה או אף התקרבות לגבולות החשיפה שנקבעו, מדווחות באופן שוטף ומסופקות באופן מיידי, בהתאם לעקרונות שנקבעו במסמך המדיניות שהתווה הבנק. ניהול סיכון זה נועד לשמור על רמת סיכון סבירה בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע בגין הסיכון, תוך ניצול הזדמנויות וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון, כך שהבנק לא ייחשף להפסדים משמעותיים.

- תיק סחיר - התיק מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות למטרות מסחר או לגידור רכיבים אחרים של התיק הסחיר. התיק המאוחד (כולל בנק אגוד) כולל תיקים המנוהלים בחדר עסקאות וכן, תיקי איגרות חוב למסחר ואסטרטגיה במטבע ישראלי ובמטבע חוץ - כמו גם הנגזרים שנועדו לביצוע אסטרטגיות כמו כן, כולל התיק עסקאות גידור למכשירים הכוללים בתיק הסחיר. תיק זה, נמצא ברמת סיכון לא גבוהה.

ניהול סיכונים שוק וריבית מתבצע ברמה קבוצתית, כולל שלוחות חוץ לארץ וחברות הבת של הבנק. הפעילות מול בנק ייב ובנק אגוד מתואמת באופן שוטף, בפרט, לצורך קביעת תיאבון סיכון קבוצתי שמחייב גם את ניטור פרופיל הסיכון ברמת הקבוצה. עקרונות המדיניות נקבעו באופן הולם את אסטרטגיית הבנק ואת דרישות הרגולציה, קרי, הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, הוראות ועדת באזל הרלבנטיות, ובהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם (Best Practice).

כחלק מניהול הסיכון, הבנק נדרש להקצות הון, במסגרת הנדבך הראשון של באזל II, כנגד הסיכון בתיק הסחיר, וזאת, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 208 ("מדידה והלימות הון - סיכון שוק") הכוללת את הנחיות באזל II בקשר עם הגדרת התיק הסחיר, ניהולו ושערוכו.

רמת סיכון השוק הכולל מוגדרת כנמוכה-בינונית. סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. התיק הבנקאי כולל את הפוזיציות שלא הוגדרו כפוזיציות סחירות בתיק הסחיר. טיפול הבנק בסיכון הריבית בתיק הבנקאי והקצאת ההון הכולל הנוספת בגינו, מתואמים ומתבצעים במסגרת הנדבך השני של באזל. הקצאת ההון במסגרת הנדבך השני של באזל, נבחנת הן בתרחישים המדמים מצב חיים רגיל והן בתרחישי קיצון, לרבות תרחישים מערכתיים ותרחישי איום. זאת כחלק מתהליך הערכת ההון הפנימי, ה-ICAAP, כמתואר בפרק הלימות ההון.

מבנה תיק הנכסים וההתחייבויות של הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים בינוניים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי התאמה מלאה בין מח"מ השימושים למח"מ המקורות, חשוף השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית.

סיכון זה מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, הן במונחי EVE - Economic Value of Equity, והן במסגרת שורה נוספת של תרחישים המבטאים ברובם מצבי קיצון. הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2020, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן. הבנק פועל, כמדיניות, לגיוס מקורות לטווחים בינוניים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. עקב אי לצרכי הלקוח ומהווים מקורות לטווחים בינוניים לגידור חשיפות הריבית.

לפרטים נוספים בדבר מודלים אלה, השימוש בהם והמגבלות שלהם, ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות

הבנק קבע מבנה ארגוני לניהול סיכונים השוק והריבית בתיק הבנקאי, הכולל את הדירקטוריון, הנהלה ושלושת קווי ההגנה. מבנה זה נתמך על ידי ועדות ופורומים יעודיים, שמוסדו לשם ניהול סיכונים אלה, ולשם הקמת מערך בקרה פנימית שנועד למנוע סטיות ממדיניות הבנק בפעילותו בתיק הסחיר ובתיק הבנקאי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון השוק והריבית ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת הסיכונים

אחד הכלים העיקריים לניהול והפחתת סיכון הריבית הינו קביעת מחירי הצל בבנק (מחירי מעבר). מחירי הצל בבנק נקבעים בתדירות יומית במחלקת ניהול נכסים והתחייבויות (להלן: "נני"ה") שבסקטור ניהול פיננסי, ומשקפים את צרכי ניהול החשיפות השונות תחת מדיניות ניהול הרווח והסיכון.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

כלי נוסף הוא פעילות קנייה/מכירה באיגרות חוב ממשלתיות. כמו כן, פועלת מחלקת ניהול נכסים והתחייבויות שבסקטור ניהול פיננסי, לניהול פוזיציות הריבית ו/או הבסיס באמצעות עסקאות Forward, עסקאות Swap ואופציות. היתרונות בשימוש בכלים אלו נובעים מיכולת ביצוע מהירה ובסכומים גדולים, דבר המאפשר ניהול דינמי ואפקטיבי של חשיפות השוק והריבית לצורכי ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, בפרק זמן סביר. בנוסף, העסקאות הן ללא מימון (Unfunded), קיימת בהן נזילות גבוהה והן מבוצעות באמצעות חדר העסקאות של הבנק.

עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק, כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור הינה מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההון או בין תזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגודר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההון או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי הון או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגודר. בדיקות אפקטיביות הגידור מתבצעות אחת לרבעון.

אחת לשנה לפחות, נבחנות הנחות המודלים המשמשים לניהול סיכונים שוק וריבית, לרבות ההנחות ההתנהגותיות הנלקחות לצורך קביעת הפריסות במכשירים שונים.

הבנק בוחן את מידת ריכוזיות סיכון הריבית לפי מגדרי ההצמדה ולפי סוגי מכשירים עיקריים. מפת הריכוזיות נידונה בוועדה לניהול סיכונים בתדירות שנתית. הבנק פועל באופן שוטף להגברת המודעות לנושא סיכונים שוק והריבית בתיק הבנקאי ברמת הקבוצה, לרבות ביחידות הבנק בחוץ לארץ, באמצעות נהלי עבודה, הדרכות והשתלמויות בנושא. כמו כן, מתקיים קשר שוטף עם כל היחידות הרלבנטיות לניהול סיכון השוק והריבית. התיאום בין היחידות נועד ליצירת מתודולוגיה אחידה לניהול סיכונים שוק והריבית בתיק הבנקאי.

מידת חשיפת סיכונים שוק והריבית ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

מידת סיכונים שוק והריבית נתמכת על ידי מגוון רחב של מערכות מידע, מודלים, תהליכים, מדדי סיכון ומבחני מצוקה ואלה נבחנים באופן שוטף, באמצעות מהלכי הבקרה הפנימית של הבנק, לרבות תהליכי תיקוף מתמשכים.

לבנק שני מודלים עיקריים לניהול סיכון השוק והריבית שלו: מודל ה-VAR ומודל ה-EVE. הבנק מחשב מדדים אלה, כמו גם מדדים נוספים המשמשים אותו לניהול סיכונים אלה, בתדירות יומית לכל הפחות.

מודל ה-VAR הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. המודל מודד את רמת הסיכון במונחי כסף, כאשר הבנק מתאים את אופק ההשקעה לתיקים אותם הוא בוחן באמצעות מדד זה. הבנק משתמש בשיטה המשלבת בין מספר שיטות חישוב VAR המקובלות בעולם. לחישוב ה-VAR נלווה חישוב BACKTESTING, שנועד לבחון את איכות אומדני החישוב שלו, קרי, לבחון את תחזית המודל לעומת התוצאה בפועל.

הוא מודל המבטא את גישת השווי הכלכלי. מודל זה הוא המודל העיקרי של הבנק לאמידת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, והוא בוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עלייה/ירידה מקבילה של עקום הריבית בשיעורים גבוהים. בנוסף, לבנק מגוון מבחני מצוקה (קיצון) ברמות חומרה שונות שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת אירוע קיצון, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כמו כן, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בתיק הבנקאי בעת חירום, כולל תרחיש קיצון המתבצע במתווה כלכלי. תרחיש זה מתבסס על הבנת הבנק לגבי אופן התפתחות בעת קיצון של תנאי המאקרו הרלבנטיים לסיכונים אלה. בנוסף, מבצע הבנק תרחיש במסגרתו משתנה עקום הריביות בצורה שאינה מקבילה. תרחיש כזה משלים את גישת ה-EVE, המתבססת על תזוזה מקבילה בעקומי הריבית.

שיטות מידת ערכי הסיכון של הבנק הינן שמרניות בהיבטים רבים, בהתאמה לפרקטיקה המקובלת ביישום עקרונות באזל. המשקפת באופן מהימן את חשיפת הריבית, לרבות ההשפעות של האופציות ההתנהגותיות הגלומות בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות, התלויות בריבית.

סיכון השוק בתיק הסחיר הינו מזערי, על פי מדיניות הבנק. מבנה הבנק המוטה תיק משכנתאות, מייצר שימושים לטווחים ארוכים, אשר כנגדם מגייס הבנק מקורות. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם. כך, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020, עודכנו שיטות המדידה במעט כך שישללו גם תקבולים עתידיים בגין עמלת פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים. בהמשך לכך, ירדה מידת הסיכון בתרחישי ירידת ריבית.

נציין כי, תיק הנוסטרו של בנק אגוד משקף סיכון שהינו גבוה מתאבון הסיכון של הבנק. יחד עם זאת, ברמת הבנק המאוחד השפעת תיק זה אינה מהותית.

הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון השלישי של שנת 2020, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן.

הרבעון הרביעי של שנת 2020 התאפיין בירידה קלה בטווח הבינוני ועלייה קלה בטווח הארוך בעקום הריבית השקלי חסר סיכון (zero coupon) וירידה לכל אורך העקום הצמוד למדד. ברבעון זה נרשמה עליה מסוימת בצפייות האינפלציה. הבנק ממשיך לנהל את הפוזיציה המדדית בצורה הדוקה המתבססת על בניית מאזן הצמדה בתדירות יומית ובנייה של פוזיציה חזויה תחת תרחישים שונים.

ערכי הסיכון הנמדדים למהלך עסקים רגיל ותרחישי קיצון, עלו במקצת ביחס לרבעון השלישי של השנה, בעיקר כתוצאה מפעילות בנקאית שוטפת בתחום המשכנתאות, ונעים ברמות סיכון נמוכות מתיאבון הסיכון שנקבע.

הערכת החשיפה של הבנק לסיכונים ריבית לרבעון הרביעי של שנת 2020, הינה ברמת סיכון נמוכה-בינונית, ראה הסבר להלן.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2020	שנת 2019	
770	484	לסוף התקופה
1,055 (יוני)	626 (יוני)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
443 (ינואר)	431 (מרץ)	ערך מינימלי במהלך התקופה

העלייה בערך ה-VAR נבעה בעיקר כתוצאה מהתנדדות החריפות בעקומי הריבית בתקופת המשבר הקורונה.

מרבית סיכון השוק נובע מסיכון הריבית בתיק הבנקאי, כפי שיוצג להלן.

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל, לבחינת איכות מודל ה-VAR.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ניתוח סיכון הריבית בתיק הבנקאי

להלן השפעת⁽¹⁾ תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2020						עלייה של 2%	ירידה של 2%
שינוי בשווי הוגן							
מטבע ישראלי						לא צמוד	צמוד למדד
מטבע חוץ							
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד		
(1,727)	15	(10)	195	(1,558)	(369)		
1,052	(17)	52	(199)	1,254	(38)		

31 בדצמבר 2020						עלייה של 2%	ירידה של 2%
ללא בנק אגוד							
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד		
(1,441)	18	12	247	(1,507)	(211)		
765	(20)	30	(251)	1,203	(197)		

31 בדצמבר 2019						עלייה של 2%	ירידה של 2%
סך הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד		
(798)	12	67	372	(1,304)	55		
(865)	(12)	(40)	(401)	799	(1,211)		

(1) מחושב על סמך נתונים שוטפים המשמשים לצורך ניהול סיכון הריבית בפועל.

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. יתרות עובר-ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים. הבנק מבצע באופן שוטף, בחינה למתודולוגית אמידת הסיכון בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם. ברבעון הראשון של שנת 2020, עודכנו שיטות המדידה במטע כך שיכללו גם תקבולים עתידיים בגין עמלת פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים. בהמשך לשינויים אלו, נרשם שיפור בתרחיש ירידת ריבית.

במהלך שנת 2020, הערך בסיכון של הבנק עלה בעיקר כתוצאה מביצועים שוטפים של משכנתאות.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2020				ליום 31 בדצמבר 2019			
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾
ללא בנק אגוד				ללא בנק אגוד			
15,227	236	15,463	12,855	87	12,942	13,202	295
(4,109)	16,203	12,094	(5,674)	16,128	10,454	(2,411)	14,562
כולל בנק אגוד				כולל בנק אגוד			
15,227	236	15,463	12,855	87	12,942	13,202	295
(4,109)	16,203	12,094	(5,674)	16,128	10,454	(2,411)	14,562

שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾

מזה: תיק בנקאי

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו:

ליום 31 בדצמבר 2020				ליום 31 בדצמבר 2019			
שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾	סך הכל	שקל	מט"ח ⁽²⁾
ללא בנק אגוד				ללא בנק אגוד			
(35)	91	56	81	118	199	148	211
(48)	118	70	69	142	211	141	233
(35)	(99)	(134)	(134)	(120)	(254)	(715)	(200)
(10)	(68)	(78)	(123)	(91)	(214)	(709)	(242)
כולל בנק אגוד				כולל בנק אגוד			
(399)	(8)	(407)	(372)	(10)	(382)	(304)	(60)
624	46	670	705	46	751	35	111
263	82	345	566	99	665	347	180
222	(87)	135	(90)	(103)	(193)	(545)	(183)

שינויים מקבילים

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

שינויים לא מקבילים

התללה⁽³⁾

השטחה⁽⁴⁾

עליית ריבית בטווח הקצר

ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.

(4) עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

ברבעון הרביעי של שנת 2019 עודכנו ההשפעות הצולבות בין תרחישי שינוי ריבית לבין תרחישים התנהגותיים בתיק המשכנתאות ובתיק הפיקדונות גם ביחס לרגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי ריבית. כמו כן, עודכנה ברבעון הראשון של שנת 2020 שיטת המדידה, כאמור לעיל, כך שתכלול תקבולים עתידיים בגין עמלות פירעון מוקדם הצפויים להתקבל בתרחישים השונים. הפער בין חשיפת הבנק לשינויים בריבית על פי השווי ההוגן נטו המותאם לבין רגישות הערך הכלכלי (EVE) המוצגים לעיל, בתזוזה מקבילה של העקום ב-1% עומד על 680 מיליוני שקלים חדשים. עיקר הפער נובע משימוש בעקומי היוון שונים. עקומי ההיוון המשמשים לניתוח רגישות הערך הכלכלי (EVE) הינם עקומי מחירי המעבר ואילו ריביות ההיוון המשמשות לצורך הצגת השווי ההוגן המותאם נטו הינן ריביות בהן היה ניתן לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן והן משקפות את רמת הסיכון הגלומה ללקוח דומה. לפרטים נוספים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים. יצוין כי שיעור התשואה הפנימי ומשך חיים ממוצע האפקטיבי כפי שמוצגים בחשיפת הבנק לשינויים בשיעורי הריבית בדוח הסיכונים, הינם נתונים ממוצעים ולכן לא ניתן להסיק משינוי ליניארי בהם על רגישות השווי ההוגן המותאם נטו לשינויים בשיעורי הריבית.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽⁴⁾:

ליום 31 בדצמבר 2019			ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2020			
הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽³⁾	הכנסות ריבית	סך הכל	
			ללא בנק אגוד			כולל בנק אגוד			
981	248	733	1,117	104	1,013	1,290	145	1,445	עלייה במקביל של 1%
902	168	734	1,104	88	1,016	1,273	125	1,448	מזה: תיק בנקאי
(239)	(245)	6	216	(107)	323	96	(160)	256	ירידה במקביל של 1%
(171)	(177)	6	232	(91)	323	115	(141)	256	מזה: תיק בנקאי

שינויים מקבילים⁽²⁾

עלייה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

ירידה במקביל של 1%

מזה: תיק בנקאי

(1) לטווח של שנה.

(2) שינויים בריבית חסרת סיכון.

(3) כולל השפעת שווי הוגן, רווחים (הפסדים) מפעילות באגרות חוב והשפעת צבירת ריבית על פעילות בנגזרים.

להלן ההנחות וההשפעות העיקריות שבבסיס הנתונים לעיל:

- יתרות עובר ושב בזכות נפרסו על פי הפרקטיקה המקובלת בהתאם להנחיות באזל, קרי למח"מים של 3 עד 4 שנים לסוגי לקוחות שונים.
- בחישוב רגישות הכנסות הריבית במגזר הלא צמוד, מתבצעת קטימה של הריבית חסרת סיכון ברמה של 0.0%. לא מתבצעת קטימה כאמור במגזרי ההצמדה האחרים (למעט הפקדות בבנקים מרכזיים).
- בחישוב רגישות ההכנסות מימון שאינן מריבית, לא מתבצעת קטימה.
- בתרחיש עליית ריבית, העלייה בהכנסה נובעת בעיקר מעלייה בהיקף הנכסים בריבית פריים.
- ירידת התשואות השקליות שחלה בשנת 2020 הביאה להשפעה נמוכה יותר בתרחיש ירידת ריבית (עקב הקטימה באפס).

למידע נוסף על סיכון הריבית, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

מדד ושער חליפין

סקירת סיכונים האינפלציה ושערי החליפין והעקרונות לניהולם

חשיפות אינפלציה - תיאבון הסיכון משתנה בהתאם לתוחלת הרווח הצפויה בהחזקת הפוזיציה, ויכולת הבנק לצמצם את החשיפה תוך פרק זמן סביר. החשיפה כלולה במסגרת מדדי תיאבון הסיכון והמודלים שמפעיל הבנק על כלל סיכונים השוק. חשיפות מטבע - מדיניות הבנק היא פוזיציות מטבע מזעריות (תפעוליות), למעט פוזיציות אסטרטגיות ספציפיות אשר אושרו בועדות השונות ו/או פוזיציות חדר עסקאות על פי מגבלות הסיכון שאושרו. הפוזיציות האסטרטגיות במטבע חוץ תחומות ב-Stop Loss. המהווה מנגנון לבלימה וקישור הסיכון. נגזרים בתיק הבנקאי שבוצעו על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית, אך שלא ניתנים להגדרה כגידור לפי כללי הגידור החשבונאי, יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי. הפער נוצר כתוצאה משוני ברישום החשבונאי בין הפריטים המאזניים לבין הנגזרים הלא מוגדרים חשבונאית. השפעה זו מנוסרת ומנוהלת תחת קיום מנחים שנקבעו על ידי הנהלה, באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי ומדוחות נדונה בועדות השונות לניהול סיכונים.

להלן נתונים בדבר חשיפות מדד ושער חליפין כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2020 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים ב-18,234 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2020 שימושים שקללים, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019, מוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לטעפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוזקות, כפי שיתואר להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוזי מאזניים ל-31 בדצמבר 2020, כמוצג בביאור 31 בדוחות הכספיים, מסתכמים ב- 18.6 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2019, הסתכמו עודפי הנכסים במגזר זה ל-13.4 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי הנכסים במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2020, מסתכמים ב- 354 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף שימושים של כ- 400 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2019 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמת האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, בעודף שימושים של כ-168 מיליוני שקלים חדשים הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

לבנק שימושים צמודי מדד, הנובעים מהפעילות השוטפת בתיק המשכנתאות הצמודות למדד, אשר כנגדם מגויסים מקורות צמודי מדד, הכוללים הנפקות איגרות חוב ופיקדונות מהציבור. הבנק פועל באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים לניהול אקטיבי של חשיפה זו, בהתאם למדיניות החשיפה שנקבעה.

במסגרת דוח הדירקטוריון וההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה בפיקדונות וכן על שיעורי סילוק מוקדם במשכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימושו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה בביאור 33 לדוח הכספי.

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2020, גידול (שחיקה) בהון (במיליוני שקלים חדשים):

	תרחיש קיצון היסטורי ⁽⁴⁾				תרחיש		
	ירידה מקסימלית	עלייה מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עלייה של 5%	עלייה של 10%	
מדד ⁽²⁾	(160.5)	184.1	(1,946.8)	(973.4)	954.1	1,906.9	
דולר	(6.2)	9.3	(40.6)	(18.9)	13.3	28.5	
ליש"ט	0.2	0.1	0.1	0.1	0.4	0.9	
יין	0.6	-	1.8	0.4	0.1	0.1	
אירו	(0.1)	0.6	0.2	2.2	(6.9)	(11.8)	
פר"ש	0.1	(0.2)	0.3	0.2	(0.2)	(0.3)	

(1) תרחיש הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

(2) רגישות הון לעלייה ולירידה של 3% במדד המחירים לצרכן הינה 525.4 ו-536.5 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

(3) כולל בנק אגוד.

סיכון מחירי מניות

לפרטים בדבר סיכון מחירי מניות, ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים נוספים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל, דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק, וכן בביאורים 12 ו-15 לדוחות הכספיים.

סיכון נזילות ומימון

תיאור הסיכון

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר.

סיכון מימון - סיכון הנובע ממחסור במקורות מימון או עלויות גבוהות מידי לגיוס מקורות.

סקירת סיכון הנזילות והעקרונות לניהול

סיכון הנזילות מנוהל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 310 (ניהול סיכונים), 342 (ניהול סיכון נזילות) ו-221 (יחס כיסוי נזילות). הסיכון מנוהל בכפוף למגבלות הדירקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה. ניהול סיכון הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות כולל את אופן ניהול הסיכון, לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכון הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים, מגבלות הדירקטוריון וההנהלה, לרבות מגבלות בתחום הריכוזיות ומבנה המקורות, ותוכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות מצבי הכוננות השונים בניהול סיכון הנזילות והאמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

דירקטוריון הבנק קובע את האסטרטגיה לניהול סיכון הנזילות ואת תיאבון הסיכון על פי הדרישה הרגולטורית באמצעות סדרה של מגבלות בשלושת הממדים של הסיכון: מצב עסקים רגיל, תרחישים (יחס כיסוי נזילות ויחס נזילות מזערי - מודל פנימי) וריכוזיות. הנהלת הבנק קבעה סדרה נוספת של מגבלות מהווים קווים מנחים לניהול - מעבר למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. במהלך שנת 2020 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

הבנק מפעיל כלים לניטור סיכון הנזילות באמצעות אינדיקטורים אנדוגניים ואקסוגניים העשויים להצביע על עליית הסיכון למצב של משבר. בבנק פותח מדד משולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים בישראל לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ - מדד זה הינו מדד תומך החלטת להכרזה על מצב כוננות בשל תרחיש מערכת.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

במהלך חודש פברואר 2020 העלה הבנק את רמת הכוונות לכוונות מוגברת. ההחלטה להעלות הכוונות נבעה בשל החשש מהתפשטות נגיף הקורונה לישראל והירידות החדות שנרשמו בבורסות.

בתחילת חודש מרץ העלה הבנק את הכוונות הנזילות ממוגברת לצהובה, רמת כוונות הכוללת צעדים אופרטיביים אשר נועדו להבטיח כי הבנק שומר על רמת נזילות נאותה בעתות משבר, וזאת בשל התפשטות נגיף הקורונה והמשך הירידות החדות בבורסות בעולם ובפרט בישראל ועליית המדד המשולב למעקב אחר השווקים הפיננסיים⁴ לשיעורי שיא.

רמת הכוונות ירדה חזרה למוגברת במחצית חודש מאי, עם תהליך החזרה לשגרה. במהלך כל הרבעון השלישי והרביעי של שנת 2020 עמדה רמת הכוונות בבנק על רמה מוגברת. במהלך תקופה זו הבנק ביצע מעקב שוטף (כולל תוך יומי) אחר אינדיקטורים כמותיים ואיכותיים (פנימיים וחיצוניים), וכן בחינה מדי יום של מספר תרחישי לחץ לטווחי זמן שונים – בכל התרחישים רמת הנזילות נאותה והבנק עומד בכל המגבלות הפנימיות.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סקירת סיכון המימון והעקרונות לניהול

סיכון המימון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות באמצעות מגבלות דירקטוריון והנהלה על ריכוזיות מקורות המימון, והפחתת התלות בצדדים נגדיים מהותיים. ריכוזיות מקורות המימון, כאמור, מנוטרת באמצעות מגוון רחב של מגבלות דירקטוריון, הנהלה וכן אינדיקטורים לניהול הסיכון (Key Risk Indicators) תחת מספר תתי קטגוריות: גודל, סוג לקוח, מפקיד בודד, כמות לקוחות, מוצר, מטבע ואורך חיים של הפקדה ממוצעת. הוגדר "מדד על" המשקלל את כלל האינדיקטורים הקשורים לריכוזיות מקורות המימון, הניהול השוטף של מבנה המקורות, כולל התוויה של מדיניות לגיון המקורות ותקופות המימון וכן קביעת יעדים ספציפיים למדדי הסיכון. ניטור הריכוזיות מבוצע בתדירות יומית, מדווח ומנוהל באופן שוטף.

מקורות המימון העיקריים של הבנק הינם מקורות מימון יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים – פיקדונות קמעונאיים ועסקיים, פיקדונות ארוכים מגופים פיננסיים, וכן הנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות. הבנק מייחס חשיבות רבה לפיזור מקורות המימון ופועל באופן יזום לגיוס מקורות לטווחים ארוכים, בין השאר על ידי מגוון הפיקדונות הרחב המוצע לציבור הלקוחות על ידי הבנק, פיקדונות עם מאפיינים ייחודיים המאפשרים ללקוח ליהנות מריבית גבוהה יחסית בטווח הארוך ואופציות לנזילות בתקופה. לאורך שנת 2020 סיכון ריכוזיות מקורות המימון נותר נמוך.

כמו כן, החשיפות לנגזרים מנוהלות באופן שוטף, בהתאם למצב החשיפה מול כל צד נגדי, מבוצעת השלמה מיידית של ביטחונות נדרשים לצד נגדי או דרישה מיידית לביטחונות מצד נגדי.

לפרטים נוספים בדבר מקורות המימון, ראה פרק התפתחויות במקורות המימון לעיל.

לפרטים נוספים בדבר סיכון המימון ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 – "יחס כיסוי נזילות", הדרישה הרגולטורית המזערית הינה 100%. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימאליים לתקופה של חודש ("LCR רגולטורי"), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. כחלק ממדיניות ניהול הסיכונים, דירקטוריון הבנק קבע כי תישמרנה כריות ביטחון נוספות מעבר ליחס המזערי הרגולטורי, כך שיעד יחס כיסוי הנזילות של הבנק והקבוצה יעמוד על שיעור הגבוה ב-5% מהדרישה המזערית. היחס מנוהל ומדווח בסך כל המטבעות יחידיו ובמטבע חוץ בנפרד, הן ברמת הבנק והן על בסיס קבוצתי. היחס בתאגיד הבנקאי "סולול" והן היחס במאוחד מחושב יומית, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות, בתקופת 90 הימים שקדמו לתאריך הדוח. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכון הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראה 342, כפי שתואר לעיל.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד, כולל נתוני בנק אגוד) לרבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכם ב-133% (ללא בנק אגוד - 128%). כאמור לעיל, במהלך שנת 2020, לא נרשמו חריגות ממגבלות יחס זה.

לפרטים נוספים בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

לפרטים בדבר תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון ראה ביאור 32 בדוחות הכספיים.

ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק ב-8.2 מיליארדי שקלים חדשים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2020, מסתכם ב-53% (בדומה ליום 31 בדצמבר 2019) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-38% (ליום 31 בדצמבר 2019 - 43%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2020 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-89% (ליום 31 בדצמבר 2018 - 97%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-34% (בדומה ליום 31 בדצמבר 2019) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי. כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להססת עופדי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק – במהלך שנת 2020 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ב-284.2 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2020.

ללא השפעת בנק אגוד יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-211.0 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2019, להיקף של כ-246.8 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2020, גידול של כ-17.0%. במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-218.0 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-18.3% לעומת סוף שנת 2019. במגזר צמוד המדד גדל היקף פיקדונות הציבור ל-16.5 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-9.8% ובמגזר מטבע חוץ גדל היקף פיקדונות הציבור ל-49.7 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-14.1% לעומת סוף שנת 2019.

(4) מדד שפותח בבנק לזיהוי ואבחון מצב של אי יציבות במערכת הפיננסית בארץ – מדד זה הינו מדד תומך החלטה להכרזה על מצב כוונות בשל תרחיש מערכת.

סיכון תפעולי

תיאור הסיכון

הסיכון התפעולי מוגדר על ידי בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

הבנק הגדיר מסגרת לניהול סיכונים תפעוליים, הכוללת הגדרה של הממשל התאגידי המפרט את תחומי הסמכות והאחריות של קווי ההגנה, ואת חשיבותה של הטמעת תרבות נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים בבנק.

הסיכון התפעולי בבנק מטופל באופן אקטיבי ובמטרה לתמוך בפעילות היחידות העסקיות, לשפר את התהליכים העסקיים העיקריים הכרוכים בפעילותם, ועל ידי כך, להגדיל את הערך העסקי, ולא רק למזער את ההפסדים הצפויים מהסיכון התפעולי.

הסיכון התפעולי כולל גם את סיכון אבטחת מידע והגנת הסייבר, סיכון טכנולוגיית המידע וסיכון משפטי.

סקירת הסיכון התפעולי והעקרונות לניהולו

עם ההתפתחות בשווקים הגלובליים, והעלייה במורכבות הפעילות הפיננסית והתשתיות הטכנולוגיות התומכות, גברה ההבנה כי חשיפת הבנק להפסדים פוטנציאליים כתוצאה מכשלים בפעילות התפעולית השוטפת, עלולה לפגוע בפעילותו העסקית. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסיים, הגבירו את מודעות המוחקקים והמוסדות הפיננסיים למהותיות אירועי הכשל התפעולי, לפוטנציאל הגבוה של הנזק היכול להיגרם מאירועי סיכון תפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, כאמור להלן:

אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.

לסיכון התפעולי פוטנציאל פגיעה ברווח, בהכנסות, בערך ובתדמית הבנק.

לסיכון התפעולי יחסי גומלין עם סיכונים אחרים כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין וסיכונים נוספים. כך לדוגמה, יכול אירוע של התממשות סיכון תפעולי לגרום להתממשות סיכון המוניטין, שבעקבותיו יעמוד הבנק בפני אירוע נזילות.

לחלק מהכשלים התפעוליים יש הסתברות להתממשות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי.

לסיכון התפעולי מגוון מופעים, החל מטעות אנוש, תקלת מערכות טכנולוגיות, מעילה, הונאה, מלחמה, שריפה, שוד וכדומה.

אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע (רעידת אדמה, שיטפון), מגפה או אירוע ביטחוני.

בגין מהותיות הסיכון התפעולי, מייחסים הנהלת הבנק והדירקטוריון חשיבות רבה לניהול סיכון זה, כחלק מהמסגרת הכוללת של הבנק לניהול ובקרת הסיכונים שלו. הדירקטוריון וההנהלה קבעו כי ניהולו של הסיכון מחייב יצירת תרבות הולמת בארגון לטיפול בו, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה פנימית בכל הרמות.

לבנק מדיניות מסגרת לטיפול בסיכונים התפעוליים המגדירה את העקרונות לפיהם הבנק מנהל את הסיכון התפעולי, מהותיות הסיכון, אופן ניהולו, תהליכי המדידה והניטור והפעולות שנוקט הבנק על מנת להפחית את הסיכון. מנהל הסיכון התפעולי הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שהוא גם מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. מסגרת הטיפול שנקבעה כוללת גם את המסגרת הנדרשת לטיפול בסיכונים מעילות והונאות, המהוות חלק מקטיגוריות הסיכון התפעולי, על פי הנחיות בנק ישראל. הבנק פועל להטמעת מסגרת לטיפול בסיכון התפעולי שאיננה בהכרח רק דפנסיבית, קרי, פועלת אך ורק למזער פוטנציאל ההפסדים מאירועי סיכון תפעולי, אלא פועלת באופן אקטיבי להסדרת היבטי הסיכון התפעולי במערכות, תהליכים ובבקורות אותם מפעיל הבנק, במטרה לתמוך בהשגת יעדי העסקיים.

מדיניות הבנק קובעת את תיאבון הסיכון התפעולי של הבנק במספר היבטים: כמותיים ואיכותיים במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון, תיאבון הסיכון הכמותי של הבנק, במונחי הנזק השנתי בפועל, הינו כ-1% מהון עצמי רובד 1 של הבנק. תיאבון הסיכון מנוטר באופן שוטף באמצעות מעקב אחר אירועי כשל שגרמו להפסד, המנוהלים לפי הקטגוריות השונות של הסיכון התפעולי, על פי הוראת בנק ישראל, הכולל גם הפסדים שהתרחשו בגין סיכון משפטי, אבטחת מידע והגנת הסייבר, כולל סיכונים מעילות והונאות. בנוסף קובעת המדיניות תיאבון סיכון איכותי להפסדים פוטנציאליים במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון, בהתאם לקטגוריות הסיכון שונות.

מסמך המדיניות אושר בהנהלת דירקטוריון הבנק בשנת 2020, כחלק מתהליך אישור כלל מסמכי המדיניות לניהול ובקרת הסיכונים.

הבנק מקצה הון בגין סיכון תפעולי לפי השיטה הסטנדרטית. לפי שיטה זו, פולח הבנק לשמונה קווי עסקים, כנדרש על ידי בנק ישראל, כשלכל קו עסקים ניתן משקל סיכון סטנדרטי, המבטא את רמת הריגשות שלו להפסדים בגין סיכון תפעולי. הפילוח והטיפול בהקצאת ההון הנדרש מעוגן במסמך מדיניות ייעודי המסדיר את ההיבטים הנדרשים לשם הקצאת ההון בשיטה הסטנדרטית, ובפרט, מגדיר את קווי העסקים בפעילות הבנק.

מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון תפעולי נסקרת מדי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים של הבנק. כחלק מזה, מוצג פרופיל הסיכון הכמותי והאיכותי, לנוכח תיאבון הסיכון, מפת הסיכונים התפעוליים, וכן מוצגים ומנותחים האירועים המהותיים ביותר שהתרחשו במהלך הרבעון.

הבנק נערך ליצירת תשתית מקיפה לטיפול בסיכונים מעילות והונאות. כחלק ממהלך זה מפעיל הבנק מערכת לניטור מעילות והונאות המבוססת על הפעלת חוקים עסקיים שנועדו לאתר פעילות חשודה. מסגרת הטיפול בסיכונים מעילות והונאות, כוללת שילוב בין מספר גורמים בבנק: בקרת סיכונים, אבטחת מידע והגנת סייבר, משאבי אנוש וחטיבת הטכנולוגיה.

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה לרכישת מניות בנק אגוד בידי הבנק. תהליך המיזוג הינו מהותי ובהיקף נרחב המציב אתגרים בניהול הסיכון. התהליך כרוך בהיבטים תפעוליים רבים כגון העברת נתונים ומיזוג והסבת מערכות. כמו כן, איכות הבקרה בבנק אגוד עשויה לרדת בתקופה הקרובה ועד להשלמת המיזוג ועל כן, פוטנציאל התממשות הסיכונים התפעוליים עולה.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. אחד הכלים המרכזיים הוא ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים בכל פעילויות הבנק, ליצירה וניהול שוטף של מפת הסיכונים. הסקרים מתבצעים במתכונת של RSA (Risk Self-Assessment), כאשר היחידה העסקית (כקו הגנה ראשון) מעריכה את הסיכונים הקיימים בפעילותה. האגף לבקרת סיכונים מנחה את היחידה העסקית בנוגע למתודולוגיה לעריכת הסקר ולהערכה אפקטיבית של הסיכונים הקיימים ומאתגר את תוצאות הסקר. יודגש כי במהלך שנת 2020, הבנק החל בתוכנית תלת שנתית חדשה לביצוע הסקרים, לאחר שהשלים את התהליך התלת שנתי לביצוע סקרי הסיכונים התפעוליים על מכלול הפעילויות בבנק בשנת 2019. המתודולוגיה לעריכת הסקרים מבוססת על ארבע שלבים: הערכת הסיכון המובנה, הערכת אפקטיביות הבקורות, הערכת הסיכון השיווי וניהול ממצאים ותהליכי הפחתת הסיכון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

תהליך חשוב נוסף הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון. מונו נאמני סיכון תפעולי במטה ובסניפים המשמשים כזרוע הארוכה של מנהל הסיכונים התפעוליים בתהליך זה. הבנק יזום תהליכי הדרכה פרונטליים וטכנולוגיים בנושאי הסיכון התפעולי בקרב עובדים חדשים, וביחידות ובאולוסיות הפועלות ביחידות שזוהו כעיתירות סיכון תפעולי, וקיום כנסים להנחיה שוטפת של נאמני הסיכון התפעולי במטה ובסניפים.

אחד הכלים להפחתת הסיכון בהם משתמש הבנק הוא ביצוע תחקירים והפקת לקחים, כתוצאה מאירועים פנימיים ו/או חיצוניים. המסקנות המגובשות בתהליך זה מוטמעות בתהליכי העבודה, במערכות בתכני ההדרכה ובנהלים מחד, ומופצות לנאמני הסיכון התפעולי לשם הטמעתם ביחידות מאידך. הבנק גיבש מדיניות ותוכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק. תוכנית זו, הנתמכת בנהלי חירום ובבעלי תפקידים קבועים מראש, מתורגלת על בסיס שנתי ומסקנות התרגולים מוטמעות בתוכנית הפעולה.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רוכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיושגו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחברותיו. כמו כן, לבנק כיסוי ביטוחי בפוליסת סייבר ייעודית, המהווה רובד נוסף מעל הפוליסה הבנקאית, המשלימה את הפוליסה הבנקאית בהתייחס לפשעי מחשב. לבנק מסמך מדיניות ייעודי המסדיר את היבטי הביטוח הכרוכים במסגרת פעילותו.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית. מחודש מרץ עם התפשטות נגיף הקורונה העלה הבנק את רמת הכוננות, כינס חדר מצב מורחב וקבע את עקרונות העבודה לצורך שמירה על רציפות תפקודית ובריאות העובדים. הוקמו מסגרות ניהול ובקרה בשיתוף הגורמים הרלוונטיים ובוצעו פעולות להתמודדות עם האירוע, בין היתר: הפצת הנחיות עבודה ושמירה על הגיינה וריחוק חברתי, פיזור יחידות וסניפים, מעבר לעבודה במתכונת של קפסולות, גיבוש מתכונת לעבודה מרחוק באמצעות תהליך סדר ומתיר ועוד. במקביל מקיים הבנק מעקב אחר מקרי תחלואה או הדבקה בסניפים וביחידות המטה ומועד החזרה לעבודה. הבנק הרחיב את פריסת מערכות שיחות ועידה בידאו הפנימיות והחיצוניות והתקין מערכת לניהול צ'אטים ושיתוף מסכים.

בנושא ספקים ונותני שירות מופו כל הספקים ונותני השירות הקריטיים בהיבטי מחשוב, לוגיסטיקה וביטחון והוערכה יכולתם להמשיך ולספק שרות גם תחת המגבלות הקיימות.

בעניין בקרה קבוצתית מקיים הבנק תהליך סדר של מעקב אחר פעילות בנק יב ובנק אגוד בשגרת קורונה, כולל קבלת דיווח יומיים בדבר עובדים חולים/מבודדים ואירועים חריגים. באופן דומה מתקיים מעקב אחר תפקוד שלוחות הבנק בחוץ לארץ.

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020 המשיך הבנק ביישום תוכנית העבודה בנושא המשכיות עסקית במקביל להמשך תפעול אירוע הקורונה וההשלכות שנגזרות ממנו, בין היתר: עדכון תיקי החרום בסניפים (נהלים, רשימות תיוג, ספסים וכו'), המשך הטמעת נושא המשכיות העסקית בסניפים בשיתוף פעולה עם מרכז ההדרכה על ידי ביצוע הדרכות ולמידה מרחוק, בוצע תרגול של מרכז המזומנים בעבודה ידנית בתרחיש של נתק תקשורת. במהלך הרבעון בוצע תרגיל טכנולוגי שני במסגרתו הופעלו מערכות באתר הגיבוי (DRP) בשיתוף פעולה עם יחידת המשכיות העסקית ויחידות הבנק. וכן, הוחל בהיערכות לקידום תרגילים שיבוצעו במחצית הראשונה של 2021, ביניהם תרגיל הבולטת יחידת המטבע בבנק ישראל לבחינת תפעול ושינוע מזומנים בתרחיש רעידת אדמה.

לפרטים נוספים, ראה גם פרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.

אבטחת מידע והגנת הסייבר

סיכון אבטחת מידע וסייבר - סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הגנת הסייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

הוראה 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, מתווה עקרונות לניהול נאות של סיכונים סייבר באופן המחייב הרחבה והתאמה של המסגרת לניהול סיכונים טכנולוגית המידע, בהיבט תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. בהתאמה, אושרה בבנק אסטרטגיה ומדיניות הגנת סייבר מקיפה ונקבעו קווי ההגנה ליישומה, מונה מנהל אבטחת מידע והגנת סייבר הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים ובאחריותו, בין היתר, קביעת מדיניות אבטחת המידע והגנת הסייבר בבנק, פיתוח תוכנית עבודה להגנת הסייבר, מעקב אחר יישום תוכנית העבודה בתחום זה ובחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע והגנת הסייבר.

מערכות הבנקאות הישירה בבנק כוללות תהליכי אבטחת מידע בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 367 ובכלל זה מנגנוני הזדהות, אופן שליחת מידע ללקוחות וזיהוי פעולות חריגות.

רמת הסיכון במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020 נותרה בינונית. במהלך רבעון זה, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפות דיוג) במסגרתם נגנבו פרטי הזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם באמצעות ביצוע פעילות הנדסה חברתית כנגד הלקוחות. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, ברובם המכריע של ניסיונות הונאה אלו לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. יחד עם זאת מספר בודד של ניסיונות צלח וכתוצאה מכך נגרם נזק לבנק בסך 57 אלפי שקלים חדשים.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת להמשיך ולצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך תקופת הקורונה, תוך שיפור וחיזוק יכולות ומנגנוני ההגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתאגרים בהם הבנק נדרש לעמוד.

יצוין כי מגפת הקורונה העצימה ברמה עולמית את סיכון הסייבר, הן בשל העלייה בהיקף העבודה מרחוק, אשר מרחיבה את משטחי התקיפה על הארגונים, והן בשל התגברות של ניסיונות הונאה בחסות המגפה. הפעילות שנקט הבנק לאורך כל התקופה, הותירה את רמת הסיכון בבנק ללא שינוי.

סיכון טכנולוגיית המידע

במשך השנים האחרונות התרבו הסיכונים הכרוכים בניהול טכנולוגיית המידע, כפונקציה של פיתוח והטמעת טכנולוגיות חדשות והתפתחויות של סיכונים ואיומים חדשים. לבד ממצב שגרה מסגרת ניהול טכנולוגיית המידע מטפלת במצבי כשלים מערכתיים כגון: תקלות מערכת ובהיערכות למצב

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

חירום. זאת על מנת להבטיח לבנק שמירה על רצף פעילות עסקית גם בעת התראה או חירום. בכך ניתן יהיה למזער סיכונים מוניטין וסיכונים עסקיים העלולים להתפתח במצבים אלו.

מנהלת חטיבת הטכנולוגיה היא האחראית על ניהול נכסי טכנולוגיית המידע ומסגרת הניהול מעוגנת במסמך מדיניות ייעודי התואם לעקרונות שנקבעו במסמכי המדיניות לניהול ובקרת סיכונים שונים בבנק. מדיניות ניהול נכסי טכנולוגיית המידע תואמת את דרישות הפיקוח על הבנקים ובפרט את העקרונות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 357 (ניהול טכנולוגיית המידע), 350 (ניהול הסיכון התפעולי), 355 (ניהול המשכיות עסקית) ו-361 (ניהול הגנת הסייבר). תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית בתרחישי שגרה וחירום, כאשר תיאבון הסיכון של הבנק בהיבטים התפעוליים לסיכון טכנולוגיית המידע נכלל במסגרת ניהול תיאבון הסיכון של הסיכון התפעולי. תיאבון הסיכון בהיבטים הטכנולוגיים מוגדר בשורה של מדדים, רבות רמות הסיכון במפת סיכונים טכנולוגיים ותיאבון סיכון פרטי בגורמי סיכון שונים.

הבנק מפעיל מגוון אמצעים להפחתת הסיכונים, בין השאר באמצעות אינדיקטורים (KRI) ומערכות תומכות. יצוין מוקד SOC (Security Operation Center) - הפועל 24/7, האחראי על ניטור תשתיות ומערכות הבנק, ופועל לניתוח לוגים ויתור אנומליות בזמן אמת, להתנהגות חריגה של משתמשים ומערכות ברשת, בהיבטי אבטחת מידע והגנת הסייבר. כמו כן הקים הבנק השנה את מוקד NOC (Network Operation Center) - הפועל אף הוא 24/7, ומשמש כגוף תפעולי להצגת תמונה אחודה של תשתיות הארגון, יכולת ניטור וחיזוי תקלות, ופועל לניתוח לוגים ויתור אנומליות, בהיבטי הסיכונים הטכנולוגיים. לאור ההתפתחויות הקיימות בשוק הפיננסי, גילן של המערכות הקיימות בבנק ומעבר בנק יחב לפלטפורמה חדשה, החל הבנק ברבעון הראשון של שנת 2019 בפרויקט להחלפת מערכת הליבה של שוק ההון של הבנק על בסיס פלטפורמה חדשה. הפרויקט מצוי בסיום שלב האיפיון המפורט לצד התקדמות בפיתוח.

כמו כן, החל הבנק ברבעון הרביעי של שנת 2019 פרויקט החלפת מערכת ה-CRM.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

רמת הסיכון במהלך שנת 2020 ולאורך משבר הקורונה נותרה בעינה. חטיבת הטכנולוגיה פעלה באופן מלא לתמיכה מלאה בתפקוד השוטף של הבנק ובצרכים הטכנולוגיים שנדרשו לפעילות בשגרת החירום. לא חלו אירועים ו/או תקלות מהותיות בתקופה זו.

לפרטים בדבר התקשרות בין בנק אגוד לבין בנק לאומי בנוגע למערכות המחשוב של בנק אגוד, ראה בתיאור השפעות רכישת בנק אגוד, בתחילת פרק סקירת הסיכונים.

סיכון משפטי

סיכון משפטי - סיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות ו/או צעדי עונשין מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם בעלי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

הסיכון המשפטי כולל העדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, וכן כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים).

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות.

ברבעון הרביעי של שנת 2020, רמת הסיכון המשפטי נותרה נמוכה-בינונית.

בחינת רמת הסיכון המשפטית בשנת 2020 כללה, בין היתר, גם בחינת ההשלכות האפשריות של משבר הקורונה על הסיכון המשפטי, ונמצא כי, ככלל, אין השפעה על רמת הסיכון המשפטי ואיכות ניהולו.

לפרטים נוספים בדבר הסיכון התפעולי ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

סיכון ציות ורגולציה

תיאור הסיכון

סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את "הוראות הציות".

סיכון הציות כולל גם את סיכון ההוגנות (Conduct risk), וכן את סיכון חוצה גבולות וסיכון הלבנת הון ומימון טרור המוצגים בנפרד להלן.

סקירת סיכון ציות ורגולציה והעקרונות לניהול

מנהל סיכון הציות והרגולציה הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. קצין הציות הינו האחראי לניהול השוטף של הסיכון.

הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציות, הכוללת יעדים איכותיים להפחתת סיכון הציות בכלל הבנק.

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול סיכון הציות והרגולציה, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות פועל להטמעת תרבות הציות בבנק, בחברות הבת ובשלוחות הבנק מחוץ לארץ, באמצעות יישום מדיניות קבוצתית, ופיקוח על יישום תהליכי ציות נאותים בחברות הבת ובשלוחות. ניהול סיכונים הציות מתבצע על ידי זיהוי, הערכה ותיעוד של סיכונים הציות הגלומים בפעילויות העסקיות של הבנק, ובכלל זה התפתחויות הנוגעות למוצרים חדשים, נוהגים עסקיים, קווי עסקים או לקוחות חדשים, או בשינויים מהותיים בכל אחד מאלה. הבנק מבצע סקרי ציות בתחומי הציות השונים להבטחת אפקטיביות פעילות ניהול סיכון הציות.

הבנק פועל בצורה הוגנת אל מול כל מחזיקי העניין. ערך ההוגנות הינו חוצה ארגון ומושתת על יישום ערכי ייסוד בדמות יושרה, הגינות ושקיפות. הבנק פועל לשמירה על מערכת יחסים הוגנת עם לקוחותיו ועם שאר מחזיקי העניין, רואה את הלקוח במרכז פעילותו העסקית ומקפיד על הגינות עסקית בכל פעולותיו. ההוגנות מהווה ערך בסיסי במסגרת הקוד האתי של הבנק ובבנק מבוצעות פעולות להטמעה ויישום ערך ההוגנות בקרב העובדים.

לבנק תוכנית אכיפה פנימית בניירות ערך ובתחום דיני התחרות הכלכלית.

תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא מזערי.

סיכון הציות נותר ללא שינוי במהלך שנת 2020 והוא מוגדר ברמה נמוכה-בינונית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

הערכת הסיכון נובעת, בין היתר, מהמשך הטיפול בסיכונים שסווגו ברמות הגבוהות, שיפור הבקרה, ניהול תהליכי הטמעה, ויעול תהליכי העבודה בתחום, תוך שילוב שיפורים טכנולוגיים. במהלך השנה, הבנק פעל ליישם את ההוראות הרלוונטיות של הרגולטורים השונים בעקבות מאפת הקורונה. כמו כן, מקיים הבנק בקרות שוטפות במטרה לנטר סיכונים ציית העלולים להתהוות בתקופה זו. לבנק תוכניות אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני התחרות הכלכלית. לפרטים נוספים בדבר סיכון הציית והרגולציה ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון חוצה גבולות

תיאור הסיכון

סיכון חוצה גבולות (Cross Border Risk) הוא הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות חוק או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות דין שמקורן במדינות אחרות, בין הוראות המחייבות את הבנק, ובין הוראות שאינן מחייבות אך אי קיומן עלול להסב לבנק נזקים, או מפעילות בחוץ לארץ של לקוחות הבנק בניגוד להוראות דין כלשהו. סיכון חוצה הגבולות כולל גם, אך לא רק, סיכון לנזק, לרבות פגיעה במוניטין, בשל תביעות או הליכי אכיפה אחרים מצד רשויות במדינות זרות, בקשר עם דיני מס זרים החלים על לקוחות מסוימים של הבנק, חוקי איסור הלבנת הון ומימון טרור, סנקציות של גופים בינלאומיים ורשויות זרות, או דין אחר. הסיכון חוצה הגבולות חל גם בשלוחות הבנק בחוץ לארץ; בפעילות עם לקוחות תושבי-חוץ. סיכון חוצה הגבולות כולל גם את הסיכון הנובע מהחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, וכן QI - qualified intermediary). הסיכון נובע גם מהחובות הנגזרות מהתקן שפורסם על ידי ארגון ה-OECD (CRS - Common Reporting Standard).

סקירת סיכון חוצה גבולות והעקרונות לניהול

תיאבון הסיכון לסיכונים חוצי הגבולות הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בקשר עם סיכונים חוצי גבולות יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית לפונקציית הציית, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציית בכלל הבנק. סיכון חוצה הגבולות נותר ללא שינוי בשנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הבנק מנהל את הסיכון, על ידי עדכון נהלים, מיכון תהליכי עבודה, קיום הדרכות, פעילות תושבי חוץ בסניפים מתמחים, הגדרת רמת סיכון חוצה גבולות, הגדרת תוכנית בקרות עומק לנושא FATCA בהתאם לתוכנית FATCA והגדרת שגרות עבודה בתהליכים הנדרשים לביצוע הדיווחים הן במסגרת ה-FATCA והן במסגרת ה-CRS. במהלך הרבעון השלישי של השנה העביר הבנק דיווחים לרשות המיסים בהתאם לתקנות ליישום הסכם ה-FATCA, והסכם חילופי המידע בהתאם לתקן CRS. לפרטים נוספים בדבר סיכון חוצה גבולות ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון הלבנת הון ומימון טרור

תיאור הסיכון

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הליכים משפטיים, קנסות או סנקציות על ידי רשויות או גורמים אחרים בישראל ובמדינות זרות) ולפגיעה במוניטין, אשר עלולים להיגרם לבנק בשל הפרת הוראות הדין השונות הקשורות בחובות המוטלות על הבנק בקשר עם הלבנת הון ומימון טרור.

סקירת סיכון הלבנת הון ומימון טרור והעקרונות לניהול

הבנק רואה עצמו כשותף למאבק הבינלאומי בהלבנת הון ובמימון טרור ונרתם למאבק הבינלאומי בשוחד ושחיתות ופועל לאיתור, ניטור ומעקב אחר פעילויות ולקוחות אשר עלולים להיות חשופים לשוחד ושחיתות. כמו כן, נמנע הבנק מלבצע פעילויות המנוגדות לתוכניות הסנקציות הבינלאומיות של OFAC (ממשרד האוצר האמריקאי) ושל האיחוד האירופי. הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ. הבנק מיישם גישה מבוססת סיכון בפתיחת חשבונות וניהולם, תוך הקצאת משאבים התואמת לרמת הסיכון של החשבון והפעילות, המתבטאת בין היתר בבקרות מוגברות והדרכות ייעודיות תואמות. תיאבון הסיכון של הבנק בכל הקשור לסיכון הנובע מהלבנת הון ומימון טרור הינו אפסי. סיכון הלבנת הון ומימון טרור נותר ללא שינוי בשנת 2020 והוא מוגדר נמוך-בינוני. הערכת הסיכון נובעת בין היתר, מהמשך פעילות אינטנסיבית של הדרכה והטמעה לצד בקרות ממוקדות סיכון, לרבות סיכונים הנובעים מאירוע נגיף הקורונה, טיובי מסמכים וסיווגים וכן נקיטת פעולות אפקטיביות לצורך מניעת הישנות אירועים חריגים וכשלי ציית. מערכת מא"ה (מערכת איסור הלבנת הון) לאיתור פעילות בלתי רגילה ולדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון פועלת בצורה שוטפת בסניפים ומאפשרת בקרה הדוקה על הפעילות הבנקאית. במהלך הרבעון השלישי של השנה העביר הבנק דיווח חצי שנתי לבנק ישראל על סיכונים ציית במתכונתו החדשה לפי הוראת דיווח 825. לפרטים נוספים בדבר איסור הלבנת הון ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מוניטין

תיאור הסיכון

סיכון המוניטין מופה על ידי הבנק כסיכון מהותי, שכן, מאירועי עבר ניתן ללמוד כי פגיעה במוניטין של גוף פיננסי עשויה להביא לאובדן ערך משמעותי. סיכון המוניטין הינו סיכון עצמאי, אך יכול גם לנבוע מהתממשות סיכונים אחרים בבנק, כגון, התממשות אירוע סיכון תפעולי. כמו כן, פגיעה במוניטין הבנק יכולה לגרום להתממשות של סיכונים אחרים, ובפרט, סיכון הנזילות, במסגרתו תהיה דרישה גוברת של לקוחות למשיכת פיקדונות.

סקירת סיכון המוניטין והעקרונות לניהול

הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון לסיכון מוניטין כתיאבון סיכון מזערי. במהלך השנים האחרונות פעל הבנק ליצירת מסגרת לטיפול בסיכון המוניטין. ראיית הבנק היא שיש לטפל בסיכון זה לפי עקרונות דומים לאלה הנהוגים בטיפול בסיכונים האחרים, כגון, סיכון האשראי או סיכון השוק, זאת למרות שסיכון זה נחשב בעייתי יותר לכימות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

מנהלת סיכון המוניטין הינה מנהלת חטיבת השיווק, פרסום ופיתוח עסקים של הבנק. סיכון המוניטין מנהל בהתאם למדיניות בשלושה מישורים: מראש (בשגרה), בזמן אמת (מצב התראה) ובדיעבד. הבנק עוקב אחר, ובוחן את השפעת התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל על הפעילות העסקית בכלל ועל סיכון המוניטין בפרט, בהיבט של תפיסות שליליות כלפי הבנק ספציפית וכחלק מתפיסות כלפי כלל המערכת הבנקאית. בנוסף עוקב הבנק ובוחן את השפעת מיזוג בנק אגוד על סיכון המוניטין. להערכת הנהלת הבנק, בשלב זה לא חל שינוי מהותי ברמת סיכון המוניטין. הבנק ממשיך ומנטר את הנושאים באופן שוטף. לפרטים נוספים בדבר סיכון המוניטין ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אסטרטגי-עסקי

תיאור הסיכון

סיכון אסטרטגי-עסקי הינו סיכון בזמן אמת או פוטנציאל עתידי לפגיעה ברווחים, בהון או במוניטין הבנק, הנובע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות, או בהיערכות לא מספקת לשינויים בסביבה העסקית. קרי, הסיכון שהבנק בחר אסטרטגיה שגויה או שהוא לא יוכל לממש את התוכנית העסקית והאסטרטגית על פי התכנון. מהותיות הסיכון האסטרטגי-עסקי מחייבת את הבנק לנקוט אמצעים שיאפשרו את ניהול הסיכון, תוך נקיטת אמצעים להערכה ולזיהוי מקדים של אירועים, העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

סקירת הסיכון האסטרטגי-עסקי והעקרונות לניהולו

הבנק פועל תחת מתווה של תוכנית חומש אסטרטגית, אשר האחרונה אושרה בדירקטוריון הבנק ביום 21 בנובמבר 2016 ועקרונותיה פורסמו לציבור. סטייה מהותית מאסטרטגיית הבנק מחייבת את אישור דירקטוריון הבנק. הסיכון מנוטר על ידי חטיבת מידע ודיווח כספי ומאותגר על ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

מנהל הסיכון האסטרטגי-עסקי הוא המנהל הכללי, ובהתאם להנחייתו בוחנת הנהלה באופן תקופתי את יישום האסטרטגיה: עורכת מעקב אחר התפתחויות רגולטוריות, כלכליות או טכנולוגיות בעלות השפעה על האסטרטגיה, ויוזמת תוכניות עבודה שנתיות הנגזרות ותואמות את התוכנית האסטרטגית. בנוסף ובאופן שוטף עוקבות חטיבת מידע ודיווח כספי והחטיבה לבקרת סיכונים אחר הסיכון האסטרטגי-עסקי באופן בלתי תלוי, בהיבטי בקרה שונים ובעיקר: העמידה ביעדים, מיפוי וזיהוי הסיכונים, מבחני מצוקה, מבחני איום וניטור פרופיל הסיכון המתמשך לנוכח תיאבון הסיכון של הבנק. מעבר למעקב הרציף אחר יישום תוכנית העבודה והתאמתן לתוואי האסטרטגי, הבנק עוקב גם אחר התפתחויות של גורמים אקסוגניים אשר עלולים להשפיע על הסיכון האסטרטגי-עסקי של הבנק. תוכניות העבודה של חטיבות הבנק מותאמות בעת הצורך לסביבה העסקית המשתנה במטרה לעמוד ביעדים העסקיים ובתוואי האסטרטגי. הבנק ערוך למצבי חירום בצורה שתמצאם את מידת הפגיעה בתוכנית העסקית והאסטרטגית שלו, לו יתפתחו תנאי קיצון כלכליים או ביטחוניים.

התפתחויות בסביבה העסקית שעלולות להשפיע על הסיכון האסטרטגי

- התפשטות נגיף הקורונה בעולם הובילה להתכווצות בפעילות הכלכלית העולמית, לעליה חדה בשיעור האבטלה, ולפגיעה בפעילות המגזרים העסקיים, ובייחוד במגזר העסקים הקטנים. הערכות החזאים הן כי הפצת חיסון לקורונה צפויה להוביל להסרה הדרגתית של המגבלות על הפעילות העסקית ולחזרה לרמת פעילות רגילה. אולם, קיים סיכון כי תהליך ההתחנסות יהיה איטי ויעכב את התאוששות הביקושים וחזרת המשק לפעילות מלאה. הבנק עוקב באופן שוטף אחר השלכות אפשריות של האטה בפעילות הכלכלית העולמית ובפעילות המשק הישראלי, העלולה להרע את מצבם של משקי הבית או לפגוע בחוסן של עסקים בענפי משק שונים, בייחוד בענפי המסחר והשירותים.
 - ההתפתחויות הטכנולוגיות בעולם הפיננסי והשינויים בהעדפות הצרכנים מובילים למעבר גובר של הפעילות הבנקאית לדיגיטל. התפתחות הבנקאות הפתוחה עשויה להוביל להתעצמות התחרות בזירת המחיר, בייחוד בתחום התשלומים והעברות הכספים. על רקע התפתחויות אלה, קיים סיכון גובר לפיצול צריכת סל המוצרים הבנקאיים, ולהתגברות האיום התחרותי על מערכת הבנקאות כתוצאה מכניסה של גופים פיננסיים חוץ-בנקאיים וחברות טכנולוגיה לתחומי פעילות בנקאיים. הבנק נערך לעולם הטכנולוגי המשתנה באמצעות התאמת פונקציית הייצור הבנקאית, בין היתר, באמצעות השקעות בטכנולוגיה.
 - השפעתן של הוראות רגולציה בתחומי ליבה של הפעילות הבנקאית, ובכללן השפעותיו האפשריות של החוק ל"הגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל". מטרת החוק הינה הגברת התחרות בשירותי הבנקאות הקמעונאיים תוך התייחסות לצד ה"היצע" - הוספת שחקנים חדשים, ולצד הביקוש - הגברת יכולת הצרכן להשוות בין עלויות של שירותים פיננסיים.
 - ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה עסקה לרכישת מניות בנק אגוד בידי הבנק. עסקת המיזוג הינה פרויקט מהותי בהיקף נרחב ובעלת מורכבות רבה, ונושאת בחובה מגוון רחב של סיכונים. הבנק נערך בצוותי עבודה נרחבים ובניהול מקיף של ועדות היגוי ומנהלות לביצוע תכנית המיזוג. ניהול הסיכונים הינו חלק אינטגרלי ודינמי בכל צוותי העבודה, כאשר מנהל הסיכונים הראשי בוחן ומתכלל את כלל סיכוני הפרויקט והמיטוגציות הנדרשות להפחתת וניהול של הסיכון. הבנק מנהל את פרויקט המיזוג באופן מופרד מעסקי השוטפים, במטרה לאפשר עמידה ביעדי תכניות העבודה במקביל לתהליך המיזוג.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים נוספים בדבר הסיכון האסטרטגי-עסקי ראה דוח הסיכונים לשנת 2020 באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. לבנק מתודולוגיה מוסדרת לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי ופועל להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, ככל שקיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. לפרטים נוספים ראה דוח אחריות תאגידיית של הבנק הנכלל באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנוותרים, שהם פחות מהותיים, הוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן הנושאים בהם נעשה שימוש בהנחות, הערכות ואומדנים:

הפרשה להפסדי אשראי

- הפרשה פרטנית - הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות.
- הפרשה קבוצתית - מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של שנים לאורך התקופה המתחילה מיום 1 בינואר 2011 ומסתיימת במועד הדיווח. בנוסף, מתחשב הבנק גם בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. כמו כן, שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, אינו נמוך מ-0.75%. מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית).
- ההפרשה הקבוצתית מביאה בחשבון את השפעת ההרעה בתנאים המאקרו כלכליים ובפעילות במשק עקב משבר הקורונה על הלווים בבנק. לפרטים ראה להלן וכן בפרק אירועים מהותיים בעסקי קבוצת הבנק לעיל.
- הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.
- אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.

רגישות ההפרשות להפסדי אשראי לשינויים בתנאי המשק, נובעת ממספר לא מבוטל של קשרים והשפעות הדדיות: השפעה על לקוחות מסוימים שלא יוכלו לעמוד בהתחייבויותיהם, ושכתוצאה מכך נערכת בגינם הפרשה ספציפית; השפעה על לקוחות מסוימים שנקלעו לקושי שמחייב סיווג בהשגחה מיוחדת או נחות, ושכתוצאה מכך גדל שיעור ההפרשה הקבוצתית בגינם; השפעה על הרכיב האיכותי הנוסף בהפרשה הקבוצתית, דרך הפרמטרים של צמיחה ואבטלה המהווים חלק מהמודל; השפעה נוספת על הרכיב האיכותי הנוסף, דרך פרמטרים נוספים המשפיעים משיעור האבטלה והצמיחה, כגון היקף רשימות המעקב והדירוג הממוצע של הלקוחות.

במהלך חודש אוקטובר 2020 ביצע הבנק תרחיש מערכתי - תרחיש קיצון אחיד שעורך הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית, בהמשך לתרחיש שבוצע בחודש יוני 2020. תרחיש הקיצון מתבסס על התפרצות מחודשת של נגיף הקורונה והשבתת המשק, ונמשך עד לסוף שנת 2022. תרחיש הקיצון מניח, בין היתר, צמיחה שלילית של כ-38% בשנת 2020, שיעור אבטלה (אבטלה סטנדרטית) שמגיע בשיאו לכ-10.5%, ירידה של כ-11% במחירי הדיור, פיתוח בשער החליפין שמגיע בשיאו לכ-3%, ירידה של כ-16% במדד המניות (בשיא התרחיש) וכו'. תוצאות התרחיש מראות כי ההפרשה להפסדי אשראי לשנת 2021 בתרחיש הקיצון עלולה להגיע לכ-2.5 מיליארדי שקלים חדשים, קצב הפרשה שנתי של כ-1.02% מסך האשראי, בהשוואה ל-0.43% בדוחות הכספיים לשנת 2020.

לפרטים נוספים ראה ביאור 1 ו 6 לדוחות הכספיים.

מכשירים נגזרים

המכשירים הנמדדים בשווי הוגן מחולקים ל-3 רמות:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי ההוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי ההוגן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגבי מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 16 לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

צירופי עסקים

ביום 30 בספטמבר 2020, הושלמה עסקה לרכישת מניות בנק אגוד על ידי הבנק. בהתאם להוראות ASC805 תמורת צירוף העסקים נמדדת בשווי הוגן המצרפי של נכסים שנתנו, התחייבויות שהתהוו ומכשירי הון שהונפקו על ידי הקבוצה בתמורה להשגת השליטה בנרכשת. לצורך קביעת השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד השתמש הבנק בהנחות, הערכות ואומדנים.

לפרטים נוספים ראה ביאור 35 ב' לדוחות הכספיים.

ניירות ערך

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שווי הוגן. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים הוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאים, דהיינו שיערי בורסה, ציטוטים ממערכת מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 5 לדוחות הכספיים. לפירוט ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

מחשבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על ריבית היוון שנקבעה לפי תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח יקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות פירעון, על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמורת, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים.

היקף התחייבויות הקבוצה, בגין זכויות עובדים המחשבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם ב-2,542 מיליוני שקלים חדשים (ללא בנק אגוד - 1,558). (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

עלייה של 1%	שינוי של 1% בשיעור העלייה לפני גיל הפרישה		שינוי של 1% בשיעור העלייה השנתי של השכר	
	עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
(135)	134	(116)	139	(116)
(39)	-	-	-	-
(90)	(12)	(10)	11	(10)

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 12 לדוחות הכספיים.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תוכנית אופציות למנהל הכללי ולמנהלי הבנק, שערכן נאמד על ידי חוות דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודלים מקובלים לרבות מודל בלאק ושולס, המודל הבינומי ומודל מונטה קרלו בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שויה הכלכלי של ההטבה.

חלק מתוכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבשילות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת בעיקר מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 13%, ומפרמטרים אחרים (לפרטים ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתוכנית האופציות. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מותאמות הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש בהתאם לפרמטרים בפועל בכל אחת משנות התוכנית.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 13 וביאור 23 לדוחות הכספיים.

הפרשות בגין התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

- (1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- (2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- (3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג. ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגין הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

יצוין כי ההפרשה בגין תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, תלויה בגורמים רבים וכרוכה באי ודאות גבוהה. מידע חדש שיגיע לבנק בעתיד ונוגע לחשיפות הקיימות למועד אישור הדוחות הכספיים יכול להשפיע באופן מהותי על גובה החשיפה או גובה ההפרשה הנדרשת בגין החשיפה.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שוויו הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 8-9 לדוחות הכספיים.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 17 לדוחות הכספיים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2020 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-1,537 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על ההפרשה למסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למסים בסכום של כ-45 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 ו. 17 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 31 בדצמבר 2020

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים המבוססות על דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן: "הצהרה על הגילוי").

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר לנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

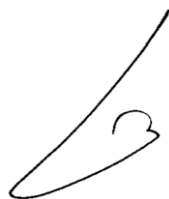
בקורות ונהלים לגבי הגילוי

נהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

התפתחויות בבקרה הפנימית

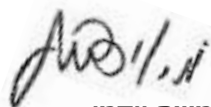
במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, למעט התאמת בקורות בקשר עם איחוד לראשונה של בנק אגוד.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של הנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 8 במרץ 2021

כ"ד באדר התשפ"א

הצהרת המנהל הכללי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2020

הצהרה (Certification)

אני, משה לארי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

משה לארי
מנהל כללי

רמת גן, 8 במרץ 2021

כ"ד באדר התשפ"א

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

הצהרת החשבונאי הראשי – גילוי ובקרה פנימית

ליום 31 בדצמבר 2020

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ ("להלן: "הבנק") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספיו⁽²⁾, וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספיו; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספיו:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספיו; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספיו.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

רמת גן, 8 במרץ 2021

כ"ד באדר התשפ"א

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה".

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 31 בדצמבר 2020

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זהר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 118 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020.

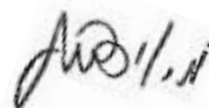
מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

משה לארי

מנהל כללי

משה ידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 8 במרץ 2021

כ"ד באדר התשפ"א

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות

ליום 31 בדצמבר 2020

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכוללים באיחוד מהווים כ-5.05% ו-6.06% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכוללות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-8.06%, 9.29% ו-8.54%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 26. סעיף 11 ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 8 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

החלטת אלוטאר צ'יפ ושות'
בריטמן אלמגור זהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 8 במרץ 2021

כ"ד באדר תשפ"א

אנו משמשים כרואי החשבון המבקרים של הבנק החל משנת 1995.

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-5.05% ו-8.06%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2020 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

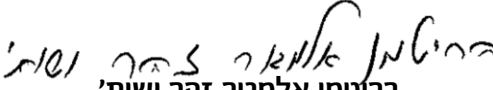
ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאת מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מינעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידיים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, והדוח שלנו מיום 8 במרץ 2021 כלל חוות דעת בלתי מסייגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת לב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק וחברה מאוחדת שלו לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

אבי שלב
ב"ריתמן אלמגור זר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network

רואי חשבון

רמת גן, 8 במרץ 2021

כ"ד באדר תשפ"א

בנק מזרחי טפחות
דוחות כספיים

2020

תוכן עניינים

122	דוח רווח והפסד - מאוחד
123	דוח מאוחד על הרווח הכולל
124	מאזן - מאוחד
125	דוח על השינויים בהון העצמי
126	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
129	ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
152	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית
153	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית
154	ביאור 4 - עמלות
155	ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות(5)
156	ביאור 5 - הכנסות אחרות
157	ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
158	ביאור 7 - הוצאות אחרות
159	ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח
163	ביאור 9 - רווח למניה רגילה
163	ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
165	ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
166	ביאור 12 - ניירות ערך
171	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
172	ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
175	ביאור 14 - אשראי לממשלות
175	ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
178	ביאור 16 - בניינים וציוד
180	ביאור 17 - נכסים אחרים
181	ביאור 18 - פיקדונות הציבור
182	ביאור 19 - פיקדונות מבנקים
183	ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
184	ביאור 21 - התחייבויות אחרות
185	ביאור 22 - זכויות עובדים
196	ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות
205	ביאור 24 - הון מניות והון(1)
208	ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינף
213	ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
228	ביאור 27 - שיעבודים
230	ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור
237	ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים
257	ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
277	ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
280	ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון(1)
284	ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
294	ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
298	ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח
302	ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן
303	ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק(1)

דוח רווח והפסד - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	ביאור	
7,359	7,711	7,528	2	הכנסות ריבית
2,437	2,371	1,708	2	הוצאות ריבית
4,922	5,340	5,820	2	הכנסות ריבית, נטו
310	364	1,050	13,30	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,612	4,976	4,770		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
445	357	221	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,475	1,535	1,671	4	עמלות
47	74	221	5	הכנסות אחרות
1,967	1,966	2,113		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
2,407	2,562	2,644	6	משכורות והוצאות נלוות
747	770	871	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,230	656	764	7	הוצאות אחרות
4,384	3,988	4,279		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,195	2,954	2,604		רווח לפני מיסים
922	1,029	903	8	הפרשה למיסים על הרווח
1,273	1,925	1,701		רווח לאחר מיסים
1	-	1	15	חלק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
1,274	1,925	1,702		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(83)	(92)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,206	1,842	1,610		המיוחס לבעלי מניות הבנק
			9	רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי
5.17	7.86	6.70		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל
5.15	7.83	6.69		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת ש"ח 0.1 ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

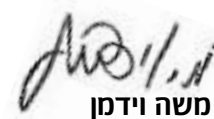
מנחם אביב

סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

משה לארי

מנהל כללי

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 8 במרץ 2021
כ"ד באדר התשפ"א

דוח מאוחד על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	ביאור
			רווח נקי:
1,274	1,925	1,702	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(83)	(92)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,206	1,842	1,610	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(68)	144	69	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
-	6	3	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים
121	(152)	14	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ⁽²⁾
54	(2)	86	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר, לפני מיסים
(18)	1	(29)	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים⁽³⁾
36	(1)	57	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(1)	(15)	1	בניכוי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
37	14	56	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,310	1,924	1,759	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(67)	(68)	(93)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,243	1,856	1,666	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

- (1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (2) כולל התאמות בגין אומדנים אקטואריים שנכללו בתקופת הדיווח של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת וכן הפחתה שוטפת של ההתאמות בגין ההתחייבות לרווח והפסד.
 (3) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

מאזן - מאוחד

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	ביאור	
			נכסים
51,672	86,570	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,113	17,290	12	ניירות ערך ⁽²⁾ (1)
120	200	27	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
206,401	247,958	13,30	אשראי לציבור
(1,693)	(2,433)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
204,708	245,525	13,30	אשראי לציבור, נטו
656	613	14	אשראי לממשלות
32	31	15	השקעות בחברות כלולות
1,457	1,743	16	בניינים וציוד
87	239	15	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,578	4,543	28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,821	3,386	17	נכסים אחרים
273,244	360,140		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
210,984	284,224	18	פיקדונות הציבור
714	3,779	19	פיקדונות מבנקים
29	70		פיקדונות הממשלה
33,460	33,446	20	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,686	5,506	28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,566	13,446	21, ה'30	התחייבויות אחרות ⁽³⁾
256,439	340,471		סך כל ההתחייבויות
16,033	18,804		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
772	865		זכויות שאינן מקנות שליטה
16,805	19,669	24	סך כל ההון
273,244	360,140		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 13,359 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2019 - 6,032 מיליוני שקלים חדשים).
 (2) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים, ראה ביאור 27.
 (3) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 232 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2019 - 119 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

דוח על השינויים בהון העצמי
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	סך הכל הון נפרע כולל אחר וקרנות הון	סך הכל הון עצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות		סך הכל הון נפרע כולל אחר וקרנות הון	סך הכל הון עצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
						מניות	מניות נפרע כולל אחר				
2,180	65	2,245	11,823	642	14,327						
-	-	-	1,206	1,206	1,274						
-	-	-	(247)	(247)	(247)						
17	(17)	-	-	-	-						
-	-	-	37	(1)	36						
2,197	48	2,245	12,782	709	15,390						
-	-	-	1,842	1,842	1,925						
-	-	-	(561)	(561)	(561)						
-	57	57	-	-	57						
35	(35)	-	-	-	-						
-	-	-	-	(5)	(5)						
-	-	-	14	(15)	(1)						
2,232	70	2,302	14,063	772	16,805						
-	-	-	51	-	51						
2,232	70	2,302	14,114	772	16,856						
-	-	-	1,610	1,610	1,702						
-	-	-	(176)	(176)	(176)						
-	23	23	-	-	23						
6	(6)	-	-	-	-						
1,207	-	1,207	-	-	1,207						
-	-	-	56	1	57						
3,445	87	3,532	15,548	865	19,669						

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) לפרטים ראה ביאור 10, רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (3) לפרטים בדבר מאבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 24.
- (4) בשנת 2020 הונפקו 266,111 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח עב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 17,840 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח עב. כל אחת.
- (5) בשנת 2019 הונפקו 1,472,307 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח עב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 85,880 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח עב. כל אחת.
- (6) בשנת 2018 הונפקו 699,128 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח עב. כל אחת כנגד כנגד מימוש של אופציות במסגרת תוכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 30,580 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח עב. כל אחת.
- (7) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית במשא חכיות (ASU - 2016-02) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם, ראה גם ביאור 1.ה.1.
- (8) כולל הנפקת מניות במסגרת רכישת בנק אגוד. לפרטים נוספים ראה ביאורים 3.5 ו-2.5.
- (9) בימים 26 במרץ 2018, 5 ביוני 2018, 27 באוגוסט 2019, 3 בדצמבר 2019 ו-11 במרץ 2020 שלומו דיבידנדים בסכום של 169,392, 137,110 ו-176 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,274	1,925	1,702	רווח נקי
			התאמות
(1)	-	(1)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
238	245	283	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
310	364	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(18)	(35)	(101)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1	(11)	(35)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	(47)	3	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
-	(26)	(41)	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	6	-	ירידת ערך של מניות שאינן למסחר
-	57	23	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(111)	79	(188)	מיסים נדחים, נטו
63	57	1	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
(129)	232	285	התאמות בגין הפרשי שער
-	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
67	566	63	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בנכסים שוטפים
181	668	(1,060)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(80)	(469)	596	ניירות ערך למסחר
49	(67)	(630)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
579	(975)	1,690	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
551	274	1,423	התחייבויות אחרות
2,974	2,843	5,063	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
52	(1,643)	1,120	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(15,522)	(10,480)	(16,195)	שינוי נטו באשראי לציבור
(56)	12	43	שינוי נטו באשראי לממשלות
50	(94)	(24)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(1,396)	(1,662)	(954)	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
723	1,452	1,216	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
(2,459)	(5,517)	(4,806)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
838	3,517	4,751	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1,695	3,265	1,030	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
2,350	577	40	תמורה ממכירת תיקי אשראי
-	-	10,280	רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה - בנק אגוד
(377)	(782)	(576)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
(118)	(38)	-	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(259)	(300)	(288)	רכישת בניינים וציוד
-	57	73	תמורה ממימוש בניינים וציוד
1	-	2	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(14,478)	(11,636)	(4,288)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
15,919	11,492	36,372	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
(500)	89	2,946	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
(9)	(13)	41	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
711	6,634	2,010	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(415)	(3,744)	(5,666)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(247)	(561)	(176)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
-	(5)	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
15,459	13,892	35,527	מזומנים נטו מפעילות מימון
3,955	5,099	36,302	גידול (קיסון) במזומנים
40,497	44,581	49,448	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
129	(232)	(285)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
44,581	49,448	85,465	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו /או התקבלו
6,837	6,872	7,679	ריבית שהתקבלה
2,219	2,369	2,258	ריבית ששולמה
7	17	3	דיבידנדים שהתקבלו
97	178	67	מסים על הכנסה שהתקבלו
1,145	1,135	1,124	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
14	-	8	רכישות בניינים וציוד
-	5	-	מכירות בניינים וציוד
-	-	(1,207)	הנפקת מניות ברכישת בנק אגוד

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

נספח ב' - איחוד בנק אגוד לראשונה

2020	
	נכסים והתחייבויות שנרכשו ומזומן ששולם, ליום האיחוד :
10,296	מזומנים שנרכשו
36,480	נכסים (למעט מזומנים)
44,091	התחייבויות
2,685	נכסים והתחייבויות מזהים
(1,462)	יתרת זכות נדחית מרכישה
1,223	סך הכל עלות רכישה
1,207	בניכוי תמורה ששולמה שלא במזומן
16	תמורה ששולמה במזומן
10,296	בניכוי מזומנים שנרכשו
(10,280)	תזרים מזומנים, נטו מאיחוד בנק אגוד

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2020 אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 8 במרץ 2021, כ"ד באדר תשפ"א.
- 2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות הפיקוח על הבנקים מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כאשר תקני דיווח כספי בינלאומי (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.
- 3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים רשאי הבנק בתנאים מסוימים שנקבעו בהוראות, להציג דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. בהתאם לאישור המפקחת על הבנקים מציג הבנק דוח כספי שנתי על בסיס מאוחד בלבד. לפרטים בדבר תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) לרבות מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים ראה ביאור 37 לדוחות הכספיים. נתונים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי
- 4) הגדרות
"תקני דיווח כספי בינלאומיים" - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IASB"), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
"כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית" - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית, רשות ניירות ערך בארצות הברית, המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וגופים נוספים בארצות הברית, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מספר 168 (תת נושא 10-105 בקודיפיקציה), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארצות הברית וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארצות הברית.
"FASB" - הוועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.
"הבנק" - בנק מזרחי טפחות בע"מ.
"חברות בנות" - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.
"קבוצת הבנק" - הבנק והחברות הבנות שלו.
"חברות כלולות" - ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללת בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
"חברות מוחזקות" - חברות בנות וחברות כלולות.
"שלוחות בחוץ לארץ" - נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
"מטבע הפעילות" - המטבע של הסיביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסיביבה שבה תאגיד מפיץ ומוציא את עיקר המזומנים.
"מטבע ההצגה" - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
"סכום מותאם" - סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.
"סכום מדווח" - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
"עלות" - עלות בסכום מדווח.
"צדדים קשורים" ו-"בעלי עניין" - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

- (1) עקרונות הדיווח הכספיים
הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ראה האמור לעיל בסעיף א 2).
- (2) מטבע פעילות ומטבע הצגה
הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף 1.1 להלן.
- (3) בסיס המדידה
הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:
 - מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות;
 - נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
 - נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
 - הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.
בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.
האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת. כמפורט בסעיף 6.1.1 ד. להלן, ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי לשנת 2020 התבססה, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 10 שנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים בדבר דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה, ראה סעיף ה.3. להלן.

ג. השפעות משבר נגיף הקורונה

התפרצות נגיף הקורונה והתפשטותו בעולם הובילה למשבר בריאותי וכלכלי עולמי. התפשטות הנגיף בחודש ינואר 2020 החלה להשפיע על מרבית מדינות העולם במהלך הרבעון הראשון של 2020. בתגובה לכך ננקטו על-ידי ממשלות רבות בישראל צעדי התגוננות כגון הגבלת מעבר בין מדינות, אמצעי בידוד וצמצום התקהלויות ותנועה, סגרים, הגבלות על הפעלת עסקים פרטיים ושירותים ממשלתיים ועירוניים ועוד. כבר בתחילת המשבר זוהו ירידות חדות במחירי ניירות ערך בשלל בורסות מרכזיות בעולם ועלייה בתודותיות במחירי סחורות, נכסים שונים ושערי מטי"ח. נוכח אי הוודאות הרבה השוררת באשר להתפתחות המשבר והצטברות השלכותיו השליליות ארוכות הטווח, עשויות מדינות רבות, ביניהן ישראל, להיקלע למיתון כלכלי. בתחילת חודש דצמבר 2020 אושרו בשימוש חירום שני חיסונים נגד הקורונה. בזכות אישור החירום, החל בסוף הרבעון הרביעי מבצע חיסון נרחב ברחבי העולם, אשר בא לידי ביטוי בקצב התחסנות מהיר בישראל בקרב צוותי הרפואה והאוכלוסייה בסיכון. אולם, עקב עלייה חדה במספר החיוביים לנגיף הקורונה במהלך הרבעון הרביעי, הוכרז סגר שלישי בישראל וחודשו ההגבלות הנוקשות על התנועה והפעילות.

התפשטות הנגיף הביאה להרעה מהותית בפעילות המשק בישראל אליו חשופה פעילות הבנק אשר לה השפעות נוספות על פעילות הבנק, לרבות בגין עלייה נוספת בסיכון האשראי וקשיי נזילות של לווים, הן במגזר העסקי והן במגזר הפרטי ובגין ההאטה בפעילות הכלכלית. בשנת 2020 הכיר הבנק בהוצאות להפסדי אשראי של 1,050 מיליוני שקלים חדשים, רובן עקב המשבר שנוצר כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה, בנוסף, הורדת ריביות לזמן קצר על ידי הבנקים המרכזיים והורדות נוספות שמשויות להתבצע בעלות השפעה על הכנסות והוצאות מריבית של הבנק וכן על התחייבויות אקטואריות שהוכרו כתוצאה מתוכניות ליהטבה מוגדרת לעובדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- מידע נוסף אודות השפעות מגפת הקורונה על עסקי הקבוצה נכלל בביאורים הבאים:
- ביאור 3.ה.1 בדבר דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ששוננו תנאיהם ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה;
 - ביאור 13 בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי;
 - ביאור 25 בדבר הלימות הון, מינוף ונדילות לפי הוראות המפקח על הבנקים;
 - ביאור 30 בדבר מידע נוסף על סיכון האשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי;
 - ביאור 35 בדבר השפעות התפשטות נגיף הקורונה;

ד. מדיניות חשבונאית עבור עסקאות חדשות - רכישת מניות בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020, הושלמה עסקה לרכישת מניות בנק אגוד על ידי הבנק. הבנק טיפול ברכישה בהתאם להוראות ASC 805-10. לפרטים נוספים ראה ביאור 35 ב' להלן.

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופת הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2020 (אלא אם צוין אחרת) מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידיים וחדשות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות;
2. עדכון תקינה 2017-04 בקודיפיקציה בדבר ירידת ערך מוניטין;
3. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה;

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית ובכללי הדיווח בדוחות הכספיים המאוחדים ותיאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

1. דיווח של תאגידיים וחדשות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות

ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידיים וחדשות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות. החוזר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא חכירות ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה בדבר "חכירות". עיקרי השינויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים בעקבות יישום החוזר הינם, בין היתר: חכירת נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים, תוכר במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית; בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות של התאגיד להשתמש בנכס החכור ("נכס שימוש"), ומנגד תירשם התחייבויות לשלם בגין החכירה בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים; עסקאות שבהן תאגיד בנקאי מוכר נכס וחובר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית, בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בנושא 842 בקודיפיקציה; לעניין הלימות הון, נכסי סיכון בגין חכירות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס ההון המזערי.

ההוראות החדשות מיושמות החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים במועד היישום לראשונה, וללא הצגה מחדש של מספרי השוואה.

כמתאפשר בהוראות המעבר של התקן, בחר הבנק ביישום הקלות המעבר הבאות:

- לשמר את ההערכות בדבר זיהוי קיומה של חכירה וסיווגה כחכירה תפעולית או מימונית בנוגע לכל ההסכמים הקיימים למועד היישום לראשונה, וכן לשמר את הערכת כשירות להיוון של עלויות ישירות ראשוניות, אשר נקבעו טרם מועד היישום לראשונה, על פי הוראות התקינה הנוכחית.
- להשתמש באפשרות "ראייה לאחור" (hindsight) לצורך קביעת תקופת החכירה אם חוזה כולל אופציות הארכה או ביטול ולהערכת ירידת ערך של נכסי זכות השימוש.

יישום ההוראות החדשות הביא לגידול בסך של כ-591 מיליוני שקלים חדשים ביתרת הנכסים האחרים ולגידול זהה ביתרת ההתחייבויות האחרות בגין החכירות ליום 1 בינואר 2020, וכן לגידול של 51 מיליוני שקלים חדשים ביתרת העודפים ליום 1 בינואר 2020, כתוצאה מההשפעה המצטברת הנובעת מהכרה ברווחים נדחים מעסקאות מכירה וחכירה בחזרה. ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על דוח רווח והפסד של הבנק.

ליישום ההוראות החדשות לא היתה השפעה מהותית על יחסי הלימות הון ועל יחס המינוף של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

2. עדכון תקינה 04-2017 בקודיפיקציה בדבר ירידת ערך מוניטין

בחודש ינואר 2017, פרסם ה-FASB עדכון בדבר פישוט הטיפול החשבונאי בדבר ירידת ערך מוניטין, אשר מהווה תיקון להוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים- מוניטין ואחרים" (להלן "התיקון"). בהתאם לתיקון, בין היתר, בוטלה הדרישה לפיה יש ליישם את המבחן הדו- שלבי לבחינת ירידת ערך מוניטין. כלומר, לא נדרש עוד לחשב את שווי ההוגן של המוניטין (Implied fair value), אלא ליישם עבור כל יחידה מדווחת מבחן חד-שלבי, לפיו ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת (Reporting unit) לבין הערך בספרים שלה, תוך התחשבות בהשפעת מסים על ההכנסה. עם זאת, ההפסד מירידת ערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת. ההוראות החדשות יישמו החל מיום 1 בינואר 2020 בדרך של יישום של מכאן ולהבא. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים.

3. דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות ודיווח לציבור לאור משבר נגיף הקורונה

ביום 21 באפריל 2020, פרסם בנק ישראל מכתב בנושא "אירוע נגיף הקורונה- דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור". במסגרת המכתב ולאור התפרצות נגיף הקורונה, אומצו על ידי הפיקוח על הבנקים הנחיות והקלות שניתנו על ידי רשויות הפיקוח בארצות הברית.

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים, לאור הנסיבות הקיימות והרמה הגבוהה של אי-ודאות, נדרשים הבנקים להפעיל שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי. במסגרת זו, על הנהלת הבנק לבחון את כל המידע הזמין, ולקבוע את האומדן הטוב ביותר, תוך עדכון ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה, והגדלת הסכומים הנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. זאת, על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של הבנק, כולל ההשפעה של אירוע נגיף הקורונה. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף לגבי סיכויי הגביה של לווים, אומדני ההשפעה יותאמו למידע הנוסף.

להלן עיקרי ההנחיות:

- א. בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים, לאור הנסיבות הקיימות והרמה הגבוהה של אי-ודאות, נדרשים הבנקים להפעיל שיקול דעת משמעותי בהערכת הפסדי האשראי. במסגרת זו, על הנהלת הבנק לבחון את כל המידע הזמין, ולקבוע את האומדן הטוב ביותר, תוך עדכון ההתאמות האיכותיות בחישוב ההפרשה, והגדלת הסכומים הנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. זאת, על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של הבנק, כולל ההשפעה של אירוע נגיף הקורונה. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף לגבי סיכויי הגביה של לווים, אומדני ההשפעה יותאמו למידע הנוסף.
- ב. לגבי הטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, נקבע כי אין לסווג חובות בארגון מחדש של חוב בעייתי, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן.
- ג. לעניין קביעת מצב הפיגור, חובות אשר לא היו לפני כן בפיגור של עד 30 יום וניתנה להם דחייה כאמור, לא ייחשבו כהלואות בפיגור בתקופת הדחייה. בנוסף, כאשר בוצעה דחיית תשלומים כאמור לחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיא את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום (למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית).
- ד. במהלך התקופה של הסדרים לזמן קצר כאמור, הלוואות אלה, ככלל, לא ידווחו כהלואות פגומות שאינן צוברות ריבית. ככל שנצבר מידע חדש המצביע על כך שחלה ירידה בסיכויי הפירעון של הלוואה ספציפית או שהלוואה ספציפית לא תשולם, על הבנק לפעול בהתאם להוראות הדיווח לציבור בנושא.
- ה. לגבי הלוואות לדיוור שיש לחשב לגביהן הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, דחייה של תשלומי קרן או ריבית לפרק זמן קצר בהלוואה כאמור אשר לא הייתה חוב בעייתי לפני מועד הדחייה, ככלל, אינה מחייבת סיווג של החוב כחוב בארגון מחדש.

בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים מיום 16 ביוני 2020, ממשיך הבנק לפעול בהתאם לדגשים לעיל. כמו כן, נדרש הבנק להרחיב את הגילוי בדוח הדירקטוריון, בין היתר, בנוגע לקשר בין השינוי בהפרשה להפסדי אשראי לבין מדדים אחרים לאיכות האשראי ולהנחות הפינימיות של הבנק, וכן ביחס לחובות שתנאיהם שונו במסגרת "התמודדות עם נגיף הקורונה".

ביום 11 באוקטובר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים מסמך דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה, אשר מנחה את הבנקים, בין היתר, להמשיך ולפעול על פי ההנחיות מאפריל 2020, תוך ניהול זהיר של סיכון האשראי, תאגיד בנקאי נדרש לבחון כל שינוי נוסף בהלוואות באופן מצטבר על מנת לקבוע האם השינוי מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי וכן לפעול בהתאם לפרקטיקות לניהול סיכונים זהיר.

במסגרת מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 3 בדצמבר 2020 בנושא "משבר נגיף הקורונה – דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים" נקבע כי תאגיד בנקאי שבחר שלא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות אשר לא היו בפיגור של 30 יום או יותר במועד דחיית התשלומים, שלאגביהן בוצעו עד ליום 31.3.2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה הנוסף לדחיית תשלומים, יכלול בדוחות הרבעוניים והשנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרפורמה, שיראה את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים/

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ביום 31 במרץ 2020, פורסם חוזר בנושא התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראות שעה). בהתאם לחוזר, הופחתו יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם בנקודת אחוז אחת, כל עוד הוראת השעה בתוקף. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

ביום 27 באפריל 2020 פורסם עדכון להוראת השעה מיום 31 במרץ 2020, על פיו הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר, לא תחול בגינן דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור.

ביום 16 בספטמבר 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה, במסגרתו הוארך תוקף ההקלות שניתנו בהוראת השעה לתקופה נוספת של 6 חודשים עד ליום 31 במרץ 2021.

ביום 15 בנובמבר 2020, פורסם עדכון נוסף להוראה. בהתאם לחוזר עודכן יחס המינוף המזערי הנדרש ל-5.5% לגבי תאגידי בנקאיים שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד מסך המערכת הבנקאית הוא 24% או יותר, ו-4.5% לגבי תאגידי בנקאיים אחרים.

הבנק מיישם את ההקלות שניתנו בהנחיות והשפעתן נכללת בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.

1. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1) מטבע חוץ והצמדה:

א. עסקאות במטבע חוץ

במועד ההכרה בעסקה במטבע חוץ, כל נכס, התחייבות, הכנסה, הוצאה, רווח, או הפסד הנובעים מהעסקה מתורגמים במועד ההכרה לראשונה למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף במועד העסקה.

בכל מועד דיווח, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הווגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הווגן.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

רווחים או הפסדים מתרגום עסקאות במטבע חוץ והנובעים מהתנדויות של המטבעות בין מועדי העסקאות לבין מועד הסילוק/מועד המאזן, לרבות בגין הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד עד ליום 31 בדצמבר 2021 (כפי שנקבע במסגרת הוראות המעבר), מוכרים בדוח רווח והפסד כרווחים או הפסדים מהפרשי תרגום (הכנסות מימיון שאינן מריבית), למעט:

- החלק האפקטיבי של רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים.
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.
- הפרשי שער בגין מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).

ב. שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

הבנק מטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמתבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש). נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הווגן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי חליפין יציגים עיקריים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
						מדד המחירים לצרכן :
0.8	0.6	(0.7)	107.4	108.0	107.3	מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
1.2	0.3	(0.6)	107.7	108.0	107.4	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
						שער החליפין של:
8.1	(7.8)	(7.0)	3,748	3,456	3,215	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
3.3	(9.6)	1.7	4,292	3,878	3,944	אירו (בש"ח)

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

(2) בסיס האיחוד

א. חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בהן בלמעלה מ-50%
הבנק מחזיק ב-50% מההון המונפק והנפרע של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "בנק יהב"). יתר ההון המונפק והנפרע מוחזק על ידי בעל מניות בודד והבנק אינו בעל זכויות משפטיות עודפות. הפיקוח על הבנקים אישר לבנק לאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב בהתאם לנסיבות הקיימות הנוגעות למידת השפעה של הבנק על ניהול עסקיו של בנק יהב, ובהתאם לסעיף 19. להוראות הדיווח לציבור. לפרטים בדבר יתרת ההשקעה בחברות מוחזקות והתרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק, ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים.

ב. חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות הבנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית של הבנק. לפרטים בדבר השגת שליטה בבנק אגוד ראה סעיף ד. לעיל.

ג. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס במישרין או בעקיפין, לחברה האם. הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

ד. השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. השקעה בחברה כלולה נבחנת בכללותה לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. ירידת ערך מוכרת כאשר ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני. לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

ה. עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של הפיקוח על הבנקים. מדיניות הבנק הנוכחית היא להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

4) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

1) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב שאינו מבצע. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.

כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

לפרטים בדבר צבירת ריבית לחוב פגום בארגון מחדש ראה סעיף 6 ג. להלן.

2) ניירות ערך - ראה סעיף 5 להלן.

3) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 15 להלן.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסוימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסוימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ג. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

ד. מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014 הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית (תת נושא 20-310 בקודיפיקציה). הכללים קובעים כי עמלות מיצירת הלוואות לא יוכרו בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב הריבית האפקטיבית של ההלוואה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנתרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת עמלות אלו נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות הריבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה והמוכרות כהתאמת תשואה.

5) ניירות ערך

א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים כדלקמן:

1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל השקעותו הרשומה (substantially all). איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי הערך הנקוב בתוספת ריבית, והפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.

2) איגרות חוב זמינות למכירה - איגרות חוב אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. איגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר, למעט הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. לעניין ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ - ראה סעיף 15 ג.להלן.

3) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.

4) מניות שאינן למסחר מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי ושינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזוהה בנפרד.

ד. לעניין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף 16 להלן.

ה. ירידת ערך:

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם (או עלותם המופחתת כאשר מדובר על איגרות חוב מוחזקות לפדיון), היא בעלת אופי אחר מזמני.

לצורך כך נבחנים בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- איגרת חוב אשר נמכרת עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותה בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- איגרת חוב אשר השווי ההוגן שלה לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות המופחתת. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

לעניין זה שיעור משמעותי הינו שיעור הגבוה מ-20%. עם זאת, במידה ולבנק ישנן ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני תיתכן חריגה משיעור זה.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתייחסים לניירות ערך המסווגים כזמניים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש. עליות ערך (בניירות ערך שסווגו לתיק הזמין למכירה) בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

ניירות ערך - מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

הבנק מבצע בכל תקופת דיווח הערכה איכותית המביאה בחשבון אינדיקטורים לירידת ערך על מנת להעריך האם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין. אם לפי הערכה זו חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות, הבנק מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה במניות לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

6) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

א. בהתאם להוראה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, מיום 1 בינואר 2013 מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, מעת לעת מעדכן הפיקוח על הבנקים את הוראות הדיווח לציבור וקובץ השאלות והתשובות המנחות לגבי אופן היישום של ההוראות בנושא חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, זאת במטרה לשלב בהם את ההוראות שחלות בנושא זה על הבנקים בארצות הברית לרבות הנחיות של רשויות הפיקוח בארצות הברית. החל משנת 2016 עודכנו, בין היתר, ההנחיות בכל הקשור לטיפול בארגון מחדש של חוב בעייתי, הנחיות בקשר לאופן הסיווג של החובות בהתבסס על מקור החזר הראשוני של החוב (primary repayment source) והנחיות מסוימות בנוגע לאופן הבחינה של החובות.

ב. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהן לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את כללי המדידה, כאמור בסעיף 5 לעיל.

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני הבעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו.

בהתאם למדיניות הבנק, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים, מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי למדידה נאותה של חובות.

חובות מתחת ל-700 אלפי שקלים חדשים, שמצויים בפיגור של 90 יום, מוערכים על בסיס קבוצתי, ובמקרה זה מסווגים כחובות נחותים. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור החזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מיסון מצד ג'.

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (highly probable) מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מיסון מחדש על ידי צד שלישי).

בין היתר, כלל הקובץ שאלה שנגעה להגדרת מקור החזר ראשוני.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (sustainable) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות, לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

הבנק עדכן את מדיניות זיהוי חובות בעייתיים וסיווגם, כך שלחובות נקבעו מקורות החזר מהתזרים העסקי למעט מקרים מסוימים בהם במהלך העסקים הרגיל החוב אמור להיפרע מהתזרים שמניב הנכס הממומן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש - ככלל, במקרים בהם ניתן להגיע להסדר לסילוק החוב, מבלי לפגוע בבטוחות העומדות לטובת הבנק, ומבלי לנקוט הליכים משפטיים, נותן הבנק עדיפות לעריכת הסדר לסילוק החוב.

במטרה לשפר גביית האשראי ולמנוע, ככל שניתן, מצבי בשל בגביית חובות, עורך הבנק ניסיונות להגיע להסדרים לתשלום החוב, טרם נקיסת הליכים משפטיים ואף לאחר ובמהלך נקיסתם, אשר יכול ויכלול: דחיית מועדי תשלום, פריסה מחדשת של החוב, הפחתת שיעורי ריבית, שינוי לוח הסילוקין, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחדשת של אמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד.

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לזלזול ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- החייב נמצא כיום בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו, בנוסף, הבנק מעריך אם צפוי כי החייב יהיה בכשל תשלום בחוב כלשהו מהחובות שלו בעתיד הנראה לעין, ללא ביצוע השינוי. דהיינו, הבנק עשוי להגיע למסקנה כי החייב נמצא בקשיים פיננסיים, גם אם החייב אינו נמצא כיום בכשל תשלום.
- החייב הודיע כי הוא בפשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר או שהוא בתהליך פשיטת רגל או כינוס נכסים אחר.
- קיים ספק מהותי כי החייב ימשיך להתקיים כעסק חי.
- לחייב יש ניירות ערך שנמחקו מרישום (delisted), בתהליך של מחיקה מרישום או שנמצאים תחת איום של מחיקה מרישום בבורסה לניירות ערך.
- על פי אומדנים ותחזיות הכוללים רק את היכולות הקיימות של החייב, הבנק צופה כי תזרימי המזומנים הספציפיים לישות של החייב לא יספיקו על מנת לשרת חוב כלשהו מהחובות שלו (קרן וריבית) בהתאם לתנאים החוזיים של ההסכם הקיים, בעתיד הנראה לעין.
- ללא השינוי הקיים, החייב אינו יכול לקבל מזומן ממקורות שאינם המלווים הקיימים בשיעורי ריבית אפקטיבי השווה לשיעור הריבית הקיים בשוק עבור חוב דומה של חייב שאינו בעייתי.
- הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גבייה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר; אם הבנק אינו מבצע הליך חיתום נוסף כאמור כאשר הוא מחדש חוב נחות, או שאין שינוי בתמחור החוב או שהתמחור לא הותאם כך שהוא יהיה מתאים לסיכון לפני החידוש, או שהלווה אינו מספק אמצעים נוספים בכדי לפצות על הגידול בסיכון הנובע מהקשיים הפיננסיים של הלווה, קיימת חזקה שהחידוש הוא ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

טיפול בחובות בארגון מחדש וארגון מחדש עוקב - חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי. ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. עם זאת בנסיבות מסוימות, כאשר נערך לחוב ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן הבנק והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש, הבנק אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון חדש של חוב בעייתי אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב.
- בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב.

חוב כאמור שעבר ארגון מחדש עוקב והוסר לגביו הסיווג הפגום, יוערך על בסיס קבוצתי לצורך כימות ההפרשה להפסדי אשראי ויתרת החוב הרשומה של החוב לא תשתנה בעת הארגון העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן).

אם בתקופות עוקבות חוב כאמור נבחן פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך או שמבוצע לו ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מחזיר לחוב סיווג פגום ומטפל בו כבארגון מחדש של חוב בעייתי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום** - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:
- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
 - כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר** - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:
- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
 - החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פירעונות בטווחים ארוכים יותר.
 - לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

ד. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים לקיום, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות מסוגים שונים).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הבחינה, כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף של 700 אלפי שקלים חדשים ובהתאם למדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה פרטנית לבין מסלול הבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - בהתאם למדיניות הבנק, מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית המקורית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 700 אלפי שקלים חדשים או יותר.

כמו כן, מיושמת הפרשה פרטנית לגבי כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, אלא אם מדובר בחוב שבגינו נערכת הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר החוב מותנה בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון. לעניין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלפי שקלים חדשים, בהתאם למדיניות הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדירור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שנקבע שאינם גומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדירור לגביהן חושבה ההפרשה לפי נוסחה שקבעה הפיקוח על הבנקים בהתחשב בעומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - כנושא 450 בקודיפיקציה - "טיפול חשבונאי בתלויות", ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, מתבססת, בין היתר, על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי.

ביום 20 בפברואר 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא הפרשה להפסדי אשראי לפיו יש להמשיך ולכלול ב"טווח השנים", המשמש רכיב בקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי את שנת 2011 ואילך בדוחות הכספיים לשנים 2016 ו-2017 ההנחיות עודכנו טווח השנים ממשיך לגדול עד שתתקבל הנחיה חדשה.

בנוסף לממוצע טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק בגורמים סביבתיים רלבנטיים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, הבנק גיבש שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים.

כמו כן, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים שיעור ההתאמה בגין גורמים סביבתיים להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים, הינו 0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום (לא כולל אשראי בגין מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית). זאת בהתאם להנחיה פרטנית של הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015.

ביום 10 ביולי 2017 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". בהתאם לחוזר החל משנת 2018 בעת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ישקללו, בין היתר, אשראי שאין לגביו דוחות כספיים מעודכנים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הלוואות לדיור - הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההוראה חלה על כלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור".

בהתאם להוראות גיבש הבנק מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות ההוראה, וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

בנוסף, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמישומות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

כמו כן, לאור התפרצות נגיף הקורונה ולאור חוסר וודאות רב שכתוך בביצוע אומדן הפסדי אשראי בכל אחד מתיקי האשראי אשר הושפעו לרעה מהמצב, הבנק ביצע התאמה נוספת במקדם ההפרשה במטרה לשקף את ההשפעה השלילית של המשבר על יכולת הפירעון של הלווים.

לאור זאת, במסגרת חישוב ההתאמות האיכותיות שתוצאותיו נכללות בדוחות כספיים אלה, הובאו בחשבון אינדיקטורים שונים, שהשפיעו על רכיבי המודל בהתאם לשיעור הגידול באינדיקטור. האינדיקטורים כוללים בין היתר את שיעור ירידת דירוגי הלווים בענפים השונים, שיעור הגידול בהיקף הלוואות בתנאים ייחודיים למשבר הקורונה (דחיית תשלומים, הלוואות בערבות מדינה), וכן הגידול בשיעורי האבטלה והירידה בצמיחה בהתאם לתחזית בנק ישראל. בנוסף, דורגו ענפי המשק בהתאם לחומרת הפגיעה בגין משבר הקורונה, ובכל ענף נכללה בהתאם תוספת בגין הסיכון הענפי.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי (ASU 2016-13) מיום 1 בינואר 2022, ראה סעיף ז. להלן.

ה. הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה סעיף 4 לעיל.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה.

ו. מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גבייה, ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גבייה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מצע באופן מידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי, נמחקים חשבונאית לא יאוחז מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

7 העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 10-860 בקודיפיקציה, בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תסופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבלי יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתחייבים לנכסים המועברים אלה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים, אם נקבע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח. בין השאר, בהתקיים התנאים להלן, נותרת שליטה אפקטיבית בנכס:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

השאלה ושאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי, ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

לפרטים בנוגע לעסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

עסקאות השאלה ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה לא מובטחת של ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה או מהתיק למסחר.

ביום שבו הבנק משאיל ניירות ערך לצורך כיסוי מכירה בחסר של השואל, הבנק גורע את ניירות הערך שהושאלו, ומכיר באשראי בסכום שווי השוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי שניתן באותו אופן שבו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. אשראי נמדד לפי שווי שוק, הכנסות על בסיס צבירה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) מוכרות במסגרת "הכנסות מימון שאינן מריבית" כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר באיגרות חוב זמינות למכירה. בסיום ההשאלה, הבנק מכיר מחדש בנייר הערך וגורע את האשראי.

בניינים וציוד ותוכנה (8)

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

בניינים וציוד

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך במידה וקיימים. העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לפרטים נוספים בדבר הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה לשימוש עצמי ראה להלן.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

עלויות עוקבות

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס. פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות אינן מופחתות. נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה. לפרטים בדבר אומדן אורך החיים השימושיים של בניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2020, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

ירידת ערך

הבנק בוחן נכסים (או קבוצת נכסים) לא שוטפים לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות בר-השבה. למטרת בחינת ומידת ירידת ערך, הבנק מקבץ נכס (או קבוצת נכסים) יחד עם נכסים והתחייבויות אחרות לרמה הנמוכה ביותר אשר מפיקה תזרימי מזומנים אשר אינם תלויים בתזרימי המזומנים של קבוצות אחרות של נכסים והתחייבויות. הפסדים מירידת ערך שיוכרו יזקפו לנכס (או לקבוצת נכסים) שבתחולת נושא 360 בקודיפיקציה בלבד. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף (קבוצת נכסים) אינו בר-השבה ועולה על שווי ההוגן. הערך בספרים אינו בר-השבה אם הוא עולה על סך תזרימי המזומנים הלא מהווים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) ומימוש. ההפסדים מירידת הערך הינם בגובה ההפרש שבין הערך בספרים של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) לבין שווי ההוגן ונזקפים לדוח רווח והפסד. כאשר מוכר הפסד מירידת ערך, הערך בספרים המתואם של הנכס הלא שוטף (קבוצת נכסים) מהווה בסיס עלות חדש. הפסדים אלו אינם מבוטלים בתקופות עוקבות גם אם מתרחשת עליית ערך.

תוכנה

הכרה

הבנק מיישם את תקן כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין" ואחרים. וכן, מיישם הבנק את הוראות בנק ישראל בנושא היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה, להלן:

- קביעת סף מהותיות להיוון לכל פרויקט פיתוח תוכנה; סף המהותיות שנקבע בבנק הינו 450 אלפי שקלים חדשים.
 - עדכון אורך החיים של עלויות התוכנה שהווננו כך שלא יעלה על 5 שנים.
 - בגין פרויקטים של פיתוח תוכנה, אשר סך העלות שניתן להוון בגינם אינה נמוכה מסף המהותיות שנקבע, יקבעו מקדמי היוון לשעות עבודה אשר יביאו בחשבון את הפוטנציאל לסטייה ברישום שעות העבודה ולחוסר יעילות כלכלי.
- בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.
- תוכנה אשר נרכשה על ידי הקבוצה נמדדת לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.
- עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו בנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח ועלויות מחקר נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.
- בתקופות עוקבות עלויות פיתוח שהווננו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות עוקבות

עלויות שדרוגים ושיפורים של תוכנה לשימוש עצמי מהוונים רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. עלויות עוקבות אחרות מוכרות כהוצאה בעת התהוותן.

הפחתות

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של נכס. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרו מפרויקט תוכנה מופחתים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושי של התוכנה ולתקופה שלא תעלה על 5 שנים כאמור לעיל, החל מהמועד שבו התוכנה מוכנה לשימוש המיועד. בהקשר זה, התוכנה מוכנה לשימוש המיועד כאשר כל הבדיקות המהותיות הושלמו.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשוב

ירידת ערך בגין נכסים בלתי מוחשיים אלו מוכרת וממדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שייתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

אירועים או שינויים בנסיבות היכולים להצביע על ירידת ערך הינם:

- לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש.

כאשר לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם הבנק מעדכן את הערך בספרים של התוכנה כך שגובהו יהיה לפי הנמוך מבין ערכו בספרים לשווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

9) נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים מוגדר נבחן בהתקיים סמנים לירידת ערך ברמת "קבוצת נכסים". קבוצת נכסים היא הרמה המצומצמת ביותר של נכסים והתחייבויות שמפיקה תזרים מזומנים נפרד. תחילה יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה הפרשה שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה בצורה פרופורציונאלית אך ורק בין הנכסים שבקבוצת הנכסים, ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.

נכס בעל אורך חיים בלתי מוגדר נבחן לירידת ערך לפחות אחת לשנה. יש לבחון האם הערך בספרים של הנכס עולה על השווי ההוגן. במידה וכן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

עלויות פיתוח תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי מסווגות בסעיף "בניינים וציוד".

לפרטים בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא ירידת ערך מוניטין (ASU 2017-04) מיום 1 בינואר 2020, ראה סעיף ד.2. לעיל.

10) חכירות

חוזים המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום השווה לערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים) ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי תמריצי חכירה, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לא לבטל את החכירה כאשר זכות המימוש נשלטת על ידי המחכיר.

הבנק בחר ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס זכות שימוש ו/או התחייבות בגין חכירה בדוח על המצב הכספי.

מדידה עוקבת

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית ומימונית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.

תשלומי חכירה

חכירה תפעולית

תשלומי החכירה, למעט דמי חכירה משתנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה משתנים התלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופת השינוי. תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית מוכרים ברווח והפסד בתקופה בה צפוי כי תושג המטרה הספציפית המביאה להשתנות תשלומי החכירה, ויבוטלו בתקופה בה כבר לא צפוי כי המטרה הספציפית תושג.

בכל מועד דיווח עוקב, נכס זכות שימוש מוכר בגובה העלות המופחתת של ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו ובניכוי יתרת תמריצי החכירה, בתוספת עלויות ישירות שטרם הופחתו ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו בגין הנכס זכות שימוש.

לפרטים בדבר דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא חכירות מיום 1 בינואר 2020, ראה סעיף ד.1. לעיל.

ביאור 1 - כללי דיוח ומדיניות חשבונאית - המשך

11 התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

- א. סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
- ב. סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
- ג. סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 26 ג.10 ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. כמו כן, בביאור 26 ג.11 ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעיתות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ובקשה לאישור תובענה נגזרת שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט בביאור 26 להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

12 זכויות עובדים

הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בנושאים הבאים בקודיפיקציה (להלן: "ההוראות"):

- ASC 710 - Compensation - General - תגמול - כללי.
- ASC 712 - Compensation - Nonretirement postemployment benefits - תגמול - הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 - Compensation - Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 - Compensation - Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 - Exit or Disposal Cost Obligations - מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

על פי ההוראות יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:

- הטבות לפני סיום העסקה.
- הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה.
- הטבות לאחר פרישה.

כמו כן, יש לשמר את העקרון שקבע הפיקוח על הבנקים ולכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שבמצבים בהם הבנק צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים שיעור ההיוון להטבות לעובדים מחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיוח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי הפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיוח.

להלן פירוט לגבי קבוצות ההטבות בבנק:

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תוכניות להטבה מוגדרת

הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתוכניות פנסיה ותוכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.

הבנק בוחר את הצורך בעדכון ההנחות האקטואריות במודל באופן שוטף.

שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות, בהתאם ליתרת תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות.

ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלבנטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדי הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

לפרטים בדבר עדכון תקינה בנושא שינויים בדרישות הגילוי של תוכנית הטבה מוגדרות (ASU 2018-14) מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף 7. להלן.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

הבנק לא צובר התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

לפרטים נוספים בדבר הטבות לעובדים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההיוון:

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%), לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן - ההפסד), נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.

רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.

הפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית.

רווחים והפסדים אקטואריים אחרים (שאינם נובעים כתוצאה משינוי בשיעור ההיוון) ליום 1 בינואר 2013 ובתקופות לאחר מכן, יכללו במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר, ויפחתו בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התוכנית.

עקרונות הטיפול החשבונאי בתוכנית התייעלות:

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית התייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, מסתכמות ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בתקופות העוקבות מופחתים לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים, העומדת על כ-15 שנים.

במידה ובתקופות מסוימות יעלו סך התשלומים בגין פיצויים על עלות השירות ועלות הריבית שהוכרה באותה שנה, ויתקיים סילוק (בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זכויות עובדים), אדי קצב הפחתת ה"רווחים והפסדים האקטואריים" יותאם לקצב הסילוק של ההתחייבות האקטוארית באותן תקופות בהתאמה.

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה הונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה ההונית (קיסון של 0.14%) של התייעלות נפרסת בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של חמש שנים.

לפרטים נוספים ראה ביאורים 22 ו-25 לדוחות הכספיים.

תוכנית התייעלות בבנק יהב

במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

תוכנית הפרישה מרצון מוצעת לעובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס).

בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון מותאם (גדל) וההשפעה ההונית של התייעלות נפרסת בקו ישר לתקופה של חמש שנים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

תוכנית התייעלות בבנק אגוד

ביום 29 בנובמבר 2018, אישר דירקטוריון בנק אגוד עקרונות לתוכנית פעולה להתייעלות שמטרתה הינן, בין היתר, להגדיל את יחסי ההון של הבנק. ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון בנק אגוד לאשר תוכנית פרישה מרצון כחלק מתוכנית ההתייעלות במסגרתה אמורים לפרוש כ-70 עובדים מהבנק (נותרו כ-5 עובדים הצפויים לפרוש במהלך 2021). ההטבות שהוצעו, כוללות בגיל וותק העובדים כוללות פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין; או פיצויים מוגדלים בשיעור ממוצע של כ-270% בהתאם למאפייני אוכלוסיית העובדים שיפרשו. ייתכן ובמסגרת תנאי הפרישה יינתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.

ביום 17 בינואר 2019 התקבל אישור המפקחת על הבנקים להקלה לפיה יוכל בנק אגוד לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים.

בהקשר לכך ועל פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, בנק אגוד הכיר בהפסד בגין צמצום תכנית להטבה מוגדרת, קרי כאשר אירוע מפיחת משמעותית את מספר שנות השירות העתידי הצפויים של עובדי תכנית הטבה או אשר מבטל עבור מספר משמעותי של עובדים את צבירת ההטבות המוגדרות בגין חלק או כל השירות העתידי שלהם, על פי מדיניות הבנק.

העלות הכוללת של התכנית על פי הערכת הנהלת בנק אגוד, שהתבססה על תחשיב אקטוארי, הסתכמה בסך של כ-80 מיליוני שקלים חדשים לפני השפעת מס. עלות זו נקפה לרווח והפסד בדוחות הכספיים לשנת 2018, בשל העובדה שעומדת בהגדרת "צמצום תכנית", על פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. סכום זה עודכן לסך של כ-71 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

13) עסקאות תשלום מבוסס מניות (אופציות לעובדים)

הבנק מיישם את הוראות ASC 718 (עסקאות תשלום מבוסס מניות) בנוגע לאופציות שהוענקו לעובדים. בהתאם להוראות, הבנק מכיר בהוצאות שכר הנובעות מהאופציות שהוענקו. ההוצאה מוכרת על בסיס השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה במקביל לגידול בהון לאורך תקופת השירות בגינה מוענקות האופציות.

בקביעת השווי ההוגן של האופציה במועד ההענקה מובאות מגבלות הבשלה הנובעות מתנאי שוק (למשל, הבשלה התלויה במחיר המניה). למגבלות איכותיות אחרות שאינן נוגעות לתנאי שוק (למשל, מרכיב של שיקול דעת בהענקת ההטבה), אין השפעה על קביעת השווי ההוגן במועד ההענקה והן באות לידי ביטוי ברישום השוטף כהוצאה של ההטבה שניתנה. בהתאם למתאפשר בתקן, הבנק מטפל בכל מנה שהוענקה כמענק נפרד.

כאשר מדובר במענק במסלול הפירותי, רשויות המס בישראל מכירות בהוצאה בעת מימוש האופציות כך שצפויה הטבת מס ויש להכיר במיסים נדחים. בהתאם להוראות התקן, הטבת המס תוכר בהתבסס על גובה ההוצאה המצטברת בספרים מוכפלת בשיעור המס. בעת מימוש האופציות, כאשר ההוצאה המוכרת למס הכנסה גבוהה יותר מההוצאה שהוכרה בספרים, ייזקף ההפרש לדוח רווח והפסד מוכפל בשיעור המס. כאשר מדובר במסלול הוני רשות המס אינה מכירה בהוצאות בעת מימוש האופציה.

14) ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשות הצפויות להפסד בגינן. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון.

15) מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. הבנק מבצע עסקות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.

ב. מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווי ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.

ד. במקרים מסוימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של סידדת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

חשבונאות גידור

הבנק חשוף לסיכונים שוק הנובעים מפעילותו העסקית. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים אלה, הבנק מייעד מכשירים פיננסיים מסוימים, כגידורי שווי הוגן וכגידורי תזרים מזומנים.

במועד תחילת יחסי הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור ואת מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלו לביצוע הגידור. התיעד כולל זיהוי של כל אחד מאלה: מכשיר מגדר; הפריט או העסקה המוגדרים; מהות הסיכון המוגדר; והשיטה אשר תשמש את הבנק להערכת אפקטיביות יחסי הגידור בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של הפריט המוגדר (בגידור שווי הוגן), או בקיזוז החשיפה להשתנות של תזרימי המזומנים בגין עסקה מוגדרת (בגידור תזרים מזומנים), המיוחסים לסיכון המוגדר.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

גידור שווי הוגן

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות, או חלק מזוהה שלהם, שניתן ליחס לסיכון מסוים.

כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור שווי הוגן, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים באופן שוטף בדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הרווח או ההפסד (קרי, השינוי בשווי ההוגן) בגין הפריט המגודר המיוחס לסיכון המגודר, מטופל כהתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר ומוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד. ההתאמה לערך בספרים של הפריט המגודר טופל באופן דומה לרכיבים אחרים של הערך בספרים שלו.

הערך הראשוני של הרכיבים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור מוכר ברווח והפסד באופן שיטתי ורצינאלי לאורך חיי המכשיר המגדר כאשר ההפרש בין השינויים בשווי ההוגן של הרכיבים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור לבין הסכומים שהוכרו באופן שיטתי ורצינאלי לרווח והפסד, מוכרים ברווח כולל אחר.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

סכום ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לסכומים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים ברווח והפסד בתקופה השוטפת שבה הפריט המגודר נגרע מהספרים. עבור כל גידורי שווי הוגן אחרים שהופסקו, סכומים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI) הקשורים לרכיבים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור, מוכרים בדוח רווח והפסד באופן דומה לרכיבים אחרים הנכללים בערך בספרים של הנכס או התחייבות המגודרים.

גידור תזרימי מזומנים

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים, שניתן ליחס לסיכון מסוים. כאשר מכשיר נגזר משמש כמכשיר מגדר בגידור תזרימי מזומנים, השינויים בשווי ההוגן שנכללו בהערכת אפקטיביות הגידור, נזקפים לרווח כולל אחר. סכומים אלה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד באותה תקופה או באותן תקופות, שבהן העסקה החזויה המגודרת משפיעה על הרווחים ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר.

הבנק בחר להכיר את השינויים בשווי הוגן של הרכיבים שנטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור באופן שוטף ברווח והפסד, באותה שורה בה מוצגת ההשפעה של הפריט המגודר.

הבנק מפסיק ליישם חשבונאות גידור כאשר: הקריטריונים ליישום חשבונאות גידור אינם מתקיימים עוד; הנגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש; או כאשר הבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור.

הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר הקשורים לגידור תזרימי מזומנים שהופסק ממשיכים להיות מדווחים ברווח כולל אחר מצטבר (AOCI), אלא אם צפוי (probable) שהעסקה החזויה לא תתרחש עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה (כפי שתועדה בתחילת יחסי הגידור) או במהלך תקופת זמן של חודשיים נוספים לאחר מכן.

אם צפוי כי עסקה חזויה מגודרת לא תתרחש, בין אם עד תום תקופת הזמן המקורית שנקבעה או במהלך תקופת הזמן הנוספת של חודשיים, הרווח או ההפסד נטו בגין המכשיר המגדר שדווחו ברווח כולל אחר מצטבר מסווגים מחדש מיידית לדוח רווח והפסד.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

שווי הוגן (16)

א. שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על מקור הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן. מקורות הנתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרון של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בבטיחות הרלבנטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא דרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף ז. להלן.

אופן קביעת השווי ההוגן:

1) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר, איגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעות הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה).

אם מחיר שוק מצוטט זה אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה), פרט למניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין הנמדדות כמפורט בביאור 1 ו.5 לעיל.

2) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

3) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי מזומנים עתידי המהווים בריבית ניכין בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

לפרטים בדבר השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן, ראה ביאור 33 לדוחות הכספיים.

ב. חלופת שווי הוגן

תת נושא 10-825 בקודיפיקציה מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיס מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסינוג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

17 מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון. ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

א. מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכום המיסים על ההכנסה ששולמו או שעתידיים להיות משולמים (או מוחזרים) עבור התקופה השוטפת, כפי שנקבע על ידי יישום הוראות דיני המס שנחקקו על הכנסה חייבת במס. המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ב. מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים מייצגים את ההשפעות העתידיות על מיסים על הכנסה הנובעות מהפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף התקופה.

הבנק מכיר בהתחייבויות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו במיום 1 בינואר 2017. הבנק מכיר בנכסי מיסים נדחים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים ובמקביל מכיר בהפרשה נפרדת (valuation allowance) עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש.

התחייבויות מיסים נדחים או נכסי מיסים נדחים נמדדים באמצעות שיעורי המס החוקיים שנחקקו הצפויים לחול על הכנסה מספקת חייבת במס בתקופה שבהן צפוי כי התחייבות המס הנדחה תסולק או נכס המס הנדחה ימומש.

ג. קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקדז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance (הפרשה לנכס מס נדחה) הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

ד. פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה המדידה והגילוי שנקבעו במסגרת FIN 48. בהתאם להוראות אלה, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

לפרטים בדבר אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא פישוט הטיפול החשבונאי במסים על הכנסה ASU 2019-12 מיום 1 בינואר 2021, ראה סעיף ז. להלן.

18 רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמת הרווח שהשפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

19 מגזרי פעילות של הבנק

א. מגזרי פעילות פיקוחיים

מגזר פעילות פיקוחי הינו מרכיב בבנק העוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכנת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים), גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הגילוי על מגזרים פיקוחיים בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים.

ביום 10 בספטמבר 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ השאלות והתשובות הכולל הקלות מסוימות המוגעות לסיווג לקוחות למגזרי פעילות בהתאם למחזור ההכנסות שלהם, כשזה אינו מייצג או אינו זמין לבנק. על פי קובץ השאלות והתשובות, במקרים כאמור, רשאי הבנק לסווג את הלקוחות למגזרי הפעילות השונים על פי פרמטרים אחרים בהתאם לסך החבות של הלקוח. כך, נקבע כי במקרים מסוימים המפורטים בקובץ השאלות והתשובות ניתן לסווג את הלקוח על פי מספר העובדים בעסק או לפי סך הנכסים במאזן העסק. במידה וגם מידע זה אינו זמין, ניתן לסווג את הלקוח, באותם מקרים, לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק לאחר הכפלתם במקדם שנקבע.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בנוסף לדיווח האחיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים, נקבע בחוזר הפיקוח על הבנקים, מיום 3 בנובמבר 2014, כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC-280), ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ולשאת בהוצאות, אשר עומדות בקריטריונים המפורטים להלן:

- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מקבלי החלטות הראשיים בבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים; וכן
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם, יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, מדוחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

לפרטים בדבר הקריטריונים לסיווג לקוחות למגזרים הפיקוחיים ולמגזרים בהתאם לגישת ההנהלה וכן, להבדלים ביניהם ולמידע מגזרי נרחב נוסף ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

20) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מישים את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין הבנק לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה. נכסים והתחייבויות שלאגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה.

ז. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישום

נושא התקן/ העדכון	מועד פרסום	תחילה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא הפרשה להפסדי אשראי ASU 2016-13	מרץ 2018	1 בינואר 2022	הפיקוח על הבנקים	ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי. זאת, במקום אמידת ההפסד שנגרם וטרם זוהה; חישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי יכלול שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים; הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), איגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. כמו כן, בחודש אפריל 2019 פירסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB") התייחסות לטיפול החשבונאי בגביות (recoveries) ואופציות הארכה במדידת הפסדי אשראי צפויים ASU 2019-04.	הבנק בוחן את השפעת העדכונים על הדוחות הכספיים של הבנק.
				ביום 1 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". במסגרת החוזר נקבעו הוראות מעבר שיחולו על השפעת האימוץ לראשונה של הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים וזאת על מנת להפחית השפעות בלתי צפויות של יישום הכללים על ההון הפיקוחי, בהתאם להנחיות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ורשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ובמדינות אחרות בעולם.	
				בנוסף לכך ביום 2 בפברואר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים" אשר במסגרתה בוטל, בין היתר, הדרישה לחישוב הפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדיור, ובוטלה הדרישה לחשב הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור, כמו כן, נוספו תיקונים להוראות אשר לפיהם תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מההון העצמי הון רובד סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.	

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ז. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם - המשך

נושא התקן/ העדכון	מועד פרסום	תחילה	פרסום על ידי	תמצית התקן	השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק
עדכון תקינה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של תוכניות הטבה מוגדרות ASU 2018-14	אוגוסט 2018	1 בינואר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת; בוטלה הדרישה להצגת סכום ההטבות השנתיות העתידיות המכוסות על ידי חוזי ביטוח וכן עסקאות משמעותיות בין הישות או צדדים קשורים לבין התוכנית; יש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת בהמלך התקופה; הובהרו דרישות גילוי עבור ישויות להן שתי תוכניות או יותר.	אין השפעה על הדוחות הכספיים מלבד שינוי הצגתי במסגרת ביאור זכויות עובדים.
עדכון תקינה בדבר שינויים בדרישות הגילוי של מדידת שווי הוגן ASU 2018-13	אוגוסט 2018	31 בדצמבר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	ברטלו הדרישות הבאות: הצגת הסכומים והסיבות להעברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי הוגן, מתן מידע בדבר מדיניות הבנק לקביעה מתי העברות בין רמות נחשבות ככאלה שהתייחסו, מתן תיאור מילולי של הרגישות לשינויים בנתונים לא נצפים עבור מדידות שווי הוגן חוזרות ונשנות המסווגות ברמה 3 במדרג השווי הוגן; נקבע כי יש להציג שינויים ברווח הכולל האחר (OCI) שטרם מומשו בתקופה, עבור נכסים המוחזקים בסוף התקופה.	אין השפעה על הדוחות הכספיים מלבד שינוי הצגתי במסגרת ביאור יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.
פישוט הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה ASU 2019-12	דצמבר 2019	1 בינואר 2021	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	עיקרי הנושאים שעודכנו: הקצאת הוצאות המס או הטבות המס על ההכנסה בין פעילויות נמשכות, פעילות שהופסקו, רווח כולל אחר ופריטים הנזקפים ישירות להון עצמי; הכרה בהתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים חייבים במס בגין השקעה בחברה זרה כלולה; חישוב הכנסות מסים על הפסדים מצטברים בדוחות הכספיים ביניים; אופן ההכרה בהשפעת השינויים בחוקי המס או בשיעורי המס בדוחות הכספיים ביניים; הערכת הגידול בבסיס המס של מוניטין בקביעה האם יטופל כחלק מצירוף עסקים או כעסקה נפרדת.	לא צפויה השפעה מהותית.
הפסקת השימוש בליבור	יולי 2017	בהדרגה עד 31 בדצמבר 2021	FCA (הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה) ו- SEC (U.S. Securities and Exchange Commission)	הוחלט על הפסקת השימוש בליבור באופן הדרגתי. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית חלופיים.	צפויות להיות השלכות רחבות על הבנק כגון השלכות כלכליות ותפעוליות, וכן השלכות חשבונאיות שיחייבו בחינה מחדש של תנאי הגידור החשבונאי ושל האפקטיביות שלו, בחינה של אופן הטיפול בהסכמי חוב שיעודכנו, ובחינה של ההשפעה על שיעורי היוון ושל קביעת מדרג השווי הוגן. הבנק החל בהיערכות לשינוי יחד עם זאת, בשלב זה, לאור העדר הנחיות לגבי אופן יישום המעבר, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק.
עדכון תקינה בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות הייחוס על הדיווח הכספי ASU 2020-04	מרץ 2020	ניתן להחיל החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020 ואילך	המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית ("FASB")	בהתאם לרפורמת ריביות הייחוס, שיעורי ריבית בין בנקאיים (שיעורי ה-IBOR) יבוטלו ויוחלפו בשיעורי ריבית ייחוס חלופיים ניתנים לצפייה או מבוססי עסקאות בפועל אשר יהיו פחות רגישים למניפולציות העדכון קובע, בין היתר, את אופן הטיפול ב: - שינויים בחוזים (contracts modifications) - חשבונאות גידור - איגרות חוב מוחזקות לפדיון	הבנק בוחן את השפעת העדכונים על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	(5) 2020	
			א. הכנסות ריבית⁽¹⁾
7,049	7,293	7,299	מאשראי לציבור
25	33	22	מאשראי לממשלות
102	203	90	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
9	16	11	מפיקדונות בבנקים
-	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ⁽²⁾
174	166	106	מאיגרות חוב
7,359	7,711	7,528	סך כל הכנסות הריבית
			ב. הוצאות ריבית
1,628	1,787	1,316	על פיקדונות הציבור
2	1	4	על פיקדונות הממשלה
11	8	7	על פיקדונות מבנקים
793	573	380	על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3	2	1	על התחייבויות אחרות
2,437	2,371	1,708	סך כל הוצאות הריבית
4,922	5,340	5,820	סך הכנסות ריבית, נטו
			ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים על הכנסות והוצאות ריבית⁽³⁾
4	22	17	
			ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
45	35	22	מוחזקות לפדיון
126	130	78	זמינות למכירה
3	1	6	למסחר ⁽⁴⁾
174	166	106	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) יתרה נמוכה מ-0.5 מיליוני שקלים חדשים.

(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות הריבית, נטו.

(4) הכנסות הריבית נטו מפעילות מסחר לשנת 2020, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 8 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018, הוצאות ריבית נטו, בסך 47 ו-46 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות הכנסות ריבית על איגרות חוב למסחר בסך 6 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - 1 ו-3 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כמפורט לעיל, הפרשי הצמדה בסך 4 מיליוני שקלים חדשים וכן הוצאות בין-מגזריות בסך 2 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - 48 ו-49 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), בגין עסקאות פנימיות בין פעילות ניהול נכסים והתחייבויות לפעילות מסחר.

(5) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	(8)2020	
			א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
			1. מפעילות במכשירים נגזרים
1	-	-	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ⁽¹⁾
1,406	(1,151)	(1,020)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
1,407	(1,151)	(1,020)	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
			2. מהשקעה באגרות חוב
8	35	101	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ⁽³⁾
-	-	-	הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה
8	35	101	סך הכל מהשקעה באגרות חוב
			3. הפרשי שער, נטו
(1,081)	1,267	920	
			4. רווחים מהשקעה במניות
10	2	13	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
-	(6)	-	הפרשה לירידת ערך של מניות שאינן למסחר
7	17	15	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
-	45	23	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ⁽⁵⁾
17	58	51	סך הכל מהשקעה במניות
			5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
-	-	-	
351	209	52	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
			ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽⁴⁾
95	137	137	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(1)	13	31	רווחים (הפסדים) שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
-	(2)	1	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
94	148	169	סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁷⁾⁽⁶⁾
			פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון
68	59	(27)	חשיפת ריבית
21	92	196	חשיפת מטבע חוץ
5	(3)	-	חשיפה למניות
-	-	-	חשיפה לסחורות ואחרים
94	148	169	סך הכל

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
 (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
 (4) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
 (5) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
 (6) להכנסות ריבית מהשקעות באגרות חוב למסחר ראה ביאור 2 ד.
 (7) הכנסות המימון שאינן מריבית מפעילות מסחר לשנת 2020, כפי שמופיעות בביאור 29, בסך 121 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - 141 ו-131 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), כוללות את סך הכל ההכנסות מפעילויות מסחר בסך 141 מיליון שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - 148 ו-94 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה), וכן הפרשי שער (הפער בין הפרשי שער בגין פעילות בנגזרים ALM לבין הפרשי שער בגין פעילות מאזנית) בסך (20) מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - (7) ו-(37) מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה). כמפורט לעיל.
 (8) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 4 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	(1)2020	
344	360	356	ניהול חשבון ⁽²⁾
189	190	190	כרטיסי אשראי
199	193	282	פעילות בניירות ערך
59	54	56	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽³⁾
23	23	22	תפעול קופות גמל
31	34	39	טיפול באשראי
208	221	255	הפרשי המרה
43	43	40	פעילות סחר חוץ
45	43	38	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
103	107	100	עמלות הפצת ביטוח חיים
16	17	15	עמלות הפצת ביטוח דירות
45	42	41	עמלות אחרות
1,305	1,327	1,434	סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון
170	208	237	עמלות מעסקי מימון ⁽⁴⁾
1,475	1,535	1,671	סך כל העמלות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) במטבעי ישראל ובמטבע חוץ.

(3) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

(4) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מכר בסך 72 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - 67 ו-54 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות⁽⁵⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2020 ⁽⁴⁾							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
356	5	20	16	167	8	-	140
190	-	2	3	36	1	-	148
282	42	41	6	20	24	-	149
56	1	1	-	3	2	3	46
22	22	-	-	-	-	-	-
39	1	9	2	15	-	6	6
255	113	11	8	56	13	-	54
40	-	13	9	18	-	-	-
38	3	4	-	-	-	22	9
100	-	-	-	-	-	100	-
15	-	-	-	-	-	15	-
41	10	13	1	-	5	3	9
1,434	197	114	45	315	53	149	561
237	-	168	20	35	-	7	7
1,671	197	282	65	350	53	156	568

ניהול חשבון⁽²⁾

כרטיסי אשראי

פעילות בניירות ערך

עמלות הפצת מוצרים פיננסיים⁽³⁾

תפעול קופות גמל

טיפול באשראי

הפרשי המרה

פעילות סחר חוץ

הכנסות נטו משירות תיקי אשראי

עמלות הפצת ביטוח חיים

עמלות הפצת ביטוח דירות

עמלות אחרות

סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון

עמלות מעסקי מימון⁽⁴⁾

סך כל העמלות

2019							
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים
360	4	15	18	164	13	-	146
190	-	2	3	33	1	-	151
193	25	21	4	12	23	-	108
54	-	1	-	2	1	-	50
23	23	-	-	-	-	-	-
34	-	10	1	14	-	4	5
221	74	12	6	52	17	-	60
43	-	18	9	16	-	-	-
43	5	3	-	-	-	26	9
107	-	-	-	-	-	107	-
17	-	-	-	-	-	17	-
42	18	7	1	3	5	-	8
1,327	149	89	42	296	60	154	537
208	-	145	17	36	-	5	5
1,535	149	234	59	332	60	159	542

ניהול חשבון⁽²⁾

כרטיסי אשראי

פעילות בניירות ערך

עמלות הפצת מוצרים פיננסיים⁽³⁾

תפעול קופות גמל

טיפול באשראי

הפרשי המרה

פעילות סחר חוץ

הכנסות נטו משירות תיקי אשראי

עמלות הפצת ביטוח חיים

עמלות הפצת ביטוח דירות

עמלות אחרות

סך כל עמלות שאינן מעסקי מימון

עמלות מעסקי מימון⁽⁴⁾

סך כל העמלות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) במסגרת ישראל ובמסגרת חוץ.

(3) כולל עמלות הפצה מקרנות נאמנות ומוצרים פנסיוניים.

(4) לאחר השפעת מכירת סיכון באמצעות רכישת פוליסת ביטוח לערבויות חוק מכר בסך 72 מיליוני שקלים חדשים (בשנים 2019 ו-2018 - 67 ו-54 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה).

(5) סיווג ההכנסות למגדרי פעילות נעשה בהתאם לגישת ההנהלה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	(4)2020	
-	26	41	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
24	20	16	שכר נאמנות
11	11	11	הכנסות משרותי אבטחה
9	10	4	הכנסות משכר דירה
-	-	51	הפחתת יתרת זכות נדחית, נטו
3	7	(2)98	אחרות
47	74	221	סך כל ההכנסות האחרות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.
(2) כולל הכנסות בסך 82 מיליוני שקלים חדשים בגין שיפוי מחברות ביטוח.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020 ⁽⁴⁾	
1,681 ⁽¹⁾	1,756	1,812	משכורות (לרבות מענקים)
-	57	23	הוצאה הנובעת מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים ⁽²⁾
78	81	106	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
22	23	14	הטבות לזמן ארוך
418	428	427	ביטוח לאומי ומס שכר
48	48	75	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):
135	146	158	הטבה מוגדרת - עלות השירות ⁽³⁾
7	6	8	הפקדה מוגדרת
18	17	21	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ⁽³⁾
2,407	2,562	2,644	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים
49	51	50	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות
			מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

(1) לפרטים בדבר פסק בוררות, הסכם קיבוצי עם ארגון המנהלים והסכם שכר בחטיבת הטכנולוגיה ראה ביאור 22 סעיפים 7-10.

(2) ראה ביאור 23 - "עסקאות תשלום מבוסס מניות".

(3) ראה ביאור 22 - "זכויות עובדים".

(4) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 7 - הוצאות אחרות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020 ⁽¹⁾	
75	76	79	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים), הטבה מוגדרת (ללא עלות שירות)
61	67	68	שיווק ופרסום
41	41	43	תקשורת
131	139	219	מחשב
36	37	46	משרדיות
12	12	25	ביטוח
129	113	124	שירותים מקצועיים
9	9	10	שכר חברי דירקטוריון
14	15	7	הדרכה והשתלמויות
32	33	40	עמלות
35	36	31	רכב ונסיעות
655	78	72	אחרות
1,230	656	764	סך כל ההוצאות האחרות

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

2018	2019	(1)2020	
			מיסים שוטפים -
1,022	943	1,087	בגין שנת החשבון
11	7	4	בגין שנים קודמות
1,033	950	1,091	סך כל המיסים השוטפים
			שינויים במיסים נדחים -
(108)	82	(184)	בגין שנת החשבון
(3)	(3)	(4)	בגין שנים קודמות
(111)	79	(188)	סך כל המיסים הנדחים
922	1,029	903	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה
62	46	35	מזה - הפרשה למיסים על הכנסה בחוץ לארץ

ב. הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס של כל הפריטים שהוכרו ישירות בהון הסתכמה בקיטון של 6 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020, לעומת גידול של 51 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019 וקיטון של 43 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

ג. להלן התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

2018	2019	(1)2020	
2,195	2,954	2,604	רווח לפני מס
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
750	1,010	890	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי מס (חסכון מס) בגין:
			הכנסות חברות בנות בארץ ⁽²⁾
5	(3)	(3)	הכנסות חברות בנות בחוץ לארץ
(10)	4	2	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(2)	(4)	(1)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
(5)	(1)	-	הוצאות אחרות לא מוכרות ⁽³⁾
186	20	25	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים מיסים בגין שנים קודמות:
(11)	(1)	5	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
7	3	2	אחרים
2	1	3	הפחתת יתרת זכות נדחית ⁽⁴⁾
-	-	(20)	
922	1,029	903	סך כל הפרשה למיסים על הכנסה

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) כולל הכנסות מתאגדי עזר.

(3) בשנת 2018 כולל הוצאות בסך של 152 מיליוני שקלים חדשים בגין הסכם DPA עם משרד המשפטים בארצות הברית, לפרטים ראה ביאור 26 ג. לדוחות הכספיים.

(4) הכרת הכנסה בגין יתרת הזכות הנדחית הנובעת מרכישת בנק אגוד החל מיום 30 בספטמבר 2020.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

יתרות ליום 31 בדצמבר							
שנת 2019	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו להון	צירוף עסקים ⁽⁴⁾	2020	שיעור מס ממוצע ב-%	
							נכסי מיסים נדחים⁽²⁾:
562	213	-	-	146	921	34.2	הפרשה להפסדי אשראי
94	(5)	-	-	41	130	33.4	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
479	17	(5)	-	191	682	34.2	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית הפסדים מועברים לצורך מס ⁽³⁾
7	(14)	-	-	22	15	34.2	אחר מפריטים כספיים
7	(5)	-	-	-	2	23.0	אחר מפריטים לא כספיים
26	2	(19)	-	-	9	34.2	אחר מפריטים לא כספיים
1,175	208	(5)	(19)	400	1,759	34.1	יתרת מיסים נדחים, ברוטו
-	-	-	-	-	-	-	הפרשה לנכס מס
1,175	208	(5)	(19)	400	1,759	34.1	יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
							התחייבות מיסים נדחים בגין⁽²⁾:
23	1	-	-	-	24	23.0	רכוש קבוע וחכירות
-	-	-	-	-	-	-	ניירות ערך ⁽⁴⁾
60	24	-	-	-	84	12.0	השקעות בחברות מוחזקות
4	-	1	-	-	5	34.2	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁵⁾
-	-	-	-	-	10	34.2	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
-	(5)	-	-	-	99	34.2	עתודה למס בגין התאמות PPA
87	20	1	-	114	222	24.6	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
1,088	188	(6)	(19)	286	1,537		יתרת מיסים נדחים, נטו

- (1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד, לפרטים נוספים ראה ביאור 35.
- (2) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים, יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.
- (3) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברות בנות בארץ ובחוץ לארץ.
- (4) שינויים בסעיף זה בגין הפסד בסך של 8 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוון (שנה קודמת רווח בסך של 50 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.
- (5) שינויים בסעיף זה בסך של 1 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים - המשך

יתרות ליום 31 בדצמבר						
שנת מס	2019	שינויים שנזקפו להון	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	שינויים שנזקפו לרווח הפסד	2018	
שיעור מס ממוצע ב-%						
34.2	562	-	-	14	548	נכסי מיסים נדחים⁽¹⁾:
33.4	94	-	-	(23)	117	הפרשה להפסדי אשראי
34.2	479	-	53	19	407	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים
34.2	-	-	-	(65)	65	עודף התחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית
34.2	7	-	-	7	-	מיסים נדחים בגין הפרשה להסכם DPA עם
23.0	7	-	-	(13)	20	משרד המשפטים בארצות הברית
34.2	26	-	-	-	26	הפסדים מועברים לצורך מס ⁽²⁾
34.1	1,175	-	53	(61)	1,183	אחר מפריטים כספיים
-	-	-	-	-	-	אחר מפריטים לא כספיים
34	1,175	-	53	(61)	1,183	יתרת מיסים נדחים, ברוטו
						הפרשה לנכס מס
						יתרת נכסי מיסים בניכוי הפרשה למיסים נדחים
23.0	23	-	-	4	19	רכוש קבוע וחכירות
-	-	-	-	-	-	ניירות ערך ⁽³⁾
12.0	60	-	-	21	39	השקעות בחברות מוחזקות
34.2	4	-	2	(7)	9	אחר - מפריטים כספיים ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	אחר - מפריטים לא כספיים, נטו
16.0	87	-	2	18	67	יתרת התחייבות מיסים נדחים ברוטו
	1,088	-	51	(79)	1,116	יתרת מיסים, נטו

(1) להערכת הבנק, בגין כל המיסים הנדחים האמורים יותר סביר מאשר לא שתוצאות הפעילות העתידית יפיקו הכנסה חייבת מספקת למימוש נכסי המיסים הנדחים.

(2) הפסדים מועברים לצורך מס בגין חברה בת בחוץ לארץ.

(3) שינויים בסעיף זה בגין רווח בסך של 50 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת הפסד בסך של 25 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(4) שינויים בסעיף זה בסך 2 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהפסדים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת הפסד בסך של 0.4 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2017 מכיר הבנק בהתחייבות מס נדחה בגין הרווחים הלא מחולקים של חברות הבנות אשר נצברו מיום 1 בינואר 2017. סך ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2020 הינה כ-84 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-60 מיליוני שקלים חדשים).

ו. לבנק חברת בת בהולנד (יונייטד מזרחי חברה לאחזקות בינלאומיות בע"מ ב.ו. הולנד). לחברה בהולנד הפסדים צבורים מועברים משנים קודמות, אולם לאלה אין השפעה על חבות המס של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ז. שינויי חקיקה בתחום המס

1. מס חברות

ביום 22 בדצמבר 2016 אישרה מליאת הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות, הפעימה הראשונה לשיעור של 24% החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

יתרות המסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס החדשים כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018) לפי שיעור המס הצפוי לחול במועד ההיפוך.

2. מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד ל-35% בשנת 2017 ול-34.2% משנת 2018 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור המס הכולל
2018 ואילך	17%	23%	34.19%

חבות המס בחברות הבנות של הבנק נקבעות על פי שיעורי המיסים החלים באותה המדינה. בגין סניפי חוץ לארץ משלים הבנק את חבות המס לשיעורים בישראל.

ח. לבנק הוצאו שומות עד וכולל שנת המס 2016.

לבנק הוצאו שומות ניכיים בהסכם לגבי השנים עד וכולל שנת המס 2017.

לבנק יחב שומות מס עד וכולל שנת המס 2015.

לבנק אגוד שומות מס עד וכולל שנת המס 2013. בגין השנים 2014-2017 חתם הבנק על הסכם שומות עם רשות המיסים למעט סוגיה שאינה מהותית לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)		
2018	2019	2020			
			הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:		
			רווח בסיסי ומדולל		
1,206	1,842	1,610	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הבנק		
			ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)⁽¹⁾⁽²⁾		
233,079	234,268	240,462	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי		
234,317	235,124	240,797	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל		
			הרווח למניה:		
5.17	7.86	6.70	סך רווח בסיסי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		
5.15	7.83	6.69	סך רווח מדולל המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק		

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

(2) הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל למניה כולל את כמות האופציות הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות. לפרטים ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. שינויים ברווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי המניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	רווחים (הפסדים)		התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן		
			התאמות בגין הטבות לעובדים	נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ⁽¹⁾	חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	
(383)	(17)	(400)	(387)	4	(2)	(15)	יתרה ליום 1 בינואר 2018
37	(1)	36	⁽²⁾ 78	-	1	(43)	שינוי נטו במהלך התקופה
(346)	(18)	(364)	(309)	4	(1)	(58)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
14	(15)	(1)	⁽²⁾ (99)	4	-	94	שינוי נטו במהלך התקופה
(332)	(33)	(365)	(408)	8	(1)	36	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
56	1	57	⁽²⁾ 9	2	-	46	שינוי נטו במהלך התקופה
(276)	(32)	(308)	(399)	10	(1)	82	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(1) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(2) כולל בעיקר השפעת שינויים בריבית על ההתחייבות האקטוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית ההתייעלות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. השינויים במרכיבי הרווח (ההפסד) הכולל האחר המצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2018			2019			2020		
לפני	השפעת	לאחר	לפני	השפעת	לאחר	לפני	השפעת	לאחר
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:								
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן								
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן								
(38)	22	(60)	117	(62)	179	112	(58)	170
רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾								
(5)	3	(8)	(23)	12	(35)	(66)	35	(101)
שינוי נטו במהלך התקופה								
(43)								
התאמות מתרגום								
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽²⁾								
1	-	1	-	-	-	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה								
1								
גידור תזרים מזומנים								
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים (רווחים) הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾								
-	-	-	4	(2)	6	2	(1)	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה								
3								
הטבות לעובדים								
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה								
⁽⁵⁾ 54	(31)	85	⁽⁵⁾ (123)	65	(188)	⁽⁵⁾ (22)	11	(33)
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽⁴⁾								
24	(12)	36	24	(12)	36	31	(16)	47
שינוי נטו במהלך התקופה								
78								
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה								
36								
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
(1)								
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק								
37								

- (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.2.
- (2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 3 א.1.
- (4) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. לפרטים ראה ביאור 22 ג.2.
- (5) כולל בעיקר השפעת שינויים בריבית על ההתחייבות האקטוארית וכן הפחתה של קרן ההון מתוכנית ההתייעלות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019		2020	
ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד	
50,924	72,763	84,450	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
748	1,398	2,120	פיקדונות בבנקים מסחריים
51,672	74,161	86,570	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
49,448	73,059	85,465	מזה : מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

לפרטים בדבר שיעבודים ראה ביאור 27 להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 12 - ניירות ערך
ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

כולל בנק אגוד

התאמות לשווי הוגן שטרם הוכרו				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן⁽⁴⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
3,315	3,315	63	-	3,378
368	368	6	-	374
32	32	-	-	32
3,715	3,715	69	-	3,784
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
רווח כולל אחר מצטבר⁽⁴⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן⁽⁴⁾
9,798	9,728	72	(2)	9,798
451	446	5	-	451
252	250	2	-	252
227	225	2	-	227
33	33	-	-	33
683	653	30	-	683
294	286	8	-	294
11,738	11,621	119	(2)	11,738
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך
ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

כולל בנק אגוד - המשך

התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
426	355	71	-	426
216	216	-	-	216
15,879	15,691	259	(2)	15,948
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו ⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
1,342	1,348	2	(8)	1,342
2	2	-	-	2
20	19	1	-	20
27	26	1	-	27
1,391	1,395	4	(8)	1,391
20	20	-	-	20
1,411	1,415	4	(8)	1,411
סך כל ניירות הערך למסחר				
17,290	17,106	263	(10)	17,359
סך כל ניירות הערך⁽²⁾				
(5) מידע נוסף לגבי אגרות חוב				
יתרת חוב רשומה של-				
47	אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית			
47				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) מזה: ניירות ערך ששוועדו למלוים בסך 1,018 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלוים בסך 150 מיליוני שקלים חדשים.
 (3) אגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
 (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
 (5) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
 (6) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.
 הערות:
 - לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאורים ד, 3, א.2, ו-3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
 - ההבחנה בין אגרות חוב של ישראל לבין אגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ללא בנק אגוד

התאמות לשווי הוגן שטרם הוכרו				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
3,315	3,315	63	-	3,378
368	368	6	-	374
32	32	-	-	32
3,715	3,715	69	-	3,784
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				
של ממשלת ישראל				
של מוסדות פיננסים בישראל				
של אחרים בישראל				
רווח כולל אחר מצטבר⁽⁴⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
3,674	3,648	28	(2)	3,674
451	446	5	-	451
102	102	-	-	102
4,227	4,196	33	(2)	4,227
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות ⁽³⁾				
של מוסדות פיננסיים זרים				
התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(3) השקעה במניות שאינן למסחר				
160	115	45	-	160
59	59	-	-	59
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
8,102	8,026	147	(2)	8,171
התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(4) איגרות חוב למסחר				
346	345	1	-	346
346	345	1	-	346
סך כל איגרות חוב למסחר				
8,448	8,371	148	(2)	8,517
סך כל ניירות הערך⁽²⁾				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 712 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלווים בסך 150 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (6) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק הערות:
- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 12, 3 א.2 ו-3.3. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.
- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

התאמות לשווי הוגן שטרם הוכרו				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(1) איגרות חוב המוחזקות לפידיון				
4,032	4,032	61	-	4,093
4,032	4,032	61	-	4,093
של ממשלת ישראל				
סך כל איגרות החוב המוחזקות לפידיון				
רווח כולל אחר מצטבר⁽⁵⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(2) איגרות חוב זמינות למכירה				
3,362	3,308	55	(1)	3,362
1,440	1,442	1	(3)	1,440
362	359	3	-	362
5,164	5,109	59	(4)	5,164
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות⁽³⁾				
של מוסדות פיננסיים זרים⁽⁴⁾				
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו⁽⁶⁾				
הערך במאזן	עלות	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(3) השקעה במניות שאינן למסחר				
149	104	45	-	149
49	49	-	-	49
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין⁽⁷⁾				
9,345	9,245	165	(4)	9,406
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				
התאמות לשווי הוגן שטרם מומשו⁽⁶⁾				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽⁴⁾
(4) איגרות חוב למסחר				
427	427	-	-	427
341	343	-	(2)	341
768	770	-	(2)	768
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות⁽³⁾⁽⁸⁾				
סך כל איגרות חוב למסחר				
10,113	10,015	165	(6)	10,174
סך כל ניירות הערך⁽²⁾				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך 502 מיליוני שקלים חדשים וניירות ערך שהועמדו כבטחון למלווים בסך 35 מיליוני שקלים חדשים.

(3) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(4) כולל חשיפה לבנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB).

(5) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן".

(6) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.

(7) מוצגות ככלל לפי עלות (בניכוי ירידת ערך), המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

(8) ניירות ערך שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי ההוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערות:

- לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאורים 3, 2, 1 ו-33. לפרטים בדבר הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 3 א.4.

- ההבחנה בין איגרות חוב של ישראל לבין איגרות חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 12 - ניירות ערך - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(6) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון הנמצאות בפודיציית הפסד שטרם מומשו:

פחות מ-12 חודשים				12 חודשים ומעלה			
שווי הוגן ⁽⁴⁾ (לפידיון-עלות מופחתת)		הפסדים שטרם הוכרו		שווי הוגן ⁽⁴⁾ (לפידיון-עלות מופחתת)		הפסדים שטרם הוכרו	
סך הכל	20%-40%	0%-20%	סך הכל	סך הכל	20%-40%	0%-20%	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2020							
כולל בנק אגוד							
איגרות חוב המוחזקות לפידיון							
של ממשלת ישראל				20			
סך כל איגרות חוב המוחזקות לפידיון				20			
איגרות חוב זמינות למכירה							
של ממשלת ישראל				390			
של ממשלות זרות ⁽²⁾				31			
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה				421			
ללא בנק אגוד							
איגרות חוב המוחזקות לפידיון							
של ממשלת ישראל				20			
סך כל איגרות חוב המוחזקות לפידיון				20			
איגרות חוב זמינות למכירה							
של ממשלת ישראל				390			
של ממשלות זרות ⁽²⁾				31			
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה				421			
ליום 31 בדצמבר 2019							
איגרות חוב זמינות למכירה							
של ממשלת ישראל				124			
של ממשלות זרות ⁽²⁾				14			
סך כל איגרות חוב זמינות למכירה				138			

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
 (3) יתרה נמוכה מסמליון שקלים חדשים.

(7) ניירות ערך מגובי נכסים ומגובי משכנתאות

הערך במאזן ללא בנק אגוד	רווח כולל אחר מצטבר			הערך במאזן
	שווי הוגן	הפסדים	עלות מופחתת רווחים	
ליום 31 בדצמבר 2020				
-	33	-	-	33
-	33	-	-	33

אגרות חוב מגובות נכסים⁽⁴⁾

- (1) מזה:
 - 21 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדירוג AA שדורגו בשנת 2020, המגובות בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
 - 4 מיליון ש"ח - אג"ח סחירות בדירוג A שדורגו בשנת 2020, המגובות בתזרים מזומנים הלוואות.
 - 3 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדירוג A+ שדורגה בשנת 2020, המגובה בתזרים מזומנים ממכירת דלק.
 - 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדירוג AA שדורגו בשנת 2019, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי רכב.
 - 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירות בדירוג A שדורגו בשנת 2020, המגובה בתזרים תשלומים בגין הלוואות לרכישת רכב וכלי רכב.
 - 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדירוג AAA שדורגה בשנת 2020, המגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
 - 1 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדירוג AA שדורגה בשנת 2020, המגובה בתזרים מזומנים מאג"ח שהונפקו על ידי חברת תשתיות ליום 31 בדצמבר 2019 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

כולל בנק אגוד

31 בדצמבר 2020						
בנקים וממשלות		אשראי לציבור				
סך הכל		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾
70,403	12,880	57,523	948	97	56,478	שנבדקו על בסיס פרטי
190,435	-	190,435	23,220	156,484	10,731	שנבדקו על בסיס קבוצתי
158,435	-	158,435	-	156,484	1,951	מזה: לפי עומק הפיגור
260,838	12,880	247,958	24,168	156,581⁽²⁾	67,209	סך הכל חובות
						מזה:
589	-	589	75	-	514	חובות פגומים בארגון מחדש
1,111	-	1,111	21	97	993	חובות פגומים אחרים
1,700	-	1,700	96	97	1,507	סך הכל חובות פגומים
1,228	-	1,228	24	1,176	28	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
798	-	798	81	12	705	חובות בעייתיים אחרים
3,726	-	3,726	201	1,285	2,240	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾⁽⁴⁾
1,041	2	1,039	37	1	1,001	שנבדקו על בסיס פרטי
1,394	-	1,394	279	941	174	שנבדקו על בסיס קבוצתי
951	-	951	-	941	10	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
2,435	2	2,433	316	942	1,175	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
339	-	339	22	1	316	מזה: בגין חובות פגומים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 9,690 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 732 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים ראה ביאור 6.1.1.
- (4) סכום ההפרשה כולל את אומדן הפסדי האשראי הצפויים בבנק אגוד, הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד כפי שנכללו במאזן המאוחד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽⁴⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

ללא בנק אגוד

31 בדצמבר 2020					
בנקים		אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
יתרת חוב רשומה של חובות⁽⁴⁾					
60,540	12,157	48,383	897	97	47,389
שנבדקו על בסיס פרטי					
174,867	-	174,867	18,578	146,105	10,184
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
148,049	-	148,049	-	146,105	1,944
מזה: לפי עומק הפיגור					
235,407	12,157	223,250	19,475	146,202⁽²⁾	57,573
סך הכל חובות					
מזה:					
458	-	458	67	-	391
חובות פגומים בארגון מחדש					
942	-	942	21	97	824
חובות פגומים אחרים					
1,400	-	1,400	88	97	1,215
סך הכל חובות פגומים					
1,180	-	1,180	16	1,140	24
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
694	-	694	78	12	604
חובות בעייתיים אחרים					
3,274	-	3,274	182	1,249	1,843
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽⁴⁾					
1,041	2	1,039	37	1	1,001
שנבדקו על בסיס פרטי					
1,394	-	1,394	279	941	174
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
951	-	951	-	941	10
מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾					
2,435	2	2,433	316	942	1,175
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
339	-	339	22	1	316
מזה: בגין חובות פגומים					

נתוני בנק אגוד

31 בדצמבר 2020					
בנקים		אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
יתרת חוב רשומה של חובות⁽⁴⁾					
9,863	723	9,140	51	-	9,089
שנבדקו על בסיס פרטי					
15,568	-	15,568	4,642	10,379	547
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
10,386	-	10,386	-	10,379	7
מזה: לפי עומק הפיגור					
25,431	723	24,708	4,693	10,379⁽⁴⁾	9,636
סך הכל חובות					
מזה:					
131	-	131	8	-	123
חובות פגומים בארגון מחדש					
169	-	169	-	-	169
חובות פגומים אחרים					
300	-	300	8	-	292
סך הכל חובות פגומים					
48	-	48	8	36	4
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
104	-	104	3	-	101
חובות בעייתיים אחרים					
452	-	452	19	36	397
סך הכל חובות בעייתיים					
אומדן הפסדי אשראי בבנק אגוד, הגלומים ביתרת האשראי לציבור של בנק אגוד כפי שנכללו במאזן המאוחד					
318	-	318	112	54	152

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 9,349 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 732 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים ראה ביאור 6.1.1.
- (4) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 341 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽⁴⁾ אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך

31 בדצמבר 2019						
בנקים			אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
50,018	7,916	42,102	729	56	41,317	יתרת חוב רשומה של חובות ⁽⁴⁾
164,299	-	164,299	19,864	135,520	8,915	שנבדקו על בסיס פרטני
137,158	-	137,158	-	135,520	1,638	שנבדקו על בסיס קבוצתי
214,317	7,916	206,401	20,593	135,576⁽²⁾	50,232	מזה: לפי עומק הפיגור
						סך הכל חובות
						מזה:
331	-	331	65	-	266	חובות פגומים בארגון מחדש
943	-	943	21	56	866	חובות פגומים אחרים
1,274	-	1,274	86	56	1,132	סך הכל חובות פגומים
1,537	-	1,537	24	1,476	37	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
865	-	865	121	-	744	חובות בעייתיים אחרים
3,676	-	3,676	231	1,532	1,913	סך הכל חובות בעייתיים
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽⁴⁾
674	1	673	31	2	640	שנבדקו על בסיס פרטני
1,020	-	1,020	233	672	115	שנבדקו על בסיס קבוצתי
678	-	678	-	672	6	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,694	1	1,693	264	674	755	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
254	-	254	22	2	230	מזה: בגין חובות פגומים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) כולל הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 7,696 מיליוני שקלים חדשים.
- (3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 11 מיליוני שקלים חדשים והפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 475 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים ראה ביאור 6.1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

כולל בנק אגוד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
634	279	136	1,049	1	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(304)	(12)	(153)	(469)	-	(469)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
119	1	76	196	-	196	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(185)	(11)	(77)	(273)	-	(273)	מחיקות חשבונאיות, נטו
69	-	8	77	-	77	רכישת בנק אגוד
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
208	-	24	232	-	232	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות, נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
110	-	9	119	-	119	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
164	36	107	307	3	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)	מחיקות חשבונאיות ⁽¹⁾
102	2	64	168	-	168	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽¹⁾
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות, נטו
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
88	-	10	98	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלופי הזמן של פיאור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיאור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצאות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 14 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	
-	60	אשראי לממשלת ישראל
656	553	אשראי לממשלות זרות
656	613	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב הסעיף:

2019	2020	
חברות כלולות	חברות כלולות	
(3)	(4)	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
32	31	סך כל ההשקעות
		מזה:
(16)	(16)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
		סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
(1)	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים

ב. חלק התאגיד הבנקאי ברווחי חברות כלולות, נטו:

2018	2019	2020	
1	-	1	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים, נטו, של חברות כלולות ⁽¹⁾⁽²⁾

(1) לא קיימים הפסדים ו/או ביטול הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

(2) השפעת המס על רווחי החברות הכלולות נמוכה מ-1 מיליון ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק בהון המקנה				פרטים על החברה
חלק בזכויות ההצבעה		זכויות לקבלת רווחים		
ליום 31 בדצמבר				
2019	2020	2019	2020	
100%	100%	100%	100%	בנק
50%	50%	50%	50%	בנק
100%	100%	100%	100%	סוכנות ביטוח
100%	100%	100%	100%	חברה להחזקות בינלאומיות
100%	100%	100%	100%	ניהול תיקי ניירות ערך
100%	100%	100%	100%	חברה להנפקות
100%	100%	100%	100%	חברה לנאמנות
20%	20%	(8)20%	(8)20%	מקרקעין לבנייה
19.99%	19.99%	19.99%	19.99%	חברה לחיתום
-	-	20%	20%	מתן אשראי
-	-	20%	20%	מתן אשראי
100%	100%	100%	100%	בנק מסחרי
100%	100%	100%	100%	השקעות ריאליות
100%	100%	100%	100%	ליסינג
100%	100%	100%	100%	שרותי נאמנות
100%	100%	100%	100%	שרותי תפעול לבנק
100%	100%	100%	100%	ביטוח מקרקעין
100%	100%	100%	100%	הנפקת תעודות התחייבות
100%	100%	100%	100%	סוכן ביטוח

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾:

- חברות מאוחדות
 - בנק אגוד לישראל בע"מ⁽¹⁴⁾
 - בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ⁽³⁾
 - טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ
 - מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)⁽⁴⁾
 - אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ
 - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
 - מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
- חברות כלולות
 - פסגות ירושלים בע"מ (להלן- פסגות)
 - רוסאריו קפיטל בע"מ (להלן רוסאריו)
 - קרן מוסטאנג מזנין שותפות מוגבלת
 - קרן פלנוס טכנולוגיות
- חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)
 - יונייטד מזרחי בנק (שווייץ) לימיטד⁽⁶⁾
- חברות מאוחדות עיקריות של חברה שאוחדה של בנק אגוד לישראל בע"מ⁽¹⁴⁾
 - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.) בע"מ
 - אגוד ליסינג בע"מ
 - חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ
 - כרמל-אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ
 - לבולב סוכנות לביטוח (1993) בע"מ
 - אגוד הנפקות בע"מ
 - אגודים סוכנות לביטוח

31 בדצמבר 2020

עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
140	53	87

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מוחזקות⁽³⁾⁽¹³⁾

- כולל שטרי הון.
- ברשימה לעיל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- החברה הינה חברה הרשומה בהולנד. באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף 3.א.
- כולל הפסד עקב פירות של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-4 מיליון שקלים חדשים (בשנת 2019 הפסד של כ-19 מיליון שקלים חדשים).
- יונייטד מזרחי בנק (שווייץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשווייץ. ההשקעה מוצגת בדוחות הבנק כשלוחה שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.
- ביום 11 בינואר 2021 נחתם הסכם מכירה של חברת הבת יונייטד מזרחי בנק (שווייץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משווייץ. הסכם המכירה מותנה, בין היתר, באישורי הרשות הרגולטורית בשווייץ.
- כולל הפסד עקב פירות של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השווייצרי בסך של כ-4 מיליון שקלים חדשים (בשנת 2019 הפסד של כ-7 מיליון שקלים חדשים).
- שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.
- לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים, התאמות בגין הצגת ניירות ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן ושינויים ברווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים.
- בנוסף, יתרת זכות נדחית בגין רכישת בנק אגוד נכללת במאזן המאוחד בסעיף "התחייבויות אחרות" ומסתכמת בכ-1.5 מיליארד שקלים חדשים.
- לפרטים נוספים בדבר רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35. בנוסף, הבנק השקיע 500 מיליון שקלים חדשים בבנק אגוד כנגד הקצאת מניות.
- כולל ייחוס השלכות מס אפשריות בגין חקירת משרד המשפטים בארצות הברית.
- יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמת בכ-14 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2019 וביום 31 בדצמבר 2018), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמת בכ-4 מיליון שקלים חדשים (זהה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2019 וביום 31 בדצמבר 2018).
- הבנק פועל, ככל הניתן, למיזוג חברות הבנות של בנק אגוד עם ולתוך חברות הבנות של הבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

סעיפים אחרים שנצברו בהון העצמי ⁽¹⁰⁾		דיבידנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעות הוניות אחרות		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽⁹⁾	
2019		2020		2019		2020		2019		2020	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						ליום 31 בדצמבר					
-	-	-	-	-	19	-	⁽¹⁴⁾ 500	-	-	-	3,051
(15)	(1)	(5)	-	83	92	-	-	69	69	840	934
-	-	-	-	83	67	-	-	-	-	1,127	1,195
-	-	-	-	⁽⁵⁾ (8)	⁽⁵⁾ (3)	-	-	-	-	228	225
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	28
-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	57	60
-	-	-	-	9	23	-	-	-	-	61	84
-	-	-	-	-	-	⁽⁴⁾ 35	⁽⁴⁾ 35	-	-	(16)	(16)
-	-	-	(1)	-	1	-	-	-	-	2	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	8
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	⁽¹²⁾ (7)(1)	-	-	-	-	-	133	133
-	2	-	-	-	11	-	-	-	-	-	266
-	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	801
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	68
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	105
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	32
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	18

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 16 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) ⁽⁴⁾	
א. ההרכב עלות הנכסים				
עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2018				
4,645	2,080	1,294	1,271	
300	230	34	36	תוספות
(59)	-	-	(59)	גריעות
4,886	2,310	1,328	1,248	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2019
297	221	36	40	תוספות
(76)	-	-	(76)	גריעות
1,366	519	380	467	איחוד לראשונה בנק איגוד ⁽²⁾
6,473	3,050	1,744	1,679	עלות נכסים ליום 31 בדצמבר 2020
פחת והפסדים מירידת ערך				
פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2018				
3,221	1,597	1,044	580	
245	174	36	35	פחת
-	-	-	-	ירידת ערך
(37)	-	-	(37)	גריעות
3,429	1,771	1,080	578	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2019
276	198	40	38	פחת
7	7	-	-	ירידת ערך
(44)	-	-	(44)	גריעות
1,062	481	349	232	איחוד לראשונה בנק איגוד ⁽²⁾
4,730	2,457	1,469	804	פחת נצבר ליום 31 בדצמבר 2020
הערך בספרים⁽³⁾:				
1,424	483	250	691	ליום 31 בדצמבר 2018
1,457	539	248	670	ליום 31 בדצמבר 2019
1,743	593	275	875	ליום 31 בדצמבר 2020
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2019				
	23.4%	13.2%	4.1%	
שיעור פחת ממוצע משוקלל ליום 31 בדצמבר 2020				
	23.6%	13.7%	4.0%	

ב. פרטים נוספים

להלן שיעורי הפחת:

בניינים	שיפורים במושכר	ציוד משרדי וריהוט	כלי רכב	מחשוב, זכויות שימוש ועלויות תוכנה
4%-2%	7%	25%-6%	20%-15%	33%-20%

(1) התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ- 109 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-84 מיליוני שקלים חדשים) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו.

(2) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(3) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהוננו, בסך של 444 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 401 מיליוני שקלים חדשים וליום 31 בדצמבר 2018 - 353 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים בדבר מדיניות היוון עלויות תוכנה ראה ביאור 8.1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 16 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):

מאוחד		
31 בדצמבר		
2019	2020	
8	34	שאינם מיועדים למכירה
8	26	מזה - מושכרים לאחרים
-	6	מיועדים למכירה ⁽¹⁾

(1) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2020 בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 23 מיליוני שקלים חדשים).

ד. ליום 31 בדצמבר 2020 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 18 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2019 - 17 מיליוני שקלים חדשים).

ה. בשנת 2017 רכש הבנק קרקע במטרה לרכז, ככל האפשר, את יחידות המטה של הבנק, באתר מרכזי אחד, בלוד. עלות הרכישה הסתכמה לסך של 27 מיליוני שקלים חדשים. לפרטים בדבר ההתקשרות, השפעתה על הדוחות הכספיים והקלות הוניות שאישר הפיקוח על הבנקים הנוגעות להתייעלות בתחום הנדל"ן, ראה ביאור 25.

ו. מידע בגין חכירות

הוצאות בגין חכירות:

2020	
118	הוצאות בגין חכירה תפעולית
118	סך הכל הוצאות בגין חכירות

מידע נוסף על החירות:

2020	
40	רווח הון מעסקאות מכירה וחכירה בחזרה, נטו
104	תזרימי מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות
24	נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות
4.2	יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים)
1.2	ריבית היוון משוקללת ממוצעת

תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בין חכירות תפעוליות לפי תקופות לפירעון:

2020		
התחייבות בגין חכירה	תזרימי מזומנים לא מהוונים	
36	36	עד שנה
111	112	מעל שנה עד שנתיים
92	93	מעל שנתיים עד 3 שנים
80	83	מעל 3 שנים עד 4 שנים
64	67	מעל 4 שנים עד 5 שנים
248	280	מעל 5 שנים
631	671	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 17 - נכסים אחרים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר			
2019	2020	2020	
	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
1,175	1,371	1,759	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽⁴⁾
149	241	278	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
127	192	202	הכנסות לקבל
89	79	79	הוצאות הנפקה של איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ⁽²⁾
-	574	630	נכס זכות שימוש בגין חכירה תפעולית ⁽³⁾⁽⁴⁾
281	301	438	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,821	2,758	3,386	סך כל הנכסים האחרים

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים בדבר אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים ראה ביאור 20.

(3) לפרטים בדבר נכס זכות שימוש בגין חכירה תפעולית ראה ביאור 16.

(4) לפרטים בדבר היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ראה ביאור 1.ה.1.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

2019		2020		
ללא בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
				בישראל
				לפי דרישה
52,930	74,469	91,615		אינם נושאים ריבית
28,977	35,178	40,893		נושאים ריבית
81,907	109,647	132,508		סך הכל לפי דרישה
125,153	132,495	147,105		לזמן קצוב
207,060	242,142	279,613		סך הכל פיקדונות בישראל⁽¹⁾
				מחוץ לישראל
				לפי דרישה
529	961	961		אינם נושאים ריבית
3	3	3		נושאים ריבית
532	964	964		סך הכל לפי דרישה
3,392	3,647	3,647		לזמן קצוב
3,924	4,611	4,611		סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
210,984	246,753	284,224		סך הכל פיקדונות הציבור

(1) מזה:

100,915	118,436	135,165	פיקדונות של אנשים פרטיים
45,330	45,179	47,566	פיקדונות של גופים מוסדיים
60,815	78,527	96,882	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

2019		2020		
ללא בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
72,152	82,646	94,031		תקרת הפיקדון (במיליוני ש"ח)
50,875	61,980	73,376		עד 1
29,582	35,223	41,781		מעל 1 עד 10
22,193	28,342	35,060		מעל 10 עד 100
36,182	38,562	39,976		מעל 100 עד 500
210,984	246,753	284,224		סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר			
2019	2020		
	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
			בישראל
			בנקים מסחריים:
			פיקדונות לפי דרישה
			פיקדונות לזמן קצוב
			קיבולים
			בנקים מרכזיים:
			פיקדונות לזמן קצוב
			מחוץ לישראל
			בנקים מסחריים:
			פיקדונות לפי דרישה
			פיקדונות לזמן קצוב
			קיבולים
			סך כל הפיקדונות מבנקים
324	568	670	
296	612	612	
84	253	253	
-	2,200	2,200	
9	14	37	
1	-	-	
-	-	7	
714	3,647	3,779	

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות:	
2020	2019			במטבע ישראלי לא צמוד	איגרות חוב
כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד			
			2.27%	2.83	איגרות חוב
8,102	5,981	6,957			
		192	3.00%	1.36	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
192	192	192			
			0.53%	3.73	איגרות חוב
19,000	16,906	18,311			
		4,823	1.60%	6.70	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
3,008	3,405	4,823			
			4.71%	3.16	כתבי התחייבות נדחים ⁽³⁾
3,158	3,163	3,163			
33,460	29,647	33,446	1.38%	3.90	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים

(1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירוען לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי התחייבות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהפיקוח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבות נדחים, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים.

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של שישה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביום 4 בינואר 2017 קבעה מעלות כי דירוג שטרי ההון הנדחים, אשר מוכרים כהון רובד 2, בהתאם להוראות המעבר של באזל III הוא +iil.

יתרת שטרי ההון הנדחים (סדרה א') ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה ב-2,043 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,623 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ועומדים לפירוען בתאריך 2 בינואר 2022.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ ("להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 19,535 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 5,873 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, והפיקדה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו.

במהלך שנת 2020 הנפיקה החברה איגרות חוב מסדרה חדשה (סדרה 52) צמודות למדד המחירים לצרכן בערך נקוב של כ-413 מיליוני שקלים חדשים, וכן איגרות חוב (סדרה 46) בדרך של הרחבת סדרה, צמודות למדד, בערך נקוב של כ-1,197 מיליוני שקלים חדשים. התמורה ברוטו שנתקבלה בגין שתי הסדרות מסתכמת בסך 1,703 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (סדרה 53), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק) בערך נקוב כולל של כ-400 מיליוני שקלים חדשים. שטרי ההון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 20 - איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים - המשך

ג. בחודשים דצמבר 2015 וינואר 2016 גייס הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן בסכום של 600 מיליוני שקלים חדשים. כתבי התחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

כתבי התחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדים במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק יורד מתחת לשיעור של 5% או בהתרחש אירוע מכונן לאי קיימות של הבנק, וזאת בהתאם להחלטת הפיקוח על הבנקים. במקרים אלה תבוצע מחיקה מלאה או חלקית של כתבי התחייבות. במקרה שבו יעלה יחס הון עצמי רובד 1 מעל היחס המזערי הנדרש הבנק יהיה רשאי להודיע על ביטול מחיקת הקרן באופן חלקי או מלא. לפי חברת הדירוג Standard & poors Maalot, דירוג כתבי התחייבות הנדחים המותנים הוא ilAA. בחודשים יולי 2016 ואוגוסט 2017, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingently Convertibles), הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, בסכום של 218 מיליוני שקלים חדשים ובסכום של 120 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. כתבי התחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2.

בחודש אוגוסט 2018, גייס בנק יהב בהנפקה פרטית, כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO (Contingently Convertibles) בסך 180 מיליוני שקלים חדשים. בכתבי התחייבות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר. כתבי התחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל III ומוכרים כהון רובד 2. בחודש אוגוסט 2018 פרדה בנק יהב בפדיון מוקדם מלא, בהתאם לאישור בנק ישראל, כתבי התחייבות צמודים למדד בסכום כולל של כ- 620 מיליוני שקלים חדשים אשר הונפקו בשנים 2009 ו- 2010 לבנק מזרחי-טפחות.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר			
2019	2020		
ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		
87	113	222	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
1,317	1,300	1,909	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
260	188	206	הכנסות מראש
-	-	1,403	יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד ⁽³⁾
515	437	591	הוצאות לשלם
180	167	244	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
114	116	116	ערבויות לפירעון
119	184	232	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים
4,874	4,842	5,431	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
349	600	986	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
-	575	631	התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
751	1,434	1,475	זכאים אחרים ויתרות זכות
8,566	9,956	13,446	סך כל התחייבויות האחרות

(1) לפרטים נוספים ראה ביאור 8.

(2) לפרטים נוספים ראה ביאור 22, זכויות עובדים.

(3) לפרטים נוספים ראה ביאור 35.

(4) לפרטים בדבר התחייבויות בגין חכירות תפעוליות ראה ביאור 16.

(5) לפרטים בדבר היישום הראשוני של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חכירות ראה ביאור 1.ה.1 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים

א. תיאור ההטבות

1. להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן.
מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012.
ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר וידמן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק וזאת בהתאם למדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד, אשר הותאמה להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים") וכן בשים לב להתאמות הנדרשות להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא תגמול ("מדיניות התגמול החדשה").
לפרטים מלאים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017, ולדיווח מיום 14 בפברואר 2017.
תקופת ההעסקה בהתאם להסכם ההעסקה שאושר ("הסכם ההעסקה המתוקן") הינה החל מיום 1 בדצמבר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא מתחדש מאליו, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה המתוקן ("תקופת ההעסקה הנוספת").
למרות האמור לעיל, יוכל כל אחד מהצדדים להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו במהלך תקופת ההעסקה הנוספת, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת לצד האחר בת שישה חודשים.
בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על יושב ראש הדירקטוריון חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת יושב ראש הדירקטוריון לידי סיום; במקרה כזה, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יתיר על עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לגמל פנסיה ופיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.
בהתאם להסכם ההעסקה המתוקן, יושב ראש הדירקטוריון, יהיה זכאי לשכר חודשי בסך של 189,660 שקלים חדשים. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 14.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (6.5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים). בנוסף, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
ככל שיושב ראש הדירקטוריון יבקש זאת, מעת לעת, הבנק יעדכן את משכורתו החדשית בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא יחול גידול בעלות ההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.
במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם ליושב ראש הדירקטוריון (בכפוף לקבלת האישרים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-2,746 אלפי שקלים חדשים לשנה (כאשר לעניין זה לא יילקחו בחשבון תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים, על פי דין).
בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, ככל שתקרת התגמול לפי חוק שכר בכירים, לרבות לפי סעיף 2(ב) לחוק תאפשר זאת, הבנק ישלם ליושב ראש הדירקטוריון רכיב של תגמול קבוע נוסף בסכום שלא יעלה על שתי משכורות חדשיות (בהתבסס על משכורת דצמבר באותה שנה). בגין הרכיב של התגמול הקבוע הנוסף, כאמור לעיל, הבנק יבצע תשלומים והפרשות על פי דין וכן הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין בלבד.
הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק יישא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד יושב ראש הדירקטוריון, תעלה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול שישולם ליושב ראש הדירקטוריון לא יוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.
בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שלוש משכורות ("מענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון").
בהסכם ההעסקה המתוקן הובהר, כי מענק ההסתגלות אשר ישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הינו מענק ההסתגלות היחיד, אשר יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לו בתום תקופת ההעסקה על פי הסכם ההעסקה המתוקן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק ליושב ראש הדירקטוריון, את מענק הפרישה, שהוא זכאי לו בהתאם להסכם ההעסקה הקודם בגין תקופת ההעסקה שהחלה ביום 1 בדצמבר 2012 והסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015, אשר הינו בסך השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה של יושב ראש הדירקטוריון, על פי הסכם ההעסקה הקודם לשנים 2012-2015, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו (שלוש שנים), על פי הסכם ההעסקה הקודם לאותה תקופה ("מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון ומענק ההסתגלות ליושב ראש הדירקטוריון שישולם ליושב ראש הדירקטוריון, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים.

אם יושב ראש הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג - 1963 ("חוק פיצויי פיטורים"), והסכום שיצטבר בקופות הגמל כתוצאה מתשלומי הבנק לפיצויים (8.33%), על כל הרווחים שנשא, נכון למועד סיום העבודה ולפי דיווח קופות הגמל, לא יעלה כדי סכום פיצויי הפיטורים, כמשמעו בחוק פיצויי פיטורים, בתשלום ברוטו (להלן: "פיצויי פיטורים כחוק"), אזי יבוא סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון האמור לעיל, במלואו או ככל הנדרש, על חשבון פיצויי הפיטורים כחוק; אם הסכום שהצטבר בקופות בצירוף סכום מענק הפרישה ליושב ראש הדירקטוריון לא יעלו, שניהם גם יחד, כדי פיצויי פיטורים כחוק, ישלם הבנק את הפער עד לפיצויי פיטורים כחוק.

2. ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק אשר סיים את כהונתו ביום 15 בספטמבר 2020 ("המנהל הכללי הקודם").

ביום 18 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר פרשר, המנהל הכללי הקודם של הבנק, וזאת בהתאם למדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה, שאושרה אף היא על ידי האסיפה הכללית באותו מועד.

המנהל הכללי הקודם היה זכאי לשכר חודשי בסך של 238,000 שקלים חדשים, אשר הוצמד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן. הבנק העמיד לרשות המנהל הכללי הקודם תקציב של 15.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק (5% לתגמולים ו-8.33% לפיצויים) וכן רכש הבנק עבור המנהל הכללי הקודם ביטוח מפני אובדן כושר עבודה על ידי תשלום של 2.5% או בשיעור שהקנה להמנהל הכללי הקודם קצבת נכות בשיעור 75% מהמשכורת, לפי הנמוך מבין השניים). בנוסף, המנהל הכללי הקודם היה זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/ קופות גמל/ קרנות השתלמות, על פי בחירת המנהל הכללי הקודם.

ככל שהמנהל הכללי הקודם ביקש זאת, מעת לעת, הבנק עדכן את המשכורת החודשית של המנהל הכללי בכפוף להתאמות ולשינויים הנדרשים בתשלום הנלוות, וזאת באופן שגידול או הפחתה במשכורת יבוא על חשבון הפחתה או גידול מקבילים בנלוות ולהיפך, ובלבד שלא חל גידול בעלות ההעסקה של המנהל הכללי הקודם ובכלל זה בעלות המס החלה על הבנק, והכל בכפוף לכל דין ובכפוף לתקרת התגמול המותרת על פי חוק שכר בכירים ולשיעור ההפקדות לפיצויי פיטורים ולתגמולים על פי דין.

במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי הקודם של הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי הקודם (בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק שכר בכירים, היה כ-3,456 אלפי שקלים חדשים לשנה וכן פיצויי פיטורים ותגמולים, על פי דין.

הואיל וההוצאה בשל עלות השכר שהבנק נשא בה, במישרין או בעקיפין בשנת מס, בעד המנהל הכללי הקודם, עלתה על "התקרה לתשלום" כהגדרתה בסעיף 4 לחוק שכר בכירים, חלק מן התגמול ששולם למנהל הכללי הקודם לא הוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק האמור.

בתום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה הנוסף, ישלם הבנק למנהל הכללי הקודם מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר עמד על סך של שש משכורות ("מענק ההסתגלות למנהל הכללי").

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד על פי הסכם ההעסקה המתוקן, ישלם הבנק למנהל הכללי הקודם מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החדשית האחרונה של המנהל הכללי הקודם עובר לתום תקופת המעבר על פי חוק שכר בכירים (12 באוקטובר 2016), במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום תקופת המעבר כאמור, והכל בכפוף וכמפורט בסעיף 4.9.4 לנספח ב' לדוח המידי שפרסם הבנק ביום 4 במאי 2014 ("מענק הפרישה למנהל הכללי").

יצוין, כי עלות מענק הפרישה למנהל הכללי הקודם ומענק ההסתגלות למנהל הכללי הקודם ששולם למנהל הכללי הקודם, כאמור לעיל, הופרשה במלואה בדוחות הכספיים של הבנק, לפני תום תקופת המעבר של חוק שכר בכירים. מענק הפרישה למנהל הכללי הקודם ומחצית ממענק ההסתגלות למנהל הכללי הקודם נחשבים תגמול פרישה משתנה אשר ישולם ב-4 מנות, אשר שלוש מתוכן תהיינה נדחות ותשולמנה במשך שלוש השנים העוקבות למועד סיום יחסי עובד-מעביד. והכל בכפוף לכך שלא תהיה, בדוחות הכספיים שיתפרסמו סמוך לפני מועד תשלום מנה נדחית, חריגה בשיעור העולה על 10% מן היחסים המינימליים של הלימות ההון הכולל והלימות הון עצמי רובד 1.

ביום 15 באוקטובר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון ולאחר אישור ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של מר משה לארי, המנהל הכללי הנוכחי של הבנק ("המנהל הכללי הנוכחי").

המנהל הכללי הנוכחי זכאי לשכר חודשי בסך של 230,000 שקלים חדשים, ברוטו. השכר צמוד במלואו לשינויים במדד המחירים לצרכן ("המשכורת"). למרות האמור לעיל, במקרה של ירידה במדד, לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר. הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי הנוכחי תקציב של 15.83% להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים על חשבון הבנק אשר יועברו, במלואם או בחלקם ולפי העניין, לקופת גמל (או לקופות גמל), לפי בחירת המנהל הכללי הנוכחי, ועל פי התנאים המצטברים המפורטים בנספח ד' לדוח הזימון לאסיפה הכללית אשר פורסם ביום 27 באוגוסט 2020.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

בנוסף, המנהל הכללי הנוכחי זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות על פי בחירתו בשיעור של 7.5% מסכום המשכורת. במועד האישור של תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי הנוכחי של הבנק על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, סך התגמול המירבי שהבנק היה רשאי לשלם למנהל הכללי הנוכחי (בכפוף לקבלת האישרים הנדרשים על פי דין), על פי סעיף 2(ב) לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק שכר בכירים"), היה כ-3,456 אלפי שקלים חדשים לשנה וכן פיצויי פיטורים ותגמולים, על פי דין.

הבנק ישלם למנהל הכללי הנוכחי בתום יחסי עובד מעביד מענק הסתגלות כנגד אי תחרות, אשר יעמוד על סך של שש משכורות (ללא הפרשות סוציאליות), כפי שהיו ערב מינויו לתפקיד המנהל הכללי הנוכחי. כמו כן, יהיה זכאי להפרשות סוציאליות בגין סכום זה (זכות שתציבר במהלך השנתיים הראשונות לכהונתו כמנהל כללי) (כל הסכומים הללו ביחד: "מענק ההסתגלות למנהל הכללי הנוכחי").

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנהל הכללי הנוכחי מענק הסתגלות בסכום נוסף השווה להפרש בין מענק ההסתגלות למנהל הכללי הנוכחי לבין סכום השווה לסך של שש משכורות, כפי שתהינה באותו מועד בצירוף הפרשות סוציאליות בגינן, והכל בכפוף לתקרה המותרת על פי חוק שכר בכירים.

כמו כן, עם סיום יחסי עובד מעביד, ישלם הבנק למנהל הכללי הנוכחי מענק פרישה, בסכום השווה למכפלת 150% מסכום המשכורת החודשית בעבור חודש דצמבר 2016 במספר שנות עבודתו בבנק עד לתום שנת 2016.

ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים, לפי שיקול דעתם, להעניק למנהל הכללי הנוכחי תגמול מותנה ביצועים - מענק כספי בסכום שלא יעלה על שלוש משכורות ("תקרת המענק") או על חלק יחסי מסכום זה, עבור חלק משנת המענק, על אף האמור לעיל, אם ועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו כי המענק מותנה הביצועים שיוענק עבור שנה מסוימת לנושאי המשרה (שאינם המנהל הכללי או דירקטורים) יכלול גם תגמול הוני, כי אז הם יהיו רשאים לקבוע לפי שיקול דעתם, כי גם התגמול מותנה הביצועים שיוענק למנהל הכללי הנוכחי עבור שנת המענק, יהיה, כולו או חלקו, תגמול הוני. שווי התגמול הוני שיוענק למנהל הכללי הנוכחי עבור שנת המענק, בתוספת המענק הכספי שיוענק למנהל הכללי הנוכחי עבור אותה שנת מענק (ככל שיוענק), לא יעלו (במצטבר) על 100% מתקרת המענק.

זכאות המנהל הכללי הנוכחי לתגמול מותנה ביצועים, ככל שיוחלט להעניק, תהיה מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לפי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל.

התגמול המשתנה שיוענק למנהל הכללי הנוכחי יהיה כפוף להוראות השבה, כמפורט בסעיף 6.10 למדיניות התגמול של הבנק. הוראות השבה כאמור לא יחולו על המחצית של מענק ההסתגלות על פי תנאי העסקתו של המנהל הכללי הנוכחי, בטרם מינויו כמנהל הכללי הנוכחי של הבנק, שהינה תגמול משתנה (בשל הוראות מעבר של הוראת המפקח על הבנקים בדבר העדר פגיעה בזכויות שנצברו בעבר).

כל אחד מהצדדים יוכל להודיע על ניתוק יחסי העבודה במועד כלשהו, מכל סיבה וללא צורך לנמק את עמדתו בפני הצד האחר, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שישה חודשים, לצד האחר.

בתקופת ההודעה המוקדמת תחול על המנהל הכללי הנוכחי חובה לעבוד באופן רגיל ומלא, ואולם לבנק תהיה שמורה הזכות שלא לנצל את התקופה האמורה, במלואה או בחלקה ולהביא את עבודת המנהל הכללי הנוכחי לידי סיום. במקרה כזה, ישלם הבנק למנהל הכללי הנוכחי פדיון אותו חלק של ההודעה המוקדמת בו יתר על עבודתו של המנהל הכללי הנוכחי, בסכום בגובה המשכורת עבור תקופת הפדיון ובתוספת סכום בגובה תשלומי הבנק לתגמולים, פנסיה, פיצויים וקרן השתלמות כפי שפורט לעיל.

3. מדיניות תגמול לנושאי משרה

ביום 18 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה"), בתוקף לשלוש (3) שנים, החל מיום 1 בינואר 2020. מדיניות התגמול המעודכנת, כמו גם זו שקדמה לה, משלבת את הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999, חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק שכר בכירים"), והוראת ניהול בנקאי תקן 301A בנושא תגמול עם העקרונות הרחוביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשנים לב, בין היתר, לתוכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה. ביום 24 בדצמבר 2020 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, עדכון למדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק, אשר עניינו ביטוח אחריות נושא משרה.

בשנת 2019, הייתה בתוקף מדיניות תגמול לנושאי משרה, אשר אושרה לאחר המלצת ועדת התגמול ואישור הדירקטוריון, על ידי האסיפה הכללית ביום 14 בפברואר 2017, וכן מדיניות תגמול לעובדים שאינם נושאי משרה, אשר אושרה בחודש מרץ 2017 על ידי דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים (מבוסס על יעדי ביצוע של הבנק, על מדדי ביצוע אישיים וכן כולל תגמול בשיקול דעת), אשר יכלול מענק כספי, ויכול שיכלול גם תגמול הוני לטווח ארוך בשיעור שלא יעלה על מחצית מן התגמול המשתנה מותנה הביצועים. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה.

התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

בהתאם למדיניות התגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 85 אחוזים מהתגמול הקבוע, זאת למעט בהתקיים תנאים חריגים, בהם התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 170 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 55 אחוזים מהתגמול הקבוע וכי נושאי משרה אלה יהיו זכאים לרכיב קבוע נוסף (אשר כונה במדיניות הקודמת "מענק שימור") בגובה שתי משכורות המהווה תגמול קבוע בהתאם למדיניות התגמול.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

בהתאם למדיניות התגמול, תקרת התגמול, כהגדרתו בחוק שכר בכירים (קרי: ללא תשלומים לתגמולים ופיצויי פיטורים על פי דין), של יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי תהיה קטנה ממכפלת השכר הנמוך ביותר של עובד הבנק, במשרה מלאה, לרבות עובד קבלן, ב-35. תקרת התגמול של נושאי המשרה האחרים (שאינם דירקטורים), תהיה 2.5 מיליוני שקלים חדשים (בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן כמפורט בחוק שכר בכירים).

במדיניות נקבע, כי התגמול המשתנה יהיה כפוף להשבה, כולו או חלקו, בנסיבות שפורטו במדיניות התגמול.

פרטים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרונותיה ותחולתה (נספח ב') פורסמו בדיווחים מיום 11 בנובמבר 2019, 18 בדצמבר 2019, 22 בדצמבר 2019 ו-24 בדצמבר 2020.

החל מיום 1 בינואר 2017, תקופת הודעה המוקדמת שהבנק זכאי לקבל מהמנהל הכללי ומשאר נושאי המשרה הכפופים לו, לרבות המבקרת הפנימית הראשית לעניין סיום תקופת העסקתם בבנק, תהיה בת 6 חודשים.

4. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד שישה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

5. מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק

בחודש פברואר 2020, החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול, לאשר מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי המשרה שלגביהם חלה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בבנק, כאמור לעיל (להלן: "מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק").

מדיניות התגמול המעודכנת לכלל עובדי הבנק דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2020-2022. בשנת 2019 הייתה בתוקף מדיניות התגמול לעובדים שאינם נושאי משרה, שאושרה בחודש מרץ 2017.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או החייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

6. ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה, למנהל הכללי הקודם של הבנק עבור שנת 2019 וכן לנושאי משרה בבנק (למעט המנהל הכללי הקודם והדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2020, בהתאם לסעיף 15 ב(א)(1) לחוק ניירות ערך, כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020. לפרטים נוספים לגבי ההקצאה ראה ביאור 3.ב.23.

7. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.

לקראת סוף שנת 2015 החל הליך של בוררות כלכלית (להלן: "בוררות") בין הבנק לארגון עובדי מזרחי טפחות ("ארגון העובדים"), אשר במסגרתה נידונות דרישות ארגון העובדים לשנים 2015-2005.

ביום 28 בינואר 2019 ניתן פסק בוררות בין הבנק לארגון העובדים, במסגרתו נקבע כי על הבנק לשלם פיצוי חד פעמי בסכום כולל של 94.3 מיליוני שקלים חדשים (עלות) לעובדים חברי ארגון העובדים שעבדו בבנק בתקופה מיום 1 בינואר 2005 עד יום 31 בדצמבר 2015 או בחלק מהתקופה אשר עובדים בבנק ביום מתן פסק הבוררות, וכן לעובדים חברי הארגון שעבדו בתקופה זו ושפרשו לגמלאות לפי גיל לאחר יום 30 ביוני 2013. הפיצוי ישולם בשתי פעימות - בחודש מאי 2019 ובחודש אפריל 2020. כמו כן, התקבלו במסגרת פסק הבוררות חלק מן הדרישות להטבות שונות, ובכלל זה שיעורי ההפקדה לתגמולים יעלו ל-7% החל מיום 1 בינואר 2019 ול-7.5% החל מיום 1 בינואר 2021.

בדוחות הכספיים של שנת 2018 נרשמה הוצאה בסך 94.3 מיליוני שקלים חדשים (כ-62 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין הפיצוי החד פעמי. בנוסף, תוספת ההוצאות בגין שכר מידי שנה, החל משנת 2019 ואילך, מוערכת על ידי הבנק בסכום של כ-15 מיליוני שקלים חדשים (לפני מס).

8. ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי עם ארגון העובדים וביום 11 בדצמבר 2017 אושר ההסכם על ידי הארגונים המוסמכים בבנק (להלן: "ההסכם הקיבוצי החדש").

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי החדש:

- ההסכם חל לגבי השנים 2016-2021.
- ישרור שקט תעשייתי מלא ומוחלט, לאורך כל תקופת ההסכם.
- עובדי הבנק יירתמו לסייע בהצלחת מהלכים לרכישה ו/או מיזוג של בנק אחר, שאינו נמנה עם ארבעת הבנקים הגדולים, ולרבות להצלת המהלך למיזוג בנק איגוד לישראל בע"מ, ללא עלות נוספת לבנק.
- במהלך התקופה הנ"ל, תינתנה תוספות קבועות ותוספות דיפרנציאליות לשכר.
- תוספת הוותק שתינתן לעובדים חדשים שייקלטו בבנק החל ממועד חתימת ההסכם, תופחת לעומת זו הקיימת כיום.
- יינתן מענק מותנה בביצועי הבנק (תשואה להון), הכולל תוספת מדורגת בהתאם לעמידה ביעדי התוכנית האסטרטגית.
- עובדים שעבדו בבנק בעת חתימת ההסכם יקבלו מענק התמדה והירתמות מיוחד בסכום של חצי משכורת י"ג (לפי ערך יום חתימת ההסכם), בכל אחת מהשנים 2018 עד 2021 ובתמורה לעבודתם בפועל בשנים אלו, כאשר חלק המענק המתייחס לשנת 2019 מותנה בהסכמה כוללת לאופן קליטת עובדי בנק איגוד במסגרת ההסכם הקיבוצי. החלק המותנה נדחה לשנת 2021.
- תופעל תוכנית הפרישה מוצפן שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 27 בדצמבר 2016.
- גובשו הסכמות שונות אשר מאפשרות לבנק גמישות ניהולית נוספת בניהול המשאב האנושי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

9. ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022 עם ארגון המנהלים. להלן עיקרי ההסכם החדש:
- נקבע מבנה שכר חדש, הכולל שכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות וכן השתתפות בהחזרי הוצאות (אש"ל, אחזקת רכב, חינוך ועוד).
 - שכר הבסיס כולל את כל רכיבי השכר החודשיים הקבועים ששולמו עד כניסתו של ההסכם לתוקף, למעט תוספת ותק ודמי ניהול.
 - תוספת הוותק השנתית תעמוד על 1% משכר הבסיס.
 - תוספת הניהול תיקבע בהתאם לרמת המורכבות הניהולית.
 - תשלום עבור שעות נוספות יהיה גלובלי.
 - עדכון השתתפות בהוצאות עבור גני ילדים, צהרונים וחינוך גבוה לילדי מנהלים.
 - תוכנית פרישה מרצון.
 - תוספת שכר חודשית של 2,500 שקלים חדשים למנהל מיום 1 בינואר 2018.
 - תוספת שכר דיפרנציאלית למנהלים לשנים 2019-2022 (תלויה בתשואה להון לשנים 2020-2022).
 - שקט תעשייתי מלא ומוחלט לכל תקופת ההסכם.
10. הסכמי עבודה ושכר בחטיבת הטכנולוגיה
- תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה") מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.
- לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.
- ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שגובשו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.
11. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.
12. ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.
- יצוין, כי מבין העובדים הפורשים שיתאפשר להם לפרוש בפרישה מוקדמת כאמור, נמנים עובדי הבנק וכן כ-50 עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בשליטה ובהחזקה מלאה של הבנק. יחד עם זאת, יתכן שיחול שינוי במספר העובדים הפורשים מכל קבוצה, ואולם בסך הכל מספרם לא יעלה על 300.
- בהתאם לתוכנית ההתייעלות, יהיו העובדים הפורשים זכאים לפנסיה מוקדמת עד גיל פרישה או לפיצויים מוגדלים בשיעור של 150% (נוסף על העברת הבעלות בקופות הגמל על שמם), וזאת בהתאם לקריטריונים המפורטים בתוכנית. אפשר ובמסגרת תנאי הפרישה, תינתנה לעובדים הטבות נוספות אשר אינן מהותיות.
- עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמו ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו ממס בסכום של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה באותו רבעון להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).
13. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאים לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
14. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
15. מענקי יובלות
- עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

16. עתודה בגין שכר לימוד
עובדי הבנק בהסכם קיבוצי שנקלטו עד ליום 16 באוגוסט 2017 זכאים להחזר בגין שכר לימוד תורני ובגין שכר לימוד גבוה על פי אחוזי החזר ותקרות הנהוגים בבנק, אשר עודכנו במסגרת ההסכם הקיבוצי החדש. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלו על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שהעובד יהיה עדיין מועסק בבנק.
17. העתודות בגין מענקי יובלות, שכר לימוד והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעורים של 3.50%-4.50%. חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.
18. בנק יהב
לבנק יהב תוכנית מוגדרת מסומנת ולא מסומנת ביחס לכלל עובדיו, התוכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.
התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר הפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. בנק יהב נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. בנק יהב רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.
לחלק מעובדי התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.
במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב תוכנית פרישה מרצון שהומלצה על ידי הנהלת בנק יהב.
בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראות ההתייעלות. לפי התוכנית, תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטואריות לעובדים הסתכמו בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר השפעת המס).
ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול לשנים 2018-2022.
19. בנק אגוד
תוכנית פרישה
ביום 31 בדצמבר 2018 החליט דירקטוריון בנק אגוד לאשר תוכנית פרישה מרצון של כ-70 עובדים כחלק מתהליכי התייעלות שנוקט בנק אגוד (להלן: "התכנית"), במסגרתה אמורים לפרוש כ-70 עובדים מבנק אגוד, (נותרו כ-5 עובדים הצפויים לפרוש במהלך שנת 2021). ההטבות שהוצעו, כתלות בגיל ונתק העובדים כוללות פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין; או פיצויים מוגדלים בשיעור של כ-270% בהתאם למאפייני אוכלוסיית העובדים שיפרשו. יתכן ובמסגרת תנאי הפרישה יינתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.
ביום 17 בינואר 2019 התקבל אישור המפקחת על הבנקים להקלה לפיה יוכל בנק אגוד לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים.
בהקשר לכך ועל פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, בנק אגוד הכיר בהפסד בגין צמצום תכניות להטבה מוגדרת, קרי כאשר אירוע מפחית משמעותית את מספר שנות השירות העתידיות של עובדי תוכנית הטבה או אשר מבטל עבור מספר משמעותי של עובדים את צבירת ההטבות המוגדרות בגין חלק או כל השירות העתידית שלהם, על פי מדיניות בנק אגוד.
העלות הכוללת של התוכנית על פי הערכת הנהלת בנק אגוד שהתבססה על תחשיב אקטוארי הסתכמה בסך של כ-80 מיליוני שקלים חדשים לפני השפעת מס. עלות זו נקפה לרווח והתפסד בדוחות הכספיים של בנק אגוד לשנת 2018, בשל העובדה שעומדת בהגדרת "צמצום תוכנית", על פי הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים וכמפורט לעיל. סכום זה עודכן לסך של כ-71 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.
סכסוך עבודה בבנק אגוד
ביום 3 באוגוסט 2017 מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבנק אגוד הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ביחס לסקטור הפקידים בבנק אגוד וביחס לסקטור המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד והודעה על הכרזת שביתה בהתאם לחוק יישום סכסוכי עבודה, התש"ז-1957, שמועדה הנקוב בהודעה הינו 20 באוגוסט 2017 ואילך. נכון לחודש פברואר 2021 ההודעות נוגעות לכ-705 פקידים וכ-225 מנהלים ומורשי חתימה בבנק אגוד המועסקים בהסכם קיבוצי מיוחד. עילות הסכסוך בהתאם להודעות ההסתדרות הינן הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי בבנק אגוד. דרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים, כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק לרבות תנאי וסדרי העסקתם. שכרם, ביטחונם התעסוקתי ותגמולם לאור השלכות המהלך הצפוי, והתנהגות בחוסר תום לב ביחסי עבודה. בהמשך להודעה זו, מסרה הסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום 12 בנובמבר 2017 הודעה על הכרזת סכסוך עבודה ושבייתה בחברת אגוד מערכות בע"מ (להלן: "אגוד מערכות"). עילות הסכסוך כוללות בין היתר, הימנעות מקיום משא ומתן על חתימת הסכם קיבוצי שיסדיר ויבטיח את זכויות העובדים עקב השינוי הארגוני הצפוי ודרישת נציגות העובדים להבטחת המשך עבודתם ושמירת זכויותיהם של העובדים. כמקובל במערכת הבנקאית במקרים של העברת בעלות בבנק. אגוד מערכות הינה חברת בת בשליטה מלאה של בנק אגוד העוסקת במתן שירות מחשוב לבנק אגוד ולחברות הבת שלו ומונה 55 עובדים שהסכסוך נוגע להם, נכון לחודש פברואר 2021. בחודשים האחרונים מתנהל משא ומתן עם ועדי העובדים של בנק אגוד במטרה להגיע להסכם קיבוצי בנושא פרישת עובדים וקליטת עובדים בבנק.

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ב. סכומי ההתחייבות בגין ההטבות לפי סוגים:

31 בדצמבר			
2019	2020	2020	
במיליוני שקלים חדשים			
ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		
184	193	236	הטבות לאחר פרישה ⁽¹⁾ סכום ההתחייבות
1,269	1,249	2,134	הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה ⁽²⁾ סכום ההתחייבות
136	142	461	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
1,133	1,107	1,673	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית
115	117	173	הטבות לפני סיום העסקה ⁽³⁾ סכום ההתחייבות
1,432	1,417	2,082	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
10	3	3	מזה: בגין הטבות לעובדים בחוץ לארץ

(1) שי לחג והטבות נוספות לעובדים לאחר פרישה.

(2) פנסיה, פיצויים והטבות נוספות בתוכנית להטבה מוגדרת ולרבות יתרת ההתחייבות בגין עובדים שפרשו.

(3) בעיקר מענקי יובלות ושכר לימוד לעובדים פעילים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾

1. מחויבויות ומצב המימון

1.1 שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
1,250	1,453	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
-	891	איחוד לראשונה - בנק אגוד
51	70	עלות שירות
47	32	עלות ריבית
181	28	הפסד (רווח) אקטוארי
(76)	(104)	הטבות ששולמו
1,453	2,370	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף התקופה
1,319	2,104	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה⁽²⁾

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) לא כולל הנחות כלשהן בנוגע לרמת התגמול העתידית.

1.2 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התוכנית ומצב המימון של התוכנית

31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
116	136	שווי הוגן של נכסי התוכנית בתחילת תקופה
-	329	איחוד לראשונה - בנק אגוד
17	5	תשואה בפועל על נכסי התוכנית
6	6	הפקדות לתוכנית על ידי הבנק
(3)	(15)	הטבות ששולמו
136	461	שווי הוגן של נכסי התוכנית בסוף התקופה
136	461	מצב המימון - נכס נטו שהוכר בסוף תקופה

1.3 סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
1,317	1,300	1,909

סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

1.4 סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר		
2019	2020	
במיליוני שקלים חדשים		
	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
(615)	(543)	(584)
-	-	-
(615)	(543)	(584)

הפסד אקטוארי נטו
התחייבות נטו בגין המעבר
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

ג. תוכניות להטבה מוגדרת (פנסיה, פיצויים והטבות נוספות)⁽¹⁾ - המשך

1.5. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר			
2020	2019		
במיליוני שקלים חדשים			
כולל בנק אגוד			
ללא בנק אגוד			
2,370	1,485	1,453	מחויבות בגין הטבה חזויה
2,104	1,242	1,319	מחויבות בגין הטבה מצטברת
461	142	136	שווי הוגן של נכסי התוכנית

2. הוצאה בתקופת הדיווח

2.1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2019	2018	
במיליוני שקלים חדשים			
70	51	51	במסגרת משכורות והוצאות נלוות
			עלות שירות
32	47	42	במסגרת הוצאות אחרות
			עלות ריבית
(6)	(4)	(5)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
			הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
47	36	36	הפסד אקטוארי נטו
73	79	73	סך הכל במסגרת הוצאות אחרות
143	130	124	סך עלות ההטבה, נטו

2.2. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2019	2018	
במיליוני שקלים חדשים			
33	188	(85)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(47)	(36)	(36)	הפחתה של הפסד אקטוארי ⁽²⁾
(14)	152	(121)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
143	130	124	סך עלות ההטבה נטו
129	282	3	סך הכל הוכר בעלות ההטבה נטו לתקופה וברווח כולל אחר

2.3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2020 לפני השפעת המס:

במיליוני שקלים חדשים	
54	הפסד אקטוארי נטו
54	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

(1) הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה והטבות לאחר פרישה ולרבות יתרת התחייבות בגין עובדים שפרשו.

(2) הפסדים אקטואריים הנובעים משנויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח יופחתו בקו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוטרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התוכנית, או לחלופין על פני יתרת התקופה הממוצעת הנוטרת של קבלת ההטבה על ידי העובדים. ראה גם ביאור 1.12 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

3. הנחות

3.1 ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

3.1.1 ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה:

31 בדצמבר		
2019	2020	
באחוזים		
0.57	0.47	שיעור היוון
2.00	1.40	שיעור היוון המדד
2.65	2.65	שיעור עזיבה
3.50	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.1.2 ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה לתקופה באחוזים:

31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
באחוזים			
3.25	4.02	2.02	שיעור היוון
3.85	3.52	4.43	תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית
2.14	3.50	3.50	שיעור גידול בתגמול

3.2 השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס:

קטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
173	287	(141)	(228)	שיעור היוון
(159)	(129)	157	131	שיעור עזיבה
(88)	(116)	105	139	שיעור גידול בתגמול

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 22 - זכויות עובדים - המשך

4. נכסי תוכנית

4.1. הרכב שווי ההון של נכסי תוכנית

סוג נכס		31 בדצמבר				
		2020	2019			
		רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	סך הכל ללא בנק אגוד
מזומנים ופקדונות בבנקים		15	-	-	15	-
מניות		79	2	-	81	54
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות		-	10	-	10	10
אחר		9	64	15	88	15
איגרות חוב: ממשלתיות		46	126	-	172	16
ממשלתיות מיועדות		-	9	-	9	9
קונצרניות		40	46	-	86	38
סך הכל		189	257	15	461	142

4.2. השווי ההון של נכסי תוכנית לפי סוגי הנכסים ויעד הקצאה לשנת 2020 (באחוזים)

סוג נכס		יעד הקצאה		
		לשנת 2021	אחוז מנכסי התוכנית ליום 31 בדצמבר	
		2021	2020	2019
מזומנים ופיקדונות בבנקים		3	3	-
מניות		18	18	25
סיוע ממשלתי לקרנות פנסיה ותיקות		2	2	8
אחר		19	19	12
איגרות חוב: ממשלתיות		37	37	29
ממשלתיות מיועדות		2	2	7
קונצרניות		19	19	19
סך הכל		100	100	100

5. תזרימי מזומנים

5.1. הפקדות בתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת

סוג נכס		יעד הקצאה		
		לשנת 2021 ⁽¹⁾	הפקדות בפועל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2021 ⁽¹⁾	2020	2019
הפקדות		9	7	6

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתוכנית פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2021.

5.2. תזרימי מזומנים - ההטבות שהתאגיד צופה לשלם בעתיד:

שנה	במיליוני שקלים חדשים
2021	159
2022	122
2023	119
2024	113
2025	105
2026-2030	448
2031 ואילך	1,081
סך הכל	2,147

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. תוכנית אופציות למנהל הכללי הקודם

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2014 ועל פי תנאיה, הבנק הקצה לנאמן, עבור המנהל הכללי הקודם של הבנק, כתבי אופציה בשלוש מנות שנתיות כמפורט להלן - 186,915 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 177,720 כתבי אופציה עבור שנת 2015, 172,503 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כל אחד מכתבי האופציה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, בכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת הכמות המירבית האפשרית של מניות המימוש, יקנו כל כתבי האופציה המוצעים למנהל הכללי הקודם על פי תוכנית האופציות (בהתבסס על דוח "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה", שפרסם הבנק ביום 10 באפריל 2014), כ-0.23% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-0.18% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

זכאותו של המנהל הכללי הקודם לכתבי האופציה שהוקצו בגין שנת מענק כלשהי מותנית בכך כי בשנת המענק יתקיימו תנאי הסף המפורטים להלן:

1. שיעור התשואה על ההון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
2. יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

זכאותו של המנהל הכללי הקודם לכתבי אופציה הכלולים במנה שנתית כלשהי, תחושב בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק שבגינה הוקצתה המנה השנתית, בהתאם לעמידה בתנאי הזכאות שהוגדרו.

כל אחת מהמנות השנתיות לשנים 2014-2016 תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו למנהל הכללי הקודם, על פי התוכנית הינו 46.19⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי הקודם לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתוקצה בפועל למנהל הכללי הקודם.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 26.7%-32.1% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-7.42-3.41 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח 0.55%-0.82% עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי הקודם על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כדלקמן: כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.90 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.37 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.67 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ- 4.5 מיליוני שקלים חדשים (כ-5.3 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). שווי זה יפרס על פני תקופת הזכאות באופן לא ליניארי.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנהל הכללי הקודם כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנהל הכללי הקודם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע למנהל הכללי הקודם כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנהל הכללי הקודם בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

במסגרת תוכנית האופציות לשנת 2019 הוקצו למנהל הכללי הקודם 22,148 אופציות. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

האופציות שהוקצו בגין שנת 2019 יהיו ניתנות למימוש החל מיום 26 ביולי 2022. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוקצו למנהל הכללי הקודם, על פי התוכנית הינו 70.88⁽⁴⁾ שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי הקודם ועד למדד הידוע ביום המימוש.

מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי הקודם לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי ומספר מניות המימוש שיוקצו בפועל למנהל הכללי הקודם.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תוכנית האופציות וכן סטיית תקן שנתית בטווח 22.33%-22.84% המשקפת סטיית תקן לתקופות של כ-5.30-3.59 שנים. ריבית חסרת סיכון נעה בטווח 0.73%-0.58% עבור המנות השונות.

על בסיס ההנחות, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי הקודם על פי תוכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כ-10.61 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ- 235 אלפי שקלים חדשים.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. לפיכך, הבנק לא יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, הבנק לא יהיה זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

במהלך שנת 2020 מימש המנהל הכללי הקודם 40,558 אופציות מהתוכנית הקודמת (בשנת 2019 - מומשו 198,861 אופציות) על פי מחיר מימוש ⁽¹⁾46.19 שקלים חדשים (זהה לשנת 2019). מחיר המניה הממוצע במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2020 היה 71.74 שקלים חדשים (בשנת 2019 - 76.05 שקלים חדשים). בהתאם לתוצאות הכספיות של שנת 2016, פקעו 50,827 אופציות בשנת 2017 על פי מחיר מימוש ⁽¹⁾46.19 שקלים חדשים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 קיימות למנהל הכללי הקודם 22,148 אופציות (ליום 31 בדצמבר 2019 - 40,558, ליום 31 בדצמבר 2018 - 239,419 אופציות) על פי מחיר מימוש ⁽¹⁾70.88 שקלים חדשים (בשנים 2017-2019 מחירי המימוש היה 46.19 שקלים חדשים).

ב. תוכנית אופציות לעובדים

1. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק.

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014 (להלן: "דוח המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תוכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- **תוכנית אופציות א'** - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ב'** - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ג'** - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ד'** - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- **תוכנית אופציות ה'** - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים חמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%.
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").

- המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של סדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של סדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי סדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבינד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 19 ביוני 2014.

ביום 3 באוגוסט 2015 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר מתאר הצעה לעובדים על פיו יוקצו 229,990 כתבי אופציה ל-19 ניצעים, מנהלים בבנק.

תוכנית האופציות מבוססת על העקרונות של תוכנית האופציות שאושרה על ידי הבנק בשנת 2014 ואשר על פיהן הבנק הקצה ביום 19 ביוני 2014 אופציות למנהלים. ראה להלן.

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 11,494 כתבי אופציה ד' שיוענק למנהל אחד בבנק המועסק על פי חוזה אישי והניתנים למימוש עד ל-11,494 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק, בהתאם לתוכנית אופציות ד' מיום 19 ביוני 2014.
- עד 218,496 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד שמונה עשר מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-218,496 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק, בהתאם לתוכנית אופציות ה' מיום 19 ביוני 2014.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, שחושב בהתאם לכללי התקינה החשבונאית מסתכם בכ-1.6 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 3 באוגוסט 2015.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
				תוכנית אופציות א
2,083	665	690	728	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.12	7.70	שווי הוגן לאופציה בודדת
16,815	5,605	5,605	5,605	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תוכנית אופציות ב
873	275	284	314	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.17	7.73	שווי הוגן לאופציה בודדת
7,066	2,319	2,319	2,428	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תוכנית אופציות ג
	896	896	917	כמות אופציות (באלפים)
2,709	25.94-35.64%	34.72%-22.00%	28.99%-20.07%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.35	8.06	7.64	שווי הוגן לאופציה בודדת
21,710	7,482	7,222	7,006	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תוכנית אופציות ד
1,182	394	394	394	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	28.31%-22.00%	27.06%-20.07%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(-0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,546	3,010	3,219	3,317	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תוכנית אופציות ה
5,046	1,682	1,682	1,682	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	28.31%-22.00%	27.06%-20.07%	סטיית תקן שנתי
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(-0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	4.50	4.50	4.50	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
40,754	12,850	13,742	14,162	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 3 באוגוסט 2015:

סך הכול	מנה 2	מנה 1	
			תוכנית אופציות ד
12	6	6	כמות אופציות (באלפים)
	22.92%-17.48%	21.01%-17.48%	סטיית תקן שנתית
	⁽¹⁾ 47.76	⁽¹⁾ 47.76	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.86%)-(0.45%)	(0.86%)-(0.58%)	ריבית חסרת סיכון
	3.50	3.50	זמן לפקיעה בשנים
	6.91	7.08	שווי הוגן לאופציה בודדת
80	40	40	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
			תוכנית אופציות ה
218	109	109	כמות אופציות (באלפים)
	22.92%-17.48%	21.01%-17.48%	סטיית תקן שנתית
	47.76	47.76	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.86%)-(0.45%)	(0.86%)-(0.58%)	ריבית חסרת סיכון
	3.50	3.50	זמן לפקיעה בשנים
	6.91	7.08	שווי הוגן לאופציה בודדת
1,529	755	774	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2018		2019		2020		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
46.23	4,827,012	46.22	2,951,940	46.21	440,984	קיימות במחזור לתחילת שנה
-	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה
-	-	-	-	46.21	14,165	חולטו במהלך השנה
46.26	1,875,072	46.23	2,510,956	46.21	386,495	מומשו במהלך השנה ⁽¹⁾
46.22	2,951,940	46.21	440,984	46.21	40,324	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2020 היה 72.90 שקלים חדשים (שנת 2019 - 71.75 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2018 בדצמבר 31	2019 בדצמבר 31	2020 בדצמבר 31	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
40-50	40-50	40-50	מספר האופציות
2,951,940	440,984	40,324	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
46.22	46.21	46.21	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
1.10	1.68	0.75	מזה ניתנות למימוש:
1,724,155	30,822	40,324	מספר האופציות
46.23	46.21	46.21	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

2. ביום 14 בפברואר 2017 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק, בתוקף שלוש שנים, החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 31 באוגוסט 2017 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 12 ביוני 2017, הצעת כתיב אופציה לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתיב אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 (להלן: "דוח המתאר"). (בנוסף אושרו מאגרים של כתיב אופציה להנפקה בשתי מנות שנתיות נוספות לשנים 2018, 2019 מעבר זו שתוקפה בשנת 2017, אשר הנפקתן תהיה כפופה לקבלת האישרים הנדרשים מוועדת התגמול והדירקטוריון בבוא העת).

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 31 באוגוסט 2017 אושרו תוכניות להקצאת כתיב אופציה כמפורט להלן:

- תוכנית אופציות א' - עד 572,985 כתיב אופציה א' שיוענקו לעד שבעה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-572,985 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ב' - עד 254,076 כתיב אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-254,076 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ג' - עד 180,353 כתיב אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שלושה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-180,353 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ד' - עד 978,796 כתיב אופציה ד' שיוענקו לעד שישים ותשעה בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שלושים ואחד מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-978,796 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תוכנית אופציות ה' - עד 1,365,244 כתיב אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושבעה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,365,244 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כתיב האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכנית אופציות א' ב' או ג', חולקו לשלוש מנות שוות אשר יהיו ניתנות למימוש החל מיום 1 באפריל 2019, 1 באפריל 2020 ו-1 באפריל 2021 ותפקענה שנה וחצי ממועד זה. כתיב האופציה שהונפקו על פי תוכנית אופציות ד', ה' יהיו ניתנות למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ועד 5 שנים מיום ההנפקה. זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתוכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%;
יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתיב אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשנתה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה השנתית עבור שנת 2017, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן: "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים, וכן על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן: "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן: "המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של ארבעים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתיב אופציה א' ובשיעור של שלושים אחוזים מן המנה השנתית של כתיב אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של חמישים ושניים אחוזים מן המנה השנתית של כתיב אופציה, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרים ושניים אחוזים.

המשקל הכולל של המדדים האיכותיים, יהיה בשיעור של חמישים ושמונה אחוזים מן המנה השנתית של כתיב אופציה א' ובשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציה ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של שבעים אחוזים מן המנה השנתית של כתיב אופציה ב', כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של שלושים ושישה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה לתוכנית אופציות א' יהיה בשיעור של ארבעים אחוזים לתוכנית אופציות ב'.

- זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכות כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם בשיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחד למדד הבנקים, יחס היעילות התפעולית ויחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-28 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2017. בשנת 2018 לא הונפקו כתבי אופציה על פי איזה מן התוכניות המפורטות בדוח המתאר.

ביום 11 באפריל 2019 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול של הבנק, לאשר הקצאת כתבי אופציה לנושאי משרה ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק, על פיו יוקצו 4,363,275 כתבי אופציה ל-396 ניצעים. הקצאת כתבי האופציה בוצעה על פי מתאר הצעה לעובדים שפרסם הבנק ביום 31 באוגוסט 2017 ("מתאר 2017").

כתבי האופציות הוקצו כמפורט להלן:

- עד 357,140 כתבי אופציה א', יוענקו על פי תוכנית אופציות א', לעד 7 נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף.
- עד 159,145 כתבי אופציה ב', יוענקו על פי תוכנית אופציות ב', לעד 5 נושאי משרה בבנק שהינם שומרי סף.
- עד 263,975 כתבי אופציה ג', יוענקו על פי תוכנית אופציות ג', לעד 4 עובדים מרכזיים בבנק ו-19 עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק.
- עד 1,430,360 כתבי אופציה ד', יוענקו על פי תוכנית אופציות ד', לעד 98 מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן למנהלים נוספים בבנק וחברות בת של הבנק, אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו לצרכי המתאר.
- עד 2,152,655 כתבי אופציה ה', יוענקו על פי תוכנית אופציות ה', לעד 267 מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתוכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית בהתאם ל-ASC718 מסתכם בכ-57 מיליוני שקלים חדשים. בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מידי מיום 31 באפריל 2019.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 31 באוגוסט 2017:

מחיר מימוש	- 64.65 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- 0.39% - (0.44%)
סטיית תקן שנתית	- 19.11% - 16.54%

תוכנית אופציות	א	ב	ג	ד	ה
כמות אופציות (באלפים)	573	254	180	979	1,365
זמן לפקיעה (בשנים)	3.09-5.09	3.09-5.09	3.09-5.09	5.09	5.09
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת	⁽²⁾ 7.33	⁽²⁾ 7.36	7.22	8.63	8.63
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)	4,200	1,869	1,300	8,449	11,780

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

(2) שווי הוגן בגין מרכיבי שיקול דעת מסווגים ועמידה ביעדים אישיים חושב מחדש נכון ליום 31 בדצמבר 2017.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 11 באפריל 2019:

מחיר מימוש	- 72.37 שקלים חדשים ⁽¹⁾
ריבית חסרת סיכון	- (0.55%) - (0.10%)
סטיית תקן שנתית	- 17.74% - 18.03%

תוכנית אופציות	א	ב	ג	ד	ה
כמות אופציות (באלפים)	347	156	264	1,430	2,153
זמן לפקיעה (בשנים)	3.48-5.48	3.48-5.48	3.48-5.48	5.15	5.15
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת	11.76	11.75	11.82	13.42	13.42
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)	4,198	1,868	3,120	19,191	28,893

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

	2018	2019	2020				
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות		
קיימות במחזור לתחילת שנה	64.65	3,350,957	64.65	2,604,052	70.94	5,344,353	
הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾	-	-	72.37	4,363,275	-	-	
חולטו במהלך השנה	64.65	746,905	72.37	13,456	64.79	2,883	
מומשו במהלך השנה ⁽²⁾	-	-	64.65	1,609,518	64.65	333,728	
קיימות במחזור לסוף שנה	64.65	2,604,052	70.94	5,344,353	71.36	5,007,742	

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2019 היה 13.13 שקלים חדשים.

(2) ממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2020 היה 92.77 שקלים חדשים (שנת 2019 - 88.66 שקלים חדשים).

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2018	31 בדצמבר 2019	31 בדצמבר 2020
מספר האופציות	60-70	70-80	70-80
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	2,604,052	5,344,353	5,007,742
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	64.65	70.94	71.36
מזה ניתנות למימוש:	3.50	3.83	3.00
מספר האופציות	-	420,866	371,090
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	-	64.65	64.65

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

3. ביום 22 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 8 ביוני 2020, הצעת כתיב אופציה, של הבנק עבור שנת 2019 לנושאי משרה בבנק (למעט המנהל הכללי הקודם והדירקטורים של הבנק) ולמנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק עבור שנת 2020, בהתאם לסעיף 15 ב(א)(1) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020 (להלן: "מתאר הצעה לעובדים" או "המתאר").

במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 22 ביוני 2020 אושרו תוכניות להקצאת כתיב אופציה כמפורט להלן:
למנהל הכללי הקודם של הבנק עבור שנת 2019:

– תוכנית אופציה 1 - 22,148 כתיב אופציה 1 הניתנים למימוש עד ל-22,148 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת. למנהלים נוספים בבנק עבור שנת 2020:

– תוכנית אופציות א' - עד 343,527 כתיב אופציה א' שיוענקו לעד שישה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-343,527 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק. (כולל הקצאת 42,627 כתיב אופציות א' שהוענקו למנהל הכללי של הבנק בגין התקופה מיום 1 בינואר 2020 עד ליום 15 בספטמבר 2020).

– תוכנית אופציות ב' - עד 199,500 כתיב אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-199,500 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

– תוכנית אופציות ג' - עד 517,700 כתיב אופציה ג' שיוענקו לעד שמונה עשר עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד שישה עשר עובדים מרכזיים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-517,700 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

– תוכנית אופציות ד' - עד 779,930 כתיב אופציה ד' שיוענקו לעד חמישים ושישה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד עשרים ושבעה מנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-779,930 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

– תוכנית אופציות ה' - עד 1,454,530 כתיב אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים שישים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-1,454,530 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתיב האופציה שניתן להנפיק על פי כל התוכניות. ואולם, כמות כתיב האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגדר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התוכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספית הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 110 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד לשער הידוע במועד המימוש.

כמין כן, יובהר כי במקרה של חלוקת דיבידנד, חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, פיצול או איחוד של הון המניות, ושינוי מבנה בבנק, תבוצענה התאמות כמפורט במתאר ההצעה לעובדים.

כתיב האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור המנהל הכללי הקודם, על פי תוכנית אופציה 1 יהיו ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מיום ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

כתיב האופציה שהונפקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תוכנית אופציות א', ב' ועובדים מרכזיים בתוכנית ג', יחולקו לשלוש מנות שוות, המנות תהיינה ניתנות למימוש החל מתום שנתיים מ: (1) יום ההנפקה, (2) 1 באפריל 2023 ו-(3) 1 באפריל 2024, וכל מנה של כתיב האופציה תפקע שנה וחצי לאחר כל אחד מהמועדים כאמור.

כתיב האופציה שהונפקו על פי תוכניות אופציות ד' ו-ה' יהיו ניתנים למימוש במנה אחת החל מתום שנתיים ממועד ההנפקה ותפקענה בתום שנתיים ממועד ההבשלה כהגדרתו במתאר.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי תוכניות האופציות א'-ה' לעיל, מותנית בכך שיחס הלימות ההון הכולל ייחס הון עצמי רובד 1 של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.
בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

– כתיב אופציה א' וכתבי אופציה ב' שהונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשנתה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן: "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס קריטריון איכותי המבוסס על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים של נושא המשרה.

– זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.10 במתאר.

המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תוכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

ערך ההטבה התיאורטי של כתיב האופציה במנה שאושרה, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקינה האמריקאית (ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות") מסתכם בכ-23 מיליון שקלים חדשים.

ערך המנה התיאורטי נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה, כלומר החל מהרבעון השני של שנת 2020 ועד לתום השנה.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

האופציות הוקצו במסלול "רווח הון", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור מס רווח הון שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו במתאר ההצעה לעובדים מיום 22 ביוני 2020.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור האופציות שהוענקו ביום 22 ביוני 2020:

מחיר מימוש 70.88 שקלים חדשים⁽¹⁾
 ריבית חסרת סיכון - (0.44%) - (0.58%)
 סטיית תקן שנתית - 26.06% - 24.09%

תוכנית אופציות	א	ב	ג	ד	ה
כמות אופציות (באלפים)	344	199	518	780	1,454
זמן לפקיעה (בשנים)	3.59-5.30	3.59-5.30	3.59-5.30	4.08	4.08
שווי הוגן ממוצע לאופציה בודדת	9.97	10.00	9.89	10.41	10.41
סך שווי הוגן (באלפי שקלים חדשים)	3,430	1,990	5,123	8,120	15,136

(1) בתוספת הפרשי הצמדה והתאמת דיבידנד.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התוכניות:

2020		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	קיימות במחזור לתחילת שנה
70.88	3,295,187	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
70.88	1,030,699	חולטו במהלך השנה
-	-	מומשו במהלך השנה
70.88	2,264,488	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) ממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו בשנת 2020 היה 10.26 שקלים חדשים.

להלן פרטים על אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)	31 בדצמבר 2020
	70-80
מספר האופציות	2,264,488
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	70.88
ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)	3.66
מזהה ניתנות למימוש:	-
מספר האופציות	-
ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)	-

ביאור 24 - הון מניות והון⁽¹⁾

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2019	2020	2019	2020
23,490,740	⁽³⁾ 25,505,652	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לענין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

(3) לפרטים בדבר עסקת רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35.

ב. מדיניות חלוקת הדיבידנד:

מדיניות הדיבידנד של הבנק, החל משנת 2018, הינה לחלק, בגין הרווחים הרבעוניים, דיבידנד בשיעור של עד 40% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. מדיניות זו, הינה בכפוף לעמידה של הבנק ביחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, כנדרש על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, ולשמירה על שולי ביטחון נאותים.

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בדבר הקלה ביחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם, ובדבר הציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרות אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות.

בהמשך לכך, ביום 13 באפריל 2020, החליט הדירקטוריון כי הבנק יימנע מחלוקת דיבידנד (לרבות רכישה עצמית של מניות הבנק), כל עוד הוראת השעה בתוקף; זאת, בין היתר, לאור עמדת הפיקוח על הבנקים, כאמור לעיל, ובשים לב לאמור לעיל ובכלל זאת לאי הוודאות בדבר השלכות משבר הקורונה על הבנק כמפורט לעיל.

לפרטים נוספים ולתמצית ההחלטות הקודמות שקבע הדירקטוריון לענין מדיניות חלוקת דיבידנד ראה ביאור 24 לדוחות הכספיים לשנת 2017.

להלן פרטים בדבר הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2018 (בסכומים מדווחים):

יום ההכרזה	יום התשלום	דיבידנד למניה	שיעור דיבידנד מהרווח	סך הכל דיבידנד ששולם (מיליוני שקלים חדשים)
26 בפברואר 2018	26 במרץ 2018	47.03	0.30	109.5
7 במאי 2018	5 ביוני 2018	58.91	0.40	137.2
				246.7
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2018⁽¹⁾				
12 באוגוסט 2019	27 באוגוסט 2019	167.21	⁽³⁾ 0.40	392.0
18 בנובמבר 2019	3 בדצמבר 2019	71.89	0.40	168.8
				560.8
סך הכל דיבידנד שחולק בשנת 2019⁽²⁾				
24 בפברואר 2020	11 במרץ 2020	74.89	0.40	176.0

(1) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2018 - 137.2 מיליוני שקלים חדשים.

(2) סך הכל דיבידנד שחולק בגין רווחי שנת 2019 - 560.8 מיליוני שקלים חדשים.

(3) שיעור הדיבידנד מהרווח הנקי של המחצית הראשונה של שנת 2019.

ביאור 24 - הון מניות והון⁽⁴⁾ - המשך

א. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- לפי הוראות הפיקוח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2014 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 7,371 מיליוני שקלים חדשים.
- בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ-100 מיליוני שקלים חדשים.

כמו כן לא יבצע הבנק חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל אישור מראש מהפיקוח על הבנקים לחלוקה כאשר:

1. יתרת העודפים המצטברת של הבנק, בניכוי ההפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר אינה חיובית.
 2. אחת או יותר משלוש השנים האחרונות הסתיימה בהפסד כולל.
 3. התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד כולל.
- במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים, נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו. לפרטים נוספים ראה ביאור 25.ה.

ד. ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות.

ביום 17 ביולי 2014 העביר הבנק לבקשת הפיקוח את פירוט תוכנית הרכישה לפי מועדים.

תוכנית הרכישה שהוצגה מחולקת לחמישה חלקים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2015 ועד לרבעון הרביעי של שנת 2017 תוך מגבלה לכל מנה של רכישה עצמית ובסך הכל לא יותר מ-5 מיליון מניות. בהתאם לתוכנית הבנק ימכור את כל המניות העודפות אם יהיו כאלו לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות.

ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים.

ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור.

ביום 1 בפברואר 2018 פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. רכישת המניות נועדה להתבצע כנגד מניות שהוקצו או שיוקצו בעתיד, על פי תוכניות האופציות לשנים 2014-2016 ולתוכנית האופציות לשנים 2017-2019. ביום 23 ביולי 2018 אישר הפיקוח על הבנקים את תוכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו.

רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

עד למועד זה, לא ביצע הבנק רכישה עצמית של מניות בהתאם לתוכנית הרכישה לעיל.

לפרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות ראה ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון"

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
16,520	20,137
16,520	20,137
6,090	7,176
22,610	27,313

1. בנתוני המאוחד

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾	20,137
הון רובד 1 ⁽¹⁾	16,520
הון רובד 2	7,176
סך הכל הון כולל⁽¹⁾	27,313

ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	185,392
סיכונים שוק	2,228
סיכון תפעולי	12,864
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון⁽²⁾	200,484⁽³⁾
150,878	162,858
1,791	
10,189	

באחוזים

10.14	10.04
10.14	10.04
13.88	13.62
9.83	8.68
13.33	12.18

ג. יחס הון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.04
יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון	10.14
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.88
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽⁴⁾	9.83
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽⁴⁾	13.33

2. חברות בת משמעותיות

בנק יבא לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

9.51	9.44
9.51	9.44
13.22	12.76
9.00	8.00
12.50	11.50

בנק אגוד לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו

12.91	
12.91	
16.23	
8.44	
11.94	

- (1) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נדקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.3 להלן.
- (2) מסך היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון הופחתו סך של 54 מיליוני שקלים חדשים בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות (31 בדצמבר 2019 - 139 מיליוני שקלים חדשים).
- (3) היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2020 כוללות סך של כ-23.7 מיליארדי שקלים חדשים בגין בנק אגוד. החל מיום 30 בספטמבר מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים נוספים בדבר רכישת אגוד ראה סעיף ו' להלן.
- (4) לפרטים בדבר הפחתת יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, ראה סעיף ה' להלן.
- ליחסים אלה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח למעט הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת משבר הקורונה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הלימות הון - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "סדידה והלימות הון" - המשך

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)
		א. הון עצמי רובד 1
16,805	19,669	הון עצמי
(315)	(438)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
16,490	19,231	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
(87)	(187)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
-	(127)	מיסים נדחים לקבל
(14)	1,099	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים ⁽¹⁾
(101)	785	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
131	121	סך התאמות בגין תכנית ההתייעלות ⁽²⁾
16,520	20,137	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		ב. הון רובד 2
4,544	4,861	הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
1,546	2,315	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
6,090	7,176	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
6,090	7,176	סך הכל הון רובד 2
22,610	27,313	סך הכל הון כולל

4. השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		יחס ההון לרכיבי סיכון
10.05	9.98	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות ⁽²⁾
0.09	0.06	השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות
10.14	10.04	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר

(1) כולל יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד. לפרטים נוספים ראה סעיף 1 להלן.

(2) מזה 118 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-3 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן. ביום 31 בדצמבר 2019 - 102 מיליוני שקלים חדשים בגין תוכנית התייעלות בנושא עובדים ו-29 מיליוני שקלים בגין תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יחס כיסוי נזילות

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 221 בדבר יחס כיסוי נזילות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
באחוזים		
		1. בנתוני המאוחד
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
121	133	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
100	100	
		2. בנתוני הבנק
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
122	129	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
100	100	
		3. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
208	249	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
100	100	
		בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
	161	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
	100	

(1) במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

ג. יחס מינוף

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 218 בדבר יחס מינוף

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
		1. בנתוני המאוחד
		הון רובד ⁽¹⁾
16,520	20,137	סך החשיפות
297,779	⁽²⁾ 388,370	
		באחוזים
		יחס המינוף
5.55	5.19	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽³⁾
5.00	4.50	
		2. חברות בת משמעותיות
		בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
5.56	5.07	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4.70	4.50	
		בנק אגוד לשראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו
		יחס המינוף
	6.12	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
	4.50	

(1) להשפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה סעיף א.3, א.4 לעיל.

(2) סך החשיפות ליום 31 בדצמבר 2020 כולל סך של כ-49.8 מילארדי שקלים חדשים בגין בנק אגוד. החל מיום 30 בספטמבר מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. לפרטים נוספים בדבר רכישת אגוד ראה סעיף ו' להלן.

(3) תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018. לפרטים בדבר הפחתת יחס המינוף המזערי שהבנקים נדרשים לעמוד בו במהלך העסקים הרגיל, בחצי נקודת אחוז, ראה סעיף ט' להלן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

ד. באזל III

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קבעו שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל-:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA

היישום של ההוראות נעשה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי נוכח מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי הון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. החל מיום 1 בינואר 2018 הסתיימו הוראות המעבר בנוגע להתאמות פיקוחיות והניכויים מההון הרגולטורי והם עומדים על 100%. כמו כן, תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 20%. החל מיום 1 בינואר 2021 תעמוד התקרה על 10%.

ה. דרישת יחס הון מזערי

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות.

ליחסים אלה מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

ביום 31 במרץ 2020 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)", במסגרתה, הפחית הפיקוח על הבנקים את יחסי ההון המזעריים שהבנקים נדרשים לעמוד בהם במהלך העסקים הרגיל, בנקודת אחוז אחת, כל עוד הוראת השעה בתוקף. זאת, תוך ציפייה כי הבנקים יעשו שימוש בעודפי ההון, אגב הפחתת דרישות ההון, כדי לתמוך בפעילות הכלכלית במשק, לטובת הגדלת האשראי ולתמיכה במשקי הבית והמגזר העסקי, ולא לצורך מטרות אחרות, לרבות חלוקת דיבידנד ורכישה עצמית של מניות, כל עוד הוראת השעה בתוקף. ביום 27 באפריל 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה 250, לפיו דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור, לא תחול על הלוואות לדיור אשר יועמדו בתקופת המשבר.

ביום 16 בספטמבר 2020 פורסם עדכון נוסף להוראה, במסגרתו הוארך תוקף ההקלות שניתנו בהוראת השעה לתקופה נוספת של 6 חודשים עד ליום 31 במרץ 2021, וכדי לאפשר לבנק לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול 24 חודשים נוספים, ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף ההוראה או מיחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, כנמוך מביניהם.

בהתאם לכך יחס הון עצמי רובד 1 המזערי שנדרש הבנק לעמוד בו בצירוף דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% מיתרת ההלוואות לדיור, ליום 31 בדצמבר 2020, לא יפחת משיעור של 8.68% יחס ההון הכולל המזערי לא יפחת משיעור של 12.18% (אליהם יתווספו שולי ביטחון נאותים).

ו. רכישת בנק אגוד

ביום 30 בספטמבר 2020 הושלמה העסקה בין בעלי השליטה בבנק אגוד לישראל בע"מ ("להלן: "בנק אגוד") לבין בנק מזרחי טפחות בה נרכשו מניות בנק אגוד שבידי בעלי השליטה, בתמורה להנפקת מניות של מזרחי טפחות. החל ממועד זה מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד.

כמות המניות שהונפקו בתמורה, בהתאם להסכם, הינה 19,865,165 ע"נ מניות, ושוויין למועד העסקה הסתכם ב-1,207 מיליוני שקלים חדשים. בהתאם, גדל ההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2020 בסכום זה.

החל מיום 30 בספטמבר, כולל המאזן המאוחד של הבנק את כלל הנכסים וההתחייבויות של בנק אגוד, וכן יתרת זכות בסך כ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים בגין יתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד, אשר תוכר לדוח רווח והפסד מאוחד על פני תקופה של 5 שנים ממועד הרכישה.

על פי הנחיות הפיקוח על הבנקים, יתרת הזכות הנדחית בסך של כ-1.5 מיליארדי שקלים חדשים, בניכוי אומדן עלות תכנית הפרישה המתוכננת בבנק אגוד (כ-0.3 מיליוני שקלים חדשים), הוכרה מיידית בהון רובד 1 ובהון הכולל של הבנק ביום 30 בספטמבר 2020.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 25 - הלימות הון, נזילות ומינוף - המשך

ז. הנפקת כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים

החל משנת 2015, הבנק מגייס כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג CoCo (Contingent Convertibles) הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, (עומדים בתנאי הכשירות של באזל III ומוכרים על ידי הפיקוח על הבנקים כהון רובד 2 של הבנק). יתרת כתבי התחייבות הנדחים מסוג CoCo ליום 31 בדצמבר 2020 בהון רובד 2 של הבנק הסתכמה ב-4 מיליארדי שקלים חדשים, מהם כ-0.5 מיליארדי שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים מסוג CoCo בבנק אגוד. בחודש דצמבר 2020 גייסה טפחות הנפקות בהנפקה ציבורית כתבי התחייבות נדחים מסוג CoCo בערך נקוב של 400 מיליוני שקלים חדשים, תמורת 400 מיליוני שקלים חדשים, הכוללים מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק.

ח. תכנית התייעלות

ביום 27 בדצמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שהומלצה על ידי הנהלת הבנק לפיה תתאפשר פרישתם המוקדמת של כ-300 עובדים במהלך השנים 2017-2021, בתנאים מוטבים.

עלויות עדכון ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית ההתייעלות שנרשמו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016, הסתכמו ב-286 מיליוני שקלים חדשים, כאשר העלות נטו מסתכמת של 188 מיליוני שקלים חדשים נזקפה להון העצמי (במסגרת הרווח הכולל האחר).

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל, אישר הפיקוח על הבנקים הקלה הונית בקשר עם התוכנית. הבנק מיישם את ההקלה ההונית באופן שבו ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר החל משנת 2017 לתקופה של 5 שנים.

ביום 13 ביוני 2017 אישר דירקטוריון בנק יהב מהלכי התייעלות הכוללים תוכנית פרישה מרצון וצמצום בשטחי נדל"ן. בנק יהב קיבל אישור לתוכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת ההתייעלות. לפי תוכנית הפרישה תתאפשר פרישה מוקדמת של עובדים בבנק יהב בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית. עלויות ההתחייבות האקטוארית בגין תוכנית הפרישה בבנק יהב הסתכמו בסך של כ-36 מיליוני שקלים חדשים לפני מס (23 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס). בהתאם להנחיות בנק ישראל, ההון הפיקוחי המשמש לחישוב הלימות ההון יותאם (יוגדל) וההשפעה ההונית של התייעלות תיפרס בקו ישר לתקופה של 5 שנים.

ביום 31 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון בנק אגוד תכנית התייעלות (להלן: "תכנית התייעלות נוספת") ולאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים בהתאם למכתב המפקח על הבנקים, כאמור לעיל, השפעה זו תיזקף בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2019 ואילך בהון הפיקוחי. העלות הכוללת של התכנית הסתכמה בסך של כ-80 מיליוני שקלים חדשים לפני השפעת המס. סכום זה עודכן לסך של כ-71 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

תכנית הפרישה מרצון כאמור לעיל, הינה תכנית נוספת מעבר לתכנית פרישה מרצון שאושרה על ידי דירקטוריון בנק אגוד ביום 30 בנובמבר 2016 ויושמה רובה ככולה בשנים 2017-2018. בהתאם למכתב המפקח על הבנקים, כאמור לעיל, השפעת התכנית תיפרס בשיעורים שווים על פני 5 שנים בהון הפיקוחי.

ביום 13 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף ובו הוא מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כח אדם, גם אפשרות לצמצם עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי.

ביום 19 ביוני 2017 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית לריכוז פעילות יחידות מטה הבנק באתר מרכזי אחד בעיר לוד, והנחה את הנהלת הבנק לבצע את הפעולות הנדרשות לשם כך. זאת בהמשך להתקשרות לרכישת קרקע באזור התעשייה בלוד בסמיכות לבניין הקיים בלוד. ביצוע התוכנית, ובכלל זה התכנון, ההקמה והמעבר, צפוי להימשך לאורך מספר שנים.

ביום 28 ביוני 2017 השלים הבנק (באמצעות חברת הבת נציבים נכסים וציוד בע"מ) את מכירת זכויותיו בבניין המטה ברמת גן ובמקביל חקר את המבנה למשך תקופה של 8 שנים (להלן: "תקופת ההתייעלות"). הבנק יהיה רשאי להאריך את תקופת השכירות לתקופות נוספות, באופן שתקופת השכירות הכוללת לא תעלה על 24 שנים.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים ייפרס רווח ההון לאורך תקופת החכירה וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית הקיימת לעסקאות מכירה וחכירה בחזרה (סעיף 2-25-40-840, בנושא 40-840 בקודפיקציה בדבר "עסקאות מכירה וחכירה בחזרה"). ביום 20 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים, לבנק הכרה ברווח ההון (כ-83 מיליוני שקלים חדשים) שנוצר ממכירת בניין המטה ברמת גן כהון רגולטורי. הפחתת ההקלה ההונית הינה לתקופת הזמן של תוכנית ההתייעלות.

השפעת ההקלות בגין תכנית ההתייעלות על יחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2020 הינה כ-0.06%.

ט. יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף. הוראה זו מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס מינוף, שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לפי כללי באזל לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד,

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות לניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי. תחילתה של ההוראה מיום פרסומה ותוקפה עד ליום 31 במרץ 2021. לאחר תום תוקף ההוראה תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

י. לפרטים בדבר מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק ראה ביאור 24 ב. - הון מניות והון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסוף השנה⁽⁴⁾

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
3,335	3,306	מטבע ישראלי צמוד למדד
3,524	3,531	מטבע ישראלי לא צמוד ⁽⁵⁾
67	62	מטבע חוץ
6,926	6,899	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽²⁾

ליום 31 בדצמבר								
2019		2020						
סך הכל	סך הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 ועד 20 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 3 ועד 5 שנים	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל שנה עד שנה	
138	114	3	12	28	21	30	20	במגזר הצמוד למדד⁽³⁾
								תזרימים חוזיים עתידיים
130	107	1	10	25	21	30	20	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
123	102	1	9	23	20	29	20	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	במגזר השקלי הלא צמוד
								תזרימים חוזיים עתידיים
-	-	-	-	-	-	-	-	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
-	-	-	-	-	-	-	-	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁴⁾

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

2019	2020	
357	339	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
90	125	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
- (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 1,054 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2019 - 1,149 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה. בגין בנק אגוד - 8 מיליוני שקלים חדשים לשנת 2020.
- (3) כולל מגזר מטבע חוץ.
- (4) ההיוון במגזרים צמוד מדד ומס"ח בוצע לפי שיעור 1.16%, במגזר הלא צמוד בוצע לפי שיעור 2.56% (2019) - לפי שיעור 1.12%, 2.50% בהתאמה.
- (5) כולל יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה של בנק אגוד בסך 91 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התחייבויות אחרות והתקשרויות מיוחדות

2019	2020	
366	243	1. חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
17	18	2. רכישה ושיפוץ בניינים

4. פעילות מכירת אשראי

2018	2019	2020		
			כולל בנק אגוד	
			ללא בנק אגוד	
2,326	571	40	233	הערך בספרים של האשראי שנמכר
2,350	577	40	116	תמורה שהתקבלה במזומן
2,350	577	40	116	סך הכל תמורה
-	-	-	(4)	סך הכל רווח (הפסד) נטו ממכירת אשראי

(1) לפרטים בדבר מכירת פעילות היהלומים של בנק אגוד, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2020 הינו 1,615 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק וחברות מאוחדות בקרן ליום 31 בדצמבר 2020 נאמד בכ-136 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2019 - 77 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31 באוקטובר 2016 החליט דירקטוריון הבורסה לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל, אשר נפתח בפועל ביום 19 ביוני 2017, ובו מופקדים כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.

סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לטו"ח של כ-415 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2019 - כ-274 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2020 הינו 629 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק וחברות מאוחדות בקרן ליום 31 בדצמבר 2020 מוערך בכ-102 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2019 - 58 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ-25% מחלקו בקרן הסיכונים.

ביום 31.10.16 החליט דירקטוריון מסלקת המעו"ף לאשר פתיחת חשבון בבנק ישראל, אשר נפתח בפועל ביום 19 ביוני 2017 ובו מופקדים כספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות (כמפורט לעיל), ואשר הופקדו בבנקים מסחריים אחרים עד למועד פתיחת החשבון. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

(3) לבנק אגוד התקשרות מהותית רבת שנים עם בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "לאומי") בהתאם להסכם שנחתם ביום 2 בספטמבר 2001 והוארך מעת לעת, בנוגע למתן שירותי מחשוב ותפעול לחלק ניכר ממערכות הליבה הבנקאיות בשיטה של מיקור חוץ, שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016. ממועד זה, החלה תקופה של שלוש שנים המוגדרת כ"פרויקט סיום ההתקשרות" וזו הארכה ביום 29 במרץ 2018 בהתאם להצעת לאומי עד ליום 30 ביוני 2021. בהתאם לאישור דירקטוריון בנק אגוד מיום 12 במאי 2020, התקשר בנק אגוד עם לאומי בתוספת להסכם, במסגרתה, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים, הוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022. לבנק אגוד לא תהיה זכות להפסיק את ההתקשרות לפני מועד תום תוקף התוספת. התמורה שמשלם בנק אגוד בעבור השירותים השוטפים היא בסכום של 125 מיליוני שקלים חדשים בגין שנת 2020, ו-135 מיליוני שקלים חדשים בגין השנים 2021-2022.

(4) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן: "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(5) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בניסיונות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק. התחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה של הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישולם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישולם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

ביום 23 בדצמבר 2015 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על צמצום הפטור מאחריות לנושאי המשרה, כך שהוא לא יחול בשל הפרת חובת זהירות שארעה אחרי מועד האישור על ידי האסיפה הכללית, בקבלת החלטה או באישור עסקה שלבעל שליטה בבנק או לנושא משרה כלשהו בבנק (לרבות נושא משרה אחר, שאינו נושא המשרה שהוענק לו הפטור), יש בה עניין אישי.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת הבהרות, פירוטים והרחבות לרשימת האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי בהתאם לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות הבנק בפועל. עוד החליטה האסיפה על תיקון כתב ההתחייבות לשיפוי בעניין קבלת שיפוי מאת מבטח או צד שלישי, כך שהגבלת השיפוי לסכום ההפרש בין החבות שהוטלה על נושא המשרה או העובד ו/או הוצאות המשפטיות שהוציא או שחוייב בהן לבין הסכום שיתקבל מאת המבטח, תחול גם במקרה בו נושא המשרה או העובד יקבל שיפוי מאת מבטח של צד שלישי או מאת צד שלישי כלשהו שנתן שיפוי לנושא המשרה או לעובד, בשל אותו עניין. עוד הוחלט, שאם החבות או הוצאות המשפטיות לא יכוסו בפועל במועדן על ידי המבטח או על ידי הצד השלישי, הבנק ישפה את נושא המשרה או העובד בגין החבות ו/או הוצאות המשפטיות כאמור, ובלבד שנושא המשרה או העובד ימחה לבנק את זכותו כלפי המבטח או הצד השלישי, כך שהבנק יבוא במקומו כלפי המבטח או הצד השלישי.

ביום 30 באוגוסט 2018 החליטה האסיפה הכללית לאשר מחדש את כתב הפטור וההתחייבות לשיפוי של הבנק, לעניין תחולתו על בעלי השליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכיהנו בעבר או שימונו בעתיד.

ביום 15 באוקטובר 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק תיקון לכתב הפטור והתחייבות לשיפוי של הבנק, לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים, ובכללם המנהל הכללי של הבנק ובעלי שליטה בבנק וקרוביהם, וכן לעובדים, המכהנים מעת לעת, ובכללם אלו שכיהנו בעבר או שימונו בעתיד. לפי התיקון, נקבע כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם בשל הוצאות, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, גם בקשר עם הליך להטלת עיצום כספי, כאמור בתיקון התקנון לעיל. בנוסף, התיקון קובע כי כתב ההתחייבות וכל הקשור בו כפופים לדיני מדינת ישראל בלבד, וסמכות השיפוט הבלעדית בכל עניין בקשר לכך מסורה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בלבד. כמו כן, עודכנה רשימת האירועים הכלולה בתוספת לכתב ההתחייבות. בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 17 באוגוסט 2020, החלטה לאישור כתב ההתחייבות המתוקן, לעניין תחולתו כלפי שאר הזכאים, שאינם בעלי שליטה וקרוביהם, תואם לאישור מחדש, ככל שיידרש לפי דין, עד תום 9 שנים מיום 15 באוקטובר 2020.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- (6) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:
- הבנק ובנק טפחות ישרפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.
- השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרום לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בסיוטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.
- בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלויים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.
- כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).
- במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.
- (7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן: "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").
- השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגינם בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.
- בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.
- במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.
- (8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.
- סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.
- בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל.
- במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.
- (9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.
- על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.
- סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליון שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.
- בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתקופה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.
- ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע) מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נשוא השיפוי, ייתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה הפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלת החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יעציה המשפטית באשר להערכת סיכוי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

א) בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגיננו מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי הוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגבייה ולשכת ההוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש.

התובע מצייני, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים.

ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.

ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט.

בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי הוצאה לפועל.

החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם.

ביום 29 באוגוסט 2016, התקיים דיון בבית המשפט והוחלט כי על הצדדים בתובענה זו ובתובענה המפורטת בסעיף ב' שלהלן, להגיש הסדר פשרה ובקשה לאישור עד ליום 30 באוקטובר 2016. בהחלטה מיום 7 בנובמבר 2016, ניתנה לצדדים ארכה להגשת הסדר פשרה ובקשה לאישור וזאת עד ליום 30 בנובמבר 2016 ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון בנושא הסדר הפשרה. ביום 28 במרץ 2017, התקיים דיון ביחס להסכם הפשרה בפרט בסוגיית מעשה בית-דין והיקפה. ביום 12 ביוני 2017 הוגשה מטעם הצדדים לבית המשפט טיוטת הסכם הפשרה, במסגרתו ביקשו הצדדים להסתייע בבית המשפט בעניין סוגיית מעשה בית-דין האמורה. ביום 15 ביוני 2017 התקיים דיון נוסף בעניין המחלוקת האמורה.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 4 ביולי 2017, הגישו הצדדים ביום 13 באוגוסט 2017 את נוסחו הסופי והמאושר של הסכם הפשרה.

ביום 7 בנובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט, את הסכם הפשרה החתום, על נספחים, בצירוף הבקשה לאישור. ביום 8 במרץ 2018 וביום 10 באפריל נערכו דיונים בהם העלה בית המשפט שאלות הקשורות להסכם הפשרה בכלל ולסוגיית שמירת סודיות הנתונים על ידי רשות האכיפה והגבייה בפרט. התקיים דיון נוסף ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף בו ביקש בית המשפט, בין היתר, הבהרות לעניין בקשת הבנק מיום 22 במאי 2018 בדבר הצורך בשמירה על סודיות הנתונים, כמו גם הבהרות בקשר לסעיפים נוספים בהסכם הפשרה. הודעת הבהרה מטעם הבנק, בדבר סעיפים בהסכם הפשרה הוגשה ביום 5 ביולי 2018.

ביום 10 באוקטובר 2018 הגיש המבקש בקשה לקידום הליך אישור ההסדר, בעקבותיה התקיים דיון ביום 6 בנובמבר בסופו נקבע כי תפורסם הודעה בדבר הבקשה לאישור וכי הבקשה תועבר לקבלת תגובתם של היועץ המשפטי לממשלה והמפקחת על הבנקים. הודעה בדבר הבקשה לאישור פורסמה כאמור. ביום 26 במאי 2019 התקיימה פגישה בהשתתפות נציגי רשות האכיפה והצדדים והוסכם על מתווה לביצוע ההסכם. ביום 16 ביוני 2019 הוגשה לבית המשפט הודעה ובקשה מוסכמת לאישור המתווה כאמור. ביום 2 ביולי 2019 התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו נדונו הבקשות השונות שהוגשו בתיק, בסופו ניתנה החלטה כי הבקשות השונות יועברו לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה ונקבע דיון ליום 25 בספטמבר 2019. ביום 25 בספטמבר 2019 התקיים דיון במסגרתו נדונה הודעת היועץ המשפטי, לפיה הוא צפוי להתנגד לשתי נקודות בהסכם - הוראת החיסיון וסכום שכר הטרחה. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 22 בנובמבר 2019 הגישו הצדדים הסדר מתוקן וביום 8 בדצמבר הוגשה התנגדות מטעם היועץ, כאמור. ביום 11 בדצמבר 2019 התקיים דיון ובהתאם להחלטת בית המשפט הגישו הצדדים ביום 2 בינואר 2020 נוסח סופי של ההסכם המתוקן לבית המשפט. בהחלטה מיום 5 בינואר 2020 נקבע כי ההסכם יפורסם ולאחר מכן יאושר. בהתאם, ההסכם המתוקן פורסם באתר הבנק ובשני עיתונים. במקביל ועד לקבלת אישורו הפורמאלי של בית המשפט, הבנק פועל ליישום הסכם הפשרה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ב) בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתיבה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העובר-ושב המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה. סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור שהתנהל בבקשות אחרות שאף עניין הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיף א' לעיל ובסעיף ג' שלהלן וביום 4 בינואר 2016, ניתנה החלטה להעברת התובענה הנ"ל לדיון אצל אותו מותב הדן בתובענות הנ"ל. לגבי בקשה לאישור ייצוגית זו הושג הסכם פשרה משולב עם הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, הנזכרת בסעיף א' לעיל.

(ג) בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונום חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונום חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו. בפברואר 2012, הוגשה תגובת הבנק לבקשת האישור ובאוגוסט 2012 הוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק לבקשת האישור. בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם. הליך הגישור התנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי הוצאה לפועל. החל מאוגוסט 2014 התנהל בין הצדדים משא ומתן ישיר, בחודש ינואר 2016, עקב מחלוקת בנושא ספציפי, הופסק המשא ומתן בין הצדדים וחודש לאחר מכן, בניסיון להגיע להסדר מוסכם. ביום 6 בינואר 2016, הגיש הבנק בקשה להכרעה מקדמית בטענתו בדבר התיישנות עילת התביעה של חברי הקבוצה הנטענת ו/או של רובם, תגובת המבקש הוגשה ביום 26 בינואר 2016 ותשובת הבנק הוגשה ביום 1 בפברואר 2016, ביום 14 בפברואר 2016 ניתנה החלטה על פיה, בין היתר, טענת ההתיישנות תוכרע בסוף ההליך.

בעקבות משא ומתן ישיר שניהלו הצדדים כאמור, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם, אשר הובא ביום 14 בנובמבר 2016 לאישורו של בית המשפט.

ביום 16 בינואר 2017, התקיים דיון במסגרתו הוחלט כי על הבנק להתייחס לשאלות שהועלו בדיון בקשר עם הסכם הפשרה והבקשה לאישורו, שהוגשה על ידי הצדדים. ביום 8 בפברואר 2017 הגיש הבנק לבית המשפט את התייחסותו כאמור. ביום 7 במרץ 2017, הורה בית המשפט להגיש לאישורו, בתוך 15 ימים, נוסח הודעה מעודכנת, וכן להמציא עותק מהסדר הפשרה למפקחת על הבנקים וליועץ המשפטי לממשלה ונקבע כי הצדדים יגישו טיעוניהם בשאלת ההתיישנות.

ביום 2 באפריל אישר בית המשפט את נוסח ההודעה המתוקן וביום 12 באפריל 2017, פורסמה הודעה בעיתונות ביחס להגשת בקשה לאישור הסכם פשרה.

בהמשך להחלטות בית המשפט מיום 7 במרץ 2017 כאמור ומיום 13 ביוני 2017, הגיש הבנק טיעון משלים מטעמו לעניין טענת ההתיישנות וטרם התקבלה החלטה.

עמדת היועץ המשפטי לממשלה, להסדר הפשרה, הוגשה ביום 30 ביולי וביום 17 בספטמבר 2017, הוגשה תגובה מטעם הבנק לעמדת היועץ המשפטי לממשלה וכן הוגשה תגובה מטעם המבקש לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

ביום 2 באוקטובר 2017, התקיים דיון בעמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 28 במאי 2018 התקיים דיון נוסף, במסגרתו ביקש בית המשפט לקבל בהירות נוספות ביחס להסכם הפשרה. בתום הדיון נקבע שהחלטה תינתן בהעדר הצדדים. ביום 17 בספטמבר 2018 התקבל פסק דין חלקי, במסגרתו אישר בית המשפט את הסכם הפשרה אליו הגיעו הצדדים, וזאת למרות התנגדות ב"כ היועץ המשפטי לממשלה. במסגרת פסק הדין החלקי, התקבלה טענת ההתיישנות של הבנק. כן נקבעו מועדים לפרסום ההודעה על אישור הסכם הפשרה ולהגשת טיעונים בנושא שכר טרחה וגמול.

ביום 25 באוקטובר 2018 הגיש הבנק בקשה לאישור נוסח מודעה לפרסום בדבר אישור ההסכם. ביום 31 באוקטובר 2018 הודיע המבקש כי אין בכונתו להגיש ערעור על פסק הדין וכי הוא מסכים לפרסום המודעה בנוסח שהגיש הבנק.

ביום 5 בדצמבר 2018 הגיש המבקש את טיעונו לעניין גמול ושכר טרחה וביום 8 בינואר 2019 הוגשו טיעוני הבנק. ביום 26 במאי 2019 ניתנה הודעת היועץ המשפטי לממשלה, כי הוא משאיר את ההכרעה בעניין שכר הטרחה לשיקול דעת בית המשפט. וביום 4 ביולי 2019 ניתנה החלטה בנושא הגמול ושכר הטרחה. הבנק פועל ליישום הסכם הפשרה.

(ד) בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין גביית עמלות ביתר, לכאורה, בחשבון "יחיד" ובחשבון "עסק קטן" תוך הפרה לכאורה של כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008. לטענת התובע הפרת הכללים נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מחייב בעלי חשבון "יחיד" או "עסק קטן" בעמלות בגין שירותים מסוימים, בתעריפים גבוהים יותר מהתעריפים שנקבעו בתעריפון לתאגידים גדולים, וזאת בניגוד לכללי הבנקאות כאמור. התובע טוען כי אין ביכולתו להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים.

תשובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 30 ביוני 2015. כן הוגשה תשובת התובע לתגובת הבנק.

בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 10 בספטמבר 2015, הגיש בנק ישראל את עמדתו ביום 15 בדצמבר 2015. ביום 16 בדצמבר 2015 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת, בה הומלץ לצדדים להידבר ביניהם בניסיון לגבש הסכם פשרה, ביום 29 במרץ 2016 התקיימה ישיבת קדם משפט נוספת וביום 12 ביולי 2016, התקיים דיון הוכחות. ביום 8 בנובמבר 2016 הוגשו טיכומים מטעם המבקש וביום 22 בינואר 2017, הגיש הבנק טיכומים מטעמו, הוגשו טיכומי תשובה מטעם המבקש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 31 בינואר 2018, ניתנה החלטת בית המשפט המאשרת את ניהולה של תובענה ייצוגית ביחס לעמלה אחת בלבד (עמלה הנגבית עבור הוצאת ערבות בנקאית) ולדחות את בקשת האישור לתובענה ייצוגית ביחס ליתר מהעמלות שפורטו בבקשה לאישור ונקבעו מועדים להגשת כתב תביעה וכתב תשובה. בהתאם להחלטת בית המשפט, המבקש הגיש בקשה לאישור תובע מייצג חליפי וביום 6 בינואר 2019 התקבלה החלטת בית משפט לפיה אושר התובע החלופי. ביום 20 בינואר 2019 בית המשפט אישר לפרסום את נוסח ההודעה אודות אישור התובענה כייצוגית. ביום 23 במרץ 2019, התקיים דיון בבית המשפט במסגרתו הוסכם כי הצדדים יפנו להליך גישור וההליכים בבית המשפט עוכבו. בהתאם, בין הצדדים התנהל הליך גישור במסגרתו, הגיעו הצדדים להסדר מוסכם. וביום 1 במרץ 2021, הוגשה לבית המשפט, בקשה מטעם הצדדים לאישור הסכם פשרה.

(ה) בחודש פברואר 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "המשיבים"). המבקשת העמידה את סכום התובענה כלפי כל הבנקים המשיבים, ביחד ולחוד, על סך של 219 מיליוני שקלים חדשים. עניינה של הבקשה היא, בהפליה, לכאורה, במתן שירות לקבוצות סטודנטים על רקע גילם ובכך מפריז לכאורה, את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: "חוק איסור הפליה") וכן את חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות").

לטענת המבקשת, מדובר במדיניות גורפת של כל המשיבים, בגדרה הוחלט להדיר את אוכלוסיית ה"לא צעירים" מתוכנית ההטבות המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כלל הסטודנטים שהופלו מחמת גילם בהשוואה לסטודנטים צעירים יותר, ונמנע מהם לקבל מהמשיבים הטבות לסטודנטים בשבע השנים האחרונות (בעילות לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או החל מ-15 ביולי 2014 (בהתאם לתיקון לחוק איסור הפליה). תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 13 בספטמבר 2016 והתובעת הגישה תשובתה לתגובה. ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשה תשובת המבקשת לתגובת הבנק לבקשת האישור. ביום 25 בינואר 2017 התקיים דיון מקדמי בבקשת האישור, ישיבת הוכחות שנקבעה לחודש ספטמבר 2017 בוטלה לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה בכתב. סיכומי המבקשת הוגשו ביום 26 באוקטובר 2017 וסיכומי הבנקים הוגשו ביום 21 בדצמבר 2017. המבקשת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם הגישה בקשה להוצאת נספחים שצורפו לסיכומים מטעם הבנקים, תגובת הבנקים לבקשה הוגשה ביום 9 בינואר 2018 וביום 26 בספטמבר 2019 ניתן פסק דין על פיו נדחתה הבקשה לאישור תובענה ייצוגית ונמחקה התביעה האישית. ביום 4 בנובמבר 2019 הגישה המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על דחיית הבקשה. נקבעו מועדים להגשת סיכומים בערעור. בהתאם להסדר דינו אליו הגיעו הצדדים, המועד להשלמת טיעון בע"פ נדחה ליום 31 במאי 2021.

(ו) בחודש מאי 2016, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 220 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא גבייה ביתר ושלל כדון, לכאורה, של עמלות מלקוחות הזכאים להיות מסווגים כעסקים קטנים, תוך הפרת חובות החלות על הבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

לטענת המבקשת, הבנק לא גילה ללקוחותיו המנהלים עסקים קטנים כי הם זכאים להנות מתעריפון העמלות המוזל של "עסק קטן", מתוך מטרה לסכל את רפורמת העמלות ולגבות מעסקים קטנים עמלות שלא לפי תעריפון עסק קטן, תוך התעשרות פסולה, לכאורה, על חשבונם. תגובת הבנק לבקשה לאישור, הוגשה ביום 1 בנובמבר 2016 ותשובת המבקשת לתגובת הבנק הוגשה ביום 30 בנובמבר 2016.

ביום 23 באפריל 2017, התקיים דיון מקדמי במסגרתו ניתנו החלטות באשר לשאלות ולגילוי מסמכים, שעל הצדדים למלא עד ליום 23 במאי 2017. לאור הודעת המבקש כי בכוונתו להגיש בקשה לצרף את הדיון בבקשה זו לדיון ב-5 בקשות נוספות לאישור תובענות ייצוגיות שהוגשו באותו נושא, הגיש הבנק ביום 22 ביוני 2017 לבית המשפט בקשה להורות על עיכוב ההליכים בתובענה זו, לרבות הליכי הגילוי המוקדמים וזאת עד לאחר הכרעת בית המשפט העליון בבקשת האיחוד. ביום 28 ביוני 2017, הוגשה בקשה לבית המשפט העליון, לאיחוד הדיון בתובענה זו עם חמש הבקשות הנוספות ותגובת הבנק לבקשה הוגשה ביום 10 ביולי 2017, ביום 20 ביולי 2017 ניתנה החלטה, הדוחה את הבקשה לאחד את כל התביעות. בהתאם להנחיות בית המשפט העליון הוגשה בקשה לאיחוד הדיון בבקשות האישור לבית המשפט המחוזי וביום 21 בינואר 2018, התקיים דיון בבקשת האיחוד. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטה על איחוד הדיון בבקשה זו יחד עם 5 בקשות שהוגשו נגד 5 בנקים נוספים. בהתאם, כל התובענות נקבעו לישיבה מקדמית ליום 19 בדצמבר 2018. במסגרת דיון זה נדונה בקשת מטעם הבנק למחיקת סעיפים מתשובת המבקשת וכן בקשה מטעם המבקשת למחיקת תגובת הבנק לבקשת האישור בשל הפרה לכאורה של החלטה קודמת בנושא גילוי המסמכים. ביום 28 בנובמבר 2019 ניתנה החלטת בית משפט בבקשות המקדמיות ובין היתר, נדחתה בקשתה של המבקשת למחיקת תגובת הבנק. המבקשת הגישה בקשת רשות ערעור, לבית משפט העליון, על ההחלטה הדוחה את בקשת הגילוי שלה וטרם ניתנה החלטה בעניינה. בהתאם להחלטת בית המשפט, הבנק הגיש ביום 17 במאי 2020 תשובה לתגובת המבקש לתשובת הבנק לבקשת האישור. ישיבת קדם משפט שנקבעה ליום 19 בינואר 2021, נדחתה ביזמת בית המשפט וטרם נקבע מועד חדש.

(ז) בחודש נובמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בסכום של 437.3 מיליון שקלים חדשים בגין גביית ריבית ביתר, לכאורה, בהלוואות לדיור עקב צמצום מרכיב ההלוואות על בסיס הפריים וזאת תוך הטעייה, כביכול ובהעדר גילוי נאות.

לטענת המבקשים, הבנק נמנע מלהעמיד ללקוחותיו הלוואה לדיור, בה שיעור מרכיב ההלוואה על בסיס הפריים הינו המירבי המותר על פי הנחיות בנק ישראל (33.3%), וזאת על מנת שיוכל להגדיל, כביכול, את הסכום אותו הוא יכול להעמיד בהלוואות משלימות ויקרות יותר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

המבקשים מציינים כי, הם אינם מכחישים או תוקפים את העובדה שלבנק יש שיקול דעת אם לאשר מתן הלוואה לדיור ואת הרכב הלוואה אותה הוא מאשר, אלא באופן הפעלת שיקול הדעת של הבנק, ובחובות הנאמנות, האמון והגילוי המורחבות החלות עליו.

תגובת הבנק הוגשה ביום 29 במרץ 2018 והמבקשים הגישו את תשובתם לתגובת הבנק. קדם משפט נערך ביום 2 ביולי 2018, בסיומו הציע בית המשפט כי הצדדים יפנו לגישור. ניסיון הדברות ישיר בין הצדדים לא צלח. והתיק הוחזר לבית המשפט. הצדדים הגיעו להסכמה דינית לפיה ההכרעה בתיק תתקבל על בסיס החומר הקיים בתיק, ללא צורך בחקירת עדים. בהתאם לכך, ביום 13 בינואר הוגשו סיכומי המבקשים וביום 28 במרץ 2019 הוגשו סיכומי הבנק. ביום 30 באוגוסט 2020 נתן בית המשפט פסק דין, אשר דחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

(ח) בחודש דצמבר 2017 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-124 מיליון שקלים חדשים. עניינה של הבקשה הוא בקביעת שיעור הריבית בהלוואה לדיור הניתנת בריבית משתנה אג"ח לטענת המבקשים, מוסר הבנק ללקוח אישור עקרוני ובו מפורט מנגנון עוגן אג"ח כמנגנון היחיד לחישוב הריבית במסלול משתנה - אג"ח לאורך כל חי הלוואה, אולם בהסכם הלוואה, נוסף מנגנון חדש המכונה "מנגנון הגנה לשעת חירום" לקביעת שיעור הריבית מעבר למנגנון המקורי, וזאת ללא גילוי נאות. עוד נטען כי, התנאי שקבע הבנק בהסכם לצורך הפעלת המנגנון ההגנה לשעת חירום הינו מקפח ומעניק לבנק יתרון בלתי סביר על פני הלקוחות. תגובה מטעם הבנק הוגשה ביום 25 ביולי 2018 וביום 6 בינואר 2019 הוגשה תשובת המבקש לתשובת הבנק.

ביום 27 בפברואר 2019 התקיים דיון קדם משפט ובסופו בית המשפט קבע קדם משפט נוסף, כדי לאפשר לצדדים לנהל הליכים מקדמיים. כמו כן, בית המשפט הציע לצדדים לנסות להידבר ביניהם. בהתאם להצעת בית המשפט, החלו הצדדים בהליך גישור. בהתאם להחלטת בית המשפט, ביום 18 בפברואר 2020 הגישו הצדדים הודעת עדכון ביחס להליך הגישור ובקשה מוסכמת למתן אורכה של 60 ימים נוספים על מנת לבחון את היתכנות סיום ההליך על דרך ההסכמה. עקב משבר הקורונה התארך הליך הגישור וטרם הסתיים. ביום 30 בספטמבר 2020 התקיימה ישיבת גישור (לאחר ששיבות קודמות שנבקעו בוטלו עקב משבר הקורונה) וסוכמו המועדים ביחס להעברת נוסח הסכם פשרה והתייחסות הצדדים לו. ביום 10 בינואר 2021 התקיימה ישיבת גישור נוספת, וטרם סוכם נוסחו הסופי של הסכם פשרה.

(ט) בחודש ספטמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב- יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-180 מיליון שקלים חדשים (על דרך האומדנה).

עניינה של הבקשה הוא, בגביית עמלה ביתר, לכאורה, בפירעון מוקדם של הלוואות לדיור המורכבת ממספר מסלולים, אשר בחלקם נוצרו הפרשי היוון חיוביים ובחלקם נוצרו הפרשי היוון שליליים, בכך שהבנק אינו מצצע קיזוז בין הפרשי ההיוון במסלולים השונים וזאת לכאורה, בניגוד למנגנון הקבוע בצו הבנקאות (פירעון מוקדם של הלוואה לדיור), התשס"ב-2002.

המבקש מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל לקוחות הבנק אשר פרעו ו/או יפרעו משכנתא בפירעון מוקדם חלקי או מלא, ובאחד ממסלוליה נוצרה יתרת היוון שלילית, שלא קודזה מעמלת הפירעון המוקדם קבוע בדין. בחודש מרץ 2019 הודיע ב"כ המבקש כי הוא שוקל להחליף את חוות דעת המומחה שצורפה לבקשת האישור בחוות דעת של מומחה אחר. לאור זאת, נדחה בהסכמה מועד הגשת תגובת הבנק לבקשת האישור עד ליום 29 באפריל 2019. לאור היעדר הסכמה לגבי נוסח חוזה"ד, יעוכב מועד הגשת התגובה עד להגשת בקשה של המבקש לתיקון בקשת האישור. ביום 3 ביוני 2019 אושר הסדר דינוי אליו הגיעו הצדדים, בהתאם לו, תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 29 באוקטובר 2019 ותשובה לתגובת הבנק, מטעם המבקש הוגשה ביום 1 בינואר 2020. ביום 5 בינואר 2020 התקיים דיון מקדמי בתיק, בו החליט בית המשפט כי יש להמתין עד שתתגבשנה טענות נוספות של הצדדים, לרבות בנושא איחוד הדיון עם בקשות דומות שהוגשו באותו נושא. ביום 16 במרץ 2020 הגיש המבקש בקשה לגילוי מסמכים. ביום 10 באוגוסט 2020 הוגשה תגובת הבנק לבקשת הגילוי והוגשה תשובת המבקש לתגובת הבנק. ביום 15 בספטמבר 2020 התקיים דיון מקדמי, בסופו נקבע כי על הצדדים להגיש את עמדתם, עד ליום 25 באוקטובר 2020, בשאלה האם ניתן להכריע בבקשת האישור לפי החומר המצוי בתיק וסיכומים בכתב, בהתאם לכך, הבנק הגיש עמדה מטעמו והודיע כי הוא עומד על קיומו של הליך הוכחות. ביום 9 בפברואר 2021 התקיים דיון מקדמי בסופו, ניתנה החלטה המקבלת את עמדת הבנק ובהתאם לכך, נקבעו מועדים להוכחות. ישיבת הוכחות ראשונה קבועה ליום 30 במאי 2021.

(י) בחודש דצמבר 2018, הוגשה בבית המשפט המחוזי בת"א- יפו, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ונגד חברות הביטוח - הראל, הפניקס ומנורה, בגין גבייה ביתר, בניגוד לדין לכאורה, של פרמיות ביטוח בגין פוליסות ביטוח מיותרות, לכאורה, שהופקו לבעל המבנה למרות שבעת הפקתן הייתה כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה אשר ביטחה את אותו מבנה ביחס לאותה תקופה. המבקשים העמידו את הנזק בסך כולל של 280 מיליון שקלים חדשים, ביחד ולחוד. לטענתם, הנזק ביחס לכל בנק, ככל שתבקש חלוקת אחריות בין הנתבעים, הוא בהתאם לפלחי השוק שלהם- מחצית מהנזק לפחות יש לייחס לבנקים ואילו מחצית לחברות הביטוח. תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 10 ביוני 2019 ותשובת המבקש לתגובת הבנק הוגשה ביום 5 במרץ 2020. ביום 16 בפברואר 2021 התקיים דיון מקדמי במהלכו, העלה בית המשפט את השאלה שבבקשה ובצירוף של משיבים משני סוגים (חברות ביטוח ובנקים) והורה למבקשים להודיע, עד ליום 2 במאי 2021, כיצד הם מתכוונים להמשיך את בקשת האישור וכנגד מי.

(יא) בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק ונגד 5 בנקים נוספים, עניינה של הבקשה הוא בחיוב הפרשי המרה ועמלת פעולה ביתר בגין פעולת המרה של מטבע חוץ שלא כדין, כביכול, ובהעדר גילוי נאות, תוך הפרת שורה של דינים.

ביחס לחיוב בהפרשי המרה, נטען כי כאשר לקוחות מבצעים פעולת המרה של מטבע חוץ, המשיבים גובים הפרשי המרה, אשר לטענת המבקשים, הינה עמלת הפרשי המרה שאינה כלולה בתעריפון, ולפיכך גבייתה נעשית ללא סמכות שבדין. עוד נטען כי מאחר וזהו חיוב הסמוי מעיני הלקוחות, נמנעת מהלקוחות האפשרות לדעת מה עלות שירות המרה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביחס לעמלת פעולה, נטען כי הבנק (ו-2 משיבים נוספים), מחשבים עמלה זו לאחר הוספת הפרשי המרה ולכן גובים עמלת פעולה ביתר. עוד נטען כי המשיבים נוטלים חלק בהסדר כובל.

הקבוצה הוגדרה בבקשה ככוללת את כל אותם אנשים או ישויות משפטיות אשר השתמשו בשירותי המשיבים לשם ביצוע פעולת המרה וכן כלל הציבור בישראל - אשר נפגע באופן ישיר ועקיף מההפרות דנן.

הנזק לקבוצה על פי הבקשה, הנו כ-8 מיליארדי שקלים חדשים וחלקו המיוחס לבנק הועמד על סך של 1.745 מיליארדי שקלים חדשים. הבנק הגיש מטעמו בקשה לסילוק הבקשה לאישור על הסף. בהתאם להחלטת בית משפט מיום 26 באוקטובר 2019 ניתנה, בשלב זה, ארכה ארעית להגשת תגובת המשיבים לבקשת האישור וזאת עד לקבלת החלטה אחרת. ביום 27 באוקטובר 2019 הגישו המבקשים בקשה למחיקת בקשת הסילוק שהוגשה מטעם הבנק, לאחר שהוגשה תשובת הבנקים ותגובה לתשובה, ניתנה ביום 3 בנובמבר 2019 החלטה הדוחה את בקשת המבקשים למחוק את הבקשה לסילוק על הסף. ביום 9 במרץ 2020 התקיים דיון במסגרתו נדונה בקשת הסילוק שהגיש הבנק. בסיומו של הדיון, קצב בית המשפט למבקש 15 יום על מנת להודיע אם הוא עומד על תביעתו. בהתאם לכך, ביום 16 במרץ 2020 הודיעו המבקשים כי הם עומדים על הבקשה לאישור. ביום 21 ביוני 2020 נתן בית המשפט פסק דין, על פיו הבקשה נדחתה על הסף תוך חיוב המבקשים בהוצאות ביום 7 ביולי 2020 הומצא לבא כוח הבנק ערעור שהגישו המבקשים על פסק הדין.

בד בבד עם הגשת הערעור הגישו המבקשים גם בקשה לפטור מהפקדת ערבון בערעור וכן בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין. ביום 10 באוגוסט ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה והערבון הופקד בהתאם. ניתן צו סיכומים ונקבעו מועדים להגשת סיכומי הצדדים והתיק נקבע לדיון להשלמת טיעון בע"פ ליום 28 ביולי 2021.

(יב) בחודש מאי 2020, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, ללא הערכת סכום, אשר הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז - לוד, בגין אשראי שמעמיד הבנק באמצעות "כרטיס טפחות" במסגרת "הלוואה לכל מטרה". בבקשה נטען, כי הבנק מפצל את מסגרת האשראי המגובה בשעבוד דירה, בין כרטיס טפחות כהלוואה לכל מטרה לבין הלוואות לדיון, חלף מתן מלוא האשראי כ"הלוואה לדיון" בתנאים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, וזאת, כביכול, בניגוד לדיון ותוך עקיפת הוראות המפקח בעניין הלוואות לדיון, ומבלי שהלקוח מודע לפעולת פיצול האשראי ומשמעותה ותוך הסתרת עובדות מהותיות, כגון העדר ביטוח החיים מרכיבי הלוואה בכרטיס האשראי טפחות, חיוב בריבית שונה וחיוב חודשי בגין החזקת הכרטיס.

המבקש טוען שאין ביכולתו לכמת את גובה הנזק הקבוצתי, בעוד הוא מעמיד את תביעתו האישית ע"ס של 112,373 ₪. על הבנק להגיש את תגובתו עד ליום 26 בנובמבר 2020. תגובת הבנק הוגשה ביום 26 בנובמבר 2020 ותשובת המבקש לתגובת הבנק הוגשה ביום 17 בדצמבר 2020. ביום 18 בינואר 2021 הגיש המבקש לבית המשפט, בקשה לפנות ולקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה ו/או בנק ישראל לתובענה, ביום 31 בינואר 2021 הגיש הבנק את תשובתו לבקשה וטרם ניתנה החלטה. ביום 24 בפברואר 2021 התקיים דיון קדם משפט בסופו, הציע בית המשפט למבקש לשקול להסתלק מבקשת האישור. בהתאם להחלטה, על המבקש ליתן עמדתו לעניין המשך ההליכים בתיק עד ליום 12 במרץ 2021.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 10 לעיל, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-64 מיליוני שקלים חדשים.

(11) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

(א) בחודש מאי 2020, התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, נגד 15 בנקים ובכללם הבנק ובנק יהב ונגד המוסד לביטוח לאומי, רשות האכיפה והגביה ורשות הדואר ("הבקשה"), בגין שתי עילות: האחת, בגין עיכוב שלא כדיון, כביכול, של כספי תגמולים שאינם ניתנים לעיקול וזאת בניגוד לחוק הוצאה לפועל, הוראות חוק הגנת השכר ועוד שורה של דינים, והשנייה, בגין אי הנפקת כרטיס מסוג "דביט" לנטולי כרטיס אשראי או כרטיס מגנטי למשיכת כסף מזומן ממסוף בנק אוטומטי, תוך הפרה, לכאורה, של הוראת הפיקוח על הבנקים מיום 22 במרץ 2020.

הקבוצה הוגדרה בבקשה ככוללת כל אדם אשר את כספו עיכב, מי מהבנקים המשיבים שלא כדיון, בנסיבות המפורטות בכתב הבקשה. המבקש העמיד את סכום תביעתו כנגד כלל המשיבים על סך של 300 מיליוני שקלים חדשים.

בד בבד עם הגשת הבקשה לאישור, הגיש המבקש בקשה לפטור מאגרה. ביום 28 ביולי ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה לפטור מאגרה, על החלטה זו הוגש ערעור אשר נדחה ביום 6 בספטמבר 2020. ביום 13 באוקטובר 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת ההליך בגין אי-תשלום אגרה. ביום 22 באוקטובר 2020, התקבלה אצל ב"כ הבנק, בקשה אשר הגיש המבקש ביום 18 באוקטובר לבית המשפט העליון, למתן פטור מחובת הפקדת ערבון להגשת בקשת רשות ערעור מטעמו. בהתאם להחלטות בית המשפט, תגובת הבנק לבקשה לפטור מהפקדת ערבון הוגשה ביום 2 בדצמבר 2020.

(ב) בחודש מאי 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי ת"א, בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בגין הפרה, כביכול, של חובת הסודיות בכך שהבנק מעביר פרטי מידע מזהים שונים לתאגידי מידע בינלאומיים ובפרט חברת פייסבוק, ומאפשר לאסוף מידע פרטי על לקוחות הבנק, תוך הפרה לכאורה, של הוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 ועוד שורה של דינים, וזאת מבלי לתת גילוי ללקוחות הבנק כנדרש וללא קבלת הסכמתם.

לטענת המבקש, הבנק משתמש בכלים של צדדים שלישיים כגון פייסבוק וגוגל, כדי לעקוב אחרי הלקוחות שלו בזמן ביצוע פעולות באתרים ובאפליקציות של הבנק לשם עריכת קמפיינים פרסומיים, והתאגידים מצידם מעבדים את המידע שנחשף על הלקוחות לצרכים שלהם וזאת מבלי שניתן על כך גילוי בדבר המטרות שלשמן נאסף המידע ומהו בדיוק המידע שנאסף למעט, "הבהרה משפטית" באתר הבנק, שלטענת המבקש, הינה לוקה בחסר ואין לראות בה כהסכמה. עוד טוען המבקש, כי כל התנאים במסמכי הבנק, אשר מתירים לבנק למסור מידע על לקוחותיו לצדדי ג', ובכלל זה "הבהרה המשפטית" הם תנאים מקפחים בחוזה אחיד.

המבקש טוען שאין ביכולתו לכמת את גובה הנזק הקבוצתי, תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ב-1 במרץ 2021.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- (12) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו תלויות בקשות לאישור תובענות נגזרות וכן הליכים נגזרים, כמפורט להלן:
- (א) בחודש אוקטובר 2020, הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה למתן צו גילוי מסמכים מכוון הוראות סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 עובר להגשת בקשה לאישור תביעה נגזרת, נגד הבנק ונגד בנק אגוד לישראל בע"מ (באופן של "הליך נגזר כפול") (להלן - "המשיבים"), להורות למשיבים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים לפעולות של העברות כספים "חשודות" בין השנים 2017-1999, כפי שפורסם באתר תקשורת BuzzFeed ביחס למשיבים (העברות בסך של מעל 9 מיליון דולר ארה"ב מבנק אגוד, והעברות בסך של מעל 340 אלפי דולר ארה"ב אל הבנק), ולאפשר לו עיון במסמכים ופרוטוקולים של דירקטוריון המשיבים /או הנהלות הבנקים, הנוגעים לפרשה. לטענת המבקש, כל המסמכים המבוקשים הנם הכרחיים לברור טענותיו בדבר כשלים שנפלו בממשל התאגידי של המשיבים, ובדבר פעילותם של נושאי משרה ובעלי תפקידים שונים במשיבים, וזאת לצורך הגשתה של בקשה לאישור תביעה נגזרת כלפי נושאי משרה ורואי החשבון בקשר לנזק שנגרם לבנק מזרזר /או בנק אגוד כתוצאה ממעשי ומחדלי נושאי משרה שונים במשיבים. תשובת הבנק לבקשה לגילוי מסמכים הוגשה ביום 20 בינואר 2021 ותגובת המבקש לתשובת הבנק, הוגשה ביום 21 בפברואר 2021. הגשת עמדת היועמ"ש נדחתה עד ליום 23 במרץ 2021.
- (ב) בחודש ספטמבר 2020 הוגשה בבית המשפט המחוזי בת"א, בקשה לאישור תובענה נגזרת, אשר הוגשה ע"י בעל מניות בשם החברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ ("החברה למפעלי כלכלה") ובשם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ("יהב"), וזאת כנגד יהב, הבנק, חברי הדירקטוריון של החברה למפעלי כלכלה ושל בנק יהב, ביניהם נושאי משרה של הבנק. לטענת המבקשת, נגרמו ליהב ולחברה למפעלי כלכלה נזקים, כתוצאה מהעמדת אשראי ע"י יהב לבנק, על דרך הפקדת פקדונות בבנק, וזאת, על פי הנתען, בניגוד לדין ותוך הפרת חובות אמון וזהירות של המשיבים כלפי יהב וכלפי החברה למפעלי כלכלה. סכום הנזק הנתען ליהב הינו למעלה ממיליארד ש"ח. ביום 21 בפברואר 2021 נעתר בית המשפט לבקשת ארכה מוסכמת, להגשת תשובה הבנק לבקשת האישור עד ליום 8 באפריל 2021.
- (ג) 1. בחודש מרץ 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה לאישור תובענה כתובענה נגזרת ("הבקשה לאישור") בשם הבנק ובשם חברה בת שלו, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שוויץ") נגד נושאי משרה בהווה ובעבר בבנק ובמזרחי שוויץ, בסכום מינימאלי של 95 מיליון שקלים חדשים, בגין נזקים שנגרמו כביכול, לקבוצת מזרחי, כתוצאה ממעשיהם ומחדליהם כביכול, של המשיבים, בקשר עם מתן סיוע ללקוחות אמריקאיים להתחמק מתשלומי מיסים בארצות הברית. המבקש טוען כי יש לחייב את המשיבים לשלם לבנק את שיעור הנזק אשר גרמו לקבוצת מזרחי בכלל ולבנק בפרט.
- ביום 24 במרץ 2015 הגיש בעל מניות בבנק בקשה במסגרת ההליך דנן להצטרפות כצד להליך דנן ולעיכוב הדיון בו או לחילופין לסילוקו על הסף וזאת נוכח בקשה לגילוי מסמכים אשר הוגשה על ידי אותו בעל מניות בחודש דצמבר 2014 לבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד הבנק ונגד נושאי משרה בבנק, מכח הוראות סעיף 198א' לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("הבקשה לגילוי"). במסגרת הבקשה לגילוי עתר אותו מבקש לבית המשפט על מנת שזה יורה לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכים המתנהלים בארצות הברית על מנת שיהיה בידו "לבחון" אפשרות להגשת בקשה לאישור "הגנה נגזרת" (בשם הבנק מול הרשויות בארצות הברית) או הגשת בקשה לאישור תובענה נגזרת (כנגד "בכירים" ועובדים בבנק). לטענת המבקש בבקשה לגילוי, הליך הבקשה לגילוי הינו הליך תלוי ועומד הקודם להליך הבקשה לאישור ועל כן יש לעכב את הדיון בהליך הבקשה לאישור ואף לסלקו על הסף.
- ביום 10 במאי 2015 אישר בית המשפט במסגרת הליך הבקשה לאישור, הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק בדבר מועדי הגשת כתבי טענות, לפיו, בין היתר, בשלב זה יושהו מועדי הגשת תגובות המשיבים לבקשה לאישור וכי בסמוך לאחר מתן ההחלטות, בין היתר, בנוגע לבקשת ההצטרפות האמורה לעיל ובכפוף להן, ייקבע המועד להגשתן, בשם לב, בין היתר, להתקדמות ההליכים מול משרד המשפטים בארצות הברית.
- יצוין ביחס להליך הבקשה לגילוי, כי ביום 3 במאי 2015 התקיים דיון מקדמי בבית המשפט בבקשה לגילוי במסגרתו, בין היתר, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים כי הדיון לגוף הבקשה לגילוי יושהה בשלב זה עד לסיום איסוף המסמכים לשם מסירתם לרשויות בארצות הברית. בחודש דצמבר 2015 קבע בית המשפט, כי הליך הבקשה לאישור ימחק ואולם המחיקה תעוכב כך שהיה ותתקבל הבקשה לגילוי והמבקש בבקשת הגילוי יגיש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים במועד עליו יורה בית המשפט במסגרת ההחלטה, כי אז תמחק בקשת האישור. היה ותדחה בקשת הגילוי או אם לא תוגש בקשת אישור 90 יום לאחר קבלת המסמכים- יראו בבקשת האישור כבקשה מוקדמת לכל בקשה אחרת- אם תוגש.
- ביום 18 באפריל 2016, החליט בית המשפט, לעכב את הדיון בתיק הבקשה לגילוי עד לסיום הליכי החקירה ודיווח על תוצאותיה.
- ביום 12 באפריל 2017 בית המשפט הורה כי היועץ המשפטי לממשלה יודיע בתוך 45 יום אם בדעתו להצטרף להליך.
- ביום 3 באוגוסט 2017, הגיש היועץ המשפטי לממשלה, הודעה מטעמו על התייצבותו בהליך הגילוי ואליה צירף את עמדתו. ביום 10 בספטמבר 2017, הגישו הבנק והמשיבים האחרים תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.
- ביום 19 בספטמבר 2017 אושר על ידי בית המשפט הסדר דיוני אליו הגיעו הצדדים בתיק ועל פיו, הדיון בתיק זה יושהה בשלב זה בכפוף לכך שהמשיבים יידווחו לבית המשפט ולמבקש, החל מיום 31 בדצמבר 2017, מידי 90 ימים, אודות החקירה של משרד המשפטים בארצות הברית. הודעות עדכון בדבר הליך החקירה, כאמור, נמסרו ביום 29 במרץ 2018 וביום 27 ביוני 2018.
- ביום 2 באוקטובר 2018 מסר הבנק הודעה עדכון לבית המשפט בדבר הליך החקירה, לו צירף את הדיווח שנמסר לציבור במסגרת הדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2018, על פיו, בין היתר, הבנק החל במשא ומתן עם משרד המשפטים בארה"ב, אולם טרם ניתן להעריך את תוצאותיו. בהתאם לכך בית המשפט קבע את התיק למעקב בעוד 90 יום.
- ביום 31 בדצמבר מסר הבנק הודעה עדכון נוספת לבית המשפט בדבר הליך החקירה ומועד העדכון הבא יחול ביום 31 במרץ 2019.
- ביום 14 במרץ 2019 הגיש הבנק לבית המשפט, הודעה עדכון, כי ביום 12 במרץ 2019 התקשר הבנק עם משרד המשפטים האמריקאי בהסכם Deferred Prosecution Agreement לסיום החקירה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 10 באוקטובר 2019, הגישו הצדדים הודעה על הסדר דינוי באשר להמשך ניהול הבקשה. ביום 18 בדצמבר 2019 ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה, בין היתר, נקבע דיון קדם משפט ליום 22 באפריל 2020 וכי על הצדדים להודיע על הסכמתם להפנות המחלוקת לגישור. לאור הודעת הבנק מיום 1 בינואר 2020, כי הוא סבור שאין השעה יפה להליכי גישור בין הצדדים, עם זאת, כמצוות החלטת בית המשפט אם תהיינה נסיבות או התפתחויות שלדעת הבנק יצדיקו זאת, הוא ישוב ויבחן אפשרות זו. מועד דיון קדם משפט נקבע ליום 24 ביוני 2020.

ביום 27 במרץ 2020 הגישה הוועדה הבלתי תלויה שמינה דירקטוריון הבנק, בין היתר כוועדת תביעות בלתי תלויה, את מסקנותיה והמלצותיה בקשר עם ההליכים המתוארים לעיל. דירקטוריון הבנק החליט ביום 31 במרץ 2020 לאמץ את מסקנות והמלצות הוועדה במלואן (שלא לנקוט הליכים משפטיים נגד דירקטורים ונושאי משרה אחרים בגין הפרת חובת אמונים או הפרת חובת זהירות וכן שלא לדרוש מהם השבה של תגמולים שקיבלו, במסגרת כהונתם בבנק בתקופה הרלוונטית ושלא לנקוט הליך משפטי בעניין זה) והנחה את הנהלת הבנק לפעול ליישומן של המלצות, לרבות לעניין הסכם פשרה בסכום של 23 מיליוני דולר עם המבטחים של ביטוח הדירקטורים ונושאי המשרה. בהתאם, ביום 8 בספטמבר 2020 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה שנחתם בין המבקש, קבוצת הבנק, המשיבים והמבטחים, בהתבסס על המלצתה של הוועדה הבלתי תלויה, בצירוף בקשה ליתן צו המטיל חיסיון על דוח הוועדה הבלתי תלויה. ביום 8 בספטמבר 2020 ניתנה החלטת בית המשפט להטיל חיסיון ארעי על הדוח בעקבותיה הגיש הבנק בקשה להסדר דינוי בקשר עם החלטת החיסיון וביום 17 בספטמבר נתן בית המשפט תוקף להסדר הדינוי. ביום 9 בספטמבר 2020 הורה בית המשפט על פרסום מודעה בדבר הסכם הפשרה. בהתאם להחלטות בית המשפט על היועץ המשפטי לממשלה ליתן את עמדתו ביחס להסכם הפשרה עד ליום 15 באוקטובר 2020. ביום 18 באוקטובר 2020 הוגשה בקשה מטעם היועץ המשפטי להאריך את המועד להגשת עמדתו ב-30 יום נוספים ובית המשפט נעתר לבקשה.

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה הוגשה ביום 11 בנובמבר 2020 וביום 12 בנובמבר 2020 ניתנה החלטה, על פיה, על הצדדים להגיש תגובתם לעמדת היועמ"ש עד ליום 3 בדצמבר 2020 וכן לפעול אצל המבטחים לקבלת הבהרה מגובה בתצהיר או חוות דעת, באשר להערת היועמ"ש בדבר האפקט השלילי שיכול ויחול על שוק הביטוח בכלל ובפרט של נושאי משרה. בהתאם להחלטה, ביום 3 בדצמבר 2020 הוגשה תגובה מטעם הבנק וכן הבהרה מטעם מבטחי פוליסת הדירקטורים ונושאי המשרה בבנק. ביום 20 בדצמבר 2020 הוגשה עמדה מטעם היועמ"ש, במענה לתגובות הצדדים בהמשכה, ניתנה החלטת בית המשפט המורה ליועמ"ש להודיע עד ליום 3 בפברואר 2021 מדוע לא צורפה חוות דעת או תצהיר מטעמו כבסיס להנחות שבעמדתו. בהתאם להחלטה, ביום 3 בפברואר 2021 הוגשה הודעה מטעם היועמ"ש לפיה, הדברים שהובאו בעמדתו אינם דורשים תמיכה עובדתית. באותו יום ניתנה החלטת בית משפט הקובעת, כי ככל ולא תינתן הודעה של מי מהצדדים כי הוא מבקש לקיים דיון בבקשת אישור הסדר הפשרה וזאת עד ליום 7 בפברואר 2021, כי אז תועבר הבקשה להכרעה. בהתאם לכך, ביום 7 בפברואר 2021 הגיש הבנק (המשיבים הנוספים), הודעה לבית המשפט לפיה, ככל שבית המשפט יהא סבור כי לעמדת היועמ"ש עשויה להיות השלכה בכל הקשור לאישור הסכם הפשרה בתיק זה, אזי קבוצת הבנק מבקשת כי יתקיים דיון בבקשה. ביום 9 בפברואר 2021 נתנה החלטת בית המשפט לפיה, לדעת בית משפט יש מקום לקיים דיון בעמדת היועמ"ש וטרם נקבע מועד לדיון. ביום 10 בפברואר 2021 הוגשה בקשה להתרת פרסום ולקבלת זכות עיון על ידי עיתון דה מרקר- הוצאת עיתון הארץ בע"מ (דה-מרקר) ואחרים במסגרת הבקשה, המבקשים מבקשים לעיין בדוח הוועדה הבלתי תלויה בגרסתו המלאה, ולסקר את המידע המצוי בו. תשובת הבנק לבקשת דה-מרקר הוגשה ביום 14 בפברואר ובאותו מועד ניתנה החלטת בית המשפט המתירה את מסירתו למבקשת (דה מרקר), תוך השחרת מידע מטעמים של חשש לפגיעה בהתנהלות השוטפת של הבנק, בפרטיותם של צדדים שלישיים, סודיות מסחרית וסודיות בנקאית.

2. ביום 17 במרץ 2019 הגיש בעל מניות בבנק, לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, נגד הבנק, UMB (Switzerland) Ltd, ("מזרחי שוויץ") ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, בקשה למתן צו גילוי מסמכים מכוח הוראות סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ("בקשה לגילוי מאוחרת"), להורות לבנק ולמשיבים האחרים לגלות לו מסמכים שונים הנוגעים להליכי החקירה שהתנהלו בארצות הברית וכן אודות ההסכם שנחתם עם משרד המשפטים האמריקאי (Deferred Prosecution Agreement) לסיום החקירה. לטענת המבקש ממצאי החקירה מהווים, הם כשלעצמם, תשתית ראייתית ראשונית המצדיקה מתן צו גילוי מסמכים וכי כל המסמכים המבוקשים רלוונטיים (או עשויים להיות רלוונטיים) לצורך הגשתה של בקשה לאישור תביעה נגזרת כלפי נושאי משרה ורואי החשבון המבקשים בקשר לנזק שנגרם לבנק עקב החקירה והקנס שהושט עליו בעקבותיה.

ביום 24 במרץ הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בשתי בקשות העיון המתוארות לעיל, לה התנגד הבנק. ביום 8 באפריל הגיש הבנק (ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ), בקשה למחיקת אחת מבקשות העיון. ביום 15 באפריל 2019 בית המשפט קיבל את בקשת הצדדים והורה על דחיית המועד להגשת תגובת הבנק לבקשת הגילוי המאוחרת, כך שזו תוגש תוך 60 יום לאחר הכרעה סופית בשאלה איזו מבקשות גילוי המסמכים בקשר עם החקירה בארה"ב תמשיך להתנהל. ביום 18 באפריל 2019 נתן בית המשפט החלטה בעניין הבקשות והתגובות השונות שהגישו הצדדים ונקבעו מועדים להגשת תגובות המבקשים לבקשת המחיקה שהוגשה על ידי הבנק. ביום 24 ביוני 2019 התקיים דיון נוסף בבית המשפט בבקשת המחיקה שהגיש הבנק וביום 14 באוגוסט 2019 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה יש למחוק את בקשת הגילוי המאוחרת. ביום 10 בספטמבר הוגשה ע"י המבקש לבית המשפט העליון הודעת ערעור על החלטת המחיקה, הצדדים הגישו סיכומים מטעמם ודיון בערעור נקבע ליום 25 במרץ 2020.

ביום 10 באוקטובר 2019 קבע בית המשפט המחוזי כי בקשת הגילוי המאוחרת תופרד מהתובענה האמורה בסעיף 1 לעיל ותסגר. הצדדים הגישו סיכומים מטעמם ודיון בערעור שהיה קבוע ליום 25 במרץ 2020 נדחה לנוכח משבר הקורונה. ביום 26 באפריל הגיש המערער בקשה לקביעת מועד דיון בהקדם האפשרי ודיון כאמור נקבע ליום 8 ביוני 2020. ביום 18 ביוני 2020 ניתן פסק דין, על פיו נמחק הערעור, וזאת לאחר שהמערער קיבל את המלצת בית המשפט העליון לחזור בו מהערעור.

ראה גם סעיף 13) להלן בדבר המלצות ועדה בלתי תלויה אשר מונתה בהמשך להסדר שנחתם עם משרד המשפטים בארצות הברית בשנת 2019, לסיום חקירה בעניין עסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(ד) ביום 12 בדצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, בקשה למתן צו גילוי ועיון מסמכים מכוח הוראות סעיף 198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "בקשה לגילוי"). להורות לבנק אגוד ("אגוד"), לגלות מסמכים הנוגעים לאשראים שהעמיד הבנק למר אליעזר פישמן ("פישמן") ולאחרים שלחובותיהם ערב פישמן אישית ("האשראים"). בבקשה נטען, כי חברי דירקטוריון וועדת האשראי של אגוד אפשרו לפישמן לצבור חובות עתק של כ- 270 מיליון ₪, וללא שעשו, לכאורה, את המוטל עליהם כדי לגבותם חזרה במועד. לאחר הליכים דיוניים שונים, ביום 6 באוגוסט 2017, אישר בית המשפט הסדר דיוני, על פיו יעוכבו ההליכים בתיק על מנת לאפשר לוועדת התביעות הבלתי תלויה, אשר על הקמתה החליט דירקטוריון אגוד, לדון בנושא, ולדירקטוריון עצמו לדון בהמלצותיה. הוועדה הבלתי תלויה השלימה עבודתה והמלצותיה נדונו על ידי דירקטוריון אגוד. בהתאם להסדר הדיוני בין הצדדים, תוכן החלטת הדירקטוריון, שהתקבלה במסגרת אותו דיון, נמסר לב"כ המבקש. הצדדים קיימו הליך גישור, אשר לא צלח. לפיכך, ביום 25 בספטמבר 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה נגזרת ("הבקשה"), נגד 20 משיבים שונים, שלפי הנטען מכהנים או כיהנו כדירקטורים בבנק אגוד. עניינה של הבקשה, על-פי הנטען בה, הוא מתן הלוואות לפישמן בשנים 2004-2008, ללא בטחונות או כאשר קיימות בטוחות המכסות רק חלק מסך חובותיו, ותוך הפעלת שיקול דעת רשלני והפגנת אדישות, לכאורה, לתוצאות הדברים. כן נטען לגבי אי נקיטת פעולה על-ידי אגוד ונושאי המשרה להחזר כספי אגוד. המבקש עותר לחייב את המשיבים בבנק שגרמו, לטענתו, ברשלנותם, בסך של 125 מיליון ₪, הלוקח להערכתו בחשבון את התקבולים שיתקבלו בהליכי חדלות הפירעון של פישמן. בד בבד הוגשה על ידי המבקש בקשה למחיקת הבקשה לגילוי ועיון מסמכים, וביום 28 באוקטובר 2019 בית המשפט הורה על מחיקתה. בהתאם לבקשה מוסכמת של הצדדים, הורה בית המשפט ביום 12 בדצמבר 2019 על צירוף בנק אגוד כמשיב נוסף לבקשה לאישור תביעה נגזרת וביום 24 במאי 2020 הגיש בנק אגוד את תשובתו לבקשה לאישור תביעה נגזרת. ביום 25 במאי 2020, נעתר בית המשפט לבקשת אגוד ונתן צו חיסיון ארעי, עד להחלטה אחרת, ביחס לחיסיון כלפי צדדים שלישיים על תשובת אגוד לבקשה.

ביום 29 ביולי 2020 הוגשה בקשה מטעם עיתון גלובס ואחרים לביטול צו החיסיון הארעי ובכך לאפשר עיון בלתי מוגבל וחשיפת מסמכים שצורפו לתשובת הבנק לבקשה לאישור נגזרת. ביום 10 באוגוסט 2020 התקיים דיון קדם משפט בהמשכו ניתנה על ידי בית המשפט החלטה הדוחה את בקשת החיסיון הן מדיוני בית המשפט והן ממסמכי בית המשפט ולאפשר לגלובס לעיין במסמכים אלה. ביום 21 בספטמבר הגיש אגוד בקשת רשות לערער על החלטה זו. ביום 19 בינואר 2021 דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות ערעור שהגיש אגוד, תוך שהוא מאמץ את ההסדר, לפיו יינתן לאגוד פרק זמן להודיע כי ישנם פרטי מידע מסוימים העולים כדי סודות מסחריים – כך שיתייחס גם לפרטי מידע הנוגעים לפרטיותו של מר אליעזר פישמן ולדו"ח הוועדה הבלתי תלויה, בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 1 בפברואר 2021 הבנק הגיש הודעה כאמור ביום 16 בפברואר 2021. בית המשפט אישר את הסכמת הצדדים לדחיית מועד הדיון אשר היה קבוע ליום 13 בינואר 2021 וזאת לצורך ניהול משא ומתן, בהתאם להחלטת דירקטוריון אגוד מיום 31 בדצמבר 2020. ביום 18 בפברואר קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת עיתון דה מרקר- הוצאת עיתון הארץ בע"מ (דה-מרקר) ואחרים בקשה למתן צו עיון במסמכים המצויים בתיק בית המשפט ולהצטרף להליך הנוגע לבקשת החיסיון, תוך אפשרות להעלות טענות בנוגע ל"אופן 'השחרת' המסמכים".

(13) בנוסף למפורט בסעיף 12)א) לביאור זה לעיל, ביום 18 במאי 2020 דן הדירקטוריון בדוח משלים שהמציאה לו הוועדה הבלתי תלויה, שעניינו בחינת התהליכים הניהוליים והבקורות, לרבות בהיבט הממשל התאגידי, הקשורים באירועים נשאו ההסדר. בדוח זה נקבע כי ברוב התחומים והתהליכים שנבחנו על ידי הוועדה לגבי התקופה הרלוונטית, נעשו שיפורים משמעותיים על ידי הבנק ולוועדה לא היו הערות לשיפורים אלה. ביחס לחלקם, מצאה הוועדה לנכון להמליץ לבנק ליישם תהליכים נוספים מעבר לאלו הקיימים, והדירקטוריון אימץ את מרבית המלצות הוועדה הבלתי תלויה, תוך שינויים קלים.

(14) בהמשך לחקירה שהתנהלה על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, בנוגע לכל הפעילות הבין-מדינית של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות חקירה אודות פעילות בנק מזרחי שוויץ עם לקוחותיה האמריקאים שאודותיה נמסר לבנק מזרחי שוויץ עוד באוגוסט 2013, נחתם ביום 12 במרץ 2019 בין הבנק, מזרחי שוויץ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ ("חברות קבוצת הבנק") ובין משרד המשפטים בארצות הברית הסדר מסוג DPA (Deferred Prosecution Agreement) ("ההסכם"), שקיבל ביום 19 במרץ 2019 את אישור בית המשפט בארצות הברית.

בהתאם להסכם, הסכימה קבוצת הבנק לקבל על עצמה אחריות שילוחית על פי הדין האמריקאי (דוקטרינת ה Respondeat Superior), בגין מעשים ומחדלים של עובדים מסוימים לשעבר בקבוצת הבנק – בנקאים פרטיים, בנקאי קשרי לקוחות וכן עובדים אחרים בעלי רמות אחריות דומות – אשר פעלו בניגוד למדיניות ולנהליה בשנים 2012-2020; מעשים ומחדלים, המפורטים בהצהרת עובדות מוסכמת ("Statement of Facts") המצורפת כנספח להסכם, אשר בעטיים התאפשר ללקוחות אמריקאים, להתחמק ממחויבויות המס שלהם בארצות הברית.

על פי ההסכם, שילמה קבוצת הבנק לממשלת ארצות הברית סך כולל של 195 מיליון דולר ארצות הברית, והתחייבה לנקוט פעולות מסוימות (כולן מיושמות) הנוגעות ליישום מנגנוני FATCA ותכניות ציות מתאימות, לרבות בחברות קשורות רלוונטיות, וכן להמשיך לשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות בארצות הברית, ככל שתתבקש על ידן, בקשר עם נשוא החקירה.

בהתאם להסכם, הוגש כנגד קבוצת הבנק כתב אישום נדחה ("Information") לבית משפט בארצות הברית, בגין מעשי עובדי קבוצת הבנק כאמור. כתב האישום נדחה לתקופה של שנתיים, באופן שאם קבוצת הבנק תעמוד בהוראות ההסכם, יבוטל כתב האישום בתום התקופה הנ"ל ללא הרשעה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 27 במרץ 2019 התקבל בבנק מכתבה של המפקחת על הבנקים, על פיו נדרש הבנק עם תום החקירה ועל רקע ההסכם, לבצע תהליך מוסדר ומעמיק של בחינה והפקת לקחים, לרבות מינוי ועדה בלתי תלויה בראשות שופט בדימוס, לבחינת התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה וגיבוש מסקנות והמלצות כלליות ואישיות, ככל שנדרש. דירקטוריון הבנק החליט ביום 27 במרץ 2019 על הקמת ועדה כאמור.

ביום 31 במרץ 2020 אימץ דירקטוריון הבנק את המלצות הוועדה בדבר אי נקיטת הליכים משפטיים כנגד נושאי משרה וגורמים אחרים בבנק ובדבר אי הסקת מסקנות אישיות בקשר לאירועים נשוא ההסדר, וכן להתקשר עם חברות הביטוח, שהנפיקו פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בבנק, בהסכם פשרה לתשלום סכום של 23 מיליון דולר, בכפוף לאישורו של בית המשפט המחוזי תל אביב יפו. סכום זה הוכר כהכנסה ברבעון הראשון של שנת 2020.

ביום 18 במאי 2020 דן הדירקטוריון בדוח משלים שהמציאה לו הוועדה, שעניינו בחינת התהליכים הניהוליים והבקורות, לרבות בהיבט הממשל התאגידי, הקשורים באירועים נשוא ההסדר. בדוח זה נקבע כי ברוב התחומים והתהליכים שנבחנו על ידי הוועדה לגבי התקופה הרלוונטית, נעשו שיפורים משמעותיים על ידי הבנק ולוועדה לא היו הערות לשיפורים אלה. ביחס לחלקם, מצאה הוועדה לנכון להמליץ לבנק ליישם תהליכים נוספים מעבר לאלו הקיימים, והדירקטוריון אימץ את מרבית המלצות הוועדה הבלתי תלויה, תוך שינויים קלים.

(15) בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם חברת דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים.

בחודש פברואר 2019 חתם הבנק עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ - על הארכת הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. הארכת הסכם זו עדכנה את התנאים המסחריים שנקבעו בין הצדדים בהסכמים קודמים. בנוסף, לבנק קיים הסכם עם חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראלכרט להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב ללקוחות הבנק.

בחודש מרץ 2015 חתם הבנק עם לאומי קארד בע"מ על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב, אשר יונפקו ללקוחות הבנק. ההסכמים עם חברות כרטיסי האשראי כפופים לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

(16) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

(17) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

(18) הבנק מתקשר עם מספר גופים מוסדיים בעסקאות סינדיקציות אשראי. חלק מהעסקאות מאורגן, מנהל ומתופעל על ידי הבנק. לפרטים בדבר עסקאות סינדיקציה ראה ביאור 30 ד.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. ערבויות לפי מועד פירעון

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו, על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוזקקות או משועבדות. עיקר הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע אשראי.

להלן הערבויות שהוצאו על-ידי הבנק בפילוח מועד פירעון:

ליום 31 בדצמבר 2020					
פקיעה בעוד שנה פקיעה בין שנה	ועד 3 שנים	ועד 5 שנים	פקיעה מעל 3	פקיעה מעל 5	סך הכל
או פחות	שנים	שנים	שנים	שנים	סך הכל
כולל בנק אגוד					
1,828	490	52	510	2,880	ערבויות להבטחת אשראי
7,793	2,691	174	1,245	11,903	ערבויות לרוכשי דירות
4,563	872	167	3,658	9,260	ערבויות והתחייבויות אחרות
4,946	5,712	742	-	11,400	התחייבויות להוצאת ערבויות
19,130	9,765	1,135	5,413	35,443	סך הכל ערבויות
ליום 31 בדצמבר 2020					
ללא בנק אגוד					
1,640	420	44	467	2,571	ערבויות להבטחת אשראי
7,786	2,691	174	-	10,651	ערבויות לרוכשי דירות
4,167	742	146	3,420	8,475	ערבויות והתחייבויות אחרות
3,687	5,712	742	-	10,141	התחייבויות להוצאת ערבויות
17,280	9,565	1,106	3,887	31,838	סך הכל ערבויות
ליום 31 בדצמבר 2019					
2,202	460	36	200	2,898	ערבויות להבטחת אשראי
8,533	2,050	56	33	10,672	ערבויות לרוכשי דירות
3,588	575	138	4,312	8,613	ערבויות והתחייבויות אחרות
3,058	5,287	1,317	331	9,993	התחייבויות להוצאת ערבויות
17,381	8,372	1,547	4,876	32,176	סך הכל ערבויות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 27 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2020 הופקדו 102 מיליוני שקלים חדשים. (ליום 31 בדצמבר 2019 - 58 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק ישראל עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הופקדו בחשבון זה 36 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 19 מיליוני שקלים חדשים).

3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלקת הבורסה כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.

4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת הבורסה.

כמו כן, חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 26 ג.2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שנפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2020 ב-415 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 274 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, החל מיום 19 ביוני 2017 בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק ישראל, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מופקדים בחשבון זה 22 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 14 מיליוני שקלים חדשים).

3) עד ליום 19 ביוני 2017 הוחזקו הכספים הניתנים על ידי חברי מסלקת המעו"ף כבטוחות ואשר מופקדים כיום בבנק ישראל (כמפורט בסעיף 2 לעיל) בבנק אחר עבור הבנק.

4) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-3 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף. החשבון האמור בסעיף 2 לעיל שועבד בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה, ובהמחאה על דרך השעבוד ללא הגבלה בסכום לטובת מסלקת המעו"ף.

בנוסף, שווי הבטוחות שהופקדו על ידי בנק אגוד לטובת המסלקות, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, הינו 316 מיליוני שקלים חדשים.

ב. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.

בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ג. הבנק פועל בניירות ערך באמצעות מסלקת ירוקליר, שהינה מערכת לסליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים בינלאומיים. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2020 הינה 16 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2019 - 15 מיליוני דולר של ארצות הברית).

לצורך הבטחת פעילות לקוחות הבנק באופציות בחוץ לארץ הבנק מעמיד בטוחות איגרות חוב של ממשלות זרות. לטובת הפעילות שועבדו ניירות ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2020 הינה 47 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2019 - 10 מיליוני דולר של ארצות הברית).

ד. הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג CSA (CREDIT SUPPORT ANNEX) שנועדו למזער את סיכונים האשראי ההדדיים הנוצרים בין הצדדים במסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של השווי ההוגן של ההתחייבויות וזכויות הצדדים בנוגע לעסקאות בנגזרים, ואם החשיפה של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני העברה לתיחום החשיפה עד למועד המדידה הבא.

ליום 31 בדצמבר 2020 העמידה קבוצת הבנק לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בשווי של 836 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2019 - 246 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 27 - שיעבודים - המשך

ה. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק ניירות ערך בסכום של כ-34 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2019 - 34 מיליוני דולר של ארצות הברית) המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2020 לסך של 25 מיליוני דולר של ארצות הברית (ליום 31 בדצמבר 2019 - 22 מיליוני דולר של ארצות הברית), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.

ו. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. נכון לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים.

ז. הבנק רשם לשיעבוד תיק משכנתאות בסך של 5.1 מיליארדי שקלים חדשים (מזה: סכום משועבד בפועל של 2.0 מיליארדי שקלים חדשים) וכן פיקדונות מוניטריים בסך 200 מיליוני שקלים חדשים להבטחת הלוואות מוניטריות לטווח ארוך שהתקבלו ויתקבלו בהמשך מבנק ישראל, לצורך מימון אשראי לעסקים קטנים וזעירים. הבנק ישמש כנאמן עבור בנק ישראל בכל הנוגע לתפעול הלוואות ושחירה על תיק הלוואות משועבד בהיקף מספק. במקרה בו, הלוואה מסוימת אינה תואמת עוד את המאפיינים הנדרשים על ידי בנק ישראל, הלוואה זו אינה יכולה לשמש עוד כבטוחה להלוואות המונטריות שיקבל הבנק, ועל כן, ככל ששווי התיק המשועבד יפחת מעבר לסף המינימלי הנדרש, יהיה על הבנק לשעבד תיקי הלוואות נוספים או להעמיד בטוחות אחרות.

ח.

31 בדצמבר	
2019	2020
ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד
120	194
200	

המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הווק, לפני השפעת הקיזוזים:
ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(א) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

(1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכוני שוק. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 16.ד.1. לדוחות הכספיים.

(2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures): חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap): חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options): חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקאות למסירה מיידי (Spot): עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
- נגזרי אשראי: חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
- גידורי שווי הוגן: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. שינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
- גידורי תזרים מזומנים: הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.
- החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
- החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כנ"ל מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל		נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
			ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית						
1,562	-	1,562	904	1,439	-	1,439
79	79	-	33	33	33	-
322	148	174	74	74	74	-
38,840	30,577	8,263	26,426	56,480	35,492	20,988
40,803	30,804	9,999	27,437	58,026	35,599	22,427
4,263	-	4,263	3,288	3,962	-	3,962
חוזי מטבע חוץ						
126,154	71,397	54,757	125,015	132,370	80,362	52,008
19,936	19,936	-	13,739	20,293	15,628	4,665
16,947	16,947	-	12,896	19,723	15,038	4,685
6,061	2,736	3,325	2,459	3,150	1,456	1,694
169,098	111,016	58,082	154,109	175,536	112,484	63,052
-	-	-	-	-	-	-
חוזים בגין מניות						
15,652	15,564	88	11,038	15,526	15,244	282
15,596	15,596	-	10,787	15,206	15,198	8
1,794	1,794	-	2,657	2,657	2,657	-
33,042	32,954	88	24,482	33,389	33,099	290
חוזי סחורות ואחרים						
18	12	6	14	96	14	82
10,789	10,789	-	12,469	12,847	12,847	-
10,789	10,789	-	12,469	12,831	12,831	-
21,596	21,590	6	24,952	25,774	25,692	82
חוזי אשראי						
276	-	276	257	257	-	257
462	-	462	118	118	-	118
738	-	738	375	375	-	375
265,277	196,364	68,913	231,355	293,100	206,874	86,226

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 34,819 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 27,626 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 7,708 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 8,484 מיליוני שקלים חדשים).

(3) הבנק מבצע גידורי שווי הון וגידורי תזרים מזומנים באמצעות חוזי החלפת ריבית וחוזי החלפת שקל-מדד, בהתאמה.

(4) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 4,854 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 4,083 מיליוני שקלים חדשים).

(5) מזה: נסחרים בבורסה בסך 15,168 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 15,564 מיליוני שקלים חדשים).

(6) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ב) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2020							
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו				נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל		נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל		נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד			ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד		
743	1,465	666	799	563	1,112	575	537
86	170	-	170	49	60	-	60
3,222	3,573	3,115	458	2,699	2,891	2,487	404
-	-	-	-	-	-	-	-
351	464	458	6	428	541	541	-
1	2	2	-	1	2	2	-
8	8	-	8	6	6	-	6
4,325	5,512	4,241	1,271	3,697	4,552	3,605	947
-	-	-	-	-	-	-	-
4,325	5,512	4,241	1,271	3,697	4,552	3,605	947
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים							
חוזי ריבית							
מזה: נגזרים מגדרים							
חוזי מטבע חוץ ⁽¹⁾							
מזה: נגזרים מגדרים							
חוזים בגין מניות							
חוזי סחורות ואחרים							
חוזי אשראי							
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽²⁾							
סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן							
יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים 947							
מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים							
899	962	808	154	736	808	686	122

31 בדצמבר 2019 (מבוקר)						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך הכל		נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל		נגזרים למסחר
816	543	273	675	469	206	206
71	-	71	31	-	31	31
1,532	1,134	398	1,569	1,138	431	431
-	-	-	-	-	-	-
332	332	-	335	333	2	2
1	1	-	1	1	-	-
5	-	5	6	-	6	6
2,686	2,010	676	2,586	1,941	645	645
-	-	-	-	-	-	-
2,686	2,010	676	2,586	1,941	645	645
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
חוזי ריבית						
מזה: נגזרים מגדרים						
חוזי מטבע חוץ ⁽¹⁾						
מזה: נגזרים מגדרים						
חוזים בגין מניות						
חוזי סחורות ואחרים						
חוזי אשראי						
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו ⁽²⁾						
סכומי שווי הוגן שקודזו במאזן						
יתרה מאזנית של נכסים/התחייבויות בגין מכשירים נגזרים 645						
מזה: יתרה מאזנית בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
604	333	271	310	146	164	164

(1) כולל הסטה בין התיק הסחיר לתיק הבנקאי הנובעת בעיקרה מפעילות עסקאות פנימיות יזומה במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.
 (2) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 9 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 8 מיליוני שקלים חדשים); שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים ליום 31 בדצמבר 2020 6 מיליוני שקלים חדשים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א) גידור חשבונאי

1. גידור שווי הוגן⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
הכנסות (הוצאות) ריבית ⁽³⁾			
			חוזי ריבית
		(11)	פריטים מגודרים
		10	נגזרים מגדרים
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020			
התאמות שווי הוגן מצטבר		הערך בספרים	
שהגדילו את הערך בספרים			
ללא בנק	כולל בנק	ללא	כולל
אגוד	אגוד	בנק אגוד	בנק אגוד
4	35	790	1,636

ניירות ערך זמינים למכירה

2. גידור תזרים מזומנים⁽²⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	
סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) הכנסות	כולל אחר מנגזרים
(הוצאות) ריבית ⁽³⁾	
49	3

(1) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.

(2) משקף סכומים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור שעבורם ההפרש בין השינוי בשווי ההוגן וההפחתה התקופתית מוכרים ברווח (הפסד) כולל אחר.

(3) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. תוצאות הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כוללות את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ד) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2020							
סך הכל ללא בנק אגוד	סך הכל כולל בנק אגוד	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
3,697	4,552	1,957	31	61	2,384	119	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,903) ⁽¹⁾	(2,539) ⁽¹⁾	(814)	-	-	(1,725)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(686)	(1,084)	(420)	(29)	-	(635)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,109	929	723	2	61	24	119	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,081	2,565	1,087	-	176	1,085	217	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(861)	(1,076)	(397)	-	-	(679)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,220	1,489	690	-	176	406	217	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
2,328	2,418	1,413	2	237	430	336	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
4,325	5,512	2,902	-	87	2,436	87	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(1,903)	(2,539)	(814)	-	-	(1,725)	-	סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(377)	(663)	(323)	-	-	(340)	-	מכשירים פיננסיים בטחון במזומן ששועבד
2,045	2,310	1,765	-	87	371	87	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ד) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2019						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
2,586	1,106	1	73	1,349	57	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,187) ^(א)	(181)	-	-	(1,006)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(531)	(241)	-	-	(290)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
868	684	1	73	53	57	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,987	617	-	157	1,034	179	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ב)
(728)	(300)	-	-	(428)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,259	317	-	157	606	179	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
2,127	1,001	1	230	659	236	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
2,686	1,269	-	73	1,290	54	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,187)	(181)	-	-	(1,006)	-	מכשירים פיננסיים
(246)	-	-	-	(246)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,253	1,088	-	73	38	54	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) היתרה מורכבת במלאה ממכשירים נגזרים שכפופים להסכמי קיזוז.

(ב) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

בשנת 2020 הוכרו הוצאות הנובעות מגידול בהפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2019 הוכרו הכנסות הנובעות מקיטון בהפסדי אשראי בסך 3 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(ה) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לטוף השנה על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2020						
סך הכל ללא בנק אגוד	סך הכל כולל בנק אגוד	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
7,173	7,708	539	4,070	1,913	1,186	חוזי ריבית:
20,264	50,318	13,783	28,002	5,584	2,949	שקל - מדד
154,109	175,536	228	4,291	62,022	108,995	אחר
24,482	33,389	2	425	2,659	30,303	חוזי מטבע חוץ
25,327	26,149	-	375	100	25,674	חוזים בגין מניות
231,355	293,100	14,552	37,163	72,278	169,107	חוזי סחורות ואחרים
						סך הכל
31 בדצמבר 2019						
	265,277	7,521	20,655	76,526	160,575	סך הכל

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה וברת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השייך למגזר פעילות פיקוחי נקבע לרוב על פי מחזור פעילות הלקוח. המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים. בנוסף, נכללים בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור זה, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמחן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילות נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.
- קיים לגבי מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם גבוה בין המגזרים הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה" אולם יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשייך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת ההחלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחים בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות שאינם פרטיים (לרבות מגזרי פעילות עסקיים, גופים מוסדיים וניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שחבותם מסווגת כחבות של "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן הגדרות המגזרים הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים המנהלים תיק נכסים פיננסיים מעל 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - עסקים בעלי קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה, מנהלי כספי לקוחות.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שאילת ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באיגרות חוב זמינות למכירה ובאיגרות חוב מוחזקות לפידיון, גידור באמצעות מכשירים נגזרים מגדרים, גידור ALM, הפקדה של פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים בארץ ובחוץ לארץ, גידור מטבעי של השקעות בחוץ לארץ, פיקדונות בממשלות וממשלות.

השקעות ריאליות - השקעה במניות זמינות למכירה ובחברות כלולות של עסקים.

פעילות ניהול פיננסי אחרת - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, מכירה וניהול תיקי אשראי.

מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסקי בית- אחרים	מסקי בית- הלואאות לדיור	מזה: דיור עסקי	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
990	3,913	466	2	1,202	330	הכנסות ריבית מחיצוניים
501	-	-	161	106	53	הוצאות ריבית מחיצוניים
489	3,913	466	(159)	1,096	277	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
840	(1,984)	(237)	238	92	32	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
1,329	1,929	229	79	1,188	309	סך הכנסות ריבית, נטו
8	(6)	-	-	-	1	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
574	146	19	99	440	96	סך עמלות והכנסות אחרות
582	140	19	99	440	97	סך הכנסות שאינן מריבית
1,911	2,069	248	178	1,628	406	סך הכנסות
130	279	82	6	321	136	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,864	678	83	64	880	74	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(140)	-	-	8	(77)	62	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,724	678	83	72	803	136	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
57	1,112	83	100	504	134	רווח (הפסד) לפני מיסים
20	386	29	35	175	46	הפרשה למיסים על הרווח
37	726	54	65	329	88	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
37	726	54	65	329	88	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(47)	-	-	-	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	726	54	65	324	88	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
21,398	142,921	18,706	178	23,880	8,108	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
21,398	142,921	18,706	178	23,880	8,108	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
25,643	156,364	18,878	370	29,514	9,660	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
96	97	-	-	810	239	יתרת חובות פגומים
24	1,176	376	-	27	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
103,115	-	-	17,072	34,255	10,570	יתרה ממוצעת של התחייבויות
99,635	-	-	17,072	34,255	10,570	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
114,987	-	-	20,178	44,382	14,406	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,182	82,671	15,635	70	22,792	9,192	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
22,432	90,918	16,825	240	27,800	11,882	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
41,321	9,294	712	3,825	29,986	3,744	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
861	1,831	227	1	1,026	260	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
458	-	-	76	122	36	מרווח מפעילות מתן אשראי
10	98	2	2	40	13	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
1,329	1,929	229	79	1,188	309	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,528	249	230	19	7,279	235	32	575
1,708	37	37	-	1,671	424	240	186
5,820	212	193	19	5,608	(189)	(208)	389
-	(18)	(18)	-	18	322	306	172
5,820	194	175	19	5,626	133	98	561
221	10	10	-	211	208	1	(1)
1,892	31	10	21	1,861	316	56	134
2,113	41	20	21	2,072	524	57	133
7,933	235	195	40	7,698	657	155	694
1,050	16	16	-	1,034	1	23	138
4,279	89	58	31	4,190	416	63	151
-	-	-	-	-	5	54	88
4,279	89	58	31	4,190	421	117	239
2,604	130	121	9	2,474	235	15	317
903	45	42	3	858	81	5	110
1,701	85	79	6	1,616	154	10	207
1	-	-	-	1	1	-	-
1,702	85	79	6	1,617	155	10	207
(92)	-	-	-	(92)	(40)	-	-
1,610	85	79	6	1,525	115	10	207
301,780	15,631	14,782	849	286,149	69,431	1,108	19,125
31	-	-	-	31	31	-	-
220,018	3,300	2,842	458	216,718	-	1,108	19,125
247,958	3,804	3,481	323	244,154	-	2,434	20,169
1,700	-	-	-	1,700	-	118	340
1,228	-	-	-	1,228	-	-	1
284,001	14,784	13,937	847	269,217	31,298	41,903	31,004
239,181	4,742	4,058	684	234,439	-	41,903	31,004
284,224	4,611	3,892	719	279,613	-	47,566	38,094
175,645	4,544	4,141	403	171,101	8,010	2,455	25,729
200,484	4,773	4,364	409	195,711	11,291	2,367	28,781
467,587	-	-	-	467,587	2,663	357,700	19,054
4,587	107	97	10	4,480	-	26	475
827	10	8	2	817	-	66	59
406	77	70	7	329	133	6	27
5,820	194	175	19	5,626	133	98	561

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית- אחרים	משקי בית- הלוואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
961	4,014	2	1,157	297	הכנסות ריבית מחיצוניים
576	-	176	118	65	הוצאות ריבית מחיצוניים
385	4,014	(174)	1,039	232	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
964	(2,319)	260	111	63	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
1,349	1,695	86	1,150	295	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
526	160	11	387	90	סך עמלות והכנסות אחרות
526	160	11	387	90	סך הכנסות שאינן מריבית
1,875	1,855	97	1,537	385	סך הכנסות
99	44	2	166	42	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,762	651	85	809	62	הוצאות תפעוליות ואחרות להיצוניים
(134)	-	7	(75)	60	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,628	651	92	734	122	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
148	1,160	3	637	221	רווח לפני מיסים
52	404	1	222	77	הפרשה למיסים על הרווח
96	756	2	415	144	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
96	756	2	415	144	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
52	756	2	410	144	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
20,708	130,749	112	20,412	7,104	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
20,708	130,749	112	20,412	7,104	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
21,893	135,311	227	21,241	7,196	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
86	56	-	622	145	יתרת חובות פגומים
24	1,476	-	37	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
87,897	-	13,938	25,283	8,388	יתרה ממוצעת של התחייבויות
84,672	-	13,938	25,283	8,388	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
86,076	-	14,839	26,725	8,935	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
19,016	74,823	26	19,517	8,157	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
19,749	78,190	25	20,250	8,389	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
42,576	9,945	2,687	29,648	6,123	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
					פיצול הכנסות ריבית נטו:
831	1,622	-	984	240	מרווח מפעילות מתן אשראי
516	-	86	142	46	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	73	-	24	9	אחר
1,349	1,695	86	1,150	295	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות בישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,711	408	384	24	7,303	266	30	576
2,371	101	100	1	2,270	615	446	274
5,340	307	284	23	5,033	(349)	(416)	302
-	(93)	(93)	-	93	256	534	224
5,340	214	191	23	5,126	(93)	118	526
357	8	8	-	349	349	-	-
1,609	30	6	24	1,579	223	39	143
1,966	38	14	24	1,928	572	39	143
7,306	252	205	47	7,054	479	157	669
364	(4)	(4)	-	368	(3)	(6)	24
3,988	79	51	28	3,909	366	69	105
-	-	-	-	-	5	52	85
3,988	79	51	28	3,909	371	121	190
2,954	177	158	19	2,777	111	42	455
1,029	62	55	7	967	38	15	158
1,925	115	103	12	1,810	73	27	297
-	-	-	-	-	-	-	-
1,925	115	103	12	1,810	73	27	297
(83)	-	-	-	(83)	(34)	-	-
1,842	115	103	12	1,727	39	27	297
260,685	10,079	9,169	910	250,606	53,589	1,051	16,881
32	-	-	-	32	32	-	-
200,245	3,228	2,637	591	197,017	-	1,051	16,881
206,401	3,607	3,231	376	202,794	-	1,569	15,357
1,274	-	-	-	1,274	-	124	241
1,537	-	-	-	1,537	-	-	-
244,392	10,826	10,127	699	233,566	32,083	39,992	25,985
203,531	5,273	4,648	625	198,258	-	39,992	25,985
210,984	3,924	3,319	605	207,060	-	45,330	25,155
157,548	4,179	3,743	436	153,369	6,694	2,029	23,107
162,858	4,227	3,803	424	158,631	6,385	1,810	23,833
458,316	-	-	-	458,316	10,324	329,318	27,695
4,238	108	96	12	4,130	-	19	434
964	11	9	2	953	-	93	70
138	95	86	9	43	(93)	6	22
5,340	214	191	23	5,126	(93)	118	526

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

משקי בית- אחר	משקי בית- הלואות לדיור	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	
930	4,056	1	1,011	269	הכנסות ריבית מחיצוניים
576	-	160	91	53	הוצאות ריבית מחיצוניים
354	4,056	(159)	920	216	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
880	(2,539)	235	88	28	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
1,234	1,517	76	1,008	244	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
520	156	10	367	78	סך עמלות והכנסות אחרות
520	156	10	367	78	סך הכנסות שאינן מריבית
1,754	1,673	86	1,375	322	סך הכנסות
108	36	1	137	11	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
1,670	611	539	775	57	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(140)	-	8	(79)	62	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
1,530	611	547	696	119	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
116	1,026	(462)	542	192	רווח (הפסד) לפני מיסים
41	360	(37)	190	67	הפרשה (הקטנת הפרשה) למיסים על הרווח
75	666	(425)	352	125	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
75	666	(425)	352	125	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	-	-	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
38	666	(425)	349	125	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
19,607	123,590	93	18,267	6,205	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
19,607	123,590	93	18,267	6,205	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
21,184	126,749	99	19,324	6,669	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
77	60	-	526	70	יתרת חובות פגומים
23	1,250	-	42	-	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
81,090	-	12,511	20,458	7,680	יתרה ממוצעת של התחייבויות
77,970	-	12,511	20,458	7,680	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
82,119	-	13,777	22,664	8,332	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
17,987	68,903	30	17,381	7,150	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
18,803	71,811	28	18,080	7,641	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽⁴⁾
42,263	9,240	2,431	23,611	3,348	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽²⁾
808	1,449	1	874	198	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
423	-	75	108	40	מרווח מפעילות מתן אשראי
3	68	-	26	6	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
1,234	1,517	76	1,008	244	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נכסי סיכון - כפי שחשבו לצורך הלימות הון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

(2) נכסים בניהול - לרבות נכס קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות ויירות ערך של לקוחות.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך הכל פעילות ישראל	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
7,359	332	310	22	7,027	173	37	550
2,437	89	86	3	2,348	827	417	224
4,922	243	224	19	4,679	(654)	(380)	326
-	(40)	(40)	-	40	642	498	208
4,922	203	184	19	4,719	(12)	118	534
445	10	10	-	435	435	-	-
1,522	28	9	19	1,494	208	42	113
1,967	38	19	19	1,929	643	42	113
6,889	241	203	38	6,648	631	160	647
310	4	6	(2)	306	3	2	8
4,384	181	52	129	4,203	395	68	88
-	-	-	-	-	5	55	89
4,384	181	52	129	4,203	400	123	177
2,195	56	145	(89)	2,139	228	35	462
922	47	51	(4)	875	80	12	162
1,273	9	94	(85)	1,264	148	23	300
1	-	-	-	1	1	-	-
1,274	9	94	(85)	1,265	149	23	300
(68)	-	-	-	(68)	(28)	-	-
1,206	9	94	(85)	1,197	121	23	300
245,325	10,038	8,986	1,052	235,287	49,563	1,434	16,528
32	-	-	-	32	32	-	-
189,115	3,391	2,824	567	185,724	-	1,434	16,528
195,956	4,150	3,598	552	191,806	-	1,341	16,440
1,101	-	-	-	1,101	-	156	212
1,316	1	-	1	1,315	-	-	-
230,277	9,505	8,664	841	220,772	33,601	39,260	26,172
189,483	5,432	4,624	808	184,051	-	39,260	26,172
199,492	5,428	4,771	657	194,064	-	37,712	29,460
145,590	3,953	3,516	437	141,637	6,323	2,624	21,239
151,627	4,252	3,808	444	147,375	5,941	3,055	22,016
279,594	-	-	-	279,594	12,837	159,405	26,459
3,920	112	101	11	3,808	-	30	448
815	14	12	2	801	-	85	70
187	77	71	6	110	(12)	3	16
4,922	203	184	19	4,719	(12)	118	534

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל בנקאות פרטית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
4,905	2	2	-	4,903	953	37	3,913	הכנסות ריבית מחיצוניים
662	161	161	-	501	501	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,243	(159)	(159)	-	4,402	452	37	3,913	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(906)	238	238	-	(1,144)	846	(6)	(1,984)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,337	79	79	-	3,258	1,298	31	1,929	סך הכנסות ריבית, נטו
2	-	-	-	2	8	-	(6)	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
819	99	98	1	720	430	144	146	סך עמלות והכנסות אחרות
821	99	98	1	722	438	144	140	סך הכנסות שאינן מריבית
4,158	178	177	1	3,980	1,736	175	2,069	סך הכנסות
415	6	6	-	409	130	-	279	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,606	64	62	2	2,542	1,799	65	678	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(132)	8	8	-	(140)	(127)	(13)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,474	72	70	2	2,402	1,672	52	678	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,269	100	101	(1)	1,169	(66)	123	1,112	רווח (הפסד) לפני מיסים
441	35	35	-	406	(23)	43	386	הפרשה למיסים על הרווח
828	65	66	(1)	763	(43)	80	726	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
828	65	66	(1)	763	(43)	80	726	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(47)	-	-	-	(47)	(44)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
781	65	66	(1)	716	(87)	77	726	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
164,497	178	166	12	164,319	17,918	3,480	142,921	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
164,497	178	166	12	164,319	17,918	3,480	142,921	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
182,377	370	352	18	182,007	21,399	4,244	156,364	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
193	-	-	-	193	96	-	97	יתרת חובות פגומים
1,200	-	-	-	1,200	24	-	1,176	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
120,187	17,072	17,072	-	103,115	99,635	3,480	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
116,707	17,072	17,072	-	99,635	99,635	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
135,165	20,178	20,178	-	114,987	114,987	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
102,923	70	63	7	102,853	16,774	3,408	82,671	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
113,590	240	233	7	113,350	18,512	3,920	90,918	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
54,440	3,825	3,825	-	50,615	41,321	-	9,294	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
2,693	1	1	-	2,692	831	30	1,831	פיצול הכנסות ריבית נטו: מרווח מפעילות מתן אשראי
534	76	76	-	458	458	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
110	2	2	-	108	9	1	98	אחר
3,337	79	79	-	3,258	1,298	31	1,929	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הנקאות פרטית	סך הכל	סך משקי בית	הלוואות לדיוור	כרטיסי אשראי	כרטיסי אשראי		
4,977	2	2	-	4,975	925	36	4,014	הכנסות ריבית מחיצוניים
752	176	176	-	576	576	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,225	(174)	(174)	-	4,399	349	36	4,014	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(1,095)	260	260	-	(1,355)	970	(6)	(2,319)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
3,130	86	86	-	3,044	1,319	30	1,695	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
697	11	10	1	686	377	149	160	סך עמלות והכנסות אחרות
697	11	10	1	686	377	149	160	סך הכנסות שאינן מריבית
3,827	97	96	1	3,730	1,696	179	1,855	סך הכנסות
145	2	2	-	143	99	-	44	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,498	85	84	1	2,413	1,700	62	651	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(127)	7	7	-	(134)	(122)	(12)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,371	92	91	1	2,279	1,578	50	651	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,311	3	3	-	1,308	19	129	1,160	רווח לפני מיסים
457	1	1	-	456	7	45	404	הפרשה למיסים על הרווח
854	2	2	-	852	12	84	756	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
854	2	2	-	852	12	84	756	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	-	(44)	(39)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
810	2	2	-	808	(27)	79	756	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
151,569	112	100	12	151,457	17,483	3,225	130,749	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
151,569	112	100	12	151,457	17,483	3,225	130,749	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
157,431	227	215	12	157,204	17,932	3,961	135,311	יתרת האשראי לציבור לטוף תקופת הדיווח
142	-	-	-	142	86	-	56	יתרת חובות פגומים
1,500	-	-	-	1,500	24	-	1,476	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
101,835	13,938	13,938	-	87,897	84,672	3,225	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
98,610	13,938	13,938	-	84,672	84,672	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
100,915	14,839	14,839	-	86,076	86,076	-	-	יתרת פקדונות הציבור לטוף תקופת הדיווח
93,865	26	19	7	93,839	15,669	3,347	74,823	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
97,964	25	18	7	97,939	16,284	3,465	78,190	יתרת נכסי סיכון לטוף תקופת הדיווח
55,208	2,687	2,687	-	52,521	42,576	-	9,945	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
2,453	-	-	-	2,453	801	30	1,622	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
602	86	86	-	516	516	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
75	-	-	-	75	2	-	73	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
3,130	86	86	-	3,044	1,319	30	1,695	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
סך הכל	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדירור		
4,987	1	1	-	4,986	896	34	4,056	הכנסות ריבית מחיצוניים
736	160	160	-	576	576	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
4,251	(159)	(159)	-	4,410	320	34	4,056	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(1,424)	235	235	-	(1,659)	885	(5)	(2,539)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
2,827	76	76	-	2,751	1,205	29	1,517	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
686	10	9	1	676	366	154	156	סך עמלות והכנסות אחרות
686	10	9	1	676	366	154	156	סך הכנסות שאינן מריבית
3,513	86	85	1	3,427	1,571	183	1,673	סך הכנסות
145	1	1	-	144	108	-	36	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,820	539	538	1	2,281	1,610	60	611	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
(132)	8	8	-	(140)	(127)	(13)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
2,688	547	546	1	2,141	1,483	47	611	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
680	(462)	(462)	-	1,142	(20)	136	1,026	רווח (הפסד) לפני מיסים
364	(37)	(37)	-	401	(5)	46	360	הפרשה למיסים על הרווח
316	(425)	(425)	-	741	(15)	90	666	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
316	(425)	(425)	-	741	(15)	90	666	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(37)	-	-	-	(37)	(35)	(2)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
279	(425)	(425)	-	704	(50)	88	666	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
143,290	93	81	12	143,197	16,487	3,120	123,590	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
143,290	93	81	12	143,197	16,487	3,120	123,590	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
148,032	99	87	12	147,933	17,428	3,756	126,749	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
137	-	-	-	137	77	-	60	יתרת חובות פגומים
1,273	-	-	-	1,273	23	-	1,250	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
93,601	12,511	12,511	-	81,090	77,970	3,120	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
90,481	12,511	12,511	-	77,970	77,970	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
95,896	13,777	13,777	-	82,119	82,119	-	-	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
86,920	30	23	7	86,890	14,638	3,349	68,903	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
90,642	28	21	7	90,614	15,377	3,426	71,811	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
53,934	2,431	2,431	-	51,503	42,263	-	9,240	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
2,258	1	1	-	2,257	779	29	1,449	פיצול הכנסות ריבית נטו:
498	75	75	-	423	423	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
71	-	-	-	71	3	-	68	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות אחר
2,827	76	76	-	2,751	1,205	29	1,517	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	בינוני וגדול אחר	סך הכל	סך הכל	בינוני וגדול אחר	סך הכל	בינוני וגדול אחר	סך הכל	בינוני וגדול אחר	
575	239	336	330	229	101	1,202	848	354	הכנסות ריבית מחיצוניים
186	173	13	53	46	7	106	89	17	הוצאות ריבית מחיצוניים
389	66	323	277	183	94	1,096	759	337	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
172	205	(33)	32	38	(6)	92	109	(17)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
561	271	290	309	221	88	1,188	868	320	סך הכנסות ריבית, נטו
(1)	(1)	-	1	1	-	-	-	-	סך הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
134	58	76	96	67	29	440	380	60	סך פעילות והכנסות אחרות
133	57	76	97	68	29	440	380	60	סך הכנסות שאינן מריבית
694	328	366	406	289	117	1,628	1,248	380	סך הכנסות
138	141	(3)	136	130	6	321	275	46	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
151	107	44	74	63	11	880	808	72	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
88	72	16	62	57	5	(77)	(71)	(6)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
239	179	60	136	120	16	803	737	66	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
317	8	309	134	39	95	504	236	268	רווח לפני מיסים
110	3	107	46	13	33	175	82	93	הפרשה למיסים על הרווח
207	5	202	88	26	62	329	154	175	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
207	5	202	88	26	62	329	154	175	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
207	5	202	88	26	62	324	149	175	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
19,125	10,881	8,244	8,108	5,360	2,748	23,880	17,122	6,758	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
19,125	10,881	8,244	8,108	5,360	2,748	23,880	17,122	6,758	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
20,169	11,936	8,233	9,660	6,297	3,363	29,514	20,722	8,792	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
340	332	8	239	203	36	810	622	188	יתרת חובות פגומים
1	1	-	-	-	-	27	23	4	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
31,004	25,167	5,837	10,570	7,940	2,630	34,255	28,116	6,139	יתרה ממוצעת של התחייבויות
31,004	25,167	5,837	10,570	7,940	2,630	34,255	28,116	6,139	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
38,094	30,825	7,269	14,406	11,119	3,287	44,382	36,508	7,874	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
25,729	10,343	15,386	9,192	5,752	3,440	22,792	14,741	8,051	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
28,781	13,052	15,729	11,882	7,538	4,344	27,800	18,578	9,222	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
19,054	14,398	4,656	3,744	2,873	871	29,986	26,261	3,725	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
475	208	267	260	184	76	1,026	737	289	מרווח מפעילות מתן אשראי
59	50	9	36	28	8	122	102	20	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
27	13	14	13	9	4	40	29	11	אחר
561	271	290	309	221	88	1,188	868	320	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	בינוני ונדלן אחר	בינוני ונדלן אחר	סך הכל	בינוני ונדלן אחר	בינוני ונדלן אחר	סך הכל	בינוני ונדלן אחר	בינוני ונדלן אחר	
576	245	331	297	204	93	1,157	831	326	הכנסות ריבית מחיצוניים
274	262	12	65	57	8	118	100	18	הוצאות ריבית מחיצוניים
302	(17)	319	232	147	85	1,039	731	308	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
224	266	(42)	63	63	-	111	126	(15)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
526	249	277	295	210	85	1,150	857	293	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
143	60	83	90	45	45	387	336	51	סך עמלות והכנסות אחרות
143	60	83	90	45	45	387	336	51	סך הכנסות שאינן מריבית
669	309	360	385	255	130	1,537	1,193	344	סך הכנסות
24	33	(9)	42	47	(5)	166	166	-	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
105	72	33	62	52	10	809	767	42	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
85	70	15	60	55	5	(75)	(70)	(5)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
190	142	48	122	107	15	734	697	37	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
455	134	321	221	101	120	637	330	307	רווח לפני מיסים
158	47	111	77	35	42	222	115	107	הפרשה למיסים על הרווח
297	87	210	144	66	78	415	215	200	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
297	87	210	144	66	78	415	215	200	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(5)	(5)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
297	87	210	144	66	78	410	210	200	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
16,881	8,925	7,956	7,104	4,698	2,406	20,412	14,910	5,502	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,881	8,925	7,956	7,104	4,698	2,406	20,412	14,910	5,502	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
15,357	7,286	8,071	7,196	4,849	2,347	21,241	15,446	5,795	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
241	235	6	145	118	27	622	476	146	יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	37	28	9	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
25,985	21,687	4,298	8,388	6,212	2,176	25,283	20,833	4,450	יתרה ממוצעת של התחייבויות
25,985	21,687	4,298	8,388	6,212	2,176	25,283	20,833	4,450	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
25,155	20,426	4,729	8,935	6,568	2,367	26,725	21,988	4,737	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
23,107	9,231	13,876	8,157	5,044	3,113	19,517	12,896	6,621	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
23,833	8,730	15,103	8,389	5,177	3,212	20,250	13,127	7,123	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
27,695	22,516	5,179	6,123	5,412	711	29,648	25,780	3,868	יתרה ממוצעת של נכסים בניחול
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
434	177	257	240	169	71	984	719	265	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	61	9	46	37	9	142	121	21	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
22	11	11	9	4	5	24	17	7	אחר
526	249	277	295	210	85	1,150	857	293	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	סך הכל	אחר	בינוני ונדלן	
550	254	296	269	188	81	1,011	755	256	הכנסות ריבית מחיצוניים
224	216	8	53	49	4	91	77	14	הוצאות ריבית מחיצוניים
326	38	288	216	139	77	920	678	242	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
208	248	(40)	28	33	(5)	88	95	(7)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
534	286	248	244	172	72	1,008	773	235	סך הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכנסות מימון שאינן מריבית
113	49	64	78	45	33	367	316	51	סך פעילות והכנסות אחרות
113	49	64	78	45	33	367	316	51	סך הכנסות שאינן מריבית
647	335	312	322	217	105	1,375	1,089	286	סך הכנסות
									הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי
8	27	(19)	11	11	-	137	120	17	אשראי
88	60	28	57	48	9	775	733	42	הוצאות תפעוליות ואחרות לחיצוניים
89	73	16	62	57	5	(79)	(73)	(6)	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
177	133	44	119	105	14	696	660	36	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
462	175	287	192	101	91	542	309	233	רווח לפני מיסים
162	61	101	67	35	32	190	108	82	הפרשה למיסים על הרווח
300	114	186	125	66	59	352	201	151	רווח לאחר מיסים
									חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות כלולות
300	114	186	125	66	59	352	201	151	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן
									מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	(3)	(3)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן
									מקנות שליטה
300	114	186	125	66	59	349	198	151	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות של התאגיד הבנקאי
16,528	8,715	7,813	6,205	4,486	1,719	18,267	13,426	4,841	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
16,528	8,715	7,813	6,205	4,486	1,719	18,267	13,426	4,841	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
									יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
16,440	8,413	8,027	6,669	4,435	2,234	19,324	14,209	5,115	יתרת חובות פגומים
212	167	45	70	46	24	526	416	110	יתרת חוב בפיגור 90 יום ומעלה
-	-	-	-	-	-	42	30	12	יתרה ממוצעת של התחייבויות
26,172	21,679	4,493	7,680	5,763	1,917	20,458	16,910	3,548	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
26,172	21,679	4,493	7,680	5,763	1,917	20,458	16,910	3,548	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
29,460	25,027	4,433	8,332	6,308	2,024	22,664	18,751	3,913	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
21,239	7,480	13,759	7,150	4,591	2,559	17,381	11,630	5,751	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
22,016	8,461	13,555	7,641	4,727	2,914	18,080	12,127	5,953	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
26,459	21,092	5,367	3,348	2,682	666	23,611	20,737	2,874	
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
448	216	232	198	134	64	874	660	214	מרווח מפעילות מתן אשראי
70	63	7	40	34	6	108	93	15	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
16	7	9	6	4	2	26	20	6	אחר
534	286	248	244	172	72	1,008	773	235	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
10	225	-	-	235
-	424	-	-	424
(10)	(199)	-	-	(189)
(2)	324	-	-	322
8	125	-	-	133
121	62	25	-	208
113	-	-	203	316
-	-	-	-	-
234	62	25	203	524
242	187	25	203	657
-	-	-	1	1
134	72	-	210	416
-	-	-	5	5
134	72	-	215	421
108	115	25	(13)	235
37	40	9	(5)	81
71	75	16	(8)	154
-	-	-	1	1
71	75	16	(7)	155
-	-	-	(40)	(40)
71	75	16	(47)	115
76	69,200	155	-	69,431
-	-	31	-	31
-	31,298	-	-	31,298
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,973	962	285	4,790	8,010
2,389	1,883	576	6,443	11,291
-	-	-	2,663	2,663
9	(29)	-	-	-
5	(110)	-	-	-
58	70	-	-	-
1	-	-	-	-
-	57	-	-	-
73	(12)	-	-	-
-	124	-	-	-
-	49	-	-	-
169	26	-	-	-
242	187	-	-	-

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי					
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל	
1	265	-	-	266	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	615	-	-	615	הוצאות ריבית מחיצוניים
1	(350)	-	-	(349)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו מחיצוניים
(48)	304	-	-	256	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו בינמגזרי
(47)	(46)	-	-	(93)	סך הוצאות ריבית, נטו
141	150	58	-	349	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-מימוני
81	-	-	142	223	הכנסות שאינן מריבית מחיצוניים-תפעולי
-	-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית בינמגזרי
222	150	58	142	572	סך הכנסות שאינן מריבית
175	104	58	142	479	סך הכנסות
-	-	-	(3)	(3)	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
129	70	-	167	366	הוצאות תפעוליות ואחרות מחיצוניים
-	-	-	5	5	הוצאות תפעוליות ואחרות בינמגזרי
129	70	-	172	371	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
46	34	58	(27)	111	רווח (הפסד) לפני מיסים
16	12	20	(10)	38	הפרשה (הקטנת הפרשה) למיסים על הרווח
30	22	38	(17)	73	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות
-	22	38	(17)	73	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(34)	(34)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
30	22	38	(51)	39	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
74	53,377	138	-	53,589	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	32	-	32	מזה: השקעות בחברות כלולות
-	32,083	-	-	32,083	יתרה ממוצעת של התחייבויות
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
1,922	684	193	3,895	6,694	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,917	531	224	3,713	6,385	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
-	-	-	10,324	10,324	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול
29	(1)	-	-	-	מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית:
-	64	-	-	-	הפרשי שער, נטו
26	43	-	-	-	הפרשי מדד, נטו
(3)	-	-	-	-	חשיפות ריבית, נטו
-	51	-	-	-	חשיפות למניות, נטו
-	-	-	-	-	מרווחי ריבית שמשוייכים לניהול פיננסי
52	157	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית לפי בסיס צבירה
-	35	-	-	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	(88)	-	-	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברוו"ה
123	-	-	-	-	הכנסות אחרות שאינן מריבית
175	104	-	-	-	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך מגזר ניהול פיננסי - פעילות בישראל, מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מגזר ניהול פיננסי				
פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
3	170	-	-	173
-	827	-	-	827
3	(657)	-	-	(654)
(49)	691	-	-	642
(46)	34	-	-	(12)
131	287	17	-	435
88	-	-	120	208
-	-	-	-	-
219	287	17	120	643
173	321	17	120	631
-	-	-	3	3
132	71	-	192	395
-	-	-	5	5
132	71	-	197	400
41	250	17	(80)	228
14	88	6	(28)	80
27	162	11	(52)	148
-	-	-	1	1
27	162	11	(51)	149
-	-	-	(28)	(28)
27	162	11	(79)	121
96	49,345	122	-	49,563
-	-	32	-	32
-	33,601	-	-	33,601
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,682	1,170	175	3,296	6,323
1,635	782	173	3,351	5,941
-	-	-	12,837	12,837
12	20	-	-	-
-	182	-	-	-
40	13	-	-	-
5	-	-	-	-
-	36	-	-	-
57	251	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	70	-	-	-
116	-	-	-	-
173	321	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים

הכנסות ⁽⁴⁾	רווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		סך נכסים					
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ישראל	7,680	6,961	6,608	1,525	1,727	1,197	344,158	260,795
שוויץ	24	30	24	-	6	(85)	785	745
אחר מחוץ לישראל	229	315	257	85	109	94	15,197	11,704
סה"כ מחוץ לישראל	253	345	281	85	115	9	15,982	12,449
סך הכל מאוחד	7,933	7,306	6,889	1,610	1,842	1,206	360,140	273,244

(4) הכנסות- הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

ג. מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן, הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר מדידת תוצאות הפעילות של הבנק, בהתאם לגישת המגזרים הפיקוחיים כפי שהגדיר הפיקוח על הבנקים, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים.

להלן מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה":

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המספלת גם בלקוחות עסקיים זעירים (עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-10 מיליוני שקלים חדשים) ועסקים קטנים (עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-10 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-50 מיליוני שקלים חדשים). לעתים, במסגרת צמיחת פעילות של לקוח המנוהל בחטיבה הקמעונאית, יכול הלקוח לעבור את הקריטריון האמור לעיל. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית⁽⁴⁾. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. החל משנת 2019 לקוחות עסקיים חדשים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליוני שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים לסקטור עסקים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידי גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. החל משנת 2019 עסקים בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליוני שקלים חדשים משויכים לסקטור תאגידי. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית. המוצרים העיקריים והעקרונות על פיהם מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת במסגרת מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה, דומים למוצרים ולעקרונות לפי גישת מגזרי הפעילות הפיקוחיים.

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(1) בתחילת שנת 2021, לאחר תאריך המאזן, בוצע שינוי במבנה הארגוני והפעילות עברה לחטיבה הקמעונאית.

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מסך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
5,820	(310)	879	227	806	(25)	3,582	661	מחיצוניים
-	520	130	31	149	96	(1,916)	990	בינמגזרי
5,820	210	1,009	258	955	71	1,666	1,651	סך הכל הכנסות ריבית נטו
221	155	54	1	2	2	-	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,892	322	284	65	353	135	156	577	עמלות והכנסות אחרות
7,933	687	1,347	324	1,310	208	1,822	2,235	סך הכנסות
1,050	3	299	75	260	5	264	144	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,279	409	469	177	685	100	647	1,792	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,604	275	579	72	365	103	911	299	רווח לפני מס
903	94	201	25	127	36	316	104	הפרשה למסים על הרווח
1,701	181	378	47	238	67	595	195	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס								
1	1	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,702	182	378	47	238	67	595	195	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(92)	(40)	-	-	(5)	-	-	(47)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,610	142	378	47	233	67	595	148	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾								
9.5%	19.9%	9.1%	6.6%	15.8%	-	7.5%	7.5%	
218,083	-	30,123	6,493	16,922	1,000	136,308	27,237	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
239,181	13,747	63,129	10,358	30,259	11,467	-	110,221	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
301,780	70,401	41,287	6,595	17,164	1,469	136,978	27,886	יתרה ממוצעת של נכסים
175,645	8,524	41,399	7,086	14,932	596	79,074	24,034	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
5,340	(510)	674	199	746	(36)	3,693	574	מחיצוניים
-	532	304	39	167	131	(2,231)	1,058	בינמגזרי
5,340	22	978	238	913	95	1,462	1,632	סך הכל הכנסות ריבית נטו
357	322	26	1	1	2	-	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,609	216	235	59	334	60	159	546	עמלות והכנסות אחרות
7,306	560	1,239	298	1,248	157	1,621	2,183	סך הכנסות
364	(4)	44	39	148	(1)	42	96	הוצאות (הקטנת הוצאות) בגין הפסדי אשראי
3,988	390	387	152	620	128	619	1,692	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,954	174	808	107	480	30	960	395	רווח לפני מס
1,029	62	281	37	167	10	334	138	הפרשה למסים על הרווח
1,925	112	527	70	313	20	626	257	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי:
1,925	112	527	70	313	20	626	257	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(83)	(34)	-	-	(5)	-	-	(44)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,842	78	527	70	308	20	626	213	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
11.9%	11.9%	14.2%	10.3%	25.1%	36.9%	8.6%	11.5%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
198,652	-	26,538	6,005	13,931	1,036	124,979	26,163	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
203,531	15,373	54,435	7,898	23,584	8,663	-	93,578	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
260,685	54,280	32,624	6,067	14,059	1,558	125,498	26,599	יתרה ממוצעת של נכסים
157,548	6,958	36,689	6,698	12,332	534	71,771	22,566	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 3.
(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 29 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - המשך
מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית משכנתאות	משקי בית אחרים	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו:								
4,922	(724)	530	185	652	(21)	3,769	531	מחיצוניים
-	817	391	29	156	108	(2,455)	954	בימגזרי
4,922	93	921	214	808	87	1,314	1,485	סך הכל הכנסות ריבית נטו
445	406	30	1	2	1	-	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,522	206	214	55	308	55	156	528	עמלות והכנסות אחרות
6,889	705	1,165	270	1,118	143	1,470	2,018	סך הכנסות
310	3	34	6	134	1	35	97	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,384	423	362	147	595	682	579	1,596	הוצאות תפעוליות ואחרות
2,195	279	769	117	389	(540)	856	325	רווח (הפסד) לפני מס
922	117	323	49	163	(227)	360	137	הפרשה (הקטנת הפרשה) למסים על הרווח
1,273	162	446	68	226	(313)	496	188	רווח (הפסד) לאחר מיסים
1	1	-	-	-	-	-	-	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
								רווח נקי (הפסד):
1,274	163	446	68	226	(313)	496	188	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(68)	(28)	-	-	(3)	-	-	(37)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,206	135	446	68	223	(313)	496	151	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
8.5%	25.3%	14.1%	12.2%	23.7%	-	8.4%	10.2%	תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע) ⁽¹⁾
187,608	-	25,499	5,563	12,602	1,028	118,121	24,795	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור נטו
189,483	9,191	59,854	7,035	19,659	8,065	-	85,679	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
245,325	50,882	30,635	5,628	12,728	1,638	118,554	25,260	יתרה ממוצעת של נכסים
145,590	6,732	33,559	6,250	11,110	570	66,181	21,188	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾

(1) מחושב בהתאם להון שיוחס למגזר על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו לפי הוראות באדל 3.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקן 201).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽⁴⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
634	279	136	1,049	1	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(304)	(12)	(153)	(469)	-	(469)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
119	1	76	196	-	196	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(185)	(11)	(77)	(273)	-	(273)	מחיקות חשבונאיות, נטו
69	-	8	77	-	77	רכישת בנק אגוד
1,383	942	340	2,665	2	2,667	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
208	-	24	232	-	232	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
222	44	101	367	(3)	364	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(237)	(15)	(155)	(407)	-	(407)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
114	1	64	179	-	179	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(123)	(14)	(91)	(228)	-	(228)	מחיקות חשבונאיות, נטו
865	674	273	1,812	1	1,813	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
110	-	9	119	-	119	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018						
699	630	245	1,574	1	1,575	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
164	36	107	307	3	310	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(199)	(24)	(153)	(376)	-	(376)	מחיקות חשבונאיות ⁽²⁾
102	2	64	168	-	168	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות ⁽²⁾
(97)	(22)	(89)	(208)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות, נטו
766	644	263	1,673	4	1,677	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
88	-	10	98	-	98	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) יתרת המחיקות החשבונאיות המוצגות בביאור כוללת בעיקרה מחיקות שהינן בעלי אופי טכני הנובע מחלוף הזמן של פיגור הלקוח וזאת בהתאם לתקינה האמריקאית החלה על הבנק בהקשר זה. כך למשל, יתרת ההפרשה של חובות גדולים פגומים נמחקת בדרך כלל לאחר שנתיים. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי נמחק לאחר 150 ימי פיגור. המשמעות היא, שמאמצי הגבייה של הבנק, לעיתים אורכים זמן רב יותר בהשוואה לעיתוי המחיקה על פי הכללים החשבונאיים. כתוצאה מכך, מוצגות, יתרות גבוהות יחסית של "מחיקות חשבונאיות" ויתרות גבוהות יחסית של "גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות".

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2020						
סך הכל	בנקים		אשראי לציבור			
	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
70,403	12,880	57,523	948	97	56,478	שנבדקו על בסיס פרטי
190,435	-	190,435	23,220	156,484	10,731	שנבדקו על בסיס קבוצתי
158,435	-	158,435	-	156,484	1,951	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
260,838	12,880	247,958	24,168	156,581 ⁽²⁾	67,209	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
1,041	2	1,039	37	1	1,001	שנבדקו על בסיס פרטי
1,394	-	1,394	279	941	174	שנבדקו על בסיס קבוצתי
951	-	951	-	941	10	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
2,435	2	2,433	316	942	1,175	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2019						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
50,018	7,916	42,102	729	56	41,317	שנבדקו על בסיס פרטי
164,299	-	164,299	19,864	135,520	8,915	שנבדקו על בסיס קבוצתי
137,158	-	137,158	-	135,520	1,638	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
214,317	7,916	206,401	20,593	135,576 ⁽²⁾	50,232	סך הכל חובות
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
674	1	673	31	2	640	שנבדקו על בסיס פרטי
1,020	-	1,020	233	672	115	שנבדקו על בסיס קבוצתי
678	-	678	-	672	6	מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור ⁽³⁾
1,694	1	1,693	264	674	755	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואות לכל מסרה במשכון דירת מגורים בסך 9,690 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 7,696 מיליוני שקלים חדשים).

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטי בסך 10 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 11 מיליוני שקלים חדשים) והפרשה שחושבה

על בסיס קבוצתי בסך של 732 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 475 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים ראה ביאור 6.1.1.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽⁴⁾

א. איכות אשראי ופיגורים

כולל בנק אגוד

ליום 31 בדצמבר 2020						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
8	4	16,451	147	81	16,223	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
7	-	5,737	85	11	5,641	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	-	7,812	150	34	7,628	שרותים פיננסיים
66	24	34,384	1,065	607	32,712	מסחרי - אחר
84	28	64,384	1,447	733	62,204	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 434	⁽⁷⁾ 1,176	156,324	97	⁽⁷⁾ 1,188	155,039	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
61	24	24,033	96	105	23,832	אנשים פרטיים - אחר
579	1,228	244,741	1,640	2,026	241,075	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	512	-	-	512	בנקים בישראל
-	-	60	-	-	60	ממשלת ישראל
579	1,228	245,313	1,640	2,026	241,647	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,906	-	-	1,906	בינוי ונדל"ן
-	-	919	60	-	859	מסחרי אחר
-	-	2,825	60	-	2,765	סך הכל מסחרי
-	-	392	-	-	392	אנשים פרטיים
-	-	3,217	60	-	3,157	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	11,755	-	-	11,755	בנקים בחוץ לארץ
-	-	553	-	-	553	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	15,525	60	-	15,465	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
579	1,228	247,958	1,700	2,026	244,232	סך הכל ציבור
-	-	12,267	-	-	12,267	סך הכל בנקים
-	-	613	-	-	613	סך הכל ממשלות
579	1,228	260,838	1,700	2,026	257,112	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.ג.ג. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית, חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 49 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 73 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נתחם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 2,068 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

ללא בנק אגוד

ליום 31 בדצמבר 2020						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
6	4	14,288	132	76	14,080	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
6	-	4,666	73	8	4,585	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3	-	6,161	126	34	6,001	שרותים פיננסיים
53	20	29,633	824	510	28,299	מסחרי - אחר
68	24	54,748	1,155	628	52,965	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 409	⁽⁷⁾ 1,140	145,945	97	⁽⁷⁾ 1,152	144,696	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
56	16	19,340	88	94	19,158	אנשים פרטיים - אחר
533	1,180	220,033	1,340	1,874	216,819	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	273	-	-	273	בנקים בישראל
-	-	60	-	-	60	ממשלת ישראל
533	1,180	220,366	1,340	1,874	217,152	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,906	-	-	1,906	בינוי ונדל"ן
-	-	919	60	-	859	מסחרי אחר
-	-	2,825	60	-	2,765	סך הכל מסחרי
-	-	392	-	-	392	אנשים פרטיים
-	-	3,217	60	-	3,157	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	11,271	-	-	11,271	בנקים בחוץ לארץ
-	-	553	-	-	553	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	15,041	60	-	14,981	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
533	1,180	223,250	1,400	1,874	219,976	סך הכל ציבור
-	-	11,544	-	-	11,544	סך הכל בנקים
-	-	613	-	-	613	סך הכל ממשלות
533	1,180	235,407	1,400	1,874	232,133	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 30 ב.ג.2. לדוחות הכספיים.
 (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
 (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 37 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
 (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
 (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 71 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
 (8) כולל חובות בסך של 2,061 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.1 איכות אשראי ופיגורים - המשך

ליום 31 בדצמבר 2019						
חובות לא פגומים מידע נוסף			בעייתיים ⁽²⁾		לא	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
11	8	13,417	116	42	13,259	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁸⁾
6	1	4,339	62	363	3,914	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ⁽⁹⁾
1	-	4,033	135	9	3,889	שרותים פיננסיים
100	28	25,736	782	342	24,612	מסחרי - אחר ⁽⁹⁾
118	37	47,525	1,095	756	45,674	סך הכל מסחרי
⁽⁶⁾ 637	⁽⁷⁾ 1,476	135,278	56	⁽⁷⁾ 1,476	133,746	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁹⁾
108	24	20,476	86	145	20,245	אנשים פרטיים - אחר
863	1,537	203,279	1,237	2,377	199,665	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	110	-	-	110	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
863	1,537	203,389	1,237	2,377	199,775	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחוץ לארץ
						ציבור - מסחרי
-	-	1,791	1	-	1,790	בינוי ונדל"ן ⁽⁹⁾
-	-	916	36	25	855	מסחרי אחר ⁽⁹⁾
-	-	2,707	37	25	2,645	סך הכל מסחרי
-	-	415	-	-	415	אנשים פרטיים ⁽⁹⁾
-	-	3,122	37	25	3,060	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	7,150	-	-	7,150	בנקים בחוץ לארץ
-	-	656	-	-	656	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	10,928	37	25	10,866	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
863	1,537	206,401	1,274	2,402	202,725	סך הכל ציבור
-	-	7,260	-	-	7,260	סך הכל בנקים
-	-	656	-	-	656	סך הכל ממשלות
863	1,537	214,317	1,274	2,402	210,641	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתית ראה ביאור א.2.ב.30. לדוחות הכספיים.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 64 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 73 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) כולל חובות בסך של 1,759 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (9) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב.1 איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן מסוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב.

חובות לא מבצעים

חוב הנמדד על בסיס פרטני, מוגדר כלא מבצע (אינו צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור. גם חוב שאורגן מחדש בעבר כחוב בעייתי וחזר לפגר בשנית ביחס לתנאיו החדשים, יוגדר כלא מבצע. חוב הנמדד על בסיס קבוצתי החוב יוגדר כלא מבצע (נחות) לאחר 150 ימי פיגור. במועד זה מבוצעת גם מחיקה חשבונאית של החוב.

חובות נחותים

חוב במסלול פרטני מסווג כחוב נחות צובר הכנסה לאחר 60 ימי פיגור. חוב במסלול קבוצתי מסווג כנחות לאחר 90 ימי פיגור.

הלוואות לדיר

מצב הפיגור של הלוואות לדיר מנוטר על פי עומק הפיגור של ההלוואה, למעט בהלוואות ללא תשלום חודשי או רבעוני. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיר נכללים בדוח דירקטוריון וההנהלה במסגרת פרק סקירת הסיכונים. להלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

31 בדצמבר 2020						
מגזר האשראי						
איכות החובות	מסחרי	לדיר	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים בדירוג ביצוע אשראי	61,272	154,564	23,675	613	12,267	252,391
חובות תקינים שאינם בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾	3,697	732	292	-	-	4,721
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽²⁾	733	1,188	105	-	-	2,026
חובות פגומים	1,507	97	96	-	-	1,700
סך הכל	67,209	156,581	24,168	613	12,267	260,838
31 בדצמבר 2019						
חובות תקינים בדירוג ביצוע אשראי	47,587	133,145	19,963	656	7,260	208,611
חובות תקינים שאינם בדירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁾	732	899	399	-	-	2,030
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽²⁾	781	1,476	145	-	-	2,402
חובות פגומים	1,132	56	86	-	-	1,274
סך הכל	50,232	135,576	20,593	656	7,260	214,317

(1) סיכון אשראי מאזני אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לפיגור של 90 ימים או יותר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2020						
יתרת חובות פגומים בגין חוזית של חובות פגומים	מזה: בגין רכישת בנק אגוד	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
225	15	147	25	18	122	בינוי ונדל"ן - בינוי
94	12	85	28	4	57	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
170	24	150	30	27	120	שרותים פיננסיים
1,273	241	1,065	279	224	786	מסחרי - אחר
1,762	292	1,447	362	273	1,085	סך הכל מסחרי
98	-	97	95	1	2	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
114	8	96	59	22	37	אנשים פרטיים - אחר
1,974	300	1,640	516	296	1,124	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,974	300	1,640	516	296	1,124	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
62	-	60	-	43	60	מסחרי אחר
62	-	60	-	43	60	סך הכל מסחרי
2	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
64	-	60	-	43	60	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
64	-	60	-	43	60	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
2,038	300	1,700	516	339	1,184	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
2,038	300	1,700	516	339	1,184	סך הכל
מזה:						
	266	1,569	470	336	1,099	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	131	589	197	66	392	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב ויירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽⁴⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך

31 בדצמבר 2019					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
191	116	13	23	103	בינוי ונדל"ן - בינוי
71	62	10	2	52	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
144	135	5	8	130	שרותים פיננסיים
944	782	53	181	729	מסחרי - אחר
1,350	1,095	81	214	1,014	סך הכל מסחרי
56	56	52	2	4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
103	86	49	22	37	אנשים פרטיים - אחר
1,509	1,237	182	238	1,055	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,509	1,237	182	238	1,055	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
1	1	-	-	1	בינוי ונדל"ן
36	36	-	16	36	מסחרי אחר
37	37	-	16	37	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
37	37	-	16	37	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
37	37	-	16	37	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,546	1,274	182	254	1,092	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,546	1,274	182	254	1,092	סך הכל
מזה:					
	1,210	167	252	1,043	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	331	63	33	268	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
(2) יתרת חוב רשומה.
(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית⁽⁴⁾

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
3	3	152	6	6	145	2	2	123
-	-	19	1	1	33	2	2	67
1	1	45	3	3	155	1	1	140
8	8	556	12	13	668	11	12	918
12	12	772	22	23	1,001	16	17	1,248
-	-	45	-	-	54	-	-	76
5	5	73	7	8	83	7	8	91
17	17	890	29	31	1,138	23	25	1,415
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	17	890	29	31	1,138	23	25	1,415
פעילות לווים בחוץ לארץ								
ציבור - מסחרי								
-	-	1	-	-	6	-	-	-
-	-	3	-	-	8	-	-	54
-	-	4	-	-	14	-	-	54
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4	-	-	14	-	-	54
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4	-	-	14	-	-	54
17	17	894	29	31	1,152	23	25	1,469
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	17	894	29	31	1,152	23	25	1,469

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 98 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2019 - 64 מיליוני שקלים חדשים, ליום 31 בדצמבר 2018 - 69 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות⁽¹⁾**
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
 כולל בנק אגוד

31 בדצמבר 2020					
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
31	6	-	-	25	בינוי ונדל"ן - בינוי
26	5	-	-	21	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
143	21	-	-	122	שרותים פיננסיים
314	64	-	-	250	מסחרי - אחר
514	96	-	-	418	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
75	34	1	-	40	אנשים פרטיים - אחר
589	130	1	-	458	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
589	130	1	-	458	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
589	130	1	-	458	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
589	130	1	-	458	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות** ⁽⁴⁾
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

ללא בנק אגוד

31 בדצמבר 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
18	-	-	-	18
14	-	-	-	14
122	-	-	-	122
237	11	-	-	226
391	11	-	-	380
-	-	-	-	-
67	31	1	-	35
458	42	1	-	415
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
458	42	1	-	415
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחוץ לארץ				
458	42	1	-	415
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
458	42	1	-	415

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ליום 31 בדצמבר 2020, קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף בסך של 1 מיליוני שקלים לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. **חובות**⁽⁴⁾
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2019					
יתרת חוב רשומה					
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
14	-	-	-	14	בינוי ונדל"ן - בינוי
3	-	-	-	3	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
129	-	-	-	129	שרותים פיננסיים
120	12	-	-	108	מסחרי - אחר
266	12	-	-	254	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
65	31	1	-	33	אנשים פרטיים - אחר
331	43	1	-	287	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
331	43	1	-	287	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
331	43	1	-	287	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
331	43	1	-	287	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי סכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2018			31 בדצמבר 2019			31 בדצמבר 2020		
ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾								
יתרת חוב			יתרת חוב			יתרת חוב		
רשומה	יתרת חוב	רשומה	רשומה	יתרת חוב	רשומה	יתרת חוב	רשומה	יתרת חוב
לפני	לאחר	לפני	לאחר	לפני	לאחר	לפני	לאחר	לפני
ארגון	ארגון	ארגון	ארגון	ארגון	ארגון	ארגון	ארגון	ארגון
מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש	מחדש
מס'	מס'	מס'	מס'	מס'	מס'	מס'	מס'	מס'
חוזים	חוזים	חוזים	חוזים	חוזים	חוזים	חוזים	חוזים	חוזים
29	30	39	5	5	45	15	15	63
1	1	8	-	-	-	10	10	17
158	158	9	3	3	5	2	2	9
61	62	330	69	70	361	172	186	493
249	251	386	77	78	411	199	213	582
-	-	-	-	-	-	-	-	-
39	40	980	45	45	947	38	39	1,027
288	291	1,366	122	123	1,358	237	252	1,609
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
288	291	1,366	122	123	1,358	237	252	1,609
פעילות לווים בישראל								
ציבור - מסחרי								
בינוי ונדל"ן - בינוי								
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן								
שרותים פיננסיים								
מסחרי-אחר								
סך הכל מסחרי								
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור								
אנשים פרטיים - אחר								
סך הכל ציבור - פעילות בישראל								
בנקים בישראל								
ממשלת ישראל								
סך הכל פעילות בישראל								
פעילות לווים בחוץ לארץ								
ציבור - מסחרי								
בינוי ונדל"ן								
מסחרי אחר								
סך הכל מסחרי								
אנשים פרטיים								
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ								
בנקים בחוץ לארץ								
ממשלות בחוץ לארץ								
סך הכל פעילות בחוץ לארץ								
288	291	1,366	122	123	1,358	237	252	1,609
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
288	291	1,366	122	123	1,358	237	252	1,609
סך הכל								

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
 2. מידע נוסף על חובות פגומים
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020		
						ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾
						יתרת חוב רשומה
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
1	5	-	6	-	4	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	3	-	2	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	1	-	11	-	-	שרותים פיננסיים
7	51	9	49	5	70	מסחרי - אחר
8	60	9	68	5	74	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2	88	2	104	4	203	אנשים פרטיים - אחר
10	148	11	172	9	277	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
10	148	11	172	9	277	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
10	148	11	172	9	277	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
10	148	11	172	9	277	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית:

כולל בנק אגוד					
31 בדצמבר 2020					
סיכון אשראי חוץ מאזני			יתרת הלוואות לדיור		
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	עד 60%	מעל 60%
3,507	66,449	3,175	104,667		שיעבוד ראשון: שיעור המימון
3,472	32,650	699	51,630		מעל 60%
9,573	208	2	284		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
16,552	99,307	3,876	156,581		סך הכל

ללא בנק אגוד					
31 בדצמבר 2020					
סיכון אשראי חוץ מאזני			יתרת הלוואות לדיור		
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	עד 60%	מעל 60%
2,909	61,701	2,987	96,190		שיעבוד ראשון: שיעור המימון
3,184	31,498	664	49,728		מעל 60%
9,573	208	2	284		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
15,666	93,407	3,653	146,202		סך הכל

31 בדצמבר 2019					
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט/ בלון	סך הכל	עד 60%	מעל 60%
2,955	58,824	2,850	91,321		שיעבוד ראשון: שיעור המימון
2,665	28,083	569	43,979		מעל 60%
7,728	203	2	276		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
13,348	87,110	3,421	135,576		סך הכל

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

כולל בנק אגוד

31 בדצמבר 2020			תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	עד	מעל
498	413	282,738	עד 10	
1,028	793	126,835	עד 20	מעל 10
2,458	2,454	173,737	עד 40	מעל 20
4,024	6,354	188,442	עד 80	מעל 40
3,442	11,235	136,018	עד 150	מעל 80
3,170	21,079	112,916	עד 300	מעל 150
4,255	40,564	102,199	עד 600	מעל 300
10,698	70,906	97,171	עד 1,200	מעל 600
6,146	28,210	23,238	עד 2,000	מעל 1,200
3,501	14,953	6,959	עד 4,000	מעל 2,000
2,286	7,211	1,770	עד 8,000	מעל 4,000
3,531	8,453	966	עד 20,000	מעל 8,000
3,302	5,671	327	עד 40,000	מעל 20,000
14,326	18,691	396	עד 200,000	מעל 40,000
7,008	5,641	56	עד 400,000	מעל 200,000
5,861	3,779	24	עד 800,000	מעל 400,000
4,593	1,332	6	עד 1,200,000	מעל 800,000
1,099	219	1	עד 1,318,000	מעל 1,200,000
81,226	247,958	1,253,799		סך הכל

ללא בנק אגוד

31 בדצמבר 2020				
			עד	מעל
408	321	238,178	עד 10	
839	631	103,457	עד 20	מעל 10
2,082	1,933	143,592	עד 40	מעל 20
3,533	5,104	158,219	עד 80	מעל 40
3,149	9,406	116,865	עד 150	מעל 80
2,955	19,545	104,789	עד 300	מעל 150
3,975	37,756	95,481	עד 600	מעל 300
10,157	65,971	90,823	עד 1,200	מעל 600
5,807	26,157	21,664	עד 2,000	מעל 1,200
3,219	13,648	6,380	עד 4,000	מעל 2,000
1,953	6,309	1,547	עד 8,000	מעל 4,000
2,713	7,107	804	עד 20,000	מעל 8,000
2,505	4,564	260	עד 40,000	מעל 20,000
11,802	14,466	307	עד 200,000	מעל 40,000
6,727	5,220	42	עד 400,000	מעל 200,000
5,657	3,561	19	עד 800,000	מעל 400,000
4,593	1,332	6	עד 1,200,000	מעל 800,000
1,099	219	1	עד 1,318,000	מעל 1,200,000
73,173	223,250	1,082,434		סך הכל

- (1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.
 (2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות הסותרים ליניקי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2019			תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	עד	מעל
357	312	238,699	עד 10	
764	599	94,778	עד 20	מעל 10
1,922	1,721	126,563	עד 40	מעל 20
3,236	4,511	135,429	עד 80	מעל 40
2,880	8,434	102,726	עד 150	מעל 80
2,661	16,552	90,139	עד 300	מעל 150
3,678	30,777	78,904	עד 600	מעל 300
9,500	65,783	90,160	עד 1,200	מעל 600
4,694	26,452	21,273	עד 2,000	מעל 1,200
2,540	13,475	6,137	עד 4,000	מעל 2,000
1,663	6,407	1,512	עד 8,000	מעל 4,000
2,676	6,911	788	עד 20,000	מעל 8,000
2,361	4,944	266	עד 40,000	מעל 20,000
10,938	11,678	277	עד 200,000	מעל 40,000
7,842	5,998	53	עד 400,000	מעל 200,000
5,127	1,599	13	עד 800,000	מעל 400,000
637	248	1	עד 1,018,000	מעל 800,000
63,476	206,401	987,718		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה

1. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

31 בדצמבר 2020							
סיכון אשראי לציבור שנמכר				סיכון אשראי לציבור שנרכש ⁽¹⁾⁽²⁾			
מזה: אשראי לציבור שנמכר השנה	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנרכש ⁽³⁾ השנה	יתרה של שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל רווח (הפסד) בגין אשראי שנמכר	מזה: אשראי בעייתי	סיכון אשראי חוץ מאזני שנמכר השנה	אשראי לציבור שנמכר השנה
-	-	157	-	-	16	451	233
-	-	-	5,131	-	-	-	-
-	-	576	-	-	-	-	-
-	-	733	5,131	-	16	451	233
כולל בנק אגוד							
31 בדצמבר 2020							
ללא בנק אגוד							
-	-	-	-	-	-	-	40
-	-	-	5,131	-	-	-	-
-	-	576	-	-	-	-	-
-	-	576	5,131	-	-	-	40
31 בדצמבר 2019							
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	5,718	-	-	-	571
-	-	782	-	-	-	-	-
-	-	782	5,718	-	-	-	571

(1) לא כולל עסקאות פקטורינג לטווח קצר.

(2) לא כולל רכישת סיכון אשראי לממשלות זרות בהיקף של 38 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

(3) מזה: הלוואות באחריות (בסיכון אשראי) המוכר - 58 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 (2019 - 91 מיליוני שקלים חדשים).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מכירה, רכישה וסינדיקציה של אשראי לציבור במהלך השנה - המשך

2. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

31 בדצמבר 2020						יתרה לסוף שנה
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים			עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק		
סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	אשראי לציבור (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני	אשראי לציבור	
כולל בנק אגוד						
-	344	-	142	-	7	בינוני ונדל"ן
285	1,354	192	4,791	232	2,060	מסחרי - אחר
285	1,698	192	4,933	232	2,067	סך הכל סיכון אשראי לציבור
31 בדצמבר 2020						
ללא בנק אגוד						
-	344	-	142	-	7	בינוני ונדל"ן
285	1,157	98	4,791	215	2,060	מסחרי - אחר
285	1,501	98	4,933	215	2,067	סך הכל סיכון אשראי לציבור
31 בדצמבר 2019						
(3)64	(3)355	132	340	-	364	בינוני ונדל"ן
303	1,533	27	2,296	29	1,478	מסחרי - אחר
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
367	1,888	159	2,636	29	1,842	סך הכל סיכון אשראי לציבור

(1) לא כולל עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים להענקת אשראי לממשלות זרות בהיקף של 464 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2020 (בשנת 2019 - 505 מיליוני שקלים חדשים).

(2) לא כולל סיכון אשראי חוץ מאזני בעסקאות סינדיקציה עם ממשלות זרות בהיקף של 10 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

(3) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

ליום 31 בדצמבר							
2019		2020		2019		2020	
הפרשה להפסדי אשראי		הפרשה להפסדי אשראי		יתרה ⁽¹⁾		יתרה ⁽¹⁾	
ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד		ללא בנק אגוד		כולל בנק אגוד	
20	45	47	14,734	20,148	20,964		
4	4	8	10,672	10,651	11,903		
19	40	54	22,466	26,602	31,334		
5	11	13	8,160	8,985	10,191		
3	4	5	9,993	10,141	11,400		
36	42	60	8,613	8,475	9,260		
31	36	43	2,898	2,622	2,880		
1	2	2	206	260	311		

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:

מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות

לפי דרישה שלא נוצלו

ערביות לרוכשי דירות

התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן

מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו

התחייבויות להוצאת ערבויות

ערבויות והתחייבויות אחרות⁽²⁾

ערבויות להבטחת אשראי

אשראי תעודות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסיוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 71 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2019 סך של 57 מיליוני שקלים חדשים). לפרטים נוספים ראה ביאור 2.ג וביאור 27 א. לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

כולל בנק אגוד

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
86,570	-	265	576	11,753	1	73,975	נכסים
17,290	446	-	548	3,685	1,674	10,937	מזומנים ופיקדונות בבנקים
200	-	-	-	-	19	181	ניירות ערך
245,525	98	1,759	3,987	6,370	64,524	168,787	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
613	-	-	181	372	-	60	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
31	(5)	-	-	-	-	36	אשראי לממשלות
1,743	1,743	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
239	239	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
4,543	113	127	327	518	127	3,331	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,386	677	23	6	172	554	1,954	נכסים בגין מכשירים נגזרים
360,140	3,311	2,174	5,625	22,870	66,899	259,261	סך כל הנכסים
							התחייבויות
284,224	98	2,673	5,729	41,259	16,457	218,008	פיקדונות הציבור
3,779	-	18	60	1,055	-	2,646	פיקדונות מבנקים
70	-	-	-	46	2	22	פיקדונות הממשלה
33,446	-	-	-	-	26,297	7,149	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
5,506	113	112	528	803	22	3,928	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,446	1,680	52	7	115	2,718	8,874	התחייבויות אחרות
340,471	1,891	2,855	6,324	43,278	45,496	240,627	סך כל ההתחייבויות
19,669	1,420	(681)	(699)	(20,408)	21,403	18,634	הפרש
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	-	-	-	(2,441)	2,441	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	442	508	21,385	(397)	(21,938)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(24)	267	(639)	-	396	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(2)	(72)	277	-	(203)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
19,669	1,420	(265)	4	615	18,565	(670)	סך הכל כללי
-	-	35	455	472	-	(962)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	95	(1,055)	144	-	816	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נכתה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2020

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ללא בנק אגוד

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבעות אחרים	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
			אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
74,161	-	218	145	11,201	-	62,597	נכסים
8,448	160	-	250	2,226	659	5,153	מזומנים ופיקדונות בבנקים
194	-	-	-	-	19	175	ניירות ערך
220,828	-	1,729	3,944	5,915	59,723	149,517	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
613	-	-	181	372	-	60	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
31	(5)	-	-	-	-	36	אשראי לממשלות
1,444	1,444	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
87	87	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
3,688	-	108	242	130	127	3,081	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,758	623	19	-	170	492	1,454	נכסים בגין מכשירים נגזרים
312,252	2,309	2,074	4,762	20,014	61,020	222,073	נכסים אחרים
							סך כל הנכסים
246,753	-	2,361	4,519	36,069	15,747	188,057	התחייבויות
3,647	-	16	48	1,037	-	2,546	פיקדונות הציבור
70	-	-	-	46	2	22	פיקדונות מבנקים
29,647	-	-	-	-	23,360	6,287	פיקדונות הממשלה
4,319	-	93	447	297	22	3,460	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,956	272	48	6	105	1,889	7,636	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
294,392	272	2,518	5,020	37,554	41,020	208,008	התחייבויות אחרות
17,860	2,037	(444)	(258)	(17,540)	20,000	14,065	סך כל ההתחייבויות
							הפרש
-	-	-	-	-	(2,441)	2,441	השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
							מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	201	70	18,642	(562)	(18,351)	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(24)	184	(753)	-	593	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(2)	45	132	-	(175)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
17,860	2,037	(269)	41	481	16,997	(1,427)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
							סך הכל כללי
-	-	33	296	421	-	(750)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	78	(405)	(1,010)	-	1,337	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיס ההצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המשך

ליום 31 בדצמבר 2019

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
51,672	-	248	277	6,986	-	44,161	נכסים
10,113	149	-	436	3,883	607	5,038	מזומנים ופיקדונות בבנקים
120	-	-	-	-	16	104	ניירות ערך
204,708	-	1,593	3,008	5,612	57,272	137,223	ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
656	-	-	203	453	-	-	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
32	(4)	-	-	-	-	36	אשראי לממשלות
1,457	1,457	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
87	87	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
2,578	-	137	96	234	345	1,766	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
1,821	53	26	-	88	531	1,123	נכסים בגין מכשירים נגזרים
273,244	1,742	2,004	4,020	17,256	58,771	189,451	נכסים אחרים
							סך כל הנכסים
210,984	-	2,184	4,123	31,352	14,345	158,980	התחייבויות
714	-	24	117	395	-	178	פיקדונות הציבור
29	-	-	-	19	2	8	פיקדונות מבנקים
33,460	-	-	-	-	25,166	8,294	פיקדונות הממשלה
2,686	-	124	142	358	76	1,986	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
8,566	266	46	7	102	1,287	6,858	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
256,439	266	2,378	4,389	32,226	40,876	176,304	התחייבויות אחרות
16,805	1,476	(374)	(369)	(14,970)	17,895	13,147	סך כל ההתחייבויות
							הפרש
-	-	-	-	-	(3,458)	3,458	השפעת מכשירים נגזרים מגדרים: מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	201	602	16,203	(1,024)	(15,982)	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים: מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(22)	(212)	(1,133)	-	1,367	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(5)	(71)	325	-	(249)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
16,805	1,476	(200)	(50)	425	13,413	1,741	סך הכל כללי
-	-	(22)	981	921	-	(1,880)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	114	(2,042)	(2,495)	-	4,423	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) במקום בו לא ניתן לייחס את ההפרשה להפסדי אשראי לבסיס הצמדה ספציפי, נוכחה ההפרשה כאמור באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים.

ביאורים לדוחות הכספיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מנעל שלוש ועד ארבע שנים	מנעל שנתיים ועד שלוש שנים	מנעל שנה ועד שנתיים	מנעל שלושה חודשים ועד שנה	מנעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש	כולל בנק אגוד
						ליום 31 בדצמבר 2020
						מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)
17,404	24,521	26,514	36,928	11,384	(3)90,983	נכסים
5,609	6,673	20,470	33,324	39,386	160,251	התחייבויות
11,795	17,848	6,044	3,604	(28,002)	(69,268)	הפרש
376	(40)	559	(5,133)	(5,099)	(9,312)	עסקאות עתידיות
16	17	23	340	111	(239)	אופציות
12,187	17,825	6,626	(1,189)	(32,990)	(78,819)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
						מטבע חוץ
779	964	2,139	2,494	1,416	20,417	נכסים
119	250	1,275	10,949	5,919	33,950	התחייבויות
660	714	864	(8,455)	(4,503)	(13,533)	הפרש
90	(101)	(632)	(8,375)	(3,071)	(7,330)	מזה: הפרש בדולר
188	275	488	461	(872)	12,164	מזה: הפרש בגין פעילות חוץ
(207)	200	748	7,459	5,506	6,934	עסקאות עתידיות
(16)	(17)	(23)	(340)	(111)	239	אופציות
437	897	1,589	(1,336)	892	(6,360)	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
						סך הכל
18,183	25,485	28,653	39,422	12,800	111,400	נכסים
5,728	6,923	21,745	44,273	45,305	194,201	התחייבויות
12,455	18,562	6,908	(4,851)	(32,505)	(82,801)	הפרש
17,788	22,443	26,788	32,446	11,241	17,251	מזה: אשראי לציבור
1,117	3,214	10,992	36,214	43,386	182,259	מזה: פיקדונות הציבור
						ליום 31 בדצמבר 2019
15,886	18,545	23,485	29,708	10,345	(3)69,378	נכסים
4,737	16,799	8,160	38,700	47,388	123,836	התחייבויות
11,149	1,746	15,325	(8,992)	(37,043)	(54,458)	הפרש

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרימי הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 988 ו-533 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019, בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 3,401 ו-5,012 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019, בהתאמה, וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 91 ו-100 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019, בהתאמה.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריס כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

יתרה מאזנית							
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
2.75%	330,388	⁽²⁾ 2,775	384,617	25,598	72,168	63,730	15,387
0.90%	287,443	76	293,411	619	4,691	16,146	6,242
	42,945	2,699	91,206	24,979	67,477	47,584	9,145
	(17,908)	24	(16,311)	(6)	1,798	385	161
	192	-	294	-	-	9	17
	25,229	2,723	75,189	24,973	69,275	47,978	9,323
1.60%	26,441	⁽²⁾ 56	35,269	22	2,373	3,513	1,152
0.44%	51,137	3	52,811	28	50	201	70
	(24,696)	53	(17,542)	(6)	2,323	3,312	1,082
	(22,690)	419	(18,214)	(13)	981	172	65
	10,377	-	14,180	-	236	729	511
	21,311	-	20,667	-	38	(26)	15
	(193)	-	(294)	-	-	(9)	(17)
	(3,578)	53	2,831	(6)	2,361	3,277	1,080
2.65%	356,829	2,831	419,886	25,620	74,541	67,243	16,539
0.86%	338,580	79	346,222	647	4,741	16,347	6,312
	18,249	2,752	73,664	24,973	69,800	50,896	10,227
2.95%	245,427	1,999	298,460	25,381	72,352	57,510	15,260
0.19%	284,126	-	288,028	151	2,822	4,814	3,059
3.00%	271,502	⁽²⁾ 3,244	314,386	21,418	61,537	51,428	12,656
1.23%	256,173	35	261,826	490	4,944	12,686	4,086
	15,329	3,209	52,560	20,928	56,593	38,742	8,570

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד ארבע שנים	מעל שלושה ועד שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים
ללא בנק אגוד						
ליום 31 בדצמבר 2020						
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
נכסים	76,586 ⁽³⁾	9,095	31,082	23,146	21,225	14,781
התחייבויות	136,909	36,151	28,947	18,487	5,898	3,963
הפרש	(60,323)	(27,056)	2,135	4,659	15,327	10,818
עסקאות עתידיות	(6,249)	(5,338)	(6,128)	(153)	(200)	207
אופציות	(116)	111	340	23	17	16
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(66,688)	(32,283)	(3,653)	4,529	15,144	11,041
מטבע חוץ						
נכסים	19,274	1,349	2,289	1,931	722	540
התחייבויות	28,088	5,478	10,312	1,184	168	49
הפרש	(8,814)	(4,129)	(8,023)	747	554	491
מזה: הפרש בדולר	(7,938)	(3,114)	(8,376)	(632)	(107)	55
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	12,164	(872)	461	488	275	188
עסקאות עתידיות	6,249	5,338	6,128	153	200	(207)
אופציות	116	(111)	(340)	(23)	(17)	(16)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(2,449)	1,098	(2,235)	877	737	268
סך הכל						
נכסים	95,860	10,444	33,371	25,077	21,947	15,321
התחייבויות	164,997	41,629	39,259	19,671	6,066	4,012
הפרש	(69,137)	(31,185)	(5,888)	5,406	15,881	11,309
מזה: אשראי לציבור	14,343	9,007	28,810	23,789	19,993	15,904
מזה: פיקדונות הציבור	153,956	40,440	31,921	10,024	2,689	942

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 411 ו-533 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019, בהתאמה, שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 3,401 ו-5,012 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019, בהתאמה.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

יתרה מאזנית							
שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
2.82%	287,183	⁽²⁾ 1,835	338,115	23,944	67,375	57,122	13,759
0.88%	250,364	64	256,182	465	4,439	14,956	5,967
-	36,819	1,771	81,933	23,479	62,936	42,166	7,792
-	(17,887)	-	(17,888)	-	(38)	26	(15)
-	417	-	417	-	-	9	17
-	19,349	1,771	64,462	23,479	62,898	42,201	7,794
1.42%	22,760	⁽²⁾ 32	30,547	-	487	3,034	921
0.44%	43,756	3	45,375	-	-	81	15
-	(20,996)	29	(14,828)	-	487	2,953	906
-	(19,703)	-	(20,026)	-	(9)	78	17
-	10,377	-	14,180	-	236	729	511
-	17,888	-	17,888	-	38	(26)	15
-	(418)	-	(417)	-	-	(9)	(17)
-	(3,526)	29	2,643	-	525	2,918	904
2.73%	309,943	1,867	368,662	23,944	67,862	60,156	14,680
0.85%	294,120	67	301,557	465	4,439	15,037	5,982
-	15,823	1,800	67,105	23,479	63,423	45,119	8,698
2.94%	220,828	1,426	270,506	23,944	67,751	53,084	13,881
0.15%	246,753	-	250,709	151	2,822	4,766	2,998

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

(1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

(2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

א. חישוב השווי הוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי.

הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות ועל מודל התנהגות של לווים בקשר עם שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית, בנפרד תוך הבחנה בין תקופות ההלוואה המקוריות (תקופות קצרות ותקופות ארוכות).

הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחשכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.

הנחות הפירעון המוקדם הביאו לירידה של 1,027 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של הנכסים, ולירידה של 620 מיליון שקלים חדשים בסך השווי הוגן של ההתחייבויות.

ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. לגבי איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הנסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת בשוק פעיל.

ג. ניירות ערך סחירים, ראה ביאור 1.16 בדוחות הכספיים.

ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שווי הוגן, אלא לפי עלות (בניכוי ירידת ערך) המותאמת לשינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. העלות, לפי הערכת ההנהלה, אינה נמוכה משווה הוגן של ההשקעה.

ה. אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי הוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).

תקבולים אלה הווננו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיוור - שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה).

ו. חובות פגומים - השווי הוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות.

ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיעה על עלייה בשווי הוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-4 מיליון שקלים חדשים.

ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.

ח. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 1.16 בדוחות הכספיים.

ט. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי הוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

31 בדצמבר 2020						
		שווי הוגן				
ללא בנק אגוד	סך הכל	רמה 3 ⁽⁴⁾	רמה 2 ⁽⁴⁾	רמה 1 ⁽⁴⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים						
74,161	86,570	11,546	53,736	21,288	86,570	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,521	17,359	260	3,865	13,234	17,290	ניירות ערך ⁽³⁾
						ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת
194	200	-	-	200	200	הסכמי מכר חוזר
221,579	246,287	235,639 ⁽⁵⁾	8,076	2,572	245,525	אשראי לציבור, נטו
613	613	613	-	-	613	אשראי לממשלות
31	31	31	-	-	31	השקעות בחברות כלולות
3,655	4,543	1,755 ⁽²⁾	2,417	371	4,543	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,302	1,377	1,364	-	13	1,377	נכסים פיננסיים אחרים
310,056	356,980	251,208	68,094	37,678	356,149⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות						
249,052	286,505	197,746	86,305	2,454	284,224	פיקדונות הציבור
3,647	3,779	3,565	214	-	3,779	פיקדונות מבנקים
74	74	74	-	-	70	פיקדונות הממשלה
30,468	34,436	1,752	6	32,678	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,408	5,506	1,652 ⁽²⁾	3,479	375	5,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,076	10,174	3,749	4,842	1,583	10,162	התחייבויות פיננסיות אחרות
296,725	340,474	208,538	94,846	37,090	337,187⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
 (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.
 (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 108,334 מיליון שקלים חדשים ו- 122,620 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.
 (5) מזה נגזרים משבוצים באשראי לציבור, נטו בסך של 9 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

31 בדצמבר 2019				
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	
51,672	848	38,978	11,846	51,672
10,174	66	2,537	7,571	10,113
120	-	-	120	120
206,377	⁽⁵⁾ 194,709	10,887	781	204,708
657	657	-	-	656
32	32	-	-	32
2,578	⁽²⁾ 701	1,662	215	2,578
627	621	-	6	627
272,237	197,634	54,064	20,539	⁽⁴⁾270,506
נכסים פיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
212,989	147,289	64,919	781	210,984
714	399	315	-	714
31	31	-	-	29
34,740	1,990	-	32,750	33,460
2,686	⁽²⁾ 964	1,509	213	2,686
6,615	1,251	4,874	490	6,616
257,775	151,924	71,617	34,234	⁽⁴⁾254,489

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגד.
 (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.
 (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 72,028 מיליון שקלים חדשים ו- 67,968 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.
 (5) מזה נגזרים משובצים באשראי לציבור, נטו בסך של 8 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2020			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים⁽²⁾			
איגרות חוב זמינות למכירה			
איגרות חוב:			
6,506	3,292	-	9,798
של ממשלת ישראל			
451	-	-	451
של ממשלות זרות			
174	78	-	252
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל			
9	213	5	227
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים			
4	29	-	33
מגובי נכסים (ABS)			
438	226	19	683
של אחרים בישראל			
267	27	-	294
של אחרים זרים			
194	-	16	210
מניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
1,342	-	-	1,342
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
2	-	-	2
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
17	-	3	20
איגרות חוב של אחרים בישראל			
27	-	-	27
איגרות חוב של אחרים זרים			
20	-	-	20
מניות למסחר			
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
200	-	-	200
הסכמי מכר חוזר			
2,572	-	-	2,572
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾			
חוזי ריבית:			
-	89	59	148
שקל מדד			
-	802	162	964
אחר			
71	1,483	1,337	2,891
חוזי מטבע חוץ			
300	43	189	532
חוזים בגין מניות			
-	-	8	8
חוזי סחורות ואחרים			
13	-	-	13
נכסים פיננסיים אחרים			
-	-	9	9
אחר			
12,607	6,282	1,807	20,696
סך כל הנכסים			
התחייבויות⁽²⁾			
2,454	-	-	2,454
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽⁴⁾			
חוזי ריבית:			
-	60	48	108
שקל מדד			
-	1,142	215	1,357
אחר			
74	2,212	1,287	3,573
חוזי מטבע חוץ			
301	64	93	458
חוזים בגין מניות			
-	1	9	10
חוזי סחורות ואחרים			
1,583	-	-	1,583
התחייבויות פיננסיות אחרות			
-	-	6	6
אחר			
4,412	3,479	1,658	9,549
סך כל ההתחייבויות			

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים ששווהו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(2) כולל יתרת שווי הוגן נכסים ויתרת שווי הוגן התחייבויות בגין רכישת אגוד, על סך של 10,160 ו-2,047 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. מזה יתרת שווי הוגן נכסים ויתרת שווי הוגן התחייבויות ברמה 3, על סך של 85 ו-9 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. לפריטים בדבר הרכישה, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2019			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
נכסים			
איגרות חוב זמינות למכירה			
איגרות חוב:			
1,187	2,175	-	3,362
של ממשלת ישראל			
1,440	-	-	1,440
של ממשלות זרות			
-	362	-	362
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים			
83	-	17	100
מניות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
427	-	-	427
איגרות חוב של ממשלת ישראל			
341	-	-	341
איגרות חוב של ממשלות זרות			
120	-	-	120
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
781	-	-	781
אשראי בגין השאלות ללקוחות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
-	70	126	196
שקל מדד			
-	455	24	479
אחר			
47	1,037	485	1,569
חוזי מטבע חוץ			
167	97	63	327
חוזים בגין מניות			
1	3	3	7
חוזי סחורות ואחרים			
6	-	-	6
נכסים פיננסיים אחרים			
-	-	8	8
אחר			
4,600	4,199	726	9,525
סך כל הנכסים			
התחייבויות			
781	-	-	781
פיקדונות בגין שאילות מלקוחות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾			
חוזי ריבית:			
-	67	14	81
שקל מדד			
-	695	40	735
אחר			
44	717	771	1,532
חוזי מטבע חוץ			
168	29	135	332
חוזים בגין מניות			
1	1	4	6
חוזי סחורות ואחרים			
490	-	-	490
התחייבויות פיננסיות אחרות			
1,484	1,509	964	3,957
סך כל ההתחייבויות			

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)											
שווי הוגן					רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	סך הכל	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	רווחים (הפסדים)
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון											
					-	6	122	128	94	(6)	
השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין											
					-	-	216	216	59	28	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)										
שווי הוגן					רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	סך הכל	רווחים (הפסדים)	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון										
					-	16	46	62	24	
השקעות במניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין										
					-	-	49	49	(6)	

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)									
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020						רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾		
	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	העברות מרמה 3 ⁽³⁾	העברות אל רמה 3 ⁽³⁾	סילוקים	מכירות רכישות ⁽⁴⁾	ברוח כולל אחר בהון	בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	
									נכסים
									ניירות ערך זמינים למכירה
									איגרות חוב:
									של מוסדות פיננסיים זרים
-	5	-	-	-	-	5	1	(1)	-
1	19	(3)	13	-	(5)	11	-	3	-
									ניירות ערך למסחר
									של אחרים בישראל
-	3	-	3	-	-	-	-	-	-
(1)	16	-	-	-	-	-	-	(1)	17
									מניות שאינן למסחר
									נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
5	59	-	87	(145)	-	13	-	(22)	126
165	162	-	-	(58)	-	29	-	167	24
769	1,337	-	-	(1,953)	-	2,329	-	476	485
-	189	-	-	(201)	-	279	-	48	63
(11)	8	-	-	(1)	-	18	-	(12)	3
-	9	-	-	-	-	-	-	1	8
928	1,807	(3)	103	(2,358)	(5)	2,684	1	659	726
									סך כל הנכסים
									התחייבויות
									התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
(55)	48	-	62	(15)	-	9	-	(22)	14
186	215	-	-	(89)	-	77	-	187	40
737	1,287	-	-	(1,663)	-	2,102	-	77	771
-	93	-	-	(240)	-	248	-	(50)	135
1	9	-	-	(1)	-	2	-	4	4
-	6	-	-	-	-	-	-	6	-
869	1,658	-	62	(2,008)	-	2,438	-	202	964
									סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגין, בתקופות המדווחת, אינם נצפים. העברות מרמה 3 נובעות ממצב הפוך.

(4) כולל יתרת שווי הוגן נכסים ויתרת שווי הוגן התחייבויות בגין רכישת אגוד, על סך של 85 ו-9 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. לפרטים בדבר הרכישה, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 (מבוקר)									
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	העברות אל רמה 3 ⁽³⁾	סילוקים	מכירות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾		שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	
						ברוח כולל אחר בהון	בדוח רווח והפסד		
-	17	17	-	-	-	-	-	-	נכסים
									מניות שאינן למסחר
									נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
114	126	72	(52)	-	24	-	7	75	אחר
133	24	-	-	-	33	-	(18)	9	חוזי מטבע חוץ
362	485	-	(1,490)	-	1,020	-	(137)	1,092	חוזים בגין מניות
-	63	-	(96)	-	68	-	(65)	156	חוזי סחורות ואחרים
-	3	-	(4)	-	1	-	3	3	אחר
-	8	-	-	-	-	-	4	4	
609	726	89	(1,642)	-	1,146	-	(206)	1,339	סך כל הנכסים
									התחייבויות
									התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
(36)	14	16	(20)	-	3	-	(10)	25	אחר
244	40	-	-	-	23	-	(10)	27	חוזי מטבע חוץ
731	771	-	(1,085)	-	1,159	-	113	584	חוזים בגין מניות
-	135	-	(86)	-	179	-	(164)	206	חוזי סחורות ואחרים
-	4	-	(1)	-	-	-	2	3	אחר
-	-	-	-	-	-	-	(8)	8	
939	964	16	(1,192)	-	1,364	-	(77)	853	סך כל ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) העברות לרמה 3 כוללות עסקאות אשר נתוני השוק בגינן, בתקופות הסדווחת, אינם נצפים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020 ⁽¹⁾	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	16	מניות שאינן למסחר
					ניירות ערך זמינים למכירה
59.42	5.60 - 101.08	מחיר	היוון תזרימי מזומנים מודל NAV - שיטת השווי הנכסי הנקי	14	איגרות חוב של אחרים בישראל
33.87	33.87	מחיר		5	
88.36	39.37 - 101.08	מחיר	היוון תזרימי מזומנים	3	איגרות חוב של אחרים זרים
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
0.28%	0.12% - 0.30%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	53	שקל מדד
0.35%	0.13% - 16.87%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	55	מטבע חוץ
37.41%	29.94% - 47.13%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	383	חוזים בגין מניות
0.16%	0.13% - 0.17%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1	חוזי סחורות ואחרים
1.74%	0.30% - 3.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,330	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
0.28%	0.20% - 0.55%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	39	חוזי ריבית - שקל מדד
1.80%	0.30% - 2.85%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,628	אחר

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	
			ציטוט מצד נגדי לעסקה	17	מניות שאינן למסחר
					נכסים בגין מכשירים נגזרים:
0.84%	0.82% - 0.93%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	123	חוזי ריבית - שקל מדד
41.26%	40.86% - 41.49%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	300	חוזים בגין מניות
1.66%	0.30% - 2.90%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	286	אחר
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
0.89%	0.82% - 0.93%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	14	חוזי ריבית - שקל מדד
1.76%	0.30% - 3.10%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	950	אחר

(1) כולל יתרת שווי הוגן נכסים ויתרת שווי הוגן התחייבויות בגין רכישת אגוד, על סך של 80-9 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. בנכסים קיימות אגרות חוב לא סחירות של בנק אגוד בסך של 5 מיליוני שקלים חדשים אשר הוערכו על ידי גורם ציטוט חיצוני ואין בידי בנק אגוד את הנתונים הלא נצפים המשמעותיים אשר שימשו לתמחור השווי ההוגן. לפרטים בדבר הרכישה, ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ביאור 33 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

לא היו העברות מרמה 2 ורמה 3 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

כאשר הבנק בוחר בחלופת השווי ההוגן, השינויים בשווי ההוגן של השקעות באיגרות חוב מסוימות נזקפים לרווח והפסד, ואיגרות החוב מסווגות לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ליום 31 בדצמבר 2020 לא בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן.

ליום 31 בדצמבר 2019 בחר הבנק בחלופת השווי ההוגן לעניין ניירות ערך שסווגו כניירות ערך למסחר, למרות שלא נרכשו למטרות המסחר. לפרטים נוספים ראה ביאור 2, 2.א3, 3.3 ו-12(4).

הפסדים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	ניירות ערך זמינים למכירה
(2)	341	

ביאורים לדוחות הכספיים
ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2020

צדדים קשורים המוחזקים
על ידי התאגיד הבנקאי

בעלי עניין

חברות כלולות או חברות

מי שהיה בעל עניין בעת המוחזקות בשליטה

מחזיקי מניות

שנעשתה העסקה

אחרים⁽⁵⁾

נושאי משרה⁽⁴⁾

בעלי שליטה

היתרה

היתרה

היתרה

היתרה

היתרה

הגבוהה

הגבוהה

הגבוהה

הגבוהה

הגבוהה

ביותר

ביותר

ביותר

ביותר

ביותר

במשך

במשך

במשך

במשך

במשך

השנה⁽¹⁾

השנה⁽¹⁾

השנה⁽¹⁾

השנה⁽¹⁾

השנה⁽¹⁾

המאזן

המאזן

המאזן

המאזן

המאזן

נכסים

השקעה בניירות ערך

אשראי לציבור

הפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור, נטו

השקעה בחברות כלולות

התחייבויות

פיקדונות הציבור

מניות (כלול בהון עצמי)⁽²⁾

סיכון אשראי במכשירים פיננסיים

חוץ מאזניים⁽³⁾

-	-	-	-	77	66	-	-	-	-	
1	-	-	-	453	448	20	19	153	67	
-	-	-	-	4	4	-	-	1	1	
1	-	-	-	449	444	20	19	152	66	
31	31	-	-	-	-	-	-	-	-	
56	41	-	-	2,860	1,942	95	82	81	53	
-	-	-	-	-	-	-	-	7,883	7,883	
5	5	-	-	154	139	9	8	3	2	

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.

(3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המנוי המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2020

ליום 31 בדצמבר 2019									
בעלי עניין									
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי									
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת									
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		נושאי משרה ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	-	42	23	16	16	15	10
-	-	-	-	4	1	-	-	-	-
1	1	-	-	38	22	16	16	15	10
32	32	-	-	-	-	-	-	-	-
10	10	-	-	668	588	93	73	66	41
-	-	-	-	-	-	-	-	7,027	7,027
1	1	-	-	99	92	5	4	3	3

ביאור 34 - בעלי עניין וצדדים קשורים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2020				
בעלי עניין				
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי				
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	נושאי משרה ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
-	6	-	-	הכנסות ריבית מאשראי לציבור, נטו
-	(8)	-	-	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	(2)	-	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	16	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית, נטו
-	-	(43)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	14	(43)	-	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2020				
נושאי משרה ⁽¹⁾				
אחרים ⁽²⁾				
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
-	-	16	37	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	10	6	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

(1) נושאי משרה בבנק (לרבות המנהל הכללי) ולרבות דירקטורים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מההון המניות המונפק שלהם או מכוח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

2018				2019			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין	
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מחזיקי מניות בעלי שליטה		חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾	
-	4	1	2	-	2	-	2
-	(1)	(1)	-	-	-	(1)	(1)
-	3	-	2	-	2	(1)	1
-	-	-	-	-	4	-	-
-	(4)	(37)	-	-	(2)	(44)	-
-	(1)	(37)	2	-	4	(45)	1

2018				2019			
אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		נושאי משרה ⁽¹⁾	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	14	31	-	-	14	38
-	-	13	6	-	-	16	6
3	4	-	-	1	2	-	-

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. השפעות התפשטות נגיף הקורונה

משבר הקורונה הפוקד את העולם כולו וישראל בתוכו מוביל להשלכות כלכליות, ריאליות ופיננסיות, תוך ירידה חדה בהיקף הפעילות המשקית בתקופות מסוימות, עלייה משמעותית בשיעור הבלתי מועסקים ותגודתיות חריפה בשווקים הפיננסיים. כתוצאה מאירועים אלו חלה עלייה בסיכון האשראי במשק הישראלי ובעולם כולו. העלייה ברמת סיכון האשראי, נבעה בעיקרה מהמגזר העסקי, ובדגש על העסקים הבינוניים והקטנים, בעקבות הירידה בפעילות המשקית.

לפרטים בדבר דגשים פיקוחיים לגבי טיפול חשבונאי בחובות, ודיווח לציבור לאור משבר הקורונה ראה ביאור ג.1 לעיל.

לפרטים בדבר פרסום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 250 בעניין "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)" ראה ביאור 25.

ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה כוללת אומדן בגין השפעת משבר הקורונה, שבא לידי ביטוי בעיקר בגידול בהפרשה הקבוצתית. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, מיישם הבנק שיטת מדידה של ההפרשה הקבוצתית אשר מביאה בחשבון הן את שיעור הפסדי העבר, החל משנת 2011, והן את ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים הרלבנטיים. גורמים אלה כוללים בין היתר: מגמות בהיקפי אשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מאקרו כלכליים, הערכת איכות כלכלית של האשראי לענפי משק, שינויים בנפח ומגמה של יתרות בפיגור, שינויים במדיניות הבנק למתן אשראי ועוד.

ביום 21 באפריל 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הכולל דגשים לדוחות הכספיים. בחוזר הודגש, בין היתר, כי על התאגידים הבנקאיים לוודא כי דוחותיהם משקפים את ההשפעות העיקריות של אירוע נגיף הקורונה, וכי ההפרשות להפסדי אשראי נערכו באופן שמרני זהיר. החוזר מציינ כי הפיקוח על הבנקים ער לכך שבבסיבות הקיימות קיימת רמה גבוהה של אי ודאות, אשר מחייבת תאגיד בנקאי להפעיל שיקול דעת משמעותי, וקובע כי יש לעדכן את ההתאמות האמיתיות בחישוב ההפרשה, ולהגדיל את הסכומים שנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. לאורך זמן, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף, יעודכנו אומדני ההשפעה בהתאם. לצורך חישוב ההפרשות להפסדי אשראי נדרש הבנק להשתמש במקורות חיצוניים אמין, וכן בתחזיות המאקרו-כלכליות העדכניות ביותר כנקודות עיגון.

הפרמטרים החדשים הובאו בחשבון בקביעת ההפרשה בהתאם להוראות בנספח 'להוראות הדיווח לציבור, אשר מחייבות "להביא בחשבון את כל הגורמים הרלבנטיים הידועים, פנימיים וחיצוניים, שעשויים להשפיע על סיכויי הגביה של חובות", וכי השיטה לקביעת ההפרשה להפסדי האשראי צריכה "להיות מיושמת בעקביות, אך, כאשר ראוי, להתעדכן בגין גורמים חדשים שמשפיעים על סיכויי הגביה". ההפרשה האמיתית מתבססת על שיקול דעת ואומדן שנערך בתנאי חוסר-ודאות, ותיבחן באופן שוטף בהתאם להתפתחות האינדיקטורים השונים. שיעור ההפרשה על פי המודל ימשיך להתעדכן באופן שוטף בהתאם לאינדיקטורים השונים, ויותאם גם בעתיד בהתאם להתפתחויות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי לשנת 2020 ולרבעון הרביעי של שנת 2020 מסתכמות ב-1,050 ו-118 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה. ללא השפעת בנק אגוד, הסתכמו הוצאות בגין הפסדי אשראי ב-1,058 ו-126 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה, לעומת 364 ו-119 מיליוני שקלים חדשים בתקופות המקבילות אשתקד, גידול של 694 מיליוני שקלים חדשים בין השנים. עיקר הגידול נובע מהסיבות שתוארו לעיל. לפרטים נוספים בדבר ההפרשה להפסדי אשראי שנכללה בדוחות כספיים אלה, ראה ביאורים 13 ו-30 לדוחות הכספיים.

ב. רכישת בנק אגוד

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 27 בנובמבר 2017, התקשר הבנק בהסכם עם בעלי השליטה של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") המחזיקים יחדיו ב-47.63% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד, לרכישת מניות בנק אגוד ומיזוג עם הבנק בדרך של החלפת מניות (להלן: "ההסכם"). כמו כן, עובר למועד ההתקשרות בהסכם, התקבלה הודעתו של בעל מניות נוסף של בנק אגוד, המחזיק (באמצעות נאמנים) במניות בנק אגוד המהוות כ-27.12% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ("בעל המניות הנוסף") להיענות בחיוב להצעת הרכש. בהמשך, נחתמו בין בנק אגוד, בעל המניות הנוסף והבנק מספר תוספות להסכם המיזוג.

ביום 30 במאי 2018 התקבלה החלטת מ"מ הממונה על ההגבלים העסקיים להתנגד למיזוג (להלן: "הממונה" ו-"ההחלטה", בהתאמה), ובחודש ספטמבר 2018 הוגש ערר. ביום 28 בנובמבר 2019 התקבל פסק הדין בערר, באופן שההחלטה של מ"מ הממונה להתנגד למיזוג בוטלה, והעניין הוחזר לממונה על מנת להשלים ההחלטה בנושא האפשרות להצבת תנאים להפגת חשש לפגיעה בתחרות. החלטת הממונה בעניין תנאים כאמור ניתנה ביום 8 בינואר 2020 ("החלטת תנאי המיזוג המקורית").

בהמשך להחלטת תנאי המיזוג המקורית, נחתם ביום 14 ביולי, 2020, הסכם בין הבנק לבין קבוצת פנינסולה בע"מ (להלן: "פנינסולה" ו-"הסכם פנינסולה" או "עסקת פנינסולה"), לפיו, בכפוף להשלמת העסקה נשוא הסכם המיזוג ואישור הממונה ("התנאים המתלים בעסקת פנינסולה") ולאחר שהשליטה בבנק אגוד תעבור לבנק, ייחתם בין בנק אגוד לבין פנינסולה הסכם למכירת תיק האשראי ליהלומים.

ביום 27 ביולי 2020 התקבלה החלטת הממונה המתוקנת (להלן: "ההחלטה המתוקנת של הממונה"), הכוללת תיקונים מסוימים להחלטת תנאי המיזוג המקורית, אשר נדונו בין הצדדים לעסקת המיזוג לבין הממונה, על מנת שעסקת פנינסולה תעמוד בתנאים שבהחלטת הממונה. בין היתר, תתאפשר על פי ההחלטה המתוקנת של הממונה השלמת עסקת מכירת תיק האשראי ליהלומים במקביל לביצוע המיזוג. כמו כן, התקבל במועד הנ"ל אישור הממונה לזהותה של רוכשת תיק האשראי ולתוכן פעילות האשראי ליהלומים הנמכרת.

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח - המשך

ביום 30 באוגוסט 2020 פרסם הבנק הצעת רכש חליפין למניות בנק אגוד, אשר מועד קיבולה נדחה ביום 10 בספטמבר 2020 וביום 16 בספטמבר 2020, תנאיה עודכנו ביום 17 בספטמבר 2020, מועד הקיבול של הצעת הרכש היה ביום 23 בספטמבר 2020, והיא הושלמה ביום 30 בספטמבר 2020. במסגרת הצעת הרכש, נרכשו 100% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד ומזכויות ההצבעה בבנק אגוד, בתמורה ל: (1) הנפקת מניות, כך שבגין כל מניה רגילה אחת בת 0.01 ש"ח ערך נקוב של בנק אגוד, שנרכשה על ידי הבנק, הנפיק הבנק 0.2699694 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, ובסך הכל הנפיק 19,865,165 ע"ג מניות של הבנק; (2) תשלום במזומן בסך של 16 מיליוני שקלים חדשים ("התמורה במזומן") על ידי הבנק; (3) כמו כן, שולם תקבול בסך של 37.24 מיליוני שקלים חדשים במזומן אשר הופקד על ידי בעל המניות הנוסף, וכפי שנמסר לבנק, מדובר בתשלום אשר בעל המניות הנוסף התחייב לשלם לבעלי השליטה בבנק אגוד בהתאם להסדרים ביניהם ובחלוקה שנקבעה ביניהם, ואשר בעלי השליטה בבנק אגוד הודיעו על כוונתם לחלוק בו עם בעלי מניות בנק אגוד מן הציבור, כפי שיעור החזקתם במניות בנק אגוד (למעט בעל המניות הנוסף) ("התקבול הנוסף"). יצוין, כי בהתאם לאמור לעיל, כל מניית בנק אגוד בת 0.01 ש"ח ערך נקוב זיכתה את בעלי המניות בבנק אגוד בסך כולל של 1.8513449 ש"ח, בגין התמורה במזומן והתקבול הנוסף, ולמעט למניות בעלי מניות השליטה ומניות בעל המניות הנוסף.

החל מיום 30 בספטמבר 2020 מחזיק הבנק במלוא הון המניות של בנק אגוד, ובכך מתקיימת שליטה של הבנק בבנק אגוד. בהתאם, כולל המאזן המאוחד של הבנק את מאזן בנק אגוד.

בהתאם לתנאים שהציבה הממונה להפגת חשש לפגיעה בתחרות, ובהתאם להסכם שנחתם ביום 14 ביולי 2020 בין הבנק לבין קבוצת פנינסולה בע"מ ("להלן: "פנינסולה" ו-"הסכם פנינסולה" או "עסקת פנינסולה"), נחתם במועד השלמת עסקת הרכש הסכם בין בנק אגוד לבין פנינסולה, למכירת פעילות היהלומים של בנק אגוד. על פי ההסכם, התמורה ששולמה על ידי פנינסולה לבנק אגוד חושבה על פי סכום האשראי המנוצל בפועל בתיק האשראי במועד השלמת עסקת האשראי (למעט אשראי ללקוחות שסווג על ידי בנק אגוד כחובות פגומים, אשר יימכר לרוכש האשראי ללא תמורה). כתוצאה מהמכירה, רשם בנק אגוד ביום 30 בספטמבר 2020 הפסד בסך 117 מיליוני שקלים חדשים (77 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) בגין מכירת פעילות היהלומים.

ג. קביעת שווי הנכסים וההתחייבויות

בהתאם להוראות ASC 805, נדרש הבנק בעת הרכישה לבצע ייחוס של עלות הרכישה (Purchase Price Allocation - PPA) לנכסים ולהתחייבויות של בנק אגוד, וזאת בפרק זמן של עד 12 חודשים ממועד הרכישה. מפאת פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הרכישה ועד לפרסום הדוחות הכספיים של 30.9.20, שימשו היתרות בספרי אגוד כאומדן ראשוני, שמרני, לצורך הייחוס הזמני של עלות הרכישה (PPA Provisional) במועד האיחוד לראשונה.

בסוף שנת 2020 הושלמה הערכת שווי שנערכה לצורך הקצאת עלות הרכישה (PPA), החל מדוחות כספיים אלה ליום 31.12.20, נכללים במאזן המאוחד הנכסים וההתחייבויות של אגוד, בתוספת התאמה לשווי השוק שלהם ליום 30.9.20, וכן נכסים והתחייבויות לא מוחשיים, בהתבסס על ה- PPA. הסכום נטו שהוכר במועד הרכישה בגין השווי ההוגן של הנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו במסגרת צירוף העסקים, לאחר השפעת מכירת פעילות היהלומים של בנק אגוד, עולה על התמורה שהועברה. ההפרש, בסך של כ-1.5 מיליארד שקלים חדשים, נכלל בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק כיתרת זכות נדחית מרכישת בנק אגוד במסגרת סעיף התחייבויות אחרות. יתרת הזכות הנדחית חושבה לאחר הפחתת ההפסד נטו בסך 77 מיליוני שקלים חדשים שהוכר בגין מכירת פעילות היהלומים של בנק אגוד. כמו כן, יופחת מסכום זה גם סכום ההוצאה, נטו, שירשום בנק אגוד בגין הוצאות פרישת חלק מעובדי בנק אגוד. יתרת הזכות הנדחית, נטו, תוכר כהכנסה בדוח על הרווח או הפסד על פני תקופה של 5 שנים ממועד הרכישה.

להלן התמורה שהועברה ושווי הנכסים המזוהים, נטו ליום 30 בספטמבר 2020, מועד הרכישה:

מיליוני שקלים חדשים	
2,484	הון אגוד ליום 30 בספטמבר 2020
97	התאמת נכסים והתחייבויות, נטו, לשווי שוק ליום 30 בספטמבר 2020, (ראה פירוט להלן)
2,581	שווי של הנכסים המזוהים, נטו, בבנק אגוד
פחות:	
(16)	תמורה ששולמה במזומן
(1,207)	הנפקת 19,865,165 מניות רגילות 1 ש"ח ע.ג של הבנק ⁽¹⁾
(1,223)	עלות הרכישה
105	בתוספת: הקצאה לנכסים לא מוחשיים, נטו ⁽²⁾ , (ראה פירוט להלן)
1,463	סך הכול יתרת זכות נדחית ליום 30 בספטמבר 2020

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח - המשך

להלן פירוט ההתאמות לשווי הוגן של הנכסים המוחשיים ליום 30 בספטמבר 2020 במיליוני שקלים חדשים:

שווי שוק בערכי 30 בספטמבר 2020 כפי שנכלל בדוחות הנכספים החל מיום 31 בדצמבר 2020	התאמות לשווי שוק (PPA)	יתרה ליום 30 בספטמבר 2020 כפי שהוצגה בדוחות אגוד	
			נכסים
10,297	-	10,297	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,155	-	9,155	ניירות ערך
56	-	56	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
25,129	141	24,988	אשראי לציבור, נטו
305	92	213	בניינים וציוד
915	-	915	נכסים בגין מכשירים נגזרים
760	42	718	נכסים אחרים
46,617	275	46,342	סך כל הנכסים
			התחייבויות
36,868	115	36,753	פיקדונות הציבור
119	-	119	פיקדונות מבנקים
3,921	13	3,908	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1,143	-	1,143	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,935	-	1,935	התחייבויות אחרות
50	50	-	עתודה למס בגין התאמות לנכסים מוחשיים
44,036	178	43,858	סך כל ההתחייבויות
	97		סך כל שווי הנכסים המוחשיים

להלן פירוט ההקצאה לנכסים בלתי מוחשיים ליום 30 בספטמבר 2020 במיליוני שקלים חדשים:

שווי שוק בערכי 30 בספטמבר 2020 כפי שנכלל בדוחות הנכספים החל מיום 31 בדצמבר 2020	
94	פיקדונות ליבה
65	קשרי לקוחות מסחר בניירות ערך
(54)	עתודה למס בגין פקדונות ליבה וקשרי לקוחות מסחר בניירות ערך
105	סך כל הקצאה לנכסים בלתי מוחשיים

- (1) השווי הוגן של המניות הרגילות שהונפקו כחלק מעלות צירוף העסקים נקבע בהתאם לשער הסגירה של מניית הבנק בבורסה לניירות ערך בת"א ביום 30 בספטמבר בשנת 2020
- (2) מופחתים בהתאם לאומדן אורך חייהם הכלכלי, הנע בין 4 ל-7 שנים.

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח - המשך

להלן פירוט הנכסים והתחייבויות המזוהים שנרכשו, כפי שנכללו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020, וכפי שהיו נכללים בדוחות ליום 30 בספטמבר 2020 אילו היו מוצגים על פי שווי השוק בהתאם להערכת השווי (PPA), במיליוני שקלים חדשים:

ליום 30 בספטמבר - פרופורמה			ליום 31 בדצמבר			
2020			2020			
ללא בנק אגוד	בנק אגוד ⁽⁴⁾	כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	בנק אגוד ⁽⁴⁾	כולל בנק אגוד	
67,441	10,297	77,738	74,161	12,409	86,570	נכסים
9,233	9,025	18,258	8,448	8,842	17,290	מזומנים ופיקדונות בבנקים
116	56	172	194	6	200	ניירות ערך
219,104	25,129	244,233	223,250	24,708	247,958	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(2,327)	-	(2,327)	(2,422)	(11)	(2,433)	אשראי לציבור
216,777	25,129	241,906	220,828	24,697	245,525	הפרשה להפסדי אשראי
616	-	616	613	-	613	אשראי לציבור, נטו
30	-	30	31	-	31	אשראי לממשלות
1,433	305	1,738	1,444	299	1,743	השקעות בחברות כלולות
87	159	246	87	152	239	בניינים וציוד
2,336	902	3,238	3,688	855	4,543	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,798	744	3,542	2,758	628	3,386	נכסים בגין מכשירים נגזרים
300,867	46,617	347,484	312,252	47,888	360,140	נכסים אחרים
						סך כל הנכסים
						התחייבויות והון
239,403	36,868	276,271	246,753	37,471	284,224	פיקדונות הציבור
2,667	119	2,786	3,647	132	3,779	פיקדונות מבנקים
41	-	41	70	-	70	פיקדונות הממשלה
29,217	3,791	33,008	29,647	3,799	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,415	1,130	3,545	4,319	1,187	5,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,220	3,502	12,722	9,956	3,490	13,446	התחייבויות אחרות
282,963	45,410	328,373	294,392	46,079	340,471	סך כל ההתחייבויות
17,065	⁽⁴⁾ 1,207	18,272	16,995	⁽³⁾⁽²⁾ 1,809	18,804	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
839	-	839	865	-	865	זכויות שאינן מקנות שליטה
17,904	1,207	19,111	17,860	1,809	19,669	סך כל ההון
300,867	46,617	347,484	312,252	47,888	360,140	סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) לאחר הפחתת יתרת זכות נדחית ושל הנכסים המזוהים, כאמור לעיל, וקיזוז יתרת הדדיות.
 (2) כולל סך של 500 מיליוני שקלים שהעמיד הבנק לבנק אגוד, כנגד הנפקת מניות.
 (3) ההון העצמי כפי שנכלל בדוחות הכספיים של בנק אגוד, ליום 31 בדצמבר 2020 - 3,038 מיליוני שקלים חדשים.
 (4) ההון העצמי כפי שנכלל בדוחות הכספיים של בנק אגוד, ליום 30 בספטמבר 2020 - 2,484 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 35 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח - המשך

להלן תוצאות הדוחות המאוחדים אילו הבנק היה רוכש את בנק אגוד ביום 1 לינואר 2018:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
5,367	5,697	5,807	ללא בנק אגוד:
1,206	1,842	1,544	הכנסות מדוחות ⁽⁴⁾
			רווח נקי מדוח
860	872	729	בנק אגוד:
70	162	(60)	הכנסות מדוחות ⁽⁴⁾
			רווח (הפסד) נקי מדוח
6,311	6,770	6,855	הכנסות פרפורמה ⁽⁴⁾
1,410	2,213	1,772	רווח נקי פרפורמה
			רווח למניה פרפורמה:
5.57	8.71	6.95	בסיסי
5.55	8.68	6.94	מדולל

(4) הכנסות כוללות הכנסות ריבית נטו וכן הכנסות שאינן מריבית.

להלן ההנחות בבסיס עריכת נתוני הפרפורמה:

- עסקת הרכישה בוצעה ביום 1 בינואר 2018.
- במועד הרכישה נוצרה יתרת זכות נדחית בהיקף דומה לזו שנוצרה ברכישה בפועל, ביום 30 בספטמבר 2020. יתרת הזכות הנדחית, נפרסה בדוח רווח והפסד על פני 5 שנים, החל מיום 1 בינואר 2018.
- הפחתת ההתאמות לשווי הוגן של הנכסים הבלתי מוחשיים ושל ההתחייבויות בגין עלות הרכישה, נפרסה בדוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2018.
- פעילות היהלומים של בנק אגוד נמכרה במועד העסקה, ביום 1 בינואר 2018, והשפעתה על רווחי בנק אגוד זהה לזו שנכללה ברבעון השלישי 2020 בספרי בנק אגוד.
- מכירת פעילות היהלומים גרעה מהכנסות בנק אגוד בהתאם לשיעור הפעילות שנמכרה, והוצאות בנק אגוד צומצמו בשיעור דומה.

ביאור 36 - אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 11 בינואר 2021 התקשרה United Mizrahi Overseas Holding Co. B.V. (Netherlands) (להלן: "מזרחי החזקות בינלאומיות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהסכם עם Hyposwiss Private Bank Genève SA (להלן: "הקונה"), למכירה של מלוא הון המניות של United Mizrahi Bank (Switzerland) Ltd. (להלן: "הבנק בשוויץ"), אשר בבעלות מזרחי החזקות בינלאומיות. מזרחי החזקות בינלאומיות נטלה אחריות למשך תקופה של 18 חודשים ממועד הסגירה של ההסכם, לעניין אופן ניהול עסקיו הנוכחי של הבנק בשוויץ במשך ארבע (4) השנים האחרונות, למעט לגבי מצגים מסוימים, אשר בעניינם מזרחי החזקות בינלאומיות תהיה אחראית למשך תקופה של 5 שנים ממועד הסגירה, ובכל מקרה האחריות תחול רק בהתקיימם של תנאים כמותיים מצטברים מסוימים הקבועים בהסכם. כמו כן, בקשר עם עניינים אחדים מהעבר (ביניהם חקירת משרד המשפטים בארצות הברית), מזרחי החזקות בינלאומיות תהיה אחראית לשיפוי ללא הגבלת סכום של הקונה, וזאת בגין כל תביעה בודדת שסכומה עולה על 100 אלפי פרנק שוויצרי. הסכם המכירה מותנה, בין היתר, באישורי הרשות הרגולטורית בשוויץ.

במסגרת הסכם המכירה, הבנק יפעל כדי שמזרחי החזקות בינלאומיות תוכל למלא את התחייבויותיה לפי ההסכם. בהתאם להסכם המכירה, התמורה הצפויה בגין העסקה הינה בסך של כ-44 מיליוני פרנקים שוויצרים (תמורה אשר תלויה בהיקף נכסי הלקוחות שיהיו בפועל במועד התחשיב הרלוונטי). ההכנסה בגין מכירה זו תירשם בדוח רווח והפסד לאחר אישור העסקה על ידי הרשויות הרגולטוריות.

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק⁽¹⁾

א. דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	
6,905	7,196	6,803	הכנסות ריבית
2,689	2,633	1,936	הוצאות ריבית
4,216	4,563	4,867	הכנסות ריבית, נטו
280	338	1,038	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,936	4,225	3,829	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
417	370	169	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,203	1,258	1,334	עמלות
31	59	208	הכנסות אחרות
1,651	1,687	1,711	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
2,110	2,242	2,203	משכורות והוצאות נלוות
619	642	704	אחזקה ופחת בניינים וציוד
898	451	432	הוצאות אחרות
3,627	3,335	3,339	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,960	2,577	2,201	רווח לפני מיסים
835	910	775	הפרשה למיסים על הרווח
1,125	1,667	1,426	רווח לאחר מיסים
81	175	184	חלק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת מס
1,206	1,842	1,610	רווח נקי

(1) נתונים מלאים על בסיס הבנק בלבד נכללים באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrachi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים << מידע כספי

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ב. מאזן

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2019	2020	
		נכסים
49,327	69,174	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,101	5,068	ניירות ערך ⁽¹⁾
120	194	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
195,255	212,421	אשראי לציבור
(1,613)	(2,337)	הפרשה להפסדי אשראי
193,642	210,084	אשראי לציבור, נטו
656	613	אשראי לממשלות
2,542	5,952	השקעות בחברות מוחזקות
1,205	1,218	בניינים וציוד
2,577	3,688	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,531	2,401	נכסים אחרים
258,701	298,392	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
217,198	243,134	פיקדונות הציבור
12,782	19,235	פיקדונות מבנקים
23	67	פיקדונות הממשלה
3,350	3,355	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
2,685	4,319	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,630	9,478	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
242,668	279,588	סך כל ההתחייבויות
16,033	18,804	הון
258,701	298,392	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 4,626 מיליוני שקלים חדשים הרשומים בדוחות הכספיים על פי השווי ההוגן (ביום 31 בדצמבר 2019 - 5,984 מיליוני שקלים חדשים).
 (2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים - 183 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2019 - 119 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,206	1,842	1,610	רווח נקי
			התאמות
(81)	(175)	(362)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
181	185	206	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
280	338	1,038	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(18)	(35)	(94)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1	(11)	(34)	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	(2)	-	הפסד (רווח) שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
-	(26)	(41)	רווח ממימוש בניינים וציוד
-	6	-	ירידת ערך של מניות שאינן למסחר
-	57	23	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(90)	189	(182)	מיסים נדחים, נטו
64	12	(12)	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות עובדים
(126)	234	296	התאמות בגין הפרשי שער
-	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
(210)	577	7	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
			שינוי נטו בכספים שוטפים
180	669	(1,108)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(80)	(469)	456	ניירות ערך למסחר
(39)	(135)	(692)	נכסים אחרים, נטו
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
579	(976)	1,634	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
419	243	1,636	התחייבויות אחרות
2,266	2,523	4,381	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

ביאור 37 - תמצית דוחות של הבנק - המשך

ג. דוח על תזרימי המזומנים - המשך סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2018	2019	2020	
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(16)	46	12	שינוי נטו בפיקדונות בבנקים
(14,853)	(9,854)	(16,944)	שינוי נטו באשראי לציבור
(56)	12	43	שינוי נטו באשראי לממשלות
50	(94)	(74)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	(158)	-	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
723	1,422	649	תמורה מפדיון ניירות ערך מוחזקות לפדיון
(2,454)	(5,491)	(3,406)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
838	3,509	3,495	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1,026	3,265	944	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
2,350	577	40	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(377)	(782)	(576)	רכישת תיקי אשראי - ציבור
(118)	(38)	-	רכישת תיקי אשראי - ממשלה
(203)	(266)	(251)	רכישת בניינים וציוד
-	58	73	תמורה ממימוש בניינים וציוד
603	-	(516)	תמורה מפדיון ניירות ערך - חברות כלולות
-	33	31	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(12,487)	(7,761)	(16,480)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
15,192	12,060	25,936	שינוי נטו בפיקדונות הציבור
742	644	6,453	שינוי נטו בפיקדונות מבנקים
-	(2)	44	שינוי נטו בפיקדונות הממשלה
-	-	-	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(4)	(4)	-	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(247)	(561)	(176)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
15,683	12,137	32,254	מזומנים נטו מפעילות מימון
5,462	6,899	20,155	גידול (קיסון) במזומנים
37,056	42,644	49,309	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
126	(234)	(296)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
42,644	49,309	69,168	יתרת מזומנים לסוף התקופה
			ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
6,284	5,997	6,810	ריבית שהתקבלה
1,925	2,162	2,145	ריבית ששולמה
7	17	3	דיבידנדים שהתקבלו
91	177	52	מסים על הכנסה שהתקבלו
1,034	1,007	994	מסים על הכנסה ששולמו
			נספח א' - פעולות השקעות ומימון שלא במזומן
-	-	-	רכישות בניינים וציוד
-	-	-	מכירות בניינים וציוד
-	-	(1,207)	הנפקת מניות ברכישת בנק אגוד

בנק מזרחי טפחות

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

תוכן עניינים

310	ממשל תאגידי וביקורת
310	הדירקטוריון וההנהלה
311	חברי הנהלת הבנק
312	המבקרת הפנימית
315	שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה
316	פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה
318	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים
321	פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו
322	בעלי השליטה
322	רכוש קבוע ומתקנים
323	נכסים לא מוחשיים
323	הון אנושי
328	הסכמים מהותיים
98	חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק
331	דירוג האשראי של הבנק
332	מגזרי פעילות – מידע נוסף

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

הדירקטוריון

במהלך שנת 2020 קיים דירקטוריון הבנק 37 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 75 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-8 השתלמויות דירקטורים.

הוועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ביקורת, אשראי, ניהול סיכונים, טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית ותגמול וקליטת בנק אגוד.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2020 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

ביום 24 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק את המינויים והשינויים בחברות בוועדות להלן אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2020:

- מינוי מר יואב אשר נחשן כדירקטור בבנק, וכן כחבר בוועדות אשראי וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
- מינוי גברת חנה פייאר ליושבת ראש ועדת התגמול.
- מינוי מר יוסף פלוס ליושב ראש ועדת הביקורת.
- מינוי מר יוני קפלן כחבר ועדת אשראי והפסקת חברות בוועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
- מינוי מר אלי אלרואי כחבר בוועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
- הפסקת חברות של מר רון גזית בוועדת אשראי.

ביום 24 בפברואר 2020 חדל מר משה וידמן לכהן כיושב ראש ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית אך הוא ממשיך לכהן כחבר בוועדה.

ביום 24 בפברואר 2020 החל מר גלעד רבינוביץ לכהן כיושב ראש ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.

עם השלמת הצעת הרכש לרכישת מניות בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק אגוד") והפיכתו של בנק אגוד לחברת בת בבעלות מלאה של הבנק, החליט דירקטוריון הבנק ביום 5 בנובמבר 2020 על הקמת ועדת "אד-הוק" לעניין קליטת פעילותו של בנק אגוד ומעקב אחר יישומה. כמו כן, הוחלט כי בראש הוועדה יעמוד מר אברהם זלדמן.

ביום 24 בדצמבר 2020 אישרה האסיפה הכללית את מינויה של גברת אסתר גילעז-רן כדירקטורית חיצונית בבנק לפי חוק החברות (העומדת גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני לפי הוראה 301), לתקופת כהונה של שלוש (3) שנים. זאת, החל מיום 27 בפברואר 2021.

ביום 24 בדצמבר 2020 אישרה האסיפה הכללית את מינויו (מחדש) של מר יואב אשר נחשן כדירקטור בבנק. עם זאת, היות ובמועד זה טרם קיבל הבנק אישור מהמפקח על הבנקים, כי אין לו התנגדות למינויו של מר נחשן לתקופת כהונה כדירקטור בבנק, דיווח הבנק בתאריך זה כי מר יואב אשר נחשן חדל לכהן כדירקטור בבנק. ביום 27 בדצמבר התקבל האישור האמור לעיל מהמפקח על הבנקים, ובמועד זה החל מר יואב אשר נחשן לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 27 בפברואר 2021 נכנסו לתוקף המינויים להלן:

- מינוי גברת אסתר גילעז-רן כחברה בוועדות ביקורת, תגמול וטכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית.
- מינוי מר יוסף פלוס כחבר בוועדת אשראי.
- מינוי מר גלעד רבינוביץ כחבר בוועדה לניהול סיכונים.

ביום 27 בפברואר 2021 חדלה גברת סבינה בירן לכהן כדירקטורית בבנק.

להלן שמות חברי דירקטוריון הבנק ופרטים על חברותם בוועדות הדירקטוריון נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

	משה וידמן, יושב ראש הדירקטוריון
ועדת אשראי - יושב ראש, ועדת ניהול סיכונים - יושב ראש, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת קליטת בנק אגוד	אלי אלרואי
ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת קליטת בנק אגוד	יואב אשר נחשן
ועדת אשראי, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית	רון גזית
ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית	אסתר גילעז-רן
ועדת ביקורת, ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית, ועדת תגמול	אברהם זלדמן
ועדת קליטת בנק אגוד - יושב ראש, ועדות ביקורת, ועדת ניהול סיכונים	חנה פייאר
ועדת תגמול - יושבת ראש, ועדת ביקורת, ועדת אשראי	יוסף פלוס
ועדת ביקורת - יושב ראש, ועדת אשראי, ועדת ניהול סיכונים, ועדת תגמול, ועדת קליטת בנק אגוד	
ועדת אשראי, ועדת ניהול סיכונים, ועדת קליטת בנק אגוד	יהונתן קפלן
ועדת ניהול סיכונים	אילן קרמר
ועדת טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית - יושב ראש, ועדת ביקורת, ועדה לניהול סיכונים, ועדת תגמול ועדת קליטת בנק אגוד	גלעד רבינוביץ

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית - דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בוועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בוועדת הביקורת מכהנים 5 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהסתמך על כישוריהם, השכלתם, ניסיונם והידע שלם מכהנים בבנק נכון למועד פרסום דוחות אלו 9 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, יואב אשר נחשון, אסתר גילעז-רן, אברהם זלדמן, חנה פייאר, יוסף פלוס, יהונתן קפלן, אילן קרמר, וגלעד רבינוביץ.

לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק לרבות: כישוריהם, השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, ופרטים נוספים על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית, נדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, להרחבת עסקיו וחוג לקוחותיו.

חברי הנהלת הבנק

ביום 19 בפברואר 2020 הודיע המנהל הכללי של הבנק, מר אלדד פרשר, על כוונתו לסיים את כהונתו (מספר אסמכתא: 01-017268-2020). ביום 24 בפברואר 2020 מינה דירקטוריון הבנק ועדת דירקטוריון לאיתור מועמדים לתפקיד המנהל הכללי של הבנק, בראשות מר משה וידמן (מספר אסמכתא: 01-018846-2020).

ביום 8 ביוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק לאמץ את המלצתה של ועדת האיתור ולמנות את מר משה לארי לתפקיד המנהל הכללי הבא של הבנק, בתוקף החל מיום 16 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 01-058554-2020).

ביום 2 ביולי 2020 התקבלה בבנק הודעת המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות למינויו של מר משה לארי לתפקיד המנהל הכללי של הבנק (מספר אסמכתא: 01-062650-2020).

ביום 20 ביולי 2020 מונה מר עדי שחף לתפקיד מנהל החטיבה הפיננסית - CFO, במקומו של מר משה לארי, בתוקף החל מיום 16 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 01-070051-2020).

ביום 31 בדצמבר 2019 פרשה לגמלאות גברת ריטה רובינשטיין אשר שימשה כמנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל. במקומה מונה מר ניסן לוי לתפקיד מנהל חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול (מספר אסמכתא: 01-108735-2019).

ביום 29 בפברואר 2020 פרשה לגמלאות גברת מאיה פלר אשר שימשה כמזכיר הבנק. במקומה מונה מר עופר הורביץ לתפקיד מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק (מספר אסמכתא: 01-108735-2019).

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2020, תוארם ותפקידיהם:

מנהל כללי	משה לארי
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת מידע ודיווח כספי, חשבונאי ראשי	מנחם אביב
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל
מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מנהלת טכנולוגיית המידע	אילה חכים
סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת הון אנושי משאבים ותפעול	ניסן לוי
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד
סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	דינה זוארץ נבות
סגן מנהל כללי, מנהלת החטיבה המשפטית, יועצת משפטית ראשית	רחלי פרידמן
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לביקורת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	דורון קלאוזנר
סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)	עדי שחף
מזכיר הבנק ומנהל מטה הבנק	עופר הורביץ
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
דובר הבנק	בני שוקרון

לפרטים נוספים על נושאי משרה בכירה של הבנק לרבות: השכלתם, ניסיונם ונתונים נוספים בדבר כהונתם, נדרש על פי הוראות הדיווח לציבור ותקנות ניירות ערך, ראה תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2020 באתר המגנ"א של רשות לניירות ערך.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

המבקרת הפנימית

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם:	גלית יזר
תאריך תחילת כהונתה:	יולי 2011
השכלה:	ראת חשבון; תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית), תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית)
ניסיון:	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק מזרחי טפחות וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות - התשנ"ט-1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקרת פנימית בחברות הבנות של בנק מזרחי טפחות בארץ לרבות בנק יהב (למעט בנק אגוד). המבקרת הפנימית של הבנק אינה משמשת בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית. למעט האמור, אין למבקרת קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הבנק או עם גוף הקשור אליו.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקרת לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 המבקרת הפנימית זכאית ל-17,979 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות של מזרחי טפחות בנות ערך נקוב של 0.1 ש"ח, בהתאם להקצאה שבוצעה בשנת 2017 ול-36,595 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם להקצאה שבוצעה בשנת 2019 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. כמו כן, המבקרת הפנימית זכאית לעד 43,000 כתבי אופציה לרכישת מניות רגילות כאמור, בהתאם לתוכנית הקצאה משנת 2020 שאישר דירקטוריון מזרחי טפחות. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך מינוי סמכויות וחובות

בחדש יוני 2011 אושר מינויה של המבקרת הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקרת.

סמכויות וחובות פונקציית הביקורת הפנימית מפורטות בכתב מינוי שנדון ואושר בדירקטוריון הבנק, ובכלל זה:

- הסמכות והיכולת ליזום ביקורות בכל היחידות ובכל הפעילויות הקיימות בבנק בארץ ובחוץ לארץ, וכן לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע הדרוש לביצוע תפקידה.
- לעובדי פונקציית הביקורת הפנימית תהיה גישה ישירה, לצורך ביצוע תפקידם, לכל הרשומות, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים וקבצי עבודה ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומטי, ובכלל זה גם מידע ניהולי ופרוטוקולים של הגופים מקבלי ההחלטות, הקשורים לנשוא הביקורת.
- עובדי פונקציית הביקורת רשאים להיכנס לכל נכס שבבעלות או בשימוש הבנק ולבדוק אותו.
- לגבי מידע החסוי על פי דין, יחולו על המבקר הפנימי, עובדיו ועל כל אדם הפועל מטעמו, המגבלות הקבועות בדין. המבקר הפנימי, עובדיו או כל אדם אחר מטעמו, חייב לשמור בסוד כל מסמך ומידע שהגיעו אליו עקב מילוי תפקידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק, או אם הגילוי נדרש על פי כל דין.

זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית

בשנת 2020 פעלה הביקורת בהתבסס על תוכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרה תוכנית העבודה השנתית. יצוין, כי בדיקת פעילויות ועסקאות מהותיות, ובכלל זה, בדיקת נושא עסקאות עם אנשים קשורים, משולבות בתוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית. החל משנת 2021 עודכנה המתודולוגיה לקביעת תדירות הביקורת כך שסבב הביקורת לא יעלה על 3 שנים.

בעקבות התפשטות נגיף הקורונה התאימה הביקורת הפנימית, במהלך שנת 2020, את מתכונת הפעילות במטרה לצמצם נוכחות פיזית של עובדים ולעבור לעבודה מרוחק, תוך שימור היכולת לסקור את הסיכונים המרכזיים במסגרת בקרת הקו בשלישי. תוכנית העבודה עודכנה במהלך השנה בגין משבר הקורונה, באישור ועדת הביקורת.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית

מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:

- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימית, מובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בוועדת הביקורת והמלצה לאישור, מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 20 בינואר 2020 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית לשנים 2020-2023.

השיקולים בקביעת תוכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תוכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תוכנית הביקורת השנתית, נוספות בתוכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים, יושב ראש הדירקטוריון וועדת הביקורת. כמו כן התייחסה הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי המנהל הכללי של הבנק. בנוסף, כללה תוכנית העבודה השנתית התייחסות למיזוג בנק אגוד.

שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד.

בדומה לתוכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תוכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התוכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצה ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התוכנית, מועברת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 20 בינואר 2020 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית לשנת 2020.

כאמור, במהלך שנת 2020, בעקבות משבר הקורונה, נוספו שיקולים שנבעו מהתפתחות הסיכונים והשינויים בתהליכי העבודה, ותוכנית העבודה השנתית עודכנה בהתאם.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקר הפנימית של הבנק, כוללת בתוכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שויץ ובנק אגוד, שבתקופת הדיווח היה להם מבקר פנימי עצמאי, ובנק יהב, לגביהם מוגשת תוכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריון שלהם. ביחס לחברות אלה, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 307, המבקר הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 307 ו-306 מונו במהלך שנת 2020 משרדי מבקרים פנימיים מקומיים בסניפי הבנק בלונדון ובלוס אנג'לס. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 307 המבקר הפנימית מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה בסניפים אלו. תוכניות העבודה של משרדי המבקרים הפנימיים המקומיים, נכללות בתוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית הנדונה בוועדת הביקורת ומאושרת על ידי דירקטוריון הבנק.

היקף העסקת המבקר הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקר הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים הכפופים למבקר הפנימית נגזר מצרכי הביקורת הפנימית כפי שעולים מתוכנית העבודה הרב שנתית ותוכנית העבודה השנתית של הביקורת. מספר המשרות הממוצע במהלך שנת 2020, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

בישראל		מחוץ לישראל	
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית	
(1)50	6	(2)2	

(1) כולל 8 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יהב לרבות מיקור חוץ ביהב. כמו כן, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כשתי משרות שכלול אף הוא.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקציית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרת הביקורת הפנימית, זאת, בין היתר בהתבסס על הדיווח השנתי, הדיווח החצי שנתי ותוכניות העבודה של הביקורת הפנימית הכוללות התייחסות לנושאים אלו. כמו כן, בהתאם לנדרש נערך אחת ל-5 שנים סקר חיצוני בלתי תלוי על איכות עבודת הביקורת הפנימית המדווח לוועדת הביקורת.

גישה למידע

המבקר הפנימית מקבלת באופן שוטף גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורת בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנת לביקורת - גישה מלאה כאמור בין אם באמצעות ביקורים במוקדי הפעילות מחוץ לישראל ובין אם באמצעות קבלת חומרים על פי דרישה.

הגשת דין וחשבון על מצאי הביקורת

הביקורת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. כמו כן, עותק של כל דוח מועבר ל-CRO, לקצין הציות והממונה על אסור הלבנת הון, למנהלת אגף בקרת סיכונים ולחשבונאי הראשי. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. תמציות כל דוחות הביקורת שהופצו במהלך התקופה החולפת מוגשות לחברי ועדת ביקורת אחת לרבעון ולמליאת הדירקטוריון אחת לחצי שנה. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקר הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת.

בחודש יולי 2020, הופץ הדיווח על ביצוע תוכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2020, ונדון בוועדת הביקורת ביום 27 ביולי 2020. דוח סיכום עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2020 הופץ ביום 11 בפברואר 2021 ונדון בוועדת הביקורת ביום 15 בפברואר 2021. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקר הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של המבקר הפנימית, סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקר הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשה למבקר הפנימית הראשית, בשנת 2020: שכר בסך של 1,181 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 508 אלפי שקלים חדשים, כולל מענק שימור בסך של 176 אלפי שקלים חדשים, הפרשות סוציאליות בסך של 324 אלפי שקלים חדשים ושווי הטבות נוספות בסך של 99 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשה למבקר הפנימית בשנת 2020 עמד על 2,481 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2020 הסתכמה בסך של 34 אלפי שקלים חדשים. לפרטים בעניין מדיניות התגמול לנושאי משרה, ראה ביאור 22 א.3 לדוחות הכספיים. להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקר הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקר בקשר עם עבודתה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

שכר רואי החשבון המבקרים בקבוצה⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2019	2020	2019	2020 ⁽⁵⁾	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁶⁾:
6,649	6,955	7,290	8,953	רואי החשבון המבקרים ⁽⁷⁾
404	426	1,248	1,344	רואי החשבון המבקרים האחרים
7,053	7,381	8,538	10,297	סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת:
199	580	199	608	רואי החשבון המבקרים
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותי מס⁽⁸⁾:
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים
188	152	188	232	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים⁽⁹⁾:
1,438	1,799	1,808	2,168	רואי החשבון המבקרים
-	-	640	268	רואי החשבון המבקרים האחרים
1,825	2,531	2,835	3,276	סך הכל
8,878	9,912	11,373	13,573	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

(1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

(2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידיים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

(3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

(4) רואי החשבון המבקרים משנת 1995 ועד היום הינם בריטמן אלמגור זהר ושות'.

(5) כולל שכר טרחה רואי חשבון עבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לרבעון הרביעי בבנק אגוד.

(6) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים וביקורת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה.

(7) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חוץ לארץ.

(8) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.

(9) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2020										
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾					פרטי מקבל התגמולים ⁽⁴⁾		
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2020	סך הכל ⁽⁷⁾	שווי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
9	1.3	157	3,603	146	-	586	-	2,871	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
46	-	-	3,956	141	-	855	-	2,960	מנהל כללי לשעבר	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
17	10.5	847	2,949	95	348	461	380	1,665	מנהל כללי	משה לארי ⁽¹⁰⁾
421	7.5	2,146	2,575	107	491	337	467	1,173	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד ⁽¹¹⁾
50	-	-	2,559	101	491	319	467	1,181	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹¹⁾

שנת 2019										
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾			תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾					פרטי מקבל התגמולים ⁽⁴⁾		
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2019	סך הכל ⁽⁷⁾	שווי הטבות נוספות ⁽⁶⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁵⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁴⁾	מענקים	שכר	תפקיד	שם
42	1.8	215	3,609	149	-	594	-	2,866	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
89	-	-	3,831	141	235	585	235	2,635	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
-	-	-	3,030	-	-	882	739	1,409	מנהל כללי, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	שאול גלברד
380	4.4	1,473	2,717	107	600	239	597	1,174	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה העסקית	אופיר מורד ⁽¹¹⁾
42	-	-	2,709	97	600	233	611	1,168	סגן מנהל כללי, מנהל חטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל ⁽¹¹⁾
15	11.0	934	2,709	94	600	237	611	1,167	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית, CFO	משה לארי ⁽¹⁰⁾

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

הערות:

- (1) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 23 לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) לא כולל מס שכר. כולל תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורים על פי דין, בשנת 2020 (שנת 2019) למר משה וידמן בסך 402 (402) אלפי ש"ח, למר אלדד פרשר בסך 424 (375) אלפי ש"ח, למר משה לארי בסך 230 (156) אלפי שקלים חדשים למר אופיר מורד, ולמר ישראל אנגל 156 (156) אלפי ש"ח כל אחד.
- (8) מר משה וידמן - תקופת ההעסקה של מר וידמן החלה ביום 1 בדצמבר 2012 לתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 30 בנובמבר 2015 והוארכה החל מיום 1 בדצמבר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2017, והיא תתחדש מאליה, מידי שנה, לשנה נוספת, הכל בכפוף לאמור בהסכם ההעסקה. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר וידמן, ראה נספח ב' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003457-01-2017) וביאור 22 א.1 לדוחות הכספיים.
- (9) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק, אשר סיים כהונתו ביום 15 בספטמבר 2020. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר פרשר, ראה נספח ג' לדיווח מיום 9 בינואר 2017 (אסמכתא 003457-01-2017) וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
- (10) מר משה לארי - ביום 8 ביוני 2020 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר משה לארי, למנהל הכללי של הבנק. מר לארי החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 בספטמבר 2020. לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר לארי, ראה נספח ד' לדיווח מיום 27 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא 085165-01-2020), וביאור 22 א.2 לדוחות הכספיים.
- (11) נושאי משרה מועסקים על פי הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה:
מר אופיר מורד - מיום 1 בינואר 2014.
מר ישראל אנגל - מיום 15 ביוני 1999.
לפרטים בדבר תנאי העסקה, ראה ביאור 22 א.3. לדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון") ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה בעבר קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, ואלה אושרו מחדש על ידי ביום 11 בינואר 2021 כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה: לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

- עסקה לרכישת מוצרים קמעוניים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליון שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי, לאחר התאמות וניכויים, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 (להלן: "ההון הפיקוחי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.
- עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.
- עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.
- כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

- עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון הפיקוחי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.
- "קבוצת בעלי שליטה"** - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.
- פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.
- עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.
- עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון הפיקוחי של הבנק. חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, וינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שייודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2020						
קבוצת בעלי השליטה ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	השקעות ב נירות ערך	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	66	2	-	-	-	68
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	66	2	-	-	-	68
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	13	-	-	-	-	13
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	6	11	-	-	3	20
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר						
א.פ.י.סי אנרגיה בע"מ	-	-	-	50	-	50
בתי זיקוק לנפט בע"מ	425	71	-	-	3	499
כימיקלים לישראל בע"מ	-	4	1	-	57	62
החברה לישראל בע"מ	-	-	-	-	3	3
סך הכל קבוצת עופר	444	86	1	50	66	647

31 בדצמבר 2019						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני	מסגרת לא מנוצלת	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	סך הכל חבות ⁽¹⁾	
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	10	3	-	-	-	13
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	-	-	-	-	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	10	3	-	-	-	13
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	13	-	-	-	-	13
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	9	21	-	-	-	30
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר						
בתי זיקוק לנפט בע"מ	-	69	-	-	-	69
כימיקלים לישראל בע"מ	-	-	1	-	-	1
סך הכל קבוצת עופר	22	90	1	-	-	113

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

(2) נתוני בעלי השליטה נכונים למבנה השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2020.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

ב. פיקדונות

קבוצת בעלי השליטה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	היתרה הגבוהה בשנת 2020
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	52	79
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם	-	-
סך הכל קבוצת ורטהיים	52	79
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	2	4
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	115	153
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר		
א.ו.פי.סי אנרגיה בע"מ	1,134	1,138
בתי זיקוק לנפט בע"מ	403	844
החברה לישראל בע"מ	185	616
כימיקלים לישראל בע"מ	104	104
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	-	2
סך הכל קבוצת עופר	1,943	2,861

קבוצת בעלי השליטה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	היתרה הגבוהה בשנת 2019
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה	39	69
קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם	-	-
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים		
אמות השקעות בע"מ	1	2
סך הכל קבוצת ורטהיים	40	71
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה	1	1
קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם	32	55
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר		
בתי זיקוק לנפט בע"מ	54	111
החברה לישראל בע"מ	419	419
כימיקלים לישראל בע"מ	78	78
גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ	5	5
סך הכל קבוצת עופר	589	669

למיטב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

ביום 19 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים (ובהם בעלי שליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת (ובכללם אלה שימונו בעתיד) או שניהנו כדירקטורים בבנק, לרבות נושאי משרה שלבעל שליטה בבנק, עניין אישי בביטוח אחריותם, לתקופה של שניים עשר חודשים, שתחל ביום 1 באפריל 2020, שלא על פי מדיניות התגמול לנושאי משרה. רכישת פוליסת הביטוח כפופה לאישור האסיפה הכללית של הבנק. לפרטים נוספים ראו דיווחים מידיים מיום 19 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-017415 וכן 2020-01-017409).

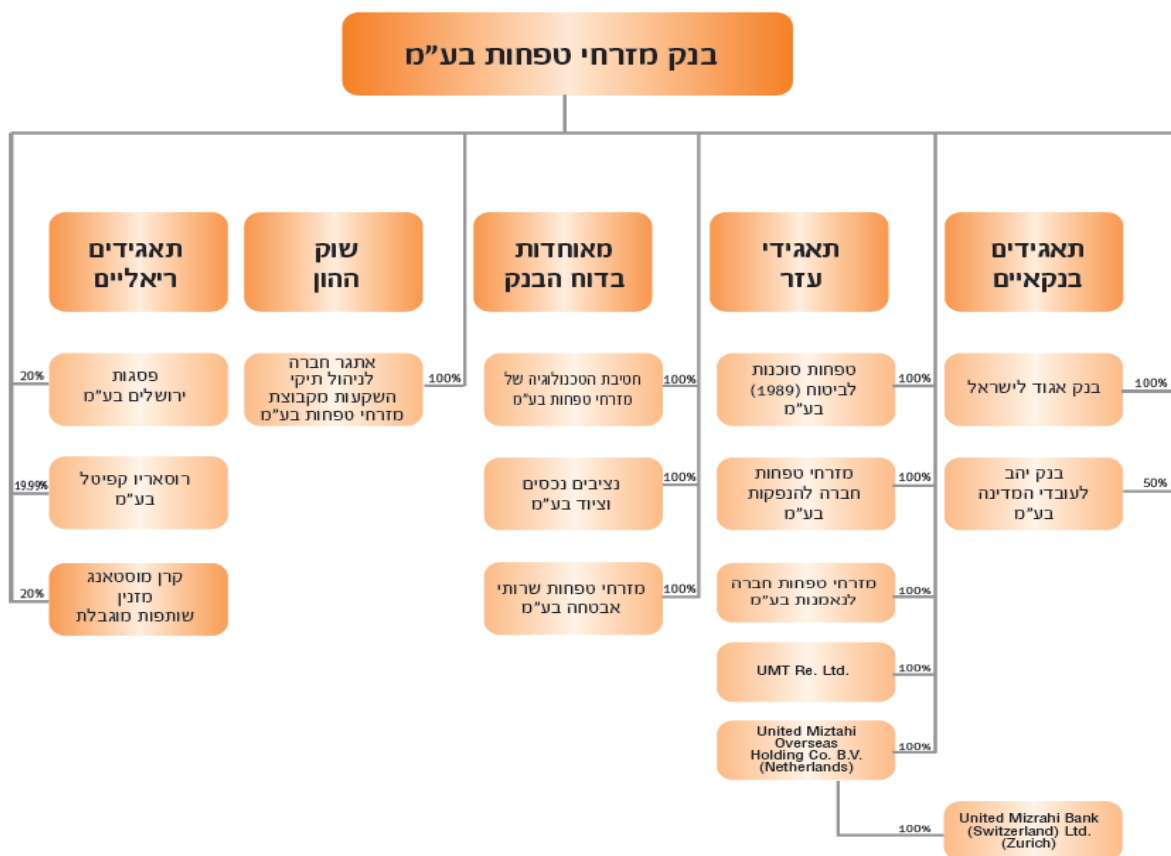
ביום 25 במרץ 2020, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול והדירקטוריון, את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים, ובהם בעלי שליטה בבנק וקרוביהם, המכהנים מעת לעת (ובכללם אלה שימונו בעתיד) או שניהנו כדירקטורים בבנק, לרבות נושאי משרה שלבעל שליטה בבנק, עניין אישי בביטוח אחריותם, לתקופה של שניים עשר חודשים, שתחל ביום 1 באפריל 2020, שלא על פי מדיניות התגמול לנושאי משרה.

ביום 24 בספטמבר 2020 אישר הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, את צירופו של בנק אגוד לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן, ביחד – "בנק אגוד"), לפוליסה (הנוכחית) לביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה האחרים של הבנק ושל חברות בת של הבנק, ובכללם, המנהל הכללי של הבנק וכן בעלי שליטה בבנק וקרוביהם. בהמשך, לאור מגעים נוספים שהתנהלו עם מבטחי המשנה בשוק הביטוח בלונדון, במהלכם הסתבר כי סכום הפרמיה המבוקשת גבוהה יותר מזו שאושרה, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק כי תקרת הפרמיה הנוספת לצורך צירוף בנק אגוד כאמור, לא יעלה על כ-800 אלפי דולר לשנה, דהיינו, לא יעלה על כ-400 אלפי דולר עבור יתרת תקופת הביטוח.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיום 19 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-017409 ומספר אסמכתא: 2020-01-017415), דיווח מיום 25 במרץ 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-029814), דיווח מיום 24 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-096061) ודיווח מיום 1 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-097933).

פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

מבנה ההחזקות העיקריות⁽¹⁾ של קבוצת מזרחי טפחות

לפרטים נוספים, ראה בביאור 15 לדוחות הכספיים.

⁽¹⁾ לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

בעלי השליטה

בעלי השליטה בבנק ליום 31 בדצמבר 2020 הם קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר. החזקותיה של קבוצת ורטהיים הינן באמצעות אמ. דבליו. זד. (אחזקות) בע"מ ו-אף אנד דבליו (שותפות רשומה) המחזיקות, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בכ-7.54% ו-13.02%, בהתאמה, מההון ומכוח ההצבעה. החזקותיה של קבוצת עופר הינן באמצעות ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, המחזיקה, במישרין ובאמצעות ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ (חברה בבעלותה המלאה), נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בכ-21.36% מההון ומכוח ההצבעה בבנק.

קבוצת ורטהיים

ביום 6 בפברואר 2020 העבירה אמ. דבליו. זד. (אחזקות) בע"מ 150,000 מניות שבבעלותה לחברת אף אנד דבליו (שותפות רשומה), מחוץ לבורסה וללא תמורה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 6 בפברואר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-013887).
ביום 6 בספטמבר 2020 הגדילה אמ. דבליו. זד. (אחזקות) בע"מ את החזקותיה בבנק לכ-8.81% באמצעות רכישה מחוץ לבורסה של 585,759 מניות לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 6 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-089152).
ביום 6 בספטמבר 2020 רכשה אמ. דבליו. זד. (אחזקות) בע"מ 1,098,924 מניות באמצעות רכישה מחוץ לבורסה, אשר הפכו לרדומות מיד עם רכישתן. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 6 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-089155).
ביום 30 בספטמבר 2020, 1,098,924 המניות הרדומות שבבעלות אמ. דבליו. זד. (אחזקות) בע"מ, חדלו מלהיות רדומות. לפרטים נוספים ראה דיווחים מידי מיום 30 בספטמבר 2020 (מספרי אסמכתאות: 2020-01-097087; 2020-01-097156).
ביום 30 בספטמבר 2020 העבירה אמ. דבליו. זד. (אחזקות) בע"מ 2,500,000 מניות שבבעלותה לחברת אף אנד דבליו (שותפות רשומה), מחוץ לבורסה וללא תמורה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 1 באוקטובר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-098002).

קבוצת עופר

ביום 1 ביולי 2020 הגדילה ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ את החזקותיה בבנק לכ-22.54% באמצעות רכישה של 790,000 מניות רגילות של הבנק במסגרת המסחר בבורסה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 1 ביולי 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-062383).
החל מיום 23 ביולי 2020 נאמנות ל.י.ן. מחזיקה ב-100% מהון המניות המונפק של ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, וזאת לאחר שמניות Maraval Inc, המחזיקה ב-5% מהון המניות של ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ, הועברו לנאמנות ל.י.ן. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 9 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-076270).
ביום 18 באוגוסט 2020 הגדילה ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ את החזקותיה בבנק לכ-23.17% באמצעות רכישה של 1,490,000 מניות רגילות של הבנק במסגרת המסחר בבורסה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 18 באוגוסט 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-080740).
ביום 29 בספטמבר 2020 העבירה ל.י.ן. (אחזקות) בע"מ 2,700,000 מניות רגילות של הבנק ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ, חברה בת בעלותה המלאה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 29 בספטמבר 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-096811).

הסכמים בין בעלי המניות

ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מ"קבוצת עופר" ופיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה) מ"קבוצת ורטהיים" הן צד להסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק מיום 6 באוקטובר 1994 (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

רכוש קבוע ומתקנים

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הינה 875 מיליוני שקלים חדשים. העלות המופחתת ללא בנק אגוד ליום 31 בדצמבר 2020 הינה 644 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 669 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2019.

בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק לרכז את כל יחידות הנהלת הבנק בקמפוס מרכזי אחד בלוד, אושר במהלך שנת 2019 פרויקט הקמת הקמפוס, בעלות כוללת של כ-322 מיליוני שקלים חדשים (כולל רכישת המגרש שאושרה ובוצעה בשנת 2017). הפרויקט יימשך מספר שנים. בשנת 2020 נמשך שלב תכנון המבנה, והחלו עבודות חפירה. בהמשך השנה, לאור השפעת התפשטות נגיף הקורונה על שוק המשרדים בארץ, מבוצעת בחינה מחדשת לגבי היקפו של הפרויקט. בחינה זו צפויה להסתיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021, ובהתאם להחלטות שיתקבלו יכול וישתנה התכנון של הפרויקט.

מלבד האמור לעיל, בשנת 2021 לא צפויות השקעות חריגות ברכוש קבוע ומתקנים (בניינים, מקרקעין, ציוד, ריהוט וכלי רכב). לצורך תחילת קליטת ומיזוג סניפי בנק אגוד, ככל שיאושר המהלך על ידי כל הגורמים הרלבנטיים, יבוצעו בשנת 2021 התאמות בסניפי מזרחי טפחות הקולטים, אולם בהיקפים שאינם חריגים.

לפרטים נוספים על הרכוש הקבוע בקבוצה ראה ביאור 16 - "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים.

מידע זה הינו בבחינת מידע עופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע ראה פרק ניתוח המבנה של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, ובזריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשווייץ ובאיחוד האירופי. הבנק פועל רבות לפיתוח יכולותיו הטכנולוגיות וזאת כמענה להתפתחות בפעילותו העסקית ולצורך עמידה בתוכנית האסטרטגית. יתרת ההיוון של עלויות פיתוח תוכנה נכללת בדוחות הכספיים במסגרת סעיף בניינים וציוד. לפרטים בדבר הטיפול בעלויות פיתוח תוכנה דוחות הכספיים לרבות אורך החיים שלהן ראה ביאור 1.8 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע ראה פרק הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי בדוח הדירקטוריון וההנהלה. לפרטים בדבר רכישת בנק אגוד ראה ביאור 35 לדוחות הכספיים.

הון אנושי

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תוכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון). ביום 12 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון הבנק את המלצת המנהל הכללי, לבצע שינוי מבני בבנק החל מתחילת שנת 2020. הורחב תחום אחריותה של חטיבת משאבי אנוש ומנהל, באופן שהיא מופקדת על כלל המשאבים והתפעול בבנק ושמה הולף ל"חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול". החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות בוטלה, באופן שהיחידות השונות בה, האחראיות על משאבים שונים או תפעול, הוכפפו לחטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול, והיחידות המופקדות על נכסי לקוחות, הועברו לאחריות החטיבה הקמעונאית (ייעוץ פיננסי וחברת אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ) ולאחריות החטיבה הפיננסית (תפעול קופות גמל וחברת הנאמנות של מזרחי טפחות בע"מ), בהתאמה. אגף תכנון וכלכלה הועבר אל חטיבת החשבונאות, אשר שמה הוחלף ל"חטיבת מידע ודיווח כספי" והיא מרכזת את תחומי המידע, ניתוח והדיווח הכספי. בנוסף, הוקמה יחידה חדשה המוקמת בכפיפות למנהל הכללי, ואשר תרכז את עבודת מזכירות הבנק ומטה ההנהלה. המהלך יסייע לבנק לשמור על רמה מיטבית של יעילות תפעולית, בד בבד עם ריכוז כל פעילויות שוק ההון בחטיבה הפיננסית והעברת מלוא הפעילות הסינפית לאחריות החטיבה הקמעונאית. בתחילת שנת 2021 הועברה האחריות על הפעילות הבינלאומית ושלוחות חוץ לארץ מהחטיבה הפיננסית לאחריות החטיבה העסקית. כמו כן, הועברה האחריות על תחום הבנקאות הפרטית לאחריות החטיבה הקמעונאית. מבנה הבנק המעודכן מפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סינפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט). כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות בייעוץ הפיננסי ובייעוץ הפנסיוני המוצעים ללקוחות. וכן אחראית החטיבה גם על חברת הבת אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ. כן אחראית החטיבה, מתחילת שנת 2021 על תחום הבנקאות הפרטית, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ.

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידי גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידי, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור סחר חוץ ופעילות בינלאומית, הכולל מתחילת שנת 2021 אחריות על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה וכן את האחריות על השלוחות בחוץ לארץ, ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגבייה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושירות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office) ותפעול קופות הגמל. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על חברת הבת הפועלת בשוק ההון מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.

חטיבת הטכנולוגיה - אחראית לתחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, נזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנוהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת הון אנושי, משאבים ותפעול - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה (כולל נכסים, בינוי ורכש), תחום הביטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות), תחום קשרי הקהילה וריכוז נושא האחריות התאגידית. החטיבה כוללת גם זרוע הנדסה ותפעול הכוללת את אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, את תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה.

חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושירותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת מידע ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי של הבנק, על הנהלת החשבונות, הגזברות וחשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה לסיווג אשראי, לקביעת הפרשה

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

להפסדי אשראי ולאגור תהליכי האיתור וההצפה של חובות בעייתיים. החטיבה כוללת גם את אגף מידע, ניתוח ותכנון שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

מדיניות אגף משאבי אנוש

הנהלת הבנק רואה בעובדי ומנהלי הבנק נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות. מחויבות זו באה לידי ביטוי ביישום שלושה עקרונות מרכזיים בפעילות הבנק:

- יצירת סביבת עבודה מכבדת - הבנק רואה בעובדיו ומנהליו שותפים להצלחתו ועל כן פועל לקידום תוך יצירת סביבת עבודה תומכת.
 - דאגה לזכויות העובדים - הבנק מקפיד לשמור על זכויות כלל עובדיו, לצד שמירה על זכותם להתאגד. הבנק מעניק לעובדיו תנאי עבודה טובים יותר מהנדרש על פי חוקי העבודה.
 - דאגה לרווחת העובדים - רווחת העובדים מנהלת בדרכים הבאות: יצירת מעטפת רווחה לעובדי הבנק ובני משפחותיהם, תוכנית נרחבת לשמירה על בריאות העובדים, הנהגת תרבות ארגונית מוקירה ונתינת אפשרויות לפעילות בשעות הפנאי, מתוך הבנה כי איזון זה יוצר ערך עבור העובד והבנק כאחד.
- הבנק פועל באופן שוטף לקידום שוויון בסביבת העבודה. זאת, מתוך ההכרה בחשיבותו העליונה של ערך השוויון. הבנק אינו מפלה אף עובד או עובדת על בסיס השתייכות לדת, לאום, גזע, מוצא, מין או כל מאפיין אחר.

התפתחויות משמעותיות

כחלק מהאסטרטגיה של הבנק להתרחבות במגזרי אוכלוסייה שונים, במיקוד במגזר הערבי והחרדי, המשיך הבנק לפעול לגיוס עובדים ממגזרים אלו.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים ששכרם דווח כמשכורות והוצאות נלוות, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, המספקות את שירותי המחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2020					
סניפים בח"ל	סך הכל הבנק	חברות מאחדות בארץ	חברות מאחדות בח"ל	סך הכל הקבוצה	בבנק
73	5,466	(1) 2,032	14	(1) 7,512	5,393
72	5,439	(2) 1,231	14	(2) 6,684	5,367
2019					
סניפים בח"ל	סך הכל הבנק	חברות מאחדות בארץ	חברות מאחדות בח"ל	סך הכל הקבוצה	בבנק
68	5,432	987	14	6,433	5,364
68	5,394	961	18	6,373	5,326

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2020

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2019

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

(1) מזה בגין בנק אגוד - 1,071.

(2) מזה בגין בנק אגוד - 274.

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾⁽²⁾:

ליום 31 בדצמבר			מגזר פעילות
2020	2019	מגזר פעילות	
כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	משקי בית
4,488	3,881	3,891	בנקאות פרטית
117	117	117	עסקים קטנים
1,551	1,148	1,150	בנקאות מסחרית
302	302	297	בנקאות עסקית
642	642	628	ניהול פיננסי
412	351	350	סך הכל
7,512	6,441	6,433	

(1) ההתפלגות הינה לפי מגזרי הפעילות ב"גישת ההנהלה". לפרטים ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים.

(2) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

עלות ושכר למשרת עובד לשנת 2020

ללא רכיבי תגמול משתנה	כולל רכיבי תגמול משתנה	שכר למשרת עובד
249	268	עלות שכר למשרת עובד
370	393	

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך משמעותי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

- הטיפול בפרט, כולל: גיוס, ליווי בכניסה לתפקיד ובמהלך חי העובד, ועד שלב הפרישה.

- פיתוח המשאב האנושי במהלך העבודה השוטפת באמצעות הכשרות ותהליכי פיתוח אישי וקבוצתי.

הבנק משקיע בפיתוח עובדי הבנק ומנהליו הן באמצעות הקניית מיומנויות בנקאיות, רגולטוריות, התנהגותיות וניהוליות חדשות, והן באמצעות שימור ידע ומיומנויות קיימים. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, דרך מסלולי הכשרה חניכה וקידום, השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

בשנת 2020 מרכז ההדרכה היה שותף למהלכים אסטרטגיים חוצי ארגון, בין השאר באמצעות חיזוק והטמעת מיומנויות עסקיות בקרב הבנקאים והמשך הטמעת תפיסת השירות האנושי של הבנק. המציאות החדשה שנוצרה בתחום העבודה והלמידה בשל משבר הקורונה הביאה להגברת השימוש בכלים דיגיטליים ולהרחבת תמהיל שיטות ההדרכה - הדרכות פרונטליות או מקוונות, למידה פרונטלית ביחידה, עזרי עבודה אינטראקטיביים, חניכה מקצועית

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

וניהול, סרטונים, משחקים, ועוד. מרכז ההדרכה ממשיך להטמיע את תפיסת "ארגון לומד", במסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה. מנהלי היחידות, בשיתוף וסיוע מרכז ההדרכה, מובילים שינויים ארגוניים ואחרים על מקצועיות העובדים באמצעות חניכה והדרכה.

מרכז ההדרכה פועל לפיתוח המנהלים בבנק באמצעות הכשרות ניהוליות המלוות אותם מכניסתם לתפקיד ולכל אורך תפקידם, וכן מסלולי עתודה לתפקיד הניהול הבא. בשנת 2020 התקיימו הדרכות ניהוליות גם מרחוק, תוך הרחבת אמצעי ההדרכה - הדרכות וסימולציות מרחוק, הרצאות מקוונות, ופודקאסטים. האגף לפיתוח ארגוני והדרכה פועל באמצעים מגוונים לפיתוח ערוצי תקשורת פנים ארגוניים. בתקופת הקורונה נבנו פלטפורמות ייעודיות להעברת שיתוף מסרים - לטובת עובדים מרחוק ובבידוד, ובנוסף - קיום תהליכי הערכה ומשוב, כשכל עובד מקבל משוב אישי על ביצועיו בשנה החולפת ויעדי פיתוח לשנה הבאה.

מרכז ההדרכה נערך לקליטת עובדי אגוד שייקלטו בבנק בעקבות המיזוג באמצעות בניית תכנית הדרכה מפורטת לכל עובד נקלט כמו גם היערכות לניהול השינוי, והטמעת תרבות ארגונית אחידה לבנק הממוזג.

הוצאות ההדרכה בשנת 2020 הסתכמו ב-7 מיליוני שקלים חדשים, ללא בנק אגוד, לעומת 15 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2019.

במהלך שנת 2020 השתתפו כלל עובדי הבנק, ללא בנק אגוד, בהדרכות (פרונטליות ומתוקשבות) בהיקף כולל של 31,094 ימי הדרכה, לעומת 38,303 ימי הדרכה בשנת 2019 (בשנת 2020 השתתפו עובדי בנק אגוד בכ-8,500 ימי הדרכות). הקיטון בשעות ההדרכה בשנת 2020 בהשוואה לשנה הקודמת נובע מכך שעם פרוץ מגפת הקורונה, בעקבות מגבלות ההתקהלות והסגרים הכלליים שהוכרזו, לא ניתן היה לקיים הדרכות פרונטליות במרכז ההדרכה. הבנק ביצע התאמות למצב, בהן, בחינת פלטפורמה דיגיטלית מתאימה והמרת קורסים פרונטליים ללמידה עצמית ולמידה מקוונת וכן, ביצוע התאמות לתכנית ההדרכה. החל מסוף חודש מאי החלה פעילות ההדרכה בבנק לחזור בהדרגה לפעילות מלאה על מנת לתת מענה מיטבי לצרכי ההדרכה השוטפים.

לפרטים נוספים בדבר ניהול המשאב האנושי ראה גם דוח אחריות תאגידית לשנת 2019 באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

- א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").
- ב. **ארגון המנהלים ומרשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.
- ג. **ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).
- ד. **בנק יחב** - נציגות עובדי בנק יחב המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יחב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יחב.
- ה. **בנק אגוד**
- ארגון עובדי בנק אגוד לישראל בע"מ - מוסמך לחתום בשם עובדי בנק אגוד (פקידים) על הסכמים קיבוציים החלים על עובדים (פקידים) בבנק אגוד.
- ארגון המנהלים ומרשי החתימה בבנק אגוד לישראל בע"מ - מוסמך לחתום בשם מנהלים ומרשי חתימה בבנק אגוד על הסכמים קיבוציים החלים על מנהלים ומרשי חתימה בבנק אגוד.
- ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ - מוסמך לחתום בשם עובדי אגוד מערכות בע"מ על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי אגוד מערכות בע"מ.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכם קיבוצי

ביום 3 בדצמבר 2017 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין ההנהלה לארגון העובדים. לפרטים ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק. תוספת הותק לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 17 באוגוסט 2017 ואילך תתעדכן בתחילת כל שנה לתוספת של עד 3% לשנה (משכר יסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-22 שנות עבודה בבנק.
- רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכון של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

במשך תקופת הסכם השכר לשנים 2021-2016, ובכפוף לעמידה ביעדי התשואה להון, ישלם הבנק לעובדים מענק תשואה. בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, וכן ברכיב הבונוס (המענק), ביחס אליהם מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק, המאושרות בדירקטוריון, מדי שנה. החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

ביום 20 בדצמבר 2018 נחתם הסכם קיבוצי, עם ארגון המנהלים, בעניין שכר ותנאי עבודה לשנים 2018-2022. ההסכם כולל מבנה שכר חדש המורכב משכר בסיס, תוספת ותק, תוספת ניהול, שעות נוספות גלובליות ובנוסף השתתפות בהחזרי הוצאות כגון אחזקת רכב, ונושאי חינוך ולימודים. ההסכם כולל גם תוכנית פרישה מרצון, הגדלת כמות החוזים האישיים, וכן שקט תעשייתי לכל תקופת ההסכם.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003, 2006 ו-2018 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

תנאי העסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה" או "החברה"), מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים.

לעובדי חטיבת הטכנולוגיה קיים מודל הצמדה לשכר עובדי הבנק.

ביום 4 בפברואר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי החברה של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, שבמסגרתו סוכם על החלה בחברה, בהתאם להסכמות שאושרו, של הסכם המנהלים שנחתם בבנק בתאריך 20 בדצמבר 2018 ופסק הבוררות שהתקבל בבנק בתאריך 28 בינואר 2019, וזאת על פי המחויב בהסכמים הקיבוציים של החברה. בכך ניתן מענה לכלל התביעות של ההסתדרות והועד של חברת הטכנולוגיה בנושאים אלו. להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הסכמי עבודה ושכר בבנק יהב

ביום 17 בינואר 2019 נחתם בבנק יהב הסכם שכר קיבוצי חדש עם נציגות העובדים אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק יהב לשנים 2018-2022.

הסכמי עבודה ושכר בבנק אגוד

ביום 9 באוגוסט 2017 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ועד הפקידים בבנק אגוד אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד לשנים 2014-2018.

ביום 13 בינואר 2020 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק אגוד אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד לשנים 2019-2022.

ביום 1 באוקטובר 2017 נחתם בבנק אגוד הסכם שכר קיבוצי חדש עם ועד עובדי אגוד מערכות בע"מ אשר מעגן את יחסי העבודה והתגמול בבנק אגוד מיום חתימתו למך שנתיים וחצי וכל עוד אין הודעה אחרת מתחדש בכל שנה ל 12 חודשים נוספים. לפרטים בדבר סכסוך עבודה בבנק אגוד ראה ביאור 22 לדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה סעיף ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי החתיביות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור 26 ג. (4-9) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכמים להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב עם החברות הבאות - כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן קבוצת כאל); חברת ישראל כרטיס בע"מ/או חברת יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ; חברת פועלים אקספרס בע"מ מקבוצת ישראל כרטיס; וחברת לאומי קארד בע"מ. לפרטים נוספים, ראה ביאור 26 ג.13 לדוחות הכספיים.
- ד. הסכם בין ממשלת ישראל לבין הבנק למתן הלוואות ממקורות הבנקים לזכאי משרד הבינוי והשיכון, והסכם מסגרת בין ממשלת ישראל לבין הבנק בעניין העמדת הלוואות לזכאים מכספי המדינה. לפרטים ראה פרק מגזר משקי הבית להלן.
- ה. הסכם עם בעלי מניות בבנק אגוד - לפרטים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.
- ו. הסכם למיזוג בנק אגוד עם ולתוך הבנק, כך שהחל מהמועד בו רשם החברות ימציא לבנק תעודה המעידה על ביצוע המיזוג, ובכפוף להתקיימות כל התנאים המתלים למיזוג המפורטים בהסכם המיזוג ("מועד הסגירה"), יעברו אל הבנק כלל הנכסים, הזכויות והחבובות של אגוד במצבן כמות שנתן ("AS IS"), בתוקף רטוראקטיבי נכון ליום 31 בדצמבר 2020. לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות משמעותיות בניהול הפעילות העסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חקיקה והוראות פיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018

ביום 22 במרץ 2018 פורסם החוק אשר מבצע מספר תיקוני חקיקה. בין היתר, תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. התיקון לחוק עוסק במעבר לקוחות מבנק לבנק.

ביום 30 ביוני 2020, אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת את בקשת שר האוצר לדחות בשישה חודשים את יום תחילתו של פרק ב' בחוק, והוא צפוי להיכנס לתוקף ביום 22 בספטמבר 2021, אלא אם כן המועד יידחה בשנית (שתי דחיות אפשריות של עד חצי שנה כל אחת).

על פי התיקון לחוק במקרה ומבקש לקוח (יחיד או לקוח שהוא תאגיד מסוג שקבע הנגיד בכללים), להעביר את הפעילות הפיננסית (כהגדרתה בכללים שיקבע הנגיד) לבנק אחר, יבצעו הבנק המקורי של הלקוח והבנק הקולט את הפעולות הנדרשות כדי לאפשר ללקוח להעביר את הפעילות הפיננסית לבנק הקולט באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח ובלא גביית תשלום מהלקוח בעד הליך העברת הפעילות הפיננסית כאמור, בתוך שבעה ימי עסקים או בתוך מועד אחר שקבע הנגיד בהסכמת שר האוצר.

לגבי התקופה שעד כניסתו לתוקף של החוק נקבע, כי במקרה וביקש לקוח לסגור את חשבונו בבנק, לא יבטל אותו בנק, רק בשל בקשת הסגירה, את ההטבות וההנחות שלהן היה זכאי הלקוח במסגרת ניהול חשבונו, במועד מוקדם מהמועד שנקבע לעניין זה בהסכם בין הבנק ובין הלקוח, ואם לא נקבע מועד, במשך שלושה חודשים לפחות.

ביום 17 בדצמבר 2019 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התש"ף-2019, בהם קבע נגיד בנק ישראל את סוגי החשבונות והפעילויות הפיננסיות עליהם יחול החוק.

ליישום תיקון החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019

ביום 9 בינואר 2019 פורסם חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019 (להלן: "חוק שירותי תשלום") שרובו נכנס לתוקף ביום 14 באוקטובר 2020, מיעוטו של החוק (סעיף 77 (ב) ו-א) עתיד להיכנס לתוקף ביום 14 באפריל 2022.

הוראות החוק מבוססות בעיקר על האסדרה המקבילה באירופה (דירקטיבת ה-PSD2 ואופן יישום הוראות הדירקטיבה במדינות אירופיות מרכזיות) ועל הסדרים שמקורם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, שאותו מבטל ומחליף חוק שירותי תשלום.

מטרתו העיקרית של חוק שירותי תשלום, היא מתן הגנה צרכנית ללקוחות (משלמים או מוטבים) שיקבלו בעתיד "שירותי תשלום" מ"נותני שירותי תשלום" (לרבות בנקים, חברות כרטיסי אשראי, אפליקציות תשלומים ועוד), הגברת אמון הציבור ב"אמצעי התשלום" השונים, ויצירת תשתית ראשונית להגברת התחרות בתחום שירותי התשלום בישראל.

החוק קובע שני סוגים של שירותי תשלום:

- א. "שירותי תשלום למוטב", הכוללים ניהול חשבון תשלום עבור מוטב וכן סליקה של פעולת תשלום עבור מוטבים (בתי עסק); ו-
- ב. "שירותי תשלום למשלם", הכוללים ניהול חשבון תשלום עבור המשלם והנפקה של "אמצעי תשלום" למשלם.

הגדרת המונח "אמצעי תשלום" בחוק החדש, מתנתקת מהמימד הפיזי של אמצעי התשלום כרכיב הכרחי. כך, בעוד חוק כרטיסי חיוב חל על כרטיסי חיוב פיזיים בלבד, חל חוק שירותי תשלום על כל "אמצעי תשלום" - קיים, עתידי, פיזי ושיאוני פיזי. כלומר, ההגנות הצרכניות שבחוק שירותי תשלום, יחולו לא רק על ביצוע עסקאות ותשלומים בכרטיסי חיוב, אלא גם על ביצוע העברות, הפקדות ומשיכות כספים מחשבון העובר-ושב הבנקאי, על הרשאות לחיוב חשבון, על פעולות באמצעי תשלום מתקדמים, כגון ארנקים דיגיטליים ואפליקציות תשלומים, ועל נותני שירותי תשלום זרים הפועלים או העשויים להיכנס לפעילות בישראל.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

בעוד חוק כרטיסי חיוב מתייחס למערכת היחסים המשפטית שבין מנפיק כרטיס החיוב לבין מחזיק הכרטיס בלבד, מסדיר חוק שירותי תשלום גם את החובות החלות על נותן שירותי התשלום למוטב (למשל, הסולק) כלפי המוטב (למשל, בית העסק).
הבנק נערך ליישום הוראות החוק. ליישום החוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

רגולציה אירופאית PRIIPS – Packaged Retail and Insurance based Investment Products

רגולציה אירופאית שעוסקת בשקיפות ובהגנה על משקיעים. במסגרת הרגולציה, נדרש לגלות ולספק מסמכים המכונים KIDS (Key Information Document), מסמכים המסייעים ללקוח להבין את המוצר ואת הסיכון בו. את מסמכי ה-KIDS יש לספק ללקוחות אירופאים שהם Retail Clients (לקוחות שאינם לקוחות כשירים בהתאם לרגולציה), אשר מבצעים עסקאות במוצרים שבגדר הרגולציה (מוצרים מובנים, נגזרים ומוצרים בהם החוזר ללקוח תלוי בתנודתיות של נכס הבסיס). הבנק בוחן את תחולת הרגולציה על הבנק, את ההשלכות האפשריות על פעילותו ובהתאם את יישום ההשלכות הנדרשות. ליישום הרגולציה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

Initial Margin

לאור דרישות רגולציה זרה הכלולה בחקיקת EMIR (The European Market Infrastructure Regulation), בפעילות מול צדדים נגדיים אירופאים בנגזרים שאינם נסלקים, הבנק ידרש להפקיד בטוחות אצל צד שלישי משמורן, וזאת החל מספטמבר 2021. מטרת החקיקה הינה לצמצם חשיפה מול צדדים נגדיים בפעילות במכשירים פיננסיים שאינם סחירים OTC (מעבר לדלפק) ולרכז את הבטוחות אצל משמורן שיפעל בהתאם להוראות הצדדים והחקיקה, לרבות במקרה של חדלות פרעון או כשל של אחד הצדדים. מועד התחולה של החקיקה נקבע בהדרגה, לפי חישובים של נפח עסקאות OTC שאינן נסלקות והפקדת הבטוחות נדרשת כאשר הפעילות מול צד נגדי מסוים עולה על ספים שנקבעו בחקיקה. הבנק לומד את החקיקה, פועל להתקשרות מול משמורן, מקים תשתית משפטית ותפעולית לצורך העברת הבטוחות כאשר ידרש לכך. ליישום החקיקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תקנות נתוני אשראי (תיקון מס' 1), תשפ"א-2021

ביום 6 בינואר 2021 אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת תיקונים שונים בתקנות נתוני אשראי, תשע"ח-2017, והעיקריים שבהם: קיצור לשנה (במקום 3 שנים) של התקופה שבמהלכה התראה בגין חזרה של 5 שיקים מסיבת "אין כיסוי מספיק" תיחשב כמידע שלישי לצורך חיובי אשראי; נוסח כתב ההסכמה שבתקנות יימחק, ויונסח על ידי הממונה באופן ברור, בשפה הנוחה ללקוח; נוסף דיווח למערכת נתוני אשראי בדבר 'מתן צו מניעה לתחילת ההגבלה' (לפי סעיף 10א לחוק שיקים ללא כיסוי); ללקוח תינתן הזכות לאפשר למיפוח כוח בתמורה המיינץ לו לשמור את הנתונים שלו גם לתקופה מתמשכת, וכדי שיוכל לקבל שירותי ייעוץ איכותיים ומתמשכים.
חלק מן התיקונים ייכנסו לתוקף בתוך שישה חודשים מיום פרסום התקנות ברשומות על מנת לאפשר זמן היערכות. ליישום תיקון התקנות לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח בליבור

היערכות להפסקת השימוש בליבור

בהתאם לפרסום של הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA) ושל SEC (U.S. Securities and Exchange Commission) מחודש יולי 2017, הוחלט להפסיק את השימוש בליבור באופן הדרגתי עד סוף שנת 2021. בהמשך להחלטה זו, הוקמו צוותי עבודה שונים ברחבי העולם לצורך קביעת מדדי ריבית.

להפסקת השימוש בליבור ומעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השלכות רוחביות על הבנק כגון השלכות כלכליות, תפעוליות וחשבונאיות. הבנק החל בתהליך בחינת ההשפעה הצפויה של הפסקת פרסום הליבור, לרבות בחינה של חלופות אפשריות בכל אחד מהמטבעות המפורטים לעיל, השלכות פיננסיות שעשויות להיגרם מהמעבר לשימוש במדדי הריבית החלופיים כאמור וההיערכות הנדרשת הן בפן העסקי והן בפן ניהול הסיכונים. הבנק בוחן חלופות של שיעורי הריבית אשר עשויות להחליף את הליבור. יחד עם זאת, בשלב זה, לאור העדר הנחיות לגבי אופן יישום המעבר, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה של הפסקת השימוש בליבור על הבנק.

הטבלה להלן מפרטת חוזים שיש לבנק המושפעים מריבית הליבור בגין חוזים שיימשכו מעבר לשנת 2021:

ליום 31 בדצמבר 2020	
היקף עסקאות (במיליארד שקלים חדשים)	
אשראי בליבור (כולל משכנתאות)	6,812
פיקדונות בליבור	277
נגזרים נטו (ערך נקוב)	1,907

סיכונים עיקריים והיערכות הבנק אליהם

הפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים יוצרים לבנק סיכונים שונים, הבנק זיהה את הסיכונים, בין היתר, באמצעות מיפוי של כל החוזים והחשיפות הרלוונטיות.

בשנת 2019 החל הבנק בהיערכות לניהול והפחתת הסיכונים שזוהו והקשורים להפסקת השימוש בליבור. כחלק מהיערכות זו, הבנק הקים וועדת היגוי וצוות ייעודי שמטרתו, בין היתר, לפתח תהליכי עבודה לצורך זיהוי הסיכונים, בחינת ההשפעות של כל סיכון, וניטור של הסיכונים וההשפעות הקשורים אליהם. העדכונים הועברו להנהלה ולדירקטוריון הבנק. יצוין כי הבנק עדכן את לקוחותיו בדבר אפשרות לביטול הליבור בסוף שנת 2021.

השלכות חשבונאיות צפויות

להפסקת השימוש בליבור והמעבר למדדי ריבית חלופיים צפויות להיות השפעות חשבונאיות שונות במספר תחומים, אשר הינם, בין היתר:

מחשלת תאגיד, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

- חשבונאות גידור - תידרש בחינה מחדש של תנאי הגידור החשבונאי ושל האפקטיביות שלו, ועדכון של מסמכי התיעוד, לאור המעבר למדד ריבית חלופי. צפוי כי ההשפעות העיקריות יהיו בגידור סיכון שיעור הריבית.
- הסכמי חוב (debt modification) - הסכמי חוב שלא כוללים התייחסות ל-fallback עשויים לחייב תיקון, ובחינה האם תיקונים אלו יטופלו כגרעיה של החוזים הקיימים והכרה לראשונה בחוזים החדשים, עם השפעה אפשרית על דוח רווח והפסד, או לחילופין כהמשך (continuation) של החוזים הקיימים באמצעות עדכון שיעור הריבית האפקטיבית.
- שיעורי הון - מעבר למדדי ריבית חלופיים עשוי להביא לשינויים בשיעורי ההון המשמשים כנתון (input) במודלים שונים לצורך הערכה (valuation) של נכסים והתחייבויות שונים כגון: מכשירים פיננסיים, חכירות, נגזרים, ירידות ערך לנכסים לא פיננסיים.
- מדרג השווי ההון - חלק ממדדי הריבית החלופיים, כדוגמת שיעור ה-SOFR (Secured Overnight Financing Rate) ושיעור ה-Euro (Short-Term Rate) פורסמו לאחרונה, ועל כן לא קיים בהם שוק פעיל. על כן, צפוי כי חוזים המתייחסים למדדי הריבית החלופיים הללו יסווגו ברמה 2 או 3 במדרג השווי ההון.

בהקשר זה יודגש כי, בחודש אוקטובר 2018 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את עדכון תקינה ASU 2018-16 בדבר הוספת שיעור ה-SOFR לרשימת שיעורי ריבית העוגן (benchmark) בארצות הברית הכשירים לשימוש למטרות גידור חשבונאי. כמו כן, בחודש מרץ 2020 פרסם ה-FASB הצעה לתיקון בדבר הקלות בגין השפעות רפורמת ריביות הייחוס על הדיווח הכספי, אשר כוללת, בין היתר, הקלות הקשורות לשינויים בחוזים, לחשבונאות גידור ואיגרות חוב מוחזקות לפדיון. הבנק בוחר את השפעת ההקלות על הדוחות הכספיים.

יצוין כי החל מסוף חודש יולי 2020 מסלקת LCH (London Clearing House) החלה לעשות שימוש בעקום Euro (עקום העוגן ביורו), וכן החל מחודש אוקטובר החלה לעשות שימוש גם בריביות העוגן בדולר לפי עקום SOFR.

כרטיסי חיוב

ביום 9 בינואר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 470 (כרטיסי חיוב) ולהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 (סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב). על פי החוזר, וכדי לעודד את השימוש והאימוץ של תקן EMV (טכנולוגיה של קריאת שבב על גבי כרטיס האשראי) וכדי לשפר את חייאת הלקוח, נקבעה תקופת מעבר שתאפשר החדרה מדורגת של כרטיסים התומכים בביצוע עסקאות ללא מגע. כמו כן נקבע כי לאור הגידול בהונאות במכשירים למשיכת מזומן הנובעים מהעובדה שמכשירים אלו אינם תומכים בתקן החכם ומאפשרים משיכה בכרטיסים מזויפים, נקבע איסור על תאגיד בנקאי לחבר למערכת מכשירים שאינם פועלים בתקן EMV. הוראות החוזר נכנסו לתוקף ביום פרסום החוזר מלבד מספר חריגים אשר יכנסו באופן מדורג.

הבנק מיישם את הסעיפים שנכנסו לתוקף ונערך ליישום יתר הוראות החוזר. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ביום 24 בפברואר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר הקובע הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 (יישום תקן בנקאות פתוחה). החוזר מתאר את התפתחות הבנקאות הפתוחה בעולם והסטנדרטים שגובשו ומפרט את גיבוש החקיקה בישראל שהוביל את הפיקוח על הבנקים לקדם פרויקט בנקאות פתוחה ולקבוע הוראה בנושא. ההוראה כוללת הנחיות לגבי יישום התקן של בנקאות פתוחה, כללים לרמת שירות והסכמת לקוח והנחיות לגבי ארכיטקטורה ואבטחת מידע. ההוראה חלה על הבנקים וחברות כרטיסי האשראי בפעילותם בישראל ביחס לחשבונות של יחידים. ההוראה קובעת גם הנחיות לגבי משמל תאגידי ובכלל זה מפרטת את תחומי האחריות של הדיקטוריון וההנהלה הבכירה בגיבוש מדיניות, הקצאת משאבים נאותים ופיקוח על יישום המסגרת לניהול הבנקאות הפתוחה. תחילתה של ההוראה ביום 31 בדצמבר 2020 למעט מידע אודות כרטיסי חיוב שמועד תחילתו ביום 1 ביולי 2021 ומידע אודות אשראי, פיקדונות וניירות ערך שיכנס לתוקף ביום 31 בדצמבר 2021.

ביום 7 באפריל 2020 פרסם בנק ישראל חוזר על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה עם מועדי תחילה מעודכנים להוראה מספר 368. מועד התחלה של ההוראה עודכן ליום 31 במרץ 2021, תחילתו של מידע אודות כרטיסי חיוב עודכן ליום 10 באוקטובר 2021 ותחילתו של מידע אודות אשראי, פיקדונות וניירות ערך עודכן ליום 31 במרץ 2022.

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)

ביום 19 במרץ 2020 פרסם בנק ישראל חוזר הקובע הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 (התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה). החוזר מפרט שורה של צעדים מקלים שגובשו להוראת שעה על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בעולם ובישראל. ההתאמות בהוראה נועדו לאפשר לבנקים את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו. התאמות נוספות להוראה פורסמו בחוזרים מימים 31 במרץ 2020, 1 באפריל 2020, 7 באפריל 2020, 27 באפריל 2020, 5 במאי 2020, 20 במאי 2020, 1 ביוני 2020, 23 ביוני 2020, 16 בספטמבר 2020, 22 בספטמבר 2020, 15 בנובמבר 2020, 3 בדצמבר 2020, 17 בדצמבר 2020, ו-7 בינואר 2021. הבנק יישם חלק מההקלות המפורטות בהוראה וכן הקלות נוספות על פי החלטות עסקיות של הבנק ובכלל זה:

- השהיית הגבלה של חשבונות ובעליהם בשל שיקים שסורבו מחמת אין כיסוי מספיק החל מיום 4 במרץ 2020 (השהייה זו הסתיימה לאור הנחייה לסיים תוקף ההשהיה).
 - הנפקת כרטיסי חיוב מיידי ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב ומושכים את הקצבה בסניפים (ההנפקה בוצעה במהלך חד פעמי).
 - יישום הנחיות הנוגעות לצמצום בפתחת סניפים וכן צמצום הפעילות והתנועה במרחב הציבורי (הנחיות אלו בוטלו בהדרגה בהמשך לאור ההקלות שפרסמה הממשלה).
 - הקלות במגבלות למתן אשראי הלוואות לדיור ובמועדים להנפקת מכתבי כוונת ואישורי סילוק.
 - הקלות בתחום בנקאות בתקשורת ומתן הוראות טלפונית וקדימות בתור לאזרחים ותיקים (ביום 30 בדצמבר 2020, עודכן במסגרת תיקון להוראה 426 בנושא מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי גיל הלקוחות שיקבלו קדימות בתור 70 במקום 75, גם בימי שגרה).
 - דחיית תשלומי הלוואות מסחריות והלוואות לדיור (לנוכח התמשכות אירוע נגיף הקורונה והרחבת המתווה לדחיית תשלומי הלוואות פרסם בנק ישראל חוזר ביום 30 בספטמבר 2020 המוסיף הוראת דיווח מספר C889 - "דיווח על דחיית תשלומים במצב מיוחד (חודשי)".
 - ביום 11 באוקטובר 2020 וביום 3 בדצמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה ובנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים במסגרת אירוע נגיף הקורונה, בתחום ניהול סיכונים, דיווח לציבור, סיווג ובקרה פנימית.
- ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח

ביום 23 ביוני 2020 פרסם בנק ישראל חוזר עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432. על פי החוזר, כדי לשפר את תהליך הגשת בקשה להעברת תיק ניירות ערך, נקבע כי ככלל הגשת בקשה על ידי הלקוח תתאפשר באמצעים מקוונים למעט במקרים בהם קיים נימוק סביר לסירוב. תחילתו של התיקון 6 חודשים ממועד פרסומו. הבנק מיישם את ההוראות החוזר. ליישום החוזר אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה) 2020

ביום 14 בספטמבר 2020 פרסם בנק ישראל צו שתוקפו 6 חודשים ממועד פרסומו, אשר מגדיר שלושה שירותים בנקאיים כשירותים בני פיקוח: פעולה על ידי פקיד במוקד הטלפוני, מכתב התראה של עורך דין ודמי כרטיס בגין כרטיס חיוב מידי. הבנק נערך ליישום את ההוראות הצו. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו

ביום 10 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 443 בנושא פיקדונות ללא תנועה, על פי פקודת הבנקאות, 1941. מטרת ההוראה להגדיר חובות איתור ודיווח החלות על התאגידים הבנקאיים, בנוסף נקבעו הנחיות בנוגע לכספות שנותק הקשר עם שוכריהן ולחשבונות שבעליהם נפטרו.

תחילתה של ההוראה שנה ממועד פרסומה. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר

ביום 29 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 366 בנושא דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר. ההוראה מחליפה את חובות דיווח החלות היום על הבנקים בנושא כשל טכנולוגי ואירועי סייבר בהוראות: 357 - בנושא ניהול טכנולוגיית המידע, 367 - בנושא בנקאות בתקשורת והוראה 361 - בנושא ניהול הגנת הסייבר.

תחילתה של ההוראה והתיקונים להוראות שהיא מחליפה חודש מיום פרסומה. הבנק נערך ליישום ההוראה.

ביום 30 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל הוראת דיווח 880 - דיווח על אירועי כשל טכנולוגי ואירועי סייבר שמחליפה ומוסיפה על הוראה 848 - דיווח על אירוע סייבר. תחילת הוראת הדיווח מיום 1 בינואר 2021.

ליישום ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 27 בדצמבר 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. העדכון כולל ביטול מגבלת ריבית הפריים, כך שנותרה המגבלה שלפחות שליש מסך המשכנתא יינתן בריבית קבועה, ועד שני השלישים הנותרים יינתנו בריבית משתנה. תחילתה התיקונים להוראה לפי החוזר הינם החל מיום 17 בינואר 2021. עבור הלוואה לדיור המיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה בבנק או בבנק אחר יחול התיקון החל מיום 28 בפברואר 2021.

להערכת הבנק, עדכון ההוראה עשוי להשפיע על היקף הפניות של לקוחות שיבקשו למחזר הלוואות, כך שהחלק בריבית במסלול פריים יגדל. הבנק נערך בהתאם, לרבות בהיבטים התפעוליים במתן מענה לפניות בהיקפים גדולים. עם זאת, לא יתן להעריך מה תהיה מידת ההשפעה של עדכון זה על הדוחות הכספיים.

דירוג האשראי של הבנק

ביום 21 ביולי 2020 אישרה S&P GLOBAL RATINGS MAALOT LTD (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק העומד על Aaa, תחזית דירוג "יציבה". לדברי סוכנות הדירוג: "תחזית הדירוג היציבה של בנק מזרחי משקפת את הערכתנו כי במהלך 24 החודשים הקרובים הכרית ההונית של הבנק תאפשר לו לספוג את הפגיעה ברווחיות עקב השלכות התפרצות נגיף הקורונה".

שטרי ההון הנדחים (הון משני עליון) של הבנק, וכתבי ההתחייבות הנדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III, מדורגים Aaa-ii.

ביום 9 בספטמבר 2020 הותירה חברת מדרוג בע"מ (אשר הוקמה בשיתוף עם חברת מודיס העולמית המחזיקה ב-51% מהבעלות) (להלן: "מדרוג") את דירוגי הבנק ללא שינוי. דירוג פיקדונות לזמן ארוך והחוב הבכיר של הבנק הינו Aaa.il באופק יציב. שטרי ההון הנדחים (הון משני עליון) מדורגים Aa2.il באופק יציב.

כתבי ההתחייבות נדחים עם מנגנון חוזי לספיגת הפסדים (CoCo) אשר כשירים להכרה כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל III מדורגים Aa3.il באופק יציב.

ביום 30 בספטמבר 2020 אישרה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2 ואת אופק הדירוג "יציב".

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

מגזרי פעילות - מידע נוסף

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לתת בדוחות הכספיים גילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים, כאשר השיך למגזר פעילות פיקוחי נקבע הרוב על פי מחזור הפעילות של הלקוח (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי).

מתכונת הגילוי על מגזרי הפעילות הפיקוחיים כוללת את המגזרים הבאים: אנשים פרטיים, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי. פעילות הבנק בחוץ לארץ תוצג בנפרד.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

מגזרי הפעילות הפיקוחיים נחלקים למגזרי פעילות הנוגעים לאנשים פרטיים ומגזרי פעילות ללקוחות עסקיים שאינם פרטיים (לרבות גופים מוסדיים והניהול הפיננסי של הבנק).

אנשים פרטיים מוגדרים כיחידים שאין להם חבות לבנק או שהחבות שלהם מסווגת ל"אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר", בהתאם להגדרות סיווג סיכון האשראי לפי ענפי משק.

להלן תיאור תמציתי של מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות בנקאות פרטית כאמור להלן.

בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר יתרת תיק הנכסים הפיננסיים שלהם בבנק עולה על 3 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים זעירים וקטנים - עסקים בעלי מחזור פעילות עד 50 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים בינוניים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 50 מיליוני שקלים חדשים ומתחת ל-250 מיליוני שקלים חדשים.

עסקים גדולים - עסקים בעלי מחזור פעילות מעל 250 מיליוני שקלים חדשים.

גופים מוסדיים - המגזר כולל קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, בהתאם להגדרות הפיקוח על הבנקים.

ניהול פיננסי - כולל את פעילות המסחר, ניהול הנכסים וההתחייבויות והשקעות ריאליות.

פעילות חוץ לארץ - מגזרי הפעילות לעיל נחלקים לפעילות בישראל ופעילות בחוץ לארץ, כאשר הפעילות בחוץ לארץ מוצגת בנפרד ונחלקת לפעילות של אנשים פרטיים ופעילות עסקית בלבד.

המידע הכספי בדוח הדירקטוריון וההנהלה נכלל בהתאם להגדרות המגזרים הפיקוחיים.

בנוסף, נכלל בדוחות הכספיים, במסגרת ביאור 29, גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה".

מגזר פעילות בהתאם לגישת ההנהלה הינו מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות והוצאות אשר עומדות בקריטריונים להלן:

- תוצאות פעילותו נבחנות באופן סדיר לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים.

- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בפועל, קיים מתאם בין מגזרי הפעילות הפיקוחיים ל"מגזרי הפעילות בהתאם לגישת ההנהלה". יחד עם זאת, קיימים הבדלים מסוימים בשיך הלקוחות למגזרים ובאופן קבלת החלטות. לפיכך, בשלב זה, מדווחות בדוחות הכספיים גם תוצאות הפעילות לפי "גישת ההנהלה" כאמור.

להלן תמצית ההבדלים:

- מגזרי הפעילות של הבנק ב"גישת ההנהלה" מבוססים על שיך הלקוח ליחידה הארגונית האחראית בתקופה שחלפה. לעומת זאת פילוח הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים מבוסס על הגדרות אחידות שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים, כמפורט לעיל.

- קיים מתאם גבוה בין המאפיינים שקבעה ההנהלה לצורך שיך לקוחות לחטיבה האחראית לבין ההגדרות הפיקוחיות.

- יחד עם זאת, ייתכנו מצבים בהתאם ל"גישת ההנהלה" בהם השיך הסופי של הלקוח יתבסס על פרמטרים נוספים, לדוגמה: התמחות של יחידה מסוימת בסוגי פעילות של לקוחות או ניסיון שנצבר בעבודה עם הלקוח, המעניק יתרונות עסקיים ושירותיים לשיך הלקוח לחטיבה ספציפית או השתייכות לאותה קבוצת לווים.

- הבדלים נוספים באים לידי ביטוי בהגדרת הבנק לבנקאות הפרטית, אופן טיפולו בגופים מוסדיים, פעילות עסקית המשויכת למגזר הניהול הפיננסי והבדלים נוספים הנובעים מההגדרות המפורטות לעיל.

- השוני בהגדרות בא לידי ביטוי בעיקר במגזרים הבאים:

- לקוחות פרטיים עם תיק נכסים פיננסיים בבנק הנמוך מ-3 מיליוני שקלים שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר משקי בית בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- עסקים זעירים וקטנים, שסווגו למגזר בנקאות פרטית בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזרים העסקיים הפיקוחיים בהתאם להגדרות לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר המסחרי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, בהתבסס על שיוכם ליחידה הארגונית האחראית, סווגו למגזר עסקים זעירים וקטנים בהתאם לקריטריונים שפורטו לעיל בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- גופים מוסדיים שסווגו למגזר העסקי או למגזר ניהול פיננסי בגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה, סווגו למגזר גופים מוסדיים בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

- לקוחות עסקיים ופרטיים בסניפי חוץ לארץ שסווגו למגזרי הפעילות השונים בהתאם לגישת ההנהלה, סווגו למגזר פעילות חוץ לארץ בגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

חריגים לסיווג לקוחות עסקיים בהתאם למחזור פעילות

- בהתאם לקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל מסווג הבנק לקוחות עסקיים למגזרי פעילות שלא על פי מחזור פעילותם במקרים הבאים:
- כאשר לבנק אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, מסווג הלקוח למגזר הפעילות הפיקוחי המתאים לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק. סיווג זה יעשה בהתאמה לקטגוריות מחזור ההכנסות לעיל כאשר סך הנכסים הפיננסיים יוכלו ב-10 לצורך סיווגים כאמור.
 - כאשר לדעת הבנק, מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף פעילותו וסך המאזן של הלקוח גדול מ-100 מיליון שקלים חדשים, מסווג הבנק את הלקוח למגזר עסקים גדולים. סיווג באופן זה מבוצע למשל בענף הנדל"ן. כאשר סך המאזן נמוך מ-100 מיליון שקלים חדשים ומחזור ההכנסות אינו מייצג כאמור, יסווג הלקוח, בדרך כלל, כדלקמן:
 - עסקים זעירים וקטנים - סך הנכסים במאזן הלקוח נמוך מ-50 מיליון שקלים חדשים.
 - עסקים בינוניים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-50 מיליון שקלים וקטן מ-215 מיליון שקלים חדשים.
 - עסקים גדולים - עסקים שסך הנכסים במאזן הלקוח גדול או שווה ל-215 מיליון שקלים חדשים.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות (מחיר המעבר), כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מחויב גם בפרמיה העודפת הגלומה בעלות גיוס מכשירי הון כשירים להלימות הון. זאת על פי ההון המיוחס לפעילותו. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. מחירי המעבר לאשראי ופיקדונות דומים. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בחישוב נכסי הסיכון המיוחסים לכל מגזר, "מומרות" חשיפות אשראי חוץ מאזני לשווה ערך אשראי, לפי מקדמים שנקבעו בהוראות המדידה של הלימות הון.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההון של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם נרשמו ההוצאות.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפי הבנק, מועמסות על לקוחות הסניף באמצעות מפתחות העמסה המביאים לידי ביטוי את נפח הפעילות של הלקוח ומספר הפעולות בחשבונו. בהמשך, מבוצעת התחשבות נוספת (בינמגזרית) במסגרתה מועמסות חלק מההוצאות הישירות של הסניף על הלקוחות ממגזרי הפעילות שאינם קמעונאיים.
- ההתחשבות הבינמגזרית משקפת את העובדה שהסניף משרת גם לקוחות שאינם קמעונאיים. התחשבות זו מוצגת במסגרת ההוצאות/ההכנסות הבינמגזריות בביאור.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות לפי בסיסי העמסה המביאים בחשבון את חלקה היחסי של ההוצאה למגזר.
- לעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות למגזר פעילות ספציפי ולעיתים ניתן לייחס הוצאות מטה מסוימות בהתאם להערכה קיימת על חלוקת המשאבים המוקצית לכל מגזר.
- כאשר לא ניתן לייחס את הוצאת המטה, הן תועמסנה לפי שקלול של נפח ופעולות מחשב כאמור לעיל. במסגרת הזו, הוצאות המחשב הנוגעות באופן ישיר למגזרי פעילות ספציפיים מיוחסות לאותם המגזרים, והוצאות מחשב אחרות מועמסות על מגזרי הפעילות לפי מספר עובדים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שזיכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

מגזר משקי הבית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסיים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב:** מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות:** מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות:** הלוואות למטרות שונות ובהן הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **מימון רכישת כלי רכב:** פעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

משכנתאות

שירותים עיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות לרכישה/בנייה/הרחבה/שיפוץ של נכס מקרקעין, וכן הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים. ההלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין מגזרי הצמדה וסוגי ריבית שונים. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק לנהל סיכונים תוך שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

רקע מגמת הירידה בריבית בנק ישראל ושעורה הנמוך, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד הבינוי והשיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום זה, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדיור.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באכלוסם ("הלוואות מקום") וכן סיוע מיוחד הניתן לרוכשי דירות במסגרת תוכנית "מחיר למשתכן".

ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה.

הכנסות הבנק בגין כלל פעילות ההלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2020 ב-23 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-28 מיליוני שקלים בשנת 2019 ו-33 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2018.

שיווק ביטוחים (ביטוח אגב משכנתא)

הרוב המכריע של הלווים מבטוחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, והנכסים המשמשים כבטוחה מבטוחים בביטוח נכס.

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי סים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

הלווים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, לצורך רכישת הביטוחים מסוכנות הביטוח של הבנק, הלקוחות נדרשים ליצור קשר ישיר עם הסוכנות לרבות באמצעות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח אשר הוצבו בסניפי הבנק.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2018	2019	2020
103	107	100
16	17	15
119	124	115

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, וכן מתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך המוחזקים על ידי הלקוחות (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, הבנק נותן שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל. בנוסף, לבנק חברה בת, אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ, אשר עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך ובייעוץ להשקעות ללקוחות הבנק וללקוחות בנקים אחרים.

כרטיסי אשראי

כרטיסי האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. הבנק מציע ללקוחותיו מגוון כרטיסי אשראי ופועל בתחום מול חברות כרטיסי האשראי ישראלכרט, כאלו-MAX. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה ובהתאם לבקשת הלקוח. בנוסף, הבנק מאפשר ללקוחותיו לבצע תשלומים במסופים התומכים בטכנולוגיית EMV באפליקציות תשלום שונות. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס": כרטיס אשראי של מזרחי טפחות המשמש מועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 26.ג.13 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות": מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכדומה) או בכל פעולה אחרת.

שירותים ייחודיים הניתנים בבנק ללקוחות המגזר

השירות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת "הבנקאות ההיברידית", המאפשרת ללקוח מעטפת רב ערוצית שבמרכזה ישנה גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-11 אשכולות וצוות לטיפול בלקוחות עסקיים. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משויך ל-8-9 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משויכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות ערוצי התקשורת השונים, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב ולאחר מכן לקבל שירותים בטלפון 24 שעות ביממה. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידי ללקוחותיו ומתוארים לעיל. הבנק מציע הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוסטי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלבנטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יהב, בהתאם לפעילותם ולמפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

"חשבון פריריטי": ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

"חשבון מנהלים": המותג הייחודי "חשבון מנהלים", מציע לאוכלוסייה פרטית שירות מועדף בניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אובדרפט בלי ריבית": קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא: הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה החודש החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התוכנית.

יעוץ פנסיוני: הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים והדיגיטליים.

בבנק פועלים משווקי משכנתאות בפריסה ארצית, על בסיס גיאוגרפי. תפקיד המשווקים, לאתר קהלי יעד במרחב הגיאוגרפי שלהם, להגדיל חשיפה של קהלים אלה למוצרים ושירותים של הבנק, וכן להביא למיצוי מירבי את הפוטנציאל השיווקי של קהלים אלה. המשווקים מעניקים לבנק יתרון יחסי בשוק תוך שימת הלקוח במרכז, בהתאם לאסטרטגיה אותה מוביל הבנק בשנים האחרונות.

המשווקים פועלים בארבעה מעגלים מרכזיים:

- פעילות ישירה מול גורמי נדל"ן - לצורך קבלת לקוחות פוטנציאליים.
- פעילות מול לקוחות קצה - קשר פרואקטיבי מול לקוחות משכנתא ועובר-ושב פוטנציאליים.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות פרטיים - מימוש פוטנציאל הסינרגיה של לקוחות המשכנתא.
- פעילות סינרגיה מול לקוחות עסקיים ולקוחות MM - עסקים, מפעלים, וועדי עובדים וכדומה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 232 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 52 סניפי יהב (מתוכם 6 סניפים בשירות חלקי) ו-35 סניפי בנק אגוד. בהתאם לאסטרטגיית הבנק, בחינת הרחבת הפריסה הסניפית נעשית בדגש על שיפור מיקומים בערים מרכזיות ותוך מתן דגש לסביבות עתירות עסקים, וכן לערים וליישובים של שני מגזרי אוכלוסייה מובחנים שבהם הבנק שואף לצמוח - המגזר הערבי והמגזר החרדי.

הערוצים הישירים: בהתאם לתפיסת הבנקאות ההיברידית הייחודית לבנק המקשרת בין הערוצים הישירים לבין הבנקאי האישי של הלקוח, להלן הערוצים הישירים המרכזיים שמפעיל הבנק:

- מרכז הבנקאות: צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידית המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן בשעות פעילות נרחבות בין 8:00 - 20:00.
- במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של "הלוואות ברגע" וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
- מרכז המשכנתאות: נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיוור, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.
- שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות ניתנים בכל סניפי הבנק.
- מרכז המכירות: נועד לתמוך ביכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה יזומה ללקוחות פוטנציאליים בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיסי אשראי, הלוואה לכל מטרה, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, חיזוק נאמנות ושימור לקוח.
- מרכז ההשקעות: מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, והעמקת פעילות פאסיבה ללקוחות קיימים תוך תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות. המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שירותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים וישראלים.
- שירות האינטרנט מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- לקוחות הבנק יכולים להתכתב ישירות עם הבנקאי שלהם באמצעות הדיגיטל, לרבות אמצעי להעברת מסמכים קלה ונוחה ביו הלקוח והבנקאי בסניף.
- אפליקצית ניהול חשבון - השנה הושקה אפליקציה מתקדמת הכוללת כניסה בטביעת אצבע וזיהוי פנים המאפשרת לצפות במידע ולבצע מגוון פעולות בכל זמן ומכל מקום. לאפליקציה החדשה נוספו פעולות מתקדמות וממשק חדש וידודתי.
- אפליקציית "טפחות עד הבית": לבנק אפליקציה מתקדמת מסוגה ללקוחות המתעניינים בקבלת משכנתא. האפליקציה כוללת בין היתר: סיוע בבניית תוכנית למימון קניית הדירה - מידע מקיף ועדכני על השכונות השונות, כולל עסקאות שבוצעו לאחרונה, מחירי דירות, תשואה משכירות, מדדים חברתיים, רמת החינוך ועוד, אפשרות לצילום ותיעוד דירות על ידי הלקוח מחשבון משכנתאות ייחודית, ושירות התכתבות עם בנקאי משכנתאות.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

- שירות הצ'אט: הבנק מאפשר ללקוחות מתעניינים וללקוחות קיימים בתחום ההשקעות להתכתב בצ'אט אונליין עם הבנקאים של הבנק.
- שירות תיבת הודעות: קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
- השירות הסלולרי: הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולרי.
- השירות הטלפוני הממוחשב: השירות, הפעיל 24 שעות ביממה, ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות.
- מכשירים אוטומטיים - הבנק נותן מגוון שירותים ישירים ללקוחות באמצעות עמדות השרות והכספונים, שירותים אלו הם בעיקר למשיכת והפקדת מזומנים, הזמנה והפקדת שיקים, ביצוע הלוואות וקבלת מידע.

אסטרטגיה עסקית

- אסטרטגיית השירות בבנק נשענת על ההבנה כי קשר אישי ואנושי עם בנקאי בעל רמת מקצועיות ושירותיות גבוהה נמצא בליבת הצרכים של הלקוח. הפריסה הסניפית של הבנק מהווה עוגן מרכזי ליצירת הקשר האישי עם הבנקאי, שחייב להיות מלווה בסביבה טכנולוגית-דיגיטלית עדכנית ויעילה. הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית ומתכוון לשמור ולבסס את מעמדו כמוביל בתחום הקמעונאי. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:
- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות המשכנתאות כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
 - שמירה על הובלה בשוק המשכנתאות תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
 - הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
 - המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסייה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
 - מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבנייה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימלי של שווקי משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.
 - הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, במגזר החרדי ובלקוחות הגיל השלישי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

- מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות. במהלך שנת 2020 נמשכה, באופן מתון יותר בהשוואה לשנים קודמות, תופעת סגירת סניפים וצמצום קופות בסניפים של חלק מהבנקים במערכת תוך הפניית הלקוחות לפתרונות דיגיטליים.
- בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק - מגמה שצברה תאוצה בשנים האחרונות לאור מספר הסכמים משמעותיים שנחתמו בין חברות כרטיסי אשראי לבין רשתות קמעונאיות גדולות.
- בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים. לצד החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל שחוקק בינואר 2017, קיימים מספר מהלכי חקיקה ורגולציה מקבילים שצפויים להביא להגברת התחרות במגזר ובהם הפעלת מאגר נתוני אשראי שהחל לפעול באפריל 2019, פרויקט הסדרת ניווד חשבונות בין בנקים שצפוי לעלות לאוויר בספטמבר 2021 ופרויקט הסדרת מערכת לשיתוף מידע בנקאי באמצעות הגדרת סטנדרט API ל"בנקאות פתוחה" שצפוי לעלות לאוויר בשלבים החל משנת 2021.

משכנתאות

- עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות כעשרה בנקים הפועלים בתחום, בסביבה תחרותית.
- פעילות המשכנתאות כפופה להוראות בנק ישראל שבבסיסן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 - "נהלים למתן הלוואה לדירור", אשר עיקריה:
- הגדרת הלוואות לדירור הכוללות שתי קבוצות עיקריות:
 - הלוואות המיועדות לרכישה/ הכירה/ בנייה/ הרחבה/ שיפוץ של דירת מגורים, או רכישת מגרש לבניית דירת מגורים/זכויות בדמי מפתח בדירת מגורים.
 - הלוואות למטרות אחרות במשכון דירת מגורים.
 - הנחיות למתן אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית.
 - כללים להערכת נכס על ידי שמאי.
 - כללים לקבלת ביטוח נכס וביטוח חיים.
 - מסירת מידע לשם בחינת כדאיות פירעון מוקדם/ אישור בגין פירעון מוקדם.
 - קביעת שיעור הריבית בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע.
 - מועד ביצוע ההלוואה לצורך קביעת לוח הסילוקין.
 - קביעת מדד בסיס בהלוואה.

כמו כן, מתן האשראי לדירור כפוף להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 - "מגבלות למתן הלוואות לדירור" אשר עיקריה:

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

- הגבלת שיעור המימון - עד 75% בגין דירה יחידה, עד 70% בגין דירה חלופית, ועד 50% בגין דירה להשקעה.
- הגבלת שיעור החוזר מההכנסה - עד 50% (מעל שיעור של 40% משקל נכסי הסיכון שמקצה הבנק עולה ל-100%).
- הגבלת סוג הריבית - ניתן לקחת עד 2/3 מסך ההלוואה בריבית משתנה.
- הגבלת התקופה - ההלוואה לא תעלה על 30 שנים.

הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי של הלוואות לדיוור, כפוף לניהול סיכונים מתאים.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות בדגש על קשר אישי ורב ערוציות.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מגזר בנקאות פרטית

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

מרכז בנקאות פרטית מציע ללקוחותיו שירותים בנקאים מלאים בדגש על בנקאות פרטית. המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:

- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע, בנוסף לשירותי הבנקאות הרגילים, מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ לרבות מועדונים ייעודיים לעסקים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים אליהם פונה המגזר הם לקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (ישראלים ותושבי חוץ).

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר העסקים הקטנים והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

ניהול מסגרות ח"ד: המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

הלוואות למטרות שונות: הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, שוברי אשראי וכדומה.

פעילות יבוא ויצוא: פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Inter-charge) באינטרנט.

השקעות: מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.

שוק ההון

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות ועוד). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

כרטיסי אשראי

הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

הלוואות לעסקים קטנים בערבות המדינה

בחודש מאי 2016, החלה השותפות הפיננסית בין בנק מזרחי טפחות לבין הפניקס ואלטשולר שחם, שנבחרה כאחת ההצעות הזוכות במכרז להעמדת הלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, בהעמדת הלוואות במגוון מסלולים במסגרת זו. הבנק יכול להעמיד הלוואות בערבות מדינה גם במסגרת קרן ייעודית בנושא התייעלות אנרגטית.

בחודש אפריל 2020, בעקבות משבר הקורונה, הצטרף הבנק לקרן שהקים משרד האוצר למתן הלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים ובינוניים לסיוע בהתמודדות עם משבר הקורונה. במסגרת קרן זו, מעמיד הבנק הלוואות בשני מסלולי הקרן – המסלול הכללי והמסלול המוגבר.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הינם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה תיאור מגזר משקי הבית.

אסטרטגיה עסקית

הגברת המיקוד והרחבת הפעילות במגזרים העסקיים, ובהם מגזר העסקים הזעירים והקטנים, עומדת במרכז האסטרטגיה העסקית של הבנק. זאת תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ובקורות ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק.

הלחץ היעדים העיקריים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מהם:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת פעילות בקרנות בערבות המדינה.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

עיקר התחרות במגזר העסקים הזעירים והקטנים מרוכזת בתוך המערכת הבנקאית. עם זאת, בשנים האחרונות נעשו מספר פעולות ציבוריות לחיזוק חלקם של גורמי אשראי חוץ בנקאיים (כדוגמת גופים מוסדיים, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות) בתחום. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שירות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכי הפיננסיים של הלקוח.

מגזר עסקים בינוניים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

מגזר עסקים בינוניים כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) בעלי מחזור פעילות שבין 30 ל-120 מיליון שקלים חדשים.

מגזר זה פועל בכל ענפי המשק כאשר העיקריים שבהם הינם תעשייה, מסחר ושירותים ובנייה ונדל"ן.

ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיקוחית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-50 מיליון שקלים חדשים וקטן מ-250 מיליון שקלים חדשים.

הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ ושירות משלים באמצעות מרכזי העסקים והסניפים העסקיים והפריסה הסניפית הרחבה של הבנק.

בכל מוקד מערך מקצועי לטיפול בכל צורכי הלקוח. המוקדים פועלים בתיאום עם מערך הסינוף של הבנק המטפל בהיבטים התפעוליים של פעילות הלקוח. בדרך זו, נהנים הלקוחות משירות מקצועי ואישי העונה על מכלול צרכיהם הבנקאיים ומהפריסה הסניפית הרחבה.

לקוחות המגזר שעיקר פעילותם בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה. לקוחות אלו נהנים משירות בסניפי נדל"ן מתמחים, בכל הקשור להיבטים התפעוליים ומשירות מקצועי מתמחה של סקטור בנייה ונדל"ן.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

הלקוחות פעילים בשוק המקומי בעיקר. יחד עם זאת, מבצעים הלקוחות פעילות סחר חוץ (יבוא וייצוא) בהיקפים משמעותיים.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בתחום הבנקאות והפיננסיים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, הן הלוואות שונות והן אשראי שוטף לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שירותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפיקדונות ובניירות ערך.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. ניהול קשרי הלקוח מבוצע באמצעות פונקציות מקצועיות ייעודיות במוקדים העסקיים, אשר אמונים על הנושא ומצויים עם הלקוחות בקשר שוטף. גיוס לקוחות חדשים מבוצע בשיתוף פעולה הדוק עם סניפי הבנק הפועלים בחטיבה הקמעונאית.

הפעילות במגזר זה כוללת פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות. לרשות הלקוחות עומדים גם ערוצי הבנקאות הישירה וערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר העסקים הבינוניים. בכוננת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק משני.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה שכן הבנקים כולם כמו גם חברות מימון חוץ בנקאיות מתחרים על אוכלוסייה זו. כמו כן קיימת תחרות לא מהותית בתחום הפקטורינג ומצד חברות כרטיסי האשראי. הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

מגזר עסקים גדולים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיננסית והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיננסית ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תיאור תמציתי של מאפייני המגזר (ב"גישת ההנהלה")

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק הפועלות במגוון ענפים בעלי מחזורי פעילות הגבוהים מ-120 מיליון שקלים חדשים.

ככלל, החל משנת 2019 מסווגים לקוחות חדשים בהתאם להגדרה הפיננסית - בעלי מחזור פעילות שנתי גדול מ-250 מיליון שקלים חדשים. ענפי הפעילות העיקריים הם תעשייה, מסחר, בנייה ונדל"ן.

למגזר זה משתייכים לקוחות מובילי שוק, בעלי היקפי פעילות גדולים, חלקן חברות רב לאומיות או חברות בעלות פעילות מקומית עם פניה לשווקים זרים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית בעיקר בסקטור תאגידי גדולים.

לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בנייה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

כלל הלקוחות מקבלים שירות משלים (תפעול) במערך הסינוף הנרחב של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, עתירי רווחיות ביחס להון, דוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים ושירותים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; מימון באמצעות ארגון סינדיקציות או השתתפות בהן, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; וכן, פעילות במכשירים נגזרים; פעילות בתחום הסחר הבינלאומי (מימון בביטוח אשראי, יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי) ופקטורינג. שירותים אלו מבוצעים בתמיכת סקטור מתמחה בבנק הידע להתאים לכל לקוח את המוצר הרלבנטי לעסקיו ולמאפייני פעילותו.

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר הבנקאות העסקית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

אשראי לתאגידיים גדולים בישראל ובחוץ לארץ

הבנק נותן שירותים בנקאיים ללקוחות רב לאומיים אשר בסיס פעילותם בישראל.

במסגרת זו ניתנים שירותי מטבע חוץ, סחר חוץ ופקטורינג ואף שירות בסניפי חוץ לארץ של הבנק.

מוצרים בתחום הנדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בנייה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי ביטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

- **אשראי לבנייה** - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליווי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.

- **מימון פרויקטי בנייה** - מימון פרויקטי בנייה הוא שירות ייחודי ללקוחות בענף הבנייה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

- **קבוצת רכישה** - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

ארגון והובלת סינדיקציות - הבנק רואה כיעד את הרחבת פעילותו בתחום יזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהיותו שחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. לפיכך, פועלת יחידה שתחום התמחותה הינו הובלה והשתתפות בסינדיקציות. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות נותן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, בתמיכת הסינים ומרכזי העסקים של הבנק בארץ ובחוץ לארץ.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי סינדיקציה, פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הפעילות במגזר זה כוללת מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים.

פעילות זו מגובה ביכולת גבוהה של ניתוח צרכי הלקוחות ומצבם הפיננסי ובמקביל זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר העסקים הגדולים מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגין, זאת, בין היתר, באמצעות הפעולות הבאות:

- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים הדורשים התמחות יעודית כדוגמת המורכבות המשפטית בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינני-בינוי ותמ"א 38), ומאפייני פעילות יחודיים כבענף ההיי טק. זאת, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי.

יש לציין, כי התמורות המקור כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית ענפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

התחרות במתן שירותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחוץ לארץ, ולגבי שירותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שירות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. וכן תפירת פתרונות פיננסיים מורכבים כדי לתת מענה לצרכי לקוחותיו.

במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייני הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים.

בדומה לתחרות על מימון האשראי התאגידי, התחרות במתן השירותים לבנייה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה, גופים אלה אף החלו בליווי פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבנייה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שירות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבנייה והנדל"ן.

מגזר גופים מוסדיים

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

לבנק הסכמים למתן שירותים תפעוליים בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות, לבנק הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

בנוסף, המערך נותן טיפול כולל לחברות הניהול של קופות הגמל ולקרנות הנאמנות. כן כוללים השירותים הבנקאיים אשראי לסוגיו ופעילות במכשירים נגזרים.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית בחטיבה הפיננסית ובחטיבה לתכנון ותפעול, במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידי המצוי בחטיבה העסקית, בסקטור מסחר בחטיבה הפיננסית ובסקטור תפעול קופות גמל בחטיבה לתכנון ותפעול, הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

אסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום זה מכוונת להגדלת מספר הלקוחות והעמקת הפעילות עם לקוחות קיימים. זאת תוך מיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסוימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם לא משקף את התשואה הנדרשת, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשייה הרווחית הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

מבחינת מתן שירותי ביצוע בבורסה בתל אביב לגופים המוסדיים קיימת תחרות עזה בין הבנקים המקומיים וחברי הבורסה. בפעילות בתחום הנגזרים קיימת תחרות גם עם בנקים זרים בהם חלק מהגופים פתחו חשבונות באופן ישיר.

מגזר ניהול פיננסי

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

חדר העסקאות מעניק שירותי מסחר ללקוחות הבנק בתחום ה-OTC (בעיקר: מטבע חוץ, ריבית, אופציות) ובתחום ברוקראז' ניירות ערך זרים וישראלים כאשר הצד הנגדי לעסקאות הם גופים מהארץ ומחוץ לארץ.

מסחר OTC - סוגי עסקאות אותם ניתן לבצע באמצעות חדר העסקאות: קניה ומכירה של מטבע חוץ, אופציות, ונגזרי ריבית. הבנק הינו בעל רישיון לעשיית שוק בדולר/שקל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל.

מסחר בניירות ערך - המסחר בניירות ערך נותן מענה ללקוחות הבנק לפעילות הן בשוק המקומי והן בשווקי העולם השונים. מחלקת המסחר נחלקת לשני חלקים - מסחר בניירות ערך ישראלים ומסחר בניירות ערך זרים, כששתיהן מעניקות שירותי ביצוע בתחום המניות, אגרות חוב, אופציות וחוזים עתידיים סחירים, קרנות נאמנות.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

חדר העסקאות מספק שירותים במטבעות וניירות ערך מכל רחבי העולם, כאשר ההתמקדות היא בעיקר בשווקים המפותחים. בחדר העסקאות פועלת יחידת לקוחות ושיווק אשר מהווה כלי הפצה למוצרי חדר העסקאות.

אסטרטגיה עסקית

בפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות היעד המרכזי הינו ניהול אקטיבי של החשיפות לסיכונים שוק ונזילות ותיק איגרות החוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

בבנק, הפעילות העיקרית בתיק איגרות החוב הינה ניהול יעיל של עודפי נזילות הבנק בשקלים ובמטבע חוץ, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי הנזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות באגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה דוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

כמו כן, פועל המגזר לגייס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פיקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מותנים (הון רוברד 2). לפרטים נוספים ראה פרק התפתחויות במקורות המימון ופרק התפתחויות במבנה ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק התפתחויות במקורות המימון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים מהארץ ומחוץ לארץ הפועלים בניירות ערך הנסחרים בבורסות בארץ ובעולם. הבנק פועל למיצובו כאחד המובילים בתחום ה-OTC בישראל תוך שמירה על רמת הסיכון שנקבעה במדיניות הבנק והתאמת הפעילות לרגולציה המקומית והעולמית. בנוסף, הבנק פועל באופן שוטף להרחבת

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהול

ליום 31 בדצמבר 2020

פעילותו באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עמו, בין היתר על ידי הגברת שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון וההנהלה, וכן פרק סיכון האשראי בדוח הסיכונים המפורט באתר האינטרנט של הבנק.

מבנה התחרות במגזר ושיטת החלים בו

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדר העסקאות. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות, כאשר המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל וכן בנקים זרים.

תוצאות הפעילות בחוץ לארץ

לפרטים בדבר ההגדרה הפיקוחית, תיאור תמציתי של מאפייני המגזר ("גישת ההנהלה") והבדלים בין גישת ההנהלה להגדרה הפיקוחית, ראה פרק מגזרי פעילות פיקוחיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מוצרים ושירותים

להלן פירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד - UMOHC B.V. ("חברת החזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

כחלק ממהלך כולל לארגון מחדש של הפריסה הבינלאומית של הבנק, נחתם ביום 11 בינואר 2021 הסכם מכירה של חברת הבת יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד לבנק Hyposwiss Private Bank Geneve SA משוויץ. הסכם המכירה מותנה, בין היתר, באישורי הרשות הרגולטורית בשוויץ. לפרטים נוספים ראה ביאור 36 לדוחות הכספיים.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס** - הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וגיוס פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוססים על ידי (Federal Deposit Insurance Corporation) FDIC. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון** - הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, מימון סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות האישית ללא ייעוץ בניירות ערך. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

סניפי בנקאות פרטית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ ועולים חדשים. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח הגורמים הפיקוחיים והרשויות הרלוונטיות בישראל, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

שווקים עיקריים ודרכי הפצה

השווקים העיקריים הם לקוחות מקומיים, בעיקר מהקהילה היהודית, הממוקמים גיאוגרפית במדינות בהם פועלות שלוחות הבנק בחוץ לארץ וכן לקוחות תושבי ישראל שהפעילות הפיננסית והעסקית שלהם מצריכה קבלת שירותים בנקאיים בחוץ לארץ.

דרכי הפצה העיקריים הם השתתפות בכנסים מקצועיים במדינות בהן ממוקמות השלוחות ופרסום מקומי בקרב הקהילה היהודית.

אסטרטגיית עסקית

שלוחות הבנק בחוץ לארץ פועלות בסביבה תחרותית של בנקים מקומיים ובינלאומיים הפועלים באותה המדינה אך יחד עם זאת ממוקדים במתן שירותים בנקאיים בתחום מצומצם בהשוואה לבנקים המקומיים והבינלאומיים. התחרות מתמקדת ברמת השירות, מהירות התגובה ומקסום מערכת היחסים של הלקוח עם הבנק. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות אישי ומהיר ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני מבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמו. כמו כן, נבחנות אפשרויות למתן שירותים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולטוריים, בכל שוק ושוק.

ממשל תאגידי, ביקורת, פרטים נוספים על הבנק ואופן ניהולו

ליום 31 בדצמבר 2020

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסיביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה. בנוסף, הבנק מיסד ומקיים תהליך פיקוח ובקרה על פעילות השלוחות באמצעות מנהלי הסיכון הרלוונטיים בבנק בישראל והן שימוש ביועצים מקצועיים חיצוניים מטעם הבנק בישראל.

כחלק ממהלך לארגון מחדש של הפריסה הבינלאומית והכוונה להתמקד באנגליה וארצות הברית באמצעות הסניפים בלונדון ולוס אנג'לס בתחום העסקי נחתם כאמור הסכם המכירה של הבנק בשוויץ.

מבנה התחרות במגזר ושינויים החלים בו

בשנים האחרונות הצטמצמה התחרות מול שלוחות הבנקאים הישראליים הפועלות בחוץ לארץ. כמו כן, שינויי רגולציה גלובליים הביאו לשינוי מיקוד עסקי ושינויים בהעדפות הלקוחות.

בנק מזרחי טפחות
נספחים לדוחות השנתיים

2020

תוכן עניינים

348	נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו
352	נספח 2 - מידע רב-תקופתי
354	נספח 3 - מידע רב-רבעוני
358	נספח 4 - פרטים נוספים

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2018		2019		2020				
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית ⁽¹¹⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%-ב			%-ב			%-ב		
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור⁽³⁾								
3.76	6,839 ⁽⁷⁾	182,098	3.66	7,063 ⁽⁷⁾	193,048	3.34	7,113 ⁽⁷⁾	212,769
6.25	210	3,358	7.13	230	3,228	5.64	186	3,300
3.80	7,049	185,456	3.72	7,293	196,276	3.38	7,299	216,069
אשראי לממשלה								
1.66	3	181	1.41	2	142	0.47	1	212
7.24	22	304	7.77	31	399	4.93	21	426
5.15	25	485	6.10	33	541	3.45	22	638
פיקדונות בבנקים								
0.42	5	1,188	1.33	12	899	0.71	9	1,271
1.75	4	228	1.73	4	231	1.10	2	182
0.64	9	1,416	1.42	16	1,130	0.76	11	1,453
פיקדונות בבנקים מרכזיים								
0.08	28	35,985	0.21	79	38,137	0.12	61	52,831
1.93	74	3,837	2.53	124	4,892	0.28	29	10,289
0.26	102	39,822	0.47	203	43,029	0.14	90	63,120
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר								
-	-	96	-	-	74	-	-	85
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	96	-	-	74	-	-	85
איגרות חוב מוחזקות לפידיון זמינות למכירה⁽⁴⁾								
1.70	149	8,761	1.69	148	8,779	0.91	90	9,908
2.51	22	876	2.95	17	576	1.54	10	651
1.77	171	9,637	1.76	165	9,355	0.95	100	10,559
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾								
2.88	3	104	0.36	1	277	1.60	6	376
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.88	3	104	0.36	1	277	1.60	6	376
3.10	7,359	237,016	3.08	7,711	250,682	2.58	7,528	292,300
		3,462			3,765			3,708
		4,650			6,034			5,531
		245,128			260,481			301,539
סך כל הנכסים נושאי ריבית								
סך כל הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
3.86	332	8,603	4.35	406	9,326	1.67	248	14,848

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו^(א) - המשך לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2018			2019			2020		
שיעור (הכנסה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ⁽¹¹⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%-ב			%-ב			%-ב		
מטבע ישראלי לא צמוד								
2.76	4,476	161,959	2.94	5,036	171,451	2.65	5,423	204,346
(0.86)	(1,002)	116,841	(0.87)	(1,054)	121,477	(0.68)	(963)	140,760
1.90			2.07			1.97		
פער הריבית								
מטבע ישראלי צמוד למדד								
3.98	2,094	52,560	3.22	1,822	56,522	2.50	1,532	61,359
(2.74)	(985)	35,920	(1.92)	(715)	37,324	(1.01)	(400)	39,480
1.24			1.30			1.49		
פער הריבית								
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
3.29	457	13,894	3.34	447	13,383	2.77	325	11,747
(2.17)	(367)	16,951	(2.57)	(510)	19,812	(1.61)	(309)	19,175
1.12			0.77			1.16		
פער הריבית								
סך פעילות בישראל								
3.08	7,027	228,413	3.03	7,305	241,356	2.62	7,280	277,452
(1.39)	(2,354)	169,712	(1.28)	(2,279)	178,613	(0.84)	(1,672)	199,415
1.69			1.75			1.78		
פער הריבית								

ראה הערות להלן.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 1 - שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2019 לעומת 2018			2020 לעומת 2019			
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות	
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור						
224	(177)	401	50	(609)	659	בישראל
20	29	(9)	(44)	(48)	4	מחוץ לישראל
244	(148)	392	6	(657)	663	סך הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים						
54	44	10	(75)	(117)	42	בישראל
54	29	25	(114)	(143)	29	מחוץ לישראל
108	73	35	(189)	(260)	71	סך הכל
352	(75)	427	(183)	(917)	734	סך כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
150	47	103	(415)	(560)	145	בישראל
9	9	-	(56)	(52)	(4)	מחוץ לישראל
159	56	103	(471)	(612)	141	סך הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות						
(225)	(224)	(1)	(192)	(215)	23	בישראל
-	-	-	-	-	-	מחוץ לישראל
(225)	(224)	(1)	(192)	(215)	23	סך הכל
(66)	(168)	102	(663)	(827)	164	סך כל הוצאות הריבית

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבעי ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018, נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 20 מיליוני שקלים, 8 מיליוני שקלים ו- (82) מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018, נוספה (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך 9 מיליוני שקלים, 6 מיליוני שקלים ו-(2) מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 339, 452 ו-270 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (11) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 2 - מידע רב-תקופתי

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי

לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020 - 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	2019	2020 ⁽¹⁾	
5,311	6,222	7,359	7,711	7,528	הכנסות ריבית
1,533	1,875	2,437	2,371	1,708	הוצאות ריבית
3,778	4,347	4,922	5,340	5,820	הכנסות ריבית, נטו
200	192	310	364	1,050	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,578	4,155	4,612	4,976	4,770	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
295	136	445	357	221	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,433	1,423	1,475	1,535	1,671	עמלות
134	94	47	74	221	הכנסות אחרות
1,862	1,653	1,967	1,966	2,113	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
2,035	2,271	2,407	2,562	2,644	משכורות והוצאות נלוות
693	742	747	770	871	אחזקה ופחת בניינים וציוד
571	598	1,230	656	764	הוצאות אחרות
3,299	3,611	4,384	3,988	4,279	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,141	2,197	2,195	2,954	2,604	רווח לפני מיסים
833	806	922	1,029	903	הפרשה למיסים על הרווח
1,308	1,391	1,273	1,925	1,701	רווח לאחר מיסים
-	-	1	-	1	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
					רווח נקי:
1,308	1,391	1,274	1,925	1,702	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(42)	(44)	(68)	(83)	(92)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,266	1,347	1,206	1,842	1,610	המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)
					רווח בסיסי למניה :
5.46	5.80	5.17	7.86	6.70	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח מדולל למניה :
5.45	5.76	5.15	7.83	6.69	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים
 ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 2 - מידע רב תקופתי - המשך

מאזן מאוחד - מידע רב-תקופתי

ליום 31 בדצמבר 2020 - 2016

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2016	2017	2018	2019	2020		
				כולל בנק אגוד		
				ללא בנק אגוד		
נכסים						
41,725	41,130	45,162	51,672	74,161	86,570	מזומנים ופיקדונות בבנקים
10,262	10,133	11,081	10,113	8,448	17,290	ניירות ערך
9	76	26	120	194	200	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
172,779	182,602	195,956	206,401	223,250	247,958	אשראי לציבור
(1,438)	(1,484)	(1,575)	(1,693)	(2,422)	(2,433)	הפרשה להפסדי אשראי
171,341	181,118	194,381	204,708	220,828	245,525	אשראי לציבור, נטו
330	456	630	656	613	613	אשראי לממשלות
34	32	32	32	31	31	השקעות בחברות כלולות
1,585	1,403	1,424	1,457	1,444	1,743	בניינים וציוד
87	87	87	87	87	239	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,584	3,421	3,240	2,578	3,688	4,543	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,498	1,716	1,810	1,821	2,758	3,386	נכסים אחרים
230,455	239,572	257,873	273,244	312,252	360,140	סך כל הנכסים
התחייבויות והון						
178,252	183,573	199,492	210,984	246,753	284,224	פיקדונות הציבור
1,537	1,125	625	714	3,647	3,779	פיקדונות מבנקים
50	51	42	29	70	70	פיקדונות הממשלה
27,034	29,923	30,616	33,460	29,647	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,566	3,082	3,661	2,686	4,319	5,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,692	7,491	8,047	8,566	9,956	13,446	התחייבויות אחרות
217,131	225,245	242,483	256,439	294,392	340,471	סך כל ההתחייבויות
12,714	13,685	14,681	16,033	16,995	18,804	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
610	642	709	772	865	865	זכויות שאינן מקנות שליטה
13,324	14,327	15,390	16,805	17,860	19,669	סך כל ההון
230,455	239,572	257,873	273,244	312,252	360,140	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים
ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 3 - מידע רב-רבעוני
דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2020
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי ⁽¹⁾	
1,686	1,740	1,952	2,150	הכנסות ריבית
339	417	488	464	הוצאות ריבית
1,347	1,323	1,464	1,686	הכנסות ריבית, נטו
345	270	317	118	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,002	1,053	1,147	1,568	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
64	76	54	27	הכנסות מימון שאינן מריבית
424	376	399	472	עמלות
105	23	8	85	הכנסות אחרות
593	475	461	584	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
644	596	619	785	משכורות והוצאות נלוות
205	208	208	250	אחזקה ופחת בניינים וציוד
168	146	150	300	הוצאות אחרות
1,017	950	977	1,335	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
578	578	631	817	רווח לפני מיסים
200	196	222	285	הפרשה למיסים על הרווח
378	382	409	532	רווח לאחר מיסים
-	-	-	1	חלק ברווחים נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
רווח נקי:				
378	382	409	533	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(21)	(22)	(22)	(27)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
357	360	387	506	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה⁽²⁾ (בשקלים חדשים)				
רווח בסיסי למניה				
1.52	1.53	1.65	2.13	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מדולל למניה				
1.51	1.53	1.65	2.13	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) החל מיום 30 בספטמבר 2020 מאחד הבנק את הדוחות הכספיים של בנק אגוד. דוח הרווח וההפסד המאוחד לשנת 2020 כולל את התוצאות הכספיות של בנק אגוד לרבעון הרביעי בלבד.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2019 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,686	2,647	1,532	1,846	הכנסות ריבית
455	1,104	318	494	הוצאות ריבית
1,231	1,543	1,214	1,352	הכנסות ריבית, נטו
76	99	70	119	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,155	1,444	1,144	1,233	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
57	89	147	64	הכנסות מימון שאינן מריבית
383	373	387	392	עמלות
26	22	13	13	הכנסות אחרות
466	484	547	469	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
636	648	650	628	משכורות והוצאות נלוות
191	194	193	192	אחזקה ופחת בניינים וציוד
159	169	155	173	הוצאות אחרות
986	1,011	998	993	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
635	917	693	709	רווח לפני מיסים
213	318	251	247	הפרשה למיסים על הרווח
422	599	442	462	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	חלק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
422	599	442	462	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(18)	(23)	(20)	(22)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
404	576	422	440	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה⁽¹⁾ (בשקלים חדשים)
				רווח בסיסי למניה
1.73	2.46	1.80	1.88	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח מדולל למניה
1.72	2.45	1.79	1.87	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2020 (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי		רבעון רביעי		
		ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	ללא בנק אגוד	כולל בנק אגוד	
						נכסים
56,385	61,532	67,457	77,738	74,161	86,570	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,709	8,440	9,233	18,258	8,448	17,290	ניירות ערך
36	51	116	172	194	200	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
212,163	216,538	219,104	244,092	223,250	247,958	אשראי לציבור
(1,933)	(2,088)	(2,327)	(2,327)	(2,422)	(2,433)	הפרשה להפסדי אשראי
210,230	214,450	216,777	241,765	220,828	245,525	אשראי לציבור, נטו
831	629	616	616	613	613	אשראי לממשלה
30	30	30	30	31	31	השקעות בחברות כלולות
1,437	1,433	1,433	1,646	1,444	1,743	בניינים וציוד
87	87	87	87	87	239	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,369	2,200	2,336	3,238	3,688	4,543	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,617	2,708	2,799	3,500	2,758	3,386	נכסים אחרים
284,731	291,560	300,884	347,050	312,252	360,140	סך כל הנכסים
						התחייבויות והון
223,189	231,784	239,403	276,156	246,753	284,224	פיקדונות הציבור
924	946	2,667	2,786	3,647	3,779	פיקדונות מבנקים
69	34	41	41	70	70	פיקדונות הממשלה
30,237	29,689	29,217	32,995	29,647	33,446	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
4,181	2,898	2,415	3,545	4,319	5,506	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,957	8,739	9,237	12,416	9,956	13,446	התחייבויות אחרות
267,557	274,090	282,980	327,939	294,392	340,471	סך כל ההתחייבויות
16,371	16,653	17,065	18,272	16,995	18,804	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
803	817	839	839	865	865	זכויות שאינן מקנות שליטה
17,174	17,470	17,904	19,111	17,860	19,669	סך כל ההון
284,731	291,560	300,884	347,050	312,252	360,140	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 3 - מידע רב רבעוני - המשך מאזנים מאוחדים לסוף כל רבעון בשנת 2019 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
48,396	48,700	47,125	51,672	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,130	8,816	10,566	10,113	ניירות ערך
42	59	64	120	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
197,857	202,342	204,225	206,401	אשראי לציבור
(1,586)	(1,614)	(1,647)	(1,693)	הפרשה להפסדי אשראי
196,271	200,728	202,578	204,708	אשראי לציבור, נטו
640	620	589	656	אשראי לממשלה
32	32	32	32	השקעות בחברות כלולות
1,387	1,375	1,384	1,457	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,341	2,117	2,717	2,578	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,685	1,689	1,859	1,821	נכסים אחרים
260,011	264,223	267,001	273,244	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
204,777	205,188	207,832	210,984	פיקדונות הציבור
619	554	673	714	פיקדונות מבנקים
43	36	34	29	פיקדונות הממשלה
27,721	31,596	30,442	33,460	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,527	2,276	2,920	2,686	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,479	8,091	8,586	8,566	התחייבויות אחרות
244,166	247,741	250,487	256,439	סך כל ההתחייבויות
15,121	15,740	15,755	16,033	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
724	742	759	772	זכויות שאינן מקנות שליטה
15,845	16,482	16,514	16,805	סך כל ההון
260,011	264,223	267,001	273,244	סך כל ההתחייבויות וההון

נספחים לדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

נספח 4 - פרטים נוספים

חברות מאוחדות שהבנק אינו מחזיק בלמעלה מ-50% מאמצעי השליטה

אילו הבנק לא היה מאחד את הדוחות הכספיים של בנק יהב, אזי הדוחות הכספיים המאוחדים (ללא בנק יהב) היו דומים לדוחות הכספיים של הבנק בלבד (סולו) כפי שהוצגו בביאור 36 לדוחות הכספיים, למעט השינויים המהותיים להלן:

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2020)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ- 5.1 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה גדלה בכ- 11.8 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ- 29.6 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2020)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-253 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-91 מיליוני שקלים חדשים.

נתונים מאזניים עיקריים (ליום 31 בדצמבר 2019)

- יתרת ההשקעה בחברות כלולות היתה קטנה בכ-1.7 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת פיקדונות הציבור היתה קטנה בכ- 29.6 מיליארדי שקלים חדשים.
- יתרת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים היתה גדלה בכ- 29.6 מיליארדי שקלים חדשים.

נתוני רווח והפסד עיקריים (לשנת 2019)

- סך כל ההכנסות שאינן מריבית היו גדלות בכ-141 מיליוני שקלים חדשים.
- חלק הרווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס היה קטן בסכום של כ-92 מיליוני שקלים חדשים.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2018

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוחות הכספיים ומראה המקום שלהם

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

ABC	
	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל וו.
	VAR - מודל המשמש לאמידת החשיפה הכוללת למגוון סיכוני שוק. ערך ה-VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש.
	SOFR (Secured Overnight Financing Rate) - ריבת בה משתמשים בנקים בכדי לתמחר נגזרים והלוואות הצמודים לדולר. שיעור הריבית מבוסס על עסקאות בהן המשקיעים מציעים לבנקים הלוואות המגובות בנכסי איגרות החוב שלהם. הפדרל רזרב החל לפרסם את התעריף בחודש אפריל 2018 כחלק מהמאמץ להחליף את ריבית הליבור.
ב	באזל - באזל וו / באזל ווו - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.
ג	EVE - Economic Value of Equity - גישת השווי הכלכלי - גישת השווי הכלכלי לניתוח ואמידת השפעת שינויים בשיעורי הריבית על שווי ההון של הנכסים, ההתחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.
כ	כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של יתר הנושים של הבנק, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.
מ	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל וו המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות הון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל וו אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211.
ס	סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment - CVA - CVA - הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההון של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.
ש	שיעור המימון (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

ABC	OTC - Over the Counter - עסקה במכשירים פיננסיים אשר מבוצעת מעבר לדלפק, ולא בבורסה.
א	אשראי חוץ מאזני - התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים). איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים. חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין. חוב שגבייתו מותנת בביטחון - חוב פגום אשר פירונו צפוי להתבצע ממימוש הביטחונות שהועמדו להבטחתו. חוב בארגון מחדש - חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). חוב בהשגחה מיוחדת - חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק, אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות - חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים. חוב פגום - חוב יסוג כחוב פגום כאשר תשלום הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסוג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדירור. חובות בעייתיים - חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנזקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונאית.
מ	מכשיר פיננסי - חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת. משך חיים ממוצע - מח"מ - אורך החיים הממוצע של איגרת חוב. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הקרן של האיגרת והריבית עלייה לאורך חייה עד לפדיונה הסופי. משך חיים ממוצע של איגרת מבטא את רגישות המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. המח"מ מחושב כיחס בין ממוצע משוקלל של תשלומי איגרת החוב למחירה.
נ	נגזרים - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.
ס	סינדיקציה - מתן הלוואה על ידי קבוצת לווים במשותף.
ש	שוק פעיל - שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע באופן שוטף על תמחור הנכסים וההתחייבויות.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

ABC	EMIR - European Market Infrastructure Regulation - הוראות של האיחוד האירופאי אשר אומצו במטרה לגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשוקי הנגזרים.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות המוחזקים על ידי דמויות אמריקאיות (U.S Person) במוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארצות הברית).
	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוחות השנתיים

ליום 31 בדצמבר 2020